

MİMARLIK ANA BİLİM DALI

İÇ MEKAN YÜZEYLERİNDEN DUVARLARDA GRAFİK TASARIM:
YARARSAL VE DİZİMSEL AÇIDAN BİR ANALİZ ÇALIŞMASI

Yük. Mimar Erkan AYDINTAN

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde
"Doktor"
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 24.10.2005
Tezin Savunma Tarihi : 26.12.2005

Tezin Danışmanı : Prof. Dr. Ayşe SAĞSÖZ
Jüri Üyesi : Prof. Dr. Sonay ÇEVİK
Jüri Üyesi : Prof. Dr. Ali ÖZBİLEN
Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. İlkay M. ÖZDEMİR
Jüri Üyesi : Prof. Dr. Semra AYDINLI

Enstitü Müdürü : Prof. Dr. Emin Zeki BAŞKENT

ÖNSÖZ

“İç Mekan Yüzeylerinden Duvarlarda Grafik Tasarım: Yararsal (Pragmatic) ve Dizimsel (Syntactic) Açıdan Bir Analiz Çalışması” adlı bu çalışma, iç mekanda yüzey tasarımı konusuna ışık tutması, çözüm üretme noktasında alternatif yaratması hedefi ile oluşturulmuş bir yöntemdir. Gelecekte bu çalışmanın, iç mimarlık eğitime, uygulamacılara ve araştırmacılara katkıda bulunması dileğini taşımaktayım.

Öncelikle doktora tez danışmanlığımı üstlenerek, konunun seçimi dahil, her konuda beni destekleyen ve yanımda olan değerli hocam Prof. Dr. Ayşe SAĞSÖZ’e, tez izleme jürisinde bulunarak fikirleri ve tespitleri ile konunun sınırlandırılması ve geliştirilmesi noktasında yardımlarını esirgemeyen değerli hocalarım Prof. Dr. Sonay ÇEVİK’e ve Prof. Dr. Ali ÖZBİLEN’e, teknik donanım desteği sağlayan Uzman Yük. Mim. Süleyman ÖZGEN’e ve Öğr. Gör. Emre ENGİN’e, özet kısmının çevirisini yapan Arş. Gör. Reyhan Midilli ve Arş. Gör. Derya Elmalı’ya, literatür taraması sırasında ve sonrasında desteğini hep hissettiğim sevgili eşim Elvan AYDINTAN’a, çalışmanın sağlıklı bir şekilde tamamlanmasını sabırla bekleyen ve manevi desteklerini esirgemeyen sevgili annem Nadide AYDINTAN’a, kayınpederim Yrd. Doç. Dr. Ahmet Hilmi İMAMOĞLU’na ve kayınvalidem Naciye İMAMOĞLU’na, bu süreçte gönül desteği veren, diğer aile fertleri ve dostlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Erkan AYDINTAN

Trabzon 2005

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ.....	II
İÇİNDEKİLER.....	III
ÖZET.....	VII
SUMMARY.....	VIII
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	IX
TABLolar DİZİNİ.....	XVI
1. GENEL BİLGİLER.....	1
1.1. Giriş.....	1
1.1.1. Çalışmanın Amacı, Sınırları ve Sorunun Tanıtılması	1
1.1.2. Literatür Taraması.....	3
1.1.2.1. Çevre ve Çevre Algısı.....	5
1.1.2.1.1. Çevre Kavramı, İnsan-Çevre İlişkisi ve Çevrenin Sınıflandırması...	5
1.1.2.1.2. Algı Kavramı – Algı Özellikleri.....	6
1.1.2.1.3. Görsel Algılama ve Gestalt Kavramı.....	11
1.1.2.2. İç Mekan ve İç Mekan Algısı.....	23
1.1.2.2.1. Mekan Kavramı ve Mimaride Mekan – Mekan Türleri.....	24
1.1.2.2.2. İç Mekan Kavramı ve Önemi.....	27
1.1.2.2.2.1. İç Mekan – İnsan Etkileşimi.....	29
1.1.2.2.2.2. İç Mekan Algısı.....	31
1.1.2.2.3. Yüzey Kavramı.....	33
1.1.2.2.3.1. Genel Anlamda Mimaride Yüzey Kavramı ve Yüzey Türleri.....	34
1.1.2.2.3.2. İç Mekanda Yüzey.....	36
1.1.2.2.3.3. İç Mekanda Odak Yüzeyi.....	40
1.1.2.2.4. İletişim Kavramı, İletişim Kurma Nedenleri ve Türleri.....	41
1.1.2.2.4.1. İletişim Süreci.....	43
1.1.2.2.4.2. Grafik / Görsel İletişim, Bildiri (İşaret) Kavramı.....	44
1.1.2.2.4.3. İç Mekanda Grafik / Görsel İletişim.....	46

2.	YAPILAN ÇALIŞMALAR	48
2.1.	Odak Yüzeyi Üzerindeki Grafik Tasarım / Organizasyonu (İki Boyutlu Mekansal Düzen).....	48
2.1.1.	Tasarım Kavramı ve Sınıflandırması.....	48
2.1.2.	Grafik Tasarım (Organizasyon) Kavramı.....	50
2.1.2.1.	Gestalt Teorisi – Grafik Tasarım İlişkisi.....	50
2.1.2.2.	Grafik / Görsel Tasarım Elemanları.....	52
2.1.2.2.1.	Nokta Kavramı, Oluşumu ve Psikolojik Etkileri.....	52
2.1.2.2.1.1.	İç Mekanda Nokta Kavramı.....	53
2.1.2.2.1.2.	Odak Yüzeyinde Nokta Ögesinin Analizi.....	55
2.1.2.2.2.	Çizgi Kavramı, Oluşumu, Sınıflandırılması ve Psikolojik Etkileri...	58
2.1.2.2.2.1.	İç Mekanda Çizgi Kavramı.....	61
2.1.2.2.2.2.	Odak Yüzeyinde Çizgi Ögesinin Analizi	62
2.1.2.2.3.	Biçim Kavramı, Oluşumu, Sınıflandırması ve Psikolojik Etkileri...	66
2.1.2.2.3.1.	İç Mekanda Biçim Kavramı.....	71
2.1.2.2.3.2.	Odak Yüzeyinde Biçim Ögesinin Analizi.....	72
2.1.2.2.4.	Form Kavramı, Oluşumu, Biçim İle İlişkisi, Sınıflandırılması ve Psikolojik Etkileri.....	76
2.1.2.2.4.1.	İç Mekanda Form Kavramı.....	77
2.1.2.2.4.2.	Odak Yüzeyinde Form Ögesinin Analizi.....	78
2.1.2.2.5.	Yön Kavramı, Sınıflandırılması ve Psikolojik Etkileri.....	81
2.1.2.2.5.1.	İç Mekanda Yön Kavramı.....	82
2.1.2.2.5.2.	Odak Yüzeyinde Yön Ögesinin Analizi.....	82
2.1.2.2.6.	Ölçü Kavramı, Oluşumu, Sınıflandırılması ve Psikolojik Etkileri...	84
2.1.2.2.6.1.	İç Mekanda Ölçü / Oran Kavramı.....	86
2.1.2.2.6.2.	Odak Yüzeyinde Ölçü Ögesinin Analizi.....	87
2.1.2.2.7.	Aralık Kavramı ve Sınıflandırılması.....	88
2.1.2.2.7.1.	Odak Yüzeyinde Aralık Ögesinin Analizi.....	88
2.1.2.2.8.	Doku Kavramı, Oluşumu, Sınıflandırılması ve Psikolojik Etkileri...	89
2.1.2.2.8.1.	İç Mekanda Doku Kavramı.....	97
2.1.2.2.8.2.	Odak Yüzeyinde Doku Ögesinin Analizi.....	98
2.1.2.2.9.	Renk Kavramı, Oluşumu, Biçim ve Işıkla İlişkisi, Sınıflandırılması, Özellikleri (Bileşenleri) ve Armonileri.....	102
2.1.2.2.9.1.	İç Mekanda Renk Kavramı.....	110

2.1.2.2.9.2.	Odak Yüzeyinde Renk Ögesinin Analizi.....	110
2.1.2.3.	Grafik / Görsel Tasarım (Düzenleme/Organizasyon) İlkeleri.....	113
2.1.2.3.1.	Görsel Devamlılık (Süreklilik) İlkesi.....	115
2.1.2.3.1.1.	Görsel Devamlılığı Sağlayan İlkeler.....	115
2.1.2.3.1.2.	Odak Yüzeyinde Görsel Devamlılık (Süreklilik) İlkesinin Analizi...	124
2.1.2.3.2.	Orantısal İlişki İlkesi.....	125
2.1.2.3.2.1.	Odak Yüzeyinde Orantısal İlişki İlkesinin Analizi.....	126
2.1.2.3.3.	Görsel Hiyerarşi (Mertebeler Silsilesi) İlkesi.....	127
2.1.2.3.3.1.	Görsel Hiyerarşiyi Sağlama Yolları.....	128
2.1.2.3.3.2.	Odak Yüzeyinde Görsel Hiyerarşi İlkesinin Analizi.....	129
2.1.2.3.4.	Görsel Birlik (Bütünlük / Uyum / Armoni) İlkesi.....	130
2.1.2.3.4.1.	Görsel Birliği (Bütünlüğü) Sağlama Yolları.....	132
2.1.2.3.4.2.	Odak Yüzeyinde Görsel Birlik (Bütünlük / Uyum / Armoni) İlkesinin Analizi.....	137
2.1.2.3.5.	Vurgu (İlgi Merkezi) İlkesi.....	137
2.1.2.3.5.1.	Odak Yüzeyinde Vurgu İlkesinin Analizi.....	139
2.1.2.3.6.	Denge İlkesi, Sınıflandırılması, Psikolojik Etkileri.....	140
2.1.2.3.6.1.	İç Mekanda Denge İlkesi.....	144
2.1.2.3.6.2.	Odak Yüzeyinde Denge İlkesinin Analizi.....	144
2.2.	Uygulama Yöntemi ve Aşamaları.....	147
2.2.1.	Birinci Aşama:.....	147
2.2.1.1.	Seçilen Odak Yüzeyinin Grafik / Görsel Özellikleri ve Mekanın İşlevi İle İlişkisi.....	147
2.2.1.2.	Uygulamada Analiz Edilen Örnek Odak Yüzeyi Gurubunun Tespiti	153
2.2.2.	İkinci Aşama.....	156
2.3.	Analiz Edilen Odak Yüzeyleri, Amaçları ve Dizimsel Özellikleri...	192
3.	BULGULAR VE İRDELEME.....	286
3.1.	Analiz Edilen Odak Yüzeyinin, İşlevi Destekler Nitelikteki Amaçları.....	286
3.1.1.	Sergi / Teşhir Amaçlı Odak Yüzeyi	286
3.1.2.	Örtme / Gizleme (Kamuflej) Amaçlı Odak Yüzeyi.....	291
3.1.3.	Yönlendirme Amaçlı Odak Yüzeyi.....	294
3.1.4.	Ayırma / Bölme Amaçlı Odak Yüzeyi.....	298
3.1.5.	Birleştirme Amaçlı Odak Yüzeyi.....	302

3.1.6.	Sınırlama / Belirleme Amaçlı Odak Yüzeyi.....	305
3.1.7.	Derinlik Yaratma / Boyut Kazandırma Amaçlı Odak Yüzeyi.....	311
3.1.8.	Süreklilik / Akıcılık Yaratma Amaçlı Odak Yüzeyi.....	317
3.1.9.	Farklılık / Ekstrem Etki Yaratma Amaçlı Odak Yüzeyi.....	322
3.1.10.	Hareket (Dinamizm) Yaratma Amaçlı Odak Yüzeyi.....	327
3.1.1.1.	Dinlendirme Amaçlı Odak Yüzeyi.....	332
3.1.12.	Sürpriz Yapma / Şaşırtma Amaçlı Odak Yüzeyi.....	336
3.1.1.3.	Farklı Kullanım Alanı Vurgulama / Kılavuz Amaçlı Odak Yüzeyi...	339
3.1.14.	Dikkat çekme / İlgi Yaratma Amaçlı Odak Yüzeyi.....	344
3.1.15.	Geleneksel Amaçlı Odak Yüzeyi.....	350
3.1.16.	Çağdaş Amaçlı Odak Yüzeyi.....	353
4.	SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	364
5.	KAYNAKLAR.....	373
6.	EKLER.....	389
	ÖZGEÇMİŞ.....	559

ÖZET

Tasarımcı, mesajını genel olarak iç mekanı oluşturan yüzeylere ve özellikle kişinin görsel yolla en çok iletişime girdiği, bir bakıma odaklandığı yüzeye (odak yüzeyine) yükler. Soyut ya da somut özellik gösteren grafik organizasyonlar ile oluşturulan yüzey üzerindeki bu mesaj ya da mesajlar, mekanın işlevine veya anlamına yönelik olabilir. İç mekanın sahip olduğu bir kişiliği, kimliği yani tema'sı vardır. Bu tema, yüzeylerden yansıyan direkt ya da dolaylı grafik / görsel mesajlarla desteklenebilir. Yapılan çalışmada amaç, temaya ait işlevi destekleyen mesajların, odak yüzeyleri üzerinde soyut geometrik özellik gösteren grafik / görsel organizasyonlar ile, hangi grafik tasarım elemanları ve ilkeleri çerçevesinde verildiğinin ortaya konmasıdır. Çalışma beş bölümden oluşmaktadır;

Birinci bölüm: Literatür tarama; insan - çevre ilişkileri bağlamında algı, mekan, yüzey ve iletişim kavramları incelenerek ele alınan konu ile ilişkisi belirtilmektedir.

İkinci bölüm: Uygulama; bu bölümünde farklı ülkelere ait, belirlenen elli adet restoranın yeme alanlarındaki odak yüzeyleri için, yararsal (pragmatic) ve dizimsel (syntactic) analizler yapılmaktadır. Yararsal analizde odak yüzeylerinin amaçları belirlenmiştir. Bu amaçlar aynı zamanda, restoran mekanlarının temaya ait işlevlerini destekleyen mesajları içermektedir. Dizimsel analizde ise belirlenen her bir amacın (mesajın), hangi tür dizimsel özellikler ile verildiğini belirlemek için, bu amaçları (mesajları) veren odak yüzeylerinin kontrüktif ve hareket özellikleri, şekil-zemin bağıntıları yüzeye ait grafik tasarım elemanları ve ilkeleri incelenmektedir.

Üçüncü bölüm: Bulgular ve irdeleme; analiz sonucunda elde edilen bulgular açıklanmaktadır.

Dördüncü bölüm: Sonuçlar; elde edilen bulgular bağlamında sonuçlar ortaya konmaktadır.

Beşinci bölüm: Öneriler; yapılan çalışmanın akademik araştırmalar açısından daha başka nasıl ele alınabileceği, eğitime ve pratiğe ne tür katkılarının olabileceği belirtilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Algı, Mekan, Yüzey, Grafik Tasarım, Dizimsel Analiz, Yararsal Analiz

SUMMARY

Graphic design on the walls of the interior space surfaces: pragmatic and syntactic analysis

Designer, generally gives his/her message by surfaces which form the interior space and particularly which are most communicated with, and focused on by visual ways. These messages on the surface, designed by graphical organizations that show abstract or concrete characteristics, may be oriented to the function or the meaning of space. Interior space has a character and identity, namely a 'theme'. This theme can be supported by direct or indirect graphical / visual messages reflected from surfaces. The goal of this study is to bring up the messages, supporting function of the theme, given with respect to which graphical design elements and principles used. The study is consisted of five chapters;

The first chapter: Literature search; concepts of perception, space, surface and communication are investigated in the context of human-environment relations and the connection of these concepts to the study is clarified.

Second chapter: Application; in this chapter, pragmatic and syntactic analyses of the focal surfaces in eating spaces of the fifty restaurants from different countries are done. The aims of the focal surfaces are determined by pragmatic analysis. These aims are also involved messages of the restaurant spaces which support the functions of the theme. In the syntactic analysis, constructive and motion characteristics of the focal surfaces giving these aims, figure-ground relations and graphical design elements and principles of surface are investigated to specify which kind of syntactic characteristics the aim is given by.

Third chapter: Findings and analysis; findings obtained from the analysis are explained. Fourth chapter: Results; the results of the research are given according to the findings. Fifth chapter: Suggestions; it is specified how the study can be considered in other ways in terms of academic researches and which contributions can be made to the education and application.

Keywords: Perception, Space, Surface, Graphical Design, Syntactic Analysis, Pragmatic Analysis

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1.	Duyusal bilginin, zihinsel işleme süreci ve algılama..... 8
Şekil 2.	Göz ve görme olayı..... 12
Şekil 3.	Bütün, onu oluşturan parçalarından bağımsız bir anlam ifade eder... 14
Şekil 4.	Bütün, onu oluşturan parçalarından bağımsız bir anlam ifade eder... 15
Şekil 5.	Şekil – Zemin ilişkisi..... 16
Şekil 6.	Basit zemin örneği (Oolitik Kireçtaşı minerali)..... 18
Şekil 7.	Girift zemin örneği (Cordenit minerali kütlesi)..... 18
Şekil 8.	Üç boyutlu zemin örneği (Değerli Taş-Hesonit Kristalleri-İtalya)... 19
Şekil 9.	Şekil örneği (Mikaşist minerali)..... 19
Şekil 10.	Gestalt kurallarından bazıları..... 22
Şekil 11.	Mekan kavramının grafik anlatımı..... 24
Şekil 12.	İç mekan kavramının grafik anlatımı..... 28
Şekil 13.	Mekanı yaratan düzlem yüzeyler (üst düzlem, yan düzlem ve alt düzlem)..... 36
Şekil 14.	Genel anlamda iletişim süreci..... 44
Şekil 15.	İç mimarlık alanına transpoze edilmiş iletişim süreci..... 44
Şekil 16.	Görsel iletişim..... 44
Şekil 17.	Eğrisel şekilli nokta ögesi (Blank Çocuk hastanesi, Des Moines, Iowa, ABD)..... 56
Şekil 18.	Eğrisel şekilli nokta ögesi (Tasarım yarışma projesi)..... 56
Şekil 19.	Eğrisel şekilli nokta ögesi (Restoran-Japonya)..... 56
Şekil 20.	Doğrusal şekilli nokta ögesi (Cam eşya mağazası)..... 56
Şekil 21.	Doğrusal şekilli nokta ögesi (Polat Champions Otel Restoran - İstanbul)..... 56
Şekil 22.	Doğrusal şekilli nokta ögesi(Bowling Salonu, Cafe&Bar-Trabzon).. 56
Şekil 23.	Doğrusal şekilli nokta ögesi (CDG Havaalanı, Paris, Fransa)..... 56
Şekil 24.	Doğrusal şekilli nokta ögesi (Restoran-Gayrettepe, İstanbul, Türkiye)..... 56
Şekil 25.	Elemanter organizasyonlu nokta ögesi (Restoran-Kore)..... 57

Şekil 26.	Elemanter organizasyonlu nokta ögesi (Padişah Sofrası - Şişli, İstanbul).....	57
Şekil 27.	Üniter organizasyonlu nokta ögesi (Blue Bay Golf Club Restoran-Kore).....	57
Şekil 28.	Üniter organizasyonlu nokta ögesi (Nature Pub Rim Restoran-Kore).....	57
Şekil 29.	Mekanik çizgi ögesi (J-Pop Cafe& Fast Food -Tokyo).....	63
Şekil 30.	Mekanik çizgi ögesi (Restoran).....	63
Şekil 31.	Artistik çizgi ögesi (Hakuju konser salonu -Tokyo, Japonya).....	64
Şekil 32.	Artistik ve mekanik çizgi ögesi (Cibali Restoran - Haliç, İstanbul, Türkiye).....	64
Şekil 33.	Eğrisel çizgi ögesi (Hongik Üniversitesi, Bongchu Steam Chicken Restoran-Seul, Kore).....	64
Şekil 34.	Eğrisel ve doğrusal şekilli çizgi öğeleri (Konut).....	64
Şekil 35.	Doğrusal şekilli çizgi ögesi (Konut).....	64
Şekil 36.	Devamlı yapılı çizgi ögesi (Paat deni ürünleri Restoranı- Talin, Finlandiya).....	65
Şekil 37.	Devamlı yapılı çizgi ögesi (Terme Catez Hotel Restoran-Slovenya).....	65
Şekil 38.	Kesikli yapılı çizgi ögesi (Chew Young Roo Songpa Branch-Çin Restoranı).....	65
Şekil 39.	Kesikli yapılı çizgi ögesi(Arizona Cafe- İstanbul, Türkiye).....	65
Şekil 40.	Kesikli yapılı çizgi ögesi (Lupino, C. Carme Restoran, Barcelona, İspanya).....	65
Şekil 41.	Elemanter organizasyonlu çizgi ögesi (Restoran-Kore).....	66
Şekil 42.	Üniter organizasyonlu çizgi ögesi (Balo Bar-Beyoğlu, İstanbul, Türkiye).....	66
Şekil 43.	Şekil 43. Üniter organizasyonlu çizgi ögesi (Sale E Pepe Restoran-Seul, Kore).....	66
Şekil 44.	Düşey, yatay ve diagonal yönlü çizgi öğeleri (Kaptolska Klet Restoran- Zagreb).....	66
Şekil 45.	Düşey ve yatay yönlü çizgi öğeleri (Restoran).....	66
Şekil 46.	Biçimin görsel anlamda sınıflandırılması.....	68
Şekil 47.	Çizgisel biçim örneği.....	68
Şekil 48.	Planer biçim örneği.....	69
Şekil 49.	Desen şeklinde volümetrik biçim örneği.....	70
Şekil 50.	Sanal form şeklinde volümetrik biçim örneği.....	70

Şekil 51.	Çizgisel biçim (Şekil) ögesi (Büro).....	73
Şekil 52.	Çizgisel biçim (Şekil) ögesi (Club Adampol & Alinda Dinlenme ve Konaklama Tesisleri Polonezköy, İstanbul, Türkiye).....	73
Şekil 53.	Çizgisel biçim (Şekil) ögesi (Pivnica Raj Cafe Bar Restaurant).....	73
Şekil 54.	Planer biçim ögesi (Mc Donalts, Fast Food Restorant).....	73
Şekil 55.	Planer biçim ögesi (Zax Restoran & Barı-İstanbul, Türkiye).....	73
Şekil 56.	Planer biçim (Şekil) ögesi (Bar Ola-Kore).....	73
Şekil 57.	Planer biçim ögesi (Hotel Restoran-Amerika).....	73
Şekil 58.	Planer biçim ögesi (Nostalji Restorant).....	73
Şekil 59.	Volümetrik biçimlerden, sanal form ögesi (Çocuk odası, Konut).....	74
Şekil 60.	Volümetrik biçimlerden, sanal form ögesi (Restoran).....	74
Şekil 61.	Volümetrik biçimlerden, desen ögesi (Yatak odası, konut).....	74
Şekil 62.	Volümetrik biçimlerden, desen ögesi (Restoran-İstanbul, Türkiye)..	74
Şekil 63.	Eğrisel şekilli biçim ögesi (Yatak odası, Konut).....	75
Şekil 64.	Doğrusal şekilli biçim ögesi (Otel Restoran-Thai).....	75
Şekil 65.	Elemanter organizasyonlu biçim ögesi (Hotel Retorant).....	75
Şekil 66.	Üniter organizasyonlu biçim ögesi (Cafe & Bar).....	75
Şekil 67.	Strüktürel form ögesi (Yong Restorant-Seul, Kore).....	79
Şekil 68.	Strüktürel form ögesi (Yarn, deniz ürünleri restoranı- Kore).....	79
Şekil 69.	Strüktürel form ögesi (Cam eşya mağazası).....	79
Şekil 70.	Gerçek form ögesi (Supper Restoran- Çırağan Sarayı,İstanbul, Türkiye).....	79
Şekil 71.	Gerçek form ögesi (Mc Donalts, Fast Food Restorant).....	79
Şekil 72.	Yüzeye bağımlı form ögesi (Sunce Restorant).....	80
Şekil 73.	Yüzeyden bağımsız form (Ayakkabı mağazası).....	80
Şekil 74.	Eğrisel şekilli form ögesi (Shabuzen Shibuya Restoran-Japonya)...	80
Şekil 75.	Doğrusal şekilli form ögesi (Atlantis Hotel&Tatil Köyü Restoran-Belek, Antalya, Türkiye).....	80
Şekil 76.	Yapısal olarak doluluk özelliği gösteren form ögesi(Cheong Ho Restorant – Kore).....	81
Şekil 77.	Yapısal olarak yarı boşluk özelliği gösteren form ögesi.....	81
Şekil 78.	Yapısal olarak tam boşluk özelliği gösteren form ögesi (Eurorest Restotant).....	81
Şekil 79.	Elemanter organizasyonlu biçim ögesi Şekil... Strüktürel form ögesi (Winecellar Restorant,USA California).....	81

Şekil 80.	Üniter organizasyonlu biçim ögesi(Cream Bar Restoran-Kore).....	81
Şekil 81.	Düşey yön ögesi (Restoran - Kore).....	83
Şekil 82.	Düşey yön ögesi (Beyti Lokantası – Türkiye).....	83
Şekil 83.	Yatay yön ögesi (Disneyland-Tokyo).....	84
Şekil 84.	Yatay yön ögesi (Magic Life Belpark, Belek, Antalya, Türkiye).....	84
Şekil 85.	Diyagonal yön ögesi (Wienstein Restoran – Kanada).....	84
Şekil 86.	Uyumlu ölçü ögesi (Cafe Bar).....	87
Şekil 87.	Uyumlu ölçü ögesi.....	87
Şekil 88.	Zıt ölçü ögesi(Yatak odası-Konut).....	88
Şekil 89.	Zıt ölçü ögesi (Shosuke Restoran- Japonya).....	88
Şekil 90.	Zıt ölçü ögesi (Cafe-Kaliforniya, Amerika).....	88
Şekil 91.	Uyumlu Aralık ögesi(Mare Nostrum Restoran – Yeşilköy, İstanbul, Türkiye).....	89
Şekil 92.	Uyumlu Aralık ögesi(Restoran – Kore).....	89
Şekil 93.	Zıt Aralık ögesi (Mirror Restoran- Kuruçeşme, İstanbul, Türkiye).	89
Şekil 94.	Gerçek (yapısal) doku ögesi (DaimiRestoran- Japonya).....	99
Şekil 95.	Gerçek (yapısal) doku ögesi (Talya Oteli Diskoteği – Antalya, Türkiye).....	99
Şekil 96.	Gerçek (Dekoratif) doku ögesi (Game Cafe Jumanji-Kore Restoranı).....	99
Şekil 97.	Gerçek (yapısal) doku ögesi.....	100
Şekil 98.	Gerçek (yapısal) doku ögesi.....	100
Şekil 99.	Görsel (Dekoratif) doku ögesi (Chalet Restaurant – Dubai).....	100
Şekil 100.	Görsel (Dekoratif) doku ögesi (Yelken Restoran – Yeşilköy, İstanbul, Türkiye).....	100
Şekil 101.	Görsel (Dekoratif) doku ögesi (The Marmara Otel Rrestoran – İstanbul, Türkiye).....	100
Şekil 102.	Görsel (Dekoratif) doku ögesi (Pink’s Restoran - Kaliforniya, Amerika).....	100
Şekil 103.	Görsel (Dekoratif) doku ögesi (Sushiko Restoran – Seul, Kore).....	100
Şekil 104.	Görsel (Dekoratif) doku ögesi (Oven Ramon Turró 126, Barselona, İspanya).....	100
Şekil 105.	Görsel (Dekoratif) doku ögesi.....	101
Şekil 106.	Görsel (Dekoratif) doku ögesi (Restoran – İtalya).....	101
Şekil 107.	Sert doku (Siracusa Otel Restoran– İtalya).....	101

Şekil 108.	Orta sert doku (Treize av eti lokantası –İstanbul, Türkiye).....	101
Şekil 109.	Yumuşak doku (Thanasis Olimpus Restorant – Kanada).....	101
Şekil 110.	Düzenli doku (Game Cafe Jumanji Restoranı – Kore).....	102
Şekil 111.	Düzensiz doku (İdeal House Cologne standı-IMM2004 Körln, Almanya).....	102
Şekil 112.	Isaac Newton’ un renk deneyi.....	103
Şekil 113.	Sıcak renk (Chinese Unlimited – Teşvikiye, İstanbul).....	112
Şekil 114.	Soğuk renk (Yaşama mekanı – Konut).....	112
Şekil 115.	Nötr renk (Pinar Restaurant- Maltepe, İstanbul, Türkiye).....	112
Şekil 116.	Açık renk (Yeme alanı, Konut).....	112
Şekil 117.	Koyu renk (Şehzadebaşı Restorant – Beyoğlu, İstanbul, Türkiye)...	112
Şekil 118.	Parlak renk (Bar – Kaliforniya, Amerika).....	112
Şekil 119.	Mat renk (Yaşama mekanı – Konut).....	112
Şekil 120.	Tek renkli-Monokrom (Aqua Vitae Kafe&Bar –Kore).....	113
Şekil 121.	Tek renkli-Monokrom (Yaşama mekanı – Konut).....	113
Şekil 122.	Çok renkli - Polikrom (McDonald's High St. Restaurants).....	113
Şekil 123.	Çok renkli - Polikrom (Yaşama mekanı – Konut).....	113
Şekil 124.	Çok renkli - Polikrom (Yaşama mekanı – Konut).....	113
Şekil 125.	Victor Vasarely-optik kareler- Pillango - Negy, 1971-75.....	115
Şekil 126.	M. C. Escher “gökyüzü ve su –I”.....	115
Şekil 127.	Tam tekrar (Restoran – Kore).....	118
Şekil 128.	Tekrar (Koryodang restoran - New York, Amerika).....	119
Şekil 129.	Tekrar (Pinabristo Restoran – İstanbul, Türkiye).....	119
Şekil 130.	Aralıklı tekrar (Şehzadebaşı Restoran – Alanya, Türkiye).....	119
Şekil 131.	Aralıklı tekrar (Souvlaki Express Restorant - Toronto).....	119
Şekil 132.	Ritim yolu ile görsel devamlılık (Restoran – Amerika).....	122
Şekil 133.	Güzel sanatlar alanından bir koram örneği (M. C. Escher “Kelebekler”).....	123
Şekil 134.	Koram yolu ile görsel devamlılık (Karaf Restoran – Ankara, Türkiye).....	124
Şekil 135.	Değişken yapılı orantısal ilişki (Jechri Pizza Restorant).....	126
Şekil 136.	Sabit yapılı orantısal ilişki (Blue Water Cafe - Kanada).....	126
Şekil 137.	Görsel devamlılık yolu ile görsel birlik.....	133
Şekil 138.	Görsel devamlılık yolu ile görsel birlik.....	133

Şekil 139.	Egemenlik yolu ile görsel birlik (Sixst Avenue Restoran).....	134
Şekil 140.	Egemenlik yolu ile görsel birlik (Bravi Restoran).....	134
Şekil 141.	Vurgulama (Yaşam mekanı – Konut).....	139
Şekil 142.	Vurgulama (Area of Suwon Branch of Galleria Department Store-Suwon).....	140
Şekil 143.	Simetrik Denge (Optik merkez, birbirinin aynı olan her iki kütlede aynı mesafededir).....	141
Şekil 144.	Asimetrik Denge (Optik merkez büyük kütlede daha yakındır).....	142
Şekil 145.	Merkezi (radyal) ve dönele (rotational) denge gösterimleri.....	143
Şekil 146.	Simetrik denge (Yaşama mekanı – Konut).....	145
Şekil 147.	Simetrik denge (Yaşama mekanı – Konut).....	145
Şekil 148.	Simetrik denge (Restoran Klas – Zagreb).....	145
Şekil 149.	Asimetrik denge (Yaşama mekanı – Konut).....	146
Şekil 150.	Asimetrik denge (Sogetsu Restoran).....	146
Şekil 151.	Slogan, isim yansıması (Koç Üniversitesi – İstanbul).....	148
Şekil 152.	Slogan, isim yansıması (Yapıkredi Bilgi İşlem – İstanbul).....	148
Şekil 153.	Slogan, isim yansıması.....	148
Şekil 154.	Slogan, isim yansıması (Toyota bayii).....	149
Şekil 155.	Somut, İllüstratif organizasyon (Valley Çocuk Sağlık Kompleksi - Fresno, Kaliforniya, Amerika).....	150
Şekil 156.	Somut, İllüstratif organizasyon (Carmelcoffee - Kaliforniya, Amerika).....	150
Şekil 157.	Somut, İllüstratif organizasyon (Bongchu Dongsungro Restoran)...	150
Şekil 158.	Somut, İllüstratif organizasyon (Claufoutis Restaurant – Amerika)..	150
Şekil 159.	Somut, İllüstratif organizasyon (L. Bruschini's Restaurant – İtalya)	150
Şekil 160.	Somut, İllüstratif organizasyon (Restoran – Japonya).....	150
Şekil 161.	Somut, İllüstratif organizasyon (Norddeutsche Landesbank Binası - Hannover, Almanya).....	150
Şekil 162.	Somut, İllüstratif organizasyon (Vega Otel Restoran).....	150
Şekil 163.	Soyut, geometrik illüstratif organizasyon (Game Cafe Jumanji Restoran -Kore).....	151
Şekil 164.	Avrupa'dan bir han örneği.....	155
Şekil 165.	Sergi / teşhir amaçlı odak yüzeyi (Otel Cibalia – Slovenya).....	158
Şekil 166.	Yönlendirme amaçlı odak yüzeyi (Shenzhen Sanjiu Restaurant - Köpek balığı restoranı – Japonya).....	160

Şekil 167.	Ayırma / bölme amaçlı odak yüzeyi (Pino Restoran).....	160
Şekil 168.	Ayırma / bölme amaçlı odak yüzeyi (Charlotte Omaha SteakHouse – Arizona, Amerika).....	161
Şekil 169.	Birleştirme Amaçlı odak yüzeyi (Rh Restoran – Seul - Kore).....	161
Şekil 170.	Süreklilik / akıcılık yaratma amaçlı odak yüzeyi (Restoran - Kore)..	164
Şekil 171.	Süreklilik / akıcılık yaratma amaçlı odak yüzeyi (Restoran – Corciya, Atlanta, Amerika).....	165
Şekil 172.	Hareket (dinamizm) yaratma amaçlı odak yüzeyi (Konut).....	166
Şekil 173.	Dinlendirme amaçlı odak yüzeyi (Restoran).....	167
Şekil 174.	Sürpriz yapma / şaşırtma amaçlı odak yüzeyi(Süleymanrestaurant-Trabzon, Türkiye).....	168
Şekil 175.	Farklı kullanım alanı vurgulama / kılavuz amaçlı odak yüzeyi (Sushiko Restoran – Seul, Kore).....	169
Şekil 176.	Farklı kullanım alanı vurgulama / kılavuz amaçlı odak yüzeyi (Hotel Wartman- İsviçre).....	169
Şekil 177.	Geleneksel amaçlı odak yüzeyi(Divan Zekeriyaköy Tesisleri - Türkiye).....	170
Şekil 178.	Geleneksel amaçlı odak yüzeyi (Jacksonville Omaha SteakHouse-Arizona, Amerika).....	170
Şekil 179.	İkincil yüzey (İkincil yüzey (Grand Kartal Otelı-Kids Clup).....	175
Şekil 180.	İkincil yüzey (Römerhof Otel Restoran -Almanya).....	175
Şekil 181.	İkincil yüzey (Zlatna Potkova Restoran – Zagrep).....	175
Şekil 182.	Pano yüzey (Hastane- Şikago).....	176
Şekil 183.	Pano yüzey (xy Restoran -Kore).....	176
Şekil 184.	Pano yüzey (İngang B Restoran – Amsterdam, Hollanda).....	177
Şekil 185.	Pano yüzey (Corner Cafe + Bistro- Osmanbey, İstanbul, Türkiye)...	177
Şekil 186.	Düz yüzey (Rotterdam Saint Mary Şapeli).....	178
Şekil 187.	Kabartma yüzey (Cafe &Bar).....	179
Şekil 188.	Ekleme yüzey (Ru - Çin restoranı).....	180
Şekil 189.	Parçalı yüzey (Arterra Restoran – Kaliforniya, Amerika).....	183
Şekil 190.	Parçalı yüzey (Swing Bar & Restaurant -Kore).....	183
Şekil 191.	Eğri yüzey (Maydonoz Show Land – Türkiye).....	184
Şekil 192.	Eğri yüzey (Orinins Restoran&Bar-Yenizellanda).....	184
Şekil 193.	Eğimli yüzey.....	185
Şekil 194.	Hacimsel anlatımlı (şekil etkili) yüzey (Disneyland-Tokyo).....	187

TABLULAR DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1.	Grafik Tasarım ögesi olarak “nokta” analizi için belirlenen parametreler..... 55
Tablo 2.	Grafik Tasarım ögesi olarak “çizgi” analizi için belirlenen parametreler..... 62
Tablo 3.	Grafik Tasarım ögesi olarak “biçim” analizi için belirlenen parametreler..... 72
Tablo 4.	Grafik Tasarım ögesi olarak “form” analizi için belirlenen parametreler..... 78
Tablo 5.	Grafik tasarım ögesi olarak “yön” analizi için belirlenen parametreler..... 83
Tablo 6.	Grafik Tasarım ögesi olarak “ölçü” analizi için belirlenen parametreler..... 87
Tablo 7.	Grafik Tasarım ögesi olarak “aralık” analizi için belirlenen parametreler..... 88
Tablo 8.	Grafik Tasarım ögesi olarak “doku” analizi için belirlenen parametreler..... 99
Tablo 9.	Renk Türlerinin mekanı meydana getiren öğelerdeki psikolojik etkileri..... 109
Tablo 10.	Renklerin sıcaklık algılarının mekanı meydana getiren öğelerdeki psikolojik etkileri..... 110
Tablo 11.	Grafik Tasarım ögesi olarak “renk” analizi için belirlenen alt açılımlar..... 111
Tablo 12.	Uygunluk /Benzerlik ilkesini sağlama yolları..... 116
Tablo 13.	Tekrar ilkesinin parametreleri..... 118
Tablo 14.	Ritim duygusu veren özellikler..... 122
Tablo 15.	Koram ilkesinin parametreleri..... 124
Tablo 16.	Görsel Devamlılık ilkesinin parametreleri..... 125
Tablo 17.	Orantısal İlişki ilkesinin parametreleri..... 126
Tablo 18.	Görsel Hiyerarşiyi sağlama yolları..... 129
Tablo 19.	Görsel devamlılık ilkesini sağlama yolları..... 132
Tablo 20.	Egemenlik ve değişkenliği sağlama yolları..... 134
Tablo 21.	Zıtlığı sağlama yolları..... 136

Tablo 22.	Görsel birlik ilkesinin parametreleri.....	137
Tablo 23.	Vurgulama ilkesinin parametreleri.....	139
Tablo 24.	Denge ilkesinin parametreleri.....	144
Tablo 25.	Odak yüzeyinin grafik / görsel özellikleri ve mekanın işlevi ile ilişkisi.....	152
Tablo 26.	Bina yapılarının sınıflandırılması.....	153
Tablo 27.	Odak yüzeyinin, amaçlarına göre (paragmatik açıdan) gruplandırılması.....	157
Tablo 28.	Odak yüzeyinin, dizimsel özelliklerine göre (sentaktik açıdan) gruplandırılması.....	173
Tablo 29.	Analiz edilen 1. mekan ve odak yüzeyi.....	192
Tablo 30.	Analiz edilen 1. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	193
Tablo 31.	Analiz edilen 2. mekan ve odak yüzeyi.....	194
Tablo 32.	Analiz edilen 2. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	194
Tablo 33.	Analiz edilen 3. mekan ve odak yüzeyi.....	196
Tablo 34.	Analiz edilen 3. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	197
Tablo 35.	Analiz edilen 4. mekan ve odak yüzeyi.....	198
Tablo 36.	Analiz edilen 4. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	199
Tablo 37.	Analiz edilen 5. mekan ve odak yüzeyi.....	200
Tablo 38.	Analiz edilen 5. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	201
Tablo 39.	Analiz edilen 6. mekan ve odak yüzeyi.....	202
Tablo 40.	Analiz edilen 6. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	203
Tablo 41.	Analiz edilen 7. mekan ve odak yüzeyi.....	204
Tablo 42.	Analiz edilen 7. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	205
Tablo 43.	Analiz edilen 8. mekan ve odak yüzeyi.....	206
Tablo 44.	Analiz edilen 8. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	207
Tablo 45.	Analiz edilen 9. mekan ve odak yüzeyi.....	207
Tablo 46.	Analiz edilen 9. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	208

Tablo 47.	Analiz edilen 10. mekan ve odak yüzeyi.....	209
Tablo 48.	Analiz edilen 10. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	210
Tablo 49.	Analiz edilen 11. mekan ve odak yüzeyi.....	211
Tablo 50.	Analiz edilen 11. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	212
Tablo 51.	Analiz edilen 12 mekan ve odak yüzeyi.....	213
Tablo 52.	Analiz edilen 12. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	214
Tablo 53.	Analiz edilen 13. mekan ve odak yüzeyi.....	214
Tablo 54.	Analiz edilen 13. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	215
Tablo 55.	Analiz edilen 14. mekan ve odak yüzeyi.....	216
Tablo 56.	Analiz edilen 14. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	217
Tablo 57.	Analiz edilen 15. mekan ve odak yüzeyi.....	218
Tablo 58.	Analiz edilen 15. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	219
Tablo 59.	Analiz edilen 16. mekan ve odak yüzeyi.....	220
Tablo 60.	Analiz edilen 16. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	221
Tablo 61.	Analiz edilen 17. mekan ve odak yüzeyi.....	222
Tablo 62.	Analiz edilen 17. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	223
Tablo 63.	Analiz edilen 18. mekan ve odak yüzeyi.....	224
Tablo 64.	Analiz edilen 18. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	224
Tablo 65.	Analiz edilen 19. mekan ve odak yüzeyi.....	225
Tablo 66.	Analiz edilen 19. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	227
Tablo 67.	Analiz edilen 20. mekan ve odak yüzeyi.....	228
Tablo 68.	Analiz edilen 20. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	229
Tablo 69.	Analiz edilen 21. mekan ve odak yüzeyi.....	230
Tablo 70.	Analiz edilen 21. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	231
Tablo 71.	Analiz edilen 22. mekan ve odak yüzeyi.....	232

Tablo 72.	Analiz edilen 22. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	233
Tablo 73.	Analiz edilen 23. mekan ve odak yüzeyi.....	234
Tablo 74.	Analiz edilen 23. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	235
Tablo 75.	Analiz edilen 24. mekan ve odak yüzeyi.....	236
Tablo 76.	Analiz edilen 24. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	237
Tablo 77.	Analiz edilen 25. mekan ve odak yüzeyi.....	237
Tablo 78.	Analiz edilen 25. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	238
Tablo 79.	Analiz edilen 26. mekan ve odak yüzeyi.....	239
Tablo 80.	Analiz edilen 26. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	240
Tablo 81.	Analiz edilen 27. mekan ve odak yüzeyi.....	241
Tablo 82.	Analiz edilen 27. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	242
Tablo 83.	Analiz edilen 28. mekan ve odak yüzeyi.....	243
Tablo 84.	Analiz edilen 28. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	244
Tablo 85.	Analiz edilen 29. mekan ve odak yüzeyi.....	245
Tablo 86.	Analiz edilen 29. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	246
Tablo 87.	Analiz edilen 30. mekan ve odak yüzeyi.....	246
Tablo 88.	Analiz edilen 30. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	247
Tablo 89.	Analiz edilen 31. mekan ve odak yüzeyi.....	248
Tablo 90.	Analiz edilen 31. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	249
Tablo 91.	Analiz edilen 32. mekan ve odak yüzeyi.....	250
Tablo 92.	Analiz edilen 32. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	251
Tablo 93.	Analiz edilen 33. mekan ve odak yüzeyi.....	252
Tablo 94.	Analiz edilen 33. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	252
Tablo 95.	Analiz edilen 34. mekan ve odak yüzeyi.....	253
Tablo 96.	Analiz edilen 34. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	254

Tablo 97.	Analiz edilen 35. mekan ve odak yüzeyi.....	255
Tablo 98.	Analiz edilen 35. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	256
Tablo 99.	Analiz edilen 36. mekan ve odak yüzeyi.....	257
Tablo 100.	Analiz edilen 36. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	258
Tablo 101.	Analiz edilen 37. mekan ve odak yüzeyi.....	259
Tablo 102.	Analiz edilen 37. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	260
Tablo 103.	Analiz edilen 38. mekan ve odak yüzeyi.....	261
Tablo 104.	Analiz edilen 38. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	262
Tablo 105.	Analiz edilen 39. mekan ve odak yüzeyi.....	263
Tablo 106.	Analiz edilen 39. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	264
Tablo 107.	Analiz edilen 40. mekan ve odak yüzeyi.....	265
Tablo 108.	Analiz edilen 40. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	266
Tablo 109.	Analiz edilen 41. mekan ve odak yüzeyi.....	267
Tablo 110.	Analiz edilen 41. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	268
Tablo 111.	Analiz edilen 42. mekan ve odak yüzeyi.....	268
Tablo 112.	Analiz edilen 42. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	269
Tablo 113.	Analiz edilen 43. mekan ve odak yüzeyi.....	270
Tablo 114.	Analiz edilen 43. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	271
Tablo 115.	Analiz edilen 44. mekan ve odak yüzeyi.....	272
Tablo 116.	Analiz edilen 44. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	273
Tablo 117.	Analiz edilen 45. mekan ve odak yüzeyi.....	274
Tablo 118.	Analiz edilen 45. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	275
Tablo 119.	Analiz edilen 46. mekan ve odak yüzeyi.....	276
Tablo 120.	Analiz edilen 46. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	277
Tablo 121.	Analiz edilen 47. mekan ve odak yüzeyi.....	278

Tablo 122.	Analiz edilen 47. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	279
Tablo 123.	Analiz edilen 48. mekan ve odak yüzeyi.....	280
Tablo 124.	Analiz edilen 48. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	281
Tablo 125.	Analiz edilen 49. mekan ve odak yüzeyi.....	281
Tablo 126.	Analiz edilen 49. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	282
Tablo 127.	Analiz edilen 50. mekan ve odak yüzeyi.....	283
Tablo 128.	Analiz edilen 50. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri.....	284
Tablo 129.	Analiz edilen, sergi / teşhir amaçlı odak yüzeyleri.....	287
Tablo 130.	Sergi / teşhir amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikler.....	289
Tablo 131.	Analiz edilen, örtme / gizleme (kamuflej) amaçlı odak yüzeyleri...	291
Tablo 132.	Örtme / gizleme (kamuflej) amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikler.....	293
Tablo 133.	Analiz edilen, yönlendirme amaçlı odak yüzeyleri.....	295
Tablo 134.	Yönlendirme amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikler.....	297
Tablo 135.	Analiz edilen, ayırma / bölme amaçlı odak yüzeyleri.....	299
Tablo 136.	Ayırma / bölme amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri.....	301
Tablo 137.	Analiz edilen, birleştirme amaçlı odak yüzeyleri.....	303
Tablo 138.	Birleştirme amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri.....	304
Tablo 139.	Analiz edilen, sınırlama / belirleme amaçlı odak yüzeyleri.....	306
Tablo 140.	Sınırlama / belirleme amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri.....	309
Tablo 141.	Analiz edilen, derinlik yaratma / boyut kazandırma amaçlı odak yüzeyleri.....	312
Tablo 142.	Derinlik yaratma / boyut kazandırma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri.....	315
Tablo 143.	Analiz edilen, süreklilik / akıcılık yaratma amaçlı odak yüzeyleri...	318
Tablo 144.	Süreklilik / akıcılık yaratma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri.....	320
Tablo 145.	Analiz edilen, farklılık / ekstrem etki yaratma amaçlı odak yüzeyleri.....	323

Tablo 146.	Farklılık / ekstrem etki yaratma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri.....	325
Tablo 147.	Analiz edilen, hareket (dinamizm) yaratma amaçlı odak yüzeyleri..	328
Tablo 148.	Hareket (dinamizm) yaratma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri.....	330
Tablo 149.	Analiz edilen, dinlendirme amaçlı odak yüzeyleri.....	332
Tablo 150.	Dinlendirme amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri.....	334
Tablo 151.	Analiz edilen, sürpriz yapma / şaşırtma amaçlı odak yüzeyleri.....	336
Tablo 152.	Sürpriz yapma / şaşırtma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri.....	338
Tablo 153.	Analiz edilen, farklı kullanım alanı vurgulama / kılavuz amaçlı odak yüzeyleri.....	338
Tablo 154.	Farklı kullanım alanı vurgulama / kılavuz amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri.....	342
Tablo 155.	Analiz edilen, dikkat çekme / ilgi yaratma amaçlı odak yüzeyleri...	345
Tablo 156.	Dikkat çekme / ilgi yaratma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri.....	348
Tablo 157.	Analiz edilen, geleneksel amaçlı odak yüzeyleri.....	351
Tablo 158.	Geleneksel amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri.....	351
Tablo 159.	Analiz edilen, çağdaş amaçlı odak yüzeyleri.....	354
Tablo 160.	Çağdaş amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri.....	357
Tablo 161.	Odak yüzeyi amaçlarının, kullanım yoğunlukları.....	365
Tablo 162.	Odak yüzeyinin türüne, konstrüktif, hareket ve şekil – zemin özelliklerine göre, dizimsel özelliklerin kullanım yoğunlukları.....	366
Tablo 163.	Analiz edilen restoranlardaki odak yüzeyi örnekleri içerisinde, Grafik tasarım elemanlarının ve ilkelerinin kullanım yoğunlukları..	368

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

1.1.1. Çalışmanın Amacı, Sınırları ve Sorunun Tanıtılması

Sosyal bir varlık olan insan, yapısı gereği içinde bulunduğu doğal ya da yapay çevre ile hem fiziksel ve hem de psikolojik boyutta kendi ihtiyaç ve beklentileri doğrultusunda bir iletişim eylemi içerisine girer.

“Çevre” kavramı spesifik olarak “İç Mekan” kavramı ile ifade edildiğinde de durum değişmez, hatta insanın iç mekandan psikolojik anlamda etkilenişi ve bu etkilenmenin kökeninde iç mekanı oluşturan yüzeylerden yansıyan, mekanın işlevini destekleyen mesajların, İç Mimari tasarım çalışmalarında bilinçli bir şekilde nasıl verilebileceği sorunu, ivedilikle üzerinde durulması gerekli bir araştırma alanıdır.

Konu daha geniş bir şekilde ele alınırsa; günümüzde özellikle şehir yaşamında çalışma, eğlenme, dinlenme, yeme içme, sosyal etkinliklerde bulunma...vb. günlük aktivitelerin büyük bir bölümü “iç mekan” denilen ve çeşitli işlevlere sahip hacimsel boşluklarda gerçekleşmektedir. Herhangi bir işleve sahip bir iç mekan, kullanıcılarına, anlamsal (semantic) mesajlarla birlikte işlevi destekler nitelikte yararsal (pragmatic) mesajlar gönderir. Yani mekanlar kullanıcıları ile algısal düzeyde iletişime girer ve bunu büyük ölçüde grafik yüzey organizasyonları aracılığı ile görsel yolla gerçekleştirir.

Eğer mekan kendi işlevsel kimliğini kullanıcıya iyi ifade edemezse bu durum kişi üzerinde rahatsızlık verici bir etkiye neden olabilir. Aksine mekan, kendi işlevini destekleyen Pragmatik (işleve yönelik / yararsal) mesajları kullanıcıya iletebildiğinde kişi mekan ile iletişime girer ve bu iletişim sonucunda mekana karşı öznel tepkisini, davranışları ile ortaya koyar.

İnsanın, mekan ile iletişimi sırasında, grafik organizasyonlar aracılığıyla özellikle mekanların odak yüzeylerinden aldığı işlevi destekleyen Pragmatik (işleve yönelik / yararsal) mesajların, insanın öznel tepkilerini etkilemesi, bu grafik organizasyonların daha bilinçli bir şekilde gerçekleştirilmesini gerekli kılmaktadır. Yani yüzey üzerindeki grafik /görsel elemanların neler olabileceği ve hangi ilkeler doğrultusunda bir araya getirildiği, ne tür işlevi destekleyen mesaj ya da mesajlar verebileceği konusunda tasarımcının fikir

sahibi olmasının, kullanıcıların öznel tepkilerini içinde bulunulan mekan için pozitif yöne taşıyabileceği düşünülmektedir.

Başkaya' ya göre, "Mekanla bütünleşmiş sonuç ürün yüzey, sınırlayıcı, odaklayıcı, belirleyici, itici, sıkıcı, v.b. farklı anlamlar ifade edebilmektedir. Bu bakış açısı ile mimarın çevre yaratmak için kullandığı yüzey elemanının yüzey karakteristikleri, aynı zamanda kullanıcı davranışlarını kontrol eden, yönlendiren bir görevi de yerine getirmektedir. "Mekan örgütlendirilirken", başka bir deyişle "mimari biçimlendirilirken" içeriğe bağlı olarak farklı tip yüzeyler belli organizasyon ilkeleri çerçevesinde bir araya getirilerek, mekanı deneyimlemek adına oldukça önemli bir rol üstlenmektedirler" [1].

Yapılan çalışmanın konusunu bir örnekle açmak gerekirse; Örneğin bir büro mekanının sahip olduğu odak yüzeyinin üzerindeki geometrik biçimlerden oluşturulmuş grafik / görsel organizasyon, insana görsel yolla, o mekanın işlevini destekleyen bir takım mesajlar gönderir. Buradaki işlev kavramı, mekanın ana işlevi ile ilgili değildir. Yani odak yüzeyi üzerindeki grafik / görsel organizasyon ile bize verilen mesaj, o mekanın bir büro mekanı olduğu değildir. Söz konusu olan mesaj /mesajlar, büro mekanının ana işlevini yani büronun işleyişini destekleyen itme, çekme, sarma, durdurma, yönlendirme... vb gibi Pragmatik (işlevi destekleyen) mesajlardır.

Araştırılan ise, bu mesajları veren odak yüzeyi üzerindeki grafik / görsel organizasyonların dizimsel özellikleridir. Yani hangi işlevsel mesaj, nasıl bir yüzey organizasyonu ile sağlanıyor? Sorusunun cevabı aranmış ve sonuç olarak odak yüzeyi üzerinden verilen mesajlar ile odak yüzeyi üzerindeki grafik / görsel organizasyonların dizimsel özellikleri arasındaki ilişkiler, seçilen mekan grubu için oluşturulan yöntem ile analiz edilmiştir.

Özetlemek gerekirse; Gerçekleştirilen çalışmada amaç, toplumsal mekanlardan herhangi bir işleve sahip bir iç mekanda odak yüzeyi niteliği taşıyan duvar yüzeyi üzerindeki grafik düzenlemelerin, kullanıcıya verilecek işlevi destekler nitelikteki algısal mesajlara göre nasıl şekillenebileceği konusunda araştırma yapmayı sağlayacak bir yöntem oluşturmaktır. Başka bir ifadeyle, bu mesajları kullanıcıya iletebilmek için odak yüzeylerinin bütünsel etkisinin, dizimsel anlamda, nasıl organize edilerek verilebileceği konusunda bilgi verebilecek bir yöntem araştırması yapılmıştır.

Bu yöntem daha sonra, özellikle tasarım aşamasında tasarımcıya, mekanın işlevine göre, bu işlevi destekleyen hangi mesajları, nasıl bir grafik / görsel yüzey organizasyonu ile verebileceği konusunda yardımcı olması için toplumsal mekanlardan biri üzerinde

uygulanmıştır. Yapılan çalışmanın ışığında zaman içerisinde, farklı işlevdeki mekanlar içinde bu yöntem uygulandıkça bu konuda alternatif yaratabilecek bir veri tabanının oluşturulabileceği düşünülmektedir.

Sözü edilen yöntem geliştirilirken, belirli bir sistemi kullanma gerekliliği de göz ardı edilmemiştir. O nedenle mimari mekanlar gibi mesaj iletme kaygısı taşıyan, kendi içerisinde belirli bazı kurallara sahip olan ve görsel yolla algılamaya dayanan bir iletişim köprüsü olarak tanımlanabilecek “Grafik Tasarım” bilim dalının bakış açısı ile odak yüzeylerindeki grafik organizasyonlar belirli parametreler çerçevesinde tanımlanmıştır.

Çünkü insan ile mekan arasındaki bu etkileşimin mimarlık alanına aktarılabilmesi yollarından biri de grafik düşünme ve grafik iletişimdir.

Çalışma sonucunda geliştirilen araştırma yöntemi ile iç meknlarda odak yüzeylerinin, mekanın taşıdığı işlevi destekleyen Pragmatik (işleve yönelik) mesajlarını, hangi Grafik Tasarım elemanlarıyla ve Grafik Organizasyon ilkeleri çerçevesinde dizimsel anlamda gerçekleştirdiği sorgulanabilecek ve böylece iç mekan odak yüzeylerindeki grafik / görsel düzenlemelerin grafik tasarım sistematığı açısından analizi yapılabilecektir.

Bu bağlamda yapılan çalışmada, grafik tasarımın iç mimariye yansması ve önemi üzerinde durulmuş, bir örnek uygulama ile belirli bir işleve sahip bir grup iç mekandaki odak yüzeylerinin grafik / görsel organizasyonlarının yararsal (Pragmatik) ve dizimsel (sentaktik) yönlerden analizi ve değerlendirilmesi yapılmıştır.

1.1.2. Literatür Taraması

Çalışma üç ana bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde literatür taraması kısmında değinilen kuramsal bilgiler ile konu geniş anlamda ele alınmış, çalışmanın uygulama kısmını oluşturan ikinci bölümünde ise ele alınan örnekler, seçilen yönteme bağlı olarak analiz edilmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümünde ise bulgular, ve sonuçlar kısmı bulunmaktadır. Literatür taraması bölümü özetle aşağıdaki içeriklerdedir;

İnsan, çevre içerisinde varlığını sürdürebilmek için çevreye uyum sağlamalı ve bunun için de öncelikle yaşadığı çevreyi algılamalıdır. Böylece İnsan-çevre ilişkisinde, algılama önemle üzerinde durulması gereken bir konu olarak görülmektedir.

O nedenle literatür çalışmasında öncelikle insan-çevre ilişkisi bağlamında algılama konusu incelenmiş ve özellikle görsel algılamaya yer verilmiştir. Çünkü çevre algılamasında görsel algılamanın yeri ve önemi diğer algılama çeşitlerine göre ön

plandadır. Görsel algılama denilince ilk akla gelen, bu algılama türü ile beraber anılan Gestalt yaklaşımı ele alınmış ve çalışma ile ilişkisi kurulmuştur.

Günümüzde iç mekanlar hayatın her alanında her türlü eylemi kapsayacak biçimde gelişmekte ve sonuç olarak iç mekanlara bağımlılık daha da artmaktadır. Bu durumda, iç mekan düzenlemelerinin bilinçli bir şekilde yapılmasının önemi de aynı oranda artmaktadır.

Yapısı gereği çevresi ile devamlı bir ilişki içerisinde olan insan iç mekan içerisinde sadece var olmak gibi pirimitif bir amaç gütmeyiz. Günümüzde insanın bir iç mekandan beklentileri çok daha karmaşık boyutlara ulaşmış, iç mekanlar da bu oranda gelişmiştir. İç mekanla insan arasındaki ilişki, bir iletişim ilişkisidir. Bu ilişki tasarımcıyla kullanıcı arasında iç mekan odak yüzeyi aracılığı ile gerçekleşmektedir. Tasarımcı mekanın anlamına ve işlevine yönelik her türlü duyuşsal mesajı özellikle görsel yolla, odak yüzeyi üzerindeki grafik / görsel organizasyonlar aracılığı ile kullanıcıya gönderirken, mesajı / mesajları alan kullanıcı da o mekana karşı öznel değerlendirmesini davranışlarıyla ortaya koymakta, yani tasarımcıya mesaj iletmektedir. İletilen bu mesajlar tasarımcının mekan üzerinde tekrar değişiklik yapmasına neden olmaktadır. Bu döngü bir iletişim olgusunu ifade etmektedir.

Tasarımcı ile kullanıcı arasındaki bu iletişim, iç mekan odak yüzeyleri üzerindeki grafik / görsel organizasyonlar aracılığı ile gerçekleştiğinden, “grafik iletişim” adını almaktadır.

Sonuç olarak literatür çalışmasının bu kısımda, öncelikle mekan ve iç mekan kavramlarına yer verilmiş, insan - iç mekan ilişkisinde algılama ve iç mekanın görsel algısında öne çıkan öge olarak yüzey kavramı ele alınmış, buradan da odak yüzeyi kavramına ulaşılmıştır. Daha sonra odak yüzeyi aracılığı ile gerçekleşen insan-iç mekan ilişkisinin iletişim boyutu ele alınmış ve grafik / görsel iletişim kavramı irdelenmiştir.

1.1.2.1. Çevre ve Çevre Algısı

İnsan varlığını bir çevre içinde sürdürür. Öyleyse nedir çevre?

1.1.2.1.1. Çevre Kavramı, İnsan-Çevre İlişkisi ve Çevrenin Sınıflandırması

“İnsan ve çevresi arasındaki kaçınılmaz ilişki uygarlık sürecinde tarihsel bir olgudur. Doğa ve insan arasındaki bu ilişki doğal ve yapay çevre arasındaki ilişkiler olarak fiziksel ortamı oluşturur.”

Schulz [2].

a. Çevre Kavramı: Çevre, canlı varlıkların yaşam ve gelişimini etkileyen bütün dış koşullar ve faktörlerin toplamı olup, sosyolojik yönden insanı çevreleyen veya etkileyen faktörlerin toplamıdır [3, 4]. Çevre, insan isteklerini karşılamaya yönelik, insan etkinliklerini içeren bir mekandır, çoğunlukla bireyin yararlanma fonksiyonu ile ilgilidir [3]. Çevreye ilişkin bir diğer tanım ise, “içinde algılayan olarak insanı da içeren, etkileşen bileşenler sistemi” şeklindedir [5, 6].

Bu tanımlardan yola çıkarak çevre, insanı saran, insan ihtiyaç ve gereksinmelerinin karşılandığı ve tüm bunlar için insan tarafından öncelikle algılanmaya ihtiyaç duyan doğal ya da yapay bileşenler sistemi olarak tanımlanabilir. İnsan ve çevresi arasındaki ilişkiyi açmak yapılan çalışmayı daha iyi ifadelendirmeye yardımcı olacaktır. Bu noktada insan çevre ilişkisini açmak gerekmektedir;

b. İnsan-Çevre İlişkisi: Kuban’a [5, 7] göre, doğanın bir parçası olan insanın yaşadığı çevreyle ilişkileri, korunma içgüdüsüne bağlı olarak insanlık tarihi ile başlar.

Bu ilişki içerisinde insanın gereksinmelerinden kaynaklı, çevresinden bir takım beklentileri, söz konusu olmaktadır. Bu gereksinmeler, Ertürk’e [8, 9] göre “insanın, içinde bulunduğu çevrede yaşamını toplumsal, psikolojik ve fizyolojik rahatsızlıklara uğramadan sürdürebileceği ve yaptığı işlerde verimli olmasına yardım edebilecek olanakları veren koşullar” şeklinde tanımlanmaktadır.

Çevre, tek boyutlu bir kavram değildir. Bu kavram için, sistematik bir sınıflandırma yapılmıştır.

c. Çevrenin Sınıflandırması: Çevre kavramı fiziksel (yapay / yapma), psikolojik, kültürel, ekolojik, olanaklı ve etkili çevre olmak üzere altı grupta sınıflandırılmaktadır.

• **Fiziksel (Yapay / Yapma) Çevre:** İnsanın doğa ve çevre üzerindeki fiziksel etkileri ve düzenlemeleri sonucu ortaya çıkan çevreyi, tasarımcılar, fiziksel çevre olarak nitelendirmektedirler. Prohansky'ye [5, 4] göre, “Fiziksel çevre, insanın içinde kısa ya da uzun süre yaşadığı karşılıklı etkileştiği ve eylemlere katıldığı her fiziksel yeri-ortamı belirleyen karmaşıklık, kısaca inşa edilmiş-yapay çevredir.”

Işık, ses, ısı gibi fiziksel uyarıcıların biçim, renk, yoğunluk gibi özel fiziksel kavramlarla bütünleşmesi sonucu fiziksel çevre tasarlanmaktadır [8].

Bu tanımlamalardan çıkışla fiziksel çevre; insanların fizyolojik ve psikolojik gereksinmelerine cevap verebilecek şekilde fiziksel bir birimin ya da birimlerin düzenlenmesi ile oluşturulan, değişime açık ve insan elinin değdiği her türlü yapay çevre olarak özetlenebilir.

• **Psikolojik Çevre:** Fiziksel Çevre kapsamında kişinin algıladığı bir çevre psikolojik çevre olarak tanımlanmaktadır [8].

• **Kültürel Çevre:** Toplumsal değerlerle belirlenen çevre, kişinin kültürel çevresini oluşturur.

• **Ekolojik Çevre:** Kişinin fiziksel çevresi, insan davranışlarını belirleyen ekolojik çevre'yi de oluşturmaktadır [10].

Diğer bir sınıflandırmada Broadbent [6], sosyal bilimciler tarafından ortaya atılan ve fiziksel çevre tanımıyla da örtüşen, “Olanaklı Çevre” ve “Etkili Çevre” kavramlarını şöyle yorumlamaktadır;

• **Olanaklı Çevre:** Oluşturulmuş fiziksel bir mekan, olanaklı bir çevredir ve bir çok olanağın bir arada uzlaştığı bir ortamdır.

• **Etkili Çevre;** kullanıcı ve fiziksel çevresi arasındaki etkileşim sonucu oluşur.

Yapılan sınıflamalardan da anlaşılacağı gibi, insanın içinde bulunduğu çevre koşullarına uyumu ve yaşamını devam ettirebilmesi için ön koşul, içinde bulunduğu çevreyi algılamasıdır, denilebilir.

1.1.2.1.2. Algı Kavramı – Algı Özellikleri

a. **Algı Kavramı:** İnsan, içinde yaşadığı çevreden yararlanabilmek, ona uyabilmek veya onu kendine uydurabilmek için o çevreyi tanımak, anlamak zorundadır. İnsanın

çevreyi anlaması, çevreden bilgi alma yoluyla olur. Bilgileri bize, uygun ve doğru hareket etmemize yardım edecek biçimde yorumlayıp, değerlendiren algılamadır [11, 12, 13].

Aksoy [14, 15], insanın çevreyi duyu organları ile tanıdığını, fakat tanıma işleminin yalnız duyu organları ile sınırlı olmadığını belirtmiştir. Bu düşünceyi destekler şekilde Aytuğ [5], “İnsan, çevresini duyu organlarına gelen bir takım bilgiler yolu ile öğrenir. Bir tür fiziksel enerji duyu organlarımıza ulaşır, buradan sinirler aracılığı ile beyine gönderilir, bu itki bir duyum ve algılama denilen bir deneyime yol açar” demektedir.

Kısaca, insan algıladığı sürece çevre vardır ya da insan varlığını sürdürebilmek için çevreyi algılamalıdır. Bu noktada algı kavramını geniş bir şekilde ele almak gerekmektedir.

Çevreden bilgi alma yoluyla kendiliğinden oluşan algı, bireyin bu bilgileri uygun ve doğru bir şekilde eyleme dönüştürmesinde onları yorumlanmasına ve değerlendirilmesine yardım etmektedir [8].

Böyle kritik bir öneme sahip olan algı, bir çok araştırmacı tarafından temelde birleşen bir takım yorumlarla tanımlanmaya çalışılmıştır.

Lang’a [11] göre “Algı, çevreden, çevre ile ilgili bilgi edinme sürecidir. Aktif ve amaçlıdır. Aklın ve gerçeğin bulunduğu noktada bulunur”

Aydınlı’da [16] algılamayı şöyle tanımaktadır; “Algılama çevreden gelen uyancı etkilerin duyu organları yardımıyla hissedilmesi ve kavranmasına ilişkin zihinsel bir olgudur.”

Geddie [8, 16], algılamanın “duyularla farkına varma ve akıl yoluyla bilgi alma” olmak üzere iki anlamı içerdiğini açıklamıştır. Çevreden kaynaklanan uyarıcı etkiler görsel algılama sonucu önce fark edilir, son bilgi haline gelerek uzun dönem hafızaya kaydedilir.

Aytuğ’a [5] göre “Algı, çevreden gelen uyarıların ortaya çıkardığı duyuların, zamandaş ya da ardı ardına ayrımlarla anlamlandırılması ve belleği uyarması sonucunda ortaya çıkan, karmaşık bir olgudur. Kısaca, algılama, çevreden anlamlı bilgiler edinme, tanıma, düşünme, hatırlama, hissetme süreçlerini kapsayan bir psikolojik süreçtir.”

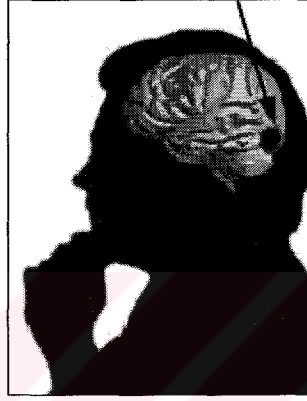
Tekman [17] algıyı şöyle tanımlar, “Dünyayla ilgili bilgi sahibi olmamız duyum ve algı süreçleri ile mümkün olmaktadır. Duyum, alıcı organların çevredeki enerjinin etkisiyle uyarılması sonucu ortaya çıkan nörofizyolojik süreçlerdir. Algı ise, duyu organlarından gelen duysal verilerin, anlamlı bir bütüne dönüştürülmesidir.”

Caudwell [18], algının insanın duyuları yoluyla gerçeklikten aldığı şeyler olduğunu ifade etmektedir.

Baymur'a [19] göre algılama, duyu organları yoluyla beyne iletilen uyarıların duyular haline dönüşüp çeşitli bakımlardan örgütlenip anlam kazanmasıdır.

Gürer'e [20] göre, "Algı, geçmişte edinilen deneyimlerle, zihinde depo edilen model ve tarzların bileşimi ve bunlara ilave edilen kişisel yeteneklerle ilgili bir mozaiktir."

Erhan [21] ise algılama kavramını, "Çevrenin tanınmasında önce uyarılar gereklidir, bunun sonucu duyular meydana gelmektedir. Sonuçta her duyum, bir algılama ve anlamayı doğurur." diyerek özetlemektedir.

Şekil 1. Duyusal bilginin, zihinsel işleme süreci ve algılama [22].

Sonuç olarak algı, dış ortamdan alınan duyu bilgilerin, zihinsel bir süreç sonunda anlamlı bütünlere dönüşmesidir, denilebilir (Şekil 1).

b. Algının Özellikleri: Hilgard'a [5] göre "algılama işleminde sinir sistemi büyük bir rol oynadığından ve algılama deneyimlerin etkisi altında olduğundan, algı, yalnız duyu organlarını etkileyen uyarıların oluşturduğu pasif bir algılama işlemi değildir"

Algılama çok kompleks bir olay olmasına rağmen, araştırmacılar bu olay içerisinde değişmeyen bazı gerçekleri işaret etmektedirler. Bu gerçekler, nasıl algıladığımız sorusunun cevabını aramada yardımcı olmaktadır.

Algının temel özellikleri hareket, seçicilik, kişisel farklılaşma olmak üzere üç grupta toplanmaktadır.

- **Hareket:** Algı olgusunda hareket önemli rol oynamaktadır [8]. Hareket eden göz çevresindeki yapıların yapısal ve anlamsal özelliklerini algılar [6, 5].

- **Seçicilik:** İnsan çevresinden, kendi nitelik ve amaçlarına uygun bilgiler almaktadır [8, 5, 6].

Algının temel özelliklerinden belki de en fazla dikkati çeken özellik “Kişisel Farklılaşma”, ya da başka bir ifadeyle algılamanın kişilere göre değişmesidir. Bu konuyu ayrıca irdelemek yararlı olacaktır. Öyle ise nedir algılamada farklılığı yaratan?

• **Kişisel Farklılaşma:** Algılama kişiliğe, yaşanan sosyal gruba, kültüre ve çevreye bağlı olup, Katz’ın [5, 6] dediği gibi “Tüm görsel algılar, deneyimden gelen bilgi tarafından etkilenirler.”

Kişiler arası algısal farklılıkların nedenleri şu şekilde açıklanabilir;

William James’in gözlemine göre, algılanan şeyin bir kısmı, görülen objeden duyularımıza gelirken; diğer bir kısmı belki de daha fazlası kendi zihnimizden gelir. Yani gözle görür, fakat beynimizle algılarız [20].

Çevik [23], bu konuda şunları ifade etmektedir; “Algılamada duyu organlarıyla hissedilmeyen büyüklükler de algılama sürecini etkilemektedir. Algılama tek yönlü değildir, etkileşim söz konusudur, objektif öğeler ve düzenlemeleri, koşulları yanında kişilik yapıları de, her kişiliğin algılamasını farklılaştırıcı olarak etkilemektedir.”

Erkman’a [13] göre, insan ve mimari bütün arasındaki ilişkiler kesin çizgilerle belirlenmiş değildir. Mimari Bütün, uyarıcı işaretler gönderen bir semboller sistemi olarak kabul edilebilir. Sabit olan bu uyarıcı işaretler karşısındaki her insan, farklı şekillerde etkilenebilmektedir. Bu farkı doğuran nedenler şematizasyon, alışkanlık, çevresel bütün, uyarıcı artış eksilişi olarak sıralanmaktadır. Bu nedenler arasında şematizasyon, kişiler arasındaki algı farklılığını oldukça net bir biçimde ortaya koymaktadır. O nedenle bu özelliğe aşağıdaki şekilde kısaca değinilmiştir.

Şematizasyon, görsel algıda önemli bir etkidir. Herhangi bir nesne, o nesnenin zihindeki modeli (şeması) ile karşılaştırılarak algılanır. Şemaya uygun bilgiler, uygun olmayanlara oran daha kolay algılanır. Zihindeki model (şema) “Alışkanlık” sırasında oluşmuştur. Zihnimizdeki bu şema, dolayısı ile kesin, değişmez değildir. Bu şemalar, yeni bilgilerin ilavesi ile değişebilir [13].

Roth [24] şematizasyon kavramını, “Zihnimiz kendisine verilen bilgiyi anlamlı bir şablon içine yerleştirmeye çalışır. Gelen veri anlamsız olduğunda zihin bunu tanıyamaz. Tamamıyla rasgele görsel ya da işitsel görüngüler verildiğinde bile, zihin daha önce depoladığı değerlendirme bilişisi temelinde bunlara bir ön yorum katar. Böylece, neyi algıladığımız daha önceden neyi bildiğimize dayanır.” şeklinde açıklamaktadır.

Benzer şekilde Görür [20] konuyu “Görülen varlık hakkında, bizde uyanan fikir, yani onu algılayış; yalnız o objenin özellikleriyle değil, daha önce edindiğimiz tecrübelerle

zihnimize depo ettiğimiz model ve tarzların bileşimi ve bunlara ilave edilen kişisel yeteneğe bağlıdır.” şeklindeki açıklaması ile dile getirmektedir.

İnsanların, içinde buldukları çevreye karşı aralarındaki bu kişisel algı farklılıkları söz konusu olsa bile özellikle fiziksel çevre olarak mimari yapılarda kişiler arası ortak beğeni alanları yaratabilmek adına, algılamanın nasıl gerçekleştiği konusu farklı araştırmacılar tarafından ele alınmış ve bir takım teoriler ortaya konulmuştur.

Bu noktada algılama teorilerine genel olarak değinmek ve bu çalışmada hangi algı teorisinin baz alındığı sorusunun cevabını, nedenleri ile birlikte vermek gerekmektedir.

c. Algılama Kuramları-Yaklaşımlar:İnsan, dış dünyayı duyuları ile ve bunların algı haline gelmesi ile tanımaktadır. Bu nedenle, organizmanın dış dünyadan ne şekilde etkilendiğini ve bu olguyu içeren kendi öz varlığını açıklayan, bazı algı teorileri geliştirilmiştir [8].

İnsan - çevre ilişkisi bağlamında algılama konusu, bir çok bilim adamı tarafından mercek altına alınmış ve zaman zaman örtüşen, zaman zaman da çatışan farklı yorumlara, sınıflandırmalara ulaşılmıştır.

Lang [5, 6, 25], algılama teorilerinin “duyuma dayalı” ve “bilgiye dayalı” algılama kuralları olarak iki ana grupta toplanabileceğini belirtmektedir.

• **Duyuma Dayalı Algılama Kuramları:** Bu teoriler algılamanın duyuya dayandığını, çevreden gelen uyarının duyularımızı uyandırdığını ve böylece uyanan duyuların da bir yolla algı haline geldiğini ileri sürerler [5].

Duyuya dayalı algılama teorilerinden bir kaçı “deneyimsellik”, “rasyonalizm ve nativizm” ve “Gestalt teorisi” olarak sıralanabilir.

Deneyimsellik (Amprisizm): Bilginin tek kaynağının ampirik deney olduğunu ileri sürer. Duyum ampirizmin temelidir [5].

Rasyonalizm ve Nativizm: Ampirist teorinin tersi olan nativistik teori, insanın algı yeteneği ile doğduğunu vurgulamakta ve algısal kapasitenin doğuştan kazanıldığı ve bu öncelikli işlevlerin insan algısının esaslarını oluşturduğunu kabul etmektedir [8].

Gestalt Teorisi: Bu teoriye göre algılama, bağımsız duyu noktalarının bir araya gelmesinden çok daha farklı bir şeydir. Bütün, kendisini oluşturan yapılardan nasıl farklıysa, uyarıların oluşturduğu bütünsel ve ruhsal yapı da o uyarılardan farklıdır; her algı, unsurların toplanması ve birleşmesiyle değil, bütünlüğe bir biçim olarak gerçekleşir [21].

Özetle Ampirizm, Rasyonalizm ve Gestalt kuramları algılamanın duyum kaynaklı olduğunu belirtirler. Çevresel uyarıcıların duyumlara neden olduğu ve bu duyumların bir algılama olayında bir araya getirildiği varsayılır [6].

• **Bilgiye Dayalı Algılama Kuramları:** James J.Gibson ve Eleanor Gibson tarafından ileri sürülen bu teori, çevreyi anlamak amacıyla ayrı ayrı duyuların nasıl örgütlendiğini ve bellekten nasıl zenginleştiğini tanımlayan diğer teorilerin aksine, bizim çevreyi ve çevre içindeki ilişkileri nasıl bildiğimizi ve nasıl öğrendiğimizi irdelemektedir [5].

Gibson'ın bilgiye dayalı algı kuramı, uyarıcı ile, çevreye ilişkin bir bilgi kaynağı olarak ilgilenmiştir. Gibson'un özellikle dikkat çekmek istediği konular şöyledir; Görsel dünyayı nasıl algıladığımız sorunu iki ayrı soruna bölünebilir. Birincisi, evrenin maddesel ya da mekansal algısı, ikincisi, dikkat ettiğimiz anlamlı ve yararlı şeylerin algısıdır. [6].

d. Çalışmada Dayanılan Algı Kuramı: Çalışmada iç mekanda en fazla dikkat ve ilgiyi çeken yüzeyler, başka bir ifadeyle odak yüzeyleri üzerindeki biçimsel organizasyonların pragmatik ve sentaktik açıdan organizasyonlarının analizi hedeflenmiştir. Burada bütünsel bir algılamadan yani Gestalt'ten söz edilebilir.

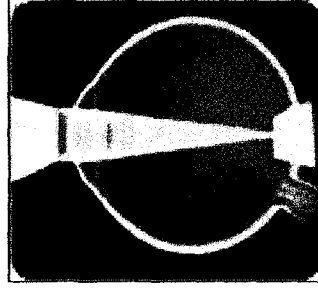
Ayrıca odak yüzeyinin bütün olarak algısı görsel yolla gerçekleştiğinden ve Gestalt kuramı da büyük ölçüde görsel algıya dayandığından, çalışmada diyalektik anlayışın temsilcisi Gestalt Kuramı baz alınmış, bu kuramdan kaynaklı olan ilkeler doğrultusunda biçim analizi gerçekleştirilmiştir.

İnsan çevreyi koklayarak, tadararak, duyarak, dokunarak ve en çok ta görerek algılar. İnsanın, çevresini algılamasında en büyük pay görsel algıya aittir. Tüm algılama kuramları içinde görsel algıyı en geniş biçimde ele alan kuramın Gestalt olması nedeniyle, çalışmada görsel algı, bu kuram çerçevesinde ele alınmaktadır.

1.1.2.1.3. Görsel Algılama ve Gestalt Kavramı

Algı büyük oranda göze bağlıdır. Dış dünyaya ilişkin insanın edindiği bilginin çoğu göz aracılığıyla görsel yoldan elde edilir [27, 28].

Görsel algının gerçekleşmesi, görme duyumu organının uyarılması ile başlar ve zihinsel değerlendirme ile sonuçlanır [27]. Yani, görsel algılama, öncelikle ışıkla taşınan görsel bilginin göz yoluyla beyne aktarılması, daha sonra bu bilginin organize bütünler halinde tanınması sonucu gerçekleşir.

Şekil 2. Göz ve görme olayı [29].

Çalışması bakımından fotoğraf makinesine benzetilen gözde, göze giren ışık miktarını kontrol edebilecek ve çevremizdeki şekillerin mükemmel bir biçimde algılanabilmelerini sağlayacak seviyede yapısal bir özellik bulunmaktadır (Şekil 2), [5].

Nesnel çevrenin algılanmasının ilk basamağı görme olayıdır. Göz, nesnenin etkisini kabul eder, yani, ışık radyasyonunu alır ve dokularında bir değişim yaşanır. Göz daha sonra, sinir yoluyla beyne elektrik akımına benzer bir akım gönderir, bu akım, beyinde duyu durumuna geçer. Bu olay, görme işlemidir [21, 30].

Bir görme olayında ışınların göze gelmesi fiziksel, bu ışınlar karşısında gözde oluşan işlemler toplamı fizyolojik, cismin beyinde algılanması psikolojik bir olaydır [31].

Görsel algılamada genellikle iki olgu önemli görülmektedir. Bunlar, duyumların örgütlenmesi (organize edilmesi) ve anlam kazanmasıdır. Duyumların örgütlenmesi ve anlamlandırılması bireyin sosyal-kültürel durumuna, eğitimine, edinilmiş deneylere, estetik değerlere ve içinde bulunduğu toplumun olgularına dayanmaktadır [21].

I. Görsel Algılamada Organizasyon (Düzen /Örgütlenme): Algılamada organizasyon, bir tek uyarana değil, uyaran gruplarına tepkide bulunulması, çevrede bir takım patternlerin görülmesi olayıdır. Bu tanım, algılamada organizasyonun çeşitli özelliklerini, 20.yüzyılın başlarında yaptıkları çeşitli psikolojik gözlemlerle derinlemesine inceleyen Gestalt psikologları tarafından verilmiştir [5, 3].

Gestalt psikologlarının görsel algılamada organizasyon üzerine yaptıkları tespitler, özellikle tasarım tabanlı alanlarda oldukça rağbet görmüş ve Gestalt kuramları, teorileri yaklaşımı ya da psikolojisi olarak anılan bu fikirleri kendi alanlarına uyarlayarak kullanmışlardır. Aydın [8], konuya ilişkin ilginç bir tespitte bulunmuştur, “Mimarlar, sürekli biçimlerle ve bunlar arasındaki ilişkilerle uğraştıklarından bir bakıma Gestalt’ci sayılırlar.”

Yapılan çalışma ile ilişkisini kurulabilmek için, mimarlık alanında Gestalt'ın yeri bağlamında, Gestalt ve Temel Tasarım ilişkisi ileride daha geniş bir biçimde ele alınacaktır. Bu noktada Gestalt kuramı üzerinde durmak gerekmektedir.

İnsan - çevre arasında algılamaya yönelik pek çok çalışma ve araştırmalar belirli teorilerle ortaya koyulmaktadır. Gestalt teorisi, görsel algı ile çok geniş olarak ilgilenen bir kuramdır. Kuramın temeli "Gestalt" biçim şekil kavramıdır [32, 6]. Bu nedenle yapılan çalışmada Gestalt kavramı, farklı araştırmacıların tespitlerine yer verilerek açıklanmaktadır.

II. Gestalt Kavramı: "Gestalt Almandada koymak, yerleştirmek, düzenlemek anlamına gelen "stellen" fiilinden türetilmiştir [33, 34].

"Bir araya getirilmiş, düzenlenmiş yapı ya da biçim olarak dilimize aktarılabilen almanca Gestalt terimi, her hangi bir şeyin bütünsel özelliklerine, bu bütünü oluşturan parçaların ayrı ayrı çözümlenmesiyle ulaşılamayacağını belirten kavramın en kısa anlatımı olarak psikolojiye yerleşmiş bir kavramdır" [33, 35].

Gestalt, bütünün, onu oluşturan parçaların toplamından farklı olduğu kuralının, almanca karşılığı olan kelimedir [36].

Türkçe'ye şekil, uzuvlaşma, yapı diye de çevrilebilen Gestalt, biçim psikolojisi olarak da bilinir [37]

a. Gestalt Psikolojisi ve Kuramsal Temeli (Ana Fikri): İnsan algılarının, maddedeki atomlar gibi, duyum parçacıklarının birikmesi ve birleşmesi sonucunda oluştuğunu kabul eden ve Wilhelm Wundt'la (1823-1920) doruğuna ulaşan yapısalcı akıma (strüktüralizm) karşı bir grubun ortaya koyduğu kuramlar, "Gestalt Psikolojisi" adıyla tanınmıştır [35, 33].

Gestalt psikolojisinin ana fikri temelde bütün algısı ve anlamlandırma açılarından ele alınabilir. Farklı araştırmacıların bu konudaki söylemleri şu şekildedir;

İnsan çevresini gelişigüzel bir düzen içerisinde algılamamaktadır. Duyusal girdileri derler toplar bir düzene sokar ve onlara bir anlam verir [36].

İnsan gözü biçimleri ve formları gruplandırma ve ilişkilendirme özelliğine sahiptir. Aynı birim eleman farklı şekilde düzenlenerek değişik bir anlam ifade edebilir [34].

Konuyla örtüşmesi açısından Shakespeare ve Leonardo da Vinci'nin sözleri ilgi çekicidir;

Shakespeare [38], "Bazen bir bulut gözümüzde bir ejderha oluverir; bir duman, bakarsın, bir ayı oluvermiş, ya da bir aslan, derken kuleli bir hisar, bir korkunç kayalık,

İnişli çıkışlı bir dağ, masmavi bir yarımada, üstünde ağaçlar, dünyamıza yukardan baş, sallayan, gözlerimizde havayı deve yapan ağaçlar” demektedir.

Leonardo da Vinci’de [38] konuyu, “Nem yüzünden üstünde lekeler belirmiş bir duvara ya da rengi belirsiz bir taşa bak. Amacın arka düzlemler bulmaksa, kısa sürede bunlarda dağlarla, yıkıntılarla, kayalarla ve ormanlarla, geniş düzlüklerle, vadilerle ve doruklarla dolu, görkemli manzaralar görebileceksin; ya da meydan savaşları, hareketleri zorlamalı figürler, yüz ifadeleri, giysiler ve daha bir sürü şey göreceksin; bütün bunları, daha sonra yetkin düzeyde ve doğru bir biçime kavuşturabilirsin. Böyle duvarlar, insanın çalışmalarından istediği sözcükleri duyabileceği çanlara benzerler” şeklinde ifade etmektedir.

Aydınlı [39], Gestalt psikolojisinin ana fikrini şöyle maddeleştirmektedir;

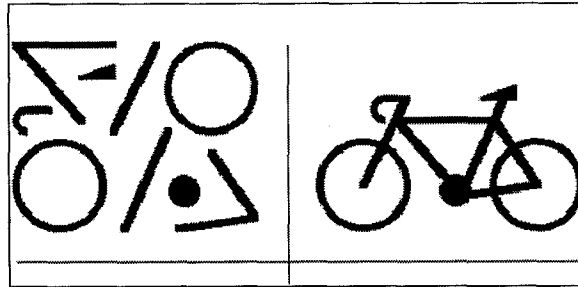
• Çevremizde gördüğümüz şeyler genelde çizgilerden ve biçimlerden oluşan karmaşık bir kompozisyonudur,

• Algı mekanizması öncelikle “Gestalt” dediğimiz birleştirilmiş bütünü yansıtan imgeyi görür,

• Biçimleri tek başına görmeyiz; bir ilişki örgüsü olarak görürüz,

• Gestalt kuramına göre, gördüğümüz şeyleri basite indirgeme eğilimi gösteririz,

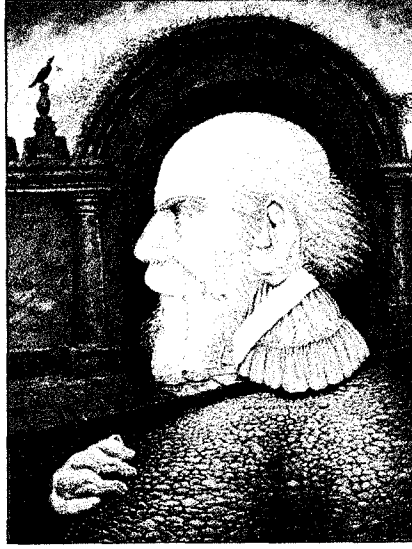
• Ayrıca gruplama eğilimi gösteririz; yakınlık, benzerlik, kapalılık gibi birim öğelerin ilişkileri, aralarındaki alan kuvvetleri ile kimi zaman oluşan enerji, basit ve özgün olanı yakalamamıza yardımcı olur.

Şekil 3. Bütün, onu oluşturan parçalarından bağımsız bir anlam ifade eder [40].

Duyusal algılarımız, duyum ya da izlenim atomlarından meydana gelmeyip duyusal biçimlerden kurulan ve Gestalt adı verilen birer bütün durumundadır (Şekil 3), [41].

Çevreden gelen etkiler atomcul değil, tersine anlamlı bütünler, örüntüler ya da biçimler olarak algılanmak tadır [42].

Şekil 4. Bütün, onu oluşturan parçalarından bağımsız bir anlam ifade eder [43].

“Gestalt teorisine göre bütüne anlam kazandıran onu oluşturan parçaların toplamı değil; bu parçaların ne şekilde bir araya geldikleri ve parçalar arasındaki ilişkidir [45, 17, 46, 44].

Köhler [23, 37] bu durumu şu sözleri ile ifade eder, “Bütün, onun parçalarının toplamından daha fazladır” (Şekil 4).

Biçim psikolojisi görsel algılama örgütlenmesini inceler. Algılayan, gördüğü nesnenin parçalarını ayrı ayrı kayda geçirmez. Sınır dizgesi ve de daha önceden edindiği bilgiler böyle bir kayda uygun değildir. Kişi biçime bakarken gördüğü parçaları hemen bütünler ve tüm parçaları bütüne tamamlayarak algılar [44, 47]. Bu durumda, parçalar arasında eksik kalan noktaları da kişi algılama esnasında belli kurallar çerçevesinde (Gestalt Kuralları) gözüyle tamamlamış olur. Bundan dolayı bütün, kendisini oluşturan elemanların tamamından daha fazladır denmektedir [37].

Örneğin; Süleymaniye camii, onu meydana getiren taşlardan nasıl bambaşka bir yapıya uyarımların meydana getirdiği bütünsel-ruhsal yapı da o uyarımlardan büsbütün başkadır [41].

Ertürk'ün [6] konu ile ilgili ifadesi konuyu özetler niteliktedir; “Gestalt’ çiler ruhsal olayların bütününe ve örgütüne dikkati çekmişlerdir. Onlara göre yaşantılar bütün ve karmaşık olaylardır. Bunlara fiziksel ve psişik, çevresel ve içsel, bir çok etmenin belli

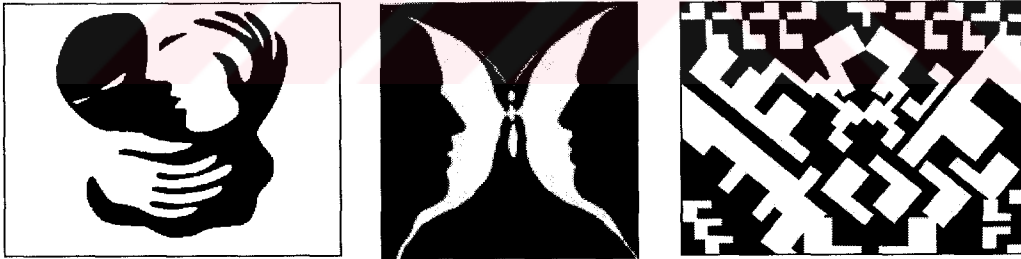
biçimlerde örgütlenmesinden oluşmaktadır. Böylece oluşan bütün de, içindeki örgütlerin toplamından daha fazla bir şey olup, kendine özgü nitelikler gösterir.”

Gestalt kavramını ve Gestalt psikolojisinin temel dayanak noktalarını açıkladıktan sonra Gestalt kurallarını irdelemek gerekmektedir.

b. Gestalt Kuralları (Algı Teorileri): 1900’lerden itibaren Alman ya’da Max Wertheimer (1883-1943). Kurt Koffka (1886-1941) ve Wolfgang Köhler (1887-1967) Gestalt Psikolojisi’ni geliştirmiş, 1920’den sonra bu gruba Kurt Lewin de (1890-1947) katılmıştır. Köhler (1929)’ın zihinsel şemalarla çevresel düzen arasındaki ilişkiyi açıklayan deneysel çalışmaları, Gestalt Algı Teorileri’nin temelini atmıştır [41, 45, 3].

Gestalt psikoloji ekolünün güçlü savunucularından olan Alman bilim adamı Köhler, 1939 yılında zihinsel şema-mekansal düzen arasındaki ilişkileri açıklayan bir laboratuvar çalışması başlatmıştır. Bu çalışmalar sonunda algısal düzenlemenin temel ilkesini “Zemine karşı şekil olarak algılanan biçimler, görsel etkilige sahiptir” şeklinde ortaya koymuştur. Bu ilke genel olarak şekil ile zemin arasındaki en basit ilişkidir [46, 45].

b.1. Şekil / Figür - Zemin İlişkisi: Gestalt teorileri esas olarak, algılanabilirliğin temel düzen işleyişi olan şekil ve zemin arasındaki farklılaşmalardan hareketle oluşturulmuştur [37].

Şekil 5. Şekil – Zemin ilişkisi [48, 49, 50].

Şekil-Zemin ilişkisi, Gestalt psikolojisinin algılama sürecine ilişkin olarak saptadığı bir ilkedir. Bu ilke, bir görüntünün ikiye bölünerek algılanmasıdır (Şekil 5), [44, 51].

Bu ilişki, algı organizasyonunun en basit fakat temel ilkelerindedir. Çünkü, gerçekte algının üniteleri, zeminlerinden ayırt edilen figürler veya nesnelere [13].

b.1.1. Şekil - Zemin Anlatımları: Tasar öğeleri, tasar ilkeleri gereğince yan yana gelip düzenlenmeler meydana getirirlerken, yüzeysel ya da hacimsel anlatımlar doğururlar.

Bunlardan yüzeysel (iki boyutlu) olanlara “zemin anlatımları” , hacimsel (üç boyutlu) olanlara “şekil anlatımları” adı verilir [52].

b.1.1.1. Zemin Anlatımı: Düzlük ya da yüzey etkisi veren her şey zemin olarak algılanır. Zemin yüzey olarak yeterli büyüklük, çevreleme ve düzenlilik gösterip, alandaki elemanları kapsmalı ve bir araya toplayarak organize etmelidir. Yüzeylerin derinliği olmadığından sadece en ve boy etkisi verdiklerinden, zemin anlatımları iki boyutludur [37].

Bazen üç boyutlu cisimlerin yan yana gelmesiyle oluşan anlatımlar, üzerlerindeki üçüncü boyuta rağmen, oluşturdukları yüzey etkisi nedeniyle yine de zemin anlatımı olarak kabul edilirler [37]. Örneğin, şehre çok uzaktan bakıldığında, bu şehri meydana getiren binlerce bina yan yana ve arka arkaya gelerek öyle bir yüzey meydana getirir ki, burada binaların derinlikleri ve aralarından sezilen boşluklar gözde önemli bir etki yapmadığından, şehrin görünüşü tümü ile yüzeysel bir anlatım oluşturur [52].

Aşağıda sıralanan durumlarda zemin etkisi oluşmaktadır;

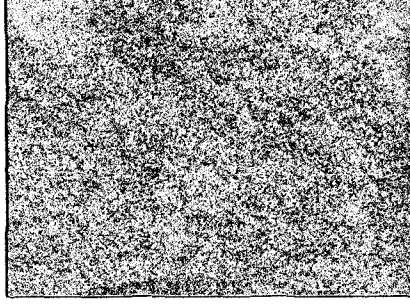
- Geniş ve berrak alanlar zemin etkisi oluşturur Mavi bir gök, açık bir deniz, aynı bitki ile kaplı geniş tarlalar, karla örtülü düzgün bir doğa yüzeyi, buz tutmuş bir göl yüzeyi, kum çölü ve benzerleri zemin etkisi yaparlar [52, 37].

- Benzer ölçüde tekrarlanan cisimler zemin etkisi yaparlar: Ölçü bakımından aralarında fazla fark olmayan birtakım serbest ya da geometrik motifleri tekrarlayarak zemin etkisi elde etmek olanağı vardır [52, 37].

- Şekilden arda kalanlar zemin etkisi yapar: Bir düzenlemede bazı öğeler şekil anlatımı verecek şekilde kuvvetli etki yapıyorsa bunlardan geri kalan kısımlar ikinci planda kalır ve zemin olarak etki eder. [52, 37].

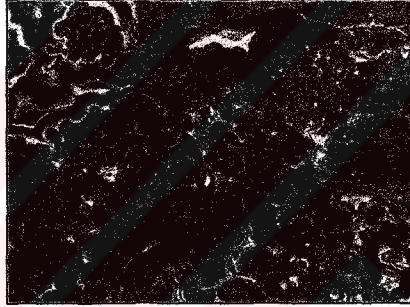
Zemin anlatımları, “basit (yalın) zemin”, “karmaşık zemin” ve “üç boyutlu zemin” olarak üç şekilde ele alınmaktadır.

Basit (Yalın) Zemin: İki boyutluluk etkisinin yanında, gözü meşgul edebilecek, uzun süre bakıldığında yorabilecek bir takım düzensizlikler taşımayan ya da tam bir düzen ve bazen da boşluk hissi uyandırabilen zeminler, basit zemin olarak nitelendirilebilir. (Şekil 6.)

Şekil 6. Basit zemin örneği (Oolitik Kireçtaşı minerali) [53].

Karmaşık Zemin: İki boyutluluk etkisinin yanında, gözü meşgul edebilecek, uzun süre bakıldığında yorabilecek bir takım düzensizlikler taşıyan zeminler, karmaşık zemin olarak nitelendirilebilir (Şekil 7).

Şekil 7. Girift zemin örneği (Cordenit minerali kütlesi) [54].

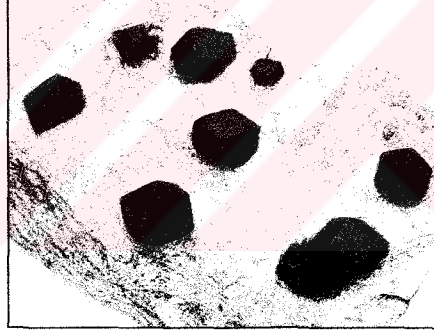
Üç Boyutlu Zemin: Adından da anlaşılacağı üzere biçimsel ve yüzeysel karakterleri açısından bir biri ile aynı ya da benzer olan üç boyutlu öğelerin bir araya gelerek oluşturdukları, homojen yüzey etkisi olarak nitelendirilebilir (Şekil 8).

Şekil 8. Üç boyutlu zemin örneği (Değerli Taş-Hesönit Kristalleri-İtalya Genoa) [55].

b.1.1.2.Şekil Anlatımı: Şekil anlatımları görsel algıda kuvvetli etki yaparlar. Görüş alanında bir şekil varsa bütün dikkat onun üzerinde toplanır [52].

Bir organizasyonda üç boyutlu, hacimsel, uzaysal olarak etki yapan, ilgi çekici, etkili görünen kısımlar şekil anlatımlarıdır. Bu özellikleriyle şekil anlatımlarının zemine göre daha aktif, ilgi çekici etkili olduğu söylenilebilir (Şekil 9), [37, 52].

Şekil 9. Şekil örneği (Mikaşist minerali) [56].

Şekil anlatımları; Derinlik (örtme, saydamlık, ölçü derecelenmesi, düzenli ölçü derecelenmesi, değer derecelenmesi), çizgisellik, etkili çevre olmak üzere üç ayrı yolla oluşturulur. [52, 31, 37] Şekil anlatımlarının oluşum biçimlerine, konuyu daraltmak amacıyla yer verilmemiştir.

b.1.2.Şekil-Zemin Bağlılıkları: Şekil-zemin bağıntıları, şekil ve zemin birlikteliğinde neyin şekil, neyin ise zemin olarak algılandığını açıklayan, yani şekilleri zeminden ayıran özelliklerin neler olduğunu araştıran ilişkiler bütünüdür.

Şekil -Zemin ilişkilerinde şeklin zeminden açık bir şekilde ayırt edilmesi gerekir. Buna şekil-Zemin ilişkilerinde belirlilik adı verilir [52]. Bu konudaki bir takım görüşler şu şekildedir;

Şekil, zemin üstünde yer alır ve dışarı doğru çıkar. Bir başka deyişle, kendini belli eder. Zemin de şeklin belirginleşmesine katkıda bulunan, bir anlamda şekil altlığıdır ve şekli çevreler [44].

Bir alan içinde bulunan pozitif elemanlar şekil olarak tanımlanabilir. Şekli taşıyan görsel alan ise negatif bir eleman olarak arka plan veya zemin şeklinde tanımlanabilir[34].

Çevreleyen bir şeklin bağlamında görülen bir şekil, hangisinin hangisi olduğunu seçen zihin tarafından bir arka plan üstündeki bir biçim olarak yorumlanır [24].

Başta Koffka olmak zere, Gestalt ekolüne bağlı olanlar şekillerin daima bir zemin önünde algılandıklarını söylediler. Bu şekilleri fondan (zeminden) ayıran özelliklerin konturları ve kenarları veya sınırları olduğunu ispatlamışlardır [3, 5].

Gibson'da [5], görsel mekan algılamasında, Gestalt psikologlarının bulgularına yaklaşmakta, "sürekli bir zemin yüzeyi bulunmaksızın mekan algılaması diye bir şey olamayacağını" ifade etmektedir.

Weber, şekillerin mekan içinde belirli bir yerleri ve kendilerine özgü dokuları olmasına karşılık, zeminde tam belirlenemeyen film renkleri olduğunu tespit etmiştir. Şekilleri, zeminlerden (fon / arka plan) ayıran özellikleri, Gestalt psikologlarından Rubin tarafından araştırılmış ve şu sonuçlara ulaşılmıştır [5, 3, 12];

- Şekil daima bir obje karakteri ortaya koymakta zemin kısmı ise şekilsiz madde karakteri taşımaktadır.

- Şekil zeminden daha yakında görülmektedir. Daima şekil zemin üstünde gibi görünür.

- Zemin (fon) daima şeklin arkasında uzanıp gitmektedir.

- Kenar çizgileri, sınırları (konturlar) zemine değil şekle ait gibi görünürler.

Aydınlı (1986)'nın bu konudaki şu sınıflaması da açıklayıcı olacaktır;

- Rengi ve dokusu farklı olan iki alan verildiğinde, eğer biri daha geniş ise ve diğerini sararsa, sarılmış kuşatılmış olan ve daha küçük olan şekil olarak gözükmektedir.

- Eğer bir görsel alan, bir profil (kontur) ile ikiye, üst parça ve alt parça olmak üzere ayrılmışsa, alttaki parça şekil olarak algılanmaktadır [8].

Güngör (1972)'de benzer bir sınıflama yapmıştır;

- Genellikle zemin daha basit olur ve şekilden daha geniş bir yer işgal eder.

- Uzaysal ya da üç boyutlu olarak etki yapabilen zeminler, kuvvetli şekil anlatımlarının arkasında yine iki boyutlu etki verirler.

- Şekil-Zemin anlatımları arasındaki kuvvet farkı ve diğer belirtiler nedeni ile şekil anlatımı ya zemine bitişik, ya da zeminden daha önde görünürler [52].

b.2. İki Boyutlu Mekansal Düzen -Organizasyon (Şekilleri Grublama / Gestalt Organizasyon İlkeleri / Görsel Algıda Belirliliği Sağlayan İlkeler): Gestalt organizasyon ilkelerini açıklamadan önce organizasyon (düzenleme / kompozisyon) kavramına değinmek gerekmektedir;

Organizasyon (düzenleme / kompozisyon) sözcüğü, görsel öğelerin bir araya getirilişini ve böylece ortaya çıkan birlikteliği anlatan terimdir. Fransızca da composer (kompoze), İngilizce de “to compose” düzenlemek, birleştirmek, bir araya getirmek, oluşturmak eylemini anlatan sözcüklerdir [44].

Turani [57], organizasyon terimini şöyle açıklar, “Kompozisyonun genel anlamı, parçaların bir bütün içinde, bir düzen gösterecek biçimde bir araya getirilmesidir.”

Arnheim’da [58], organizasyon kavramını açıklarken mekanik, sanatsal ve de mimari bütünün işleyişi için ne denli önemli olduğunu vurgulamaktadır. “Düzen, işlevi ister fiziksel olsun, ister zihinsel; örgütlenmiş sistemlerin işleyişi için vaz geçilmez bir nitelik olarak görülmektedir. Nasıl bir makine, bir orkestra ya da bir spor takımı bütün parçaların bütünleşmiş işbirliği olmadan çalışamazsa, bir sanat veya mimarlık eseri de düzenli bir örüntüyü sunmadıkça işlevini yerine getirip, mesajını iletmez.”

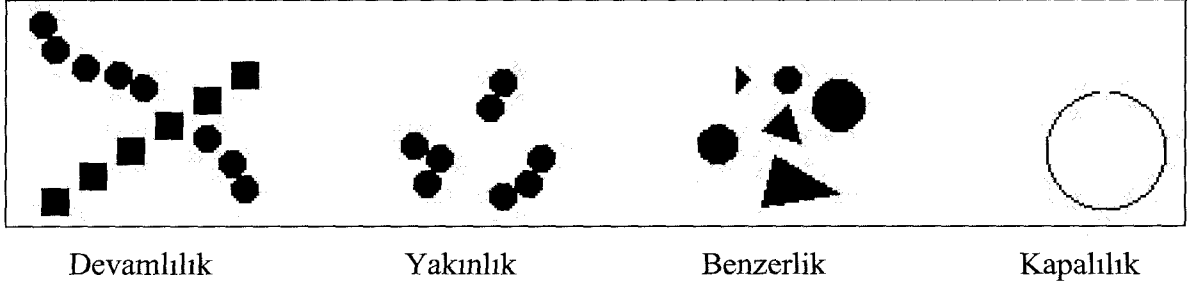
Gürer’e göre görsel alandaki organizasyon, elemanlar arasındaki ilişkiler bütünüdür. Gestalt psikologları bu ilişkilerin devamlı olarak insan beyni tarafından arandığını vurgularlar [20]. Gestalt Algı Teorisine göre çevremizdeki nesnelere, belirli bir organizasyon içinde bir araya gelmekte ve bu düzenin elemanlarının oluşturduğu bir olgu olarak algılanmaktadır [12, 8, 34].

Basit ve tek bir uyarıcı, algılama açısından organizasyon olduğu gibi, şekiller topluluğu da gruplaşmışlarsa bir organizasyondur [12, 13].

Algısal yaşantının ortaya çıkartılmasında uyarıların düzenlenmesinin teorik önemini fark eden Gestalt psikologları, yaptıkları çalışmalar sonucunda uyarının bir parçasının diğer parçası ile nasıl ilişkili gözüktüğü ile ilgili çok sayıda algısal fenomen keşfetmişler, ve bunları açıklayıcı bir takım kurallar getirmişlerdir [36].

Wertheimer, uyarıcı çevrenin elemanları arasında kendiliğinden ortaya çıkan organizasyona ilişkin süreçlerin sonucu olarak algılamayı esas alan birkaç organizasyon

faktörü geliştirmiştir. Görsel organizasyon (visual grouping) ilkeleri diye de anılan bu ilkelerden bazıları “devamlılık, yakınlık, benzerlik, kapalılık” [20, 8, 6, 5]. olarak sıralanmaktadır (Şekil10).

Şekil10. Gestalt kurallarından bazıları [59].

- **Yakınlık İlkesi:** Şekiller (uyarıcılar) birbirleri ile yakın olduklarında gruplaşma eğilimi gösterirler [13, 12, 51].

Birbirine yakın olan nesnelere (objelere) birleşik gruplar halinde organize olurlar, aralarında bir ilişki duyulmaya başlanır ve böylece belirlilik ortaya çıkar [3, 37, 32, 36, 52].

- **Benzerlik İlkesi:** Görme alanındaki şekiller birbirlerine ne kadar benzerlerse, gruplanma olasılıkları o kadar fazladır [5, 13, 12, 51].

Bir organizasyonu oluşturan öğeler, biçimleri, formları ve yüzey özellikleri bakımından benzer niteliklere sahipse, kararlı ilişkilerle bağlanma eğilimi gösterirler. Görsel bir organizasyonda benzer öğeler, bir bütünün öğeleri, gibi etki yapmaya, bir ünite oluşturmaya elverişlidir [37, 32, 36, 3].

- **Devamlılık (Süreklilik) İlkesi:** Şekillerin oluşturduğu düzen, daha geniş bir alanda nasıl düzenek oluşturacaklarını önceden belirler [12, 13]. Görme alanındaki öğeler, devamlı ve düzenli aralıklarla yerleştirilirse, o derecede birleşme olanağına sahip olur ve belirlilik sağlanır [5, 3, 52, 51].

- **Çevrenin Kapanması (Bütünleme / Tamamlama / Kapalılık) İlkesi:** Bu ilke, devamlılık ilkesinin özel halidir. Devamlılık gösteren şekiller, ayrıca, bir alanı çevrelerse bu genellikle ayrı bir ünite olarak görülür [13, 12]. Zihinde, tamamlanmamış şekilleri

bütünlüme doğru bir eğilim vardır. Tanıyabileceği bir imgeyi çağrıştıran öğeler sunulduğunda, zihin eksik parçaları en yalın ve en büyük figür oluşturacak şekilde tamamlar. Bunu olanaklı kılan ilgili zihinsel işlem sürekliliğe ve kapalılığa yönelik itkidir. [24, 5, 51].

Gestalt teorisyenleri biçimlerin algılanması üzerine ileri sürdükleri görüşler görsel algılamada belirliliği sağlayan organizasyon ilkeleri olarak bugün de yararlanılan esaslardır [3].

Gestalt teorileri genelde iki boyutlu elemanların örgütlenmesinde kullanılmaktadır. Fakat üçboyutlu mekanların, formların, renk, doku, kütle ve hacim gibi nitelikleri örgütlenirken de Gestalt teorilerinden yararlanılabilmektedir [32]. Fakat çalışma konusu ile doğrudan ilişkili olmadığından bu konu irdelenmemiştir.

Buraya kadar değinilen konuları özetlemek gerekirse; İnsan, bulunduğu çevreye uyum sağlamak ve varlığını sürdürebilmek için bulunduğu çevre ile sürekli bir ilişki içerisinde. Genel anlamda algılama ve özellikle görsel algılama bu ilişkinin gerçekleşmesi için bir ön koşul özelliği gösterir.

Çalışmada bu tespitleri yapabilmek için çevre ve algı kavramları tanımlanmış, ayrıca görsel algı üzerinde durulmuştur.

Çevre kavramı, fiziksel çevre tanımı içerisinde yer alabilecek “İç Mekan” kavramı ile ifade edildiğinde insan ve iç mekan arasındaki ilişkinin irdelenmesi gerekir. Bu ilişkide, genel anlamdaki insan – çevre ilişkisine ek olarak, yine algılama ön şart olmak koşuluyla bir de “iletişim” kavramı ile karşılaşılmaktadır.

İç mimari çevre ile iletişim, kişilerin, içerisinde buldukları mekanlar için bir takım öznel değerlendirmelere sahip olmalarına ve bu doğrultuda davranışta bulunmalarına neden olmaktadır.

Bu noktadan çıkışla literatür bölümünün bundan sonraki kısmında, mekan kavramı irdelenmekte ve buradan iç mekan kavramına geçilmektedir. Daha sonra, iç mekan ile iletişimin ön koşulu olan iç mekanda algılama konusu ele alınarak, iç mekan algısında yüzeyin önemi, odak yüzeyi, iletişim, grafik / görsel iletişim kavramları irdelenmektedir.

1.1.2.2. İç Mekan ve İç Mekan Algısı

Doğal çevre ile iletişimde bulunan insan, çevreyi önce algılar ve sonra çevreye uyum sağlamak, varlığını sürdürebilmek için çevreyi değiştirir. Fiziksel bir çevre olan iç mekan

ile insan arasında ise daha kompleks bir etkileşim, daha doğrusu bir “iletişim” söz konusudur. Burada iç mekanı oluşturan yüzeylerden yansıyan ve mekanın işlevini destekleyen bir takım algısal mesajlar vardır. Bu mesajları algılayan insan, içinde bulunduğu çevreden etkilenir ve bu da davranışlarını etkiler.

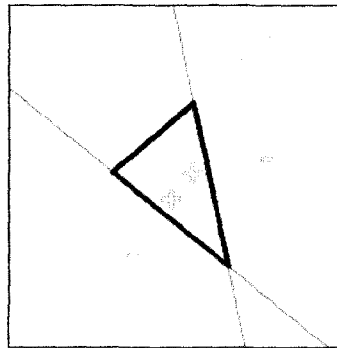
Bu bölümde, öncelikle “mekan” kavramı geniş bir çerçevede irdelenmekte, sonra iç mekan kavramı, iç mekan algılaması, bu algılamada en önemli rolü üstlenen yüzeyler, odak yüzeyi kavramı ve odak yüzeyleri aracılığıyla gerçekleşen görsel iletişim üzerinde durulmaktadır.

1.1.2.2.1. Mekan Kavramı ve Mimaride Mekan - Mekan Türleri

İnsanlar günümüzden 10.000 yıl öncesine kadar mekan olgusundan uzak yaşamış, genellikle tüm ihtiyaçlarını doğadan karşılamışlardır. Tarih öncesi dönemlerde insanın korunma içgüdüğü ve yaşama koşullarına uygun çevre sağlama zorunluluğu, insanı doğal çevreden ayırmış, doğal çevrede kendini güvende hissettiği yaşama koşullarını sağlayan sınırlı bir hacmi yani primitif mekanı oluşturmuştur. Zaman içinde toprağa bağlı yaşamaya başlamaları ile birlikte günümüz mekanlarının ilk örnekleri ortaya çıkmıştır. İlk mekanlar, toplumlar geliştikçe gelişmiş, kişisel mekanlardan ortak mekanlara doğru bir büyüme görmüştür.

Mekan kavramının hemen hemen aynı noktalarda birleşen farklı tanımlamaları şöyledir;

Mekan, sınırlanan boşlukla, sınırlayan elemanların ortak olarak meydana getirdikleri bir oluşturma (Şekil 11), [13].

Şekil 11. Mekan kavramının grafik anlatımı [60].

Hasol'a [61] göre mekan, "Kişiyi bulunduğu çevreden belli bir ölçüde ayıran ve içinde eylemlerini sürdürmesine elverişli olan bir boşluktur" [62].

Zevi'ye [63] göre mimari mekan, "içinde yaşanan ve hareket edilen, bu elemanlarla çevrelenen belirlenen boşluktur."

Şensoy'a [64] göre, belli bir amaçla insan eylemlerine yönelik olarak düzenlenmiş olan çevreye mekan denir.

Güner'e [65] göre, insanın, içerisinde çeşitli yaşam fonksiyonlarını elverişli koşullarla sürdürebildiği ortama mekan denir.

Aydınlı'ya [8] göre, mimari mekan, içinde yaşayan kullanıcıların fizyolojik, psikolojik ve toplumsal gereksinmelerini karşılayan bir uzay parçasıdır .

Leibniz [11], mekanı cisimlerin herhangi bir durumu olarak değil, onların birbirlerini izlemelerine olanak veren durumlar dizini tanımlar.

Benzer şekilde, Gürer [66] mekan için, "öğeler arasındaki ilişkilerin toplamı" ifadesini kullanmıştır. Bu öğeler duvarlar, tavanlar, döşemeler, giriş, kolon vs. ise mimari mekan adını alır.

Read'e [67] göre, mekan sadece kütlelerin tersidir. Bu özellikle mimaride açıkça fark edilir, mesela bir katedral içten, duvarların sınırladığı bir mekan, dıştan ise yüzeylerin belirttiği bir kütle olarak görülür.

İmamoğlu [68] mekan kavramına geniş bir perspektiften bakarak şu ifadeleri kullanmıştır, "Mekan, bedeni kuşatan, rahat veya rahatsız, mutlu veya mutsuz olmaya katkıda bulunan ortamdır. Her mekan, ölçeği, boyutları, yük taşıma düzeni, ışığı, akustiği, eşyaları, yüzeylerindeki malzemelerin renk ve dokusuyla karmaşık bir bütündür. Çok sayıda ve iç içe girmiş özellikleriyle insanı etkiler. İşlevsel, estetik, felsefi, politik ve hatta mistik denilebilecek boyutlara sahiptir."

Bir başka tanımda mekan kavramı birkaç farklı açıdan ele alınarak sıralanmaktadır.

- Mekan, tüm eylemlerin yer aldığı bir sahne, araç, gereç gibidir.
- Mekan, varlıkların birbirlerine göre olan konumlarının kurduğu ilişkiler bütünüdür.
- Mekan, çevrenin yaşanan, algılanan çok boyutlu bir görünümüdür.
- Mekan, davranışların kuvvetli bir biçimde işaretlenmesidir.
- Mekan, yaşamı kapsar ve yaşamdan ayrı düşünülemez [11].

İnsanların mekan oluşturmasının nedenleri, “cisim ve eylemler için hacim ihtiyacı”, “varlığını sürdürmek için güvenlik ihtiyacı” ve “yaşamı sürdürmek için konfor ihtiyacı” olarak gruplanmaktadır [65].

Cisim ve eylemler için hacim ihtiyacı: Kişi ve toplumlar, boşlukta hacim kaplayan birer cisim oldukları için, bu cisimlerin içinde bulunabileceği bir hacme ihtiyaçları vardır. İnsanlar alet kullanan ve hareket eden varlıklar olduğu için, bu aletler ve hareketler için de ayrıca hacimlere ihtiyaç vardır.

Varlığını sürdürmek için güvenlik ihtiyacı: İnsan diğer canlı varlıklara karşı doğal olarak kendini güvende hissetmek ister. Bu ihtiyaç, mekan oluşumunun nedenlerinden birini oluşturur.

Yaşamı sürdürmek için konfor ihtiyacı: Buradaki konfor kavramı, yaşamak için gerekli ve yeterli olanakları ifade etmektedir.

Bu noktada mekan kavramının mimarlık alanındaki yerine ve türlerine değinmek faydalı olacaktır.

Mimarlık mekan yaratma, mekan oluşturma sanatıdır [65]. Scott, [20] mimarının mekanın tekelinde bulunduğuna işaret ederek, bütün sanatlar içerisinde yalnız onun mekanın değerini tam anlamıyla verebildiğini söylemektedir. “Mimari mekanın bizi üç boyutlu bir boşlukla sarmasından duyulan her türlü haz, sadece mimarının bize verdiği armağandır.”

Lang, saydam olmayan geometri yoluyla düşünüldüğünde mimari mekan kavramına açıklık getirilebileceğinden söz ederek, “açık, kapatılmamış mekan” ve “tümüyle kapalı mekan” olmak üzere iki uç tip mekan tanımlar. Birincisini geniş, düz bir çayır ile, ikincisini penceresiz bir odayla örnekleyerek bu iki uç arasında çeşitli düzeylerde kapalılığın olabileceğini belirtmiştir [6].

Bir başka sınıflandırma ise “birinci, ikinci ve üçüncü mekan kavramı” olarak üç grupta toplamaktadır [69].

Birinci mekan kavramı: Mısır, Mezopotamya, Grek mimarisindeki özelliklerdir ki özde, içinde yaşamaktan çok dışardan bakılan, sembolik değerleri olan, ya da iç mekanı önemsiz eserler olup bunlar Mısır’ın piramitleri, Grek mabetleri gibi uzayda yer kaplayan kitlelerdir.

İkinci mekan kavramı: Bir iç mekan olarak mimarlıktır ki Roma, Ortaçağ, Rönesans, Barok, Osmanlı mimarlığı v.b. bu sınıfa girerler. Birincinin tersine, mimarlığın özü, başarısı iç mekânın niteliklerinde aranmaktadır.

Üçüncü mekan kavramı: Mimarlığın hem hacim-kütle, hem de bir iç mekan meselesi olarak beraberce ele alınması durumudur. Bu aşamada esas olarak bir mimari eserin hem birinci, hem de ikinci mekan kavramlarındaki özellikleri içermesi beklentileri vardır.

Başka bir yaklaşımda mekan, fiziksel, algısal ve kavramsal mekan olarak aşağıdaki şekilde yorumlanmıştır [24].

Mimar mekanı birçok şekilde yönlendirir. İlk olarak bir odanın duvarları, döşemesi ve tavanı tarafından sınırlanan hacmi olarak imgelebilecek saf fiziksel mekan vardır. Ama algısal mekan da vardır algılanabilen ya da görülebilen mekan.

Algısal mekanla bağlantılı bir başka mekan, kafamızın içinde taşıdığımız zihinsel harita, belleğimizde depolanmış plan olarak tanımlanabilecek olan kavramsal mekandır.

İmamoğlu'na [68] göre mekan, şu şekilde açıklanmaktadır; “Mekanlar iç mekan, dış mekan, kentsel mekan gibi çeşitlere ayrılabilir ve kültür, alt-kültür, sosyo-ekonomik düzey, sahiplenme, zaman, mimari akımlar veya moda gibi çok sayıda faktörden etkilenerek şekillenir.”

Yukarıdaki sınıflandırmalardan da anlaşılacağı gibi, mimari mekan kavramı ana olarak iç mekan ve dış mekan olmak gibi iki grupta toplanabilir. Bu çalışmada iç mekan konusu ele alınmakta ve irdelenmektedir.

1.1.2.2.2. İç Mekan Kavramı ve Önemi

“İç mekandan yoksun bir yapı bir mimarlık eseri olamaz”.

Bruno Zevi [69].

Mimari çok kere sanıldığı gibi, birtakım genişlik, uzunluk ve yüksekliklerin toplamı demek olmayıp, kişinin duyup yaşadığı, içinde gezinip dolaştığı boşluğun, kapsanan bir mekanın, iç mekanın ta kendisidir.

Bruno Zevi [70].

“Mimari, belli bir fonksiyon için, belli bir maksat için hazırlanmış ve örtülmüş bir mekandır”

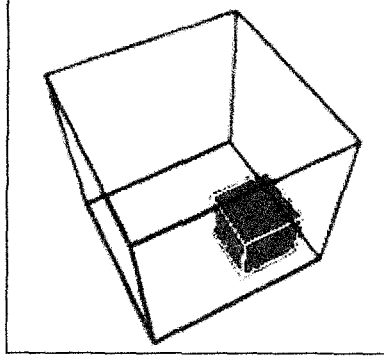
G. Bozkurt [71].

“Plan, içten dışa doğru oluşur; dış bir içindir”

Le Corbusier [69].

“Bir odanın gerçekliği, çatı ve duvarların kendilerinde değil, çatı ve duvarlarla çevrilen mekanda bulunur.”

F.L. Wright [62, 24].

Şekil 12. İç mekan kavramının grafik anlatımı [72].

Mimarlığı bir mekan yapma sanatı olarak gören ve mimarlığın özünü iç mekanlardaki başarısıyla değerlendirenlerin sayısı az değildir. Bruno Zevi “Mekan Olarak Mimarlık” adlı eserinde iç mekanları mimarlığın ana ögesi olarak ele alır ve tüm mimarlık tarihini bu açıdan yorumlar. Engel’de iç mekanları, mimarlık sanatının kendini ortaya koyduğu en temel öge olarak değerlendirir [68].

Genelde somut maddelerin kullanılması ile elde edilen düz veya eğri yüzeyli ürünlerin birbirleriyle değişik açılarla birleşmelerinden veya ilişki kurmalarından oluşan iç mekan (Şekil 12), toplumsal veya kişisel eylemlerin belirlediği, biçimlendirdiği, boyutlandığı bir çevredir [73, 74].

Mimari çevre, iç mekan - yapı kütle - dış mekan bütününden oluşur. Eğer bu üç öge başarılı bir şekilde bir araya getirilebilmişse iyi bir çevre tasarımından söz edilebilir [75].

Pevsner [69] mimaride estetik faktörünü 1. Cephe, 2. Kütle, 3. İç mekan olarak üç maddede sınıflandırmıştır. XX. Yüzyıldaki çağdaş mimarlıkta ise bu sıralama, 1. İç Mekan, 2. Kütle, 3. Cephe olarak değişmiştir.

Günümüzde iç ve dış mekan arasındaki ilişki değişmiş durumdadır. Çağdaş yaşam koşulları insan ömrünün çok büyük bir bölümünün kapalı mekanlarda geçmesine yol açmaktadır. İletişim ağının yaygınlığı (telefon, TV, vb.) ve gelişen teknoloji iç mekan yaşamına yeni boyutlar getirmektedir. Geçmişteki dış dünya ile doğrudan ilişki kurma

imkanı yerine, bugün, dış dünyaya daha az ihtiyaç duyarak dış mekan etkinliklerini iç mekanlara taşıyarak yeni bir iç mekan anlayışı getirilmektedir [76, 75].

Bu durumu Alexander [77] şöyle ifade etmektedir “Günümüzde daha önce benzeri görülmemiş yaşam biçimlerinin ortaya çıkması, teknolojik bilginin sürekli artması ve değişen sosyal değerler yeni ve karmaşık gereksinimler yaratılmıştır. Bu nedenle yaşamak, çalışmak ve rahatlık açısından tatmin edici bir ortam çevresi geliştirmek için bilinçli ve kusursuz prensiplere dayanarak iç mekan tasarımı yapılmasının gerekliliği üzerinde önemle durulmaktadır.”

1.1.2.2.2.1. İç Mekan – İnsan Etkileşimi

Mimari Psikoloji araştırmalarının dayandığı, felsefelerden biri olan “Algı – Biliş - GÜdü Modeli”ne göre, mimari biçim ve mekanların kullanıcı ile ilişkileri algılama olayı ile ortaya çıkar [5].

Yapma çevre içindeki insan, bu çevreyi oluşturan tüm fiziksel etkenler tarafından sürekli bir (uyarılma) durumunda bulunur. Bu uyarılara karşı beyinin cevabı, duyum ya da algılamadır [78, 27].

İnsan, algı aracılığı ile ilişki kurarak “Yaşadığı” çevre hakkında edindiği bilgileri yorumlar, değerlendirir ve bu süreç sonunda, yaşadığı çevreyi ihtiyaçları doğrultusunda yeniden farklılaştırır ve düzenler [13]. Yani insan algıladığı fiziksel çevreye karşı bir davranış içerisine girer. Bu noktada iç mimari çevre ve insan davranışına kısaca göz atmak gerekir.

a. İç Mimari Çevre ve İnsan Davranışı: Lee, Moles ve Read’in insan çevre ilişkisi bağlamında davranış fenomenine ışık tutar nitelikteki aşağıda sıralanmış sözleri ilgi çekicidir;

Lee [7], “İnsan’ın dünya yüzünde varlığını sürdürebilmesi çevre ile uygun bir etkileşim içinde olmasına bağlıdır. Gerçekten de insanın davranışsal yapısını bu etkileşim sağlar” demektedir.

Moles’da [34], “İnsan davranışları, kendi kalıtım ve tarihsel gelişimi yanında, en geniş anlamıyla içinde bulunduğu çevresi tarafından biçimlendirilir” ifadesini kullanmaktadır.

Read [66] ise, “İnsan, duyularının önüne konan şeyin biçimine, yüzeylerine ve kitlesine göre davranır” demektedir.

Gür [79] davranışı, “Davranış gereksinme ve isteklerin bir göstergesidir. Davranış insanın doğal, yapay, toplumsal, fiziksel ve metafizik çevre ile etkileşimlerinin tümüdür.” şeklinde tanımlamaktadır.

Arcan’a [4] göre de insanın davranışları, insan organizmasının, algılama yoluyla kavradığı gereksinmelerinin giderilmesi veya tatmin edilmesine yönelik olan eylemlerdir.

Mimari, günlük hayatın geçtiği düzenlenmiş ortamdır. Bu ortam da yaşayan insanın davranış ve hareketleri bu ortam tarafından etkilenir [13].

Krishna da [80] bu fikri savunduğunu şöyle belirtmiştir; “Mimari mekan, sosyal kültürel ve kişisel değişkenlerle birlikte, bireylerin ve grupların davranışlarını belirleyen bağımsız bir alt sistem olarak kabul edilir. Dersliklerdeki ve kütüphanelerdeki masa ve sandalye düzenleri, kullanıcılar arası iletişimi etkileyebilir.”

Eldem [11], mekanın insan yaşamını biçimlendirdiğini ifade eder; “yaşantımızı biçimlendiren boşluklardır. Onların size neleri, nasıl sunduklarına bakınız. Eğer yaşam zorluklarla dolu ise, bu durum mekanın elverişsizliklerinden yansıyor”

Duyar’a [81] göre de insan yaşamını daha iyi koşullarda sürdürmek için çevreyi ve doğayı değiştirmekte ya da yeniden düzenlemekte, değişen bu çevre koşullarına uyum içinde yeni yaşam biçimleri ve davranış kalıpları geliştirmektedir.

Kendisi de bir çevre ögesi olan insan, insan çevre ilişkilerinde hem etkileyen (özne), hem de etkilenen (nesne) rollerini üstlenir [6].

Avam kamarasının tamiri sırasında Churchill’in su sözleri bu konuda iyi bir örnek teşkil etmektedir. “Biz binalarımıza şekil veririz, sonra da binalarımız bizi şekillendirir” [5].

İnsanın tüm çevresiyle haberleşmesini ve böylece davranışlarının da biçimlendiğini inceleyen bildirişim kuramına göre; “insan davranışları, kendi kalıtım ve tarihsel geçmişi yanında, en geniş anlamıyla içinde bulunduğu çevresi tarafından biçimlendirilir” [21].

Yani Rapoport’un [6] tanımladığı “Çevresel gerekircilik” kavramında da belirtildiği gibi, psikoloji bilimine göre davranışların fiziksel ve toplumsal çevreden kaynaklanan nedenleri vardır. Bir insanın herhangi bir andaki davranışını açıklamak için onu o anda etkileyen çevresel uyarıcıları bilmek gerekir. insan gereksinimlerini karşılamak amacıyla davranışta ulunur [82].

Bu noktada mekansal gereksinmelerin neler olduğu konusuna da kısaca değinmek yararlı olacaktır;

Maslow'a [83] göre, genel anlamda yetişkin bir insanın gereksinimleri hiyerarşik bir yapıya sahiptir. "Gereksinimlerimiz biyolojik olanlardan başlayarak, güvenlik, ait olma bağlanma isteği, saygınlık (prestij), kendini kanıtlama, entelektüel, duygusal ve estetik doyum" olmak üzere en temel olandan yukarı doğru sıralanırlar.

Mimarlık alanında ise, kullanıcı gereksinimleri, birey veya toplulukların eylemlerini en etkin biçimde yerine getirebilmeleri için gerekli olan çevresel koşullardır. [4, 84].

Kullanıcı gereksinimleri bir mekanda olması gereken en az nitelikleri belirler. Bu niteliklerde olabilecek her bir eksiklik kullanıcı için rahatsızlık nedeni olacak ve tasarlanan mekanın kullanımını aksayacaktır [85].

Gerçekte kullanıcı gereksinimleri gözlenemeyen-soyut bir kavramdır, onun izlenebilen-somut görünümü insanın yaptığı davranışlardır [86].

Sonuç olarak fiziksel çevresini algılayan insan, ihtiyaçları doğrultusunda içinde bulunduğu çevreye uyabilmek adına bir takım davranışlarda bulunur. Yani iç mekanda bulunan insanın iç mekanı algılaması, davranışlarını tetikler. Bu noktada iç mekan algısını irdelemek gerekmektedir.

1.1.2.2.2.2. İç Mekan Algısı

Ryn [11], mekan ile iletişime girmek için öncelikle mekanın algılanması gerektiğini şöyle ifade etmektedir; "Bir mekanda bulunduğumuzda bunu biliriz. Eğer bizim zihnimizdeki imaj, görüntü veya belirli bir mekansal düzen algısı karmaşık veya net değilse, o zaman mekan yoktur; nerede olduğumuzu bilemeyiz."

Genel olarak çevre algılamasında olduğu gibi iç mekan da büyük ölçüde görsel yolla algılanır.

a. İç Mekanın Görsel Algılaması: Mekan, kendini sözlü olarak ifade edemez. Onun dili büyük ölçüde görseldir. Bu görsel bütünü algılayabilmek öncelikle insanın görme yetisiyle ilintilidir.

İnsan çevresindeki nesnelere ve onlar arasındaki uzaklık, derinlik, yükseklik, büyüklük ilişkilerini yalnızca görerek kavranmaktadır; bu nedenle görsel mekan kişinin algı dünyasının çerçevesini oluşturmaktadır [87].

İnsan, öncelikle kendini saran çevrenin, uzay içindeki konumunu, sınırlarını, ve diğer özelliklerini algılamaya yönelik gözlem ve değerlendirmeler yapar. Bu gözlem ve

değerlendirmeler sonucunda, değişik fiziksel öğeler yardımıyla uzayın diğer kısımlarından ayrılarak sınırları belirlenmiş bir uzay parçası olan “mekan” algılanır [27, 78].

Mekanın görsel algılanması incelendiğinde çok karmaşık bir olgu olduğu ve içinde farklı algılama türlerinin yer aldığı görülür.

b. İç Mekanın Algılanmasını Sağlayan Algılama Türleri: İç mekanın algılanması, “hareket ve zaman”, “ışık-gölge”, “boşluk ve sınır” algılamaları ile gerçekleşir.

b.1. Hareket ve Zaman: Meiss [11], bir mekan içinden geçmenin, o mekanı ziyaret etmenin, o mekan içinde dans etmenin, vb. mekanı hissetmemizi ve gizil olanı keşfetmemizi sağladığını ifade etmiştir.

Hofmann [11], hareket ve algılama arasındaki yakın ilişki için, “Her insan kendi hareketleriyle kendi algılamasını şekillendirir” demiştir.

Bununla beraber, mekan içinde geçirilen zaman miktarı da mekanın algılanmasına etki edebilir. mekan içinde hareket eden insanın dikkatini çeken öğeler, algılanan nesnelere ve dolayısıyla da mekan algısı, hareket zamanının kısalığına ve uzunluğuna göre farklılık gösterebilir [11].

Zaman ve hareket kavramlarının birleşimi kişinin o mekanla ilgili geçmişini oluşturmasına zemin hazırlar. Oluşan bu geçmiş, belleğe kaydedilir ve kişi mekanı kendi yorumuna göre algılar. Yani hafıza da mekan algısında etkili bir faktördür.

Bu konuyu Hoogstad, [11] şöyle açıklamaktadır, “Gerçek mekan, içinde hareket eden herkese, bu mekanla ilgili kendi hikayesini oluşturması için imkan sağlar. Kullanıcı, mekanı kendi güncel gerçeği ile doldurur. Bu nedenle mimarlık herkesin kendi hikayesini hayal ettiği bir çeşit hafıza tiyatrosu olarak rol oynar.”

b.2. Işık — Gölge: Goethe mekan algılamasında görmenin ne denli önemli olduğunu, “insan, hiçbir uyarıcıdan ışık kadar etkilenmeyen, optik bir varlıktır” şeklinde vurgulamaktadır [46].

Mekanın ışıkla var olduğu söylenebilir. Işık, sınırlanan boşluğun renk, doku ve biçim niteliklerini görmeye imkan verir [11].

b.3. Boşluk ve Sınır: Boşluk ve sınır öğeleri bir araya gelerek mekanı oluşturur. Sadece boşluk değerleri, ya da sadece sınırlarıyla bir mekanı tanımak olası değildir. Kuban, boşluk öğelerinin; derinlik, uzunluk gibi boyutlardan, hareket yönü, aydınlık, vb. değerlerden meydana geldiğini belirtmiştir [7].

Jeodicke'nin ele aldığı sınırlamanın her yönden kesin engellerle oluşması gerekmez. Mekanı oluşturan sınırlama fiziksel olabileceği gibi, yalnızca görsel de olabilir. Devam

edebilen yaşayabilen her yer sınırlarıyla vurgulanmıştır. Sınır, içi ve dışı yaratır [11]. Sınır öğelerini ise “yumuşak öğeler” ve “katı öğeler” olarak iki grupta toplamak mümkündür;

• **Yumuşak öğeler (mekanın subjektif yönleri):** Mekanın yumuşak öğelerini Eldem [11] şöyle tanımlamıştır; “Hiçbir ya da yeterli görsel ve katı öğenin bulunmamasına karşın, mekan ve kuşatılmışlık etkisini yaratmaya yeten veya katı öğelerin tanımladığı mekanı derinden farklılaştıran, beş duyumuzla algılayabildiğimiz mekan yaratıcı veya nitelendirici tüm öğeler”

Örneğin, şarap mahzeninde koku, nem, ısı, ışık gibi yumuşak öğeler belirleyicidir. Hamamda benzer mekanlarla farkı oluşturan, ısıya ve neme bağlı akustik özelliklerdir.

• **Katı öğeler (mekanın objektif yönleri):** Mekanı meydana getiren katı öğeler, genel olarak tavan, duvar ve döşeme’ dir.

Mekanı sınırlayan katı öğeler mekânın algılanmasında etkili olan ve çoğu kez belli biçim ve boyutlarda bir boşluğu büyük boşluklardan koparan öğelerdir. Bu öğeler; renk, doku ve biçim özellikleri ile algılanır.

Bu öğelerin, mekânın görsel öğeleri olduğunu söylemek mümkündür. Bu öğelerin renk, doku, biçim gibi özellikleri, mekân içinde kuşatma, örtme, birleştirme, bölme, devamlılık gibi ilişkileri kurulabilir.

Eldem’e [11] göre, katı öğeler denilebilecek görsel geçirimsiz yüzeyler, “Kuşatılmışlık” duygusunu en güçlü veren öğelerdir.

Mekânın katı öğeleri, mekânı sınırlandırır ve tanımlanabilir kılar. Bu katı öğeler, boşluğun hacmini ve boyutlarını açıklamanın yanı sıra, üzerlerindeki grafik / görsel düzenlemelerle, mekânın işlevsel ve anlamsal kodlarını (mesajlarını / iletilerini) taşıyan araçlardır.

Bu noktada yüzey kavramı önem kazanmaktadır, o nedenle yüzeyin geniş bir biçimde ele alınması uygun görülmüştür.

1.1.2.2.3. Yüzey Kavramı

Yüzey; sözlük anlamıyla bir cismin dışı, sıvının üst yüzü ya da soyut bir şeyin ilk göze çarpan yönü şeklinde tanımlanabilir [88].

Sanat terminolojisinde yüzey, üzerinde iki boyutlu çalışmalara olanak veren her türlü alanı içermektedir [89].

Yüzey kavramı farklı araştırmacılar tarafından aşağıdaki şekillerde açıklanmaktadır;

Katı, sıvı ve gaz durumunda bulunan maddelerin herhangi ikisinin birbirleriyle temas ettikleri alan yüzeydir [90].

Mimaride yüzey, bir cisimi uzaydan ayıran dış ve yaygın bölümü, satıh olarak tanımlanmaktadır [90, 91, 61, 88].

Lang'e [25, 91, 5] göre "Yüzeyler çevre yaratmak için araçtırlar. Yaşam için gereksinilen fizyolojik desteği sağlarlar ve sosyal sistemi destekleyen davranış konumlarını sınırlarlar. Ayrıca kendi içlerinde bir anlam taşırlar.

1.1.2.2.3.1. Genel Anlamda Mimaride Yüzey Kavramı ve Yüzey Türleri

Yapı yapma sanatı olarak ifade edilen mimarlık alanında, yüzeyin farklı biçim ve yönlerde (yatay, düşey, eğrisel. . .v.b.) kullanılmasıyla, sınırlandırılmasıyla bir mekanın sınırları ve nitelikleri belirlenmektedir [1, 91, 90].

Yüzey, tarihsel süreç içerisinde dönemler ve uygarlıklarla değişen, mekana dışta veya içte belli bir vurguyu, etkiyi, anlamı vermek gibi görevleri üstlenen, fiziksel elemandır. [89].

Herhangi bir yapıda yüzey, bağlı bulunduğu yapının, mimarın, akımın, farklı üslupsal özelliklerin, dönemin etkisi altında, birçok biçimsel, teknolojik ve anlamsal ifadeleri içermektedir. Böylece mimari kompozisyonun oluşumu hakkında bilgi-iletim ortamı yaratmaktadır. Özetle yüzeyler, biçimlendirildikleri dönemin, din, inanç, ekonomik, teknik, sosyo-kültürel özelliklerini, düşünsel ve sanatsal birikimlerini yansıtmaktadır [89, 90, 1, 92].

Örneğin, Rönesans, Barok.. v .b. dönemlerin süslü cephelerine karşıt olarak modern mimaride olabildiğince yalın kullanılan cepheler modern teknoloji ve modern malzemenin dışa yansımadır [91].

Mimari yüzeyler kimi zaman da, geçmiş dönemlerde kralların, komutanların, ya da politikacıların sözcüleri olmuşlardır. Öyle ki, bazı yapılarda yüzeylerin barındırdıkları yazılar ve resimlerle adeta bir kitap sayfasının görevini üstlendikleri görülmektedir [92].

Sonuç olarak tarihsel arşiv görevi de görüp, çeşitli dönemlerdeki sosyal, kültürel ve mimari yaşantılar hakkında değerli bilgiler veren yüzeyler, sosyal-kültürel yaşantılar, toplumsal eğilim ve alışkanlıklar, yapım tekniği, işleve bağlı ihtiyaç ve gereksinmeler...vb. etkenlere bağlı olarak büyük bir değişim geçirmiş ve günümüzün kompleks mekanlarında,

mekan yaratıcı özelliğinin de ötesinde mekana kimlik kazandırma ve anlam verme gibi kritik görevler de üstlenmişlerdir.

a. Genel Olarak Mimaride Kullanılan Yüzey Türleri: Mimarlık alanında kullanılan yüzey tipleri aynı zamanda genel bir yüzey sınıflandırması olarak ta kabul edilebilir niteliktedir.

• **Biçimlerine göre yüzey tipleri:** Mimari yapıda yüzeyler, düzlemsel ve eğrisel olarak iki ana bölümde incelenmektedir [89, 90].

Benzer şekilde, yüzeyler, düz, kırık veya ya da geometrik olmayan eğri düzlemler halinde kurulur, mekan içinde de düşey, yatay ya da eğimli yer alırlar [73].

Lang [6, 5], Gibson'dan yararlanarak yüzey tiplerini şöyle sıralamıştır: “Düzlem, içbükey ve dışbükey yüzeyler”, “Kapalı sürekli yüzey”, “Yüzey (İnce ve daralan nesne)” Yüzeyler bu temel tiplerin birleşimi ile çeşitlenir.

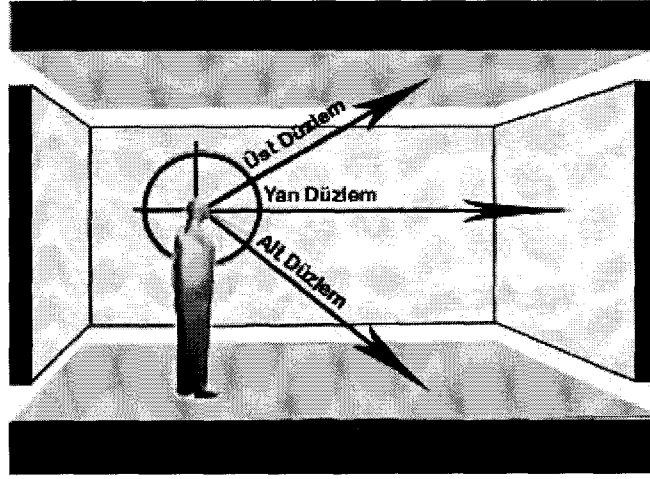
• **Yönlenmelerine göre yüzey tipleri**

Gibson'a göre her hangi bir çevrede yüzeyler yatay ve düşey olmak üzere iki uç tiptedir.. Düşey yüzey bakış çizgisini keser, yatay yüzey bakış çizgisine paraleldir [6].

• **Mekanı yaratan düzlem olarak yüzey tipleri**

Ching [90, 93] üç boyutlu mimari forma ait yüzeylerin geometride “düzlemler” ile temsil edildiğini söylemektedir. Bu noktada “düzlem” kavramını açıklamak yararlı olacaktır.

İki paralel çizgi görsel olarak bir düzlemi tanımlar. Algısal olarak düzlemin uzunluğu ve genişliği vardır, fakat derinliği yoktur. Mimari tasarımda kullanılan düzlemler “üst, alt ve “yan düzlem” [58, 31]. olarak gruplanmaktadır (Şekil 13).

Şekil 13. Mekanı yaratan düzlem yüzeyler (üst düzlem, yan düzlem ve alt düzlem) [58].

Üst Düzlem / Baş üstü düzlemi /Tepe Düzlemi: Kütlenin üst yüzeyi ve mekanın üçüncü boyuttaki yatay düzlemidir [90, 58].

Alt Düzlem / Taban düzlemi: Taban düzlemi olarak, kütlenin geometrik formu için fiziksel destek sağlayan düzlemdir [90]. Başka bir ifadeyle bina biçimleri için fiziksel temel ve görsel fon görevi gören, mekanları alttan tanımlayan düzlemleridir [58].

Yan Düzlem / Duvar düzlemi: Kütlelerin yan yüzeyleridir. Yan düzlemler mekanın iç-dış ilişkisini kuran ve sınırlarını belirleyen duvar düzlemleridir. Yan düzlemlerin köşeler ile sınırlandırılmasıyla “cepheler” oluşmaktadır [90].

1.1.2.2.3.2. İç Mekanda Yüzey

İç mekanı tanımlayan öğelerin genellikle somut, katı ve sabit yapı bileşenleri oldukları söylenebilir. Bu bileşenlerin mekan ve kullanıcı ile temas ettikleri alan ise yüzeyleridir. Yüzeyler de konum, boyut, geometri, geçirgenlik ve saydamlık dereceleri, doku ve renkleriyle mimari mekanın niteliğini belirlerler [90].

Joedicke'ye [5] göre de iç mekan, yüzeyleri ile beraber tanımlanmaktadır, “İç mekanı sınırlayan, dolayısıyla kapalılığı sağlayan öğeler, duvar, tavan, döşeme, kolon gibi öğelerse, bu öğelerin sınırladığı mekana mimari mekan (iç mekan); ağaç, bulut,ufuk, çalılıklar ise bu mekana da doğal mekan (açık mekan) denilebilir”

Balkan, mekan düzenlemesinde mekan ile ilgili kriterler olarak nitelediği fiziksel öğeleri: strüktür, yüzeyler (yatay, düşey veya eğimli), ışık ve aydınlatma ile tek veya grup olarak elemanlar (mekan içinde yer alan elemanlar, donatı) olarak ayırmaktadır [5, 91, 94].

Mekanı oluşturan çeşitli bileşen ve öğeler gerek biçimleri ve gerekse de yüzeyleri ile mekansal örgütlenmede sınırlayıcı, birleştirici, yönlendirici, odaklayıcı roller üstlenirler [95, 1].

Buradan da anlaşılacağı gibi, mekanı sınırlayan, tanımlayan, bütünleyen, içindeki insanları yönlendiren, odaklayan...vb. görevler üstlenen öğeler iç mekanda yüzeyler olmakta, bu yüzeyler duvar, tavan, döşeme yüzeyleri ile, mekandaki öğelerin yüzeyleri olarak ifade edilmektedir. İç mekanın algılanabilmesi, öncelikle iç mekanı oluşturan yüzeylerin algılanmasına dayanır.

a. İç Mekan Algısında Yüzeyin Rolü: İç mekanın bir fiziksel çevre olarak tanımlanabileceği düşünülürse sıralanacak tanımlamalardan, iç mekan algısında yüzeylerin rolü ve önemi daha iyi anlaşılacaktır.

Gibson'un [6] görsel mekan algısı kuramına göre; Görsel dünyayı görmenin temel koşulu, ışığı yansıtıp ağ tabaka üzerine iz düşüren bir fiziksel yüzeyler alanıdır. Yani ışık, yüzeyler olmadan çevreyi (iç mekanı) algılamamıza yardımcı olamaz.

Benzer biçimde Becer'e [26] göre, "Mekanların, görsel olarak algılanması, mekanı biçimlendiren ve sınırlayan eleman yüzeylerinin algılanmasına dayanır."

Aytuğ'un tanımı bu fikri destekler niteliktedir, "Biçimlerin yüzeysel şekillenmesi yani kullanılan malzeme, yüzeysel strüktür ve renk ile ilişkisi çevre algılamasında etkili olmaktadır" [91, 90, 96].

Lang [6], çevre algısında yüzeyin önemini vurgulayarak, tasarımın temel birimi olarak yüzeyleri işaret etmiş ve şöyle söylemiştir, "Çevresel algı için temel koşul bir aydınlatılmış yüzeyler düzeniyse, noktadan çok yüzeyleri tasarımın temel birimleri olarak göz önüne almak, çevre tasarımında biçimsel konuları açıklamak için bir yol olabilir"

Bir başka tanımlamaya göre, insan çevresi ile görsel ve dokunsal anlamdaki ilişkisini yüzeyler aracılığıyla kurar [90].

Yüzeylerin bütün olarak mekanın algılanmasına etkisinin yanında yüzeylerin bir takım karakteristik özellikleri de bu algının gerçekleşmesinde rol oynar.

a.1. İç Mekan Algılamasını Etkileyen Yüzey Karakteristikleri: Mekan algılamasını etkileyen yüzey karakteristikleri konusunu Özdemir [91], "Mekan algılanmasında yüzey karakteristiklerinin etkisi oldukça fazladır. İç mekanın olduğundan

geniş-dar, ferah-sıkıcı, dolu-boş, neşeli-kederli, aydınlık-karanlık, renkli-tekdüze, algılanması iç yüzeyin duyuşal özelliklerine sıklıdan sıkıya bağlıdır” şeklinde ifade etmektedir.

a.2. İç Mekan Algılamasını Etkileyen Yüzeylerin Olgusal Özellikleri: Gibson’un görsel mekan algılaması teorisinde önemini vurguladığı yüzeylerin görsel algılaması, belirli bir yüzeyin sahip olduğu olgusal özelliklerle açıklanabilir. Gibson, bu özellikleri şu şekilde sıralamaktadır [5].

- **Görsel olarak dirençli veya sert olma özelliği:** Bir yüzeyin belki de en önemli özelliği, hem dokunsal, hem görsel olarak katı (solid) olmasıdır.

- **Renk nitelikleri:** Bunlar parlaklık, renk türü ve doymuşluğu içerirler. Yüzey renkleri dokudan ayırt edilemezler.

- **Aydınlatılmış veya karartılmış olma özelliği (Işık—gölge):** Aydınlatılmış bir yüzeyin bir rengi olduğundan söz edilebilir.

- **Eğim niteliği:** Herhangi bir yüzey ya da yüzeyin bir bölümü görünebilir bir eğime sahiptir. Bütününde aynı eğime sahip olan bir yüzey düzdür. Farklı yerlerinde, farklı eğimleri olan bir yüzey eğrisel veya köşelidir.

- **Derinlik (mesafe—uzaklık) özelliği:** Gibson’a göre, derinlik izlenimi, bir yüzeyin veya yüzey parçasının, üzerinde göründüğü kesintisiz zeminin yüzeyine bağlıdır.

- **Dış çizgi izlenimi (kapalı bir kontur izlenimi):** Nesne yüzeyleri kendi zeminlerinden (arka planlarından) kapalı bir dış çizgi sayesinde ayrılmışlardır.

- **Belirli bir eğimde şekil niteliği:** Kapalı bir dış çizginin daima bir şekli vardır. Dış çizgi bulunmayan bir şekil olamaz ve bir dış çizgi de bir yüzeyden ayrılamaz. Şeklin niteliği ile eğimin niteliği birbirine bağlıdır.

- **Ölçü Niteliği:** Dış çizgileri belirli herhangi bir yüzeyin sıfırdan maksimuma kadar değişen büyüklüğü vardır. Büyüklük izleniminin (derinlik) mesafe izlenimi olmadan var olabilmesi mümkün değildir.

Sonuç olarak iç mekanın algılanmasında yüzeylerin yadsınamaz bir rolü vardır denilebilir. Bahsi geçen bu yüzeyler, iç mekan içerisindeki donatı yüzeylerinden çok, mekanı sınırlayan ve belirleyen duvar, tavan ve döşeme yüzeyleridir. Bu yüzeyler arasında da iç mekandaki insanın algı dünyasını en fazla meşgul eden, o insanın iç mekan hakkındaki öznel düşüncelerini ve davranışlarını büyük ölçüde yönlendiren düşey yüzeyler olarak tanımlanabilecek, duvar yüzeyleridir. Bu noktada duvar yüzeylerinin iç mekan algılamasındaki etkisi açıklanacaktır.

b. İç mekan Algılamasında Düşey Yüzeylerin (Duvar Yüzeyinin) Rolü: Düşey yöneliminden ötürü, mekanı tanımlamada ve çevrelemede düşey duvar yüzeyleri görsel olarak en etkili yüzeylerdir. [31, 58]. Bu durumu Steiner'in [69] şu sözleri desteklemektedir, "Bir duvar, sadece bir duvar değil, fakat yaşayan: tıpkı içindeki yükseliş ve düşüşleri ifade eden bir canlı organizma gibidir..."

Bir iç mekanı oluşturan duvar, tavan, döşeme yüzeyleri içerisinde en önce ve uzun süreli algılanan duvar yüzeyleridir. Bunu Kıran [3], şu cümlesi ile ifade etmektedir, "İnsanın gözlem yeri önce karşısına gelen duvar yüzeyidir. Bu gözlem tavana kadar olan bölgede devam eder. Daha sonra diğer duvarların algılanması başlar."

Yüzbaşıoğlu [97]. duvar yüzeylerinin mekan içerisindeki algısal etkisini şöyle vurgulamaktadır, "Dama tahtası gibi, kareli bir şekillendirmeyi tabanda kabul etmemize ve hatta hacmi terk ettikten sonra, bir defa bile hatırlamamıza rağmen, aynı örnek duvarda olduğu zaman, sanki bir parmaklıkmiş gibi, etki eder ve huzursuzluk uyandırır. Hatta hacmi terk ettikten sonra da uzun zaman hatırdadır kalır. Buradan hacmin duvarlarının diğer elemanlarından daha kritik ve etkili bir rol oynadığı sonucu çıkar"

Bir mekana girildiğinde öncelikle dokunma yolu ile zemin algılanır. Yani zemin algılamasında, görsel duyumun yanında dokunsal duyum, eş zamanlı olarak söz konusudur.

Eğer zeminde gözü ve beyni meşgul edecek bir organizasyon bulunmazsa insan, doğal duruşu gereği duvar ile görsel temas girer. Eğer duvarda bir grafik / görsel organizasyon varsa kişinin duvar yüzeyi ile olan görsel temas süresi diğer yüzeylerle karşılaştırılmayacak oranda fazla olur. Öyle ki insan için o mekan, o duvar yüzeyinin varlığı ile özdeşleşebilir. Tavan yüzeyi ise iç mekanda görsel yolla en son fark edilir ve üzerinde bir grafik organizasyon yoksa gözü diğer yüzeylere nazaran çok daha kısa süre meşgul eder niteliktedir.

Tüm bu tespitlere bakıldığında duvar yüzeylerini, görsel etkisi (kolay ve uzun süreli algılanabilir olmaları), o yüzeylere odaklanma kolaylığı, eğilimi / oranı, mekanı sınırlama, belirleme, yönlendirme...vb. özellikleri ile, iç mekan algısını yönlendirdiği ortadadır.

Bunun yanında bir mekanı oluşturan tüm duvar yüzeyleri aynı derecede insanları etkilemeyebilir. Bazı duvar yüzeyleri bu özellikleri ile ön plana çıkarken diğerleri daha pasif olabilir. İç mekandaki bu tür duvar yüzeyleri en etkili yüzey ya da odaklanılan yüzey olarak, "Odak Yüzeyi" şeklinde nitelendirilebilir.

1.1.2.2.3.3. İç Mekanda Odak Yüzeyi

Odak kelimesi kavramsal olarak noktasaldır. Bu çalışmada ilgiyi bir yerde toplama (odaklanma) anlamında kullanılmıştır. İlginin toplandığı yer ise iç mekan ölçeğinde düşünüldüğünde bir yüzeyi ifade etmektedir. Sonuç olarak odak yüzeyi, bir iç mekanda sahip olduğu görsel organizasyon ile en fazla ilgiyi, dikkati üzerinde toplayan ve bu yolla kişilere mesaj ileten duvar yüzeyidir.

İnsan – mekan ilişkisi özellikle insanın görsel algı dünyasına ve dolayısı ile göz yolu ile elde edilen uyarıların insan üzerindeki algısal etkilerine bağlıdır. İç mekanı oluşturan yüzeyler arasında göz temasının en yüksek olduğu yüzeyler, daha önce de belirtildiği gibi duvar yüzeyleridir. Bir iç mekanı oluşturan bazı yüzey ya da yüzeyler, o mekânın kullanıcılarına, mekânın işlevini destekleyici mesajlar iletir. Diğer yüzeylere oranla dominant bir değer taşıyarak ilgiyi üzerlerinde toplayan yüzey, odak yüzeyidir.

Odak yüzeyi, insan ve iç mekan arasındaki iletişimde aracı, köprü görevi görmektedir. Mekânı yüzeyler aracılığı ile algılayan insan, iletilen mesajları da odak yüzeyleri aracılığı ile alır ve mekânın işlevini destekler nitelikteki bu mesajlar karşısında bir takım öznel değerlendirmelerini yansıtan davranışlarda bulunur.

Odak yüzeylerinden gelen bu işlevi destekleyen mesajlar, odak yüzeyi üzerindeki soyut ya da somut biçimsel düzenlemeler (organizasyonlar) ile görsel algılama yoluyla gerçekleşir.

Bu durumda öncelikle iç mekânla insan arasındaki iletişim kavramı irdelenecek ve daha sonra odak yüzeyi üzerindeki grafik organizasyonların temelindeki ilkeler irdelenecektir.

İç mimarlık alanındaki uygulamaların başarısı çoğunlukla mekânı belirleyen yüzeyler üzerindeki grafik organizasyonların başarısı ile paralellik göstermektedir. Çünkü yüzeyler mekânın kimliğini üzerlerinde taşıyarak, insana o mekâna ait işlevi destekleyen mesajları sunan en önemli mekân bileşenleridir.

Herhangi bir ortamda bir mesaj iletimi söz konusuysa, gerçekleşen olay, iletişim kavramı kapsamında incelenmelidir.

1.1.2.2.4. İletişim Kavramı, İletişim Kurma Nedenleri ve Türleri

“Sanatçının hissettiği duygular seyirci veya dinleyiciye ulaşabildiği takdirde sanat sanat olur”

Tolstoy [70].

İletişim, temel bir gereksinimdir. İnsan daha beşikteyken çeşitli ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla iletişim kurma ihtiyacı duyar [44].

Toplum Bilim Terimleri sözlüğünde iletişim, “Düşünce ve duyguların, bireyler, toplumsal kümeler, toplumlar arasında söz, el-kol deyimi, yazı, görüntü v.b. aracılığı ile değiş-tokuş edilmesini sağlayan toplumsal etkileşim süreci” olarak tanımlanır [34].

“İletişim, gönderici ve alıcı olarak adlandırılan iki insan ya da insan gurubu / kitlesi arasında gerçekleşen bir duygu, düşünce, davranış ve bilgi alışverişi” olarak tanımlanabilir [98].

İletişim kurulduğu sırada bir mesaj alışverişi içine girilir; mesaj gönderilir ve mesaj alınır. Mesajlar algılanır, yorumlanır ve depo edilir. Bu mesajlar; olaylar, duygular, düşünce ve yorumlarla ilgili olabilir. Bir mesaj alındığında, bu mesajın üreticisiyle bir alışveriş süreci içine girilir [98].

İletişim kurma nedenleri aşağıdaki gibi sıralanabilir.

- Yaşamak için iletişim kurulur: Fiziksel ihtiyaçların karşılanmasına yöneliktir. Örneğin, ev kiralamak için iletişim kurmak zorunludur.
- Diğer insanlarla işbirliğine girmek için iletişim kurulur: Her insan, başka insanlarla örgütlü bir işbirliğine girmeyi, bu yolla temel ihtiyaçlarını karşılamayı düşünür.
- Kişisel ihtiyaçların karşılanması için iletişim kurulur: İnsanlar, fiziksel ihtiyaçlarını karşılamının yanı sıra, kişiliklerini de güvence altına almak isterler.
- Toplumla ve insanlarla ilişki içine girmek için iletişim kurulur: Evlilikler, gruplar, arkadaşlıklar, aşk ilişkileri, aile ve sosyal kulüpler insanları bir araya getiren başlıca kavramlardır.
- İnsanlar, başkalarını kendileri gibi düşünmeye ve davranmaya ikna etmek için iletişim kurarlar: Reklamcılık, bu tür bir iletişim ihtiyacına güzel bir örnektir.
- Ekonomik ihtiyaçların karşılanması için iletişim kurulur.
- Bilgi alışverişinde bulunmak için iletişim kurulur.

- İnsanlar kendi benliklerini ve hayal dünyalarını dışa vurmak için iletişim kurarlar. [98].

Sonuç olarak herkes, birçok amaç ve ihtiyacı karşılamak için iletişim kurar. Yukarıda sıralanan liste daha da artırılabilir.

Ama bunun yerine, iletişimin nedenlerini “kişisel ihtiyaçlar”, “Sosyal amaçlar”, “Ekonomik gereklilikler” ve “Sanatsal dışavurum” olarak dört başlık altında toplamak daha yararlı olacaktır [98].

Bu açıklamalara da bağlı olarak iç mimarlıkta iletişim kurma nedenleri üç ana başlıkta sıralanabilir;

- Mekanın işlevine yönelik; Mekanın işlevini destekleyecek şekilde kullanıcılarla, uyarma, bilgilendirme, yönlendirme...vb. amaçlarla, büyük ölçüde mekanın yüzeyleri aracılığıyla görsel ve dokunsal yollarla iletişim kurulur.

- Mekanın estetiğine yönelik; Mekanın estetik biçimlenmesinden kaynaklı algısal mesajlar vermek amacı ile iletişim kurulur. Sevimlilik, hoşluk, caziplik...vb, gibi.

- Mekanın anlamına yönelik; Mekanın anlamsal yapısından kaynaklı algısal mesajlar vermek amacı ile iletişim kurulur. Huzur, tarihsel, resmiyet, ululuk...vb, gibi.

Bu sayılan iletişim kurma nedenleri içerisinde mekanın işlevini destekleyen iletişim, çalışma konusu içerisinde uygulama kısmında tekrar ele alınmaktadır.

Bu bağlamda iletişim deneyimleri dört boyutta incelenebilir [98]:

- Kişinin kendi benliğiyle iletişimi: Düşünürken, bir problemi çözmeye çalışırken ya da günlük olayları yorumlarken, kişi kendisi ile iletişim kurar.

- Kişinin başka bir kişiyle iletişimi: Burada iki kişi arasında yüz yüze bir iletişim söz konusudur. Röportajlar, müşteri-satıcı ilişkileri, bu kategori içinde incelenir.

- Bir insan grubunun başka bir insan grubuyla iletişimi: Bir ailenin bir arkadaş grubuyla buluşması ya da bir komite toplantısı bu tür iletişime örnek oluşturur.

- Kitleye yönelik iletişim: Binlerce insana seslenen bir açık hava konseri kitleye yönelik iletişime örnek gösterilebilir.

Bu durumda iç mekan tasarımcısı ile insan arasındaki odak yüzeyi aracılığı ile gerçekleşen iletişim, “kitleye yönelik iletişim” kategorisinde düşünülebilir.

İletişimin gerçekleşmesi tek yönlü bir olgu değil, belli bir süreç ifade etmektedir.

1.1.2.2.4.1 İletişim Süreci

İletişim eylemi, kendi içerisinde bir takım parçaların uyumlu beraberliği ile sağlanır. Yani iletişimin gerçekleşmesi belli bir süreci işaret eder. İletişim süreci, beş unsurdan oluşur: Gönderici, mesaj (ileti), iletişim aracı, alıcı (kullanıcı) ve mesajın alıcı tarafından algılanıp yorumlanma aşaması (geribildirim = feedback) (Şekil 14), [98].

- **Gönderici (Kaynak):** İletiyi gönderen, kaynak ya da gönderici diye adlandırılır [44]. Mimarlıkta kaynak, tasarımcı olarak düşünülebilir.

- **Mesaj (İleti):** Olay, durum, olgu, davranış, vb. hakkındaki yayımlanan / gönderilen bilgi, genel bir adla, mesaj (ileti) diye anılmaktadır [44]. Mimarlıkta mesaj, işleve veya anlama yönelik olabilir.

Mesajlar işaretlerden oluşmuşlardır. Örneğin: Yazı, harfler den, müzik, seslerden, mimari, biçimlerden, vb. oluşan işaretlere sahip mesajlar iletir [13].

İleti(Mesaj), kavramı “Dolaylı ve Dolaysız İleti” olarak iki guruba ayrılabilir; Görsel sanat ürünlerine bakıldığında, yalnızca görülenle sınırlı iletinin (dolaysız ileti) alınmasıyla yetinilirse, etkin iletişim kurulduğundan söz edilemez. Belki de özellikle günümüzde görülenin değil, görülenin sakladığı iletinin ve/ya görülmeyenin (dolaylı iletinin) ağırlığı daha fazladır [44].

Mimarlık alanında ki iletiler (mesajlar) genel olarak dolaylı yoldan gerçekleştirilir.

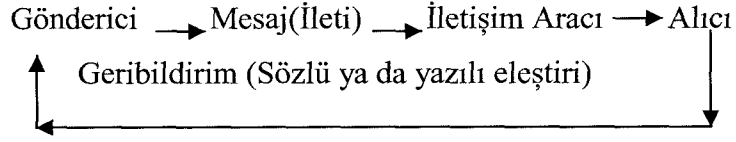
- **İletişim Aracı (Araç-Kanal):** Kitap, gazete, radyo, TV, sinema filmi, tiyatro ve opera oyunu, resim, yonut, fotoğraf, vb., iletinin yayılmasına, gönderilmesine aracılık ederler. Dolayısıyla, iletişim aracı diye anılırlar [44].

Mimarlık yapıları kitle (yığın) iletişim araçlarıdır [44]. Mimarlık alanında araç-kanal, mekanın kendisi, ya da daha spesifik olarak düşünülecek olursa, mekanı oluşturan yüzeyler ve grafik(görsel) yüzey organizasyonlarıdır.

- **Alıcı:** Bir yazarın alıcıları, tüm okuyucularıdır. Radyodan ve TV'den yayımlanan iletilerin alıcıları herkeştir [44]. Mimarlıkta alıcılar, mekanın kullanıcılarıdır.

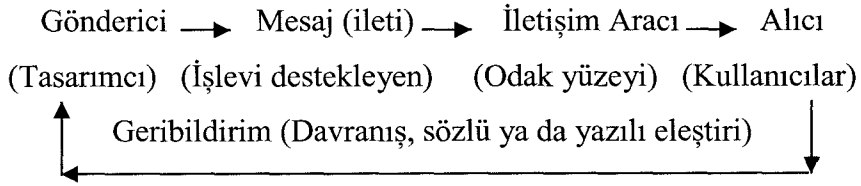
- **Geribildirim (Feedback)**

Gönderici ya da kaynak, herhangi bir bilgiyi aktardığında alıcıyı etkilemektedir. Alıcı ise, kendisine ulaşan iletiden etkilenmekte, bu etkilenme sonucu gönderilen iletiye bir tepki göstermektedir [44]. Mimarlık alanında geribildirim, mekanı algılayan kullanıcının davranışlarıdır. Sonuç olarak, iletişim süreci aşağıdaki gibi şematize edilebilir:

Şekil 14. Genel anlamda iletişim süreci [98].

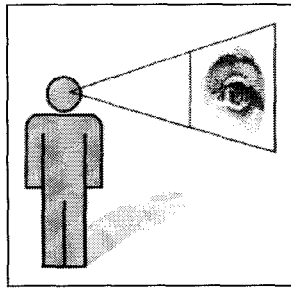
Bu çalışma bağlamında iç mekan açısından iletişim süreci aşağıdaki şekilde ifade edilebilir. (Şekil 15.)

Şekil 15. İç mimarlık alanına transpoze edilmiş iletişim süreci

İletişim kavramı beş duyuya hitap emektedir. Her bir duyu, bir iletişim çeşidini temsil etmektedir. Bu iletişim çeşitleri içerisinde en etkili olanı görsel iletişimdir.

1.1.2.2.4.2. Grafik / Görsel İletişim, Bildiri (İşaret) Kavramı

Şekil 16. Görsel iletişim [34].

Grafik, görsel olarak algılanan şeylerle, yani görüntülerle ilgili bir kavramken iletişim ise her türlü bilginin insanlar arasındaki alışverişidir. Bu durumda grafik / görsel iletişim, görüntülerden oluşan bilgilerin değiş tokuşu olarak tanımlanabilir (Şekil 16), [98].

Bir başka tanımlamaya göre grafik / görsel, iletişim çevreden gelen uyarıcı etkilerin algılanması hissedilmesi ve kavranması sonucu bellekte imaj oluşturması ve daha sonra bu imgelerin görselleştirilmesi, sürecidir [16].

Yaklaşık olarak M.Ö. 15 000’li yıllarda günümüze ulaşan en eski mağara resimlerini yapmış olan insan, gördüklerini algılayabiliyor ve resmedebiliyordu. Bu resimler, imgelerin insan üzerindeki etkisine ilişkin şekil çizilerek yapılmış ilk grafik / görsel iletişim örnekleridir [34].

Grafik iletişim, günümüzde ilk akla gelen şekliyle yani Grafik sanatlar bağlamında ele alınırsa şöyle açıklanabilir; Demokratik bir toplumda bilgiler; kitap, gazete, dergi, afiş, broşür ve diğer görsel araçlarla okuyucu ya da izleyici kitlesine ulaşırlar. İlk kez gidilen yerler, haritalar aracılığı ile tanımlanır, diğ macununu kremden ayırmak için ambalajındaki grafik imgelere bakılır [98]. Tüm bunlar grafik iletişimin ürünüdür.

Grafik iletişim, Mimarlık bağlamında ele alınırsa şöyle açıklanabilir; Yüzey üzerinde yer alan biçimler bütün halinde ve birbirleri ile ilişkileri sonucunda mesaj ileten bir takım işaretler durumuna geçerek grafik / görsel olarak bir iletişim alanı yaratırlar. Bu olgu, Mimarlık alanındaki anlamı ile grafik / görsel iletişimi açıklamaktadır.

Daha önce insanların, tasarımcılarla, iç mekanlar aracılığı ile iletişim içerisinde olduğundan bahsedilmişti. İç mekanlardaki odak yüzeyleri üzerinde bulunan grafik organizasyonların taşıdıkları mesajların algılanması ve insanın bu mesajlar karşısında davranışta bulunması ile gerçekleşen bu iletişim, İç mimarlık alanındaki Grafik / görsel iletişime örnek teşkil etmektedir.

Uçar, çevreden gelen her bildirinin (işaretin) çağrışımsal bir uyarı olarak yorumlanabileceğini ve işaretler kuramına göre anlam (mesaj / ileti) aktaran bu bildirilerin, “Doğal Bildiriler” ve “Yapay Bildiriler” olarak iki guruba ayrılabilceğini söylemektedir [34].

Doğal bildiriler, doğadaki olaylar arasındaki bağlantıları yansıtan işaretlerdir. Yapay bildiriler belli bir bildirişimi sağlamak amacı ile insan tarafından tasarlanmış işaretler ve işaretin özel bir durumu olarak düşünölebilecek semboller (simgeler) dir [34].

Rapoport çevreyi, “kullanıcılar tarafından şifresi çözülen bir kod, bir sözsüz iletişim biçimi ve bir semboller sistemi olarak tanımlamaktadır [6].

Bu durumda mimarlık alanında yapay bildiriler, yani işaretler ve semboller söz konusudur. Yüzeyler üzerindeki görsel öğelerin birbirleri ile ilişkilerinden doğan organizasyonlar mesaj (ileti) ileten işaretlerdir. Bu mesajlar iç mekanın işlevine yada

anlamına yönelik olabilir. Bu çalışmada işlevi destekleyen mesajları veren işaretler ele alınmıştır.

1.1.2.2.4.3. İç Mekanda Grafik / Görsel İletişim

Mimari mekanın öğelerinin her biri birer işaret olarak kabul edilebilir. Başka bir deyişle, mimari mekanda yer alan her öğe ve bu öğelerin bir araya getiriliş biçimleri birer işaretlerdir. Algılanan bütün bu öğelerin, belirli işlevlerinin yanı sıra, daha başka bir takım şeylerin gösterenleri belirtileri, sembolleri (simgeleri) olduğunu varsaymak gerekmektedir. Nasıl ki duyulan bir sesin yalnızca bir ses olduğunu algılayıp geçmek yerine, onun, bir ağlamamı bir gülme mi, bir inilti mi, bir şarkı mı, yoksa kişiye yöneltilen bir soru mu olduğu hakkında, çoğu kez bilinçsiz bir takım araştırmalara girişiliyorsa, mekansal bir öğenin, örneğin bir duvar yüzeyinin, bir şeyler “gösterdiği” düşünülmelidir. Aslında, ses örneğinde olduğu gibi, çoğu kez bilinçsiz de olsa, insan böyle bir tutuma mekansal öğeler konusunda da girmektedir [99].

Örneğin bir kedi, bir mekan içinde hareket halindeyken,, Karşısına, alçak bir duvar çıktığı zaman, eğer yoluna devam etmek istiyorsa, atlayabileceği yükseklikte böyle bir duvarı fazla “düşünmeden” aşar. Öyle bir duvarın, mekanı bölen, dolayısıyla da, bu bölme işlemini herhangi bir nedenle arzulayan ve gerçekleştiren bir canlının varlığını işaret ettiğine, aldırılmaz. Başka bir deyişle, duvar, bir işaret olarak, varlığıyla, kediye, bu türden bir bilgi iletmez. insana dönüldüğünde, durum çok farklıdır. İnsan, örneğin, bir dağ başında, ya da ıssız bir ovada, birtakım duvar kalıntılarıyla karşılaştığında, bunların, yalnızca “birtakım duvar kalıntıları” olduğunu düşünmekle yetinmez [99].

Sonuç olarak, mimarlık alanında grafik iletişimde yapay bildirilerden işaretlerin mesaj iletme görevi gördükleri tespit edilmiştir. Başka bir ifadeyle bu yapay bildiriler insan beyninde çağrışım yaratarak mesajın (iletinin) algılanmasını sağlayan işaretlerdir. Bu işaretler, soyut ya da somut görsel öğelerin birbiri ile belli organizasyon ilkeleri çerçevesinde bir araya gelerek yüzeyler aracılığı ile bir mekanın işlevini destekler nitelikte bir takım mesajlar ileten semboller (simgeler) olarak düşünülebilir. İç mekanla insan arasında gerçekleşen bu iletişim grafik / görsel iletişimdir.

Bu noktada görsel öğelerin neler olduğu ve hangi kurallar çerçevesinde ne tür işlevsel mesajlar iletebileceği ve bunun nasıl organize edilebileceği sorusu, bir tasarım problemini

de gündeme getirmektedir. Bu tasarım problemi görsel öğelerin odak yüzeyi üzerindeki organizasyonu ile ilgili olduğundan buna grafik / görsel tasarım problemi denilebilir.

Özetle, Grafik iletişim, adından da anlaşılacağı gibi görsel olarak algılanan birimlerin belli organizasyon ilkeleri çerçevesinde bir araya gelmeleri ile gerçekleşmektedir. Bu bir araya gelme işi, bir düzeni, bir organizasyonu, ve bu organizasyonun tasarlanması eylemini yani “Grafik Tasarım” kavramını işaret etmektedir. Grafik tasarım kavramını açıklayabilmek için öncelikle “tasarım” kavramını irdelemek gerekmektedir.

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR

2.1.Odak Yüzeyi Üzerindeki Grafik Tasarım / Organizasyonu (İki Boyutlu Mekansal Düzen)

Daha önce de bahsedildiği üzere, grafik iletişimden söz edilebilmesi için grafik / görsel olguların birbirleri ile ilişkisinden doğan bir organizasyon, bir tasarım gerekmektedir. Grafik / görsel iletişim amacı ile yapılan bu tasarıma “grafik tasarım” denir. İç mekanda odak yüzeyi üzerinde grafik iletişim amacı ile yapılan grafik tasarım, grafik tasarım elemanlarının, grafik tasarım ilkeleri çerçevesinde bir araya gelmeleri ile gerçekleşir.

Bu amaçla çalışmanın uygulama kısmında, öncelikle tasarım kavramı üzerinde durularak, grafik tasarım kavramı açıklanmış, kökeni Gestalt’e ve Bauhaus’a dayanan grafik tasarım elemanları ve ilkeleri irdelenerek, her bir grafik tasarım öğesinin ve ilkesinin, yapılan çalışma kapsamında, nasıl ele alındığı (analiz edildiği) açıklanmıştır.

Daha sonra uygulama yöntemi ve aşamalarına değinilmiş, konu örneklerle pekiştirilmiştir.

Uygulama aşamasında son olarak, analiz edilen odak yüzeyleri, bu yüzeylerin amaçları ve dizimsel özellikleri, uygulamadan elde edilen bulgular doğrultusunda açıklanmıştır.

2.1.1. Tasarım Kavramı ve Sınıflandırılması

Tasarım, sözlük karşılığı olarak ‘bir ürünü ortaya koymaya yönelik düşünsel ya da maddi çalışmalar süreci, bir şeyin biçimini zihinde oluşturma işi, ya da bu yolla düşünülmüş biçimdir [100, 101].

Farklı araştırmacıların Tasarım kavramı hakkındaki düşünceleri şöyledir;

Tasarım, oran, strüktür, hareket ve güzelliğe özen göstererek bir sanat yapıtını oluşturan form ve çizgilerin düzenlenmesidir [102].

Faulkner’e [77] göre tasarım, “belirli fonksiyonların yerine getirilebilmesi için formların ve materyallerin seçimi ve organizasyonu ve genellikle, mental hayal ve fikirlerle başlayan aktif bir süreçtir.

Scott [98], “Ne zaman tanımlanmış bir amaç için bir şey yapıyorsak, o zaman tasarlıyoruz.” demektedir. Başka bir deyimle; tasarım belirli bir amaç gözeten yaratıcı bir eylemdir.

Alexander’a göre “Tasarım fiziksel bir strüktürün, doğru fiziksel bileşenlerini bulmaktır” [103].

Best’e [103] göre, “Tasarım çeşitlilik azaltım sürecidir. Şöyle ki, çeşitli çözüm alternatifleri arasından seçim yapmak demektir”

Acher’e [103] göre tasarım, “Amaca yönelik problem çözme hareketi” dir.

Asimov’a [103] göre ise “Belirsizlikler karşısında, karar verme işlemi” tasarımı işaret eder.

Fielden’e [103] göre tasarım “Bir strüktür veya sistemin önceden belirtilen fonksiyonları maksimum ekonomi ve etkinlikle yerine getirebilmesi için tanımlanmasın da bilimsel prensiplerin, teknik bilgilerin ve akılın kullanılması” dır.

“Tasarlama eylemi, oluşturulacak yapının organizasyonu ile ilgili her türlü faaliyeti içine almaktadır” [98].

Nesnel dünyanın öznel bilince aktarılması “algı”, ve öznel değerlerin nesnel değerlere dönüştürülmesi “tasarım” olarak düşünülebilir” [6].

Mimarlıkta tasarım, “İnsanoğlunun psikolojik, sosyolojik ve fizyolojik gereksinimlerini karşılayacak çevrenin yaratılması” olarak tanımlanabilir [103].

Mimari tasarım, bilim ve sanatın bir sentezi olup, insanın tüm etkinlikleriyle zeka, önseziler, duyular, duygularla oluşan bir yaratıcı eylemdir [8].

Bu yapılan tanımlamalardan, tasarım kavramı adına bir senteze ulaşmak gerekirse tasarım için; “İnsan istek ve gereksinmelerini karşılayacak şekilde belli bir amaca hizmet eden, araştırma, geliştirme gibi faaliyetlerin ışığında yaratıcı bir süreç ifade eden, zihinsel düzenleme ve problem çözme eylemidir, denebilir.

Lang tasarımı, “iletişimi ve etkileşimi içeren toplumsal bir olgu” olarak kabul etmiştir [8].

Lang’ın bu açıklaması, iç mekanda odak yüzeyleri aracılığı ile grafik / görsel iletişimin gerçekleşebilmesinin, mesajı oluşturma ve aktarma aşamasında odak yüzeyi üzerindeki biçimsel organizasyonun tasarımına yani, Grafik tasarım olgusuna bağlı olduğunu desteklemektedir.

2.1.2. Grafik Tasarım (Organizasyon) Kavramı

Grafik tasarım, görsel bir iletişim sanatıdır. Birinci işlevi de, mesaj iletmektir. Grafik tasarım problemleri genellikle iki boyutlu yüzeyler üzerinde çözülür. Genel olarak bütün görsel sanatlar, özel olarak ise iki boyut içinde var olan görüntü sanatları hemen hemen aynı dili kullanırlar [98].

Grafik / görsel tasarım, tasarım elemanlarının algılanabilir hale getirilerek, düzenlenmesi (organize edilmesi) dir [98].

Grafik / görsel tasarım, işlevsel tatmin ile görsel tatmini birlikte sağladığı süreç, kullanıcının o mekan içinde her türlü psikolojik ve fizyolojik gereksinimleri karşılanmış olmaktadır. Tasarım hedef ve amaçlarını oluşturan bu yaklaşım; grafik / görsel tasarım kavramlarının, ilişkilerinin ve ilkelerinin çok iyi bilinmesini gerektirmektedir [8].

2.1.2.1. Gestalt Teorisi - Grafik Tasarım İlişkisi

İnsan, çevresini çıplak gözle nasıl algılar?

Tarihsel bir perspektiften bakıldığında, bu konuda mimarlık literatürüne ilk ciddi katkının 20. yüzyılın başlarında Gestalt Psikologlarınca verildiği bilinmektedir. Bu bilimsel çalışma grubunun çalışmaları “modernizm” olarak bilinen modern mimarlık kuramına kaynak oluşturan alman Bauhaus okulunun adıyla özdeşleşmiş felsefenin temel de dayanağıdır [104].

Konu daha geniş bir şekilde şöyle açıklanabilir; Mimarlıkta görsel etki, bütün ve onu oluşturan parçalar arasındaki ilişki bağlamında güçlenmekte ve bu olgu, biçimsel estetik değerlerle irdelenmektedir. Doğal veya yapay çevrenin görsel niteliği geometrik bir strükture indirildiğinde biçimi, oranları, dengesi, ritmi, ölçeği, karmaşıklık derecesi, rengi, dokusu, aydınlanan ve gölgede kalan etkinliği / kütleli devinimi ile değerlendirilmektedir. İnsanların memnuniyet duygusunu besleyen ve haz verme amacını ön plana alan bu biçimsel değerler, Gestalt yaklaşımları yardımıyla irdelenmektedir [45].

Bauhaus ustalarının ortaya koyduğu ilkeler ve esaslar, algılamanın Gestalt teorilerine dayanmaktadır. 1930’lu yıllarda Wertheimer, Köhler ve Koffka gibi psikologlar tarafından geliştirilen Gestalt Algı Kuramı ilk kez, Bauhaus’ta, sanatçılar tarafından “Temel Tasarım” dersinin kuramsal altyapısını oluşturmak üzere tasarım alanına uyarlanmıştır [39, 45].

1950 yıllarından sonra Gestalt' çilerin algı, görsel psikoloji vb. alanlarında yapmış oldukları çalışmalar, Günümüzün modern temel tasarım ilkelerine dayanak noktası niteliği taşımaktadır [37].

Gestalt teorisi, başlangıçta daha çok görsel sanatlar ağırlıklı olarak ortaya çıkan ve gelişen Bauhaus'un mimari alandaki uygulama eksikliklerini de giderecek bir teorik temel oluşturmuştur. Böylece, mimari uygulamalar, birden çok biçimin bir arada kullanıldığı düzenlemeler, Gestalt görüş tarzı ve kurallarıyla daha etkili, kolay algılanabilir ve anlaşılır olmuştur [37].

Sonuç olarak, Gestalt Psikoloji Okulu çatısı altında geliştirilen ve sonradan çağdaş Mimarlık eğitiminin temel öğelerinden biri haline gelen "Temel Tasarım" dersi, Gestalt psikologları tarafından geliştirilen tez ve önerilerin mimarlık ve diğer sanat dallarına uygulanması olanaklarının araştırıldığı pratik atölye çalışmalarını kapsar [104].

Burada sözü edilen diğer sanat dalları içerisinde, iletişim amacı ile iki boyutlu yüzey organizasyonları yaratılması üzerine geliştirilen, günümüzün "grafik tasarım sanat dalı" da bulunmaktadır. Yapılan bu çalışmada da üç boyutlu mekan içerisinde, insan – mekan iletişimini sağlayan, iki boyutlu olarak düşünülebilecek odak yüzeyi üzerindeki biçimsel organizasyonlar (grafik tasarımlar) söz konusu olduğundan, çalışma da kullanılan grafik tasarım öğe ve ilkeleri, temelde Bauhaus'a ve dolayısıyla Gestalt'e bağlı olmakla beraber, günümüzün grafik tasarım sanat dalında uygulananlarla büyük oranda benzerlik göstermektedir.

Yalnız bu yapılan çalışmada, grafik tasarım elemanları ve ilkelerinin alt açılımları, iç mimarlık alanında uygulanacak şekilde düzenlenmiştir. Özetlenecek olursa; Mimarlık açısından bakıldığında, Gestalt algılama kuramı insan - mimari çevre ilişkisi içerisinde görsel algılama sorunsalına açıklık getirirken bir takım tespitlerde bulunmuş ve bu tespitler gerek iç mekan, gerek kütle ve gerekse dış mekan tasarımcılarına hem tasarımlarında çıkış noktaları sağlayacak şekilde düzenleme çerçeveleri, hem de var olan düzenleri yararsal (Pragmatik) ve dizimsel (sentaktik) anlamda sorgulama imkanı sunmuştur.

Bu çalışmada belirlenmiş bir yapı gurubuna bağlı iç mekânlarda, odak yüzeyleri üzerindeki grafik / görsel düzenlemeler, şekil ve zemin ilişkileri bağlamında yararsal (Pragmatik) ve dizimsel (sentaktik) açılardan incelenmektedir. Kısaca, yapılan bu çalışma grafik / görsel tasarım bilim dalı bağlamında tespit edilen ve kökenleri yine Bauhose'a ve Gestalt'e dayanan grafik tasarım elemanları ve ilkeleri çerçevesinde ele alınmaktadır.

2.1.2.2. Grafik / Görsel Tasarım Elemanları

“Her biçim, onu devinime sokan nokta ile başlar... nokta devinir,.. ve çizgi varlık kazanır (birinci boyut). Çizgi, bir düzlem oluşturmak üzere kaydırıldığında (ikiboyutlu) bir eleman elde ederiz . Düzlemlerden mekanlara doğru hareket edildiğinde düzlemlerin iç içe geçmesi (üçboyutlu) cisimleri ortaya çıkarır.., işte noktayı çizgiye, çizgiyi düzleme, düzlemi de mekansal boyuta taşıyan kinetik enerjilerin bir özeti.”

Paul Klee [58].

Bevlin'e [105] göre grafik / görsel tasarım elemanlarının her biri herhangi bir tasarımın en önemli parçalarıdır.

Çalışmada irdelenen grafik / görsel tasarım elemanları, aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır;

- Nokta
- Çizgi
- Biçim
- Form
- Yön
- Ölçü
- Aralık
- Doku
- Renk

2.1.2.2.1. Nokta Kavramı, Oluşumu ve Psikolojik Etkileri

En basit tasarım elemanı olarak kabul edilen nokta, tasarım elemanlarının en önde gelenlerinden bir tanesidir [10, 20].

Nokta, doğal ve yapay tüm biçimlerin ve formların yapı taşıdır. Örneğin; Makro düzeyde dünya, mikro düzeyde ise bir atomun çekirdeği, noktasal bir biçimlenişi ifade eder. Günümüzde nokta bir çok şeyin temelini oluşturmaktadır; bilgisayar monitörleri, televizyon ekranlarında birim eleman olarak kullanılmaktadır.

Küçük bir nokta, bir başlangıç ifade eden ve göze gelen görsel bir enerjidir [77, 20]. Bu fikri desteklercesine Poul Klee [20], “Düz kağıt üzerinde kalemin dokunmasıyla beliren nokta çıkış noktasıdır, bu nokta kalemi tutan elin enerjisiyle yüklüdür” demektedir.

a. Noktanın Oluşumu: Nokta uzayda bir pozisyonu belirler [58, 20, 31]. Geleneksel geometriye göre, iki çizginin kesişmesinden meydana gelen nokta, görsel bir değer taşımaz. yani noktanın eni, boyu ve derinliği ve rengi de yoktur [106, 107, 20, 10].

b. Noktanın Psikolojik Etkileri: Tek bir noktanın psiiik etkisi durgunluktur, her tarafa aynı anda ve aynı güçte harekete hazırdır. Nokta, bilimsel tanımı ile salt bir işareti, bir yeri belirler ve hiçbir tarafa sapma göstermez. Yani nokta yönsüzdür. Tek başına olduğu sürece renk etkisi ise koyu gridir. Noktanın yüzey üzerinde sayıları arttıkça etkileri de değişik olur, durgunluk giderek dinamizme ve ya ritme veya kargaşaya dönüşebilir. [107, 10].

Bu etkiler yüzey üzerindeki noktanın şu özellikleri ile oluşur;

- Sıklığı – gevşekliği (yoğunluk şiddeti)
- Yöneliőleri (toplanma – dağılma hızı)
- Girişimleri (üst üste binme, kesişme yeğenliği)
- Noktanın tipi (biçimsel karakteri), yüzeyi salt yüzey olmaktan çıkarıp, biçimsel ifadelere, anlamlı mesaj strüktürlerine dönüőtürür [106].

Tek başına boyutsuz gibi görünen noktalar büyüdükçe bir boyut oluşturabildikleri gibi yan yana gelerek çizgi ve düzlemleri, hacim ve diğer öğeleri meydana getirebilirler. Yüzeye eşit aralıklarla dağılan noktalar yüzey oluştururlar. Birden fazla nokta olduğu zaman, bir ölçünün oluşumu, bir ara, bir yön faktörü ortaya çıkar. Noktaların yüzey üzerinde sıklaőıp seyrekleşmesi ışık- gölge etkisi uyandırır. Bir merkeze doğru sıklaőarak toplanan noktalar birleşme ve toplanma, merkezden uzaklaőan noktalar dağılma, patlama etkisi sağlarlar [107, 10, 77, 20].

Nokta, psikolojik anlamları da taşıyan bir öğedir. Kalın – iri sık noktalar, ağırlığı, derinliği, doluluğu, zemin-yer ifadesini içerir. İnce, naif noktalar, temizliği, hareketi, dinamizmi uçmayı, açıklığı ifadelendirir [106].

Sonuç olarak tek başına bir nokta, “Başlangıç, çıkış, bitiş, yer, sabitlik, konum, yönsüzlük, vurgu,.....vb kavramların biçimsel ifadesi olabildiği gibi, bir araya gelerek ışık-gölge, gerilim, gevşeme, derinlik, ritim, açık-koyu ton, yönlenme...vb. etkiler de yaratabilmektedir.

2.1.2.2.1.1. İç Mekanda Nokta Kavramı

İç mekanda nokta olarak tanımlanan grafik öğe, kavramsal olarak daha önce açıklanan nokta tanımı ile tam anlamı ile örtüşmeyebilir. Bunun nedeni, iç mekanda bir kalem ucu büyüklüğündeki leke de nokta olabildiği gibi, noktanın yönsüzlük, simetri..vb,

görsel özelliklerini taşıyan fakat aynı zamanda bir alan ifade eden grafik öğeler de nokta olarak kabul edilebilir.

Onat, nokta şeklindeki düzenlemelerden bahsederken, aslında iç mekanda nokta kavramına da bir açıklık getirmiştir. “Noktasal Düzenlemeler: Tek bir kitlenin egemen olduğu ve konum açısından noktasal, yoğun bir karakter gösteren düzenlemelerdir. Kitlenin tekilliğini, egemenliğini ve yerleşmenin noktasal karakterini bozmayacak biçimde eklemeler, boşaltmalar veya bütünleştirmeler yapılabilir. Düzenlemede noktasallığı sağlayan en önemli faktör, bütünün yoğunluğu ile egemen formun simetri özellikleridir. Bu nedenle, kare prizma, kare piramit, çokgen prizma, silindir, koni, küre gibi simetriye sahip asal formlar, noktasal düzenlemeler için en elverişli formlardır. Kenarları eşit olmamakla birlikte boyutsal açıdan birbirine yakın olan dikdörtgen tabanlı prizma veya piramitler de noktasal bir etkiye sahiptirler. Noktasal düzenlemelerle elde edilen formlar, genellikle her yöne eşit değerde yönelen, tarafsız ve durağan bir etkiye sahiptirler” [108].

Onat’ın bu genel tanımlamalarından da destek alarak, iç mekanda odak yüzeyi üzerinde nokta etkisi veren grafik öğelerin ne tür görsel özelliklere sahip olabileceği şöyle açıklanabilir.

Odak yüzeyi üzerinde nokta etkisi veren öğenin, algısal parametreleri; Bu çalışma kapsamında incelenen, iç mekanlarda odak yüzeyleri üzerinde bulunan nokta elemanı, kağıt üzerindeki noktadan farklı olarak “nokta etkisi” veren, daha sonra geniş bir şekilde ele alınacak olan biçim ya da form da olabilmektedir.

Bu biçim ya da formların noktasal bir etki verebilmeleri için sağlamaları gereken bazı görsel şartlar bulunmaktadır. Örneğin biçim, ya da form;

- Yönsüzse veya baskın bir yön algısı yoksa,
- Kendi içinde eksensel bir simetriye sahipse veya simetriye yakın bir algı veriyorsa,
- Bulunduğu yüzey üzerinde şekil etkisi veriyorsa, başka bir ifadeyle üzerinde bulunduğu yüzey ile net olarak algılanacak biçimde kontrast ise,

- Renk, doku, değer, ışık-gölge...vb, yüzey özellikleri yönünden homojen bir yapıya sahipse, odak yüzeyi üzerinde noktasal bir etki verebilir.

Sonuç olarak, bu sayılan şartları sağlayan bir grafik öğenin nokta etkisi verebilmesi için, ayrıca kağıt üzerindeki nokta kadar küçük, boyutsuz, renksiz ya da gri renkli, iki boyutlu ya da dairesel olması şart değildir. Buradan çıkışla, iç mekanda nokta öğesi üç boyutlu, renkli, dokulu, doğrusal ya da dairesel ve aynı zamanda bir alan ifadesi de olabilir.

İç mekanlarda odak yüzeyleri üzerinde bulunan nokta etkisi veren grafik öğeler, noktanın insan üzerindeki daha önce sayılan psikolojik etkilerini yine sağlayabilirler.

2.1.2.2.1.2. Odak Yüzeyinde Nokta Öğesinin Analizi

Çalışma kapsamında nokta kavramı, İç mekandaki odak yüzeyi üzerinde “nokta etkisi” veren iki veya üç boyutlu biçim veya formlar olarak ele alınmıştır. Bu bağlamda nokta elemanı şekillerine ve organizasyonlarına göre aşağıdaki şekilde incelenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Grafik Tasarım öğesi olarak “nokta” analizi için belirlenen parametreler

NOKTA	Şekil	Eğrisel
		Doğrusal
		Karma
	Organizasyon	Elemanter
		Üniter
		Karma

Nokta elemanı için belirlenmiş olan bu alt açılımları sıra ile inceleyip örneklemek gerekmektedir.

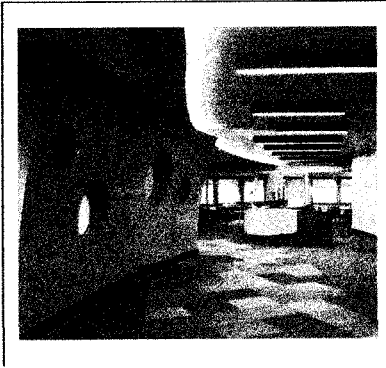
a. Şekil Açısından Alt Açılımlar: Nokta öğesi şekil açısından eğrisel ve doğrusal şekilli olarak ele alınmıştır.

- **Eğrisel şekilli nokta öğesi:** Noktanın, en yaygın görsel karakteridir. Fakat burada noktanın tam bir daire şeklinde olma zorunluluğu yoktur (Şekil 17, 18, 19).

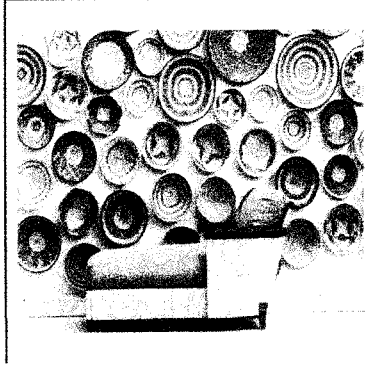
- **Doğrusal şekilli nokta öğesi:** Nokta öğesinin bellekte yarattığı ilk imajın görsel karakteri ile (dairesellikle) benzeşmeyen bir yapıdır. Bu tip nokta öğeleri, bünyelerinde eğrisel yerine doğrusal çizgiler bulundurur. Bu çizgiler birbirleri ile çeşitli açılarda birleşebilir. Çizgi sayısı arttıkça bilinen dairesel nokta algısı kuvvetlenir.

Odak yüzeyi üzerinde tam bir daire olmak zorunda olmayan nokta öğesi için önemli olan iç mekanda “nokta etkisi” verebilecek görsel özelliklerde olmasıdır (Şekil 20, 21, 22, 23, 24).

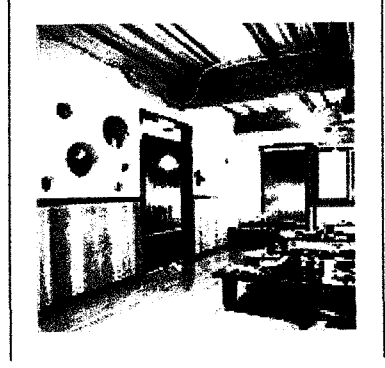
• **Karma şekilli nokta ögesi:** “Karma” kelimesi bu çalışma kapsamında bir takım özelliklerin bir arada bulunduğunu ifade etmek için kullanılmıştır. Bu noktadan sonra bu kelimenin açıklaması tekrar yapılmamıştır. Bu bağlamda, karma şekilli nokta ögesi, eğrisel ve doğrusal şekil özelliklerinin bir arada olduğu noktasal bir etki veren grafik ögeyi ifade etmektedir.

Şekil 17. Eğrisel şekilli nokta ögesi (Blank Çocuk hastanesi, Iowa) [109].

Şekil 18. Eğrisel şekilli nokta ögesi (Tasarım yarışma projesi) [110].

Şekil 19. Eğrisel şekilli nokta ögesi (Restoran-Japonya) [111].

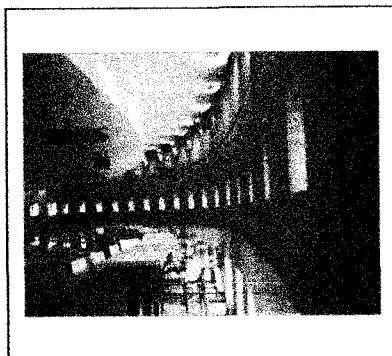
Şekil 20. Doğrusal şekilli nokta ögesi (Cam eşya mağazası) [112].

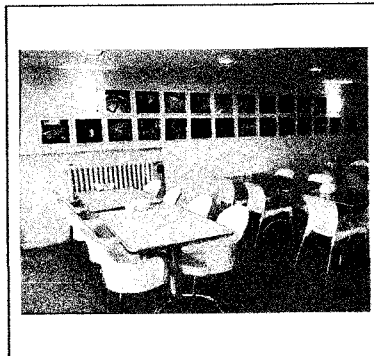
Şekil 21. Doğrusal şekilli nokta ögesi (Polat Otel Restoran -İstanbul) [113].

Şekil 22. Doğrusal şekilli nokta ögesi (Bowling Salonu, Cafe&Bar) [114].

Şekil 23. Doğrusal şekilli nokta ögesi (CDG Havaalanı, Paris) [115].

Şekil 24. Doğrusal şekilli nokta ögesi (Restoran, İstanbul) [116].

b. Organizasyon Açısından Alt Açılımlar: Nokta ögesi organizasyon açısından elemanter ve üniter organizasyonlu olarak ele alınmıştır.

- **Elemanter organizasyonlu nokta ögesi:** Görsel dağılım açısından, odak yüzeyi üzerinde tekil görünen noktalar. Yani diğer nokta ögeleri ile görsel olarak bir yakınlık, bir grup oluşturma ilişkisi içerisine girmeyen noktalar (Şekil 25, 26).

- **Üniter organizasyonlu nokta ögesi:** Görsel dağılım açısından, odak yüzeyi üzerinde iki ya da daha fazla gruplar halinde görünen noktalar. Yani diğer nokta ögeleri ile görsel olarak bir yakınlık, bir grup oluşturma ilişkisi içerisine giren noktalar (Şekil 27, 28).

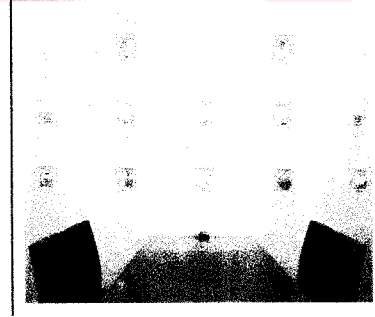
Şekil 25. Elemanter organizasyonlu nokta ögesi (Restoran-Kore) [117].

Şekil 26. Elemanter organizasyonlu nokta ögesi (Padişah Sofrası - İstanbul) [118].

Şekil 27. Üniter organizasyonlu nokta ögesi (Blue Bay Golf Club Restoran-Kore) [119].

Şekil 28. Üniter organizasyonlu nokta ögesi (Nature Pub Rim Restaurant-Kore) [119].

2.1.2.2.2. Çizgi Kavramı, Oluşumu, Sınıflandırılması ve Psikolojik Etkileri

“Sanatın da hayatın da altın kuralı şudur: Sınırla yan çizgi ne kadar temiz, keskin ve akıcı ise sanat eseri de o derece mükemmeldir. Çizgi nerede kuvvetini, keskinliğini kaybederse orada mutlaka hayal kırıklığı kopya ve beceriksizlik ortaya çıkar”.

Biake [10].

Bir nesneyi algılamada ilk adım, çoğu zaman onun biçimini belirleyen kenar çizgilerinin algılanmasıdır. Bu durumda çizgi için, “göz nesneyi incelerken yaptığı hareketlerin kağıt üzerinde basit bir tespiti demektir”, denilebilir [120].

Klee’ye [121] göre “İki noktanın arasındaki gerilimden bir çizgi doğar” Bir başka bakış açısına göre çizgi, hareket halindeki bir noktanın belirli bir yönde eğiliminden doğan grafik bir ifadedir [10, 66]. Çizgi bu noktaların birikimiyle oluşmuş bir dizi, bir zincir gibi de düşünülebilir [77, 58].

Gürer’e [20] göre çizgi, bir noktanın hareket durumu olarak tanımlanabildiği gibi, uzunluğu ve genişliği olan bir şekil olarak da tanımlanabilir ve formlar arasındaki devamlılık olarak da belirir. Ancak uzunluğuna oranla, genişliği çok az olduğundan çizgi genellikle tek boyutlu bir eleman olarak algılanır.

Doğada sonsuz sayıda çizgi görünümü mevcuttur. Bir taş atıldığında durgun suda yaratılan dalgalar, yuvalarına doğru ilerleyen bir karınca sürüsü çeşitli çizgiler yaratabilir [105, 77]. Ayrıca bir kedinin tüylerinde ya da ağaç damarlarında çizgiler görülebilir [10].

Çizgi, bir anlamda, çok inceltilmiş bir biçim ya da formdur [77]. Örneğin; Belirli bir mesafeden bakılınca bir minare, çizgi etkisi verebilir.

a. Çizginin Oluşumu:Kavramsal olarak tek boyutlu olmasına rağmen çizgi görünür hale gelebilmesi için belirli oranda bir kalınlığa sahip olması gerekir. Onun çizgi olarak görünmesinin nedeni, uzunluğunun genişliğine egemen olmasıdır [58, 31].

Eğer çizgi yeteri kadar süreklirse, benzer veya ayrı öğelerin basit tekrarı da çizgi gibi görünebilir. Bu tür çizgide dokusal özellikler vardır [58, 31].

Çizginin en önemli özelliği kütle veya somut biçimi gösterebilmesidir. Somut biçimi anlatabilmeye çizginin akıcı, temiz ve keskin olması gerekir. Kalınlaşıp - incelererek, keskinleşip - yumuşayarak, koyulaşıp - açılarak, biçim ve düzene ışık değerleri katar, etkinlik kazandırır [77, 122].

b. Çizginin Sınıflandırılması: Çizgiler yapı ve biçimleri bakımından farklılıklar içerir. Çizgiler ana olarak “mekanik” ve “artistik” anlamda yani başka bir ifadeyle “geometrik” ve “sanatsal” boyutlarına göre iki guruba ayrılabilir.

b.1. Mekanik Çizgiler: Başlangıcı ve bitişi belli bir çizgide renk, ton-değer ve ölçü (kalınlık) farkı yoksa, mekaniklik monotonluk içeriyor demektir. Mekanik çizgiler kendi içlerinde bir takım alt sınıflara ayrılabilirler. Bunlardan bazıları aşağıda sıralanmıştır.

• **Çizgiyi doğuran noktanın hareket özelliğine göre mekanik çizgiler:** Düz, kırık ve eğri çizgi olarak sınıflandırılabilirler [66].

Düz çizgi: Tek yön gösteren çizgi çeşididir.

Kırık çizgi: Düz çizginin, birçok açı yaparak yön değiştirmesiyle oluşan çizgidir.

Eğri çizgi: Düz çizginin dairesel hareketlerle yön değiştirmesiyle meydana gelen çizgidir.

• **Yöne göre mekanik çizgiler:** Düşey, yatay, diyagonal çizgi olarak sınıflandırılabilirler [66].

Düşey çizgi: Yer düzlemi ile 90 derecelik açı yapan çizgi çeşididir.

Yatay çizgi: Yer düzlemine paralel olan çizgi çeşididir.

Diyagonal çizgi: Yer düzlemine göre düşey ya da yatay çizgi özelliği göstermeyen çizgi çeşididir [66].

• **Teknik anlatıma göre mekanik çizgiler:** Düz, kesikli, noktalı çizgi olarak sınıflandırılabilirler [66].

Düz çizgi: Kendi içinde hiçbir noktasında kesintiye uğramamış çizgidir.

Kesikli çizgi: Kendi içinde ritmik olarak kesintiye uğramış, fakat bütün olarak çizgisel özelliğini kaybetmemiş çizgidir.

Noktalı çizgi: Çizgiyi oluşturan noktaların göz ile rahatça ayırt edilebildiği çizgidir .

b.2. Artistik çizgiler: Tek çizgi üzerinde, görüntü bakımından farklılık içeren çizgilerdir. Yani, kalınlık, renk, ton bakımından veya devamlılık bakımından, aynı çizgi üzerinde farklılıkların bulunmasıyla meydana gelir.

c. Çizginin Psikolojik Etkileri: Çizgilerin kendine özgü bir dili vardır. Çizgiler, görsel algı yoluyla, insanda, ister tek, ister grup olarak tasarlanmış olsun, bir takım duygulanmalara yol açarlar [44].

Dommelen'e [77] göre Çizgi heyecanı ve duyguyu, ritmi, gücü ve birliği ortaya koyabilir.

Çizgi hareket halindeki noktanın yolunu tanımlarken, görsel olarak yön, devinim ve büyümeyi ifade eder [31, 58]. Yani çizgi, noktaya göre daha dinamiktir.

Genel olarak mekanik çizgiler statik, kararlı, monoton bir etki yaratırken, artistik çizgiler kararsız, devingen bir etki yaratır.

c.1. Çizgiyi doğuran noktanın hareket özelliğine göre psikolojik etkileri: Düz çizgide kırılma, eğilme, bükülme, sapma, iniş çıkış, dalgalanma, vb. yoktur. Dolayısıyla, devinimsizlik, durağanlık izlenimi yaratır [77, 44].

Düz, ince, nahif çizgiler; sadelik, rahatlık, sükunet etkisi yaratırlar. Düz çizgiler kararlılık, sunarlar ve güç anlamlıdır [123]. Rutt'a [77] göre düz çizgiler, entelektüelliği, klasikliği, bazen de şiddet (sertlik) ve erkeksiliği çağırır.

Çizgi eğrileştikçe uyandırdığı devinim izlenimi yoğunlaşır. Dolayısıyla düz çizginin aksine, eğri çizgi devingendir. Canlılık, kaynaşma, dalgalanma, iniş-çıkış sallanma, titreşim, kıpırdanma, dağılma, saçılım, hız, dönme, vb. gibi devinim türlerinin görselleştirilmesinde kullanılır [44, 77, 10].

Şenyapılı'ya [44] göre çizgi ne kadar eğri ise, canlılığı, hareketi o derece dinamiktir. Eğri çizgiler, esneklik ve samimiyetin (cana yakınlığın) göstergesidir. Eğri çizgiler, yumuşaklık hoş ve ritmik bir hareketi, okşamayı ifade ederler. Eğri çizgiler, zarafet / kibarlık göstergesidir, gençlik, neşe ve incelikli hareketin göstergesidir. Yatay eğriler kibarlık ve rahat hareketi belirtir, geniş aşağı doğru eğriler hoş bir sertlik ve toprağa bağlı kalma duygusu verir, küçük eğriler ise neşeyi ve oyunu belirtir [77].

Eğri karakterli bir çizginin kendine özgü akıcılığı vardır. Buna karşın çizgi ani yön değiştirerek kırık çizgi olduğunda heyecan, hayret ve tereddüt uyandırır [10, 20]. Zarafet uyandırır [98]. Kırık çizgiler sertliği, dinamizmi, güveni ifade ederler [77].

c.2. Çizginin yönüne göre psikolojik etkileri: Düşey çizgiler yüksek bir amaca erişme ve iddialı olma duygumunu iletir. Düşey çizgide etkin bir denge duygusu vardır [24]. Saygınlık ifadesidir [98]. Düşey çizgiler, ayrıca bir kesinlik ifade eder [20].

Düşey çizgiler yer çekimine karşı hareketsiz bir mukavemeti vurgular, itibar disiplin ve güç göstergesi olarak görülür ve gökyüzüne doğru yönelişi simgeler. Yukarı doğru yükselen çizgiler yaşamı, canlılığı varoluşu; aşağıya doğru yönelmiş çizgiler ise ölümü cansızlığı ve yok oluşu çağırır. Çünkü örneğin, yorgun, bitkin, bezgin, mutsuz bir insanın omuzları düşer. Sağlıklı bir ağaç ise sürekli olarak dallarını göğe doğru uzatır [44, 77]. Düşey çizgiler ayrıca sonsuzluğun, heyecanın simgesidir [123].

Yan yana dizilmiş düşey çizgiler, tanımladıkları yüzeyin daha yüksek, olarak algılanmasına neden olurlar.

Yatay bir çizginin karakteri hareketsizlik veya statiklik (durgunluk) tur, dinginlik, güven ve dinlendiricilik ifade ederler. Özellikle uzun oldukları zaman rahatlatıcı ve dinlendirici etkileri daha fazladır. Kısa ve kesikli yatay çizgiler göze enerjik görünür. Yatay çizgiler güven, sükunet, metanet ve dayanıklılık hissi verir [77, 31, 20, 98, 24]. Yatay çizgi süreklilik, akla uygunluk, zeka hisleri verir. O insanın üzerinde yürüdüğü yere paraleldir ve onun hareketini izler [123]. Yatay çizgi, yer düzlemini, ufku ya da dinlemekte olan bir vücudu tasvir eder [58].

Yan yana dizilmiş yatay çizgiler, tanımladıkları yüzeyin daha geniş, kısa, basık olarak algılanmasına neden olurlar.

Çizgilerin düşey - yatay ekseninden sapmış, sağa sola yatık olmaları tam durağanlık etkisinin bir ölçüde hafiflemesini sağlar [77].

Rutt'a [77] göre diyagonal çizgiler hareketsiz kalamamayı ifade ettiğinden ve çok aktiftirler. Diyagonal çizgi, dinamik eylem ve devinimi en güçlü şekilde ileten çizgi çeşididir. [24] Diyagonaller, eğim derecelerine göre, hareketsizlik ve dinamizm arasında tüm bir seri karakteri içerir [31, 20, 10].

Diyagonal çizgiler, düşey çizgilerin itibar sağlama etkisini ve yatay çizgilerin dinginlik sağlama etkisini azaltırlar. Yatay ve düşey çizgilerin monotonluğunu ortadan kaldırırlar [98].

Kandinsky'de genel bir ayırma giderek, yatay çizgiyi soğuk, düşey çizgiyi sıcak olarak nitelemiştir [44].

2.1.2.2.2.1. İç Mekanda Çizgi Kavramı

Çizgi için belirli bir uzunluk ve belirli bir genişlik kabul etmek ve onu sınırlamak mümkün değildir. Genişliği ve uzunluğu ne olursa olsun eğer bir biçim ya da form, çizgi etkisi yapıyor, çizgisel bir özellik gösterebiliyorsa, o tasarım içinde bir "çizgi" rolü oynuyor demektir [52].

Odak yüzeyi üzerinde çizgi etkisi veren öğenin, algısal parametreleri; Bu çalışma kapsamında incelenen iç mekanlarda odak yüzeyleri üzerinde bulunan çizgi öğesi, kağıt üzerindeki çizgiden farklı olarak "çizgi etkisi" veren biçim ya da formdur.

Bu biçim ya da formların çizgisel bir etki verebilmeleri için sağlamaları gereken bazı görsel şartlar bulunmaktadır. Örneğin biçim, ya da form;

- Belli bir yönü işaret ediyorsa,
- Göz, ilk bakışta eni ile boyu arasında karşılaştırma isteği duymuyorsa,
- Göz, bu grafik öge üzerinde belli bir doğrultuda gezinebiliyorsa,
- Renk, doku, değer, ışık-gölge...vb, yüzey özellikleri yönünden homojen ya da ritmik bir yapıya sahipse,
- Bulunduğu yüzey üzerinde şekil etkisi veriyorsa, başka bir ifadeyle üzerinde bulunduğu yüzey ile net olarak algılanacak biçimde kontrast ise, odak yüzeyi üzerinde çizgisel bir etki verebilir.

Bu sayılan şartları sağlayan bir biçimin ya da formun çizgi etkisi verebilmesi için ayrıca, kağıt üzerindeki çizgi kadar küçük, boyutsuz, iki boyutlu renksiz ya da dokusuz olması şart değildir.

İç mekânlarda odak yüzeyleri üzerinde bulunan çizgi etkisi veren biçim ya da formlar, çizginin insan üzerindeki daha önce sayılan psikolojik etkilerini yine sağlayabilir.

2.1.2.2.2. Odak Yüzeyinde Çizgi Ögesinin Analizi

Çalışma kapsamında çizgi kavramı, İç mekândaki odak yüzeyi üzerinde “çizgi etkisi” veren iki veya üç boyutlu grafik öğeler olarak ele alınmıştır. Bu bağlamda çizgi ögesi çeşitlerine, şekillerine, yapılarına, organizasyonlarına ve yönlerine göre aşağıdaki şekilde incelenmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Grafik Tasarım ögesi olarak “çizgi” analizi için belirlenen parametreler

ÇİZGİ	Çeşit (Tür)	Mekanik
		Artistik
		Karma
	Şekil	Eğrisel
		Doğrusal
		Karma

Tablo 2.'nin devamı

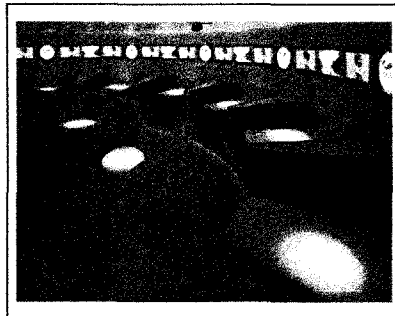
	Yapı	Devamlı
		Kesikli
		Karma
	Organizasyon	Elemanter
		Üniter
		Karma
	Yön	Düşey
		Yatay
		Diyagonal
		Karma

Çizgi ögesi için belirlenmiş olan bu alt açılımları sıra ile inceleyip örneklemek gerekmektedir.

a. **Çeşit (Tür) Açısından Alt Açılımlar:** Çizgi ögesi, çeşit (tür) açısından mekanik ve artistik çizgi olarak ele alınmıştır.

- **Mekanik çizgi ögesi:** Renk, ton-değer ve ölçü (kalınlık), doku...vb yüzey özellikleri bakımından homojen bir yapıya sahip olan, “çizgi etkisi veren” öğelerdir (Şekil 29, 30).

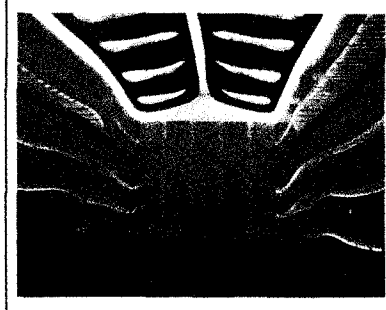
- **Artistik çizgi ögesi:** Renk, ton-değer ve ölçü (kalınlık), doku...vb yüzey özellikleri bakımından heterojen bir yapıya sahip olan, “çizgi etkisi veren” öğelerdir (Şekil 31, 32).

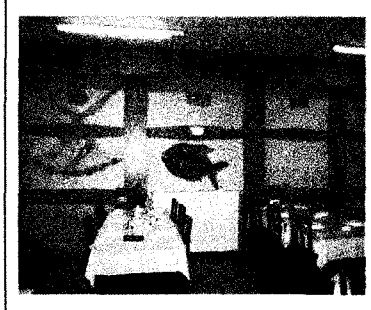
Şekil 29. Mekanik çizgi ögesi (J-Pop Cafe& Fast Food -Tokyo) [124].

Şekil 30. Mekanik çizgi ögesi (Restoran) [125].

Şekil 31. Artistik çizgi ögesi (Hakuju konser salonu - Tokyo, Japonya) [126].

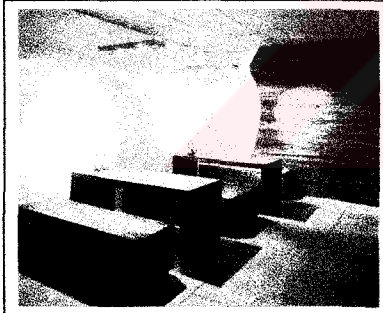

Şekil 32. Artistik ve mekanik çizgi ögesi (Cibali Restoran - İstanbul) [127].

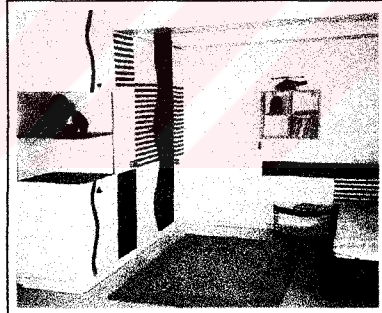
b. Şekil Açısından Alt Açılımlar: Çizgi şekil açısından eğrisel ve doğrusal şekil olarak ele alınmıştır.

- **Eğrisel şekilli çizgi ögesi:** Ufuk çizgisi ile örtüşmeyen, kıvrımlı bir yapıya sahip olan “çizgi etkisi veren” öğelerdir (Şekil 33, 34)

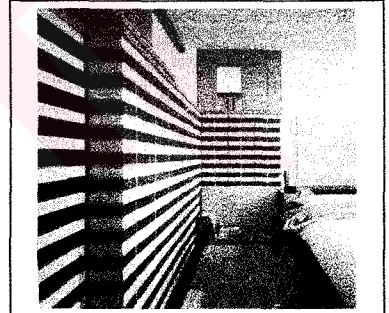
- **Doğrusal şekilli çizgi ögesi:** Ufuk çizgisi ile örtüşen, düzgün doğrusal bir yapıya sahip olan “çizgi etkisi veren” öğelerdir (Şekil 34, 35).

Şekil 33. Eğrisel çizgi ögesi (Bongchu Steam Chicken Restorant-Kore) [128].

Şekil 34. Eğrisel ve doğrusal şekilli çizgi öğeleri (Konut)

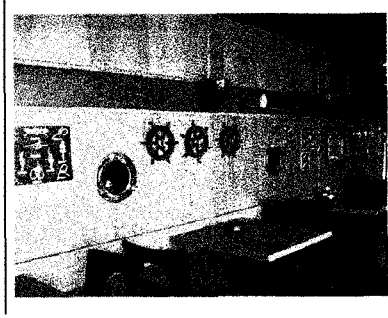

Şekil 35. Doğrusal şekilli çizgi ögesi (Konut) [129].

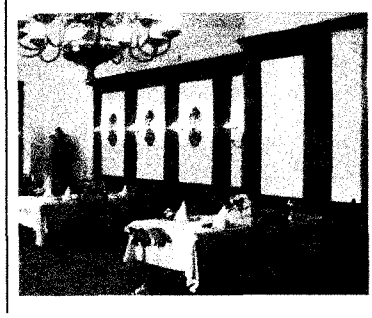
c. Yapı Açısından Alt Açılımlar: Çizgi, yapı açısından devamlı ve kesikli yapı olarak ele alınmıştır.

- **Devamlı yapılı çizgi ögesi:** Başlangıcı ile bitimi arasında herhangi bir şekilde kesintiye uğramamış “çizgi etkisi veren” öğelerdir (Şekil 36, 37).

- **Kesikli yapılı çizgi ögesi:** Başlangıcı ile bitimi arasında belirli yer veya yerlerden kesintiye uğramış “çizgi etkisi veren” öğelerdir. (Şekil 38, 39, 40).

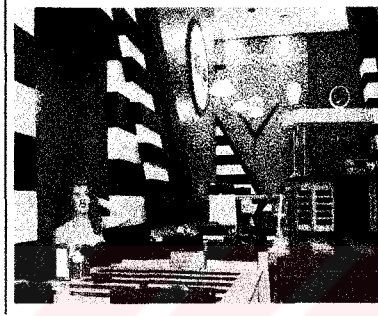
Şekil 36. Devamlı yapılı çizgi ögesi (Paat Restorant-Talin, Finlandiya) [130].

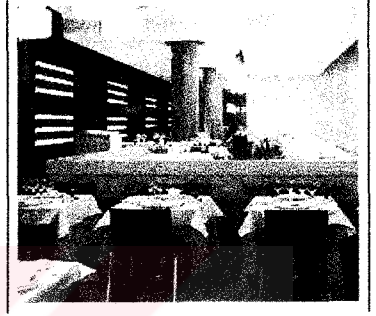
Şekil 37. Devamlı yapılı çizgi ögesi (Terme Catez Hotel -Slovenya) [131].

Şekil 38. Kesikli yapılı çizgi ögesi (Chew Young Roo Songpa Branch-Çin) [132].

Şekil 39. Kesikli yapılı çizgi ögesi (Arizona Cafe-İstanbul) [133].

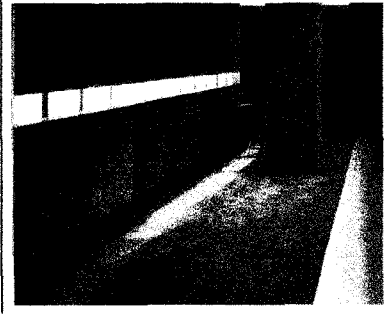

Şekil 40. Kesikli yapılı çizgi ögesi (Lupino, C. Carme, İspanya) [134].

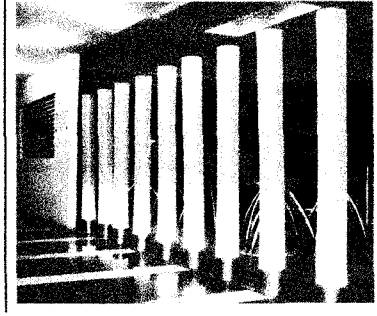
d. Organizasyon Açısından Alt Açılımlar: Çizgi ögesi organizasyon açısından elemanter ve üniter organizasyonlu olarak ele alınmıştır.

- **Elemanter organizasyonlu çizgi ögesi:** Görsel dağılım açısından, odak yüzeyi üzerinde tekil görünen “çizgi etkisi veren” öğelerdir (Şekil 41).

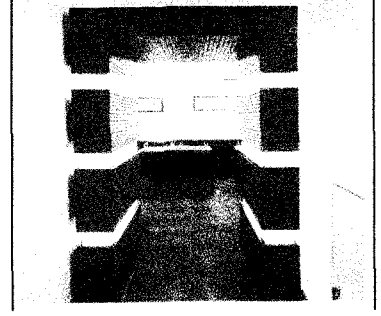
- **Üniter organizasyonlu çizgi ögesi:** Görsel dağılım açısından, odak yüzeyi üzerinde iki ya da daha fazla guruplar halinde görünen “çizgi etkisi veren” öğelerdir (Şekil 42, 43).

Şekil 41. Elemanter organizasyonlu çizgi ögesi (Restoran-Kore) [119].

Şekil 42. Üniter organizasyonlu çizgi ögesi (Balo Bar-Beyoğlu, İstanbul) [135].

Şekil 43. Üniter organizasyonlu çizgi ögesi (Sale E Pepe Restoran - Kore) [128].

e. Yön Açısından Alt Açılımlar: Yön açısından çizgi ögesi düşey, yatay ve diyagonal yönlü olarak analiz edilmiştir (Şekil 44, 45).

Şekil 44. Düşey, yatay ve diagonal yönlü çizgi öğeleri (Kaptolska Klet-Rest.) [136].

Şekil 45. Düşey ve yatay yönlü çizgi öğeleri (Restorant) [137].

2.1.2.2.3. Biçim Kavramı, Oluşumu, Sınıflandırması ve Psikolojik Etkileri

“Bir biçim bulsa bulut kendine, ağlar mıydı?”

Talat Sait Hamran [44].

Biçim, bir yapının kendini belirtmesi için en önemli etkidir. İster insan eliyle, ister doğal olarak oluşturulsun, her yapının, o yapı bütününe ifade olan bir biçimi vardır [138].

Monge'a göre biçim, bir cismin dış sınırlarıdır. Monge bu tanımlama ile biçime matematiksel bir açıklama getirmiş, uzayda ver kaplayan cismin sahip olduğu sınırlar anlamında yorumlamıştır [139].

a. Biçim Oluşumu: Saarinen'e göre mimari biçim çoğunlukla yarar (işlev) amacına bağlı oluşur [139]. Fakat Yurtsever'e [138] göre de sadece yapının işlevini ve özelliklerini bilen bir kişinin biçimsel bir tasarım yapması mümkün değildir. Estetik kaygılar, biçimin oluşmasında kullanılan malzeme, biçimlemenin genel kuralları, o işe özgü bilgi ve teknoloji de biçimin ortaya çıkmasında etkindir.

b. Biçimin Sınıflandırması: Bevin [105] biçimleri; geometrik, doğal, soyut ve objektif olmayan olarak dört genel kategoriye ayırmıştır. Bir başka sınıflandırmaya göre ise biçimler organik, inorganik, yapay, doğal, düzgün veya dağınık bir görünüm gösterebilirler [10].

Bu sınıflandırmalar da göz önünde bulundurularak bir sentez niteliğinde, yapısal ve görsel bazda şöyle bir sınıflandırmaya gidilebilir;

b.1. Biçimlerin Yapısal Anlamda Sınıflandırılması: Biçimler bu anlamda organik ve geometrik diye iki başlık altında sınıflanmaktadır.

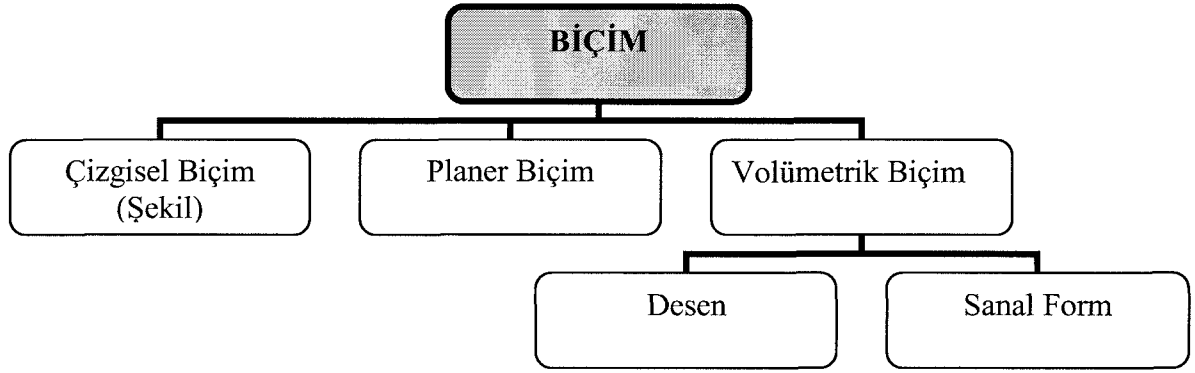
- **Organik biçimler;** Organik biçimler genellikle, insan, hayvan ve bitki biçimleri olarak kabul edilir. Bunlar, doğada bulunan ve konturu düzensiz olan biçimlerdir; yumuşak, dişi ve sıcak olarak adlandırılırlar [105, 44].

- **Geometrik biçimler;** Geometrik yerine, yapay, katı, erkek, soğuk da denmektedir. Düzgün doğru ve / ya da eğri çizgilerle sınırları belirtilmiş, genelde insan elinden çıkmış yapay biçimlerdir. Bunlar, daha çok inşaatlar, köprüler mobilyalar ve çeşitli makinelerde görülür.

Bazı kaynaklarda organik yerine, doğal (natural), yumuşak (soft), dişi (feminine), sıcak; geometrik yerine, yapay, katı (hard), erkek (masculine), soğuk da denmektedir [44].

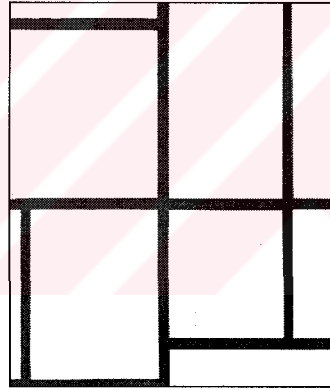
Brown'un [77, 44]. 1966 yılında yayımlanan araştırma bulguları, geometrik biçimlerin doğal biçimlere göre daha kolay algılandığını ortaya koymuştur. Le Corbusier'e [140] göre de geometrik biçimler güzel biçimler, saf biçimlerdir.

b.2. Biçimlerin Görsel Anlamda Sınıflandırılması: Biçimin görsel anlamda sınıflandırılması, aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir (Şekil 46).

Şekil 46. Biçimin görsel anlamda sınıflandırılması

b.2.1. Çizgisel Biçim (Şekil): Gürer'e [77, 20] göre biçim, görsel olarak bir çizgi ile sınırlandırılırsa "çizgisel" dir (Şekil 47).

Şekil 47. Çizgisel biçim örneği

Bu tanım "şekil" kavramının tanımı ile de örtüşmektedir. Bu noktada "şekil" konusunu açmak yararlı olacaktır.

Canlı cansız her nesnenin bir şekli vardır. Şekil tanınan veya tanımlanabilen cisimlerin genel adıdır [10].

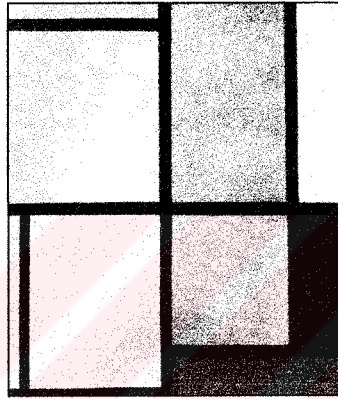
Şekil, düzlemin çevresini, kenarlarını veya hacmin silüetini gösterir, cismin biçimini tanımlayıp algıladığımız temel öğedir. Bu, biçimi zeminden ayıran sınır olarak görülebilir. [31, 58].

Her bir objenin, bütün konturlarını kapsayan bir çizgi çizildiğinde, bu çizginin meydana getirdiği, çevresini dolaştığı alan bir şekli oluşturacaktır [10].

Sonuç olarak şöyle söylenebilir; Şekil, biçimin, ya da formun zemin üzerinde kapladığı alanı tanımlayan sınır çizgisidir.

Kişileri ve objeleri tasvir etmeyen başka şekiller de vardır. Bunlar üçgen, daire, kare gibi soyut-geometrik şekillerdir [10, 58].

b.2.2. Planer Biçim: Gürer'e [77, 20]. göre yüzey üzerindeki biçim, renk veya değer farkıyla belirtilmiş bir alanı ifade ediyorsa "planer" dir (Şekil 48).

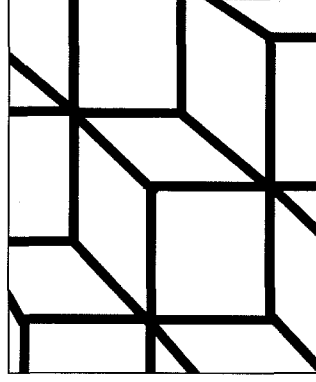
Şekil 48. Planer biçim örneği - Piet Mondrian, kompozisyon [70].

b.2.3. Volümetrik Biçim: Gürer'e [77, 20] göre yüzey üzerindeki biçim, hacimsel görüntüleri ifade ediyorsa "volümetrik" tir. Volümetrik biçim, kendi içinde "desen" ve "sanal form" olmak üzere iki türde incelenebilir;

- **Desen:** Fransızca "dessin" sözü dilimize "çizgi resim" olarak çevrilebilir [141]. Herhangi bir şeyin şekli, o cismin dış görünüşünü anlatır. Deseni ise o nesnenin çizgi ile gösterilen kütesidir [10]. (Şekil 49.)

Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun desen tanımı şöyledir, "En ufak renk kaygısına girmeden yapılan resimlere desen denilir" [44].

Matisse'in [141] deyimince desen çizmek "seçmek, ayıklamak, tabiatın özünü göstermektir."

Şekil 49. Desen şeklinde volümetrik biçim örneği

Bu tanımlardan çıkışla Objeye, herhangi bir doku, renk, değer...vb. kaygısına girmeden, üçüncü boyutunu verecek şekilde kontur çizgileriyle ifade edilirse bu, gerçek formun biçimsel etkisini yani başka bir ifadeyle desenini verir.

- **Sanal Form:** Düz bir yüzey üzerinde, renk, doku, perspektif veya gölgeleme gibi çeşitli araçların kullanılması sonucu form etkileri yaratılabilir [77]. Sanal formlar aslında lekeseldir, fakat hacimli bir görünüme sahiptir (Şekil 50).

Şekil 50. Sanal form şeklinde volümetrik biçim örneği

Sanal form, izlenimini verdiği formun, dokunsal olarak duyumsanamadığı, metafizik bir yapı, görsel bir “form hissi”dir. Sanal form, gerçekte iki boyutlu olan fakat, yüzey özellikleri (renk, doku, ışık-gölge..vb.) ile gözde üç boyutlu bir etki yaratan grafiklerdir. Bir desen boyandığında, dokulandırıldığında, tarandığında...vb. müdahalelerle sanal forma dönüşebilir.

c. Biçimin Psikolojik Etkileri: Kalıncara [77, 58] biçimin psikolojik etkilerini aşağıdaki gibi ifade etmiştir:

- Uzun, yatay bir dikdörtgenin bir yatağa uzanmaya benzetilen dinlendirici özelliği vardır.
- Dikey bir dikdörtgen döşemede dimdik ayakta durulduğunda olduğu gibi, yerçekimine en iyi uyum olduğu için hareketsiz, güvenli ancak, daha canlıdır.
- Üçgenler ve diyagonaller genellikle dinamik özellik gösterirler ve hareketi belirtirler. Üçgen desenli bir dokuma bir mekanı canlandırır, neşelendirir ve ferahlatır.
- Tekrarlanan dar açılar ve diyagonaller insanı zihinsel olarak rahatsız eden bir canlılık ve hareketlilik gösterir.
- Geniş diyagonaller genellikle kolay algılanır ve genişlik hissi verir. Daireler, küreler, koniler ve silindirler kare şeklindeki iç ortama hoş giden ferahlık verirler.
- Üçgen durağanlığı anlatır. Kare, sadeliği ve ussallığı temsil eder. Seçilmiş bir yönelimi olmayan, durağan ve nötr bir şekildir.

2.1.2.2.3.1. İç Mekanda Biçim Kavramı

Odak yüzeyi üzerinde biçim etkisi veren ögenin, algısal parametreleri; Bu çalışma kapsamında incelenen, iç mekanlarda odak yüzeyleri üzerinde bulunan biçim elemanı, kağıt üzerindeki biçimden farklı olarak “biçim etkisi” veren yüzey parçasıdır. Bu yüzey parçasının biçimsel bir etki verebilmesi için, sağlaması gereken bazı görsel şartlar bulunmaktadır. Örneğin algılanan öge;

- İki boyutlu ise, ya da ilk anda üçüncü boyutu dikkat çekmeyecek şekilde ise,
- Görsel olarak çizgisel, planer ya da volümetrik etki veriyorsa,
- Göz, ilk anda eni ile boyu arasında ölçüsel karşılaştırma yapıyorsa,
- Göz, bu grafik öge üzerinde gezinebiliyorsa,
- Bulunduğu yüzey üzerinde şekil etkisi veriyorsa, Başka bir ifadeyle üzerinde bulunduğu yüzey ile net olarak algılanacak biçimde kontrast ise, odak yüzeyi üzerinde biçimsel bir etki verebilir.

2.1.2.2.3.2. Odak Yüzeyinde Biçim Ögesinin Analizi

Çalışma kapsamında biçim kavramı, iç mekandaki odak yüzeyi üzerinde “biçim etkisi” veren iki boyutlu veya üçüncü boyutu ilk anda algılanmayan grafik öğeler olarak ele alınmıştır. Bu bağlamda çizgisel, planer ve volümetrik olarak sınıflandırılan biçim ögesi, temelde şekil ve organizasyon açılarından analiz edilmiştir (Tablo 3).

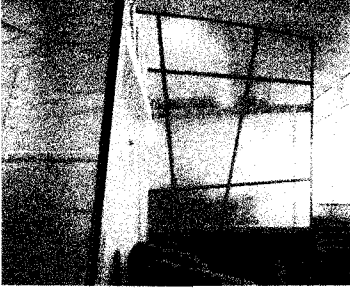
Tablo 3.Grafik Tasarım ögesi olarak “biçim” analizi için belirlenen parametreler

BİÇİM 2D Yüzeysel	Çizgisel Biçim (Şekil)	Şekil	Eğrisel	
			Doğrusal	
			Karma	
		Organizasyon	Elemanter	
			Üniter	
			Karma	
	Planer Biçim	Şekil	Eğrisel	
			Doğrusal	
			Karma	
		Organizasyon	Elemanter	
			Üniter	
			Karma	
	Volümetrik Biçim	Sanal Form	Şekil	Eğrisel
				Doğrusal
				Karma
Organizasyon			Elemanter	
			Üniter	
			Karma	
Desen		Şekil	Eğrisel	
			Doğrusal	
			Karma	
		Organizasyon	Elemanter	
			Üniter	
			Karma	
Karma				

Biçim elemanı için belirlenmiş olan bu alt açılımları sıra ile inceleyip örneklemek gerekmektedir.

a. Çeşit (Tür) Açısından Alt Açılımlar: Biçim ögesi çeşit (tür) açısından çizgisel, planer ve volümetrik biçim olarak ele alınmıştır.

• **Çizgisel Biçim (Şekil) Ögesi:** Kontürleri çizgi ile ifade edilmiş iki boyutlu “biçim etkisi” veren ögedir (Şekil 51, 52, 53).

Şekil 51. Çizgisel biçim (Şekil) ögesi (Büro) [142].

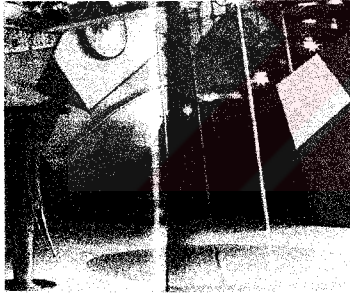

Şekil 52. Çizgisel biçim (Şekil) ögesi (Club Adampol & Alinda) [143].

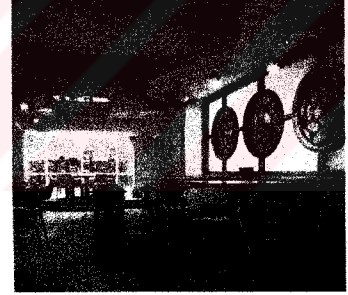

Şekil 53. Çizgisel biçim (Şekil) ögesi (Pivnica Raj Cafe Bar Restorant) [144].

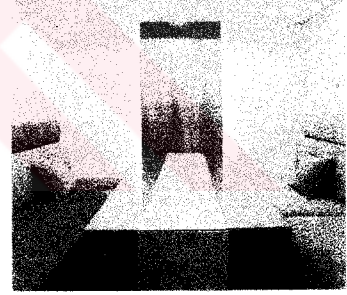
• **Planer Biçim ögesi:** Sınırları içindeki alanlar renk, doku, değer... vb. yüzey özellikleri ile belirlenmiş iki boyutlu “biçim etkisi” veren ögedir (Şekil 54, 55, 56, 57, 58).

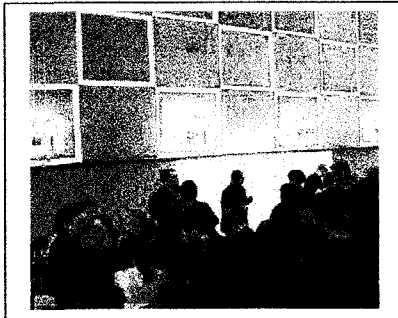
Şekil 54. Planer biçim ögesi (Mc Donalds, Fast Food Restorant) [145].

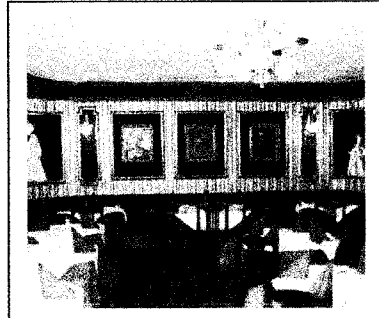
Şekil 55. Planer biçim ögesi (Zax Restoran & Bar-İstanbul) [146].

Şekil 56. Planer biçim (Şekil) ögesi (Bar Ola-Kore) [132].

Şekil 57. Planer biçim ögesi (Hotel Restoran-Amerika) [147].

Şekil 58. Planer biçim ögesi (Nostalji Restorant) [148].

• **Volümetrik Biçim ögesi:** Sınırları içindeki alanlar renk, doku, değer... vb. yüzey özellikleri ile belirlenmiş ya da çizgisel olarak ifade edilmiş “form etkisi” veren ögedir. Volümetrik biçimler “sanal form” ve “desen” olarak iki grupta incelenebilir;

Daha önce de belirtildiği gibi, volümetrik biçimler eğer renk, doku, değer... vb. yüzey özellikleri ile belirlenmiş iseler bu tür biçimlere dokunsal özellikleri olmadığı için “sanal form” da denilebilir. Yapılan araştırmada iç mekan düşey yüzeylerinde soyut geometrik şekillerden oluşan bir örnek bulunamadığından, konunun anlaşılması açısından somut illüstratif bir desen örneği verilmiştir (Şekil 59, 60).

Eğer volümetrik biçimler, yüzey özelliklerinden (renk, doku, değer...vb,) arındırılarak, sadece kontur çizgileri ile ifade edilirlse bu tarz biçimlere de “desen” denilebilir. Yapılan araştırmada iç mekan düşey yüzeylerinde soyut geometrik şekillerden oluşan bir örnek bulunamadığından, konunun anlaşılması açısından somut illüstratif bir sanal form örneği verilmiştir (Şekil 61, 62).

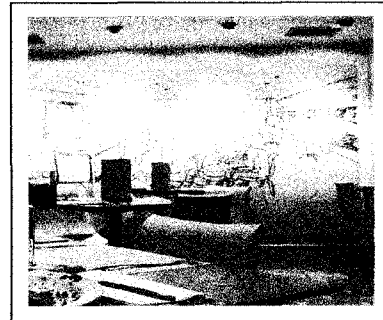
Şekil 59. Volümetrik biçimlerden, sanal form ögesi (Çocuk odası, Konut) [149].

Şekil 60. Volümetrik biçimlerden, sanal form ögesi (Restoran) [150].

Şekil 61. Volümetrik biçimlerden, desen ögesi (Yatak odası, konut) [142].

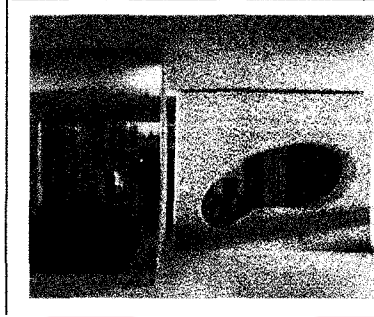

Şekil 62. Volümetrik biçimlerden, desen ögesi (Restoran-İstanbul) [151].

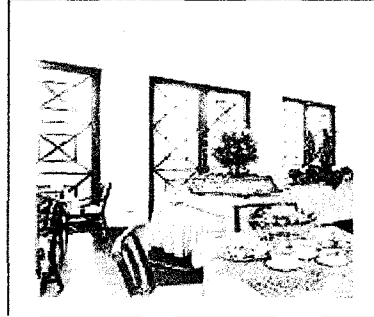
b. Şekil Açısından Alt Açılımlar: Biçim ögesi şekil açısından eğrisel ve doğrusal şekilli olarak ele alınmıştır.

• **Eğrisel şekilli biçim ögesi:** Kıvrımlı bir yapıda olan “biçim etkisi veren” öğelerdir (Şekil 63).

• **Doğrusal şekilli biçim ögesi:** Düzgün doğrusal yapıda olan “biçim etkisi veren” öğelerdir (Şekil 64).

Şekil 63. Eğrisel şekilli biçim ögesi (Yatak odası, Konut)

Şekil 64. Doğrusal şekilli biçim ögesi (Otel Restoran-Thai) [152].

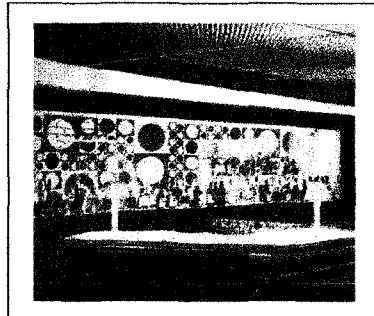
c. Organizasyon Açısından Alt Açılımlar: Biçim ögesi organizasyon açısından elemanter ve üniter organizasyonlu olarak ele alınmıştır.

• **Elemanter organizasyonlu biçim ögesi:** Görsel dağılım açısından, odak yüzeyi üzerinde tekil görünen “biçim etkisi veren” öğelerdir (Şekil 65).

• **Üniter organizasyonlu biçim ögesi:** Görsel dağılım açısından, odak yüzeyi üzerinde iki ya da daha fazla gruplar halinde görünen “biçim etkisi veren” öğelerdir (Şekil 66).

Şekil 65. Elemanter organizasyonlu biçim ögesi (Hotel Retorant) [153].

Şekil 66. Üniter organizasyonlu biçim ögesi (Cafe & Bar) [117].

2.1.2.2.4. Form Kavramı, Oluşumu, Biçim İle İlişkisi, Sınıflandırılması ve Psikolojik Etkileri

Form, iki anlamda ele alınabilir. Birinci anlamıyla form, bir düzen bir mimari kompozisyon olarak düşünülebilir. Formun bu anlamını Thurell [45], “Form, mimarlıkta anlam ifade eden öğelerin biçim, düzen, malzeme, detay gibi unsurların birbirleriyle ilişkileri sonucu algılanan son görüş (izlenim)” olarak tanımlanmaktadır.

Benzer şekilde Turani’de form sözcüğünü şöyle tanımlar; “Form yapıtı toptan kapsayan, bünye anatomi, renk, ritm ve dış görünüşün uyandırdığı havadır. Daha kısa bir deyişle yapıtın karakterini yapan öğelerin (unsurların) bütünüdür” [10].

İkinci anlamda ise form, dokunulabilir bir obje olarak ele alınmaktadır [45]. Form nesnenin varlığını ifade eden bir terimdir [10]. Form; kütleli yapıyı karakterize eden biçimsel niteliktir. Kütleli belli bir yoğunluğu yani ağırlığı, üçüncü boyutu yani hacimsel yapısı vardır ve bütün nesnelere ortak özellikleri formlarının oluşlarıdır [154].

a. Formun Oluşumu: Form, temelde iskelet (strüktür) ve bu iskeletin üzerine kaplayan karakteristik yapıdan oluşur [154]. Yani formun oluşumunda öncelikle iskelet ve kabuk, yani yüzey rol oynamaktadır.

Ayrıca, form karakterinin kendi içinde elemanlarıyla uyumlu bir birliktelik sağlamak için ölçü veya orantıya da gereksinimi vardır [154].

Formu oluşturan faktörlerden biri de malzemedir. Form karakteri aynı zamanda malzemenin özellikleriyle ilişkilidir. Ahşap, metal, plastik ve tüm malzemeler form ve tasarımda yönlendirici olurlar [154].

b. Form - Biçim İlişkisi: Günlük dilde biçim yerine form da kullanıla gelmektedir, ancak bu ikisi ayrı kavramlardır. Aralarındaki fark, formun yalnızca biçimi işaret etmediği, renk, doku, vb. diğer elemanlarla tasarıma ait ilkeleri de içerebildiği gerçeğidir [77].

Kabaş [155] bu konuda şu açıklamayı yapmaktadır; “Form sözcüğü ve kavramı ne yazık ki bizde çoğu kez kuru kuruya “biçim” diye çevrilir. Oysa gerçek “form” biçimden çok daha kapsamlı ve zengindir. Form, anlaşılacak islenirse çizgi, leke, biçim, doku, renk, üç boyutlu dolu ve boş biçimler ve mekan öğesini de kendine katan tüm elemanların kapsamlı bir sentezidir.”

Rutt ve Domnielen’e [77] göre ise biçim, iki boyutlu bir özelliktir ve düz bir yüzey olarak düşünülür. Form ise üç boyutludur, kütle ve hacim ifade eder.

Biçimin üç boyutlu hali kütle olarak ifade edilir. Bu terim hacim (oylum) ve formla eş anlamlı kullanılmaktadır. Geometride de kare, daire ve üçgen gibi düzlemler biçim, küp, küre ve piramit gibi üç boyutlu kütleler formdur. [105, 77, 44].

Biçimle, form arasındaki en büyük fark biçimin görsel yolla algılanmasının yanında formun, hem görme duyusuna hem de dokunma duyusuna hitap etmesidir.

c. Formun Sınıflandırması: Genel bir ifadeyle formlar biçimlerde olduğu gibi serbest (bimorfik / organik) ve geometrik formlar olarak iki grupta incelenebilmektedir. [8].

d. Formun Psikolojik Etkileri: Farklı fiziksel özellikte plastik öğelerin insanlar üzerindeki etkisi farklıdır. Organik ve yumuşak formların rahatlatıcı ve huzur verici olduğu, keskin hatların ise hareket ve dinamizm duygusu uyandırdığı bilinmektedir [156]. [157].

Diğer bir yönden, dikdörtgen formlar dengeli ve dinamik etki, dar açılı formlar dengesiz ve rahatsız etki, dairesel formlar rahatlatıcı ve dinlendirici etki yaratmaktadır. [12].

2.1.2.2.4.1. İç Mekanda Form Kavramı

Çalışmada form kavramı, mimari bir düzen olarak değil, dokunulabilir bir öğe olarak ele alınmaktadır. Bu öğeler odak yüzeyi üzerinde yüzeyin bir parçası ya da yüzeyden bağımsız olarak düşünülebilir

Odak yüzeyi üzerinde form etkisi veren öğenin, algısal parametreleri; Odak yüzeyi üzerinde bir grafik öğenin formsal bir etki verebilmesi için, sağlaması gereken bazı görsel şartlar bulunmaktadır. Örneğin öğe;

- Üç boyutlu (dokunsal) ise,
- Üzerinde bulunduğu yüzey ile net olarak algılanacak biçimde kontrast ise, odak yüzeyi üzerinde form etkisi verebilir.

2.1.2.2.4.2. Odak Yüzeyinde Form Ögesinin Analizi

Çalışma kapsamında form kavramı, iç mekandaki odak yüzeyi üzerinde “form etkisi” veren üç boyutlu öğeler olarak ele alınmıştır. Bu bağlamda bu öğeler, çeşit (tür), yüzeyle ilişkileri, şekil, yapı ve organizasyonları açılarından analiz edilmiştir (Tablo 4).

Tablo 4. Grafik Tasarım ögesi olarak “form” analizi için belirlenen parametreler

FORM 3D Hacimsel	Çeşit (Tür)	Strüktürel Form	
		Gerçek Form	
		Karma	
	Yüzeyle İlişki	Yüzeye bağımlı	
		Yüzeyden Bağımsız	
		Karma	
	Şekil	Eğrisel	
		Doğrusal	
		Karma	
	Yapı	Doluluk	
		Boşluk	Yarı Boşluk
			Tam Boşluk
		Karma	
	Organizasyon	Elemanter	
		Üniter	
Karma			

Form elemanı için belirlenmiş olan bu alt açılımları sıra ile inceleyip örneklemek gerekmektedir.

a. Çeşit (Tür) Açısından Alt Açılımlar: Çalışma kapsamında form kavramı, strüktürel form ve gerçek form olmak üzere iki başlık altında toplanmıştır:

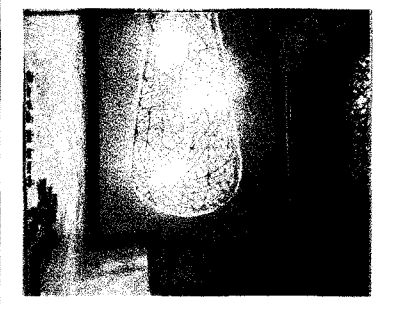
- **Strüktürel form:** Strüktürel form iki şekilde ele alınabilir;

Strüktürel form, Üç boyutlu bir objenin, yüzey özelliklerinden (renk, doku, değer...vb,) arındırılmış, sadece kontur çizgileri ile ifade edilmiş şeklidir. Bu tarz objeler görsel olarak zihinde form etkisi yaratır fakat, gerçek bir formun daha önce belirtilen yüzey özelliklerini taşımazlar. Bu tarz formlar üç boyutlu, yani dokunsal dırlar (Şekil 67).

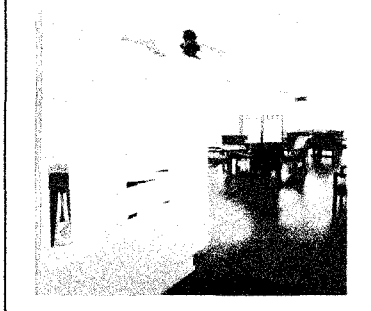
Strüktürel form, uzay içinde kapladığı boşluğun, hacmin, ortamın (milliyo), geometrik karakteristiğinin ortaya konulduğu form çeşididir. Örneğin; çalışma ile de ilişkili

olarak, odak yüzeyi üzerinde bulunan tam veya yarı boşluklu nişler bu guruba örnek olarak verilebilir (Şekil 68, 69).

• **Gerçek form:** Üç boyutlu bir objenin, tüm yüzey özellikleri (renk, doku, değer...vb,) ile beraber ifade edilmiş şeklidir (Şekil 70).

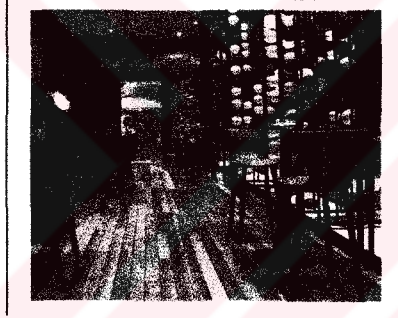
Şekil 67. Strüktürel form ögesi (Yong Restorant-Kore) [128].

Şekil 68. Strüktürel form ögesi (Yarn, deniz ürünleri restoranı- Kore) [132].

Şekil 69. Strüktürel form ögesi (Cam eşya mağazası) [112].

Şekil 70. Gerçek form ögesi (Supper Restoran- Çırağan Sarayı) [158].

Şekil 71. Gerçek form ögesi (Mc Donaltds, Fast Food Restoran) [145].

b. Yüzeyle İlişki Açısından Alt Açılımlar: İç mekanda form ögesi, üzerinde bulunduğu yüze ile fiziksel olarak iki şekilde ilişki içindedir;

• **Yüzeye Bağımlı Form Ögesi:** Yüzeyin kendi fiziksel yapısından kaynaklı form ögeleridir. Başka bir ifadeyle fiziksel olarak yüzeyden koparılıp alınamayan formlardır. Bu ögeler yüzey üzerinde kabartma, yarı boşluk ya da tam boşluk olarak düzenlenebilirler (Şekil 72).

• **Yüzeyden Bağımsız Form ögesi:** Yüzeyin kendi fiziksel yapısından kaynaklı olmayan form ögeleridir. Başka bir ifadeyle fiziksel olarak yüzeyden koparılıp alınabilen formlardır. Bu ögeler yüzey üzerine monte edilmiş, tutturulmuş olarak ya da yüzeyin fiziksel yapısını oluşturan serbest parçalar olarak düzenlenebilirler (Şekil 73).

Şekil 72. Yüzeğe bağımlı form ögesi (Sunce Restoran) [159].

Şekil 73. Yüzeğeden bağımsız form (Ayakkabı mağazası) [160].

c. Şekil Açısından Alt Açılımlar: Form ögesi şekil açısından eğrisel ve doğrusal şekilli olarak ele alınmıştır.

• **Eğrisel şekilli form ögesi:** Kıvrımlı bir yapıda olan üç boyutlu (dokunsal) öğelerdir (Şekil 74).

• **Doğrusal şekilli form ögesi:** Doğrusal bir yapıda olan üç boyutlu (dokunsal) öğelerdir (Şekil 75).

Şekil 74. Eğrisel şekilli form ögesi (Shabuzen Shibuya Restoran-Japonya) [161].

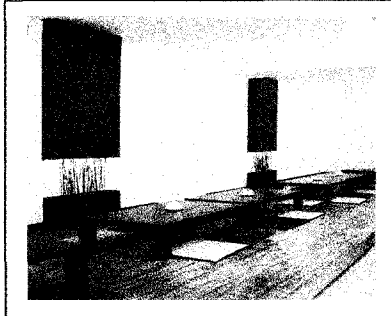

Şekil 75. Doğrusal şekilli form ögesi (Atlantis Hotel&Tatil Köyü Restoran-Belek, Antalya) [162].

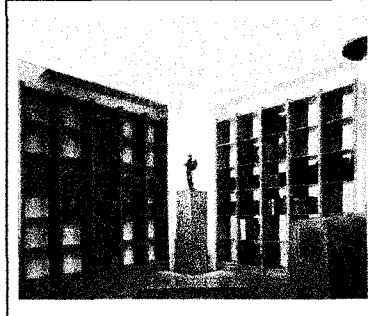
• **Yapı Açısından Alt Açılımlar:** Form ögesi yapı açısından doluluk ve boşluk (yarı boşluk / tam boşluk) olarak ele alınmıştır.

• **Doluluk:** Formun, katı bir kütlede oluşması durumudur (Şekil 76).

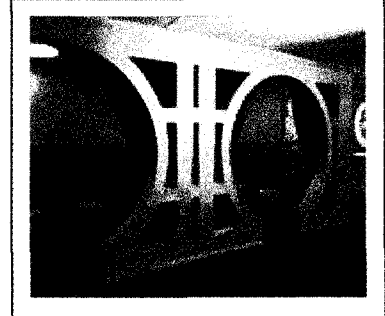
• **Boşluk:** Formun, bir takım boşluklarla verilmesi durumudur. Bu boşluklar “yarı boşluk” ve “tam boşluk” olmak üzere iki şekildedir (Şekil 77, 78).

Şekil 76. Yapısal olarak doluluk özelliği gösteren form ögesi(Cheong Ho Restorant – Kore) [132].

Şekil 77. Yapısal olarak yarı boşluk özelliği gösteren form ögesi [142].

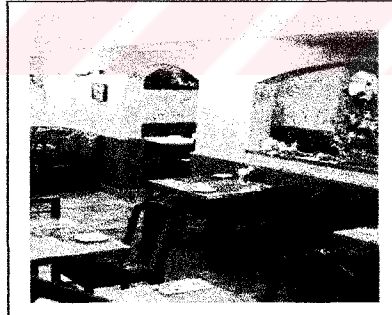

Şekil 78. Yapısal olarak tam boşluk özelliği gösteren form ögesi (Eurorest Restotant) [163].

• **Organizasyon Açısından Alt Açılımlar:** Form ögesi organizasyon açısından doluluk ve boşluk (yarı boşluk / tam boşluk) olarak ele alınmıştır.

• **Elemantar organizasyonlu biçim ögesi:** Görsel dağılım açısından, odak yüzeyi üzerinde tekil görünen üç boyutlu (dokunsal) öğelerdir (Şekil 79).

• **Üniter organizasyonlu biçim ögesi:** Görsel dağılım açısından, odak yüzeyi üzerinde iki ya da daha fazla guruplar halinde görünen üç boyutlu (dokunsal) öğelerdir (Şekil 80)

Şekil 79. Elemantar organizasyonlu biçim ögesi (Winecellar Restorant, USA California) [164].

Şekil 80. Üniter organizasyonlu biçim ögesi (Cream Bar Restorant-Kore) [165].

2.1.2.2.5. Yön Kavramı, Sınıflandırılması ve Psikolojik Etkileri

Doğrultu, taraf, istikamet, direksiyon gibi kelimelerle de ifade edilebilen yön, bir tanıma göre, “bir şeyin yüzlerinden herhangi birinin baktığı yanı” şeklinde dile getirilir [41].

Çizgiler biçimler, nesnelere, kitleler buldukları yerlerde doğada, resimde, heykelde, mimaride duruşlarıyla birtakım yönler gösterirler, kompozisyonu o yöne çekerler.

a. Yönün Sınıflandırılması: Yön konusunda eksensel (düşey-dikey / yatay / diyagonal-oblik), çevresel, merkezsel, konsantrik, eksantrik, spiral ve rotasyon, vb. yönlendirmeler sayılabilir [20, 166].

b. Yönün Psikolojik Etkileri: Tasarımcılar herhangi bir karakterdeki yönlerden birisini ağırlıklı olarak kullanarak tasarımlarına canlılık, sakinlik, hareketlilik etkilerini verirler [166].

Genellikle yatay yönler edilgen (pasif), düşey yönler etken (aktif), eğik yönler hareketli, canlı, dinamik olarak etki yaparlar [52].

2.1.2.2.5.1. İç Mekanda Yön Kavramı

Göz, soldan sağa bir akış alışkanlığına sahiptir. Seçici bir niteliğe sahip insan gözü kalabalıktan seyreğe, koyudan açığa, kolay algılanabilirden zor algılanabilene, büyükten küçüğe, etkin ve güçlü renklerden solgun ve pastel renklere doğru bir algılama sırası izler. Bu sıralama tasarımcıya görsel bir yön (direksiyon) oluşturma ve algı yönünü kurgulayabilme konusunda yardımcı olur [34].

İç mekanda duvarlar ya da mobilyalar, insanı fiziksel olarak yönlendirirken, yüzeyler üzerindeki iki ve üç boyutlu öğelerle oluşturulan düzenlemelerde, insanın ilgisini ve dikkatini o yüzey üzerinde yönlendirebilir.

2.1.2.2.5.2. Odak Yüzeyinde Yön Öğesinin Analizi

Buradaki yön kavramı, çizgi elemanının yönünden farklı olarak, odak yüzeyi üzerindeki öğelerin bir araya gelişlerinde işaret ettikleri bütünsel yönlendirilmedir.

Yapılan çalışmada yön öğesi “Eksensel”, “Çevresel”, “Merkezsel”, olmak üzere üç grupta analiz edilmiştir (Tablo 5).

Tablo 5. Grafik tasarım ögesi olarak “yön” analizi için belirlenen parametreler

YÖN	Eksensel	Düşey
		Yatay
		Diyagonal
		Karma
	Çevresel	
	Merkezsiz	
	Karma	

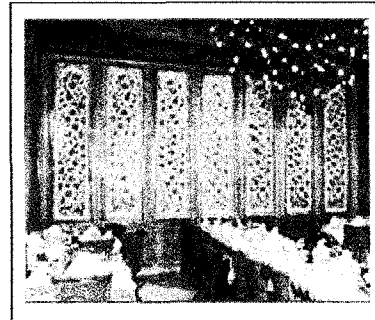
a.Eksensel Yön: Eğer biçimler bir eksen üzerinde dizilirlerse bu türlü yönlenmeye “eksensel yön” denir. Yüzey üzerindeki biçimler dizilişleri itibariyle zig zaglı, eğrisel..vb. de olsalar, oluşan eksenin, başlangıç ve bitiş noktaları arasındaki düz bir hattı ifade ettiği kabul edilmiştir. Eksensel yön kendi içinde üç grupta incelenmektedir.

- **Düşey Yön:** Yer düzlemine dik olan yönlenmeyi ifade etmektedir (Şekil 81, 82).
- **Yatay Yön:** Yer düzlemine paralel olan yönlenmeyi ifade etmektedir (Şekil 83, 84).
- **Diyagonal Yön:** Yer düzlemini kesen fakat ona dik olmayan yönlenmeyi ifade etmektedir (Şekil 85).

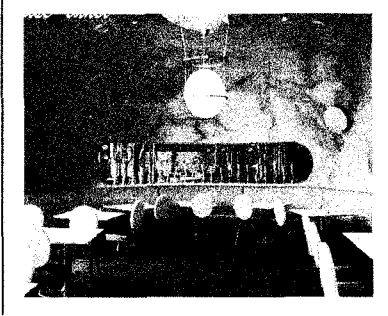
Başka bir tanıma göre diyagonal yönler, yönsel itme güçlerinin yatay ve düşeylere doğru bir hareketi olarak nitelendirilebilir [20].

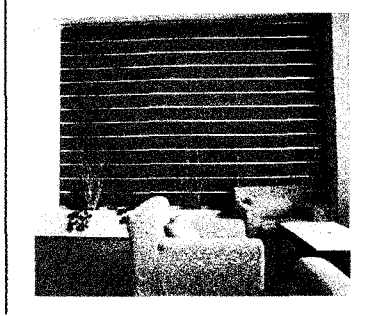
Şekil 81. Düşey yön ögesi (Restoran - Kore) [117].

Şekil 82. Düşey yön ögesi (Beyti Lokantası) [167].

Şekil 83. Yatay yön ögesi
(Disneyland-Tokyo) [168].

Şekil 84. Yatay yön ögesi
(Magic Life Belpark,
Belek, Antalya) [169].

Şekil 85. Diyagonal yön
ögesi (Wienstein Restoran
– Kanada) [170].

b. Çevresel Yön: Eğer biçimler çevre üzerinde kademeleşirlerse bu türlü yönlenmeye çevresel yönlenme denir. Yönün bağımlı oldukları merkez, yüzey alanı içinde ya da dışında kalabilir [52].

c. Merkezsel Yön: Biçimler bir yön oluşturacak şekilde gruplar halinde birleştiklerinde eğer bir merkez noktası belirtebiliyorlarsa; bu biçimler kendi aralarında bir merkezsel yön oluşturmuş olurlar.

Yapılan araştırmada odak yüzeyi üzerinde çevresel ve merkezsel yön öğelerine rastlanmadığından, bu öğeler için örnek mekanlar verilememiştir. Fakat bu durum iç mekanda bu tür yönlenmelerin kullanılmadığı anlamına gelmemektedir.

2.1.2.2.6. Ölçü Kavramı, Oluşumu, Sınıflandırılması ve Psikolojik Etkileri

Ölçü; bir ölçme birimi olarak, parçanın bölünmüş olduğu eşit bölüntülerden her biridir. Diğer bir tanımlamayla, değişmez (sabit) birimler ile belirli boyutların kıyaslanması ölçüyü vermektedir [138, 74, 4].

Bir grafik (görsel) tasarım, daima değişik ve belirli ölçülere sahip görsel unsurların bir araya gelmesiyle oluşur [98].

Biçimler farklı boyutlarda kullanılırsa, farklı etkiler elde edildiğinden, ölçü bir tasar unsuru olarak daima önemli bir rol oynar [31, 52].

a. Ölçünün Oluşumu: Ölçü, “yapı ile insan arasında”, “yapı ile çevre arasında” ve “yapının kendi içinde” olmak üzere üç boyutta incelenebilir:

- Yapı ile insan arasındaki ölçü: Mimarlıkta da ölçü insan ile beraber değerlendirilen, dayanak noktası insan olan bir olgudur. Yapılarda kullanılan parmak, avuç, dirsek, arşın, ayak gibi ölçü birimlerinin çıkış noktası insandır [7].

- Yapıyla çevre arasındaki ölçü: Ölçü kavramı, insanla yapı arasında olduğu gibi, yapıyla çevre arasında da söz konusudur. Bir meydan ortasına yerleştirilen anıt, bir parkla içine kurulan pavyonlar arasındaki boyutsal ilişkiler, “çevreye göre ölçülü” olma kavramının kapsamı içine girer [7, 20].

- Yapının kendi içindeki ölçüsü: Soyut olarak iki büyüklük arasındaki veya bütünle onu meydana getiren elemanlar arasındaki sayısal ilişki (büyüklük, yükseklik, uzunluk ya da derinlik ilişkisi) anlamına gelir. Bu kavram, mimarlık sözlüğün de “oran” ya da “proporsiyon” terimiyle tanımlanmaktadır [7, 77, 20, 154, 44].

Taut [7] oranı “mimari proporsiyon sanatıdır” şeklinde tanımlamıştır. Oran parçaların hem öteki parçalarla, hem de bütünle kurduğu ölçü ilişkisini açıklar [58, 16].

b. Ölçünün Sınıflandırması: Ölçü kavramı aşağıdaki gibi birkaç farklı açıdan sınıflandırılabilir.

- Yapı ögesinin hangi birimler ile karşılaştırıldığına göre “genel ölçü” ve “insani ölçü” olmak üzere ikiye ayrılabilir.

Genel ölçü: Yapı ögesinin, kendi koşullarında, diğer biçimlere göre ölçüsüdür.

İnsani ölçü: Yapı ögesi veya mekanının, insan vücudunun oran ve ölçülerine göre boyutudur [31].

- Yapı öğelerinin birbirleri ile görsel ilişkilerine göre “uygun (armonik)” ve “zıt (kontrast)” ölçü olmak üzere ikiye ayrılabilir.

Uygun (Armonik): Ölçü bakımından, birbirine yakın boyutlardaki biçimler uygundur.

Zıt (Kontrast): Ölçü bakımından, birbirinden çok farklı boyutlardaki biçimler zıttır.

[31].

- İnsanlar arası ilişkiye ve insanların alan-hacim ihtiyaçlarına göre “biyolojik ölçü” “psikolojik ölçü” olmak üzere ikiye ayrılabilir.

Ercan ve Gür [138], ölçü kavramını biyolojik ölçü ve psikolojik ölçü olarak iki boyutlu olduğuna işaret etmiş ve ölçü kavramının bu şekli ile ele alınmasının mimari tasarımın başarısı açısından önemli olduğuna değinmişlerdir.

Hem biyolojik hem de psikolojik açıdan yapıların ölçüleri, insanlar arası ilişkide çok önemli bir etkidir. Örneğin; boyutları gerekenden büyük tasarlanmış yapılarda insanlar arası etkileşim pek yeterli olmaz. Ölçüler yetersiz olduğunda ise insan, eylemlerini yapı

içine zorlanarak sığdırmak durumunda kalır. Bu nedenden yapıların tüm ölçüleri, eylemlerin, donanımların ve insan sayısının gerektirdiğinden ne daha büyük ne de daha küçük olmalıdır [138].

Benzer şekilde, yapıların genişlik, boy ve yükseklik ölçüleri, o yapıyı kullanacak kişinin bir eylemi tek başına ya da toplu olarak rahatça yapabilmesi için gerekli olan biyolojik büyüklüklerin psikolojik etkenlerle birlikte düşünülmesi ile bulunur. Yani yapılardaki genel alan ve hacim ihtiyacının hesaplanması için, eylem-donanım yolu ile hesaplanan büyüklük ihtiyacına, özellikle ferahlık ve rahatlık gibi psikolojik etkenlerden dolayı gerekli, değişken ve yorumlanabilir büyüklükleri de eklemek gerekir. Broadbent, bu değişken ve yorumlanabilir büyüklüğü “çevresel tolerans” olarak tanımlamaktadır. Bu tolerans, insanın psikolojik yapısından kaynaklanan büyüklüktür [171].

Yapılan çalışmada, yukarıda sayılan sınıflandırmalar içerisinde “Yapı öğelerinin birbirleri ile görsel ilişkileri” yani odak yüzeyi üzerindeki görsel öğelerin birbirleri ile “uygunluk” ve “zıtlık” ilişkileri irdelenmektedir.

c. Ölçünün Psikolojik Etkileri:Yapıların her şeyden önce, içlerinde yaşayan insanlarla orantılı olarak meydana gelmeleri gerekir. Yapının insana göre büyüklüğü işlevin gereksinimlerine bağlı olarak, doğru gerçekleşmediği zaman, bazen fiziksel, bazen psikolojik rahatsızlıklara neden olur. Dar bir koridor, basık bir tavan, uçsuz bucaksız bir salon, ölçüleriyle insanın psikolojik yapısında olumsuz etkiler uyandırır [7].

Vitruvius’un [172] şu sözleri de bu fikri desteklemektedir. İnsanın antropometrik ölçüleri ile yapının ölçüleri arasında, yapının bir bölümü ile bütünü arasında bir uyum bulunmalıdır.

Bu konuyu Tunbiş, [156] şöyle açıklamaktadır, “Birey her zaman kendine uygun ölçüler içersinde yaşamak ister. Her mekandaki ölçüler kendi içinde çok rahat ve doğru olabildiği halde, insan ölçüleri ile orantılı değil ise bireyin rahatsızlık duymasına neden olur.”

2.1.2.2.6.1. İç Mekanda Ölçü / Oran Kavramı

Zevi’ye [123] göre oran, birlik, denge, vurgu, zıtlık, uygunluk ve ahenk niteliklerine erişmek için bir binanın dilimlenmesini sağlayan yoldur. Zevi’nin tanımında oran kavramının yapının bazı niteliklere (denge, vurgu, zıtlık...vb.) kavuşmasındaki katkısı iç mekanda da geçerlidir. İç mekanda bu nitelikler, yüzeyler üzerinde gerçekleştirilir.

Bir başka tanımlamada da oran kavramı, İç mekandaki mobilya ve aksesuarlar bazında ele almıştır; “Bir bütünün parçalarıyla ya da parçalarının bir birleri ile büyüklük, yükseklik, uzunluk ya da derinlik açısından karşılaştırmalı ve hoş giden ilişkileri demek olan oran, sanat yapıtının, mobilyanın ve aksesuarın güzelliğini etkileyen en önemli öğelerden biridir” [77].

2.1.2.2.6.2. Odak Yüzeyinde Ölçü Öğesinin Analizi

Çalışma kapsamında ölçü kavramı, en başta “genel” ve “biyolojik” ölçülerinden hareketle iç mekanda odak yüzeyindeki öğeler arası ölçüsel ilişkiler bağlamında ele alınmıştır (Tablo 6).

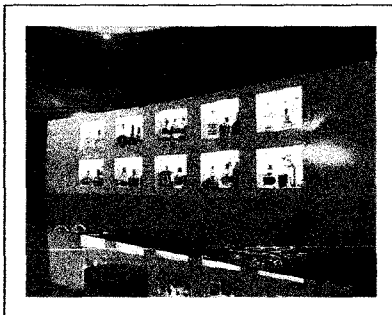
Tablo 6. Grafik Tasarım öğesi olarak “ölçü” analizi için belirlenen parametreler

ÖLÇÜ	Uyumlu
	Zıt

Ölçü elemanı için belirlenmiş olan bu alt açılımları sıra ile inceleyip örnekleme gerekmektedir.

• **Uyumlu (Ölçü):**Yüzey zeminini oluşturan elemanların ya da yüzey zemini üzerinde şekil olarak algılanan elemanların ölçü açısından birbirleri ile büyük ölçüde farklılaşmadığı ve bu anlamda bir zıtlık algısını oluşturmayan ölçü şeklidir (Şekil 86, 87).

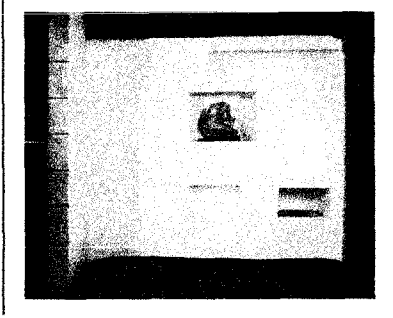
• **Zıt (Ölçü):** Yüzey zeminini oluşturan elemanların ya da yüzey zemini üzerinde şekil olarak algılanan elemanların ölçü açısından birbirleri ile büyük ölçüde farklılaştığı ve bu anlamda bir zıtlık algısını oluşturan ölçü şeklidir (Şekil 88, 89, 90).

Şekil 86. Uyumlu ölçü öğesi (Cafe Bar) [173].

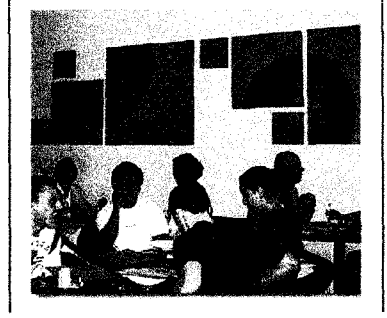
Şekil 87. Uyumlu ölçü öğesi [174].

Şekil 88. Zıt ölçü ögesi (Yatak odası-Konut) [142].

Şekil 89. Zıt ölçü ögesi (Shosuke Restorant-Japonya) [175].

Şekil 90. Zıt ölçü ögesi (Cafe-Kaliforniya, Amerika) [176].

2.1.2.2.7. Aralık Kavramı ve Sınıflandırılması

Bir tasarım içindeki elemanların birbirlerine olan uzaklıklarına aralık denir. Bir araya gelen biçim; mekan ya da kitlelerin her birinin daha iyi algılanabilmesinde ve bunların dengelenmesinde bunlar arasında kalan aralıklardaki farklılığın önemi büyüktür [52].

Aralık ögesi, “uygun” ve “zıt” olmak üzere iki ana grupta incelenebilir:

- **Uygun:** Birbirinin aynı olan ya da yakın değer deki aralıklar uygunluk oluştururlar.
- **Zıt:** Birbirinden çok farklı aralıklar ise zıtlık oluştururlar. Bir tasardaki en büyük aralık, en küçük aralığa zıttır [31, 52].

2.1.2.2.7.1. Odak Yüzeyinde Aralık Ögesinin Analizi

Çalışmada aralık ögesi iki ana başlık altında ele alınmıştır (Tablo 7).

Tablo 7. Grafik Tasarım ögesi olarak “aralık” analizi için belirlenen parametreler

ARALIK	Uyumlu
	Zıt

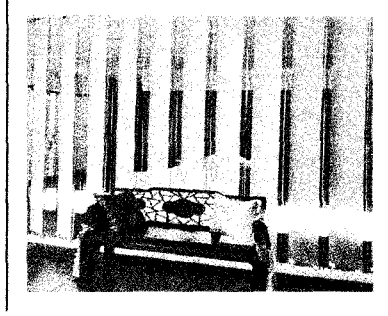
İç mekanda odak yüzeyinin zeminini oluşturan, ya da zemin üzerinde bulunan öğelerin birbirlerine olan uzaklıkları, ritmik ya da aritmik özellik gösterir.

a. Uyumlu Aralık: Eğer, öğeler arası uzaklıklar açısından ritmik bir düzen varsa, kullanıcıda uygunluk hissi uyandıracaktır (Şekil 91, 92)

b. Zıt Aralık: Bunun dışında kalan her türlü düzenlemede öğeler arası uzaklık açısından zıtlık hissedilecektir (Şekil 93)

Şekil 91. Uyumlu Aralık ögesi (Mare Nostrum Restoran - İstanbul) [177].

Şekil 92. Uyumlu Aralık ögesi (Restoran - Kore) [117].

Şekil 93. Zıt Aralık ögesi (Mirror Restaurant - İstanbul) [178].

2.1.2.2.8. Doku Kavramı, Oluşumu, Sınıflandırılması ve Psikolojik Etkileri

Bebekken, görmeden önce dokunuruz ve dokular çevremizin önemli bir bölümünü oluşturur [105].

Nesnelerin dış yüzeylerinde, matematiksel bir düzen içinde bir birimin tekrarlanması görülür. Düzenli veya serbest anlatımlıdır. Canlıların gözenekli esnek derisi, ahşabın dış yüzeyindeki çizgisel veya serbest hareketli gözenekler, metalin parlak, camın saydam veya mat, kaygan yüzeyi, kumaşın, kağıdın vb. tüm doğal ve yapay objelerdeki üst tabaka veya kılıf dokunun varlığındandır. [154].

Görsel ifadeleri meydana getiren formların insana heyecan veren görsel gücü, oluşturdukları doku karakterine bağlıdır. Çağımızda çeşitli formda doku karakteri, her devrin malzeme ve teknik olanaklarını hatta sosyal tutumlarını ifade eden bir öğedir. [179].

Doku, iç mekanda bütünleyici bir işleve sahiptir. Görsel alanda ve mimaride dokusal etki mimar ve tasarımcıların amaçları doğrultusunda yaratıcılıklarına katkı sağlayan önemli bir olgudur. [180].

Doku, çok geniş bir kavram olduğundan çeşitli bakış açıları ile tanımlanmıştır. Bu bakış açıları ana olarak “düzen / dizim ilişkisine bağlı doku tanımları” ve “yüzey niteliğine bağlı doku tanımları” olmak üzere iki başlık altında toplanmıştır.

• **Düzen / Dizim ilişkisine Bağlı Doku Tanımları**

Latincesi “textura”, “de texere” olan “doku” sözcüğünün Türkçe sözlükte karşılığı “bir vücudun ya da bir organın yapı öğelerinden birini oluşturan gözeler katışmacı, nesiç” olarak verilmiştir [181].

Genel tanımıyla “doku” aynı cins teklerin belli dizgelere bağlı olarak ve belli dizge özellikleriyle kendilerinden başka bir bütünü oluşturmak üzere örgütlenmeleridir [180].

Heuser’e [5] göre aynı malzemelerden bir birim oluşturmaya doku adı verilir.

İtten [5] “Düzenli olarak tekrarlanan çeşitli nesnelere doku ifadesi kazanırlar” demektedir.

Garret’e [5] göre “Doku, mikroskobikten, bir mesafeden bakıldığında çok büyüğe, camın pürüzsüzlüğünden, ağaç ve dağ kütlelerine kadar çeşitlilik gösterebilen birimlerin yaygın, belirgin olarak düzenli ve yüksek yoğunluğudur.”

Kalmık, [182] “Doku, fizik yapısı ile birtakım küçük hacimlerden ibarettir. Çok parlak satırlarda bu hacimler azalmakta ve yok olmaktadır” demektedir.

• **Yüzey Niteliğine Bağlı Doku Tanımları**

Rutt’a [77] göre doku, genellikle bir objenin dokunma ile algılanabilen yüzey kalitesi olarak ifade edilir.

Her cismin yüzeyi dokunulduğunda sert ya da yumuşak pürüzler içerir. Bu pürüzlere o cismin dokusu denir [31].

Ustaömeroğlu’nun [37] doku tanımı ise şöyledir; “Biçimler düzgün, pürüzlü, kırçılı yapıya sahiptirler. Cisimlerin yüzeylerinin göstermiş oldukları bu değişik yapıya doku denir.”

Doku mekanı, hacmi, formu, yüzeyleri örgütleyen malzemenin, iç yapı maddesinin, yüzeydeki görünüşüdür. Doku, içi sınırlayan dış yüzey örgüsüdür [179, 5].

Doku, dokunmayla denenebilecek olanın; görüşle izlenim kazanması olarak düşünülebilir [182].

Doku; yüzey, renk, ton gibi iki boyut etkisi yapan öğeleri, üçüncü boyuta götüren bir öğedir. Formu, biçimi, yüzeyi karakterize eden öğedir [5, 183].

Doku önemli bir ayrıntı öğesidir. Doku, doğanın ve kişinin yapısını, yüzey ve biçimlerini karakterize etmede yardımcı olur. Çünkü doku, örtü veya kılıf gibi objenin üzerinde bulunur [154, 183].

Diğer bir anlatımla, “Malzeme, dokusu sayesinde bize kendini verir. Demek ki malzemeyi vizüel olarak karakterize eden faktör onun dokusudur” [5].

Hesseigren’e [12] göre ise bir yüzeyin dokusu, malzemenin yapısında var olan niteliğidir. Ahşap, taş, alçı, seramik, cam, metal, plastik vb. pek çok malzemenin farklı dokusu vardır.

Doku ayrıca objenin yumuşak mı sert mi, parlak mı mat mı, düz mü pütürlü mü olduğunu belli eden özelliğidir [154].

Yukarıdaki tanımlardan anlaşılacağı gibi, doku, bir yüzey özelliği olup, tekrarlanan elemanların, görsel olarak bir bütün oluşturacak şekil de bir arada bulunmaları, en önemli niteliğini teşkil etmektedir. O halde doku, gözlem yapılan mesafeye göre değişken boyutlarda olan, tekrarlanan elemanların bir yüzey teşkil edecek şekilde bir araya gelmeleri ile oluşan, yüzey görünüşü özelliğidir [5].

a. Dokunun Oluşumu: Dokunun görsel etkisi bakış mesafesine göre değişmektedir. Dokuyu oluşturan öğeleri çok yakından ayrı ayrı algılanabilecek biçimde izlemek dokusal etkiyi zayıflatırken, bakış uzaklığı arttıkça, öğelerin tek tek özelliklerini izlemek güçleşeceğinden, bu noktada dokusal etkinin yoğunlaştığını görürüz. Hiç algılanamayacak kadar uzaklaştığımızda ise alan etkisi yapar ve bu durumda da dokusal etki kaybolmaya başlar [180].

Doku fizik yapısı ile bir takım küçük hacimlerden ibarettir. Çok parlak satırlarda bu hacimler azalmakta ve yok olmaktadır. Bu açıdan doku hem iki boyutlu hem de üç boyutlu bir elemandır [182].

b. Dokuların Sınıflandırması: Literatürde, doku türleri konusunda ortak bir sınıflandırmanın yapılmadığı görülmektedir. Sonuçta aslında aynı tür dokular değişik isimlerle anılmaktadır [5].

Düzenli tekrarlanan ve hücremsi yapısı nedeniyle tüm doğal ve yapay objelerde bulunan bu eleman bazen görerek, bazen dokunarak algılanır [154]. O nedenle algılanış biçimine bağlı olarak görsel ve dokunsal diye iki guruba ayrılabilir. Ayrıca bu görsel ve Dokunsal dokular düzenlilik ve sertlik derecesine bağlı olarak ta sınıflandırılabilirler.

b.1. Oluşumlarına Bağlı Olarak Doku Türleri: Kalmık, dokuları “doğal” ve “yapay” olarak incelemektedir [182].

- Doğal Dokular: Sert doku, orta sert doku, yumuşak doku olarak üçe ayrılır.
- Yapay Dokular: Dokuların insan üzerinde yarattığı psikolojik etkiler şeklinde tanımlanabilir.

Güngör'de bu sınıflamayı destekler nitelikte şöyle ifade etmiştir; “Cisimlere dokunmakla hissedilen dokulara doğal (tabii) dokular denir. Bunlardan başka bir de yapay (sun'i) dokular vardır. Yapay dokular, kağıt üzerinde resmedilen dokulardır.” Yapay dokulara görsel doku da denilebileceğini ifade etmektedir [52, 5].

Benzer şekilde Divanlıoğlu'da dokuları doğal ve yapay olarak ayırmıştır;

- Doğal Dokular: Hem dokunma ve hem de görsel algı ile algılanan doğal dokular, sert ve yumuşak dokular olarak ikiye ayrılırlar. Bu iki zıt doku arasında bir seri orta sertlik ya da orta yumuşaklıkta ara doku türleri vardır [31].

- Yapay Dokular: Sadece göz ile algılanabilen dokular ise, yapay dokulardır. Bunlar da doğal dokular gibi, sert ve yumuşak dokular olarak ikiye ayrılmışlardır [31].

Aynı sınıflamayı Odabaşı [10] farklı bir açıdan ele alarak, yapay dokuyu sadece iki boyutlu bir eleman değil gerektiğinde üç boyutlu da olabilen insan eli ile yapılmış eleman olarak tanımlamaktadır; “Değişik etkilerdeki yapraklar, çiçekler, kabuklar, hayvanların derileri, taşlar doğal dokulardır. Birde insan eliyle yapılan dokular vardır. Bunlar, resimlerde üst üste sürülmüş kabartma etkisindeki boyalar, geometrik olan yada olmayan demir, çelik konstrüksiyonlar yapılmış yapay dokulardır.

Odabaşı [10] dokuyu bir de gerçek ve görsel doku olarak ele almıştır. “Doğada dokusuz yüzey yoktur. Bütün yüzeyler dokunulduğu zaman kişide dokunsal duygular uyandırır. Öyle ise, yüzeylerin bir takım dokunsal değerleri vardır. Dokunsal değerler objenin yüzey kalitesini gösterirler. Bu duygularımıza hitap eden dokulara gerçek dokular denir. Parmaklarla algılanan gerçek dokular, yumuşak, sert, kaba, rahatlık, soğukluk gibi duygular uyandırır. Bir de parmaklarımızla hissetmediğimiz halde yalnız gözümüzle görebildiğimiz dokular vardır. Bunlar renklerle motiflerle, çizgi ve tonlarla teşkil edilmiş iki boyutlu elemanlardır. Gözümüzde doku tesiri uyandırarak, farklı duygular verirler. Doku doğayı zenginleştirdiği gibi, sanat eserini de zenginleştirir, gerçek ve görsel dokular ayrı ayrı veya birlikte kullanılabilirler.”

Tüzcet [184], dokunma duyularına hitap eden ve doğada da çoğunlukla rastlanılan dokulara “gerçek doku” adını vermekte, göze hitap eden taklit dokuları “vizüel doku”lar olarak nitelemektedir. Ayrıca “organik doku” ve hareket eden çeşitli cisimlerin meydana getirdiği doku olarak tanımladığı “dinamik “dokudan” söz etmektedir.

Gürer'e [20, 185] göre, doku sınıflaması şöyledir; Objelerin algılanışı elle yoklayarak veya ışık etkisiyle göz yoluyla olur. Elle dokunarak algılayışta duyu organlarından deri rol

oyunar ve o nesnenin dokunsal, tabii dokusu söz konusudur. Dokunsal / tabii dokunun göz yoluyla zihinde bıraktığı etki nesnelere görsel dokusudur.

Uzunarslan'a [180] göre dokunmayla algılanabilen pürüzlü yüzeyler "gerçek doku" olarak tanımlanırken, pürüzlü olmayan ancak, yanlısına ile pürüzlü etkisi uyandıran yüzey dokuları "optik doku" ya da "görsel doku" olarak adlandırılır.

Roth'a [24] göre, Bir yapının optik dokusu büyük ölçüde görsel örüntüsüne, dokunsal dokusuysa insan eliyle fiziksel olarak hissedilebilen öğelerine gönderme yapar.

Gibson, [5] fiziksel doku veya mikrostrüktürün birçok değişkeninin sürtme ile elde edilebilen uyarım ile belirlendiği "Yüzey Dokusu" ve görme ile elde edilebilen uyarım ile algılanan "Optik Doku" olmak üzere algılama esasına dayanan iki tür dokudan söz eder.

Hesselgren, [5] bir yüzey üzerinde bulunan pürüzlere ve aydınlatmaya bağlı olarak ortaya çıkan dokuya "Derinlik Dokusu", bölgesel renk değişimlerine bağlı olarak ortaya çıkan dokuya ise "Düz Yüzey Dokusu" adını vererek, dokunun oluşumuna bağlı olarak doku türlerini belirtmektedir.

Kalınkara ve Şenyapılı [77, 44], dokuyu gerçek, görsel, ve devingen olarak üç şekilde ele alır.

- Gerçek doku: Dokunma duyusuyla algılanan dokular, "gerçek doku" diye anılır.
- Görsel doku: Gözle algılanan dokular ise, görsel doku diye adlandırılır. Görsel doku, aldatıcı ya da başkalaşmış olarak da nitelendirilir.
- Devingen doku: Kimi dokulara dokunmak olanaksızdır. Yalnızca görsel olarak algılanır. Bu tür dokulara "devingen doku" denir. Suya atılan taşın su yüzeyinde yarattığı devinim dolayısıyla beliren dokuya dokunulamaz. Oysa, atılan taş, su yüzeyinde düzenli ve düzensiz dalgalamalara yol açar. Bu dalgalanmalar, aynı zamanda su yüzeyinin geçici bir süre için edindiği yeni yüz, yeni bir dokudur. Bu doku yalnızca, görsel olarak algılanabilir. Dolayısıyla, bir görsel dokudur [77, 44].

Faulkner [77], ise dekoratif doku (Süsleme) kavramını öne sürmüştür.

Tüm bu doku sınıflandırmaları şöyle özetlenip, ortak bir payda bulunabilir; Doğal (tabii) dokular üç boyutlu – dokunsal / gerçek'tir. Organik - canlı ve inorganik-cansız diye iki guruba ayrılır. Sert ve yumuşak arası dereceleri vardır.

Yapay dokular iki boyutlu – görseldirler. Elle dokunarak değil gözle algılanır, dokusal etki verirler.

Yaratılma biçimlerine göre dokular, yapısal ve dekoratif dokular olarak ta ayrılabilir. Yapısal dokular malzemenin kendinden kaynaklıdır. Dekoratif dokular ise malzeme

parçalarının birleşimi ile oluşan dokulardır. Ki bunlara süsleme de denilir. Örneğin bir tuğla dokusu yapısal dokudur. Ama tuğlalarla örülü bir duvar dokusu ise dekoratif doku (süsleme)'dir.

Bu görüşlerin ışığında, doku türlerini Görsel Doku ve Dokunsal Doku olarak incelemek daha uygun görünmektedir [5].

- **Görsel Doku:** Algılandığı zaman doku etkisi yapan ve fakat gerçekte pürüzü olmayan dokulara görsel doku (vizüel doku), optik doku, düz yüzey dokusu, izlenimsel doku, yapay doku denir. “Görsel dokular, renklerle, motiflerle, çizgi ve tonlarla oluşturulmuş iki boyutlu elemanlardır, fakat göze bir doku olarak etki ederler. Ayrıca, dokunsal dokunun düzenliliğine ve pürüzlülüğe ilişkin dereceleri (pürüzsüz - pürüzlü kaba) görsel doku için de geçerli olabilir [5, 186].

- **Dokunsal Doku:** Yüzey üzerinde pürüzleri bulunan, dokunsal olarak algılandığı takdirde pürüzlerinin, görsel olarak algılandığı takdirde ise aydınlatma ile birlikte pürüzlerinin uyaran etkisi yaptığı dokuların da dokunsal doku, derinlik dokusu, gerçek doku olarak nitelendiği söylenebilir [5].

b.2. Doku düzenliliğine bağlı olarak doku türleri: Doku düzenliliği doku elemanlarının ölçü ve biçimlerinde ve onların bir yüzey üzerinde dağılımlarındaki düzenliliği kapsayan geniş bir tanımdır” [5].

Gibson, dokuları, dokuyu oluşturan elemanların düzenliliğine bağlı olarak da düzenli ve düzensiz doku şeklinde ayırmaktadır [5, 180].

- **Düzenli Doku:** Dokuyu oluşturan elemanların biçim, ölçü ve dağılımlarında değişim olmaksızın veya ritmik bir düzen içerisinde değişerek, bir bütün oluşturacak şekilde bir araya gelmeleri ile oluşan doku türüdür [5, 8].

Görsel algılama açısından ele alındığında Gibson, [5] düzenli dokuyu şu şekilde tanımlamaktadır. “Düzenli dokudan kasıt, parlaklık açısından üniform değişim dairelerinden veya dengeli bir eleman dağılımından ibaret olan dokudur”

- **Düzensiz Doku:** Dokuyu oluşturan elemanların, biçim, ölçü (genişlik, uzunluk, yükseklik gibi ölçülebilir boyutlar) ve dağılımlarının (aralık ve yoğunluklarının) birinde veya bir kaçında, ya da tümünde değişim olmakla beraber bir bütün oluşturacak şekilde bir araya gelmeleri ile oluşan doku türüdür [5, 8].

Gibson [5] ise, görsel algılama açısından ele. aldığı düzensiz dokuyu “mükemmel bir şekilde çevrimli olmayan veya görel olarak dengesiz (düzensiz) bir eleman dağılımına sahip olan doku” olarak tanımlanmaktadır.

b.3. Doku Sertlik Derecesine / Yüzey Niteliğine Bağlı Doku Türleri : Dokunsal ya da görsel dokuyu oluşturan ve düzenli ya da düzensiz dağılım gösteren elemanların pürüzlülük derecelerine bağlı yapılan sınıflandırmalardır. Farklı araştırmacılar tarafından bu sınıflandırmalar şöyle ifade edilmiştir;

Kalınkara' ya [77] göre Doku pürüzlü veya düz olabilir. Doku türleri ayrıca İnce ve Kaba doku diye ayrılabilir.

Ağaryılmaz [183] ise bu sınıflamayı “kaba pürtüklü dokular”, “orta pürtüklü dokular”, “az pürtüklü—pürtüksüz” olarak yapmaktadır.

Güngör, [5] pürüzlülük, bir kutup, yumuşaklık başka bir kutup olarak kabul edildiği takdirde arada pek çok doku kademesi olduğunun farz edilebileceğini, ifade etmiştir. Bunlar sert doku, orta sert doku ve yumuşak dokulardır.

Aydınlı [5] dokuyu sertlik derecesine göre “sert” ve “yumuşak” doku olarak sınıflamıştır. “Dokuyu oluşturan birimlerin, belirli bir bakış uzaklığından gözlemede, birbirlerine karışmayacak şekilde birbirlerinden uzakta, fakat dokusuz bir zemin üzerinde ayrı ayrı şekiller olarak görünmeyecek kadar birbirlerine yakın olacak şekilde bulunan, çevresindeki diğer dokulara göre daha sert olarak algılanan, düzenli veya düzensiz dokunsal veya görsel dokuya sert doku adı verilebilir. Dokuyu oluşturan elemanların çok küçük pürüzler halinde bulunduğu, ince pürüzlü dokuya ise yumuşak doku adı verilebilir. Yumuşak dokunun uç noktası ise düz yüzeyler olarak kabul edilebilir. Bu yüzeyler elin ve gözün hissedemeyeceği kadar küçük pürüzlü ya da tamamen pürüzsüz olan yüzeyler olup, genel olarak dokusuz yüzey adını alırlar. Dokusuz yüzeyler saydam ve opak olabilirler.”

c. Dokunun Psikolojik Etkileri: Dokunun insana heyecan verici bir görsel özelliği vardır. Tabiatta çok çeşitli ve zıt ifadeler veren dokular bir aradadırlar. Sahillerin sakin kumları, sert ve hareketli kayalar, ritmik ve hüzünlü eski deniz yosunları, yumuşak ve tombul bulutlar hep birbirlerinin ifadelerini tamamlayan düzenler oluştururlar [184].

Dokunun psikolojik etkileri “uzaklığa”, “sertlik derecesine” ve “iletişimsel-sembolik etkisine” göre sınıflandırılabilir.

c.1. Dokunun Uzaklığa İlişkin Psikolojik Etkileri: Doğadaki her maddenin bir dokusu vardır ve her madde bu farklı niteliğinden dolayı çevresini değişik yönde etkiler. Suyun, taşın, bitkilerin ve kayaların dokuları birbirinden farklıdır ve bu farklılıktan dolayı mekana kazandırdığı boyut da değişkendir [156, 157].

Mekan algısında dokular, görsel algı yolu ile beyinde uzaklık ve yakınlık etkisi vererek, mekanı forme ederler [184]. Bu noktada dokunun “kendi etkisi”, renk etkisi”,

“parlaklık etkisi” ve “yoğunluk etkisi” söz konusudur. Bu etkilerin uzaklık algısı ile ilişkisi aşağıda sıralanmıştır [10, 52];

- **Kendi Etkisi:** Sert dokulu yüzeyler daha yakın, yumuşak dokulu yüzeyler ise daha uzak görünür.

- **Renk Etkisi:** Sıcak renkli dokulu yüzeyler daha yakında, soğuk renkli dokulu yüzeyler daha uzakta görünürler.

- **Parlaklık Etkisi:** Parlak dokulu yüzeyler olduklarından daha yakında, mat dokulu yüzeyler olduklarından daha uzakta görünürler.

Yüzeylerin öznel parlaklığı ya da ışıklılık adı verilebilecek algılanan özellikleri ile ilgili çalışmalar yapanlardan Ground, Lach ve Macoubrey, yaptıkları deneysel araştırmalar sonunda eş büyüklükteki kartonlardan parlaklığı (ışıklılığı) yüksek düzeyde olanların diğerlerinden daha büyük algılandığını ispatladılar. Oyama ve Nanri de renkli örneklerle yapmış oldukları deneylerde, renk çeşidine bağlı olmaksızın, parlaklığı artırıldıkça yüzeylerin algılanan ölçülerinde artma olduğunu saptadılar [27]. Tüm bu deneyler, yüzeyin parlaklığı ve ölçüsü arasında bir doğru orantı olduğunu göstermektedir.

- **Yoğunluk Etkisi:** Doku ile ilgili çalışmalar yapan Gibson [27], “doku yoğunluğu” tanımını ortaya koymuş ve bir yüzeyin doku yoğunluğunu, o yüzeye bakıldığında görsel alanda görülen doku elemanlarının sayısı ile belirlemiştir. Yaptığı deneylerle, doku yoğunluğu ile uzaklık arasındaki bağıntının uzaklık algılamasında önemli bir ipucu verdiğini kanıtlamıştır [27].

Gruber ve Clark’da [27], dokusal özelliklerine bağlı olarak yüzeylerin uzaklık algılamaları üzerine yaptıkları araştırmalarda doku yoğunluğunun, lineer perspektif gibi ölçü-uzaklık ilişkisi ile farklı derinlik algılamalarına neden olduğunu göstermişlerdir.

c.2. Dokunun Sertlik Derecesine İlişkin Psikolojik Etkileri: Parlak bir madeni levha ile pürüzlü bir taş yüzeyi arasında büyük bir ifade farkı vardır. Durgun bir su yüzeyinin aldığı çeşitli dokular, veya akan bir suyun dokusu çeşitli ifadelerle, büyük heyecanlar verebilirler [184].

- **Sert Dokuların Psikolojik Etkileri:** Sert dokulu cisimler dinamik duygular verir, insanı uyanık tutar, azim ve iradesini destekler, insana heyecan verir [52, 10, 157]. Sert dokular iç mekanda sıcak bir etki yaratır [12]. Ruhsal yapıyı güdüler, hareketlilik, mücadele gücü verirler [182].

• **Yumuşak Dokuların Psikolojik Etkileri:** Rahatlık, sükunet, huzur, sessizlik, dinlendiricilik hissi verir [52, 157, 182, 10]. Ayrıca yumuşak dokular iç mekanda soğuk bir etki yaratır [12].

İç tasarımda düz (yumuşak) dokuların hakim olduğu bir mekanın daha soğuk olduğu ifade edilir [105, 77].

c.3. Dokunun İletişimsel - Sembolik Etkisi: Mimari yüzeylerde kullanılan doku ögesi, bütünselliği sağlamanın yanı sıra yapının kimliği konusunda da bilgiler verir ve bu özelliği ile kültürel bir iletişim ögesi konumundadır. Doku hangi yüzeyde kullanılırsa kullanılsın, yapının yada objenin tasarlandığı ve uygulandığı dönem, tasarımcısı ve tasarım kuramı ile ilgili çeşitli bilgilerin görsel algılama yoluyla iletimini sağlar [180].

Ayrıca doku, statü ve kültürel belirleyici bir öge olma niteliği ile sembolik bir değer de taşımaktadır. Özellikle ilk çağlarda yapılarda karşılaşılan yüzey dokuları kullanılan malzemelerin doğal dokularını yansıtmakta iken; kentlerin kurulmaya başlaması ile, belirginleşen statü farklılıkları ve yüksek yönetici sınıfının ortaya çıkması, yapılara ve iç mekanlara yansıyan değişimleri de beraberinde getirmiştir [180].

2.1.2.2.8.1. İç Mekanda Doku Kavramı

Plastik sanatlar içinde, yapısında çeşitli malzeme kullanımından ötürü dokunun en çok yer aldığı sanat, mimarlıktır. Taş, tuğla, çimento, ağaç, demir, cam ve pek çok çeşitleri olan plastik malzeme ile meydana gelen doku, yapı sanatında en önemli konulardan birini oluşturur. Her malzemenin bir dokusu olduğu gibi o malzemenin yan yana, üst üste konuşu ile de meydana gelen örgü başka bir doku etkisi yaratır. Bu örgü ne kadar çeşitli olursa dokuları da o kadar değişik olur [182].

İç mekanda doku farklılaşması ile mekan içinde yeni mekanlar tasarlanabilir. Mekan içinde yaratılan ikinci mekanın, vurgulanması veya etkisinin azaltılması için yüzey dokularının sürekli veya kesintili düzenlenmesi önemli bir etkidir. Örneğin; bir yaşama mekanı içinde tasarlanan ve daha küçük boyutlarla düzenlenen yemek bölümü yüzeylerinde koyu renkte ve dokuda malzeme seçilerek, bu bölüm ana mekandan belirgin şekilde ayrılabilir [12].

Yüzey dokularının dili ve mekan içindeki anlamı çeşitlilik göstermektedir. Doku, çok eski çağlardan başlayarak sürekli kullanılmış bütüncü bir eleman olmasının yanı sıra estetik açıdan da mekankatkıda bulunmuştur. Mekan içinde kullanım biçimlerine göre

tüm yüzey dokuları bu işlevleri yerine getirirken, daha önce de bahsedildiği gibi, iletişim işlevini de yüklenmiş ve sembolik bir öge olmuştur [180].

Odak yüzeyi üzerinde doku etkisi veren ögenin, algısal parametreleri; Görsel alanda dokusal etki bakış açısına, bakış uzaklığına ve algılama koşullarına bağlı olarak değişim gösterir [180].

İç Mekanda doku denilince, yüzey malzemelerin fiziksel dokuları ile yüzeyi oluşturmak üzere bir, araya gelişlerinde meydana getirdikleri örgüden kaynaklanan doku etkisi anlaşılabilir. Buna göre bu çalışma kapsamında incelenen iç mekanlarda odak yüzeyleri üzerinde bulunan doku elemanı, ana olarak iki şekildedir,

a. Malzemedan Kaynaklı Dokular: Odak yüzeyini oluşturan zeminin ve Odak yüzeyi üzerindeki şekillerin malzemelerinden kaynaklı kendi dokusudur.

b. Organizasyondan Kaynaklı Dokular: Odak yüzeyini oluşturan zeminin, iki ve/ya da üç boyutlu öğelerin bir araya gelişleriyle oluşturulduğu dokudur. Aynı zamanda, Zemin üzerindeki şekillerin bir araya gelişlerinde de organizasyondan kaynaklı bir doku söz konusu olur.

Odak yüzeyinde organizasyondan kaynaklı dokusal bir etki oluşabilmesi için sağlanması gereken bazı görsel şartlar bulunmaktadır. Örneğin grafik organizasyonu oluşturan biçimler ya da formlar;

- Mekanın her noktasından bakıldığında doku etkisi verecek şekilde birbirlerine yakınsa,
- Dokusal bir pattern oluşturacak kadar yeterli sayıya sahipse,
- Yüzey üzerindeki yoğunlaşmaları belli bir kararlılık gösteriyorsa,
- Bir takım tekrarlar ortaya koyuyorsa, odak yüzeyi üzerinde, sertlik dereceleri değişmekle beraber dokusal bir etki verebilir.

2.1.2.2.8.2. Odak Yüzeyinde Doku Ögesinin Analizi

İç mekanda odak yüzeyi üzerinde doku görsel karakterlerine, sertlik derecesine ve düzenlilik derecesine göre ele alınmıştır (Tablo 8).

Tablo 8. Grafik Tasarım ögesi olarak “doku” analizi için belirlenen parametreler

DOKU	Karakteri	Gerçek (Yapısal) Doku
		Görsel (Dekoratif) Doku
		Karma
	Sertlik Derecesi	Sert (Kaba/Derin)
		Orta Sert
		Yumuşak (İnce)
		Karma
	Düzenlilik Derecesi	Düzenli Doku
		Düzensiz Doku
		Karma

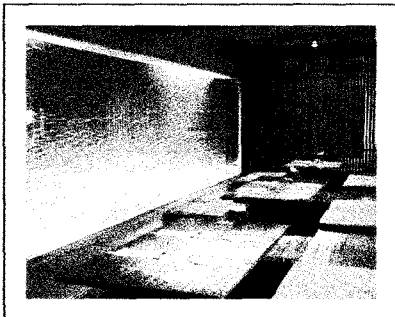
a.Doku Karakteri Açısından Alt Açılımlar: Karakteri açısından dokular, “gerçek (yapısal)” ve “görsel (dekoratif) doku” olarak ele alınmıştır.

• **Gerçek (Yapısal) Doku:** Gerçek doku, grafik öğelerin malzemesinden kaynaklıdır. Yüzey üzerindeki biçimlerin ya da formların yapılarından kaynaklanan görme ve dokunma yolu ile algılanan dokulardır. Yani odak yüzeyini oluşturan malzemenin kendi gerçek dokusudur (Şekil 94, 95, 96, 97, 98).

• **Görsel (Dekoratif) Doku:** Görsel doku, grafik öğelerin organizasyonundan kaynaklıdır. İki şekilde ele alınmıştır;

Gerçekte iki boyutlu olup, iki veya üç boyutlu etki veren görsel öğelerin bir araya gelişleri ile oluşturdukları ve görsel yolla algılanabilen doku etkisi olarak,

Gerçekte üç boyutlu olup, üç boyutlu etki veren dokunsal öğelerin bir araya gelişleri ile oluşturdukları ve görsel yolla algılanabilen doku etkisi olarak ele alınmış ve analiz edilmiştir (Şekil 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106).

Şekil 94. Gerçek (yapısal) doku ögesi (DaimiRestorant-Japonya) [119].

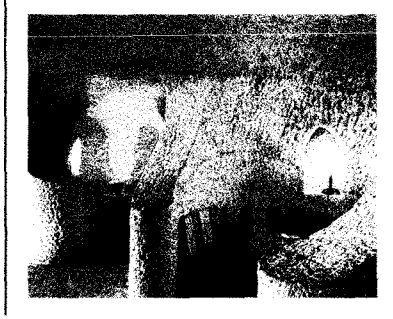

Şekil 95. Gerçek (yapısal) doku ögesi (Talya Oteli-Antalya) [187].

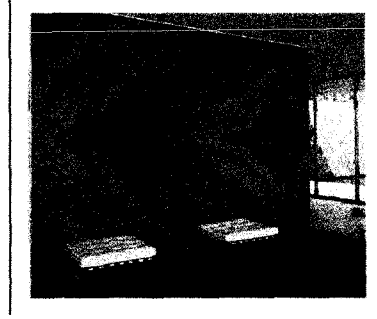

Şekil 96. Gerçek (Yapısal) doku ögesi (Game Cafe Jumanji-Kore Restoranı)

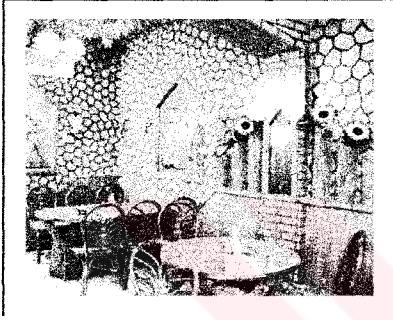
[165].

Şekil 97. Gerçek (yapısal)
doku ögesi

Şekil 98. Gerçek (yapısal)
doku ögesi [188].

Şekil 99. Görsel (Dekoratif)
doku ögesi (Chalet
Restaurant – Dubai) [189].

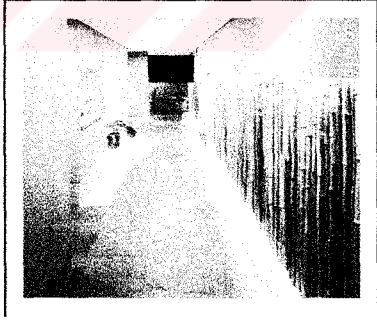
Şekil 100. Görsel
(Dekoratif) doku ögesi
(Yelken Restoran –
İstanbul) [190].

Şekil 101. Görsel
(Dekoratif) doku ögesi
(The Marmara Otel
Restoran – İstanbul) [191].

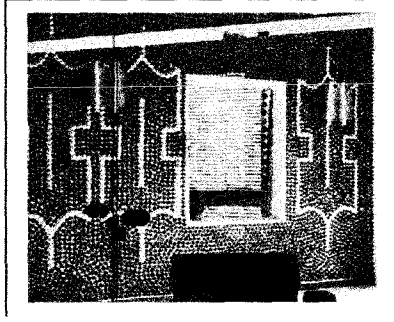
Şekil 102. Görsel (Dekoratif)
doku ögesi (Pink's Restoran
- Kaliforniya, Amerika)
[192].

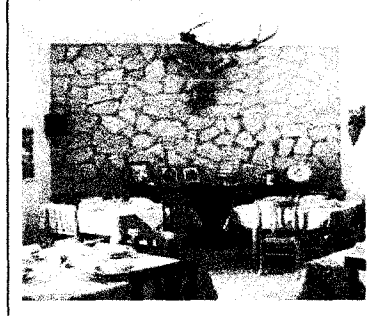
Şekil 103. Görsel
(Dekoratif) doku ögesi
(Sushiko Restoran – Seul,
Kore) [128].

Şekil 104. Görsel
(Dekoratif) doku ögesi
(Oven Ramon Turró 126,
Barselona, İspanya) [193].

Şekil 105. Görsel (Dekoratif) doku ögesi [188].

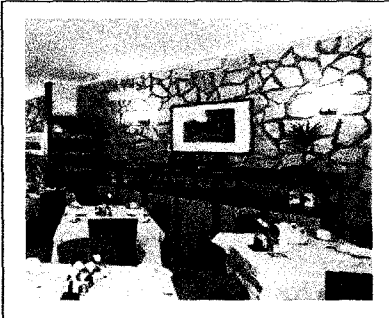

Şekil 106. Görsel (Dekoratif) doku ögesi (Restoran – İtalya) [194].

b. Dokunun Sertlik Derecesi Açısından Alt Açılımları: Odak yüzeyi üzerinde algılanan dokunun sertlik dereceleri gerek gerçek ve gerekse görsel doku olsun, “sert, orta sert ve yumuşak doku” olarak üç ana şekilde ele alınmıştır.

- **Sert doku:** Pürüzlülük derecesi yüksek dokulardır (Şekil 107).
- **Ortasert Doku:** Sert ile yumuşak doku arası etki veren dokulardır (Şekil 108).
- **Yumuşak Doku:** Pürüzlülük derecesi düşük ya da hiçbir pürüz etkisi vermeyen dokulardır (Şekil 109).

Dokuların sertlik derecelerine göre yapılan bu sınıflama, gerçek (yapısal) dokularda olduğu kadar, görsel (dekoratif) dokular da geçerlidir.

Şekil 107. Sert doku (Siracusa Otel Restoran–İtalya) [195].

Şekil 108. Orta sert doku (Treize av eti lokantası – İstanbul) [196].

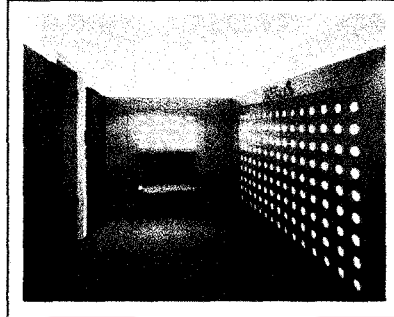

Şekil 109. Yumuşak doku (Thanasis Olimpus Restoran – Kanada) [197].

c. Dokunun Düzenlilik Derecesi Açısından Alt Açılımları: Düzenlilik derecesi açısından doku, “düzenli” ve “düzensiz” olarak ele alınmıştır.

• **Düzenli Doku:** Odak yüzeyi üzerindeki öğelerin “Tekrarı, Tam Tekrarı, Aralıklı Tekrarı” ile oluşan dokulardır (Şekil 110).

• **Düzensiz Doku:** Odak yüzeyi üzerindeki öğelerin “Değişken Tekrarı” ile oluşan, ya da tamamen dağınık, heterojen bir görünüm veren dokulardır. Bu doku türünde odak yüzeyi üzerindeki öğeler arasında yön, ölçü, biçim, renk...vb, bir takım zıtlıklar söz konusudur (Şekil 111).

Şekil 110. Düzenli doku
(Game Cafe Jumanji
Restoranı – Kore) [165].

Şekil 111. Düzensiz doku
(İdeal House Cologne
standı-2004 Körln) [198].

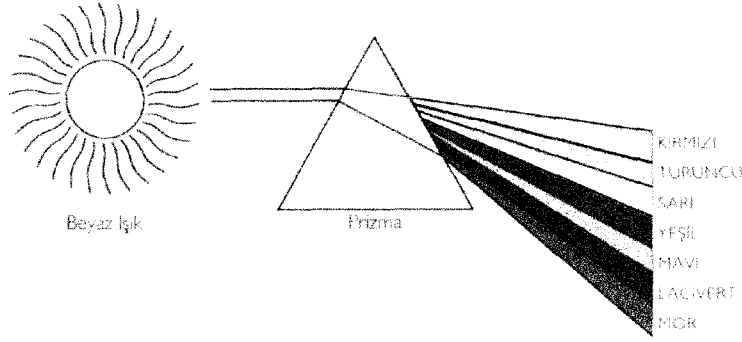
2.1.2.2.9. Renk Kavramı, Oluşumu, Sınıflandırılması, Özellikleri (Bileşenleri) ve Armonileri

Renk, mimar, iç mimar ve bütün süsleme sanatları için oldukça önemli bir elemandır. Örneğin; Çıplak dört duvardan ibaret bir mekan, canlılığını renklerle kazanır.

Renk, bilimsel olarak şöyle tarif edilebilir: Işığın dalga uzunluğuna göre, gözümüz yoluyla görsel algıda oluşturduğu duygudur [31, 77, 20].

Benzer şekilde renk. “cisimler tarafından yansıtılan ışık ışınlarının gözde oluşturduğu öznel bir duyum” olarak tanımlanabilir [46, 90].

a. Renk Oluşumu: Renklerin sırrını çözmek üzere gökkuşağını ilk inceleyen İngiliz fizikçisi Isaac Newton oldu (1642-1727). Güneş ışığını parçalayıp içindeki renkleri birbirinden ayırmaya çalışan Newton, bir odayı kararttıktan sonra pencereye açtığı yuvarlak bir delikten güneş ışığını süzdü ve bu ışığı dört cepheli piramidal billur bir prizmadan geçirerek beyaz perdeye aksettirdi. Güneş ışığını parçalayan prizma, bu ışığın yedi rengini, gökkuşağında olduğu gibi, perde üstüne sıraladı. Newton, böylece renk teorisinin, renk biliminin temelini atmış oldu [44, 20, 10, 97, 141, 166]. (Şekil 112).

Şekil 112. Isaac Newton' un renk deneyi [34].

Daha sonra Fransız Marie-Eugene Chevreul (1786-1889) ve Alman Hermann de Helmholtz (1821-1894) renk üstündeki araştırmaları derinleştirerek, bugünkü renk bilimini oluşturdular [44, 77, 141].

Prizmadan geçerek güneş ışığının ayrılan ve “Solar Spektrum” diye adlandırılan renk çemberindeki yedi rengi, “Kırmızı / Turuncu / Sarı / Yeşil / Mavi / Lacivert / Mor (violet)” dir [97, 166].

b. Rengin Sınıflandırılması: Bu çalışma kapsamında renkler, oluşumlarına göre ve ısı algılarına göre sınıflandırılmıştır.

b.1. Renklerin, Oluşumlarına Göre Sınıflandırılması: Evrensel olarak renkle ilgili her soruna temelden cevap verebilecek mükemmellikte olan Munsell sistemi renk düzenini incelemek için bugün en geçerli sistem olarak bilinmektedir [20]. Bu sisteme göre renkler aşağıdaki şekilde sınıflandırılmıştır.

- **Ana / birincil renkler:** Bu altı rengin üçü ‘ana renkler’ olarak; sarı, kırmızı, ve mavidir. Çemberi tamamlayan bütün renkler bu üç rengin. karışımından ortaya çıktıkları için bu üç renge ana renkler denilmektedir [77, 44, 199, 200, 141].

- **Ara / ikincil renkler:** Yeşil, mor ve turuncu, ara renkler diye adlandırılır. Renk çemberinde ara renkler, ana renklerin arasında yer alır [44, 77, 31, 200, 141].

- **Üçüncül renkler:** Newton’un renk çemberinde, ana renkler ile ara renkler arasında yer alan ve ana renklerden ikisinin eşit olmayan ölçülerde karışımından ortaya çıkan renkler ise üçüncül (tersiyer) renklerdir [77].

- **Renksiz (tarafsız / nötr) renkler:** Nötr renkler, siyah ile beyaz arasındaki tüm renklerdir. Siyah, beyaz ve gri (kül rengi), renksiz renkler diye anılır [44, 31, 200, 141].

Yukarıda sayılanlar dışında “Tamamlayıcı (zıt /kontrast) renkler”, “Bütünleyici renkler”, “Uygun renkler” ve “Uygunsuz renkler” de bu sınıflamada yer alır. Fakat konuyu daraltmak açısından açıklamaları yapılmamıştır.

b.2. Isı Algılarına Göre Renk Çeşitleri: Renkler, insanda oluşturdukları sıcaklık ve serinlik etkilerine göre ikiye ayrılırlar. Bunlardan bir kısmına “soğuk” ve bir kısmına da “sıcak” renkler denir [77, 201, 200, 141]. Fakat bu grupe her hangi bir sıcaklık etkisi vermeyen “nötr” renkleri de eklemek yerinde olur.

- **Sıcak renkler:** Sarı, turuncu, kırmızı ve mor-kırmızı sıcak renklerdir.
- **Soğuk renkler:** Mor, mavi-mor, mavi-yeşil ve sarı-yeşil soğuk renklerdir.
- **Nötr renkler:** Siyah, beyaz ve gridir [44, 201, 200, 141].

c. Rengin Özellikleri (Boyutları /Bileşenleri /Karakteristiği): Algılanan renklerin özellikleri “uzunluk”, “genişlik” ve “derinlik” olarak ele alınmıştır.

• **Uzunluk (rengin türü - adı):** Rengin türü, sarı, yeşil, mavi, kırmızı biçiminde yaptığımız ayrımları belirleyen özelliktir Yani renkleri betimlemede kullanılan terimlerdir [98, 78, 202].

• **Genişlik (rengin değeri -tonu):** “Değer”, “kıymet, valör, value” kelimelerinin karşılığıdır. Günlük dilde “Ton” olarak da kullanılmaktadır. “Rengin tonu”, açık sarı ve koyu mavi gibi rengin açıklık veya koyuluğudur [77, 44, 31, 78, 20].

Bir “rengin değeri” onun açıklık ve koyuluğunu ifade eder. Başka bir anlatımla, beyaz veya siyah miktarı, onun değerini belirler [77, 98]. Örneğin bir mavi boyaya sarı boya katılırsa türü değişir. Ama beyaz ya da siyah katılırsa sadece rengin değeri (açıklığı - koyuluğu) değişir [202].

• **Derinlik (rengin yoğunluğu - kroma, doymuşluk):** Rengin yoğunluğu, rengin doyum kalitesi veya şiddetinin ölçüsü ve saflık derecesidir [31]. Başka bir ifadeyle, renk yoğunluğu rengin parlaklığı ile ilgilidir. Yoğunluğu fazla olan renkler, parlak renklerdir. [98, 78]. Yoğunluğa eş anlamlı olarak bazen “kroma” sözcüğü. de kullanılabilir [77].

Aynı değerde (koyulukta) bir gri ile, herhangi bir renk türü örneğin yeşil, karıştırılırsa, tür ve değerde bir değişme olmaz.. Ama yeşil grileşir. Yani parlaklığı azalır [202].

Rengin bu sayılan üç boyutuna (uzunluk, genişlik, derinlik) boyutlarına bazı kaynaklarda “rengin değeri” de denilmektedir. Bu kavram “rengin ton değeri” ile karıştırılmamalıdır.

d. Renk Armonileri: Mekansal tasarımda renkler birbirinden bağımsız düşünülemez. Başka bir ifadeyle her renk etkisi ve duygusu, yan yana kullanılan renklerin birbirleriyle ve çevresinin zeminin toplam etkisiyle ortaya çıkmaktadır. Bu ilişkide en önemli etken “uygunluk” ve “zıtlık” tır. İç mekanda, renkte benzer değerlerin kullanımı, bütünlük, devamlılık, tekrar, ritim sağlayarak mekansal etkiyi ve algılamayı güçlendirir. Benzer değerdeki renklerin çok kullanılması mekanda monotonluk oluşturabilir. Karşıt renkler kullanarak, belli bir özelliğe dikkat çekilebilir veya önemli bir eleman vurgulanabilir [12].

Sonuç olarak renk armonileri, “uygun” ve “kontrast” renk armonileri olarak sınıflandırılmaktadır.

d.1. Uygun (İlgili / Benzer) Renk Armonileri: Uygun renk armonileri bir ya da daha çok komşu renkten oluşur. Hatasız bir armonidir ve birliğe götürür. Bu armoniler bir yüzeyde, mekanda bütünlük sağladığı gibi mekanın daha geniş görünmesini de sağlar [77]. Uygun renklerin armonisi ağır başlı fazla bağırmayan, temkinli armonilerdir [200]. Uygun renk armonileri “monokromatik” ve “analog” armoniler olarak iki alt guruba ayrılır;

- **Monokromatik armoniler:** Yalnızca bir rengin kullanıldığı şemalar monokromatiktir. Bu tür bir armonide, tasarımcılar bir rengin birkaç değer ve yoğunluk çeşidini kullanırlar. Bu aralık beyazdan siyaha veya çok parlak renklerden çok donuk renklere olabilir [77, 52].

- **Analog armoniler:** Analog renk armonisi renk çemberinde yan yana olan renklerden oluşur. Faulkner’e [77] göre Analog armoniler, monokromatik armoniye göre, daha fazla çeşitlilik ve ilgi yaratabilir.

d.2. Kontrast Renk Armonileri: Konrast renk armonileri, renk çemberinde birbirinden uzakta olan renkleri esas alır ve daha fazla çeşitlilik sağlar. Bu renklerden biri soğuk, diğeri sıcak olmalıdır [77].

e. Rengin Psikolojik Etkileri: Renklerin ruhta uyandırdıkları tepkilere, duygulara renk psikolojisi denir, çünkü renklerin “Psihi” ye, ruha seslendiklerine şüphe yoktur [141].

Lang [90] şekil, örüntü, mekan, malzeme, aydınlatma ve rengi yapılanmış çevrenin anlam taşıyıcı değişkenleri olarak tanımlar. Burada renk sosyal geleneklerin bir uzantısında toplumdan topluma değişen anlamlar yüklenebilen bir taşıyıcı olarak değerlendirilmektedir.

Rengin psişik etkisi üzerinde en çok duran Kandinsky olmuştur. Renklerin duygular üzerindeki etkileri uzun süre aynı şiddette devam etmezler. En çarpıcı renk dahi bir süre

sonra gözü bıktırır, alıştıır. Ancak bu alışkanlık sonunda bilinçaltına nüfus eder ve psikik etki yapar [10].

Her esas rengin genel olarak ifade ettiği bir kavram vardır. Topluma ve coğrafi bölgeye göre değişmesine rağmen, örneğin, sarının neşe, turuncunun hareket, kırmızının tehlike, mavinin rahatlık anlamına geldiği söylenebilir [203].

Bir çok dinlerde renkler etkilerine göre sembolleştirelmıştır. Mesela sarı renk yalnız Çinliler tarafından değil, Hıristiyan'larca da mukaddes sayılmaktadır [200].

İç mekanda ise rengin bir çok farklı psikolojik etkilerinden söz edilebilir. Örneğin; Renk, formu belirler. Bir çizgi, iki boyutlu yüzey veya üç boyutlu hacim, çevresiyle, geri planıyla, karşıt renklerin kullanımıyla belirlenir. Renk oranları etkiler. İç mekanda yatay doğrultuda zıt renk kullanımı genişlik duygusu, düşey doğrultuda kullanımı ise yükseklik duygusu yaratır. Renk ölçeği ortaya çıkarır. Mekanda kullanılan zıt renkler, mekanın uzak mesafeden boyutsal olarak daha kolay algılanmasına yardımcı olur. Renk mekanda ağırlık duygusu oluşturur. Mekanda, koyu renkli elemanlar ağır, açık renkli elemanlar ise daha hafif görünmektedir. Renk mekana birlik ya da çeşitlilik kazandırır. Sıcak veya soğuk grup için deki benzer renk düzeni veya tek renkten oluşan bir düzen "Birlik" duygusuna katkıda bulunurken, farklı renklerden oluşan bir düzen "Çeşitlilik" duygusu vermektedir. Renk, malzemenin öz – niteliğini ifade eder. Kırmızı kiremit bir çatıya, gri taş duvarlara, kahverengi ahşap doğramalara sahip bir yapı, her malzemenin öz-niteliğini açıkça göstermektedir [8, 204, 205, 12].

e.1. Sıcak-Soğuk, Açık-Koyu ve Parlak-Mat Algılarına Göre Renklerin Psikolojik Etkileri : Mekanları oluşturan yüzeylerin, renklerdeki açıklık - koyuluk, sıcaklık - soğukluk ve parlaklık – matlıkları, onların farklı biçim ve uzaklıklarda algılanmasına neden olabilmektedir [46].

Sıcak renklerin hemen gözü çeken, gözü kamaştıran özellikleri vardır yani sıcak renkler daha dinamiktir. Olduklarından daha büyük ve daha yakın görünürler [199, 77].

Sıcak renklerin neşe, canlılık, hareket yaratma, iştah verme gibi psikolojik etkileri vardır [31, 44, 52]. Çok yoğun kullanıldıklarında yorucu bir etki yaparlar [200, 141].

Sıcak renkler, en çabuk görülen renkler olduğundan, bu renklerle boyanmış yüzeyler ve cisimler, olduklarından daha yakın ve büyük görünürler. Sonuçta renklendirdikleri mekanı olduğundan daha küçük gösterirler [201, 31, 77, 44, 24].

Sıcak renkler kullanılmış bir mekanda insan, zamanın daha hızlı geçtiği hissine kapılır [12].

Soğuk renkler statik özellik gösterir ve algılayana sükunet, rahatlık, dinlendirme hissi verirler [31, 200, 141, 201, 199].

Soğuk renklerle boyanan yüzey ve cisimler geri çekilirler, olduklarından daha uzak ve küçük görünürler. Sonuçta renklendirdikleri mekanı olduğundan daha büyük gösterirler [201, 31, 206, 52, 24].

Soğuk renkler kullanılmış bir mekanda insan, zamanın daha hızlı geçtiği hissine kapılır [12].

Maccubrey ve Grundlach [3], açık değerdeki renkli yüzeylerin koyu değerdeki renkli yüzeylerden ölçü bakımından daha büyük algılandıklarını saptamışlardır. Ayrıca, açık değerli cisimler uzakta, koyu değerli olanlar daha yakında etki yapar [52, 97, 24].

Canlı (doygun / parlak / ışıklı) renkler, cansız (mat), renklerin önüne gelir [201, 120, 97, 98]. Ayrıca mekanda parlak renklerin kullanılması heyecan verici ve neşeli bir etki yaratırken, sakın ve pastel renkler dinlendirici etki yaratır [12].

Koyu, parlak ve sıcak renkli yüzeyler mekanı olduğundan daha küçük gösterirken, açık, mat ve soğuk renkli yüzeyler ise mekanı olduğundan daha büyük gösterir.

e.2. Türlerine Göre Renklerin Psikolojik Etkileri: Renklerin psikolojik anlamlarını bilmek, onları yerinde ve amaca uygun bir şekilde kullanmak için gereklidir. Aşağıda sadece “ana renkler”, “ara renkler” ve “nötr renkler” e yer verilmiştir.

- **Sarı:** Renklerin en aydınlığıdır. Sempati, neşe ve ferahlık veren bir renktir. Işığın ve sağ duyunun rengi, fikir ve zekayı yükseltici renktir [200, 10]. Bunun yanında bu rengin çocukları vandalizme (kırıcılığa) götürebilen bir etkisi de vardır [141]. Sarı, dikkatli olma, hareket, çarpma, kayma gibi simgesel özelliklere sahiptir. Alçak gönüllülük, açık düşünce ve tasasızlık oluşturur [3].

- **Kırmızı:** Heyecanlandırıcı bir renktir. Samimiyet ve hoşlanma duygusu doğurur. Nefse hakimiyeti kaybettiren bir renktir [52, 10, 200]. Kırmızı renk en fazla dikkati çeken, çok kuvvetli, dinamik bir renktir [97, 3]. Kırmızı, sıcaklık hissi verir. Ayrıca, kırmızı, şiddet, huzursuzluk ve tahrip etkisi yaratabilir [120, 141].

Bazı ülkeler bu rengi yurtseverlik duygularını kamçılayan renk olarak kabul eder ve ayrıca çok uzaktan göze çarpması dolayısıyla her ülke onu tehlike işareti olarak kullanır. Simgesel olarak kırmızı, sevgi, mücadele, canlılık, kan ve ateş, işkence, nefret, tehlike, ilaçta-zehirli, sıhhi tesisatta sıcak anlamı verir [3, 200].

- **Mavi:** Soğuk, sakın, aynı zamanda pasif bir renktir. Sınırları teskin edicidir. [141, 97]. Goethe [200], bu renk için “etki eden hiçlik” der. Mavi, düşünme, karar verme

yeteneğini artırır, rahat bir hava içinde çalışmayı sağlar. Yaratıcı fikirlerin doğmasına neden olur [52, 10, 141]. Bunun yanında mavi, insanlarda istek, yalnızlık hissini uyaran bir renktir [120].

Mavi, manevi bir sonsuzluğa da sahiptir. Su ve havanın sınırsızlığın, sonsuzluğun sembolüdür [141, 200]. İnanç'ın sembolüdür. Mavi Çin 'de ölümsüzlüğün sembolüdür. Korku, dalgınlık ve hüznü ifade eder ve manevi metafizik zenginliği gösterir [97]. Mavi aynı zamanda doğruluk sembolü olarak da bilinir [200].

• **Turuncu:** Turuncu, sıcak renkler sınıfından olmakla beraber, kırmızı kadar dinamik değildir. Güneşi, rahatlığı, parlaklığı hatırlatır, bu açıdan, ferahlık duygusu uyandırır [141]. Yaşama gücünü ve sevincini artırır [200, 10]. Turuncu, parlaklık, zenginlik, ışık ve verimliliği simgeler [3].

• **Yeşil:** Memnuniyet, sükunet ve ümit telkin eder. Serin, taze ve gençleştirici bir renktir [10, 3]. Yeşil dinlendiricidir. Tabiatı, açık havayı, kırları temsil eden renktir [207, 200, 97].

Hıristiyanlar yeşil rengi iman ve ölmezliğin sembolü olarak kabul ederler. Yeşil tazelik gençlik ve biraz da hamlığı ifade eder [200]. Verimlilik, tatmin., teskin, sükunet ve ümit yeşilin ifade değerleridir [97]. Ayrıca yeşil, arzu, emniyet, memnuniyet, ilk yardım ve serbest geçiş simgesidir [3].

• **Mor:** Mor, bilinmeyen ve gizliliğin rengidir. Geniş bir yüzey olarak kullanılırsa korku verir [97]. Gerçekleşmesi zor olan sabit fikirler doğuran, pişmanlık hissi veren bir renktir [52, 10].

Melankolik karakteri olan bir renktir. Keder ve hüznü ifade eder. Matem rengidir. Aynı zamanda esrar, işkence ve kontrolsüz kuvvetin rengidir [200]. Mor, gün bitiminin, atmosferin erittiği uzaklıkların rengidir [141]. Mor, huzursuzluk, mistisizm ve derinliği simgeler [3].

• **Siyah:** Ağır ve ciddi, siyah rengin karakteridir. Küçük yüzeyler halinde kullanıldığında canlılık, büyük yüzeyler halinde kullanıldığında endişe ve korku hissi doğurur [10, 52].

Batıda siyah daima keder, ölüm ve matem rengi olmuştur. Korku ve karanlığın rengi olduğu gibi kötülüklerin rengi de siyah renktir [200, 3, 207].

• **Beyaz:** Ferahlık verici bir renktir [10, 52]. Soyutun ve zekanın sembolü olarak gösterilir [97]. Açık ışıklı ve havalı bir renk oluşu dolayısıyla saflık, masumiyet doğruluk

ve temizliği ifade eder [3, 207]. Çin de beyaz renk matem rengidir. Beyaz bayrak, teslim bayrağıdır [200].

• **Gri:** Beyaz rengin kamaştırıcı parlaklığı yanında gri renk daha ağırbaşlı bir yumuşaklık ifade eder. Bununla beraber siyahın basıcı ağırlığını da taşımaz. [200].

Gri renk temkinli, rahat ve olgun bir yaşın, ayrıca tarafsızlığın sembolüdür [52, 10, 200, 3].

Sayılan tüm bu etkiler, rengin uygulandığı yüzey alanına, aydınlatma koşullarına ve yüzeyin dokusal özelliğine göre değişim gösterir. Büyük, küçük, dar ya da geniş yüzeylerde her rengin etkisi başka başkadır.

e.3. Rengin Mekan Öğelerindeki Psikolojik Etkileri: Mekanı meydana getiren öğelerin “Duvar”, “Tavan” ve “Döşeme” olduğu daha önce belirtilmişti. Renk Türlerinin mekanı meydana getiren öğelerdeki psikolojik etkileri aşağıdaki şekilde tablolaştırılmıştır (Tablo 9).

Tablo 9. Renk Türlerinin mekanı meydana getiren öğelerdeki psikolojik etkileri [3, 23].

RENK	DÖŞEMEDE	DUVARDA	TAVANDA
Kırmızı	Kudretli ,yanıcı ifadeli	Huzursuzluk	Kasvetli, rahatsız edici
Turuncu	Hareketi	Sıcak	Tahrik edici, basık
Sarı	Huzursuzluk verici	Tahrik edici	Aydınlatıcı, heyecan v.
Yeşil	Sakinleştirici	Sarıcı, çevreleyici	Koruyucu ,örtücü
Mavi	Davetkar, kurtarıcı	Uzaklaştırıcı, soğuk	Manevi, koruyucu
Kahverengi	Sağlam, durdurucu	Sabit (durağan)	Sıkıntı verici basık
Mor	Kararsızlık verici	Aşağılayıcı	Bunaltıcı
Siyah	Düşündürücü	Sakin ,huzursuz	Çukurlaştırıcı, Ezici
Pembe	Duygulu, nazik hassas,	Özden uzaklaşma,	Saydam, uçucu
Beyaz	Dokunma yabancılığı	Rahatlatıcı, serinletici	Boş, hafif, yükseltici

Renklerin sıcaklık algılarının mekanı meydana getiren öğelerdeki psikolojik etkileri aşağıdaki şekilde tablolaştırılmıştır [3]. (Tablo 10).

Tablo 10. Renklerin sıcaklık algılarının mekanı meydana getiren öğelerdeki psikolojik etkileri [3, 208, 209].

	Sıcak Renk koyu değer	Soğuk renk koyu değer	Sıcak renk açık değer	Soğuk Renk açık değer
TAVANDA	Kasvetli, Tehditkar	Kapatici, Örtücü	Manevi baskı	Yükseltici
DUVARDA	Çevreleyici, Sarıcı	Soğuk	Hareketlendirici	Serin, Yönlendirici
DÖŞEMEDE	Tutucu, Sağlam, Emniyetli	Ağır	Yükseltici, Kaldırıcı	Düz, koşmaya teşvik

2.1.2.2.9.1. İç Mekanda Renk Kavramı

Renkler, mekan işlevlerinin belirtilmesine de yardımcı olurlar. Kullanıcı ve çevresindeki mekansal elemanlar, yararlanma işlevi, estetik işlev ve bilgilendirme gibi üç temel işlev biçiminden oluşan sistemler tarafından tanımlanır. Renk ise hem uyandırıcıdır hem de algılama işlevinin gerçekleştirilmesinde görev alır [46].

Renk, oranları etkilemek, ölçeği belirtmek, birlik ve çeşitliliği ortaya koymak, bütünü parçalamak, parçayı bütün içerisinde gizlemek, denge ve simetriyi bozmak veya kurmak, benzerlik veya zıtlığın etkisini arttırmak veya azaltmak gibi birçok özelliğe de sahiptir. Düzenin okunabilmesinde, karmaşa ve kaos arasındaki hassas sınırın korunmasında, insan ölçeğinin yakalanmasında da renkten yararlanılabilir [90].

2.1.2.2.9.2. Odak Yüzeyinde Renk Öğesinin Analizi

Çalışma kapsamında renk kavramı, iç mekandaki odak yüzeyini oluşturan grafik öğelerdeki renk etkisi olarak ele alınmıştır. Bu bağlamda renk elemanı rengin boyutları (uzunluk, genişlik, derinlik) ve renk çeşitliliklerine (tek renkli, çok renkli) göre aşağıdaki şekilde analiz edilmiştir (Tablo 11).

Tablo 11. Grafik Tasarım ögesi olarak “renk” analizi için belirlenen alt açılımlar

RENK	Rengin Boyutları	Uzunluk (Türü)	Sıcak
			Soğuk
			Nötr
			Karma
		Genişlik (Tonu)	Açık
			Koyu
			Karma
		Derinlik (Yoğunluğu)	Parlak
			Mat
	Karma		
Rengin Çeşitliliği	Tek Renkli (Monokrom)		
	Çok Renkli (Polikrom)		

Renk elemanı için belirlenmiş olan bu alt açılımları sıra ile inceleyip örnekleme gerekmektedir.

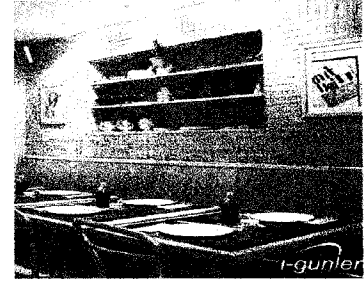
a. Rengin Özellikleri (Boyutları) Açısından Alt Açılımlar: Rengi boyutları uzunluk, genişlik ve derinlik olarak ele alınmıştır.

• **Uzunluk (Rengin Türü):** Renk betimlemesi (kırmızı, mavi, yeşil,...vb.) ile ilgili bir değişkendir. Bu çalışma kapsamında ise uzunluk (renğin türü), rengin ısısal etkilerine göre ayrımını ifade etmektedir. Çünkü, renkleri ısı parametresine göre gruplayarak ifade etmek, yüzlerce rengi betimleyerek ifade etmekten çok daha pratik ve çalışmanın amacına uygundur.

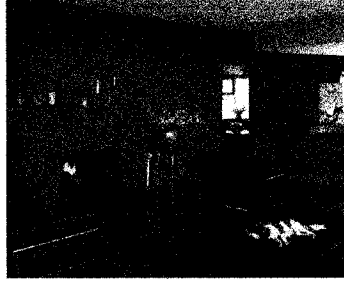
Bu bağlamda renk, ısısal etkisi bakımından sıcak, soğuk, ve ısı kavramına yönelik tarafsızlık ifade eden, nötr şeklinde ele alınmıştır (Şekil 113, 114, 115).

• **Genişlik (Rengin Tonu):** Rengin açıklık koyuluk derecesi ile ilgili bir değişkendir. O nedenle açık, koyu şeklinde guruplaştırılmıştır (Şekil 116, 117).

• **Derinlik (Rengin Yoğunluğu):** Rengin parlaklık derecesi ile ilgili bir değişkendir. O nedenle parlak, mat şeklinde guruplaştırılmıştır (Şekil 118, 119).

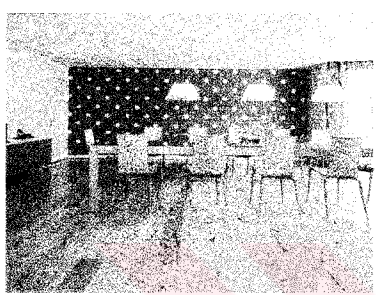
Şekil 113. Sıcak renk
(Chinese Unlimited –
Teşvikiye, İstanbul) [210].

Şekil 114. Soğuk renk
(Yaşama mekanı – Konut)
[209].

Şekil 115. Nötr renk
(Pınar Restaurant- Maltepe,
İstanbul) [211].

Şekil 116. Açık renk (Yeme
alanı, Konut) [212].

Şekil 117. Koyu renk
(Şehzadebaşı Restoran –
Beyoğlu, İstanbul) [213].

Şekil 118. Parlak renk
(Bar – Kaliforniya) [214].

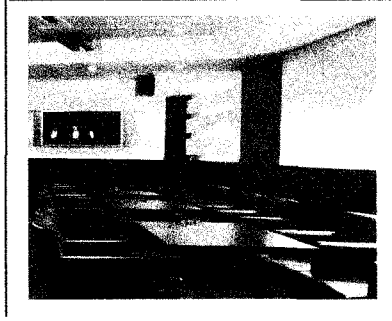

Şekil 119. Mat renk
(Yaşama mekanı) [209].

b. Rengin Çeşitliliği Açısından Alt Açılımlar: Renk çeşitliliği açısından renkler, tekrenkli ve çok renkli olarak ele alınmışlardır.

• **Tekrenkli (Monokrom):** Bir yüzey organizasyonunda renk sabit tutulup, aynı rengin tek bir tonu ile ya da, bir den fazla tonu ile yapılan düzenlemelerdir (Şekil 120, 121).

• **Çok Renkli (Polikrom):** Bir yüzey organizasyonunda bir den fazla renk çeşidi ile yapılan düzenlemelerdir (Şekil 122, 123, 124).

Şekil 120. Tek renkli-
Monokrom (Aqua Vitae
Kafe&Bar –Kore) [119].

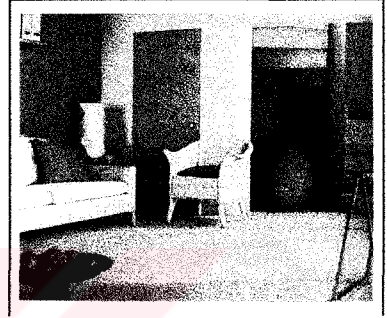
Şekil 121. Tek renkli-
Monokrom (Yaşama
mekanı – Konut) [209].

Şekil 122. Çok renkli -
Polikrom (McDonald's High
St. Restaurants) [215].

Şekil 123. Çok renkli -
Polikrom (Yaşama
mekanı) [209].

Şekil 124. Çok renkli -
Polikrom (Yaşama
mekanı)

2.1.2.3. Grafik / Görsel Tasarım (Düzenleme / Organizasyon) İlkeleri

“Mimari ürüne güzellik, simetri, benzerlik ve eşitlik gibi, bütün sanat ürünlerine uygulanabilecek kurallarla yaklaşılr.”

Eflatun (M.Ö.5.yy) [100].

“Mimarlığın görevi, ham maddeler aracılığıyla duygusal ilişkiler meydana getirmektir. Mimar, biçimleri örgütleyerek ruh'un saf yaratısı olan bir düzeni gerçekleştirir; biçim ve şekillerle bizde plastik coşkular uyandırır; yarattığı ilişkilerle bizde derin yankılar meydana getirerek dünyamızla uyum halinde olan bir düzenin ölçülerini verir, kalbimiz ve aklımızın çeşitli hareketlerini tayin eder ve böylece biz güzellik duygusunu hissederiz.”

Le Corbusier [69].

Aksoy'a [20] göre, herhangi bir biçimin incelenmesi, bu biçimi oluşturan öğelerin, bu öğeler arasındaki ilişkilerin belirlenmesini gerektirir. O nedenle bu çalışmada da yapılan

odak yüzeyi analizi, yüzeyi oluşturan öğeleri ve bu öğeler arasındaki ilişkileri kapsamaktadır.

Çeşitliliğe yer vermeyen bir düzen monotonluk ve sıkıntıya yol açar; düzene yer bırakmayan bir çeşitlilik ise kaos ile sonuçlanır. Düzenleme ilkeleri, bir yapının farklı biçimlerinin düzenli ve birleşik bütün içerisinde algısal ve kavramsal olarak varlıklarını bir arada sürdürmelerini sağlayan görsel araçlar olarak görülmektedir [58].

Tasarım alanındaki her yeni yaklaşımın değişik bir akım ya da üslup olarak ele alınmasına karşın, bunların yararlandıkları ilkeler temelde aynıdır. Bir insanın nasıl gördüğünü ve görsel bilgiyi nasıl anlamlı bir bütüne dönüştürdüğünü araştıran Gestalt psikoloji okulunun bu alanda elde ettiği sonuçlar, tasarım ilkelerini belirleyen başlıca faktörler arasındadır [98].

Grafik (görsel) tasarım elemanlarının, bir tasarım içinde nasıl kullanılacağını belirleyen, kökünde Gestalt'e ve Bauhouse'a dayanan grafik tasarım ilkeleri, aslında bütün görsel sanat ve tasarım dallarında geçerli olan ortak ilkelerdir [98].

Bu ilkelerin hepsi bir tasarımda eşit ölçüde yer almayabilir. Yapılan tasarımın amacına uygun olarak, bir ilke diğerinden daha önemli hale gelebilir. Tasarımcının bu ilkeler ve öğelerden hangilerini kullanılacağı ve dozajının ne olacağı onun kişisel özellikleri, duyu ve sezgileri ile de ilişkilidir [52].

Sonuç olarak, günümüz grafik / görsel tasarım alanındaki önemli tasarım ilkeleri aynı zamanda yüzeysel tasarımın da temel ilkeleri ile örtüşür [10]. Bunlardan en önemlileri aşağıda sıralanmıştır;

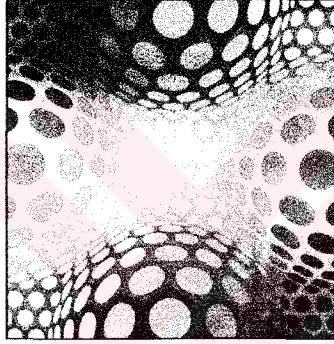
- 1.Görsel devamlılık (Süreklilik)
- 2.Orantısal İlişki
- 3.Görsel Hiyerarşi,
- 4.Görsel Bütünlük (Birlik)
- 5.Vurgu (İlgi Merkezi)
- 6.Denge [98].

Bu arada hatırlatmak gerekir ki, hiçbir tasarım ilkesi tartışılmaz mutlak ve katı bir kural değildir [34].

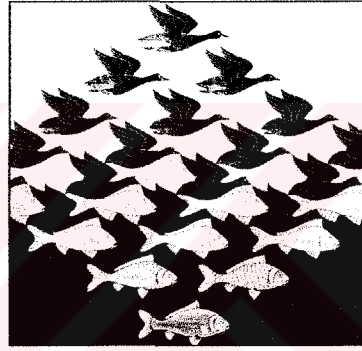
2.1.2.3.1. Görsel Devamlılık (Süreklilik) İlkesi

İnsan gözü takip özelliğine sahip, devamlılık davranışı gösteren organik bir yapıdır [34]. Tasarım yüzeyinde bazen bir çizgi ya da kıvrım boyunca hareket eden göz, bir unsurdan diğerine doğru kesintisiz geçişler yapabiliyorsa, devamlılık sağlanmış olur. Göz hareketlerinin ustaca denetlendiği bir tasarım, mutlaka hedefine ulaşır. Fakat devamlılığın dozu kaçırıldığı zaman, tekrarların yol açtığı bir tekdüzeliğe düşülebilir [98].

Vasarely'nin optik kareleri ve Escher' in "gökyüzü ve su - I" adlı kompozisyonu güzel sanatlar alanında görsel devamlılığın sağlandığı iyi örnekler arasındadır (Şekil 125, 126).

Şekil 125. Victor Vasarely - optik kareler - Pillango - Negy, 1971-75 [70].

Şekil 126. M. C. Escher "Gökyüzü ve su -I" [216].

Bir grafik (görsel) düzenlemede görsel devamlılık, uygunlukla, tekrarlarla, ritimle, ve koramla sağlanabilir.

2.1.2.3.1.1. Görsel Devamlılığı Sağlayan İlkeler

a. Uygunluk (Benzerlik) ile Görsel Devamlılık: Uygun görünen görsel elemanlar devamlılık etkisi uyandırır.

a.1. Uygunluk Kavramı: İki ya da üç boyutlu grafik / görsel biçim ya da formlar arasında ortak veya yaklaşık tarafların bulunmasına "uygunluk" denir. Biçim ve formların

ortak ya da yaklaşık tarafları olması, aralarında kolayca bağıntı kurulabilmesine zemin hazırlar [52, 31, 157].

Biçim ya da formlar arasındaki uygunluk, onların şekilleri, ölçüleri, renkleri, değerleri, dokuları, yönleri ve aralıklarından her hangi biri ya da bunlardan bir çoğu bakımından olabilir. Biçim ve formlar bu özelliklerin ne kadar çoğu bakımından birbirlerine benzerlerse o kadar fazla uygun sayılırlar. Uygunluk, sonuçta mutlak bir benzerlikle değil, rahat hissedilebilir bir yakınlıkla sağlanır. Bu nedenle uygunluk, tekrar ile zıtlık arasındaki yolun yarısıdır denilebilir [52].

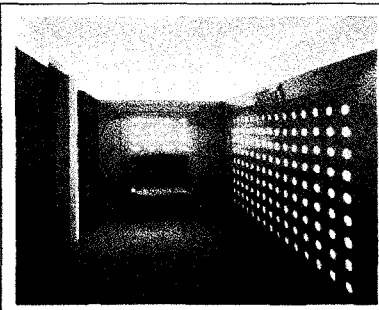
Özet olarak; birbiriyle uygun olan elemanlar, devamlılığı destekler. Ayrıca, uygun elemanların yan yana gelişlerinde “Tekrar” hissi doğar.

a.2. Odak Yüzeyinde Uygunluk İlkesinin Analizi :Yapılan çalışmada uygunluk ilkesini sağlayan değişkenler aşağıdaki gibidir (Tablo 12).

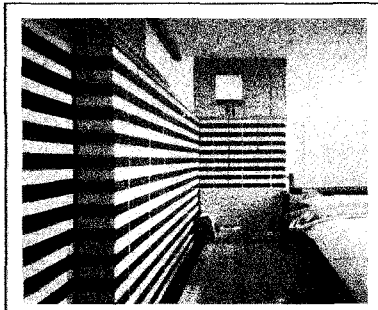
Tablo 12. Uygunluk /Benzerlik ilkesini sağlama yolları

Uygunluk / Benzerlik	Biçim (Şekil)
	Ölçü
	Renk
	Değer
	Doku
	Aralık
	Yön

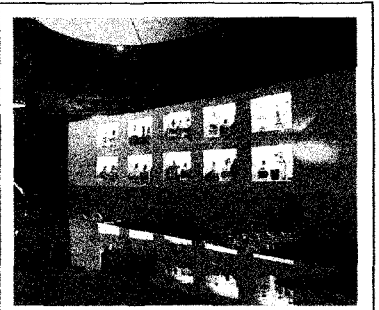
İç mekanda düşey yüzeyler üzerinde, uygunluk ilkesi kullanılarak görsel devamlılığın sağlandığı birkaç örnek aşağıdaki gibidir (Şekil 110, 35, 86, 32, 82).

Şekil 110. Uygunluk yoluyla görsel devamlılık (Game Cafe Jumanji) [165].

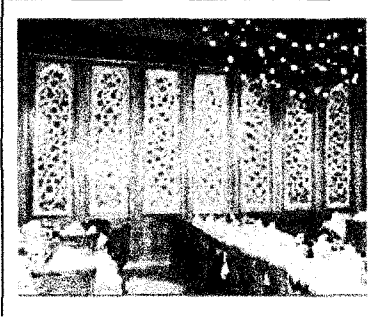
Şekil 35 Uygunluk yoluyla görsel devamlılık (Yatak odası – Konut) . [129].

Şekil 86. Uygunluk yoluyla görsel devamlılık (Cafe & Bar) [173].

Şekil 32. Uygunluk yoluyla görsel devamlılık (Cibali Restorant-İstanbul) [127].

Şekil 82. Uygunluk yoluyla görsel devamlılık (Beyti Lokantası) [167].

b. Tekrar İle Görsel Devamlılık: Tekrar eden görsel elemanlar devamlılık etkisi uyandırır [34].

b.1. Tekrar Kavramı: Odak yüzeyi üzerindeki grafik / görsel Tasarımda bir öğenin aynen ya da yakın değerinde olarak birden fazla sayıda kullanılması tekrarı oluşturur [52].

Ritmin yaratılmasında en önemli yollardan biri “tekrar”dır. Tekrarlanan bir çizgi veya biçim, bir çizgiden diğerine tasarım boyunca gözü ritmik bir şekilde hareket ettirir [77].

b.2. Tekrarın Sınıflandırılması: Tamtekrar, tekrar, değişken tekrar, aralıklı tekrar olmak üzere tekrarın dört türünden söz edilebilir.

• **Tam Tekrar:** Bu tür tekrar da kullanılan öğeler, ölçü, biçim, renk, değer, doku, yön, aralık olarak birbirinin aynıdır. Aynen tekrarlanan süsleme motifleri, tam tekrara örnek olarak gösterilebilir [52, 31].

Tam tekrarda elemanlar arasında değişiklik, kontrast görünümler olmadığından monotondur ve ilgi çekici değildir [20].

• **Tekrar:** Öğeler, ölçü, biçim, renk, değer, doku olarak birbirinin aynı, fakat yön ve / veya aralıkları birbirinden farklıdır. Aralıkları ya da yönlerinde farklılık olan motifler bu ilkeye örnek olarak gösterilebilir [52, 31].

• **Değişken Tekrar:** Tabiattaki düzenin başlıca esasıdır. Birbirlerinin aynı olmakla beraber, ölçü, biçim, renk, değer ya da dokularında küçük farklar olan biçim ya da cisimlerin bir arada kullanılması halinde oluşan tekrardır. Ayrıca öğeler arasında aralık ya da yön farkı da bulunabilir. Aralarında küçük farklar bulunan binalar, kar taneleri, kristaller, papatya tarlaları, yumurtalar değişken tekrar meydana getirirler [52, 20].

• **Aralıklı Tekrar (Alternatif Tekrar / Ritmik Tekrar / Münavebe):** Karşılıklı tekrar grupları veya birbirini izleyen değişmelerin tekrarıdır. Bu türde birden fazla biçim, motif, cisim belirli aralıklarla birbiri ardınca kullanılır ve tam tekrara göre daha ilginçtir [20, 31, 52].

b.3. Tekrarın Psikolojik Etkileri: Aynı figürün belirli aralıklarla tekrarı mekana farklı bir boyut kazandırdığı gibi, sınırlayıcı, bölücü bir etkide yaratmaktadır [157].

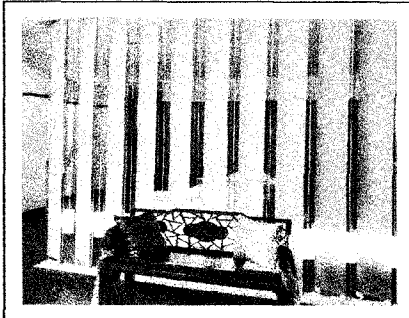
Tekrar genel olarak birleşik olarak etki yapar. Kullanıldığı alan içinde bütünlük oluşturur. Fakat cisimlerin çok sayıda ve benzer olarak kullanılışları bıkkınlık doğurabilir. [52].

b.4. Odak Yüzeyinde Tekrar İlkesinin Analizi: Yapılan çalışmada tekrar ilkesini sağlayan değişkenler aşağıdaki gibidir (Tablo 13).

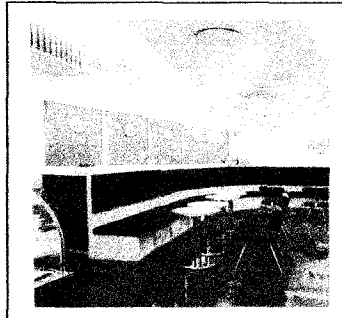
Tablo 13. Tekrar ilkesinin parametreleri

Tekrar	Tam Tekrar
	Tekrar
	Değişken Tekrar
	Aralıklı Tekrar

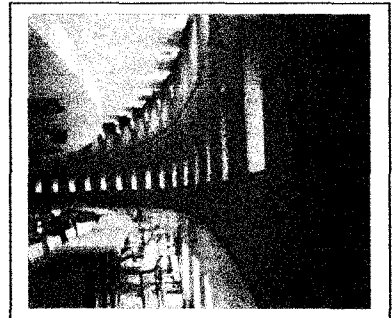
İç mekanda düşey yüzeyler üzerinde, tekrar ilkesi kullanılarak görsel devamlılığın sağlandığı birkaç iç mekan örneği aşağıdaki gibidir (Şekil 92, 127, 23, 128, 111, 129, 18, 55, 102, 130, 131, 29).

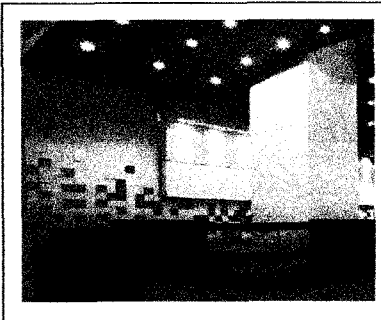
Şekil 92. Tam tekrar (Restoran – Kore) [117].

Şekil 127. Tam tekrar (Restoran – Kore) [117].

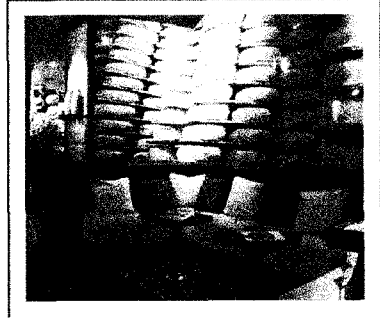
Şekil 23. Tam tekrar (CDG Havaalanı, Paris) [115].

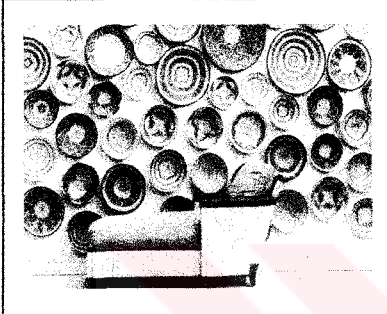
Şekil 128. Tekrar
(Koryodang restoran - New
York, Amerika) [165].

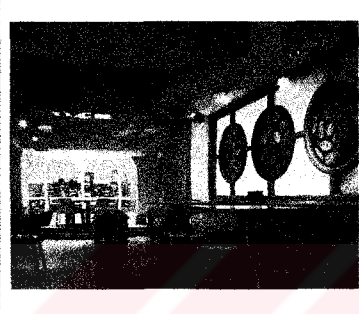
Şekil 111. Tekrar (İdeal
House Cologne standı-
IMM2004 Köln) [198].

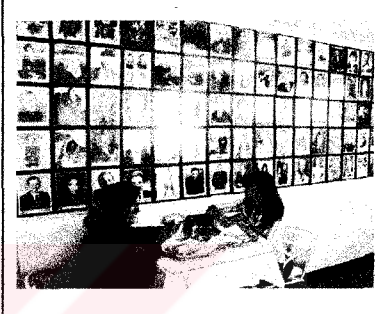
Şekil 129. Tekrar
(Pinabristo Restoran -
İstanbul) [217].

Şekil 18. Değişken tekrar
(Tasarım yarışması
uygulaması) [110].

Şekil 55. Değişken tekrar
(Zax Restoran&Bar-
İstanbul) [146].

Şekil 102. Değişken tekrar
(Pink's Restoran -
Kaliforniya, Amerika) [192].

Şekil 130. Aralıklı tekrar
(Şehzadebaşı Restoran -
Alanya) [213].

Şekil 131. Aralıklı tekrar
(Souvlaki Express
Restoran - Toronto) [218].

Şekil 29. Aralıklı tekrar
(J-Pop Cafe-Tokyo) [124].

c. Ritim (Düzün) İle Görsel Devamlılık: Devamlılık, görsel unsurlar arasındaki optik ritimlerle de sağlanabilir. Ritim duygusu doğal olarak bir devamlılığın ifadesidir. Ritim izleyiciyi (alıcıyı) aynı yöne çeken eşit ölçüde birçok unsurla oluşturulabilir. Ritme dayalı devamlılık oluşturmada kullanılan araçlardan biri de tekrar eden bir görsel unsurdur [98].

c.1. Ritim Kavramı: Ritim kelimesi Grekçe “rythmos”dan gelen, batı diterinde (rhythm, rythme) olarak nitelendiren ve genellikle müzikte yaygın olarak kullanılan bir kelimedir. Belirli aralıklarla ya da periyodik olarak tekrarlanan hareketlere ritmik hareketler denilir. Doğada da ritmik hareketlere rastlanır. Kalp atışları, her sene belirli aralıklarla değişen mevsimler, kumsalda dalgaların gidiş gelişleri veya bir nehrin akarken oluşturduğu kavis bunlara verilebilecek örneklerden bazılarıdır [10].

Hançerlioğlu'nun [41] felsefe sözlüğünde ritim, düzenli aralıklarla yinelenme eylemi ve ölçülü devinim kavramıyla açıklanmıştır.

Ritim, belirli çizgilerin, şekillerin, biçimlerin ya da renklerin, düzenli ve armonik bir şekilde kendini tekrar etmesine denir [58]. [61].

Faulkner'e [77] göre ritim genellikle elemanların düzenli, vurguların dikkatli olarak tekrarı ile belirtilen hareketlerin disipline edilmesidir ve gözün bir yerden başka yere hareketidir.

Fakat burada belirtmeli ki her düzensiz dizilim, her zaman ritimsizlik yaratmaz. Le Courbusier'in, Ronchamp'taki Notre Dame Du Haut Şapel'inin duvar yüzeyindeki pencereler (açıklıklar), her ne kadar düzensiz de görünseler, ara ara yinelenen boyutlarıyla devinim hissi veren ritmik bir düzenlemedir [44].

Sonuç olarak ritim, biçim ya da formların, tekil ya da gurup olarak, biçimlenmeleri ve yüzey özellikleri bakımından kısmen ya da tamamen benzerlikler göstererek, bir eksene bağımlı ya da bağımsız bir düzen içinde tekrar etmeleri ile oluşan görsel etkidir. Bu noktada ritim ve mimarlık ilişkisine değinmek faydalı olacaktır.

c.2. Ritim ve Mimarlık: Bir biçimsel düzende, benzer öğelerin veya öge guruplarının birbirini izlemesi, Ritim adı verilen, zaman içinde yinelenme duygusunu uyandırmaktadır. Bir revak, bir pencere sırası, yüzeylere uygulanan her türlü strüktür ya da bezeme ögesi mimarlık alanında ritim'e örnek teşkil eder [7, 24].

Gerçekte bir müzik terimi olan ritim için Bedri Rahmi Eyüboğlu, “Biz ressamlar müzik sanatından birçok kelimeleri ödünç almışız” der; ve örnekler: “Ritim. kompozisyon, armoni, disonans, akort, rapor, ton, dömiton, valeur, monoton gibi” [44].

Bilindiği gibi müzik işitsel ritim sergilerken, mimari görsel ritim ortaya koymaktadır. Görsel ritmi yakalama, aynen notalar veya vuruşlar arasındaki aralıklarla yaratılan kompozisyon da olduğu gibi bütünü oluşturan birimleri öğelerin ardışık düzenlenmesi ile ger çekleşir. Doluluk boşluk oranlarının, çatı eğimlerinin veya geometrik düzenin belirli aralıklarla tekrarı görsel ritim karakteri yaratır [16].

c.3. Ritmin Oluşumu: Ritmin yaratılmasında başlıca üç yöntem vardır. Bunlar, “tekrar”, “devamlılık ve “kontrast”tır. Ritimde tekrar; renk, çizgi, form ve dokunun yinelenmesiyle yaratılabilir [77, 58].

Öğelerin farklı biçimde ve büyüklükte düzenli tekrarı ile yaratılan ritim duygusu, değişen ya da tam tekrardır [16]. Ritmin diğer bir anahtarı ise kontrastlığı da içinde barındıran sürekliliktir [77].

c.4. Ritmin Psikolojik Etkileri: Mimarlıkta ritmin algılanan etkinliği soluk alma, yürüme gibi insan ritmine, mevsimlerin ardışık ritmi gibi doğal ilişkilere dayanmaktadır [16].

Ritim zaman boyutu ile bağlantısı olan bir özellik olarak, mekanda hareket, mekanda yönelme gibi oluşları da etkiler. Örneğin; Gotik mekanın ritmik taşıyıcıları ve örtüsü ona yönsel gerilimi veren başlıca öğelerdir [7].

Dommelen, Alexander ve Faulkner'e [77] göre Basit tekrarlardan oluşmayan ritim, daha fazla yaratıcılığa izin verir ve güçlüdür, daha dinamiktir. Yaratılan ritmik hareket, devinim ve enerji duygusu verir [16].

c.5. Odak Yüzeyinde Ritim İlkesinin Analizi :Bir grafik düzende tek bir form ya da biçim, diğer form ya da biçimlerle, sahip oldukları ortak özellik ya da özellikler aracılığı ile yan yana gelişlerinde ritim duygusu yaratabilir. Burada tekrar eden öğelerin belli bir eksenini takip etme zorunlulukları yoktur. Çünkü daha önce de açıklandığı gibi düzensiz dizilim, her zaman ritimsizlik yaratmaz.

Ölçü, şekil ve detay karakteristiklerinin tümü ya da bir bölümü açısından biçimler arasında bir aynılık ya da benzerlik söz konusuysa ritim, tekrar, tam tekrar ya da değişken tekrar yoluyla sağlanmış olur.

Bununla beraber, birkaç farklı biçim ya da formdan oluşan grupların ölçü, şekil ve detay karakteristikleri açılarından hiçbir değişim göstermeden art arda sıralanması yine ritim duygusu oluşturacaktır. Buradaki ritim, alternatif tekrar yoluyla sağlanmış olur.

Eğer art arda sıralanan öğeler ya da öğe grupları tam olarak benzeşmiyorsa, bunlar arasında ritim duygusu veren ortak özellik veya özellikler analiz edilmiştir.

Yapılan çalışmada ritim ilkesini sağlayan değişkenler, yani tekrar ederek ritim duygusu yaratan özellikler aşağıda verilmektedir (Tablo 14).

Tablo 14. Ritim duygusu veren özellikler

Ritm (Düzün)	Ölçü
	Şekil
	Detay Karakteristiği - Renk
	Detay Karakteristiği - Doku
	Detay Karakteristiği - Biçim
	Detay Karakteristiği - Form

İç mekanda düşey yüzeyler üzerinde, ritim ilkesi kullanılarak görsel devamlılığın sağlandığı birkaç iç mekan örneği aşağıda verilmektedir (Şekil 71, 42, 38, 132, 53, 93).

Şekil 71. Ritim yolu ile görsel devamlılık (Mc Donald's Restaurant) [145].

Şekil 42. Ritim yolu ile görsel devamlılık (Balo Bar - İstanbul) [135].

Şekil 38. Ritim yolu ile görsel devamlılık (Chew Young Roo S. B.) [132].

Şekil 132. Ritim yolu ile görsel devamlılık (Restoran - Amerika) [219].

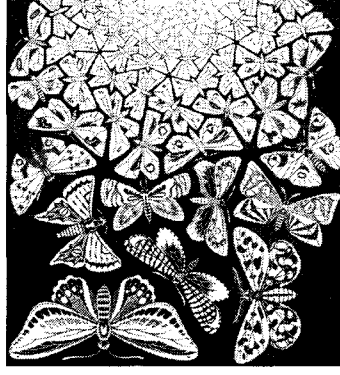
Şekil 53. Ritim yolu ile görsel devamlılık (Pivnica Raj Cafe Bar) [144].

Şekil 93. Ritim yolu ile görsel devamlılık (Mirror - İstanbul) [178].

d. Koram İle Görsel Devamlılık: İki zıt ucu uygun kademelerle birbirine bağlayan köprüye "Koram" denir [52, 31]. (Şekil 133).

Devamlılık, bir tasarımda formların büyüklük, yön ve/veya renklerindeki sıralı ve sistematik değişimleriyle de sağlanabilir [77].

Şekil 133. Güzel sanatlar alanından bir koram örneği (M. C. Escher “Kelebekler”) [216].

d.1. Koram Oluşumu: Koramda hiç değişmeyen koşullar; İki uç arasında zıtlık ve uçlar arasında düzenli bir kademeleşmedir. İki uç arasındaki zıtlık yalnız bir açıdan değil, biçim, ölçü, değer, doku, renk...vb, bir çok açıdan olabilir [52].

Koram meydana getirirken genel olarak biçimler birbirlerini örtmezler. Fakat bu şart değildir. Gerekli yerlerde örtme de kullanılabilir [52].

d.2. Koramın sınıflandırılması: Koramın, eksensel- aksiyel, merkezselsel, çevresel olmak üzere üç türünden söz edilebilir ve bir organizasyonda bir veya birkaçı bir arada yer alabilir [20, 31].

- **Eksensel koram:** Bir eksen boyunca oluşan koram türüne eksensel koram denir. Meydana gelen eksenin düzgün olması zorunluluğu yoktur. Eksen doğru, eğri ya da kırık çizgiden oluşabilir [31, 52].

- **Merkezselsel koram:** Bir merkez çevresinde oluşmuş bir ya da daha fazla koram’a bu ad verilir [31]. Bu sırada biçimler çevreden merkeze doğru ya da merkezden çevreye doğru büyüyebilirler [52].

- **Çevresel koram:** Eğer tasar oluşturan öğeler bir çevre oluşturacak şekilde kademeleşmişlerse, oluşan korama, çevresel koram denir [31]. Bu sırada koramın ya da koramların bağımlı buldukları merkez, alan içinde ya da alan dışında kalabilir [52].

d.3. Odak Yüzeyinde Koram İlkesinin Analizi :Yapılan çalışmada kullanılan, koram ilkesini sağlayan değişkenler ve koram türleri aşağıda verilmektedir (Tablo 15).

Tablo 15. Koram ilkesinin parametreleri

Koram	Tür	Aksiyel
		Merkezselsel
		Çevresel
	Koram Sağlayan Öge/ler	Biçim (Şekil)
		Ölçü
		Renk
		Değer
		Doku
		Aralık
		Yön

İç mekanda düşey yüzeyler üzerinde, koram ilkesi kullanılarak görsel devamlılığın sağlandığı bir örnek aşağıdaki gibidir (Şekil 134).

Şekil 134. Koram yolu ile görsel devamlılık (Karaf Restoran – Ankara) [220].

2.1.2.3.1.2. Odak Yüzeyinde Görsel Devamlılık (Süreklilik) İlkesinin Analizi

Yapılan çalışmada görsel devamlılığa gidiş yolları ve onların alt başlıkları aşağıdaki gibidir (Tablo 16).

Tablo 16. Görsel Devamlılık ilkesinin parametreleri

GÖRSEL DEVAMLILIK	Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Biçim (Şekil)		
		Ölçü		
		Renk		
		Değer		
		Doku		
		Aralık		
		Yön		
	Tekrar Yoluyla	Tam Tekrar		
		Tekrar		
		Değişken Tekrar		
		Aralıklı Tekrar		
	Ritm (Düzün) Yoluyla	Ölçü		
		Şekil		
		Detay Karakteristiği - Renk		
		Detay Karakteristiği - Doku		
		Detay Karakteristiği - Biçim		
	Koram	Tür	Aksiyel	
			Merkezsiz	
			Çevresel	
		Koram Sağlayan Öge/ler	Biçim (Şekil)	
			Ölçü	
Renk				
Değer				
Doku				
Aralık				
Yön				

Analizi yapılan 50 adet restoran örneği içerisinde koram ilkesine rastlanmadığından bu ilke analiz tablolarında görülmemektedir.

2.1.2.3.2. Orantısal İlişki İlkesi

Orantı, boyutlar arası ilişkilerdir. İki ya da daha fazla sayıda görsel unsur tasarım yüzeyinde bir araya getirildiğinde, bir orantı sorunu ile karşı karşıya kalınır. Tasarım

yüzeyinin eni ile boyu, görsel unsurların genişlikleri ve yükseklikleri ile bir arada oluşturdukları kitlelerin boyutları arasında daima orantıya dayalı ilişkiler vardır [98].

Tasarımcı, görsel unsurların orantısal ilişkilerinde değişken yapılar kurmaya çalışır. Çünkü, genişliğin uzunluğa, renkli olanın renksiz olana, bir ölçünün diğerine eşit olduğu tasarımlar, tekdüze görünürler [98].

2.1.2.3.2.1. Odak Yüzeyinde Orantısal İlişki İlkesinin Analizi

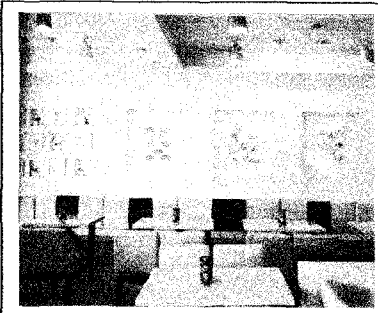
Yapılan çalışmada orantısal ilişki ilkesi değişken yapı ve sabit yapı olmak üzere iki ana başlık altında ele alınmıştır (Tablo 17).

Tablo 17. Orantısal İlişki ilkesinin parametreleri

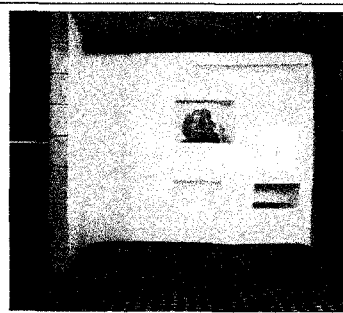
ORANTISAL İLİŞKİ	Değişken Yapılı Orantısal İlişki
	Sabit Yapılı Orantısal İlişki

• **Değişken Yapılı Orantısal İlişki:** Odak yüzeyi üzerindeki biçim ve /veya formların birbirlerine göre enleri ve boyları arasında bir farklılık varsa, değişken yapı bir orantısal ilişki söz konusudur (Şekil 135, 88).

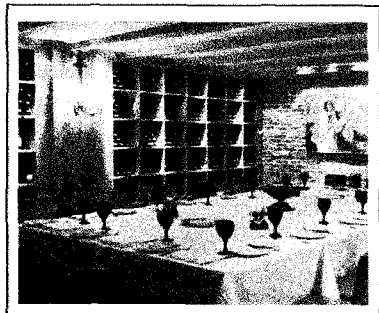
• **Sabit Yapılı Orantısal İlişki:** Odak yüzeyi üzerindeki biçim ve /veya formların birbirlerine göre enleri ve boyları arasında bir farklılık yoksa ya da birbirine çok yakınsa, sabit yapı bir orantısal ilişki söz konusudur (Şekil 136, 20, 27, 28).

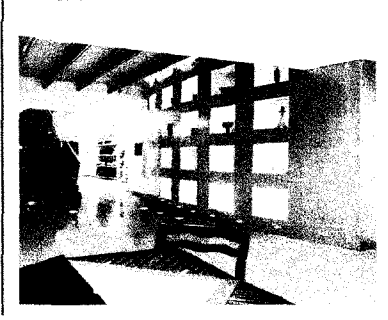
Şekil 135. Değişken yapı orantısal ilişki (Jechri Pizza Restorant) [117].

Şekil 88. Değişken yapı orantısal ilişki (Yatak odası) [142].

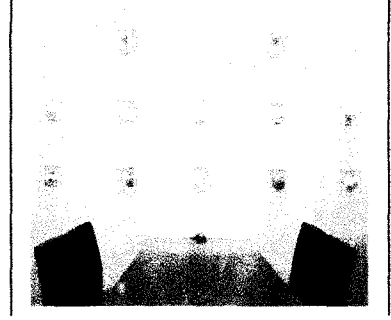
Şekil 136. Sabit yapı orantısal ilişki (Blue Water Cafe - Kanada) [221].

Şekil 20. Sabit Yapılı orantısız ilişki (Cam eşya mağazası) [112].

Şekil 27. Sabit Yapılı orantısız ilişki (Blue Bay Golf Club) [119].

Şekil 28. Sabit Yapılı orantısız ilişki (Nature Pub Rim Restoran-Kore) [119].

2.1.2.3.3. Görsel Hiyerarşi (Mertebeler Silsilesi) İlkesi

Hiyerarşi, “dizimlenme sırası” ya da “aşama düzeni” değimleri ile dile getirilmektedir. Din adamlarının, kutsal güçlerine göre sıralanmalarını dile getiren yunanca “Hierarkhia” değiminden türetilmiştir [41].

Mimarlıkta hiyerarşi, biçimin anlam veya öneminin boyut, şekil ve yerleşim yoluyla genel organizasyon içindeki diğer biçimlerin önüne çıkarılmasıdır [58].

Hiyerarşi ilkesi, mimari kompozisyonların çoğunda kompozisyonun içerdiği biçimler arasında bir takım farkların olduğunu ima eder. Bu farklılıklar, bir anlamda, sözü edilen biçim ve mekanların önem derecesini ve bunların genel organizasyondaki işlevsel, biçimsel ve simgesel rollerini yansıtmaktadır [58].

Uçar [34] bu konuda şunları ifade etmektedir; “İnsan, çevresini gerek görsel, gerek işitsel ortamda belli bir öncelik sistemine göre algılar. Bir müzik eserinde önce ve sonra algılanacak temalar bir düzen içinde tasarlanmış ve kurgulanmıştır. Bir şarkının sözlerini diğer tüm enstrümanlar örterse, tam bir işitsel (fonetik) kargaşa oluşur. Görsel ortamda da durum pek farklı değildir. Tasarımcı görsel hiyerarşiyi amacına uygun şekilde kullandığı takdirde, mesajını etkin şekilde kurgular ve kullanıcıya iletir.”

Denel’e [203] göre de tasarımcı görsel öğeleri, aktarmak istediği görsel ifadedeki önemlilik yönünden, bir sistem içinde sıralamalıdır. Böylece tasarımcı sıralama sonucunda tasarımına açıklık getirerek izleyiciden, kendisinin kontrol edebileceği görsel bir algı bekleyebilir.

Diğer bir değişle tasarımcı, görsel hiyerarşi yoluyla izleyicinin gözünü tasarım üzerinde yönlendirebilme olanağını bulur [98]. Çünkü göz, ilk bakışta görülmesi en kolay

olan nesnelere bir arada göreceğinden, görsel alan içinde tasarımcı tarafından önceden tayin edilmiş bir düzen içerisinde dolaşmaya mecbur kalacaktır [203].

2.1.2.3.3.1. Görsel Hiyerarşiyi Sağlama Yolları

Tasarım içindeki görsel unsurları, vurgulanmak istenen mesaja göre ölçülendirme anlamına gelen görsel hiyerarşiyi oluşturmada, boyut dışında: renk, açıklık-koyuluk (ton), uzaklık-yakınlık ve konum gibi diğer unsurlar da etkileyebilir [98].

Ching'e [58] göre biçim ya da formların genel organizasyon içinde önemi veya anlamı itibarı ile öne çıkabilmeleri için, onların diğerlerinden farklı olması gerekir. Bu, bir biçim ya da forma şu özelliklerin kazandırılması ile başarılabilir.

- **Boyut Yoluyla:** Mimari bir kompozisyonda, bir biçim ya da form diğerlerinden boyut olarak belirli ölçüde farklılaşarak (büyüklük ya da küçüklük ile) baskın eleman haline gelebilir.

- **Şekil Yoluyla:** Biçim ya da formlar, şekillerinin genel kompozisyon içindeki diğer elemanlardan açıkça farklılaştırılması yoluyla görsel olarak baskın ve dolayısıyla da önemli hale gelebilir.

- **Konum Yoluyla:** Biçim ya da formlar genel kompozisyondaki önemli elemanlar olarak dikkat çekebilmek için uygun konumlara yerleştirilebilirler. Bu konumlar şunları kapsar.

- Çizgisel bir ardışık sıralanışın ya da eksensel organizasyonun bitimi
- Simetrik bir organizasyonun merkez noktası
- Merkezi ya da ışımsal bir organizasyonun odağı
- Bir kompozisyonun hemen yanı, üstü, altı ya da ön-planı

- **Aralık Yoluyla:** Biçim ya da formlar, aralık bakımından zıt olduklarında genel kompozisyon içindeki diğer elemanlardan açıkça farklılaştırılması yoluyla görsel olarak baskın ve dolayısıyla da önemli hale gelebilir.

- **Doku Yoluyla:** Biçim ya da formlar, dokularının genel kompozisyon içindeki diğer elemanlardan açıkça farklılaştırılması yoluyla görsel olarak baskın ve dolayısıyla da önemli hale gelebilir.

• **Renk Yoluyla:** Biçim ya da formlar, renklerinin genel kompozisyon içindeki diğer elemanlardan açıkça farklılaştırılması yoluyla görsel olarak baskın ve dolayısıyla da önemli hale gelebilir.

• **Değer Yoluyla:** Biçim ya da formlar, renk değerlerinin (tonlarının) genel kompozisyon içindeki diğer elemanlardan açıkça farklılaştırılması yoluyla görsel olarak baskın ve dolayısıyla da önemli hale gelebilir.

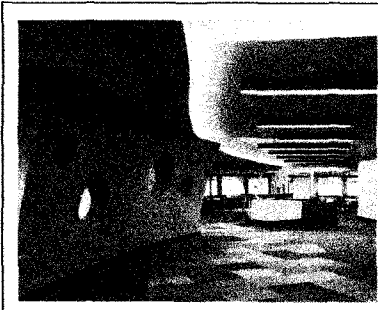
2.1.2.3.3.2. Odak Yüzeyinde Görsel Hiyerarşi İlkesinin Analizi

Yapılan çalışmada görsel hiyerarşi ilkesini sağlayan değişkenler, aşağıdaki gibidir (Tablo 18).

Tablo 18. Görsel Hiyerarşiyi sağlama yolları

GÖRSEL HİYERARŞİ (Mertebele Silsilesi)	Boyut Yoluyla
	Şekil Yoluyla
	Konum Yoluyla
	Aralık Yoluyla
	Doku Yoluyla
	Renk Yoluyla
	Değer Yoluyla

İç mekanda düşey yüzeyler üzerinde, görsel hiyerarşi ilkesinin sağlandığı birkaç iç mekan örneği aşağıda verilmektedir (Şekil 17, 33, 68, 93, 19).

Şekil 17. Görsel hiyerarşi (Blank Çocuk hastanesi, Des Moines, Iowa) [109].

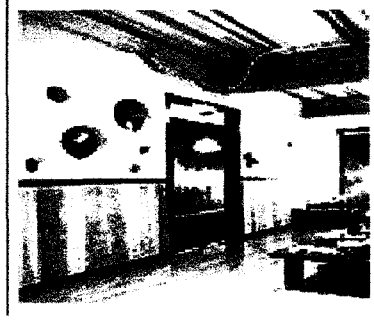
Şekil 33. Görsel hiyerarşi (Bongchu Steam Chicken Restoranı-Kore) [128].

Şekil 68. Görsel hiyerarşi (Yarn, Deniz ürünleri Restoranı - Kore) [132].

Şekil 93. Görsel hiyerarşi
(Mirror – Kuruçeşme,
İstanbul) [178].

Şekil 19. Görsel hiyerarşi
(Kushiage Bar – Japonya)
[111].

2.1.2.3.4. Görsel Birlik (Bütünlük / Uyum / Armoni) İlkesi

“Mimarlık bir harmoniler sorunu olup, ruh’un bir saf yaratısıdır”

Le Corbusier [69].

Her sanatçının niyeti bir fikir anlatmaktır. Düzlemde olsun, görünüşte olsun her düzenlemenin birliksel bir karaktere sahip olması gerekir. Düzenleme üst üste getirmek değildir. İki benzer ve komşu kemer, iki benzer ev, üst üste gelen aynı yükseklikte iki kat bir birlik değil, bir ikiz oluştururlar [123].

Öyleyse nedir birlik?

Tasarımda biçimlerin, formların mekanların ya da yapıların bir araya gelerek dengeli bir bütün oluşturmalarına birlik denir. Bir düzenlemede birlikten söz edebilmek için dengenin var olması gerekir [157, 52, 31].

Gibbert [222] bu düşüncüyü destekleyerek bütünlüğün birlik için gerekliliğini şöyle ifadelendirmektedir “Elemanlar arasında bir bütünlükten söz edilebiliyorsa bu mekanda birliğin sağlandığını gösterir”.

Kuban [7], birlik ve bütünlüğün, ayrılmaz iki kavram olduğunu Mimarlıkta birlik konusunu açıklarken, şöyle dile getirmektedir, “Mimarlıkta birlik kavramı için şöyle söylenebilir; bir yapı karşısında, duygu ve düşünceye hiçbir bulanıklık gelmeden, olmuş, uyumlu, kendine bir şey eklenmesi ya da çıkarılması gerekliliği duyulmayan, insanı kaygısız bir şeylerin heyecanına sürükleyen ya da dinginlik veren duygularla dolduran bir nitelik olması, yapının birlik veya bütünlüğe sahip olması şeklinde yorumlanır.”

“Birlik, yapı denen senteze bütünlük veren bir niteliktir. Bunun gerçekleşmesi, yapının kavranabilen öğelerinde ve bütününde aranan özelliklerin birbirleriyle çelişme halinde olmamasına bağlıdır” [7].

Görsel Birlik (bütünlük) ilkesi, uyum (armoni/ahenk) şeklinde de açıklanabilmektedir. Uyum (armoni/ahenk), obje ve fikirlerin seçim ve düzenleme yolu ile birlik duygusu yaratması demek olan bir tasarım prensibidir [77].

Uyum, aynılık ve benzerlik ilişkisi değildir. Uyum oluşturmak adına tüm biçim ve formların aynı boyda, oluşturulması halinde sıkıcılık ve sıradanlık oluşacaktır. Bu durum, tasarımda tekdüzelik tuzağıdır [34].

Bu konu ile ilgili, Seurat [207] şunu söylemiştir, “Sanat uyumdur. Uyum ise ton, renkler ve çizgide karşıt ile benzer öğelerin birliğidir.

Faulkner [77] de aynı düşüncüyü şöyle dile getirmiştir, “uyum (armoni/ahenk), birlik ve çeşitlilik gibi onun iki özelliği birleştirildiğinde elde edilir. Çeşitlilikle desteklenmeyen birlik monotonlaşır.”

Dommelen’e [77] göre Çeşitlilik, benzerliğin monotonluğunu ortadan kaldırır. Benzerlik ve çeşitlilik dikkatli dengelendiğinde, düzenlemede armoni ve devamlılık sağlanabilir.

Becer’in, [98] görsel bütünlük (birlik / uyum / armoni) konusu için söyledikleri, bu konu ile ilgili şu ana kadar yazılanları bir nevi özetler nitelik taşımaktadır;

“Bir tasarım içindeki görsel unsurlar bütünlük oluşturacak şekilde bir araya getirildiğinde, kompozisyondaki dağınıklığın ve parçalanmanın önüne geçilmiş olur. Tasarımcı, kompozisyonunda bir arada kullanabileceği unsurları seçerek gruplandırılmalı ve bunları birbirleriyle uyum sağlayacak biçimde düzenlemelidir. Aynı temel biçime, boyuta, dokuya, renge ya da duyguya sahip unsurlar; bir tasarımda ideal bütünlüğü oluştururlar. Benzer nesnelere görüldüğünde, bunlar doğal olarak gruplandırılır. Benzerliğe dayalı bir bütünlük içindeki farklı unsur, dikkati çeker. Farklı olanı öne çıkararak algılamayı sağlamak için, diğer tasarım unsurlarının bir bütünlük içinde bulunmaları gerekir. Bütünlük kavramı içinde de bir ritim olgusu vardır. Birbirine benzeyen biçimler bütünlük oluşturmak üzere bir yüzey üzerinde yinelendiklerinde, meydana getirdikleri doku içinde bir ritim oluşur. Bu ritim, tekdüze olanla alışılmamış olanı bir araya getirir. Birimler kendi aralarında ve ayrıntılarda oluşturdukları kontrastlarla yeniliği ve tazeliği vurgularken, birlikte meydana getirdikleri doku ise bütünlük oluşturur.”

2.1.2.3.4.1. Görsel Birliği (Bütünlüğü) Sağlama Yolları

Aydınlı [16], birliğe gidiş yolları için şunu söylemektedir, “Birlik (bütünlük) yaratmak, oransal ilişkiler, denge, ritim ve tekrar gibi ilkelerle gerçekleşir. Birlik, farklı hareketlerde çizgi, biçim, renk, doku ve açıklık-koyuluk etkisi veren öğelerin bu ilkeler doğrultusunda düzenlenmesi sonucu yaratılır.”

Şenyapılı’da [44], birliğe gidiş yollarını şöyle belirtmektedir “Birlik sağlamanın bir yolu ritimden yararlanmaktır. öteki yollar ise, toplulaştırma (gruplama), benzerlik, süreklilikten ve başat öğeden (egemen öğe) yararlanmaktır.”

Güngör’de [52] birliğe gidiş yollarından dengenin önemini şu sözleri ile dile getirmektedir; “Birliğin meydana gelebilmesi için önce denge sağlanmalıdır. Dengesiz birlik olamaz. Dengenin simetrik ya da asimetrik oluşu birliğin oluşumuna etki yapmaz. Her iki denge şekli de birliğe gidişte kullanılabilir.” O nedenle denge, birliğe gidiş yolu değil, birliği sağlamanın şartı olarak düşünülebilir.

Denge kavramının yanında bütünlük duygusu için gerekli diğer bir ilke Ritim ilkesidir. Kalıncara’da [77] ritmin görsel birliğe ulaşmadaki önemini vurgulamaktadır. “Süreklilik, tekrar ve organize edilmiş hareketler olarak tanımlanan ritim, birliğin temelini oluşturur.” Ritmik düzenleme içinde göz, yinelenen öğeler dolayısıyla genel düzenlemeyi bir bütün olarak algılar [44, 10].

Divanlıoğlu [31], bir düzenlemede birliğe giden yollarının “uygunluk”, “egemenlik ve değişkenlik” ve “zıtlık” ilkelerinden geçtiğini açıklamaktadır.

Yukarıda sıralanan çeşitli yaklaşımlardan çıkışla yapılan çalışmada görsel birliğe gidiş yolları aşağıdaki şekilde sıralanmıştır;

a. Odak Yüzeyinde Görsel Devamlılık (Süreklilik) Yolu İle Görsel Birlik: Bu yolla birliğe varabilmek için tekrar, ritim, uygunluk, koram ilkelerinden yararlanır [31].

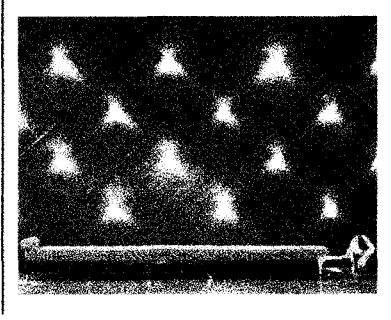
Yapılan çalışmada Görsel Devamlılık ilkesi görsel birliğe gidiş yollarından biri olarak aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir (Tablo 19).

Tablo 19. Görsel devamlılık ilkesini sağlama yolları

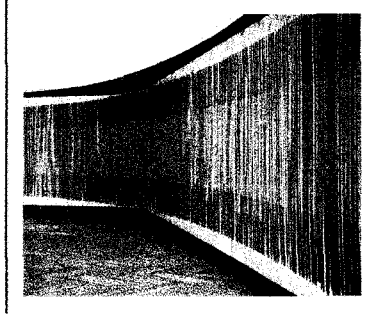
Görsel Devamlılık Yoluyla	Uygunluk / Benzerlik
	Tekrar
	Ritim
	Koram

Daha önce bu ilkeler “Görsel Devamlılık” konusu kapsamında açıklandığından burada ayrıca incelenmemiştir.

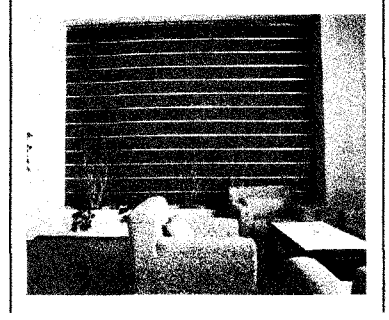
İç mekanda düşey yüzeyler üzerinde, görsel birlik ilkesinin, görsel devamlılık yoluyla sağlandığı birkaç iç mekan örneği aşağıda verilmektedir (Şekil 137, 138, 84, 57, 40).

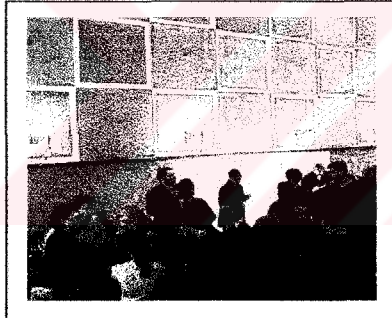
Şekil 137. Görsel devamlılık yolu ile görsel birlik

Şekil 138. Görsel devamlılık yolu ile görsel birlik

Şekil 84. Görsel devamlılık yolu ile görsel birlik (Magic Life Belpark - Lobi -, Antalya) [169].

Şekil 57. Görsel devamlılık yolu ile görsel birlik (Otel Restorant - Amerika) [147].

Şekil 40. Görsel devamlılık yolu ile görsel birlik (Lupino, C. Carne Rest., Barselona) [134].

b. Egemenlik ve Değişkenlik İle Görsel Birlik: Bu yol ile birliğe gidış daha kolaydır. Diğer gidış yollarında kullanılan ilkelerin yanı sıra egemenlik ilkesi de kullanılır [31].

Tasarımda diğer biçim yada gruplara karşı ölçü, renk, doku, konum, farklı şekillenme ve benzeri bakımlardan üstünlük sağlayarak en fazla dikkat toplayan eleman düzenlemedeki egemenliğin veya hakimiyetin sahibidir. Her türlü egemenlik zıtlıkla sağlanır [31, 157, 52].

Şenyapılı [44], egemenlik kavramını karşılayacak şekilde “Başat Öge (Dominant Feature)” kavramını kullanmış ve konuya şu şekilde yaklaşmıştır, “Kimi düzenlemelerde gözü üstüne çeken ve yönlendiren, dolayısıyla öteki öğeler arasında sıvrılmakla birlikte ilişki de kuran, yani birlik sağlayan bir başat öge yer alır.”

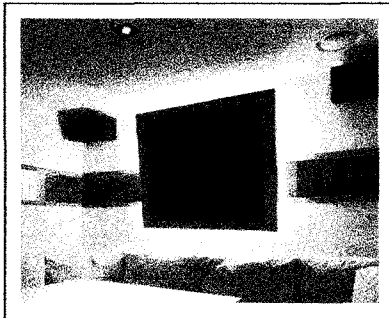
Başat, benzerleri arasında üstün, güçlü ve en etkin olan anlamındadır [41]. Elemanlar birbirleriyle zıt (kontrast) ve ayrıca da biri başat (egemen / dominant) durumunda ise bir denge ve birlikten söz edilebilir. Başat (egemen / dominant) öge dengeyi sağlar, zıtlık da (kontrastlık / değişkenlik) ilgiyi artırır [20].

b.1. Odak Yüzeyinde Egemenlik ve Değişkenlik İlkesinin Analizi :Yapılan çalışmada egemenlik ve değişkenlik ilkesi görsel birliğe gidiş yollarından biri olarak aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir (Tablo 20).

Tablo 20. Egemenlik ve değişkenliği sağlama yolları

Egemenlik ve Değişkenlik	Biçim (Şekil)
	Ölçü
	Renk
	Değer
	Doku
	Aralık
	Yön

İç mekanda düşey yüzeyler üzerinde, görsel birlik ilkesinin, egemenlik yoluyla sağlandığı birkaç iç mekan örneği aşağıda verilmektedir (Şekil 139, 140).

Şekil 139. Egemenlik yolu ile görsel birlik (Sixst Avenue Restoran) [132].

Şekil 140. Egemenlik yolu ile görsel birlik (Bravi Restaurant)

c. Zıtlık ile Görsel Birlik: Heraklitus (M.O. 4. y.y.) [69], “Evren, yaratma ile yok olmanın sonsuza kadar birbirini kovalamasıdır. Her şey ancak karşıtların kavgasından doğar.” demektedir. Gerçekten de zıtlık, yaşamın kaynağını ve bütünsel yapısını oluşturmaktadır. Doğanın yapısına bakıldığında, gökyüzü, toprak, yeşil alanlar, deniz, gerek doku, gerekse renk bakımından tam olarak zıtlık yaratsalar da aralarında sağladıkları kontrast ile sergiledikleri görüntü tam bir birliği işaret eder [157, 52].

Bu noktada zıtlık kavramını irdelemek gerekmektedir; İki ünitenin paylaştıkları boyut veya kalite yoksa burada zıtlık (kontrastlık) vardır. Kontrast çeşitliliğin ifadelerinden biridir [20].

Biçim, renk, doku, değer, ölçü, yön, aralık ve benzeri bakımlardan birinin ya da birkaçının söz konusu olabileceği bu zıtlıklar insanı aynı zamanda beklemediği etkilerle karşılaştırdığı için uyarır ilgiyi üzerine toplar, böylece canlılık başlar [52, 31].

Çağlarca'nın [166] konu ile ilgili ifadeleri şöyledir; “Sanatçıların resim, heykel ve mimari kompozisyonlarında etki yaratmak, ahenk elde etmek, hareket meydana getirmek amacıyla resim, heykel ve mimari sanatlarının elemanları arasında bir takım kompozisyonlar yaparak meydana getirdikleri karşıtlığa denir. Zıtlık, çizgiler, biçimler, renkler, kitleler, koyuluklar arasındaki değişiklikler, benzemeyişlerle yapılır.”

Bu konuda en net tavır gösterenlerden biri de Zevi'dir [123], “Birlik, ölü katılığında bir eşitliğin değil, zıt öğelerin biresiminin sonucudur. Bir binaya “canlı” diyebilmemiz için, canlılığının düşeyler ve yataylar, boşluklar ve doluluklar, sivri ve yumuşak biçimler, hacimler, kütleler arasındaki zıtlıkla anlatımı gereklidir.”

Bergll [45], birliğin, benzerlik ve zıtlık arasındaki dengeli ilişkilerinden estetik bir çekicilik doğacağını şöyle belirtmektedir; “Birlik, birbiriyle olan uygunluk (benzerlik/harmoni) şeklinde düşünüldüğünde, çeşitlilik/zıtlık karşıt bir kavram olarak ortaya çıkmaktadır. Önemli olan, uygunluk ile çeşitliliğin /zıtlığın dengeli birlikteliği sayesinde birliğin elde edilmesidir. Buna kısaca, estetikte “kafiye” prensibi de denilmektedir; diğer bir deyişle, kıvamını farklılıktan alan benzerlik yaklaşımının oluşturacağı, kaçınılmaz estetik çekicilik söz konusu olabilmektedir. Demek ki estetik çekiciliğin temelinde, bir yanda duyguları uyuracak, ilgi uyandıracak, canlılık kazandıracak farklılık/çeşitlilik yatarken; diğer taraftan bunların dozunu dengeleyecek, disipline sokacak benzerlik, birlik olguları yatmaktadır.”

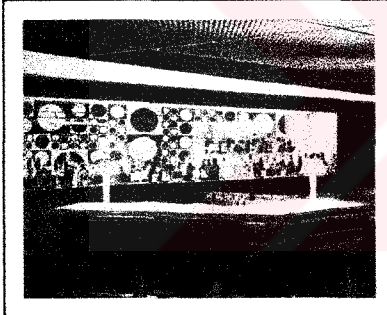
Özetle, birbirine zıt olan parçalar, bir uyuşma ve düzen içinde bir araya getirildiklerinde, tasarda birliğe ulaşılabilir.

c.1. Odak Yüzeyinde Zıtlık İlkesinin Analizi: Yapılan çalışmada egemenlik ve değişkenlik ilkesi görsel birliğe gidiş yollarından biri olarak aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir (Tablo 21).

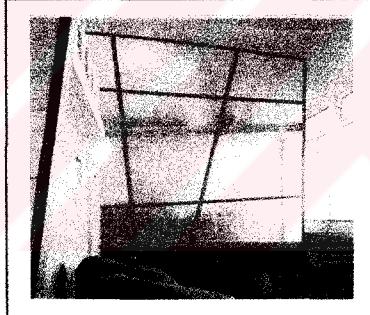
Tablo 21. Zıtlığı sağlama yolları

Zıtlık	Biçim (Şekil)
	Ölçü
	Renk
	Değer
	Doku
	Aralık
	Yön

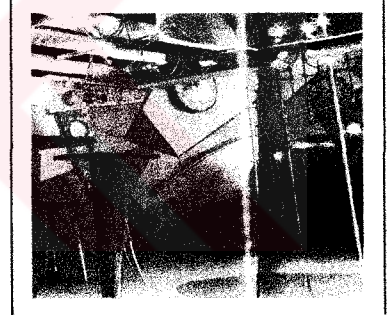
İç mekanda düşey yüzeyler üzerinde, görsel birlik ilkesinin, zıtlık yoluyla sağlandığı birkaç iç mekan örneği aşağıda verilmektedir (Şekil 66, 51, 54, 78, 122, 89).

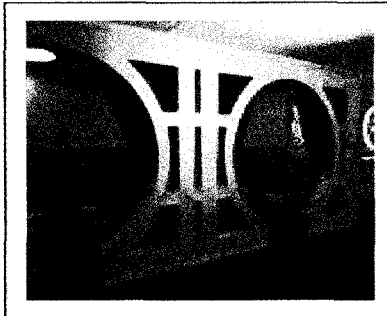
Şekil 66. Zıtlık yolu ile görsel birlik (Restoran & Bar) [117].

Şekil 51. Zıtlık yolu ile görsel birlik [142].

Şekil 54. Zıtlık yolu ile görsel birlik (Mc Donald's Restoran) [145].

Şekil 78. Zıtlık yolu ile görsel birlik (Restoran) [163].

Şekil 122. Zıtlık yolu ile görsel birlik (Mc Donald's Restoran) [215].

Şekil 89. Zıtlık yolu ile görsel birlik (Shosuke Restoran – Japonya) [175].

2.1.2.3.4.2. Odak Yüzeyinde Görsel Birlik (Bütünlük / Uyum / Armoni) İlkesinin Analizi

Yapılan çalışmada görsel birlik ilkesi sonuç olarak aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir (Tablo 22).

Tablo 22. Görsel birlik ilkesinin parametreleri

GÖRSEL BİRLİK (Bütünlük / Uyum / Armoni)	Görsel Devamlılık Yoluyla	Uygunluk / Benzerlik
		Tekrar
		Ritim
		Koram
	Egemenlik ve Değişkenlik Yoluyla	Biçim (Şekil)
		Ölçü
		Renk
		Değer
		Doku
		Aralık
	Zıtlık Yoluyla	Yön
		Biçim (Şekil)
		Ölçü
		Renk
		Değer
		Doku
		Aralık
		Yön

2.1.2.3.5. Vurgu (İlgi Merkezi) İlkesi

Faulkner'e [77] göre üstünlük ve öncelik terimleri ile ifade edilebilir. Bu prensip, daha az önemli kısımlara oranla, önemli kısımların vurgulamasını içerir. Vurguya "ilgi merkezi" veya "odak noktası" da denilir. Vurgu, kontrast renklerle, doku ve büyüklükle sağlanabilir.

Tüm düzenlemelerde bir ilgi merkezi, gözü çeken bir tür odak noktası gereklidir [123]. Bir görsel kompozisyonda kullanılan öğelerden birinin ya da bir grubunun diğer öğelere göre ölçü, değer, renk, doku bakımından üstünlük sağlaması, ya da kural dışı kalması, tek başına kalması, o kompozisyonun ya da tasarımın odak noktasını meydana getirmektedir. Bir grafik(görsel) düzenlemede vurgu, özel ilgi ve önemin belirli bir

noktaya toplanmasını sağlayarak tekdüzeliği engeller. Bu kavram çoğu zaman, öğeler arasındaki zıtlık (boyut, renk ve doku...vb.) ile sağlanmaktadır [16].

Bir grafik düzenlemede görsel hiyerarşi varsa orada mutlaka vurgu da olmak zorunda değildir. Bu iki ilke arasında şöyle bir farktan söz edilebilir;

Görsel hiyerarşide, düzenlemenin genelinde elemanlar ya da gruplar arasında öne çıkma ilişkisi söz konusu iken vurgu da ise bir noktaya ilgi toplamak amaçlanmaktadır. Bu amaca da en iyi, tek bir elemanın diğerlerinden farklılaştırılması ile ulaşılabilir. Kısaca hiyerarşide birden fazla elemanın sistematik bir biçimde öne çıkma ilişkisi varken, vurguda ise tek bir elemanın grafik düzen içerisinde öne çıkma durumu söz konusudur.

Vurgulanan öğe, içinde bulunduğu düzende zıtlık yolu ile egemen olduğundan, vurgulama ilkesi ile egemenlik ilkesi bu noktada örtüşmektedir. Fakat, egemenlik ilkesinde egemen olan grafik öğenin bir tane olması ya da bir noktaya ilgi çekmesi şart değildir. Vurgulamada ise vurgulanan öğe ya da öğe grubu bir adettir ve bir noktaya ilgi çekmelidir. İyi bir vurgulama için Becer'in [98] düşünceleri aşağıda sıralanmıştır.

- **Vurgulama yöntemi:** Tasarımcı, hangi görsel unsurun vurgulaması gerektiğine önceden karar vermeli, bu kararı verdikten sonra da, her öğe üzerinde farklı vurgulama yöntemleri (boyut büyütme, kalınlaştırma, koyu ton ya da canlı renk kullanımı,...vb.) denemelidir.

- **Konum:** Tasarımcı, vurgulayıcı öğeyi tasarımının neresinde kullanacağını da belirlemek zorundadır. Vurgulamanın, tasarımın optik merkezinde yer alması çoğunlukla yerinde bir karardır. Vurgulayıcı unsurun böyle bir noktaya yerleştirilmesi, mesajın daha çabuk ve etkili aktarılmasını sağlayacaktır.

- **Vurgu sayısı:** Vurgulama konusunda şu önemli kural unutulmamalıdır: Bir tasarım yüzeyinde her şey aynı anda vurgulanmak istenirse, vurgu kavramı yok olur. Bu nedenle, önce algılanması gereken vurgulayıcı unsurun birden fazla olmamasına dikkat edilmelidir. Bir kompozisyondaki her parça vurgulandığında aslında hiçbir şey vurgulanmamış olur.

- **Kontrastlık:** Vurgulama; ön plana çıkması gereken unsur ile ikinci planda kalması gereken unsur arasında gerçekleştirilecek bir yön, boyut, biçim, doku, renk, ton ya da çizgi kontrastı ile sağlanabilir.

2.1.2.3.5.1. Odak Yüzeyinde Vurgu İlkesinin Analizi

Yapılan çalışmada vurgulama ilkesi, iyi bir vurgulama için gereken özelliklerden kaynaklı olarak, vurgulanan grafik öğenin / grubun konumu, vurgu sayısı ve hangi yönlerden kontrast olduğu analiz edilmektedir (Tablo 23).

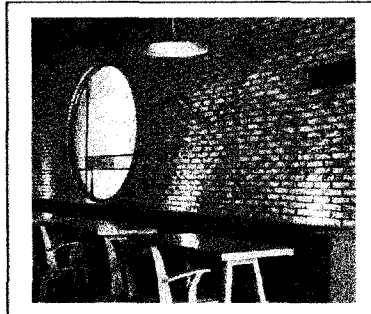
Tablo 23. Vurgulama ilkesinin parametreleri

VURGULAMA	Konum	Optik / Geometrik Merkezde
		Diğer
	Vurgu Sayısı	Bir Eleman
		Bir Ünite
		Diğer
	Kontrastlık	Biçim (Şekil) Zıtlığı
		Ölçü Zıtlığı
		Renk Zıtlığı
		Değer Zıtlığı
		Doku Zıtlığı
Yön Zıtlığı		

İç mekanda düşey yüzeyler üzerinde, vurgulama ilkesinin sağlandığı birkaç iç mekan örneği aşağıda verilmektedir (Şekil 141, 25, 65, 142, 63, 67).

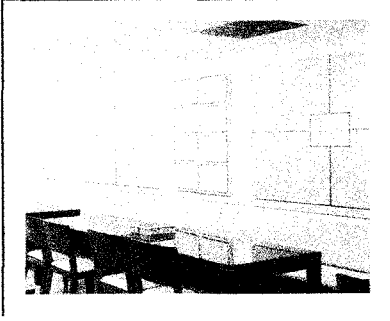
Şekil 141. Vurgulama (Yaşam mekanı) [223].

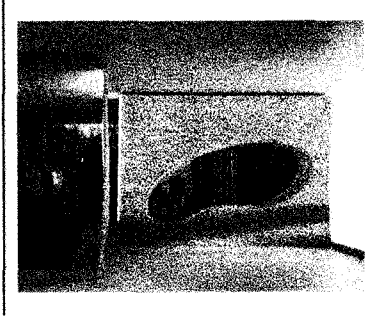
Şekil 25. Vurgulama (Pen Restoran) [117].

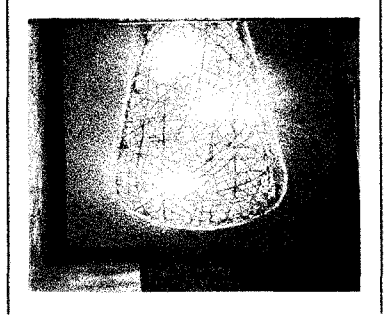
Şekil 65. Vurgulama (Otel restoran) [153].

Şekil 142. Vurgulama (Area of Suwon Branch of Galleria Department Store) [128].

Şekil 63. Vurgulama (Yatak odası – Konut)

Şekil 67. Vurgulama (Yong Restoran – Seul, Kore) [128].

2.1.2.3.6. Denge İlkesi, Sınıflandırılması, Psikolojik Etkileri

Belirli bir aks sistemine göre hacimsel veya yüzeysel öğelerin algılanan etkinliği, görsel denge değeri ile ifade edilmektedir [16].

İnsan, doğası gereği simetri ile ortaya çıkan bir denge arayışı içindedir. Doğada, insan anatomisinde, yeryüzü şekillerinde denge unsuru gözlemlenebilir [34].

Zevi [123], denge konusunda şunları ifade eder, “Bir küçük terazi ve eşit ağırlıklar tasarlayalım; her kefeye aynı sayıda ağırlıklar koyalım: bir denge elde ederiz. Eğer ağırlıklar iki kefeye de aynı biçimde konulmuşlarsa bir de simetri elde ederiz”

Denge unsuru gerçekte her zaman mutlak simetri ile birlikte bulunmak zorunda değildir. Doku, küçük-büyük ilişkisi, renk ilişkisi gibi farklı durumlar oluşturularak da denge yaratılabilir [34].

Başka bir ifadeyle, bir düzenlemeye giren cisimlerin renkleri, değerleri, dokuları, yönleri, aralıkları ve ölçüleri birbirleriyle kıyaslama konusu olur. Böylece tasar öğeleri birbirleri ile ortaya koydukları değerler açısından tartıldıklarında genel bir denge hissedilir [52].

a. Denge İlkesinin Sınıflandırılması: Grafik / görsel tasarımda denge, eşitlik olarak algılanmamalıdır. Çünkü tamamen simetri içindeki, adeta aynadan yansımışçasına oluşturulmuş denge, sıkıcı, sığ ve statik bir dengedir [34].

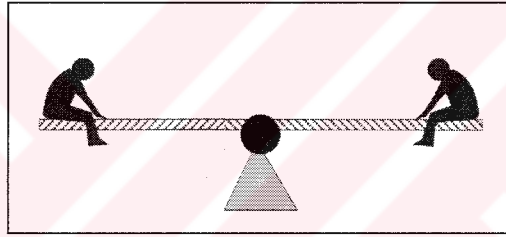
Eğer bir düzenlemede dengesizlik göze batmıyorsa, denge sağlanmış demektir. Genel olarak iki türlü dengeden söz edilebilir [52]. Bu denge türleri “simetrik” ve “asimetrik” dengedir. Bunların yanında yerine göre simetrik ve yerine göre de asimetrik denge olarak nitelendirilebilecek bir denge türü, yani “ışınsal” dengeye de değinilmektedir.

a.1. Simetrik (Bakışık/Şekilsel) Denge: Simetrik dengeye gelmeden önce, simetri kavramını açıklamak gerekir; Simetri doğal bir olgudur. Canlı varlıkların fizyonomisi genel bir simetriye uyar [7].

Simetri sözcüğünün iki anlamı vardır. Simetri denildiğinde ilk olarak; iyi oranlanmış ve dengelenmiş parçaların oluşturduğu genel bir yapı akla gelir. Diğer taraftan, hayali bir çizgi ya da düzlemlerle ayrılmış iki yönlü biçim benzerliği de simetri olarak tanımlanır. [98].

Çizgen [44], simetriyi, “Bir bütünün düşey eksenden bakılınca iki eşit yarıya bölünmesinden oluşur” diye tanımlar. Çizgene göre simetriyi oluşturan orta nokta daima düşeydir. Bunun yanında, başka kaynaklarda simetri ekseninin düşey, yatay ya da eğik olabileceğinden bahsedilir.. [52]. [31]. [20].

Kısaca, tasarım elemanları eksenin her iki tarafında yerleştirildiğinde veya bir odak noktası etrafında olduğunda denge simetriktir (Şekil 143), [77, 224].

Şekil 143. Simetrik Denge (Optik merkez, birbirinin aynı olan her iki kütle de aynı mesafededir)

• **Eksenel (axial) /İki Yönlü/Tam Denge:** Bir eksene göre öğelerin aynı durumda tekrar etmesi sonucu oluşturulur. Bir anlamda, aynadaki görüntüye benzer ifadedir [16, 100, 58].

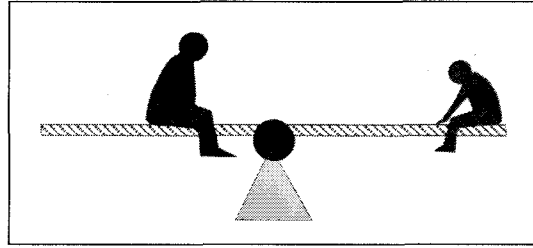
İki yönlü simetrik denge, eşit biçimsel özelliklere sahip elemanların bir eksen ile ortadan ayrılmış yüzeyler üzerine yerleştirilmesiyle sağlanır [98].

• **Süslemeci (Ornamental) Denge:**Süslemeci (ornamental) denge, bir yüzey ya da boşlukta birbirine benzeyen biçimlerin yoğun bir istif düzeni içinde bulunması (örneğin, yer döşemelerinin oluşturduğu dokular) süslemeci (ornamental) ya da kristal dokulu (crystallographie) simetrik dengeye örnek olarak gösterilebilir [98].

a.2. Asimetrik (Bakışısız / Şekilsiz) Denge: 20. yüzyıl başlarında ortaya çıkan modern sanat ve tasarım akımları, simetrik dengeyi reddederek; geleneksel olarak simetri noksanlığı ya da bütünün parçaları arasında orantıya dayalı bir eksiklik anlamına gelen

asimetriyi benimsemişlerdir. Modernist akımlar asimetriyi birbirine benzemeyen ya da eşdeğer olmayan görsel unsurlar arasın da dinamik bir denge ya da düzen sağlayan bir kavram olarak ele alıp kullanmışlardır [98].

Asimetrik denge eşit ağırlıkta olmayan objelerin, farklı büyüklük, biçim ve / veya renkte - denge duygusu yaratacak şekilde birlikte kullanılmasıdır. Bu tip dengede görsel ağırlık ya da etkileme düzeyi eşittir, ancak bir birinin aynı ve benzer değildir. Asimetrik denge, informal, eşit olmayan ya da aktif denge olarak da adlandırılır (Şekil 144) [77].

Şekil 144. Asimetrik Denge (Optik merkez büyük kütleyle daha yakındır) [98].

Burada eksenin iki yanında birbirinden farklı ve kontrast elemanların dengesi söz konusudur [20]. Eğer bir düzenlemede denge simetri yoluyla değil de, cisimlerin serbest bir tarzda yerleştirilmesi sonucunda elde edilmişse, bu dengeye asimetrik denge denir. Asimetrik dengeyi sağlamak da ha zor olmakla beraber içindeki değişkenlik dolayısıyla daha ilgi çekicidir [52, 31].

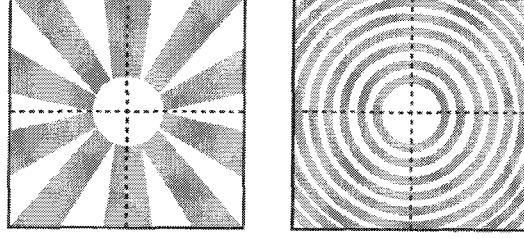
a.3. Işınsal Denge: Tüm öğelerin bir merkeze göre dairesel veya ışınsal olarak yerleştirilmesi sonucu oluşmaktadır. Aynı zamanda odak noktasının yani merkezin yüzeydeki yerine göre simetrik veya asimetrik denge türünü yansıtmaktadır [16].

• **Merkezi (Radyal) Denge:** Merkezi (radyal) denge, merkez noktada kesişen iki veya daha çok eksen ile eşdeğer öğelerin dengeli düzenlenmesidir [31, 100, 58]. Yani tasarım elemanlarının merkezi bir noktayı işaret edecek şekilde dairesel olarak yerleştirilmesidir (Şekil 144).

Faulkner'e [77, 16] göre, merkezi (radyal) dengede merkez vurgulanabilir ya da vurgulanmayabilir. Radyal denge esas olarak ya simetrik ve statik ya da asimetrik ve girdap şeklinde olabilir.

• **Dönel (Rotational) Denge:** Dönel (rotational) denge de bir ışınsal denge türüdür. Bu denge görsel unsurların bir nokta etrafında dönerek eşit aralıklar halinde

sıralanmalarıdır [98]. Merkezi (radyal) dengede olduğu gibi, merkezin yüzeydeki yerine göre simetrik veya asimetrik denge türünü yansıtır (Şekil 145.)

Şekil 145. Merkezi (radyal) ve dönele (rotational) denge gösterimleri [98].

Tasarım yüzeyi dikey bir eksenle ortadan ikiye bölündüğünde; optik ağırlığın, çizginin her iki tarafında eşit olarak dengelenip dengelenmediği gözle izlenebilir. Büyük boyutlu ve koyu renkli görsel unsurlar, küçük ve açık tonlu unsurlara oranla daha fazla optik ağırlığa sahiptir. Siyah-Beyaz bir çalışmada kullanılan canlı bir renk, optik dengeyi bulunduğu yöne doğru kaydırır. Bu nedenle, optik olarak dengelenmiş birçok tasarım ilk bakışta dengesiz gibi algılanabilir [98].

b. Denge İlkesinin Psikolojik Etkileri: Geleneğin, resmiyetin, otoritenin vurgulanacağı tasarımlarda simetrik denge tercih edilir. Diğer yandan simetri, dürüstlük ve saygınlığın psikolojik simgesidir [98].

Simetriden söz edilince ilk olarak akla gelen, törenselle ve haşmetli bir etkidir: ne zaman anıtsal bir görünüş sağlanmak istenirse, simetriye başvurulur, buna karşılık dinsel anlayış dışındaki bir sanat eserinde bu, istenmeyen bir şeydir [225, 44].

Simetrik denge kesin ve karardır. Bu denge türü insanda bozulmaz ve oturmuş bir etki yapar. Fakat simetrinin ilgiyi devam ettirmede gücü az olduğundan bu denge türü sıkıcılık etkisi yaratabilir [52, 16, 31].

Simetrik denge formal, eşit ya da pasif denge olarak da adlandırılabilir. Dengeli tasarımlar insanda bir huzur ve dinginlik duygusu oluştursa da, simetrik, mutlak bir denge, statik bir his uyandırır ve uzun süre seyredilemez görsel tasarımlar yaratır [34, 77].

Alexander'a [77] göre simetrik denge süreklilik duygusu sağlar. Simetrik denge esnek olmayan bir düzenlemedir. Daha çok gücü sembolize ettiğinden, çoğunlukla formal mekanlarda ve düzenlemelerde kullanılır. Bazı durumlarda samimiyet ve vurgu eksikliği de görülür, ancak yaratıcı ve orijinal olabilir.

Simetride durağanlık ve kasılma, asimetride ise hareket ve gevşeme duygusu vardır. Birinde düzen ve kural, diğesinde rastlantı ve keyfîlik egemendir. Daha genel bir anlatımla; simetri katılık ve sınırlılığı, asimetri ise hayatı, eğlenceyi ve özgürlüğü simgeler [98].

Asimetrik bir denge daha duygusal, deneysel, akılda kalıcı, eğlenceli ve sürükleyici yönlere sahiptir [34]. Mekan içindeki tekdüzeliği ortadan kaldıran, hareketli bir atmosfer oluşturan, ilgi çekici bir dengedir [157, 16].

2.1.2.3.6.1. İç Mekanda Denge İlkesi

Alexander'a [77] göre iç mekan tasarımında ve tüm kompozisyonlarda temel prensip dengedir. Başarılı bir tasarda öğeler yerleştirilişleri ve kullanılışları yönünden, bir dengesizlik hissi uyandırmamalıdır. [31].

İç mekanda simetrik ya da asimetrik denge hangi durumlarda istenmektedir? Sorusunun cevabını Faulkner [77] şöyle verir; "İç mekan tasarımında simetrik denge daha çok, formal ve rahatlatıcı bir etki istendiğinde, dikkatin önemli bir objeye ya da alan üzerine odaklanması istendiğinde, doğal çevre ile kontrast istendiğinde kullanılabilir. İç mekan tasarımında asimetrik denge ise daha çok, informal görünüm ve esneklik istendiğinde, genişlik etkisi uyandırılmak istendiğinde, doğa ile armoni sağlamak istendiğinde kullanılabilir."

2.1.2.3.6.2. Odak Yüzeyinde Denge İlkesinin Analizi

Yapılan çalışmada denge ilkesi türüne göre (simetrik-asimetrik) ve asimetrik dengeyi sağlayan öğelere göre analiz edilmektedir. (Tablo 24.)

Tablo 24. Denge ilkesinin parametreleri

DENGE	Tür	Simetrik	Eksensel (İki Yönlü)	
			Süslemeci (Ornamental)	
			Işınsal	Dönel (Rotational)
		Merkezi (Radyal)		
		Asimetrik	Işınsal	Dönel (Rotational)
				Merkezi (Radyal)
		Diğer		

Tablo 23.'ün devamı

DENGİ	Asimetrik Denge Sağlayan Öğeler	Biçim (Şekil)
		Ölçü
		Renk
		Değer
		Doku
		Aralık
		Yön

İç mekanda düşey yüzeyler üzerinde, denge ilkesinin sağlandığı birkaç iç mekan örneği aşağıda verilmektedir (Şekil 77, 101, 146, 147, 76, 148, 90, 89, 149, 45, 150).

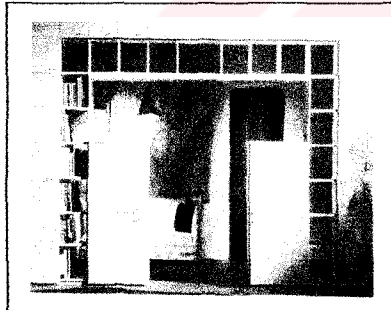
Şekil 77. Simetrik denge
(Yaşama mekanı – Konut)
[142].

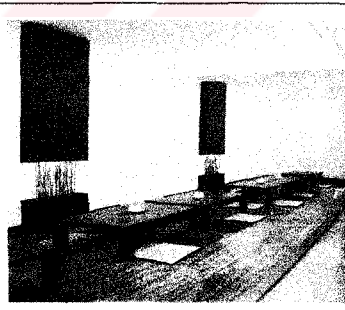
Şekil 101. Simetrik denge
(The Marmara Otel
Restorant–İstanbul) [191].

Şekil 146. Simetrik denge
(Yaşama mekanı – Konut)
[226].

Şekil 147. Simetrik denge
(Yaşama mekanı – Konut)
[142].

Şekil 76. Simetrik denge
(Cheong Ho Restorant –
Kore) [132].

Şekil 148. Simetrik denge
(Restoran Klas – Zagreb)
[227].

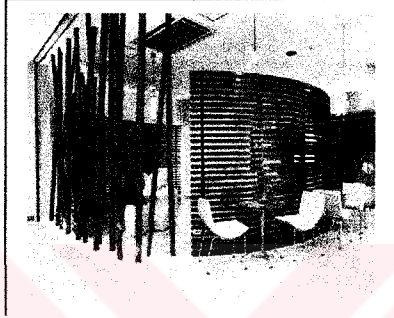
Şekil 90. Asimetrik denge
(Cafe – Kaliforniya,
Amerika) [176].

Şekil 89. Asimetrik denge
(Shosuke Restoran –
Japonya) [175].

Şekil 149. Asimetrik denge
(Yaşama mekanı – Konut)
[142].

Şekil 45. Asimetrik denge
(Restoran – Japonya) [137].

Şekil 150. Asimetrik denge
(Sogetsu Restoran) [228].

Yapılan çalışmalar bölümünde bu noktaya kadar, grafik tasarım kavramını açıklayabilmek için, öncelikle “Tasarım” kavramı irdelenmiş ve grafik tasarım kavramı tanımlanmıştır. Daha sonra, yapılan çalışmada dayarılan Gestalt yaklaşımı ve grafik tasarım ilişkisi ortaya konarak grafik tasarım ilkelerinin çıkış noktası açıklanmıştır.

Son olarak, belirli bir işleve sahip bir iç mekanda grafik iletişimin sağlanabilmesi için oluşturulan grafik organizasyon içindeki grafik tasarım elemanları ve ilkeleri ayrı ayrı açıklanarak, iç mekan ile ilişkileri kurulmuş, daha sonra odak yüzeyi üzerinde bu eleman ve ilkelerin hangi parametreler doğrultusunda analiz edildiği iç mekan örnekleri ile desteklenerek ifade edilmiştir.

2.2. Uygulama Yöntemi ve Aşamaları

2.2.1. Birinci Aşama

Uygulamanın birinci aşamasında, öncelikle iç mekanda mesaj ileten odak yüzeyi üzerindeki grafik / görsel organizasyonun özellikleri ve ilettiği mesajın /mesajların mekanın işleviyle nasıl bir ilişkide olduğu irdelenmiştir.

Daha sonra, uygulamada analiz edilen örnek grubu tespit edilmiştir. Son olarak, tespit edilen bu örnek grubunun tarihçesi ve bu grup içerisinde analiz edilen mekan örneklerinin hangi kriterlere göre saptandığı belirlenmiştir.

2.2.1.1. Seçilen Odak Yüzeyinin Grafik / Görsel Özellikleri ve Mekanın İşlevi İle İlişkisi

Bu çalışmada öncelikle grafik bir organizasyona sahip odak yüzeyi ile iç mekanın işlevi arasındaki ilişkinin tanımlanması ve çalışmanın amacına göre aranan ilişkinin net bir şekilde ortaya konulması gerekmektedir.

Bir Grafik tasarıma sahip odak yüzeyi ile iç mekan arasındaki bütün ilişki aslında işleve yöneliktir. Fakat bu, kompleks bir ilişkidir ve çeşitli gruplar altında incelenmesi gerekmektedir.

İç mekanlarda odak yüzeylerdeki Grafik Tasarım organizasyonlarla kullanıcıya iletilen tüm mesajlar aslında genel anlamda işlevi işaret eder, ya da destekler. O nedenle bu ilişki iki ana başlık altında incelenmiştir.

a. İşlevi İşaret Eden Grafik Tasarım Organizasyonları: Bir iç mekanın sahip olduğu işlev hiyerarşisi bütünden parçaya doğru üst işlev, birincil alt işlev ve aktivite işlevi olarak sıralanabilir.

Üst işlev: Mekanın hangi tür yapı gurubuna ait olduğunu gösterir.

Birincil alt işlev: Mekanın, ait olduğu yapı gurubu içerisinde hangi yapı türü olduğunu gösterir.

Aktivite işlevi: Bu yapı içerisinde ne tür eylemler olduğunu gösterir.

Bu durum, bir örnekle şöyle ifade edilebilir.

- Üst İşlev.....Eğlence Yapıları
- Birincil Alt İşlev.....Bar

• Aktivite İşlevi Oturma Mekanı

Fakat, bir mekanda özellikle üst işlevi işaret eden unsurun, grafik tasarım organizasyonlarından çok, o mekanın üst işleviyle özdeşleşmiş donatılar olduğu düşünülmüştür. Örneğin, bir iç mekanın büro mekanı olduğunu algılamak için o mekandaki büro sandalyelerini ya da simgesel işaretleri görmek yeterli olabilir. Fakat aynı mekanda ki bir grafik organizasyon, kullanıcılara mekanın üst işlevi hakkında kesin bir bilgi vermeyebilir.

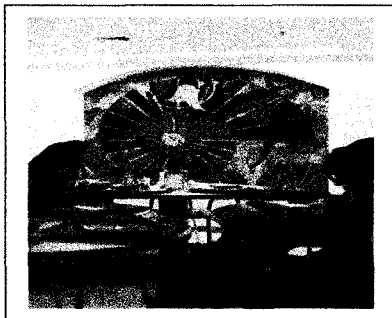
O nedenle, bu çalışmada yüzeylerdeki grafik organizasyonlar ile üst işlev, alt işlev ya da aktivasyon işlevi arasındaki ilişkiler çalışma kapsamı dışında tutulacaktır.

b. İşlevi Destekleyen Grafik Tasarım Organizasyonları: Her tasarımcının, mekanın taşıması gereken misyonuna göre ortaya koyduğu bir konsept, bir tema vardır. Her mekanın teması kendine özgü olup bir birlerinden farklılıklar gösterebilir. Örneğin, bir bankada kişilere hissettirilecek etki güven, bir barda verilecek etki özgürlük, yada bir kafe oturmasında samimiyet hissi olabilir.

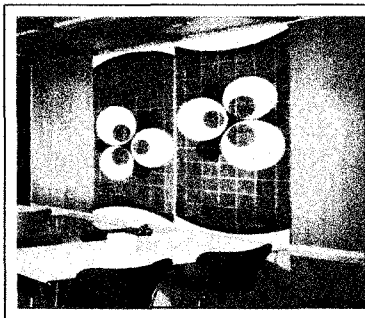
Mekanın teması, ya da başka bir ifadeyle Tematik işlev, Grafik yüzey organizasyonlarıyla genel olarak iki şekilde verilebilir;

b.1. Slogan, İsim Yansıması: Bu tür Tematik İşlevler genelde direkt bilgi ile verilebilir. Yani burada “düz anlam” söz konusudur.

İmge ya da kavram bağlantılı simgesel işaretler, amblemler, tipografik, ya da fotografik, organizasyonlar, bazı illüstratif anlatımlar o mekandaki kullanıcılara, mekanın sloganı, ismi ya da hangi kuruma ait olduğu hakkında direkt bilgi verici olabilir (Şekil 151, 152, 153, 154).

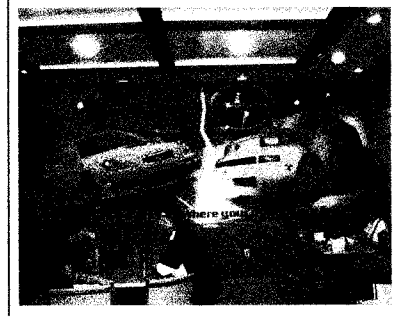
Şekil 151. Slogan, isim yansıması (Koç Üniversitesi – İstanbul) [229].

Şekil 152. Slogan, isim yansıması (Yapı kredi Bilgi İşlem – İstanbul) [229].

Şekil 153. Slogan, isim yansıması

Şekil 154. Slogan, isim yansıması (Toyota bayii)

Yukarıdaki örnekler de bu mekanların hangi kurumlara ait oldukları anlaşılabilir. Tematik İşlevlerden slogan ve isim yansımasının oluşturulduğu yüzeyler, o mekanda her zaman odak yüzeyi konumunda olmayabilir. Ayrıca, özellikle simgesel işaret, amblem ve logo tarzı çalışmaların, genelde kendi içlerinde barındırdıkları grafik organizasyonun, mekanda yaratılması düşünülen atmosfer ile çokça ilişkili olmadığı görülmüştür.

Bu nedenlerden dolayı tematik işlevlerden slogan ve İsim yansıması, çalışma kapsamında incelenmemiştir.

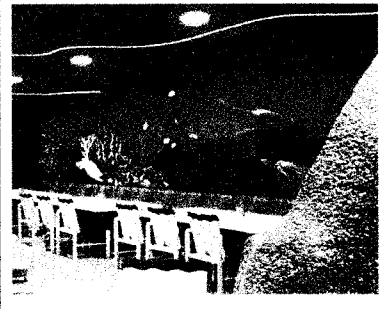
b.2. Mekanın Atmosferinin Yansıması: Mekanın planlanan atmosferini oluşturabilmek için insanın psikolojik, kültürel ve toplumsal tepkileri göz önünde bulundurularak mekanın işleyişine uygun, grafik düzenlemeler yapılmalıdır.

Tematik işlevlerden mekanın atmosferinin yansıması, dolaylı bilgi ile (çağrıştırılarak) verilebilir. Yani burada “Yan anlam” söz konusudur. Dolaylı bilgiyi iki şekilde vermek mümkündür.

b.2.1. Somut Özellik Gösteren “İllüstratif” Organizasyonlar: Burada illüstrasyon kavramına kısa bir açıklama getirmek yerinde olacaktır; Başlık, slogan ya da metin gibi sözel unsurları görsel olarak betimleyen ya da yorumlayan bütün unsurlara genel olarak “illüstrasyon” adı verilir.

Bu çalışma kapsamında, illüstrasyon, toplumsal iletişim aracı olan, kamusal iç mekanlarda mesaj ileten somut ya da soyut görsel organizasyon anlamında kullanılmıştır.

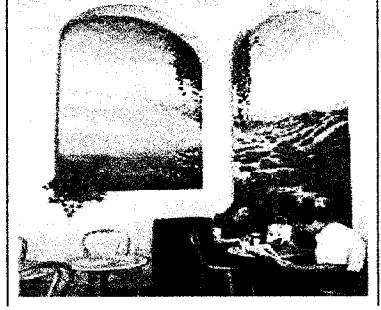
Odak yüzeyi üzerinde somut, özellik gösteren “İllüstratif” organizasyonlar için birkaç örnek aşağıda verilmektedir (Şekil 155, 60, 156, 157, 158, 15., 160, 161, 162).

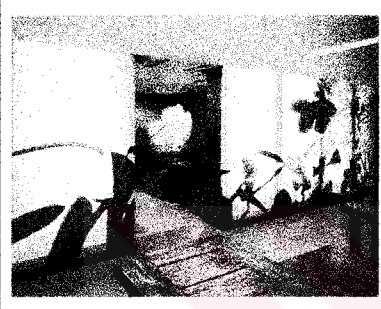
Şekil 155. Somut, İllüstratif organizasyon (Valley Çocuk Sağlık Kompleksi - Fresno, Kaliforniya) [230].

Şekil 60. Somut, İllüstratif organizasyon (Restoran) [150].

Şekil 156. Somut, İllüstratif organizasyon (Carmelcoffee - Kaliforniya) [231].

Şekil 157. Somut, İllüstratif organizasyon (Bongchu Dongsungro Restoran) [117].

Şekil 158. Somut, İllüstratif organizasyon (Claufoutis Restaurant - Amerika) [232].

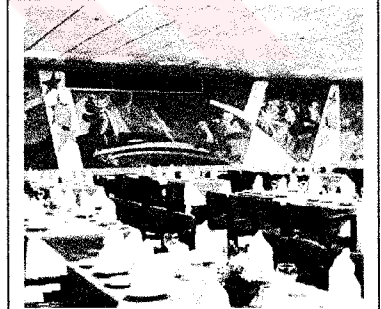
Şekil 159. Somut, İllüstratif organizasyon (L. Bruschini's Restaurant - İtalya) [233].

Şekil 160. Somut, İllüstratif organizasyon (Restoran - Japonya) [234].

Şekil 161. Somut, İllüstratif organizasyon (Norddeutsche Landesbank Binası - Hannover) [235].

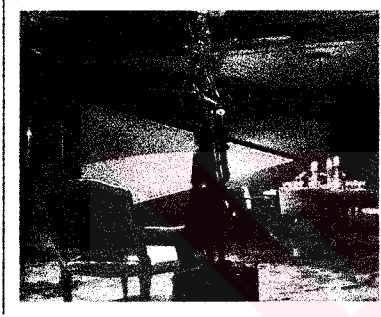
Şekil 162. Somut, İllüstratif organizasyon (Vega Otel Restoran) [236].

Somut özellik gösteren “İllüstratif” organizasyonlar, kendilerine has bir hikayeyi, canlı ya da cansız bir varlığı (nesneyi), sembolize etmeleri ve bu tarz organizasyonların dizimsel olarak benzer karakterlerde olmasının güç olması, ayrıca bu tür organizasyonların

gruplandırılması, analizi ve sonuçlarının genelleştirilmesinin zorluğu nedeni ile çalışma kapsamı dışında tutulmuştur.

b.2.2. Soyut, Geometrik Özellik Gösteren “İllüstratif” Organizasyonlar:Bu tür yüzey organizasyonları, adından da anlaşılacağı üzere iki ve / ya da üç boyutlu, basit ya da kompleks geometrik biçimlerin - formların, grafik tasarım ilkeleri çerçevesinde bir araya gelmesinden oluşan, mekanın tematik işlevi ile ilgili, yani ana işlevini destekler nitelikte dolaylı mesajlar veren, grafik düzenlemelerdir.

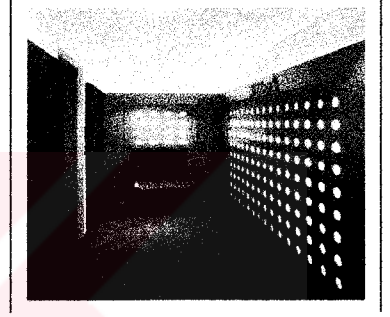
Odak yüzeyi üzerinde soyut, geometrik özellik gösteren “İllüstratif” organizasyonlar için birkaç örnek aşağıda verilmektedir (Şekil 65, 75, 163, 20, 135, 57, 27, 17, 42).

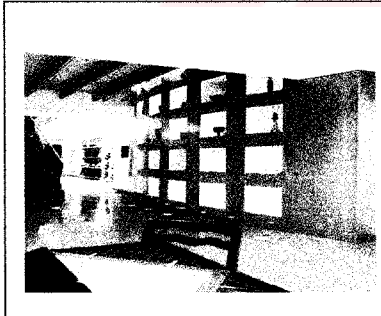
Şekil 65. Soyut, geometrik illüstratif organizasyon (Otel restoran) [153].

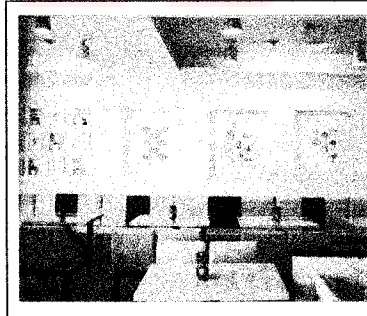
Şekil 75. Soyut, geometrik illüstratif organizasyon (Atlantis Hotel&Tatil Köyü- Antalya) [162].

Şekil 163. Soyut, geometrik illüstratif organizasyon (Game Cafe Jumanji Restoran) [165].

Şekil 20. Soyut, geometrik illüstratif organizasyon (Cam Eşya Mağazası) [112].

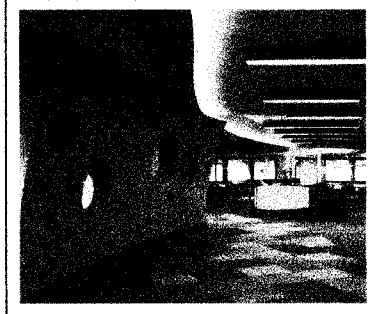
Şekil 135. Soyut, geometrik illüstratif organizasyon (Jechri Pizza) [117].

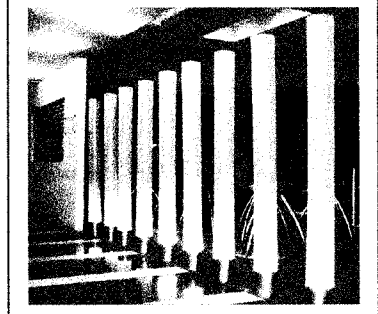
Şekil 57. Soyut, geometrik illüstratif organizasyon (Restoran – Amerika) [147].

Şekil 27. Soyut, geometrik illüstratif organizasyon (Blue Bay Golf Club Otel Restorant) [119].

Şekil 17. Soyut, geometrik illüstratif organizasyon (Blank Çocuk Hastanesi, Des Moines, Iowa) [109].

Şekil 42. Soyut, geometrik illüstratif organizasyon (Balo Bar – Beyoğlu, İstanbul) [135].

Eğer iç mekan odak yüzeyindeki grafik tasarım, tematik işlevlerden, mekanın atmosferine ait bir anlam taşıyorsa, yani bir takım grafik öğeler (nokta, çizgi, biçim, form, renk, doku...vs), mekanın atmosferi ile ilgili bazı uyarılar yapabilecek şekilde bir araya getirilmişse, oluşturan bu grafik organizasyon, çalışma kapsamı içerisinde incelenecektir. Bu anlamda bakıldığında “soyut geometrik özellik gösteren illüstratif” organizasyonların bu çalışma çerçevesinde incelenebileceği düşünülmüştür. Odak yüzeyindeki grafik tasarımın görsel özellikleri ve iç mekanın işlevi ile ilişkisi Tablo 25.’de özetlenmiştir.

Tablo 25. Odak yüzeyinin grafik / görsel özellikleri ve mekanın işlevi ile ilişkisi

Odak yüzeyinin grafik / görsel özellikleri ve mekanın işlevi ile ilişkisi			
İşlevi <u>İşaret Eden</u> Grafik Tasarım Organizasyonları	Üst İşlev ▼ I. Alt İşlev ▼ II. Alt İşlev ▼ Aktivite İşlevi		
	İşlevi <u>Destekleyen</u> Grafik Tasarım Organizasyonları	Tematik İşlev	Slogan ve İsim yansıması (Direkt bilgi ile verilir)-Düz Anlam
Mekanın atmosferinin yansıması (Dolaylı bilgi ile verilir)-Yan Anlam			Somut özellik gösteren “İllüstratif” organizasyonlar Soyut geometrik özellik gösteren “İllüstratif” organizasyonlar

2.2.1.2. Uygulamada Analiz Edilen Örnek Odak Yüzeyi Gurubunun Tespiti

Hangi yapı grubuna ait mekanlardaki odak yüzeylerinin inceleneceğinin tespiti için, öncelikle yapı gurupları genel anlamda sınıflandırılmış (Tablo 26), daha sonra bu guruplar içerisinde eleme yapılmıştır. Eleme yapılırken aşağıdaki kriterlere dikkat edilmiştir.

- Seçilen yapı grubunun tasarımcılarının, bir takım kısıtlamalara maruz kalmadan, özgürce fikirlerini ortaya koyabilmesi ve uygulayabilmiş olması. Örneğin bir hükümet konağında, bir duruşma salonunda canlı renkleri etkin bir şekilde kullanamaması ya da bir cami yapısında somut figürlerin kullanılmaması gibi.

- Seçilen yapı grubunun, toplumun hemen her kesimine hitap etmesi.Yani, toplumun farklı kesimlerine hitap etmeyen yapı gurupları elenmiştir. Örneğin, endüstri yapılarından olan bir tekstil fabrikası çoğunlukla o fabrikada çalışanlar tarafından görülmekte ve kullanılmaktadır. Ama kültür yapılarından olan bir kitapevi, toplumun hemen her kesiminden olan insanlar tarafından ziyaret edilebilmektedir.

- Seçilen yapı grubunun, tekil veya küçük gurupların beğenilerine değil, toplumun ortak beğenilerine ve tepkilerine göre düzenlenmiş olması. Bu nedenle konut yapıları çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır.

- Seçilen yapı grubunun, bilinçli grafik tasarım uygulamalarının sıklıkla kullanıldığı, bir tasarımcının, çalışma hayatı boyunca sıkça karşılaşabileceği mekanlar olması. Örneğin, Terminal yapılarından olan havaalanları ülke bazında sıklıkla inşa edilmediğinden, bu tarz yerlerdeki iç mekan odak yüzeyi tasarımı, bir tasarımcı için çok sık rastlanılan bir durum değildir.

Tablo 26. Bina yapılarının sınıflandırılması

YAPI TÜRLERİ (ÜST İŞLEV)	ALT İŞLEV
Eğitim Yapıları	Okul (Kreş. Anaokulu, ilk, orta, lise, üniv...vs), derslane, kurs, ...vs.
Sağlık Yapıları	Hastane, Klinik, Sağlık Ocağı, Dispanser, muayenehaneler...vs.
Resmi Yapılar	Hükümet konağı, Adliye, Belediye, Konsolosluk, Valilik.....vs.
Güvenlik Yapıları	Polis, jandarma, gümrük ve sınır karakolları...vs.
Barınma Yapıları	Konutlar(Yazlık, Dağ evi...vs.), Apartman,...vs.
Dini Yapılar	Cami, Kilise, Sinagog,...vs.

Tablo 26.'nın devamı

Spor-Rekreasyon Yapıları	Stadyum, Spor salonları, Fuar alanları...vs.
Dinlenme-Eğlence Yapıları	Sinema, Tiyatro, Konser ve gösteri salonları
Sosyal Yapılar	Sergi binaları, Müzeler,...vs.
Ticaret(Mal Alış Verişi) Yapıları	Alışveriş merkezleri, Çarşılar, Mağazalar...vs
Ticaret (Hizmet Alış Verişi) Yapıları	Bankalar, Kuaförler...vs
Ulaşım-Terminal Yapıları	Otogar, Gar, Hava limanı, Liman, Metro...vs
Endüstri, Üretim Yapıları	Tersaneler, Fabrikalar, Atölyeler,...vs
Turizm-Konaklama Yapıları	Otel, Motel, Tatil köyü, Pansiyon, ,Acenteler...vs.
Eğlence Yapıları	Eğlence Kompleksleri (Tatilya, Fame city,...vs.), Restoran ,Kafe, Bar, ...vs
Büro Yapıları	Bürolar, Odalar (Ticaret Odası, Taksiciler Odası...vs.),...vs
Kültür Yapıları	Kütüphane...vs.
Tarihi Yapılar	Yalılar, Konaklar, Saraylar, Köşkler, Hanlar, Hamamlar...vs
Tarım ve Hayvancılık Yapıları	Çiftlikler
Hizmet Yapıları	Vakıf Binaları, Huzurevleri,...vs.
Sosyal Hizmet Yapıları	Misafirhaneler, Sosyal tesisler.....vs.
Çok Amaçlı Yapılar	Oditoryum...vs

Belirlenen kriterlere göre yapı grupları tespit edilmiş ve bu gruplara ait iç mekan örnekleri toplanmıştır. Örnekler, yurt içi ve yut dışından iç mimarlık dergileri ve internet üzerinden elde edilmiştir.

Elde edilen örneklerin, eğlence yapılarından restoranlar üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Böylece restoran yapılarındaki odak yüzeyi organizasyonlarının çalışma kapsamı içerisinde incelenmesine karar verilmiştir.

Daha sonra, analizi yapılacak olan odak yüzeyinin, ait olduğu yapı grubunda hangi aktivitenin yapıldığı alanda yer aldığı tespit edilmiştir. Bu durumda, eğlence yapılarından restoranlar ele alınmış ve düşey yöndeki odak yüzeyi grafik organizasyonlarının, yeme alanlarında yoğun olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Böylece restoranlar için yapılan analizler, yeme anaları ile sınırlandırılmıştır. Sonuç olarak, üst işlev, alt işlev ve aktivite işlevleri sabit tutulmuştur. Buna göre;

- Üst işlev: Eğlence yapıları,
- Alt işlev: Restoranlar,

- Aktivite işlevi: Yeme alanları olarak belirlenmiştir.

Bu noktada, örnek gurubu olarak seçilen restoranların, uygulamada hangi özelliklerine bağlı olarak seçildiklerinin tespitinde yardımcı olacağı düşüncesi ile, tarihsel gelişimlerine kısaca değinmek gerekmektedir.

Şekil 164. Avrupa'dan bir han örneği [237].

Avrupa'da rafine mutfak kavramının geliştiği dönemde bile, halktan kişiler eğer evlerinde değillerse yemeklerini gelişigüzel bir biçimde yerlerdi. Arabalarla yolculuk edilen yolların kenarında hanlar ve lokantalar kurulmuştu. Varlıklı insanlar yolculukları sırasında bu hanlarda konakladıkları zaman yemeklerini kendi hizmetkarlarına hazırlatırlardı (Şekil 164). Ayrıca kilise ve manastırlarda da yolcular için yemek servisi vardı. Ancak halkın gidip karnını doyuracağı birimler henüz yoktu [237].

Fransa'da ancak 1600'lü yıllarda kafeler kurulmaya başladı ve büyük bir hızla tüm Avrupa'ya yayıldı. İlk başlarda bu kafelerde kahve, kakao ve şarap gibi hafif alkolü içkiler sunuluyordu. Ama kısa bir sürede asillerin son haberleri, dedikoduları ve yorumları, hafif içkilerini yudumlariken konuştukları yerler özelliğini kazandı bu kafeler. Zamanla da bugünün restoranlarının temelini oluşturdu. [237].

1760 yılında XV. Louis dönemi Fransasında Boulanger adlı kişi sağlığa iyi geldiği ve çok besleyici olduğunu iddia ettiği çorbalarını sunduğu dükkanlar açtı ve bunlara restore eden (tazelik, dinçlik veren) anlamına gelen restaurers adını verdi. Kendi dükkanını da restorante olarak adlandırdı. (Türkçede kullanılan lokanta sözcüğü ise lokal ile aynı kökten türeyen İtalyanca locanda'dan gelir) [237].

Boulangier kısa sürede çeşitlerini çoğalttı, mönülerini zenginleştirdi ve büyük bir başarı kazandı. Bu başarı, hızla yeni yerlerin açılmasına neden oldu; öyle ki, 1804 yılında Paris'te restoran adedi 500'ü aşmıştı [237].

Genel olarak restoran kavramının tarihi gelişimine değinildikten sonra, uygulamada örnek grubu oluşturulurken baz alınan restoran kavramının sınırları şöyle çizilmiştir;

- Çalışma kapsamında seçilen Restoranlar, yemek yemenin ön plana çıktığı, fakat bunun yanında eğlence kavramı içerisine giren bir takım aktivitelerin de (müzik, oyun, gösteri...vb.) olabildiği, daha önce belirlenen kriterlere sahip odak yüzeylerini bünyelerinde bulunduran, bağımsız çalışan ticari mekanlardır. Buradaki “bağımsız” kelimesi, restoranların otel, motel, tatil köyü, sosyal tesis...vb komplekslerin bünyesinde bir birim olmayıp, kendi başına bir işletme konumunda olduklarını ifade etmektedir.

- Ayrıca restoranlar, köfteci, kebabçı, çorbacı, balık restoranı...vb. şekillerde sınıflandırılmamış, tek bir başlık altında toplanmıştır. Yani restoranda hangi mөнünün olduğu, yapılan çalışma ile ilgili bir kriter değildir.

- Adında “Cafe”, Bar, Pub ekleri bulunan fakat hafif ya da ağır bir takım yiyeceklerin de servis edildiği mekanlar da restoranlar adı altında incelenmiştir. Buradaki kafe kavramı, sadece içek servisinin yapıldığı kafe kavramından farklıdır. Bu tarz yerler analiz edilmemiştir.

- Sonuç olarak, bir kısmı enternasyonal düzeyde olmasa da, belirli bir hizmet kalitesine ulaşmış olan ve buldukları çevrede insanların gerek sosyal yaşamlarında ve gerekse günlük yeme alışkanlıklarında belirli bir yere sahip olan Türkiye’den ve dünyanın çeşitli ülkelerinden restoran örnekleri seçilmiş ve bu restoranların odak yüzeyleri 50 adet örnek üzerinden analiz edilmiştir.

2.2.2. İkinci Aşama

Bu aşamada, tespit edilen restoran örneklerine ait odak yüzeylerinin yararsal (Pragmatik) ve dizimsel (sentaktik) gruplaması yapılarak, analizleri gerçekleştirilmiştir. İkinci aşama toplam dört adımdan oluşmaktadır.

a. Birinci Adım; Oluşturulan bu yöntemde amaç, odak yüzeylerinin işlevi (tematik işlev) destekleyen amaçlarının ne olduğu ve bu amaçlara ulaşılırken ne tür dizimsel özelliklerin kullanıldığını analiz etmektir. O nedenle bu adımda odak yüzeyleri, öncelikle

amaçlarına göre (Pragmatik açıdan) gruplandırılmış, her biri açıklanarak, iç mekan örnekleri ile pekiştirilmiştir (Tablo 27).

Odak yüzeylerinin, amaçları (algısal mesajları) belirlenirken, odak yüzeyi niteliği taşıyan, birçok yüzey örneği incelenmiş, bu yüzeylerin sahip olduğu düşünülen amaçları belirlenmiştir. Bu belirleme yapılırken Michelson'un [238] çevresel tasarım alanına hitabeden sıfat çiftleri tablosundan yararlanılmıştır. Belirleme mekan fotoğrafları üzerinden gerçekleştirilmiştir. Fotoğraflara bakıldığında yüzey üzerinde hangi öge / ilke baskınsa (ilk bakışta dikkati çekiyorsa) o ögenin etkisi yüzeyin amacının belirlenmesinde etken olmuştur. Yüzeyin yapısal özellikleri, biçimi, konumu da bu kararı etkiler niteliktedir. Ayrıca, mekan hakkında elde edilen teorik bilgilerde (mekanın teması, yapısı, büyüklüğü, ...vs.) gibi bilgilerde zaman zaman odak yüzeylerinin amaçları (yarara yönelik mesajları) hakkında karar verme noktasında yardımcı olmuştur.

Ayrıca aynı odak yüzeyi birden fazla amaca sahip olabilir. Örneğin, yönlendirme amaçlı bir yüzey aynı zamanda sergi ve geleneksel amaçlı olabilir.

Tablo 27. Odak yüzeyinin, amaçlarına göre (paragmatik açıdan) gruplandırılması

ODAK YÜZEYİNİN, AMAÇLARINA GÖRE (PRAGMATİK AÇIDAN) GURUPLANMASI
Sergi / teşhir amaçlı
Örtme / gizleme (kamuflej) amaçlı
Yönlendirme amaçlı
Ayırma / Bölme amaçlı
Birleştirme amaçlı
Sınırlama / Belirleme amaçlı
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma amaçlı
Süreklilik / Akıcılık yaratma amaçlı
Farklılık / Ekstrem etki yaratma amaçlı
Hareket (Dinamizm) yaratma amaçlı
Dinlendirme amaçlı
Sürpriz yapma / Şaşırtma amaçlı
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz amaçlı
Dikkat çekme / İlgi yaratma amaçlı
Geleneksel amaçlı
Çağdaş amaçlı

Bir odak yüzeyinin, sahip olduğu bu amaçların belirleyici özellikleri aşağıdaki gibidir;

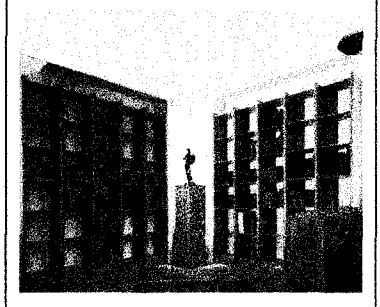
• **Sergi / Teşhir Amaçlı:** Bu tür bir amaca sahip odak yüzeyinde hedeflenen, yüzey üzerindeki grafik düzenleme içerisinde bir takım objeleri ticari, sembolik ya da estetik kaygılarla kalıcı veya süreli olarak sergilemektir (Şekil 69, 146, 77, 102, 165, 113).

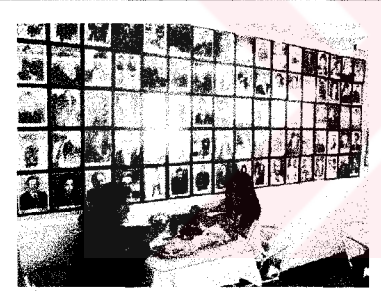
Şekil 69. Sergi / teşhir amaçlı odak yüzeyi (Cam eşya mağazası) [112].

Şekil 146. Sergi / teşhir amaçlı odak yüzeyi (Yaşama mekanı) [226].

Şekil 77. Sergi / teşhir amaçlı odak yüzeyi (Yaşama mekanı) [142].

Şekil 102. Sergi / teşhir amaçlı odak yüzeyi (Pink's Restoran –Amerika) [192].

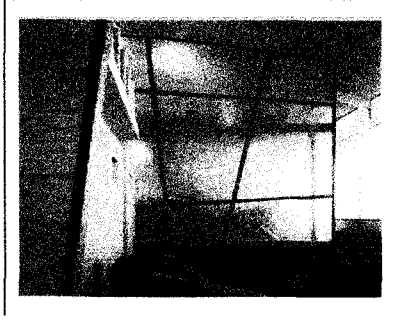

Şekil 165. Sergi / teşhir amaçlı odak yüzeyi (Otel Cibalia – Slovenya) [239].

Şekil 113. Sergi / teşhir amaçlı odak yüzeyi (Çin restoranı – İstanbul) [210].

• **Örtme / Gizleme (Kamuflaj) Amaçlı:** Bu tür bir amaca sahip odak yüzeyinde hedeflenen, dikkat dağıtan ya da herhangi başka bir nedenle yeme alanında oturan kişi tarafından görsel olarak algılanması istenmeyen her türlü kütle, alan veya mekanın kamufla edilmesidir. Genellikle bu amaca, odak yüzeyinin, kısmen görsel geçirgenliğe sahip olması veya tamamen görsel geçirimsiz olması ile ulaşılır (Şekil 51, 41, 75).

Şekil 51. Örtme / gizleme (kamufraj) amaçlı odak yüzeyi [142].

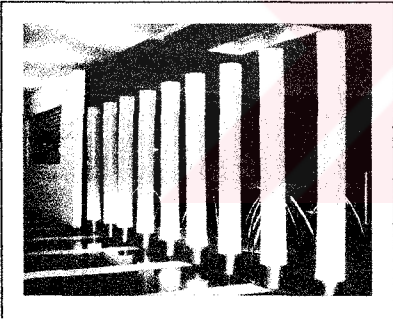

Şekil 41. Örtme / gizleme (kamufraj) amaçlı odak yüzeyi [119].

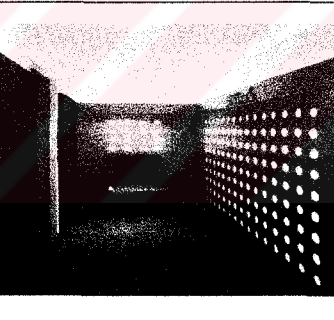

Şekil 75. Örtme / gizleme (kamufraj) amaçlı odak yüzeyi (Atlantis Hotel-Restoran, Antalya) [162].

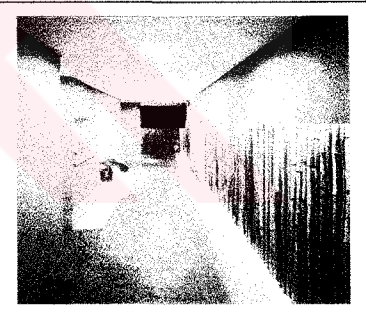
• **Yönlendirme Amaçlı:** Bu tür bir amaca sahip odak yüzeyinde hedeflenen, mekan içindeki sirkülasyonda etkin rol oynamaktır. Odak yüzeyi üzerinde bu amaca, kişileri durdurarak, onlara geçit vererek, belli yönler doğru gitmeleri için güdüleyerek ulaşılr (Şekil 42, 110, 103, 38, 166, 40).

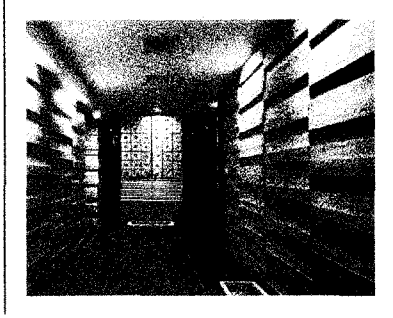
Şekil 42. Yönlendirme amaçlı odak yüzeyi (Balo-Bar- Beyoğlu, İstanbul) [135].

Şekil 110. Yönlendirme amaçlı odak yüzeyi (Game Cafe Jumanji Restoran - Kore) [165].

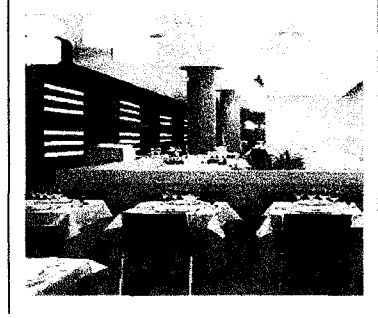
Şekil 103. Yönlendirme amaçlı odak yüzeyi (Sushiko Restoran – Seul, Kore) [128].

Şekil 38. Yönlendirme amaçlı odak yüzeyi (Chew Young Roo Songpa Branch Restoran) [132].

Şekil 166. Yönlendirme amaçlı odak yüzeyi (Shenzhen Sanjiu Restaurant - Köpek balığı restoranı - Japonya) [119].

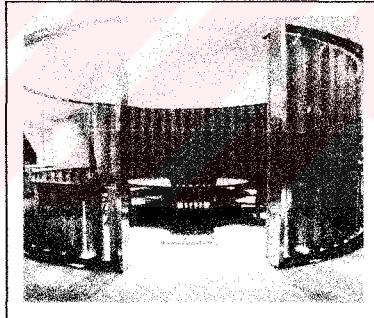

Şekil 40. Yönlendirme amaçlı odak yüzeyi (Lupino, C. Carme Restoran - Barcelona, İspanya) [134].

• **Ayırma / Bölme Amaçlı:** Bir mekanı, aralarında bir takım geçiş alanları olacak şekilde bölerek, birim mekanlar - alanlar yaratmaktır. Odak yüzeyi üzerinde bu amaca, yüzeyin kısmen görsel geçirgenliğe sahip olması veya tamamen görsel geçirimsiz olması ile ulaşılır (Şekil 27, 167, 68, 45, 92, 78, 168, 75).

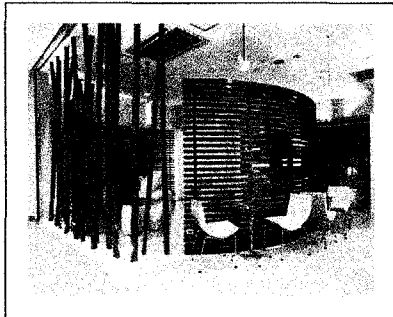
Şekil 27. Ayırma / bölme amaçlı odak yüzeyi (Blue Bay Golf Club Otel) [119].

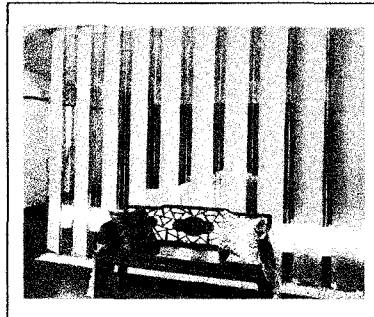
Şekil 167. Ayırma / bölme amaçlı odak yüzeyi (Pino Restoran) [117].

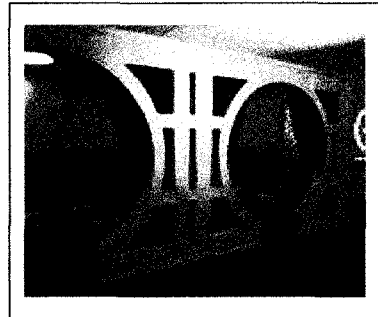
Şekil 68. Ayırma / bölme amaçlı odak yüzeyi (Yarn, - Kore) [132].

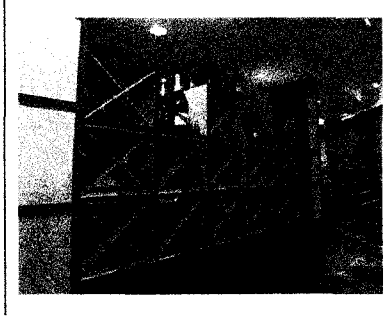
Şekil 45. Ayırma / bölme amaçlı odak yüzeyi (Restoran) [137].

Şekil 92. Ayırma / bölme amaçlı odak yüzeyi (Chine Moon Restoran) [117].

Şekil 78. Ayırma / bölme amaçlı odak yüzeyi (Restoran) [163].

Şekil 168. Ayırma / bölme amaçlı odak yüzeyi (Charlotte Omaha SteakHouse – Arizona, Amerika) [240].

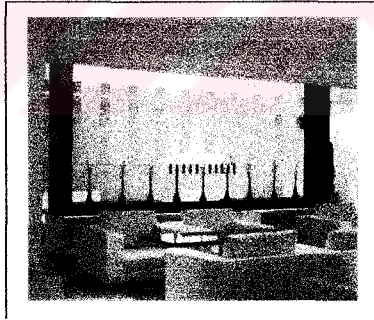

Şekil 75. Ayırma / bölme amaçlı odak yüzeyi (Atlantis Hotel&Tatil Köyü Restoran – Belek, Antalya) [162].

• **Birleştirme Amaçlı:** Eğer ayırma / bölme amaçlı olan bir odak yüzeyi, kısmen görsel geçirgenliğe sahipse, aynı zamanda birleştirme amaçlı da olabilir. Başka bir ifadeyle bu tür bir amaca sahip odak yüzeyinde hedeflenen, kısmen görsel ve bazen da buna ek olarak fiziksel geçirgenlik özelliği ile, mekanlar arasında veya aynı mekan içindeki alanlar arasında birleşme sağlanmasıdır (Şekil 70, 169, 42, 168, 72, 78).

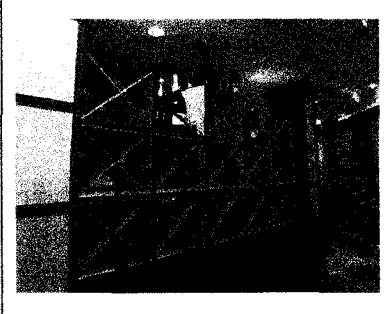
Şekil 70. Birleştirme Amaçlı odak yüzeyi (Supper Restoran - Çırağan Sarayı, İstanbul) [158].

Şekil 169. Birleştirme Amaçlı odak yüzeyi (Rh Restoran – Seul - Kore) [128].

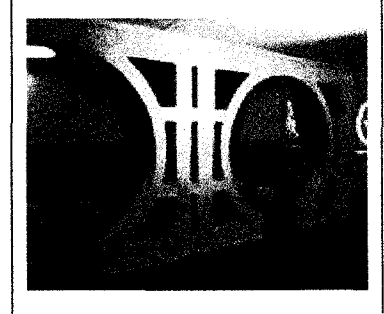
Şekil 42. Birleştirme Amaçlı odak yüzeyi (Balo-Bar- Beyoğlu, İstanbul) [135].

Şekil 168. Birleştirme Amaçlı odak yüzeyi (Charlotte Omaha SteakHouse -USA) [240].

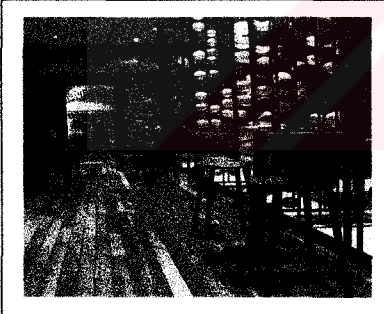

Şekil 72. Birleştirme Amaçlı odak yüzeyi (Sunce Restoran) [159].

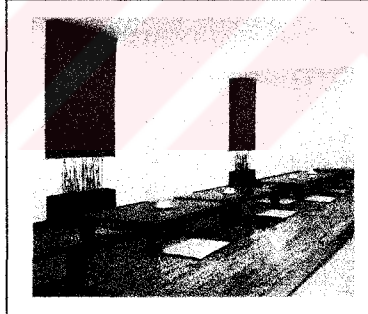

Şekil 78. Birleştirme Amaçlı odak yüzeyi (Restoran) [163].

• **Sınırlama / Belirleme Amaçlı:** Bu tür bir amaca sahip odak yüzeyinde hedeflenen, içinde bulunulan mekan alanının sınırlarından en az birinin vurgulanmasıdır. Bu tür odak yüzeyleri bir mekanın sınırında olabileceği gibi, bölünmüş bir ana mekanın içerisinde bölücü olarak küçük mekan parçalarını Başka bir ifadeyle farklı işlev alanlarını sınırlandırabilir (Şekil 70, 76, 29, 91, 53, 165).

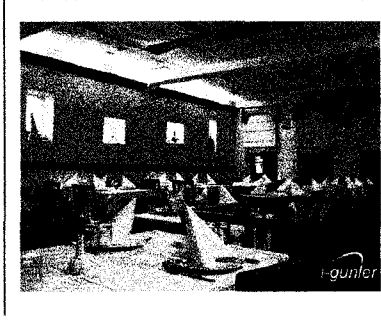
Şekil 70. Sınırlama / belirleme amaçlı odak yüzeyi (Supper Restoran - Çırağan Sarayı, İstanbul) [158].

Şekil 76. Sınırlama / belirleme amaçlı odak yüzeyi (Cheong Ho Restoran - Kore) [132].

Şekil 29. Sınırlama / belirleme amaçlı odak yüzeyi (J-Pop Cafe -Tokyo) [124].

Şekil 91. Sınırlama / belirleme amaçlı odak yüzeyi (Mare Nostrum Restoranı – Yeşilköy, İstanbul) [177].

Şekil 53. Sınırlama / belirleme amaçlı odak yüzeyi (Pivnica Raj Cafe Bar Restaurant) [144].

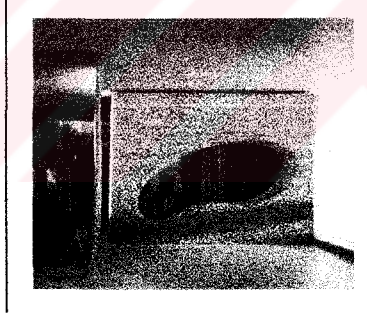

Şekil 165. Sınırlama / belirleme amaçlı odak yüzeyi (Hotel Cibalia Restoran – Slovenya) [239].

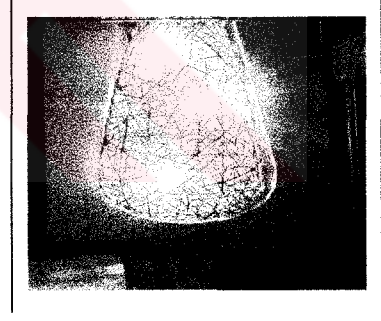
• **Derinlik Yaratma / Boyut Kazandırma Amaçlı:** Bu tür bir amaca sahip odak yüzeyinde hedeflenen, mekanı, olduğundan daha hacimli gösterme veya perspektif etkisi kazandırmaktır. Odak yüzeyi üzerinde bu amaca, yüzey üzerinde bir takım tam veya yarı boşluklar açarak ya da şekil zemin ilişkisi uyarınca derinlik etkisi verecek şekilde renk, doku, ölçü, vs... farkları yaratarak ulaşılır (Şekil 141, 63, 67, 168, 75, 136).

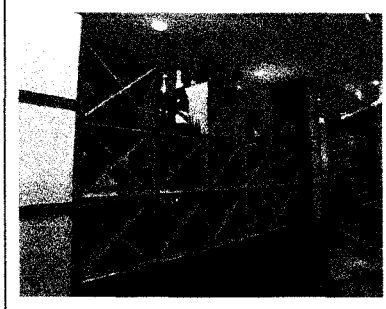
Şekil 141. Derinlik yaratma / boyut kazandırma amaçlı odak yüzeyi (Yaşama mekanı – Konut) [223].

Şekil 63. Derinlik yaratma / boyut kazandırma amaçlı odak yüzeyi (Yatak odası – Konut)

Şekil 67. [128].Derinlik yaratma / boyut kazandırma amaçlı odak yüzeyi (Yong Restoran – Seul - Kore)

Şekil 168. Derinlik yaratma / boyut kazandırma amaçlı odak yüzeyi (Charlotte Omaha SteakHouse – Arizona) [240].

Şekil 75. Derinlik yaratma / boyut kazandırma amaçlı odak yüzeyi (Atlantis Hotel&Tatil Köyü Restoran, Antalya) [162].

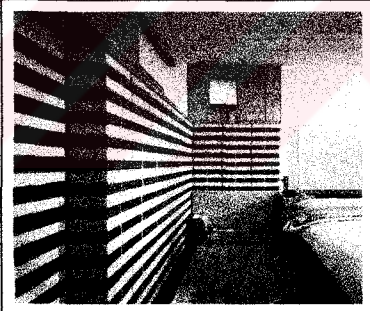

Şekil 136. Derinlik yaratma / boyut kazandırma amaçlı odak yüzeyi (Blue Water Cafe - Kanada) [221].

• **Süreklilik / Akıcılık Yaratma Amaçlı:** Bu tür bir amaca sahip odak yüzeyinde hedeflenen, gözün, herhangi bir kesintiye uğramadan, belli bir yöne doğru hareketini sağlamaktır. Odak yüzeyi üzerinde bu amaca, bir takım ritmik tekrarlar ve / veya perspektif etki yaratarak ulaşılır (Şekil 170, 35, 42, 166, 23, 57, 122, 171, 130).

Şekil 170. Süreklilik / akıcılık yaratma amaçlı odak yüzeyi (Restoran - Kore) [117].

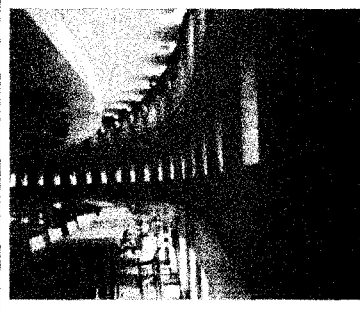
Şekil 35. Süreklilik / akıcılık yaratma amaçlı odak yüzeyi (Yaşama mekanı) [129].

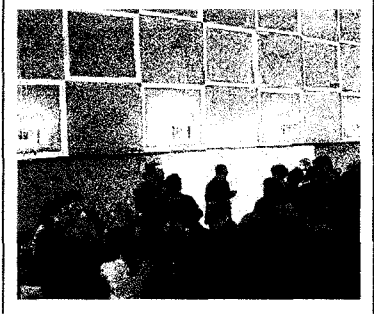
Şekil 42. Süreklilik / akıcılık yaratma amaçlı odak yüzeyi (Balo-Bar-İstanbul) [135].

Şekil 166. Süreklilik / akıcılık yaratma amaçlı odak yüzeyi (Shenzhen Sanjiu Restaurant – Japonya) [119].

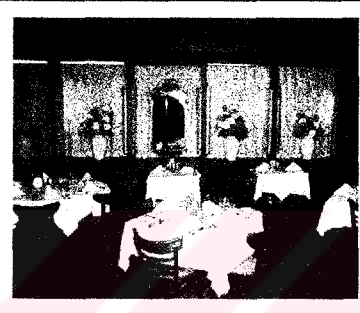
Şekil 23. Süreklilik / akıcılık yaratma amaçlı odak yüzeyi (CDG Havaalanı, Paris) [115].

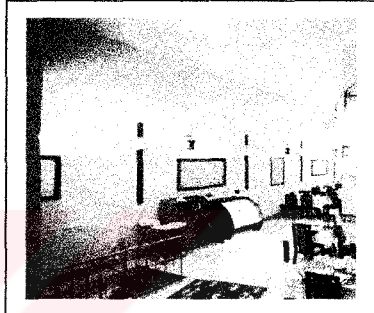
Şekil 57. Süreklilik / akıcılık yaratma amaçlı odak yüzeyi (Otel Restoran–Amerika) [147].

Şekil 122. [215]. Süreklilik / akıcılık yaratma amaçlı odak yüzeyi (McDonald's Restoran)

Şekil 171. Süreklilik / akıcılık yaratma amaçlı odak yüzeyi (Restoran – Corciya, Atlanta) [241].

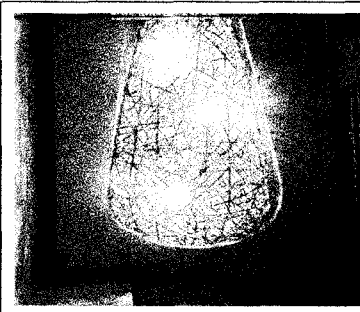

Şekil 130. Süreklilik / akıcılık yaratma amaçlı odak yüzeyi (Şehzadebaşı Restoran) [213].

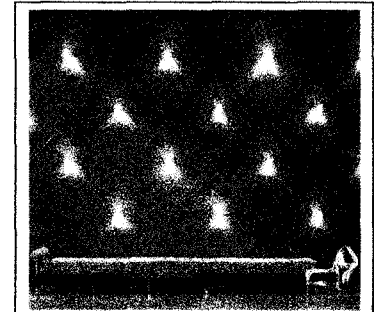
• **Farklılık / Ekstrem Etki Yaratma Amaçlı:** Bu tür bir amaca sahip odak yüzeyinde hedeflenen, tüm görsel ve dizimsel özellikleri ile sık rastlanır olmama, kendine özgü olmasıdır (Şekil 141, 67, 137, 99, 45, 78).

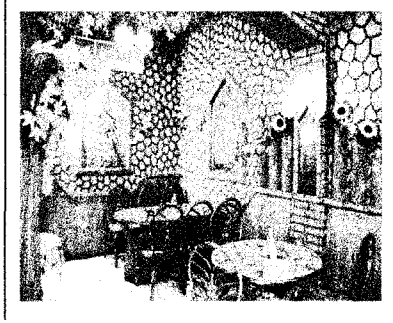
Şekil 141. Farklılık / ekstrem etki yaratma amaçlı odak yüzeyi (Yaşama mekanı – Konut) [223].

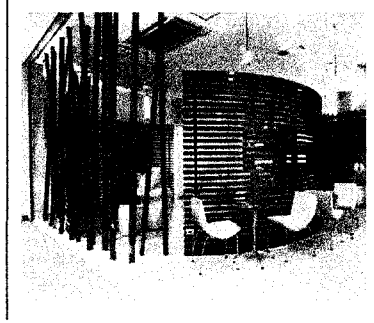
Şekil 67. Farklılık / ekstrem etki yaratma amaçlı odak yüzeyi (Yong Restoran – Seul - Kore) [128].

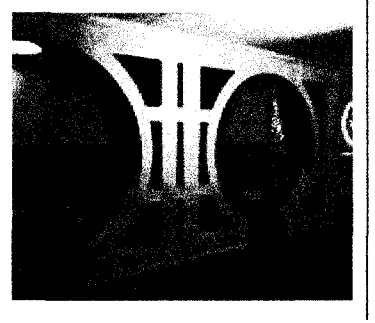
Şekil 137. Farklılık / ekstrem etki yaratma amaçlı odak yüzeyi

Şekil 99. Farklılık / ekstrem etki yaratma amaçlı odak yüzeyi (Chalet Rest.) [189].

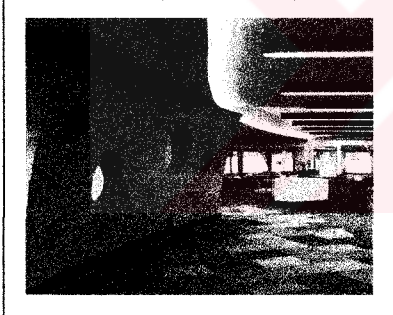

Şekil 45. Farklılık / ekstrem etki yaratma amaçlı odak yüzeyi (Restoran) [137].

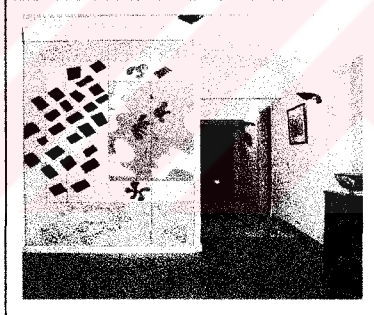

Şekil 78. Farklılık / ekstrem etki yaratma amaçlı odak yüzeyi (Restoran) [163].

• **Hareket (Dinamizm) Yaratma Amaçlı:** Bu tür bir amaca sahip odak yüzeyinde hedeflenen, mekana dinamik etki kazandırmaktır. Odak yüzeyi üzerinde bu amaca, bazen yüzey üzerinde, bazen de odak yüzeyi ve iç mekanı oluşturan diğer yüzeyler arasında görsel zıtlıklar yaratarak, öne çıkma etkisiyle ulaşılır (Şekil 17, 172, 71, 33, 89, 19, 90, 45, 132).

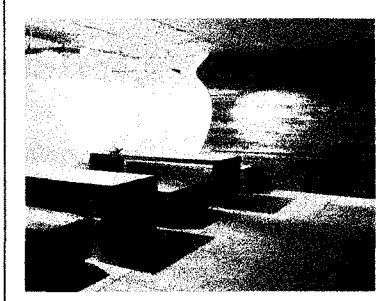
Şekil 17. Hareket (dinamizm) yaratma amaçlı odak yüzeyi (Blank Çocuk hastanesi - Des Moines, Iowa, Amerika) [109].

Şekil 172. Hareket (dinamizm) yaratma amaçlı odak yüzeyi (Konut) [242].

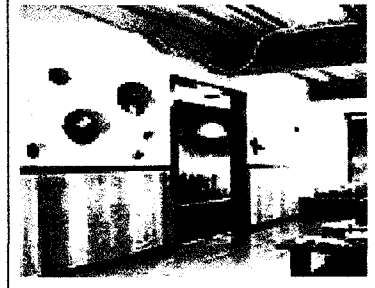
Şekil 71. Hareket (dinamizm) yaratma amaçlı odak yüzeyi (Mc Donald's Restoran) [145].

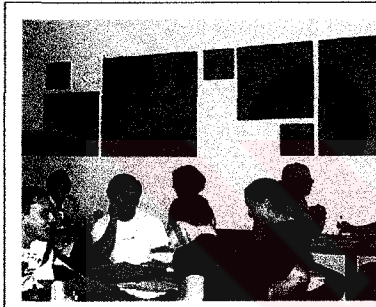
Şekil 33. Hareket (dinamizm) yaratma amaçlı odak yüzeyi (Hongik Univ. Bongchu Steam Chicken Restoran - Kore) [128].

Şekil 89. Hareket (dinamizm) yaratma amaçlı odak yüzeyi (Shosuke Restoran – Japonya) [175].

Şekil 19. Hareket (dinamizm) yaratma amaçlı odak yüzeyi (Kushiage Bar – Japonya) [111].

Şekil 90. Hareket (dinamizm) yaratma amaçlı odak yüzeyi (Cafe – Kaliforniya) [176].

Şekil 45. Hareket (dinamizm) yaratma amaçlı odak yüzeyi (Restoran) [137].

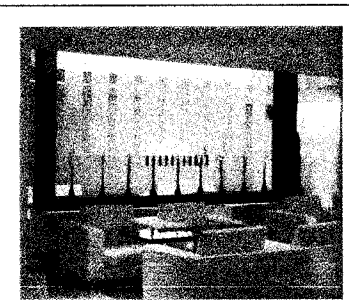

Şekil 132. Hareket (dinamizm) yaratma amaçlı odak yüzeyi (Restoran) [219].

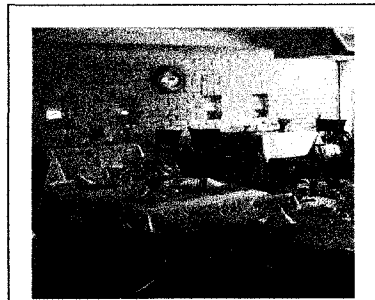
• **Dinlendirme Amaçlı:** Bu tür bir amaca sahip odak yüzeyinde hedeflenen, mekana durağan etki kazandırmaktır. Odak yüzeyi üzerinde bu amaca, kullanılan öğelerdeki yalınlık ile ulaşılır (Şekil 173, 169, 115, 142, 94, 170).

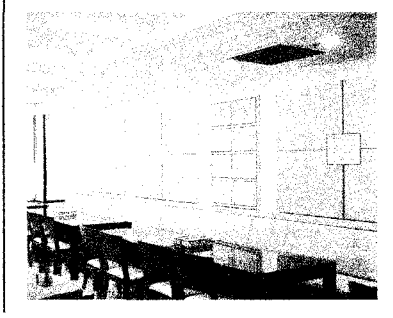
Şekil 173. Dinlendirme amaçlı odak yüzeyi (Restoran) [117].

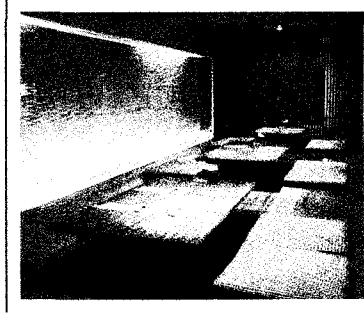
Şekil 169. Dinlendirme amaçlı odak yüzeyi (Rh Restoran – Kore) [128].

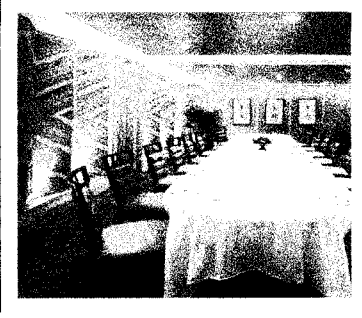
Şekil 115. Dinlendirme amaçlı odak yüzeyi (Pınar Restaurant-İstanbul) [221].

Şekil 142. Dinlendirme amaçlı odak yüzeyi (Restaurant Area of Suwon Branch of Galleria) [128].

Şekil 94. Dinlendirme amaçlı odak yüzeyi (Daimi Restaurant) [119].

Şekil 170. Dinlendirme amaçlı odak yüzeyi (Restoran) [117].

• **Sürpriz yapma / Şaşırtma Amaçlı:** Bu tür bir amaca sahip odak yüzeyinde hedeflenen, insanın doğal beklentilerinin ötesinde bir takım düzenlemeler yapmaktır (Şekil 65, 174, 149, 99, 45, 78).

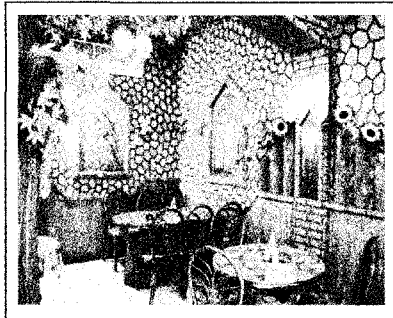
Şekil 65. Sürpriz yapma / şaşırtma amaçlı odak yüzeyi (Otel Restoran) [153].

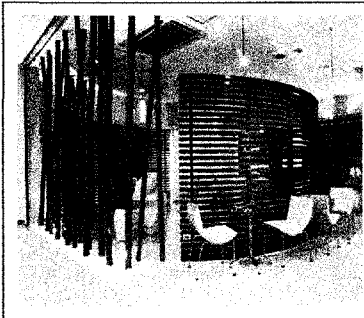
Şekil 174. Sürpriz yapma / şaşırtma amaçlı odak yüzeyi (Süleymanrestoran) [243].

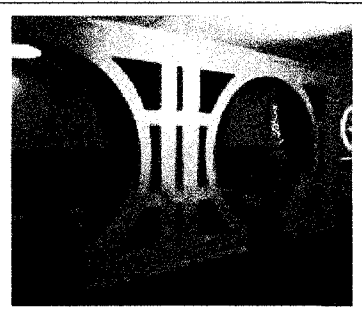
Şekil 149. Sürpriz yapma / şaşırtma amaçlı odak yüzeyi (Yaşama mekanı – Konut) [142].

Şekil 99. Sürpriz yapma / şaşırtma amaçlı odak yüzeyi (Chalet Restaurant) [189].

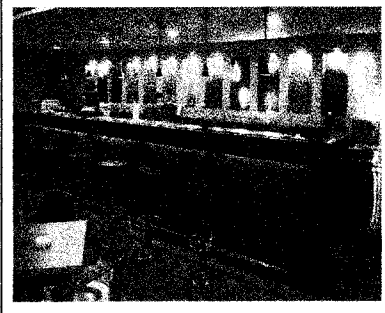

Şekil 45. Sürpriz yapma / şaşırtma amaçlı odak yüzeyi (Restoran) [137].

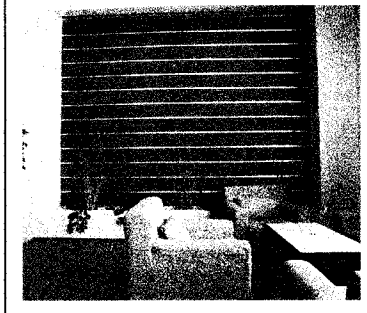

Şekil 78. Sürpriz yapma / şaşırtma amaçlı odak yüzeyi (Restoran) [163].

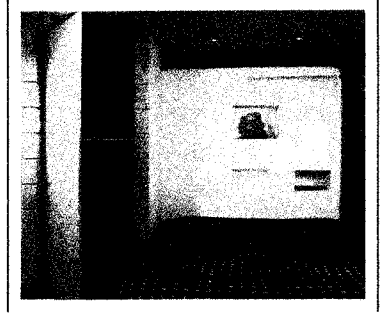
• **Farklı Kullanım Alanı Vurgulama / Kılavuz Amaçlı:** Bu tür bir amaca sahip odak yüzeyinde hedeflenen, aynı mekan içindeki farklı kullanım ya da işlev alanlarını göstermektir (Şekil 22, 84, 88, 175, 176).

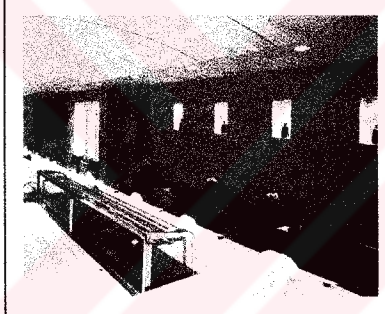
Şekil 22. Farklı kullanım alanı vurgulama / kılavuz amaçlı odak yüzeyi (Cafe – Trabzon) [114].

Şekil 84. Farklı kullanım alanı vurgulama / kılavuz amaçlı odak yüzeyi (Magic Life –Antalya) [169].

Şekil 88. Farklı kullanım alanı vurgulama / kılavuz amaçlı odak yüzeyi (Yatak odası) [142].

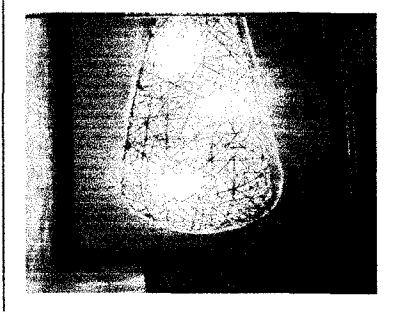

Şekil 175. Farklı kullanım alanı vurgulama / kılavuz amaçlı odak yüzeyi (Sushiko Restoran, Kore) [128].

Şekil 176. Farklı kullanım alanı vurgulama / kılavuz amaçlı odak yüzeyi (Hotel Wartman) [244].

• **Dikkat Çekme / İlgi Yaratma Amaçlı:** Bu tür bir amaca sahip odak yüzeyinde hedeflenen, kişilerin gerek odak yüzeyindeki belli bir noktaya ve gerekse bütün bir yüzeye karşı ilgilerini devamlı ve canlı tutmaktır. Odak yüzeyi üzerinde bu amaca, kesin – net algılanabilir bir kontrastlıkla gidilebilir (Şekil 67, 141, 101, 148, 19).

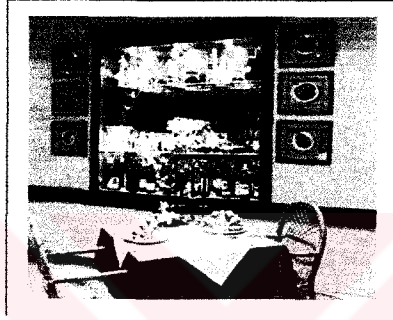
Şekil 67. Dikkat çekme / ilgi yaratma amaçlı odak yüzeyi (Yong Restoran –Seul, Kore) [128].

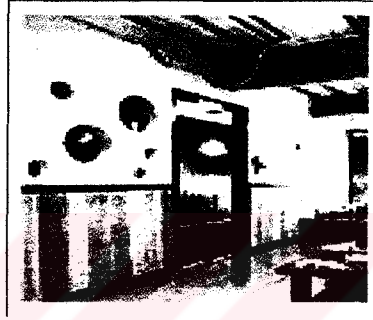
Şekil 141. Dikkat çekme / ilgi yaratma amaçlı odak yüzeyi (Yaşama mekanı) [223].

Şekil 101. Dikkat çekme / ilgi yaratma amaçlı odak yüzeyi (The Marmara Otel Restoran–İstanbul) [191].

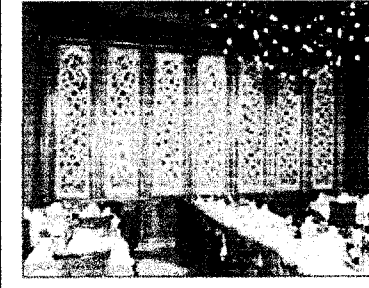

Şekil 148. Dikkat çekme / ilgi yaratma amaçlı odak yüzeyi (Restoran Klas – Zagreb) [227].

Şekil 19. Dikkat çekme / ilgi yaratma amaçlı odak yüzeyi (Kushiage Bar – Japonya) [111].

• **Geleneksel Amaçlı:** Bu tür bir amaca sahip odak yüzeyinde hedeflenen, tarihten gelen kültürel değerlerin yansıtılmasıdır. Başka bir ifadeyle, çeşitli kültürlerle ait çizgilerin kullanımı ile, geçmişe yönelik izlenim yaratmaktır (Şekil 108, 177, 170, 82, 52., 174, 178, 115, 44).

Şekil 82. Geleneksel amaçlı odak yüzeyi (Beyti Lokantası) [162].

Şekil 52. Geleneksel amaçlı odak yüzeyi (Club Adampol & Alinda - İstanbul) [143].

Şekil 174. Geleneksel amaçlı odak yüzeyi (Süleymanrestorant - Trabzon) [243].

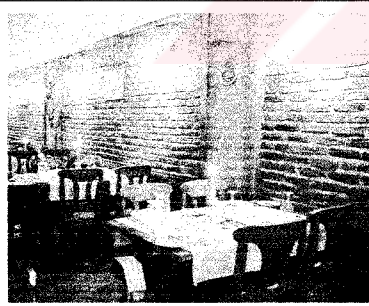
Şekil 170. Geleneksel amaçlı odak yüzeyi (Restoran) [117].

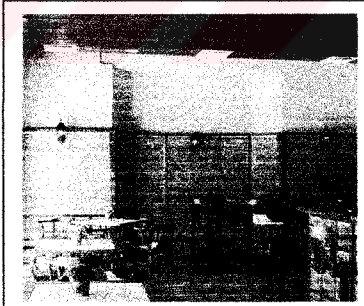
Şekil 115. Geleneksel amaçlı odak yüzeyi (Pınar Restaurant-İstanbul) [221].

Şekil 44. Geleneksel amaçlı odak yüzeyi (Kaptolska Klet Restoran Zagreb) [136].

Şekil 108. [196].Geleneksel amaçlı odak yüzeyi (Av Eti Lokantası-İstanbul)

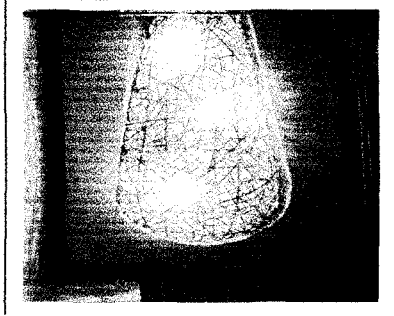

Şekil 177. Geleneksel amaçlı odak yüzeyi(Divan Zekeriyaköy) [246].

Şekil 178. Geleneksel amaçlı odak yüzeyi (Jacksonville Omaha Steak House- Arizona) [246].

• **Çağdaş Amaçlı:** Bu tür bir amaca sahip odak yüzeyinde hedeflenen, modernliğin yansıtılmasıdır. Başka bir ifadeyle, genel anlamda günümüzün çağdaş çizgilerinin kullanımı ile, günümüze yönelik izlenim yaratmaktır (Şekil 67, 141, 65, 166, 17, 33, 76, 57, 132, 53, 93, 122).

Şekil 67. Çağdaş amaçlı odak yüzeyi(Yong Restoran –Seul, Kore)

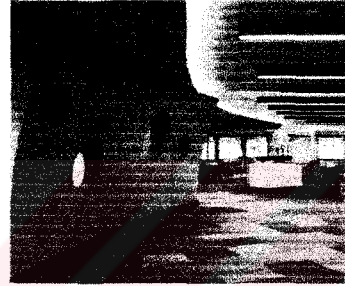
Şekil 141. Çağdaş amaçlı odak yüzeyi(Yaşama mekanı) [223].

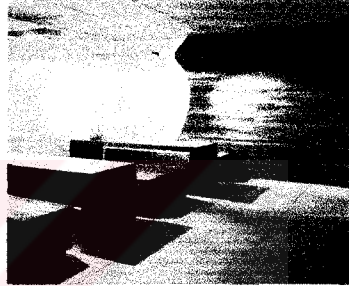
Şekil 65. Çağdaş amaçlı odak yüzeyi (Otel Restoran) [153].

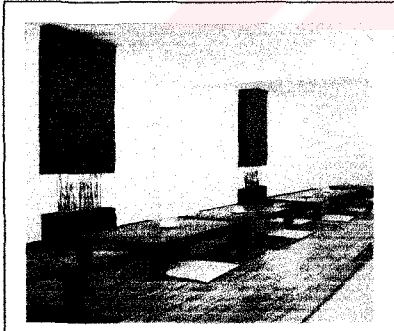
Şekil 166. Çağdaş amaçlı odak yüzeyi(Shenzhen Sanjiu Restaurant -Japonya) [119].

Şekil 17. Çağdaş amaçlı odak yüzeyi (Blank Çocuk hastanesi - Des Moines, Iowa, Amerika) [109].

Şekil 33. Çağdaş amaçlı odak yüzeyi(Hongik Univ. Bongchu Steam Chicken Restoran -Kore) [128].

Şekil 76. Çağdaş amaçlı odak yüzeyi (Cheong Ho Restoran - Kore) [132].

Şekil 57. Çağdaş amaçlı odak yüzeyi (Otel Restoran – Amerika) [147].

Şekil 132. Çağdaş amaçlı odak yüzeyi (Restoran – Amerika) [219].

Şekil 53. Çağdaş amaçlı odak yüzeyi (Pivnica Raj Cafe Bar Restorant) [144].

Şekil 93. Çağdaş amaçlı odak yüzeyi (Mirror Restorant - İstanbul) [178].

Şekil 122. Çağdaş amaçlı odak yüzeyi (McDonald's Restoran) [215].

b. **İkinci Adım;** Amaçlarına göre gruplandırılan odak yüzeyleri bu adımda yapılarına göre dizimsel özellikleri açısından gruplara ayrılmıştır (Tablo 28). Bu gruplama yapılırken, odak yüzeyi niteliği taşıyan birçok yüzey örneği incelenmiş ve bunların dizimsel olarak belli karakterler gösterdiği görülmüştür.

Böylece hangi amaca sahip odak yüzeyinin, yoğunluklu olarak hangi tür ve özellikte oldukları analiz edilmiştir.

Tablo 28. Odak yüzeyinin, dizimsel özelliklerine göre (sentaktik açıdan) gruplandırılması

ODAK YÜZEYİNİN, DİZİMSEL ÖZELLİKLERİNE GÖRE (SENTAKTİK AÇIDAN) GURUPLANMASI		
A. Konstrüktif Özelliklerine Göre Odak Yüzeyleri		
İkincil (Giydirme)Y.	Düz Yüzey	
	Kabartma Yüzey	
	Ekleme Yüzey	
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey Yarı B. (Nişli) Yüzey
	Karma	
Pano Yüzey	Düz Yüzey	
	Kabartma Yüzey	
	Ekleme Yüzey	
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey Yarı B. (Nişli) Yüzey
	Karma	
Sabit Yüzey	Düz Yüzey	
	Kabartma Yüzey	
	Ekleme Yüzey	
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey Yarı B. (Nişli) Yüzey
	Karma	

Tablo 28.'nin devamı

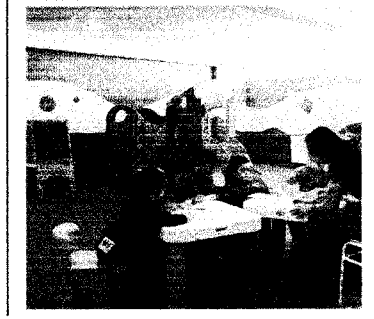
B. Hareket Özelliklerine Göre Odak Yüzeyleri		
İkincil (Giydirme) Y.	Düz (Düzlem) Yüzey	
	Kırıklı Yüzey	
	Parçalı Yüzey	
	Eğri Yüzey	
	Eğimli Yüzey	
	Karma	
Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	
	Kırıklı Yüzey	
	Parçalı Yüzey	
	Eğri Yüzey	
	Eğimli Yüzey	
	Karma	
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	
	Kırıklı Yüzey	
	Parçalı Yüzey	
	Eğri Yüzey	
	Eğimli Yüzey	
	Karma	
C. Şekil-Zemin Bağlıntılarına Göre Odak Yüzeyleri		
İkincil Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
		Karmaşık Zemin
Pano Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
		Karmaşık Zemin
Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
		Karmaşık Zemin
Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	

Tablo 27'de de belirtildiği gibi, odak yüzeyleri ikincil yüzey, pano yüzey ve sabit yüzey olmak üzere üç türde ele alınmıştır.

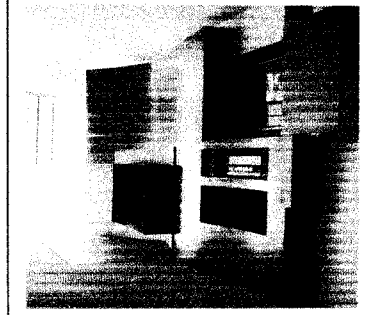
• **İkincil Yüzey:** Eğer bir odak yüzeyi, bir duvar yüzeyinin önünde yer alıyorsa, bir başka deyişle, duvar yüzeyine tamamen veya kısmi olarak giydirilmiş hissi yaratıyorsa, bu tür odak yüzeyleri ikincil yüzey olarak adlandırılmıştır (Şekil 141, 179, 149, 177, 71, 170, 180, 181).

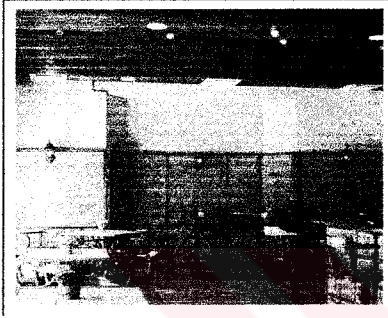
Şekil 141. İkincil yüzey
(Yaşama mekanı – Konut)
[223].

Şekil 179. İkincil yüzey
(Grand Kartal Oteli-Kids
Clup) [247].

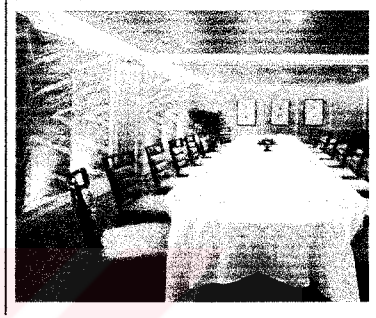
Şekil 149. İkincil yüzey
(Yaşama mekanı – Konut)
[142].

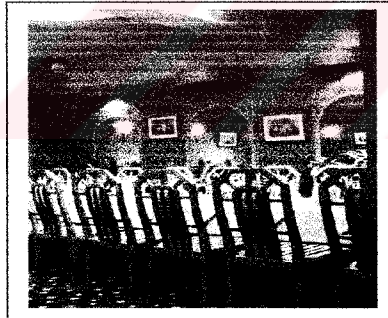
Şekil 177. İkincil yüzey
(Divan Zekeriyaköy
Tesisleri) [246].

Şekil 71. İkincil yüzey
(Mc Donald's Restoran)
[145].

Şekil 170. İkincil yüzey
(Restoran) [117].

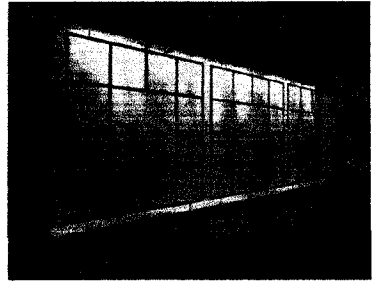

Şekil 180. İkincil yüzey
(Römerhof Otel Restoran -
Almanya) [248].

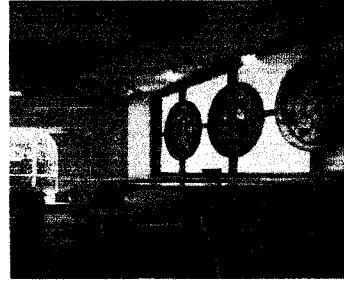

Şekil 181. İkincil yüzey
(Zlatna Potkova Restoran –
Zagreb) [249].

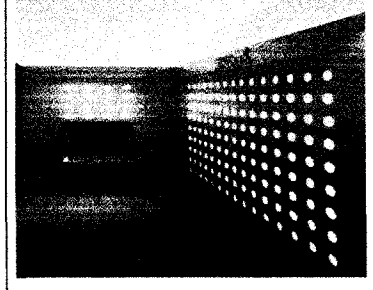
• **Pano Yüzey:** Eğer bir odak yüzeyi, adından da anlaşılacağı gibi pano etkisi yaratıyorsa, yani bir taşıyıcı duvara bağlı olarak oturma yüksekliğinin üzerinde yer alıyorsa, ya da duvardan bağımsız olarak mekan içerisinde tümel mekan yaratacak şekilde bölücü görevi görüyorsa, bazı durumlarda döşemeden ya da tavan düzleminden bağımsızsa, bu tür odak yüzeyleri pano yüzey olarak adlandırılmıştır (Şekil 182, 55, 110, 84, 169, 42, 127, 17, 183, 184, 185, 53).

Şekil 182. Pano yüzey
(Hastane- Şikago) [250].

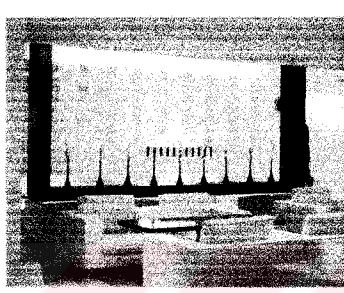
Şekil 55. Pano yüzey
(Zax Restoran&Bar –
İstanbul) [146].

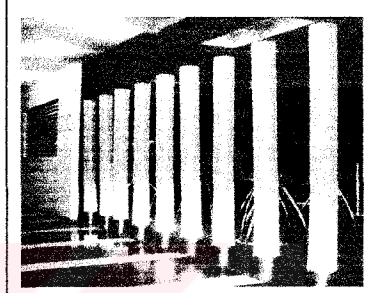
Şekil 110. Pano yüzey
(Game Cafe Jumanji
Restoran -Kore) [165].

Şekil 84. Pano yüzey
(Magic Life Belpark, Lobi -
Belek, Antalya) [169].

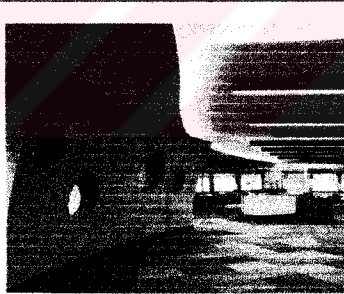
Şekil 169. Pano yüzey
(Rh restoran – Seul, Kore)
[128].

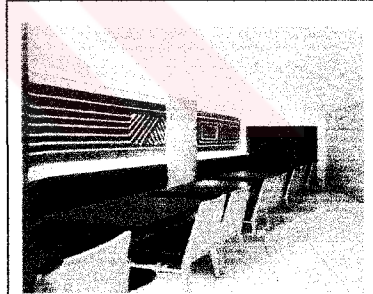
Şekil 42. Pano yüzey
(Balo Bar – Beyoğlu,
İstanbul) [135].

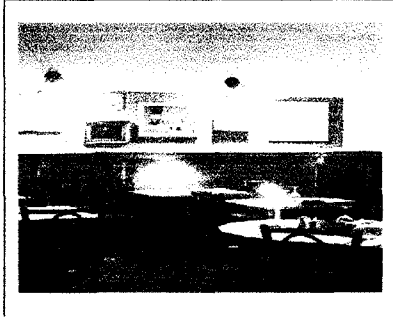
Şekil 127. Pano yüzey
(Cafe) [117].

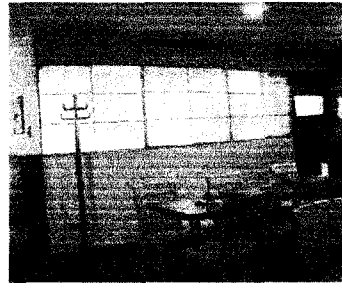
Şekil 17. Pano yüzey
(Blank Çocuk Hastanesi,
Lova, ABD) [109].

Şekil 183. Pano yüzey
(xy Restorant -Kore)
[117].

Şekil 184. Pano yüzey
(İngang Restoran –
Amsterdam) [251].

Şekil 185. Pano yüzey
(Corner Cafe + Bistro-
Osmanbey, İstanbul) [252].

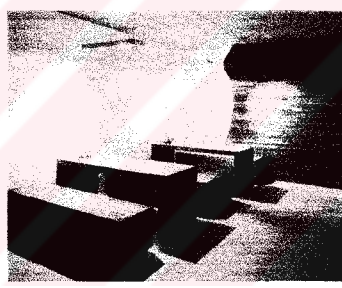

Şekil 53. Pano yüzey
(Pivnica Raj Cafe Bar
Restaurant) [144].

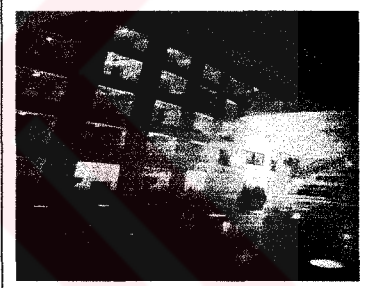
• **Sabit Yüzey:** İkincil yüzey ve pano yüzey etkisi vermeyen, yüksekliği, kat yüksekliğine eşit olan odak yüzeyleri, sabit yüzey olarak adlandırılmıştır (Şekil, 38, 33, 69, 132, 78, 165).

Şekil 38. Sabit yüzey (Chew
Young Roo Songpa Branch
Restoran) [132].

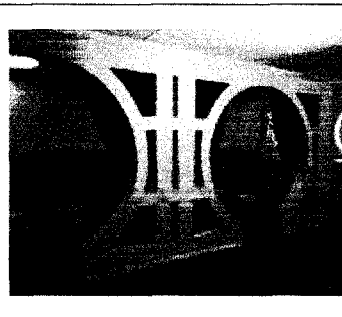
Şekil 33. Sabit yüzey
(Hongik Bongchu Steam
Chicken–Kore) [128].

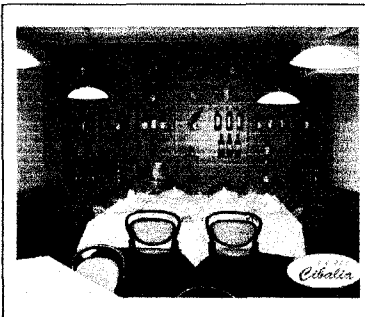
Şekil 69. Sabit yüzey
(Cam eşya mağazası)
[112].

Şekil 132. Sabit yüzey
(Restoran – Amerika) [219].

Şekil 78. Sabit yüzey
(Restoran) [163].

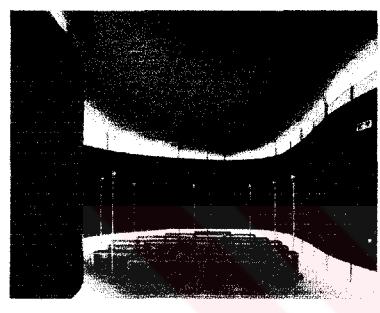

Şekil 165. Sabit yüzey
(Hotel Cibalia–Slovenya)
[239].

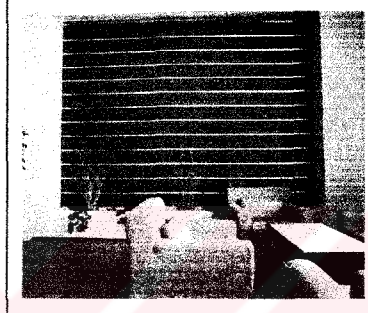
Belirlenen ve tanımlanan bu odak yüzeyleri daha sonra, konstrüktif özelliklerine göre, hareket özelliklerine göre ve şekil-zemin bağıntılarına göre gruplaştırılmıştır.

a. Konstrüktif Özelliklerine Göre Odak Yüzeyleri:Burada odak yüzeyini oluşturan grafik öğelerin konstrüktif açıdan yüzeye kattığı özellikler söz konusudur.

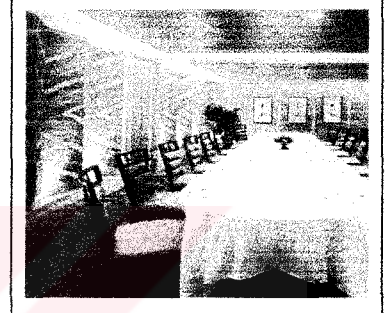
• **Düz Yüzey:** Odak yüzeyi üzerindeki grafik öğeler iki boyutlu ya da ilk anda üçüncü boyutu algılanmayacak şekilde ise, Başka bir ifadeyle görsel olarak düzlük etkisi veriyorsa, bu tür odak yüzeyleri konstrüktif özelliklerine göre düz yüzey özelliği taşımaktadır (Şekil 186, 84, 170, 29, 55, 172, 93, 52, 32).

Şekil 186. Düz yüzey
(Rotterdam Saint Mary
Şapeli) [253].

Şekil 84. Düz yüzey
(Magic Life Belpark, Lobi
- Belek, Antalya) [169].

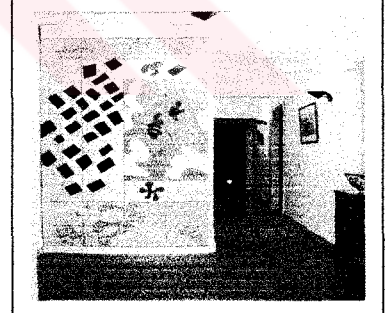
Şekil 170. Düz yüzey
(Restoran) [117].

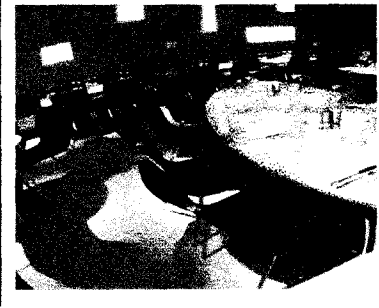
Şekil 29. Düz yüzey
(J-Pop Cafe - Tokyo) [124].

Şekil 55. Düz yüzey
(Zax Restoran&Bar –
İstanbul) [146].

Şekil 172. Düz yüzey
(Yaşama mekanı) [242].

Şekil 93. Düz yüzey
(Mirror Restoran –
Kuruçeşme, İstanbul) [178].

Şekil 52. Düz yüzey
(Club Adampol & Alinda
İstanbul) [143].

Şekil 32. Düz yüzey
(Cibali Restaurant – Haliç,
İstanbul) [127].

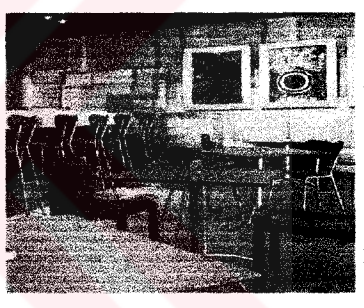
• **Kabartma Yüzey:** Odak yüzeyi üzerindeki grafik öğeler üç boyutlu ve yüzeyin bir parçası gibi görülüyorsa, yani yüzeye bağımlıysa, bu tür odak yüzeyleri konstrüktif özelliklerine göre kabartma yüzey özelliği taşımaktadır. (Şekil 38., 71., 187., 174.)

Şekil 38. Kabartma yüzey
(Chew Young Roo Songpa
Branch Restoran) [132].

Şekil 71. Kabartma yüzey
(Mc Donald's Restoran)
[145].

Şekil 187. Kabartma yüzey
(Cafe & Bar) [254].

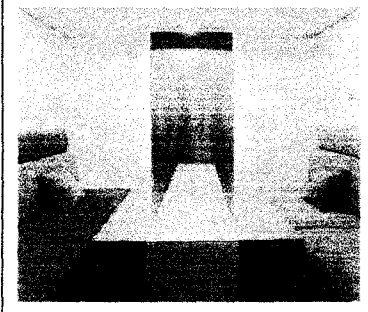
Şekil 174. Kabartma yüzey
(Süleymanrestoran) [243].

• **Ekleme Yüzey:** Odak yüzeyi üzerindeki grafik öğeler üç boyutlu ve yüzeyin bir parçası gibi görünmüyorsa, yani yüzeyden bağımsızsa, kolayca sökülüp takılabilir

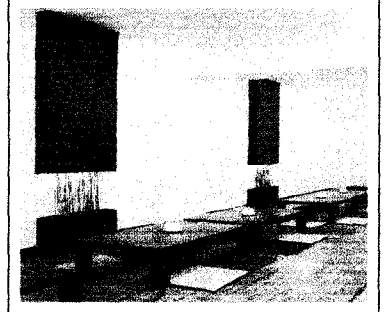
nitelikteyse bu tür odak yüzeyleri konstrüktif özelliklerine göre ekleme yüzey özelliği taşımaktadır (Şekil 188, 56, 76, 28, 140, 131).

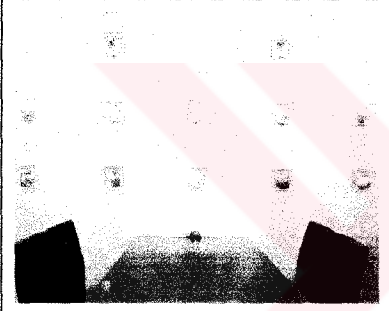
Şekil 188. Ekleme yüzey
(Ru - Çin restoranı) [119].

Şekil 56. Ekleme yüzey
(Bar Ola) [132].

Şekil 76. [132].Ekleme yüzey
(Cheong Ho Restoran -Kore)

Şekil 28. Ekleme yüzey
(Nature Pub Rim Restoran -
Kore) [119].

Şekil 140. Ekleme yüzey
(Bravi Restoran)

Şekil 131. Ekleme yüzey
(Souvlaki Express Restoran - Toronto) [218].

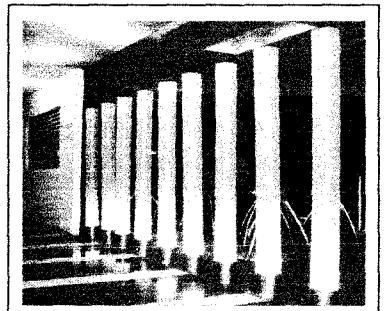
• **Boşluklu Yüzey:** Odak yüzeyi üzerindeki grafik öğeler, tam veya yarı boşluklardan oluşuyorsa, bu tür odak yüzeyleri konstrüktif özelliklerine göre boşluklu yüzey özelliği taşımaktadır (Şekil 72, 68, 42, 168, 78, 141, 17, 63, 91, 132, 69).

Şekil 72. Tam boşluklu yüzey
(Sunce Rest.) [159].

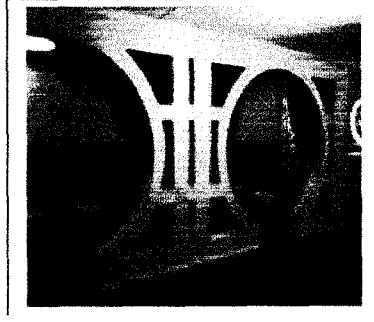
Şekil 68. Tam boşluklu yüzey
(Yarn, Rest.) [132].

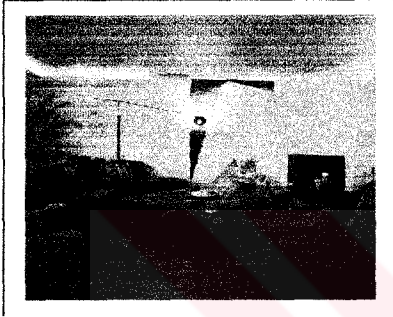
Şekil 42. Tam boşluklu yüzey
(Balo Bar) [135].

Şekil 168. Tam boşluklu yüzey (Charlotte Omaha SteakHouse-Arizona) [240].

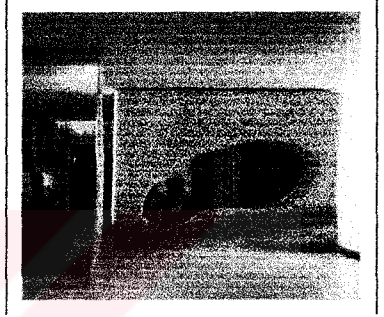
Şekil 78. Tam boşluklu yüzey (Restoran) [163].

Şekil 141. Yarı boşluklu yüzey (Yaşam mekanı - Konut) [223].

Şekil 17. Yarı boşluklu yüzey (Blank Çocuk Hastanesi, Iowa) [109].

Şekil 63. Yarı boşluklu yüzey (Yatak odası - Konut)

Şekil 91. Yarı boşluklu yüzey (Mare Nostrum Restoran -İstanbul) [177].

Şekil 132. Yarı boşluklu yüzey (Restoran - Amerika) [219].

Şekil 69. Yarı boşluklu yüzey (Cam eşya mağazası) [112].

b. Hareket Özelliklerine Göre Odak Yüzeyleri: Burada odak yüzeyinin bir bütün olarak, gerek yer düzlemi ile yaptığı açıya göre ve gerekse yüzeyin yapısına göre gruplandırması söz konusudur.

• **Düz (Düzlem) Yüzey:** Odak yüzeyinin bütünü düzlem şeklinde ise düz (düzlem) yüzey özelliği taşımaktadır (Şekil 141, 38, 69, 55, 68, 63, 75, 44, 53).

Şekil 141. Düz (düzlem) yüzey (Yaşam mekanı – Konut) [223].

Şekil 38. Düz (düzlem) yüzey (Chew Young Roo Songpa Branch) [132].

Şekil 69. Düz (düzlem) yüzey (Cam eşya mağazası) [112].

Şekil 55. Düz (düzlem) yüzey (Zax Restoran&Bar – İstanbul) [146].

Şekil 68. Düz (düzlem) yüzey (Yarn, Restoranı - Kore) [132].

Şekil 63. Düz (düzlem) yüzey (Yatak odası - Konut)

Şekil 75. Düz (düzlem) yüzey (Atlantis Hotel Restoran-Antalya) [162].

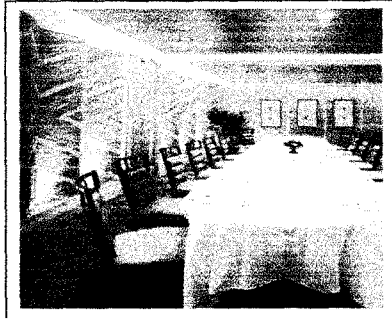

Şekil 44. Düz (düzlem) yüzey (Kaptolska Klet Restoran Zagreb) [136].

Şekil 53 Düz (düzlem) yüzey (Pivnica Raj Cafe Bar Restaurant) . [144].

• **Kırıklı Yüzey:** Odak yüzeyinin bütününde kırıklık ya da kırıklıklar varsa kırıklı yüzey özelliği taşımaktadır (Şekil 170, 122).

Şekil 170. Kırıklı yüzey
(Restoran) [117].

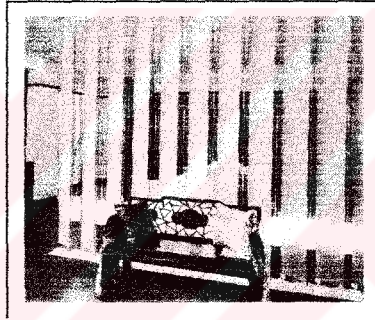

Şekil 122. Kırıklı yüzey
(McDonald's Rest.) [215].

• **Parçalı Yüzey:** Odak yüzeyi birbirinden ayrı (birbirine değmeyen) parçalardan oluşuyorsa ya da yer yer bölünmüşlük hissi veriyorsa parçalı yüzey özelliği taşımaktadır (Şekil 166, 92, 42, 189, 190)

Şekil 166. Parçalı yüzey
(Shenzhen Sanjiu, Köpek
balığı restoranı) [119].

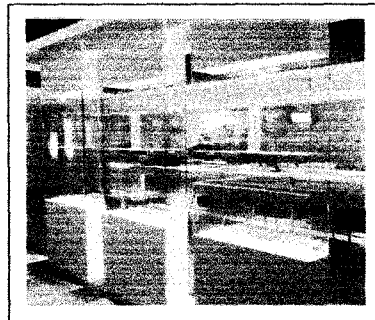
Şekil 92. Parçalı yüzey
(Chine moon - Çin
Restoranı) [117].

Şekil 42. Parçalı yüzey
(Balo Bar - Beyoğlu,
İstanbul) [135].

Şekil 189. Parçalı yüzey
(Arterra Restoran -
Kaliforniya) [255].

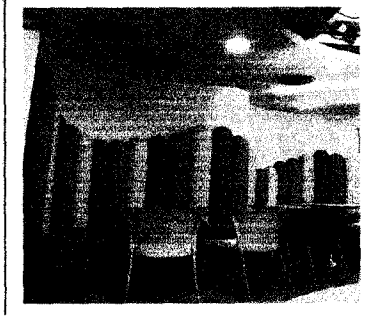

Şekil 190. Parçalı yüzey
(Swing Bar & Restaurant -
Kore) [165].

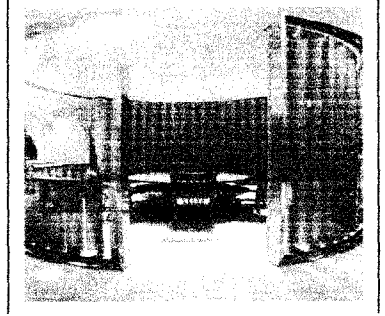
• **Eğri Yüzey:** Odak yüzeyi düzlem şeklinde değil, organik (kivrımlı) olarak ilerliyorsa eğri yüzey özelliği taşımaktadır. (Şekil 29., 71., 167., 186., 191., 149., 97., 192.)

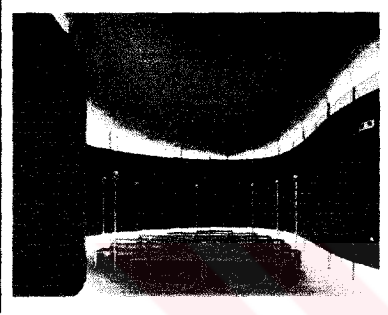
Şekil 29. Eğri yüzey
(J-Pop Cafe - Tokyo) [124].

Şekil 71. Eğri yüzey (Mc
Donald's Restoran) [145].

Şekil 167. Eğri yüzey
[117].

Şekil 186. Eğri yüzey
(Rotterdam Saint Mary
Şapeli) [253].

Şekil 191. Eğri yüzey
(Mydonose Showland)
[256].

Şekil 149. Eğri yüzey
(Yaşama mekanı – Konut)
[142].

Şekil 97. Eğri yüzey (cafe)

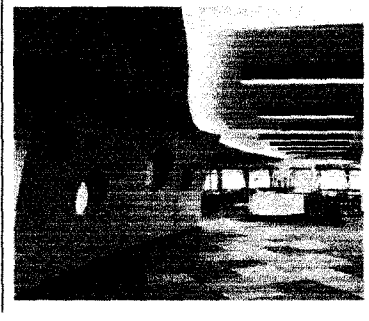

Şekil 192. Eğri yüzey
(Orinins Restoran&Bar-
Yenizellanda) [257].

• **Eğimli Yüzey:** Odak yüzeyi, yer düzlemi ile 90° lik açı dışında bir açığa sahipse eğimli yüzey özelliği taşımaktadır (Şekil 193, 17)

Şekil 193. Eğimli yüzey

Şekil 17. Eğimli yüzey
(Blank Çocuk Hastanesi -
Iowa) [109].

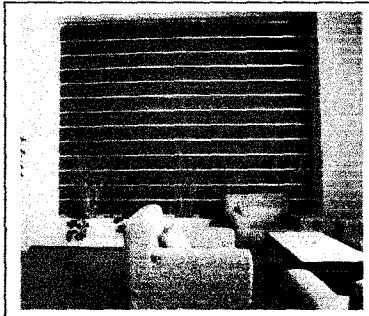
c. Şekil-Zemin Bağlıtlarına Göre Odak Yüzeyleri: Şekil - zemin bağlantılarına göre odak yüzeyleri, yüzeysel anlatımlı (zemin etkili) ve hacimsel anlatımlı olarak ele alınmıştır.

• **Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey:** Odak yüzeyini oluşturan grafik öğelerden herhangi biri veya bir kaç, yüzey zemini üzerinde ön plana çıkarak şekil gibi algılanmıyorsa, yani odak yüzeyinin tümü sadece zemin etkisi veriyorsa, bu tür odak yüzeyleri yüzeysel anlatım özelliği taşımaktadır. Yüzeysel anlatımlar da kendi içlerinde “basit (yalın) zemin”, “karmaşık zemin” ve “üç boyutlu zemin” olmak üzere üç grupta ele alınmıştır.

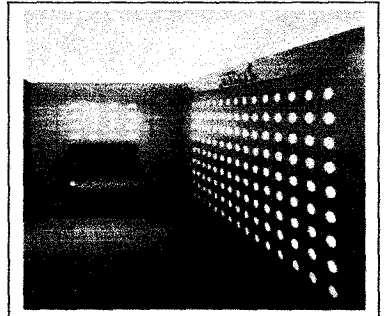
Basit Zemin: İki boyutlu olan, bazen üç boyutlu grafik öğelerle oluşturulan, fakat üçüncü boyutu ilk anda algılanacak derecede dikkat çekmeyen, bakan insanda boşluk, yönsüzlük...vs hissi yaratan ve gözü yormayan, homojen yüzeysel zemin anlatımıdır (Şekil 114, 84, 110, 116, 169, 104, 185, 87).

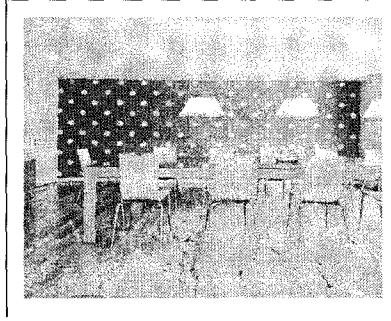
Şekil 114. Basit zemin
(yaşama mekanı – Konut)
[209].

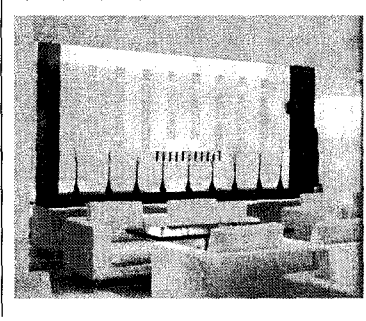
Şekil 84. Basit zemin
(Magic Life Belpark, Lobi
- Belek, Antalya) [169].

Şekil 110. Basit zemin
(Game Cafe Jumanji
Restoran -Kore) [165].

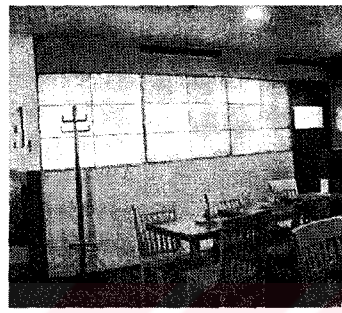
Şekil 116. Basit zemin
(Yeme Alanı) [212].

Şekil 169. Basit zemin (Rh
restoran – Kore) [128].

Şekil 104. Basit zemin
(Oven, Ramon Turró
Restorant, Barcelona) [193].

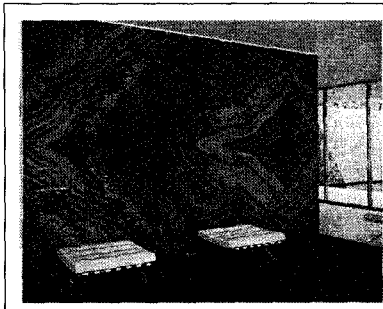

Şekil 185. Basit zemin
(Corner Cafe + Bistro-
Osmanbey, İstanbul) [252].

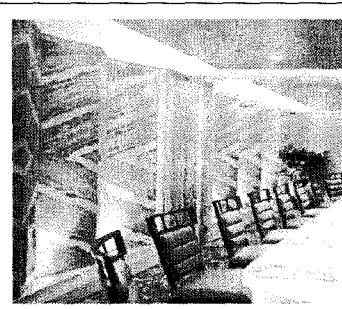

Şekil 87. Basit zemin
(Restoran – Japonya)
[174].

Karmaşık Zemin: İki boyutlu olan, bazen üç boyutlu grafik öğelerle oluşturulan, fakat üçüncü boyutu ilk anda algılanacak derecede dikkat çekmeyen, bakan insanda karmaşa, düzensizlik hissi yaratan ve gözü yoran, homojen yüzeysel zemin anlatımıdır (Şekil 98, 170, 106).

Şekil 98. Karmaşık zemin
[188].

Şekil 170. Karmaşık zemin
(Restorant) [117].

Şekil 106. Karmaşık zemin
(Restorant) [194].

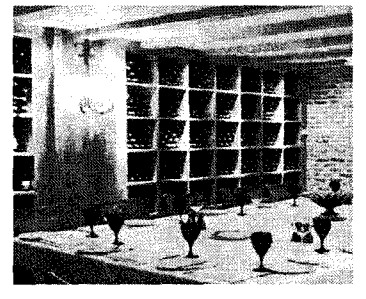
Üç Boyutlu Zemin: üç boyutlu grafik öğelerle oluşturulan, homojen yüzeysel zemin anlatımıdır (Şekil 38, 71, 136).

Şekil 38. Üç boyutlu zemin (Chew Young Roo Songpa Branch Restoran) [132].

Şekil 71. Üç boyutlu zemin (Mc Donald's Restoran) [145].

Şekil 136. Üç boyutlu zemin (Blue Water Cafe - Kanada) [221].

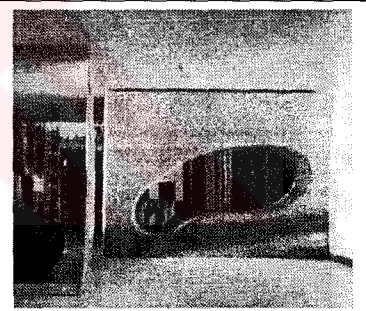
• **Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey:** Odak yüzeyini oluşturan grafik öğelerden herhangi biri veya bir kaç, yüzey zemini üzerinde ön plana çıkararak şekil gibi algılanıyorsa, bu tür odak yüzeyleri hacimsel anlatım özelliği taşımaktadır. Bu öğeler, yüzey üzerinde homojen ya da heterojen dağılım gösterebilirler (Şekil 55, 68, 63, 141, 17, 76, 194, 134, 93).

Şekil 55. Hacimsel anlatımlı (şekil etkili) yüzey (Zax Restoran-İstanbul) [146].

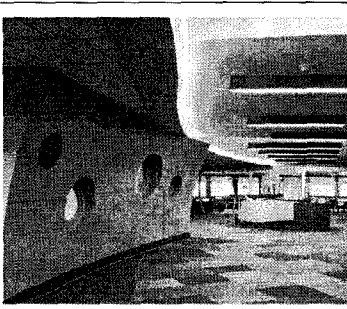
Şekil 68. Hacimsel anlatımlı (şekil etkili) yüzey (Yarn) [132].

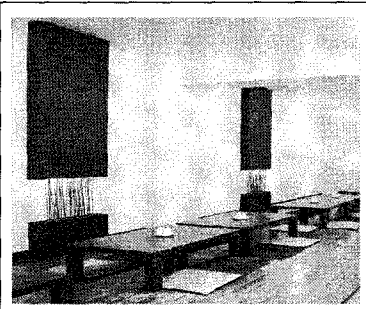
Şekil 63. Hacimsel anlatımlı (şekil etkili) yüzey (Yatak odası)

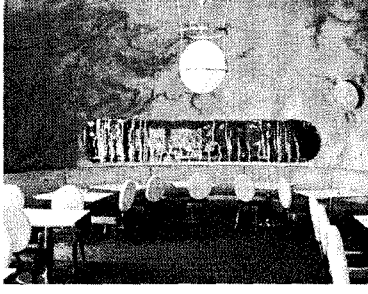
Şekil 141. Hacimsel anlatımlı (şekil etkili) yüzey (Yaşama mekanı - Konut) [223].

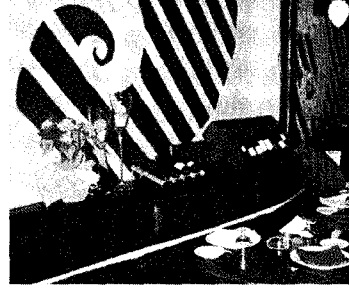
Şekil 17. Hacimsel anlatımlı (şekil etkili) yüzey (Blank Çocuk Hastanesi-Lowa) [109].

Şekil 76. Hacimsel anlatımlı (şekil etkili) yüzey (Cheong Ho Restoran -Kore) [132].

Şekil 194. Hacimsel anlatımlı (şekil etkili) yüzey (Disneyland-Tokyo)

Şekil 134. Hacimsel anlatımlı (şekil etkili) yüzey (Karaf Restoran - Ankara) [220].

Şekil 93. Hacimsel anlatımlı (şekil etkili) yüzey (Mirror Restoran - İstanbul) [178].

c. Üçüncü Adım: Amaçlarına ve dizimsel özelliklerine göre (sentaktik açıdan) gruplara ayrılan odak yüzeyleri bu adımda, sahip oldukları “Grafik Tasarım Elemanları” yönünden analiz edilmiştir.

Böylece hangi amaca sahip odak yüzeyinin, yoğunluklu olarak hangi tür ve özellikteki grafik tasarım elemanları ile verildiği analiz edilmiştir.

Bu analiz gerçekleştirilirken, Gestalt’e göre görsel alanın Şekil ve Zemin’den oluştuğu düşüncesine dayanarak, Grafik Tasarım Elemanları, odak yüzeyini oluşturan şekil ve zeminde ayrı ayrı incelenmiştir. Neden böyle bir yaklaşımın tercih edildiği şu şekilde açıklanabilir; görsel algılamada şekil ve zemin ayrı ayrı değil, bir bütün olarak algılanır. Fakat buradaki soru kişinin nasıl algıladığından çok, görsel alanda algıladığı organizasyonun temelde (algılamadan bağımsız olarak / dizimsel olarak) yüzeysel (zemin etkili) ya da hacimsel (şekil etkili) oluşlarına göre hangi görsel öğelerden oluştuğudur. Yüzeysel (zemin etkili) organizasyonlarda öğelerin bir araya gelişleri bir zemin etkisi verir. Hacimsel (şekil etkili) organizasyonlarda, öğelerin bir kısmı şekil etkisi verirken, bu öğelerin dışındaki alanı yani zemini oluşturan başka öğeler de söz konusudur. Bu nedenle algılama noktasında değil ancak çözümleme noktasında şekli ve zemini oluşturan öğelerin neler olduğu ayrı ayrı ele almak doğru bir yaklaşım olarak görülmüştür.

Bu yaklaşımın faydası, hangi amaca (mesaja) sahip odak yüzeyinin, bu amacı karşılarken (mesajı iletirken), oluşturulan grafik (görsel) organizasyonda, şekil oluşturan öğelerin ve aynı anda zemin oluşturan öğelerin neler olduğunun belirlenebilmesi ve böylece her iki öğe grubu arasında bu noktada nasıl bir kullanım ilişkisi olduğunun görülebilmesidir.

d. Dördüncü Adım: Amaçlarına, dizimsel özelliklerine göre (sentaktik açıdan) gruplara ayrılan ve grafik tasarım elemanları yönünden analiz edilen odak yüzeyleri bu adımda, sahip oldukları grafik tasarım elemanlarının, şekil-zemin ilişkisi uyarınca hangi grafik tasarım ilkeleri ile bir araya getirildiği konusunda analiz edilmiştir.

Böylece hangi amaca sahip odak yüzeyinin, yoğunluklu olarak hangi tür ve özellikteki grafik tasarım ilkeleri ile verildiği analiz edilmiştir.

Uygulamanın ikinci aşamasında belirtilen bu dört adımı, belirlenen restoranların sahip olduğu odak yüzeylerinde uygulayabilmek için bir takım kriterler ortaya konmuştur.

Çünkü iç mekânda analizi yapılacak olan odak yüzeyi, her hangi bir kâğıt üzerindeki bir grafik organizasyondan farklı olarak, konu ile ilgili olmayan, ya da şekil zemin ayrımını zorlaştıran birçok değişkene sahip olabilmekte ve bu anlamda bir takım elemeler, tespitler ya da ön kabuller yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Sonuç olarak belirlenen bu kriterler dört ana başlıkta aşağıda verilmektedir;

I. Odak Yüzeyinin Seçimi ve Sınırları Konusundaki Kriterler: Bir örneğin analizi için öncelikle elde edilen mekan fotoğrafı Adobe Photoshop programında odak yüzeyi net algılanacak biçimde temizlenmiş ve analize hazır hale getirilmiştir.

- Odak yüzeyi üzerinde bulunan, geçici olduğu ve zamanla değiştirilebileceği düşünülen obje ve aksesuarlar eğer basit geometrik bir özellikte göstermiyorlarsa, silinmiş ve analiz edilmemiştir.

- Eğer bir odak yüzeyinin önünde, yüzeyin bir kısmının görülmesini engelleyecek şekilde sabitleştirilmiş koltuk, masa, konsol... vb. eşyalar varsa bu eşyaların örttüğü seviyeden sonrası, yani odak yüzeyinin görünen kısmı analiz edilmiş diğer bölümler silinmiştir.

- Odak yüzeyi fotoğrafı sınırları içine tam olarak girememiş, yarım kalan grafik öğeler ya da üniteler, gerekli görüldüğünde aynı mekanın farklı yönlerdeki fotoğrafları baz alınarak tamamlanmıştır.

- Odak yüzeyi üzerindeki pencere ya da kapı boşluğu gibi boşluklar, odak yüzeyi tasarımının bir parçası olmalarından çok, çoğunlukla mekanın kullanımı ile ilgili olarak bir takım zorunluluklar sonucu bulunduğundan, analize katılmamıştır.

- Aynı restoranın farklı mekânlarında bulunan odak yüzeyleri de analiz edilmiştir. Örneğin iki katlı bir restoranın ilk katı İtalyan, ikinci katı Çin mutfağına ait bir ayrımla hizmet veriyorsa, bu durumda her iki mekândaki odak yüzeyleri de ayrı ayrı analiz edilmiştir.

II. Şekil – Zemin Bağıntısı Konusundaki Kriterler:

- Odak yüzeyinin konturu / konturları konumunda bulunan çizgi şeklindeki kalın / ince biçim ya da formlar, zemin üzerindeki şekil olarak kabul edilmemiş ve analize katılmamıştır. Bu tür çizgisel biçim ya da formlar odak yüzeylerinin sınır öğeleri olarak düşünülmüştür. Örneğin, sadece odak yüzeyine has öğeler olmayan, tüm diğer duvar yüzeylerine de uygulanan standart malzemelerden, süpürgelikler, odak yüzeyinin kontur çizgisi olarak kabul edilmiş ve analize katılmamıştır.

- Bunun yanında, odak yüzeyindeki zeminin üzerinde şekil olarak algılanacak öğelerin, tüm konturlarının belirgin bir şekilde algılanabilmesi istenmiştir. Örneğin, yine sadece odak yüzeyine has öğeler olmayan, tüm diğer duvar yüzeylerine de uygulanan, başlangıç veya bitiş konturu belirsiz, standart malzemelerden bordürler de, analize katılmamıştır.

III. Grafik Tasarım Elemanlarının Analizi Konusundaki Kriterler:

- Odak yüzeyi eğer, yüzeysel anlatımlı (zemin etkili) bir özellik gösteriyorsa, grafik tasarım elemanları analiz tablosunun zemin kısmında analiz edilmiştir. Odak yüzeyi eğer hacimsel anlatımlı (şekil etkili) bir özellik gösteriyorsa, grafik tasarım elemanları analiz tablosunun şekil ve zemin kısımlarında ayrı ayrı analiz edilmiştir.

- Eğer odak yüzeyi üzerindeki bir düzenleme ünitelerden oluşuyorsa, bu üniteleri oluşturan öğeler analiz edilmiş, ünitelerin şekli analize katılmamıştır. Örneğin, dairelerden oluşan dikdörtgen şeklindeki bir ünite de, daire şeklindeki birimler analiz edilmiştir.

- Eğer odak yüzeyi üzerindeki bir biçimi ya da formu içine alan ya da kısmen örten bir başka biçim veya form varsa, bu biçimler / formlar ayrı ayrı analiz edilmiştir.

- Eğer odak yüzeyi üzerindeki bir çizgi, yüzey alanını, herhangi bir yönde hemen hemen veya tamamen kat ediyorsa, yapısı yönünden “devamlı”, eğer kısa tekrarlardan oluşuyorsa “kesikli” olarak analiz edilmiştir.

- Eğer odak yüzeyi üzerinde sadece iki öge ve doğal olarak bir aralık varsa, aralık elemanı analiz edilmemiştir.

- Dokusal özellikleri hissedilemeyecek oranda küçük ya da ince (dar / çizgisel) olan grafik öğelerde gerçek (yapısal) doku değil, görsel (dekoratif) doku aranmış, eğer odak yüzeyi üzerinde görsel bir doku da yoksa, doku analizi yapılmamıştır.

- Ayna ya da benzeri şeffaf yüzeylerde renk ve değer öğeleri analize katılmamıştır.

IV. Grafik Tasarım İlkelerinin Analizi Konusundaki Kriterler:

- Odak yüzeyi üzerindeki yüzeysel anlatımlarda zemini oluşturan öğeler grafik tasarım ilkelerine göre analiz edilmiş, hacimsel anlatımlarda ise, zemin üzerinde şekil etkisi veren öğelerin birbirleri ile ilişkileri incelenmiştir. Yani öncelikle şekil-zemin belirliliği aranmış, zemin üzerindeki şekiller belirlendikten sonra bu şekiller arasındaki ilişkiler irdelenmiştir.

- Odak yüzeyi üzerinde konum olarak bir birine yakın veya kısmen birbirini örten elemanların ünite oluşturmasının yanında, iç içe geçmiş elemanlar da ünite oluşturur. Eğer ünite, iç içe geçmiş elemanlardan oluşuyorsa ünite de kapsanan eleman, ritim duygusu veren detay karakteristiklerinden “biçim” ya da “form” olarak kabul edilmiştir. Yani ritim ve tekrar ilkeleri analiz edilirken bu tür üniteler tek bir öğe olarak kabul edilmiştir.

Eğlence yapı gurubuna ait her bir mekan için bu analizler yapıldıktan sonra, tüm bu verilerin toplandığı bir ana tablo (Ek Tablo 169) ve bir de yoğunlaşma tablosu (Ek Tablo 168) oluşturulmuş ve uygulamaya ait bulgular, bu tablolar üzerinden gerçekleştirilmiştir.

5.2. Analiz Edilen Odak yüzeyleri, Amaçları ve Dizimsel Özellikleri

Bu bölümün sonunda , ele alınan elli adet odak yüzeyi örneğinin, içinde buldukları mekanlar kısaca tanıtıldıktan sonra, taşıdıkları amaçlara bağlı yararsal (Pragmatik) ve dizimsel (Sentaktik) açıdan analizleri yapılarak, elde edilen bulgular sunulmaktadır.

Burada yüzeyin amaçları, mekanın atmosferini yansıtan tematik işlevini destekleyen mesajları temsil etmektedir.

Tablo 29. Analiz edilen 1. mekan ve odak yüzeyi [132].

Yüzey - 1		On Air	
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...	
		Alt katı erkeksi tarz, üst katı ise kadınsı tarz yüklenerek tasarlanmış Kore'deki bu restoran, İtalyan restoranı olarak işlevlendirilmiştir. Oldukça yalın formların kullanıldığı mekanda ana tema sadeliktir [132].	

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 1. odak yüzeyinin (Tablo 29.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sergi / Teşhir,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Hareket (Dinamizm) yaratma,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma amaçlıdır (Ek Tablo 1).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 1. odak yüzeyi, “Sabit Yüzey” özelliği yanı sıra;

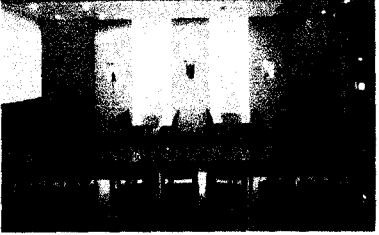
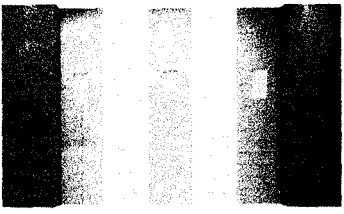
- . Konstrüktif özelliklerine göre, “Yarı Boşluklu Yüzey”,
- . Hareket özelliklerine göre, “Düz (Düzlem) Yüzey”,
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey” özelliği göstermektedir (Ek Tablo 1).

1. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 2. ve Ek Tablo 3.'de, elde edilen bulgular Tablo 30.'da verilmektedir.

Tablo 30. Analiz edilen 1. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
NOKTA	YÖN
Şekil: Doğrusal	Eksensel: Yatay
Organizasyon: Üniter	ÖLÇÜ
ÇİZGİ	Zıt
Çeşit (Tür): Mekanik	ARALIK
Şekil: Doğrusal	Uyumlu
Yapı: Kesikli	DOKU
Organizasyon: Üniter	Karakter: Gerçek (Yapısal)
Yön: Yatay	Sertlik Der.: Yumuşak
FORM	Düzenlilik Der.: Düzenli
Çeşit (Tür): Strüktürel Form	RENK
Yüzeyle İlişki: Yüzeyle Bağlı	Rengin Boyutları
Şekil: Doğrusal	Uzunluk; Nötr
Yapı: Boşluk; Yarı Boşluk	Genişlik; Açık
Organizasyon: Üniter	Derinlik; Mat
	Rengin Çeşitliliği: Tek renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
RENK	DOKU
Rengin Boyutları	Karakter: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Sıcak	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Açık	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Değişken Yapılı Orantısal İlişki
Renk	GÖRSEL HİYERARŞİ
Değer	Boyut Yoluyla
Doku	Şekil Yoluyla
Aralık	VURGULAMA
Yön	Konum
Ritim (Düzün) Yoluyla	Diğer
Detay Karakteristiği - Renk	Vurgu Sayısı
Detay Karakteristiği - Doku	Bir Ünite
GÖRSEL BİRLİK	Kontrastlık
Görsel Devamlılık Yoluyla	Biçim
Uygunluk / Benzerlik	Ölçü
Ritim	DENGE
Egemenlik ve Değişkenlik Yoluyla	Tür
Biçim (Şekil)	Asimetrik
Ölçü	Diğer
Zıtlık Yoluyla	Asimetrik Denge Sağlayan Öğeler
Biçim	Biçim (Şekil)
Ölçü	Ölçü

Tablo 31. Analiz edilen 2. mekan ve odak yüzeyi [132].

Yüzey - 2		T.Base
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Kore'de bulunan bu Çin restoranının tasarımının çıkış noktası temizlik ve konforun yanı sıra sade ve yalın biçimlerle rahat bir mekanın ortaya konmasıdır.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 2. odak yüzeyinin (Tablo 31.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sergi / Teşhir,
- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Hareket (Dinamizm) yaratma amaçlı
- . Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Geleneksel amaçlı olarak belirlenmiştir (Ek Tablo 4).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 2. odak yüzeyi, "sabit yüzey" özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Karma Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 4).

2. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 5. ve Ek Tablo 6.'da, elde edilen bulgular Tablo 32.'de verilmektedir.

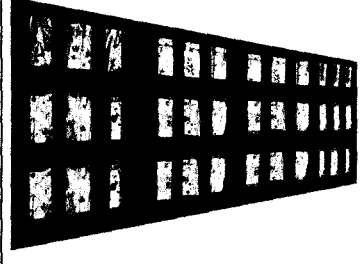
Tablo 32. Analiz edilen 2. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
NOKTA	YÖN
Şekil: Doğrusal	Eksensel: Düşey
Organizasyon: Elemanter	ÖLÇÜ

Tablo 32.'nin devamı

ÇİZGİ	Zıt
Çeşit (Tür): Mekanik	ARALIK
Şekil: Doğrusal	Uyumlu
Yapı: Devamlı	DOKU
Organizasyon: Karma	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Yön: Düşey	Sertlik Der.: Yumuşak
FORM	Düzenlilik Der.: Düzenli
Çeşit (Tür): Karma	RENK
Yüzeyle İlişki: Karma	Rengin Boyutları
Şekil: Doğrusal	Uzunluk; Sıcak
Yapı: Karma	Genişlik; Karma
Organizasyon: Karma	Derinlik; Karma
	Rengin Çeşitliliği: Çok Renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
RENK	DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Sıcak	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Açık	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Değişken Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	GÖRSEL HİYERARŞİ
Aralık	Boyut Yoluyla
Yön	Şekil Yoluyla
Tekrar Yoluyla	Konum Yoluyla
Aralıklı Tekrar	Aralık Yoluyla
Ritim (Düzün) Yoluyla	Doku Yoluyla
Ölçü	Renk Yoluyla
Şekil	Değer
Detay Karakteristiği - Renk	VURGULAMA
Detay Karakteristiği - Doku	Konum
Detay Karakteristiği - Biçim	Optik / Geometrik Merkezde
GÖRSEL BİRLİK	Vurgu Sayısı
Görsel Devamlılık Yoluyla	Bir Eleman
Uygunluk / Benzerlik	Kontrastlık
Tekrar	Aralık Zıtlığı
Ritim	DENGE
Egemenlik ve Değişkenlik Yoluyla	Tür
Ölçü	Simetrik
Renk	Eksensel / İki Yönlü
Değer	
Doku	
Zıtlık Yoluyla	
Biçim (Şekil)	
Ölçü	
Renk	
Değer	
Doku	

Tablo 33. Analiz edilen 3. mekan ve odak yüzeyi [165].

Yüzey - 3		After The Rain	
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...	
		Kore' de bulunan restoranda, geleneksel yapıya uygun olarak, yalın formlar tam tekrar ilkesi ile kullanılmıştır.	

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 3. odak yüzeyinin (Tablo 33.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sergi / Teşhir,
- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı olarak saptanmıştır (Ek Tablo 7).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 3. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Düz Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 7).

3. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 8. ve Ek Tablo 9.'da, elde edilen bulgular Tablo 34.'de verilmektedir.

Tablo 34. Analiz edilen 3. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
NOKTA	DOKU
Şekil: Doğrusal	Karakter: Görsel (Dekoratif)
Organizasyon: Üniter	Sertlik Der.: Orta Sert
BİÇİM	Düzenlilik Der.: Karma
Planer Biçim:	RENK
Şekil: Doğrusal	Rengin Boyutları
Organizasyon: Üniter	Uzunluk; Nötr
ÖLÇÜ	Genişlik; Karma
Uyumlu	Derinlik; Parlak
ARALIK	Rengin Çeşitliliği: Çok Renkli
Uyumlu	
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
RENK	DOKU
Rengin Boyutları	Karakter: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Nötr	Sertlik Der.: Yumuşak (İnce)
Genişlik; Koyu	Düzenlilik Der.: Düzenli Doku
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Aralık	DENGE
Tekrar Yoluyla	Tür
Değişken Tekrar	Simetrik
Ritim (Düzün) Yoluyla	Eksensel (İki Yönlü)
Ölçü	
Şekil	
Detay Karakteristiği - Renk	
Detay Karakteristiği - Doku	
Detay Karakteristiği - Biçim	

Tablo 35. Analiz edilen 4. mekan ve odak yüzeyi [165].

Yüzey - 4		Cream Bar	
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...	
		Kore' de bulunan bu restoranda yine basit geometrik formların tam tekrarına yer verilmiş ve oldukça yalın bir mekan elde edilmiştir.	

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 4. odak yüzeyinin (Tablo 35.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sınırlama / Belirleme,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Dinlendirme,
- . Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı olarak saptanmıştır (Ek Tablo 10).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 4. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliğinin yanı sıra;

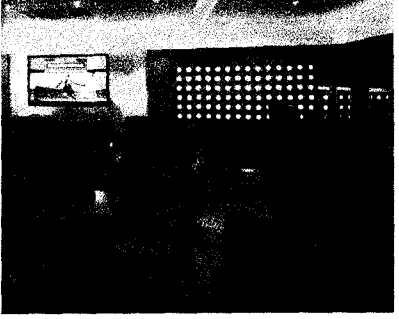
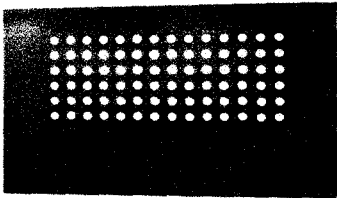
- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Yarı B. (Nişli) Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 10).

4. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 11. ve Ek Tablo 12.'de, elde edilen bulgular Tablo 36.'de verilmektedir.

Tablo 36. Analiz edilen 4. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
NOKTA	ARALIK
Şekil: Doğrusal	Uyumlu
Organizasyon: Üniter	DOKU
FORM	Karakteri: Görsel (Dekoratif)
Çeşit (Tür): Strüktürel Form	Sertlik Der.: Orta Sert
Yüzeyle İlişki: Yüzeyle Bağlı	Düzenlilik Der.: Düzenli
Şekil: Doğrusal	RENK
Yapı: Boşluk; Yarı Boşluk	Rengin Boyutları
Organizasyon: Üniter	Uzunluk; Soğuk
ÖLÇÜ	Genişlik; Açık
Uyumlu	Derinlik; Parlak
YÖN	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Eksensel: Düşey	
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
RENK	DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Gerçek (Yapısal) Doku
Uzunluk; Nötr	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Açık	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Aralık	DENGE
Tekrar Yoluyla	Tür
Tam Tekrar	Simetrik
Ritim (Düzün) Yoluyla	Eksensel (İki Yönlü)
Ölçü	
Şekil	
Detay Karakteristiği - Renk	
Detay Karakteristiği - Doku	

Tablo 37. Analiz edilen 5. mekan ve odak yüzeyi [165].

Yüzey - 5		Game Cafe Jumanji	
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...	
		Kore' de bulunan bu restoranda yüzeyler ve donatılardaki renklerle durgun bir mekan elde edilmiştir. Mekana hareketlilik kazandıran özellik hakim yüzeydeki küçük boşluklardır.	

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 5. odak yüzeyinin (Tablo 37.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Örtme / gizleme (Kamuflej) amaçlı
- . Yönlendirme amaçlı
- . Ayırma / Bölme amaçlı
- . Sınırlama / Belirleme amaçlı
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma amaçlı
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma amaçlı
- . Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz amaçlı
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma amaçlı
- . Çağdaş amaçlı olarak belirlenmiştir (Ek Tablo 13).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 5. odak yüzeyi, "İkincil (Giydirme) Yüzey" özelliği yanı sıra;

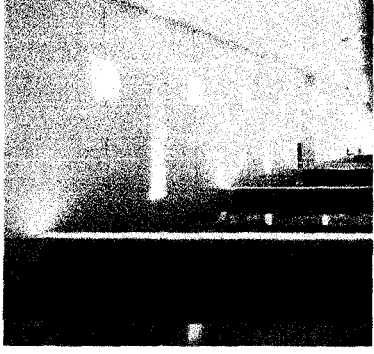
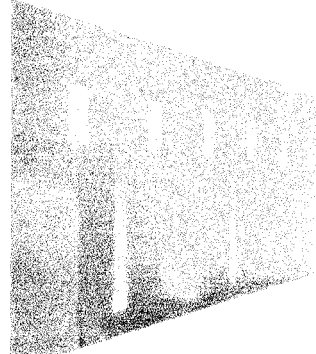
- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Düz Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 13).

5. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 14. ve Ek Tablo 15.'de, elde edilen bulgular Tablo 38.'de verilmektedir.

Tablo 38. Analiz edilen 5. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
NOKTA	DOKU
Şekil: Eğrisel	Karakteri: Görsel (Dekoratif)
Organizasyon: Üniter	Sertlik Der.: Yumuşak (İnce)
BİÇİM	Düzenlilik Der.: Düzenli Doku
Planer Biçim:	RENK
Şekil: Eğrisel	Rengin Boyutları
Organizasyon: Üniter	Uzunluk; Karma
YÖN	Genişlik; Açık
Eksensel: Yatay	Derinlik; Parlak
ÖLÇÜ	Rengin Çeşitliliği: Çok Renkli
Uyumlu	
ARALIK	
Uyumlu	
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
RENK	DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Sıcak	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Koyu	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Aralık	DENGE
Tekrar Yoluyla	Tür
Tam Tekrar	Simetrik
Ritim (Düzün) Yoluyla	Süslemeci (Ornamental)
Ölçü	
Şekil	
Detay Karakteristiği - Renk	
Detay Karakteristiği - Doku	

Tablo 39. Analiz edilen 6. mekan ve odak yüzeyi [165].

Yüzey - 6		Swing Bar
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Kore' de bulunan restoranda pastel tonlar ve renklerin hakimiyeti ile kullanılan asit geometrik formların uyumu sonucu oldukça dinlendirici bir mekan elde edilmiştir.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 6. odak yüzeyinin (Tablo 39.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Örtme / gizleme (Kamuflej) amaçlı
- . Yönlendirme amaçlı
- . Ayırma / Bölme amaçlı
- . Sınırlama / Belirleme amaçlı
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma amaçlı
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma amaçlı
- . Hareket (Dinamizm) yaratma amaçlı
- . Çağdaş amaçlı olarak saptanmıştır (Ek Tablo16).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 6. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Yarı B. (Nişli) Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo16).

6. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 17. ve Ek Tablo 18.'de, elde edilen bulgular Tablo 40.'da verilmektedir.

Tablo 40. Analiz edilen 6. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
NOKTA	YÖN
Şekil: Doğrusal	Eksensel: Düşey
Organizasyon: Elemanter	ÖLÇÜ
ÇİZGİ	Zıt
Çeşit (Tür): Mekanik	ARALIK
Şekil: Doğrusal	Uyumlu
Yapı: Devamlı	DOKU
Organizasyon: Elemanter	Karakter: Gerçek (Yapısal)
Yön: Düşey	Sertlik Der.: Yumuşak
FORM	Düzenlilik Der.: Düzenli
Çeşit (Tür): Strüktürel Form	RENK
Yüzeyle İlişki: Yüzeye Bağımlı	Rengin Boyutları
Şekil: Doğrusal	Uzunluk; Sıcak
Yapı: Boşluk; Yarı Boşluk	Genişlik; Açık
Organizasyon: Üniter	Derinlik; Parlak
	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
RENK	DOKU
Rengin Boyutları	Karakter: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Sıcak	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Açık	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Boyut Yoluyla
Renk	Şekil Yoluyla
Değer	GÖRSEL BİRLİK
Doku	Görsel Devamlılık Yoluyla
Aralık	Uygunluk / Benzerlik
Tekrar Yoluyla	Tekrar
Aralıklı Tekrar	Ritim
Ritim (Düzün) Yoluyla	Zıtlık Yoluyla
Ölçü	Biçim (Şekil)
Şekil	Ölçü
Detay Karakteristiği - Renk	DENGE
Detay Karakteristiği - Doku	TÜR
ORANTISAL İLİŞKİ	SİMETRİK
Değişken Yapılı Orantısal İlişki	Eksensel (İki Yönlü)

Tablo 41. Analiz edilen 7. mekan ve odak yüzeyi [165].

Yüzey - 7		Swing Bar
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Kore' de bulunan restoranda basit geometrik formların organizasyonları tam tekrar ilkesi ile kullanılmış olup, yüzeydeki koyu-açık tonlamalarla mekanda elde edilmek istenen ışık-gölge oyunları daha da vurgulanmıştır.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 7. odak yüzeyinin (Tablo 41.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Yönlendirme amaçlı
- . Ayırma / Bölme amaçlı
- . Sınırlama / Belirleme amaçlı
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma amaçlı
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma amaçlı
- . Hareket (Dinamizm) yaratma amaçlı
- . Çağdaş amaçlı olarak belirlenmiştir (Ek Tablo19).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 7. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Yarı B. (Nişli) Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo19).

7. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 20. ve Ek Tablo 21.'de, elde edilen bulgular Tablo 42.'de verilmektedir.

Tablo 42. Analiz edilen 7. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
NOKTA	YÖN
Şekil: Doğrusal	Eksensel: Yatay
Organizasyon: Üniter	ÖLÇÜ
ÇİZGİ	Zıt
Çeşit (Tür): Mekanik	ARALIK
Şekil: Doğrusal	Uyumlu
Yapı: Kesikli	DOKU
Organizasyon: Üniter	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Yön: Düşey	Sertlik Der.: Yumuşak
FORM	Düzenlilik Der.: Düzenli
Çeşit (Tür): Strüktürel Form	RENK
Yüzeyle İlişki: Yüzeyle Bağımlı	Rengin Boyutları
Şekil: Doğrusal	Uzunluk; Sıcak
Yapı: Boşluk; Yarı Boşluk	Genişlik; Karma
Organizasyon: Üniter	Derinlik; Mat
	Rengin Çeşitliliği: Çok Renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
RENK	DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Sıcak	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Karma	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Çok Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Boyut Yoluyla
Renk	Şekil Yoluyla
Değer	GÖRSEL BİRLİK
Doku	Görsel Devamlılık Yoluyla
Aralık	Uygunluk / Benzerlik
Tekrar Yoluyla	Tekrar
Aralıklı Tekrar	Ritim
Ritim (Düzün) Yoluyla	Zıtlık Yoluyla
Ölçü	Biçim (Şekil)
Şekil	Ölçü
Detay Karakteristiği - Renk	DENGE
Detay Karakteristiği - Doku	Tür
ORANTISAL İLİŞKİ	Simetrik
Değişken Yapılı Orantısal İlişki	Eksensel (İki Yönlü)

Tablo 43. Analiz edilen 8. mekan ve odak yüzeyi [119].

Yüzey - 8		Akebono
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Yer altında bulunan Kore' de ki bu restoranın içinde bölücü eleman olarak kapı yer almamaktadır. Mekan Geleneksel yapıyla tam bir uyum içindedir.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 8. odak yüzeyinin (Tablo 43.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Örtme / gizleme (Kamuflej),
- . Ayırma / Bölme,
- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Dinlendirme,
- . Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz,
- . Geleneksel amaçlı olarak saptanmıştır (Ek Tablo 22).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 8. odak yüzeyi, "İkincil (Giydirme) Yüzey" özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Düz Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey - Basit Zemin", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 22).

8. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 23. ve Ek Tablo 24.'de, elde edilen bulgular Tablo 44.'de verilmektedir.

Tablo 44. Analiz edilen 8. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
ÇİZGİ	DOKU
Çeşit (Tür): Mekanik	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Şekil: Doğrusal	Sertlik Der.: Yumuşak
Yapı: Devamlı	Düzenlilik Der.: Düzenli
Organizasyon: Üniter	RENK
Yön: Karma	Rengin Boyutları
BİÇİM	Uzunluk; Sıcak
Çizgisel Biçim (Şekil)	Genişlik; Karma
Şekil: Doğrusal	Derinlik; Mat
Organizasyon: Üniter	Rengin Çeşitliliği: Çok Renkli
ÖLÇÜ	
Uyumlu	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Aralık	DENGE
Tekrar Yoluyla	Tür
Tam Tekrar	Simetrik
Ritim (Düzün) Yoluyla	Eksensel (İki Yönlü)
Ölçü	
Şekil	
Detay Karakteristiği - Renk	
Detay Karakteristiği - Doku	

Tablo 45. Analiz edilen 9. mekan ve odak yüzeyi [119].

Yüzey - 9		Beber
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Kore'de bulunan bu restoranın, temasını ifade eden dört kelime, "hareket, değişim, gelişim ve gösterim" dir. Bu teması en iyi anlatan araç olarak tren ele alınmış ve analogi yapılmıştır.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 9. odak yüzeyinin (Tablo 45.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Derinlik yaratma / Boyut,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Sürpriz yapma / Şaşırtma,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı olarak saptanmıştır (Ek Tablo 25).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 9. odak yüzeyi, “Pano Yüzey” özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, “Ekleme Yüzey”,
- . Hareket özelliklerine göre, “Düz (Düzlem) Yüzey”,
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey”, özelliği göstermektedir (Ek Tablo 25).

9. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 26. ve Ek Tablo 27.’de, elde edilen bulgular Tablo 46.’de verilmektedir.

Tablo 46. Analiz edilen 9. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
ÇİZGİ	YÖN
Çeşit (Tür): Mekanik	Eksensel: Yatay
Şekil: Doğrusal	ÖLÇÜ
Yapı: Kesikli	Uyumlu
Organizasyon: Üniter	ARALIK
Yön: Yatay	Uyumlu
FORM	DOKU
Çeşit (Tür): Gerçek Form	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Yüzeyle İlişki: Yüzeyle Bağımsız	Sertlik Der.: Yumuşak
Şekil: Karma	Düzenlilik Der.: Düzenli
Yapı: Doluluk	
Organizasyon: Üniter	
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
ÇİZGİ	ÖLÇÜ
Çeşit (Tür): Artistik	Uyumlu
Şekil: Doğrusal	DOKU
Yapı: Devamlı	Karakteri: Görsel (Dekoratif)
Organizasyon: Üniter	Sertlik Der.: Yumuşak
Yön: Düşey	Düzenlilik Der.: Düzenli
BİÇİM	RENK
Planer Biçim	Rengin Boyutları

Tablo 46.'nın devamı

Şekil: Doğrusal	Uzunluk; Sıcak
Organizasyon: Karma	Genişlik; Açık
YÖN	Derinlik; Mat
Eksensel: Düşey	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Aralık	DENGE
Yön	Tür
Tekrar Yoluyla	Simetrik
Tam Tekrar	Eksensel (İki Yönlü)
Ritim (Düzün) Yoluyla	
Ölçü	
Şekil	
Detay Karakteristiği - Doku	

Tablo 47. Analiz edilen 10. mekan ve odak yüzeyi [119].

Yüzey - 10	Dabi Dabi		
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...	
		Kore'de bulunan bu Japon Restoran & Pub'ın, konsept'i insan ve doğa arasındaki ilişkidir. Yani insan varlığının doğaya açılımı söz konusudur.	

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 10. odak yüzeyinin (Tablo 47.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Örtme / gizleme (Kamuflej),
- . Yönlendirme,
- . Ayırma / Bölme,
- . Birleştirme amaçlı
- . Sınırlama / Belirleme,

- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Dinlendirme,
- . Sürpriz yapma / Şaşırtma,
- . Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Geleneksel amaçlı olarak belirlenmiştir (Ek Tablo 28).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 10. odak yüzeyi, “Pano Yüzey” özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, “Tam Boşluklu Yüzey”,
- . Hareket özelliklerine göre, “Parçalı Yüzey”,
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey - Üç Boyutlu Zemin”, özelliği göstermektedir (Ek Tablo 28).

10. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 29. ve Ek Tablo 30.’da, elde edilen bulgular Tablo 48.’de verilmektedir.

Tablo 48. Analiz edilen 10. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
ÇİZGİ	ÖLÇÜ
Çeşit (Tür): Artistik	Uyumlu
Şekil: Doğrusal	ARALIK
Yapı: Devamlı	Uyumlu
Organizasyon: Üniter	DOKU
Yön: Düşey	Karakteri: Görsel (Dekoratif)
FORM	Sertlik Der.: Yumuşak
Çeşit (Tür): Gerçek Form	Düzenlilik Der.: Düzenli
Yüzeyle İlişki: Yüzeysel. Bağımsız	RENK
Şekil: Doğrusal	Rengin Boyutları
Yapı: Doluluk	Uzunluk; Soğuk
Organizasyon: Üniter	Genişlik; Karma
YÖN	Derinlik; Mat
Eksensel: Düşey	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	GÖRSEL BİRLİK

Tablo 48.'in devamı

Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Aralık	DENGE
Yön	Tür
Tekrar Yoluyla	Simetrik
Tam Tekrar	Eksensel (İki Yönlü)
Ritim (Düzün) Yoluyla	
Ölçü	
Şekil	
Detay Karakteristiği - Renk	
Detay Karakteristiği - Doku	

Tablo 49. Analiz edilen 11. mekan ve odak yüzeyi [119].

Yüzey - 11		Kokage
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Kore'de bulunan bu Japon restoranında, Sıcaklık hissi vermesi için doğal renkler kullanılmış, aynı zamanda soğuk malzemelerle de desteklenen tasarımıyla iç ve dış görünümü birbirinden farklılaştırılmıştır.

a. **Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular:** Analiz edilen 11. odak yüzeyinin (Tablo 49.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Örtme / gizleme (Kamuflej),
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Sürpriz yapma / Şaşırtma,
- . Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz,

. Dikkat çekme / İlgi yaratma amaçlı olarak saptanmıştır (Ek Tablo 31).

B. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 11. odak yüzeyi, “Sabit Yüzey” özelliği yanı sıra;

. Konstrüktif özelliklerine göre, “Düz Yüzey”,

. Hareket özelliklerine göre, “Düz (Düzlem) Yüzey”,

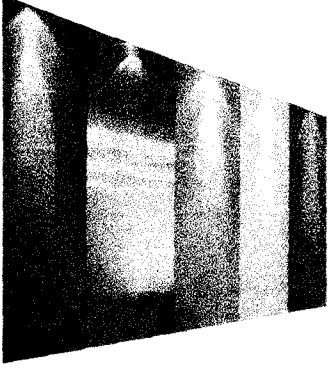
. Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey”, özelliği göstermektedir (Ek Tablo 31).

11. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 32. ve Ek Tablo 33.’de, elde edilen bulgular Tablo 50.’da verilmektedir.

Tablo 50. Analiz edilen 11. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
ÇİZGİ	ÖLÇÜ
Çeşit (Tür): Mekanik	Uyumlu
Şekil: Doğrusal	ARALIK
Yapı: Devamlı	Uyumlu
Organizasyon: Elemanter	DOKU
Yön: Düşey	Karakter: Gerçek (Yapısal)
BİÇİM	Sertlik Der.: Yumuşak
Planer Biçim	Düzenlilik Der.: Düzenli
Şekil: Doğrusal	
Organizasyon: Elemanter	
YÖN	
Eksensel: Düşey	
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
RENK	DOKU
Rengin Boyutları	Karakter: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Sıcak	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Açık	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Doku	Uygunluk / Benzerlik
Aralık	Tekrar
Yön	Ritim
Tekrar Yoluyla	DENGE
Tam Tekrar	Tür
Ritim (Düzün) Yoluyla	Simetrik
Ölçü	Eksensel (İki Yönlü)
Şekil	
Detay Karakteristiği - Doku	

Tablo 51. Analiz edilen 12 mekan ve odak yüzeyi [119].

Yüzey - 12		Nature Pub Rim	
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...	
		Kore’de bulunan bu Japon restoranında, Sıcaklık hissi vermesi için doğal renkler kullanılmış, aynı zamanda soğuk malzemelerle de desteklenen tasarımıyla iç ve dış görünümü birbirinden farklılaştırılmıştır.	

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 12. odak yüzeyinin (Tablo 51.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Hareket (Dinamizm) yaratma,
- . Sürpriz yapma / Şaşırtma,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı olarak saptanmıştır (Ek Tablo 34).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 12. odak yüzeyi, “Sabit Yüzey” özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, “Düz Yüzey”,
- . Hareket özelliklerine göre, “Düz (Düzlem) Yüzey”,
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey”, özelliği göstermektedir (Ek Tablo 34).

12. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 35. ve Ek Tablo 36.’da, elde edilen bulgular Tablo 52.’de verilmektedir.

Tablo 52. Analiz edilen 12. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
BİÇİM	DOKU
Planer Biçim	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Şekil: Doğrusal	Sertlik Der.: Karma
Organizasyon: Üniter	Düzenlilik Der.: Düzenli
YÖN	RENK
Eksensel: Düşey	Rengin Boyutları
ÖLÇÜ	Uzunluk; Karma
Uyumlu	Genişlik; Karma
	Derinlik; Karma
	Rengin Çeşitliliği: Çok Renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL BİRLİK
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Görsel Devamlılık Yoluyla
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik
Ölçü	Ritim
Yön	Zıtlık Yoluyla
Ritim (Düzün) Yoluyla	Renk
Ölçü	Değer
Şekil	Doku
ORANTISAL İLİŞKİ	DENGE
Sabit Yapılı Orantısız İlişki	Tür
GÖRSEL HİYERARŞİ	Asimetrik
Doku Yoluyla	Diğer
Renk Yoluyla	Asimetrik Denge Sağlayan Öğeler
Değer	Renk
	Değer
	Doku

Tablo 53. Analiz edilen 13. mekan ve odak yüzeyi [132].

Yüzey - 13		Caffe Themselves
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Kore'nin Seul kentinde bulunan bu restoran, Chongro'nun yüksek binaları arasında yer aldığı için, hafif renk ve sade düzenlemesiyle rahatlama ve konforu bir arada sunmaktadır.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 13. odak yüzeyinin (Tablo 53.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Dinlendirme,
- . Çağdaş amaçlı olarak belirlenmiştir (Ek Tablo 37).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 13. odak yüzeyi, “Sabit Yüzey” özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, “Yarı Boşluklu (Nişli) Yüzey”,
- . Hareket özelliklerine göre, “Düz (Düzlem) Yüzey”,
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey”, özelliği göstermektedir (Ek Tablo 37).

13. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 38. ve Ek Tablo 39.’da, elde edilen bulgular Tablo 5.’de verilmektedir.

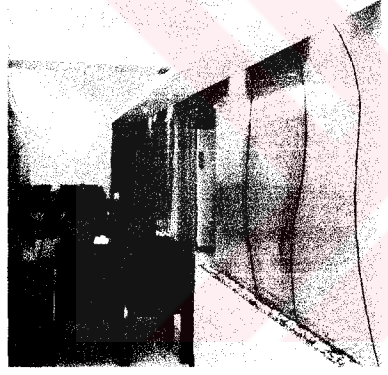
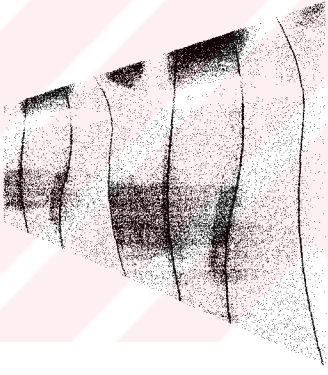
Tablo 54. Analiz edilen 13. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
ÇİZGİ	YÖN
Çeşit (Tür): Mekanik	Eksensel: Yatay
Şekil: Doğrusal	DOKU
Yapı: Devamlı	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Organizasyon: Elemanter	Sertlik Der.: Yumuşak
Yön: Yatay	Düzenlilik Der.: Düzenli
FORM	RENK
Çeşit (Tür): Strüktürel Form	Rengin Boyutları
Yüzeyle İlişki: Yüzeye Bağımlı	Uzunluk; Sıcak
Şekil: Doğrusal	Genişlik; Açık
Yapı: Yarı Boşluk	Derinlik; Parlak
Organizasyon: Elemanter	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
RENK	DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Sıcak	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Açık	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	

Tablo 54.'ün devamı

Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
VURGULAMA	DENGE
Konum	Simetrik
Optik / Geometrik Merkezde	Eksensel (İki Yönlü)
Vurgu Sayısı	
Bir Eleman	
Kontrastlık	
Renk Zıtlığı	
Değer Zıtlığı	
Doku Zıtlığı	

Tablo 55. Analiz edilen 14. mekan ve odak yüzeyi [132].

Yüzey - 1 4		Cheong Ho
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Kore'de bulunan bu restoranda, kullanılan malzemenin dokusu ile soğukluk hissinin modern imajının yanında organik formlarla doğallık hissettirilmeye çalışılmıştır.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 14. odak yüzeyinin (Tablo 55.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Örtme / gizleme (Kamuflej)
- . Ayırma / Bölme,
- . Sınırlama / Belirleme,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Dinlendirme,
- . Çağdaş amaçlı olarak elde edilmiştir (Ek Tablo 40).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 14. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra;

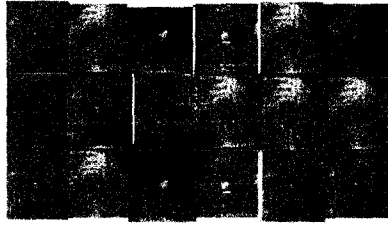
- . Konstrüktif özelliklerine göre, “Düz Yüzey”,
- . Hareket özelliklerine göre, “Düz (Düzlem) Yüzey”,
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey”, özelliği göstermektedir (Ek Tablo 40).

14. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 41. ve Ek Tablo 42.’de, elde edilen bulgular Tablo 56.’de verilmektedir.

Tablo 56. Analiz edilen 14. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
ÇİZGİ	ARALIK
Çeşit (Tür): Mekanik	Zıt
Şekil: Eğrisel	RENK
Yapı: Devamlı	Rengin Boyutları
Organizasyon: Elemanter	Uzunluk; Nötr
Yön: Düşey	Genişlik; Koyu
YÖN	Derinlik; Parlak
Eksensel: Düşey	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
ÖLÇÜ	
Uyumlu	
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
RENK	DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Soğuk	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Karma	Düzenlilik Der.: Düzenli Doku
Derinlik; Parlak	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL BİRLİK
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Görsel Devamlılık Yoluyla
Ölçü	Uygunluk / Benzerlik
Renk	Tekrar
Değer	Ritim
Yön	Zıtlık Yoluyla
Tekrar Yoluyla	Biçim (Şekil)
Değişken Tekrar	Aralık
Ritim (Düzün) Yoluyla	DENGE
Ölçü	Tür
Şekil	Asimetrik
Detay Karakteristiği - Renk	Diğer
Detay Karakteristiği - Doku	Asimetrik Denge Sağlayan Öğe/ler
ORANTISAL İLİŞKİ	Biçim (Şekil)
Değişken Yapılı Orantısal İlişki	Aralık

Tablo 57. Analiz edilen 15. mekan ve odak yüzeyi [132].

Yüzey - 1 5		Chew Young Roo Songpa Branch	
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...	
		Kore'de bulunan bu Çin restoranda, mekanın temasını Çin kültürünün izlerinin bir takım küçük detaylarla ön plana çıkarılması oluşturmaktadır.	

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 15. odak yüzeyinin (Tablo 56.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Hareket (Dinamizm) yaratma,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı olarak belirlenmiştir (Ek Tablo 43).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 15. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra;

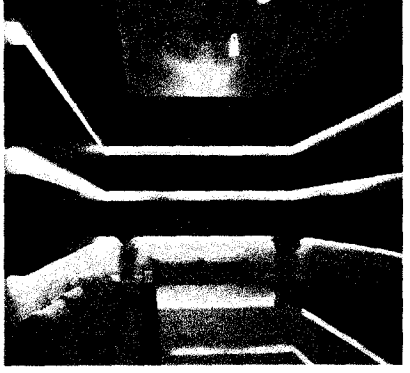
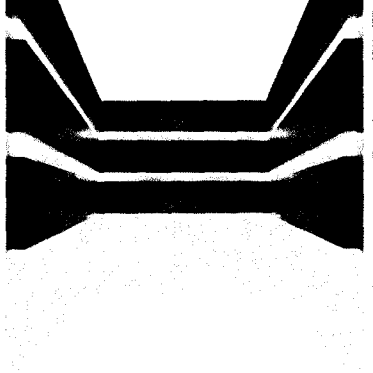
- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Kabartma Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey - Üç Boyutlu Zemin", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 43).

15. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 44. ve Ek Tablo 45.'de, elde edilen bulgular Tablo 58.'de verilmektedir.

Tablo 58. Analiz edilen 15. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
NOKTA	DOKU
Şekil: Doğrusal	Karakteri: Görsel (Dekoratif)
Organizasyon: Üniter	Sertlik Der.: Orta Sert
FORM	Düzenlilik Der.: Düzenli
Çeşit (Tür): Gerçek Form	RENK
Yüzeyle İlişki: Yüzeyle Bağımlı	Rengin Boyutları
Şekil: Doğrusal	Uzunluk; Sıcak
Yapı: Doluluk	Genişlik; Karma
Organizasyon: Üniter	Derinlik; Mat
ÖLÇÜ	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Uyumlu	
ARALIK	
Uyumlu	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Tekrar Yoluyla	DENGE
Değişken Tekrar	Tür
Ritim (Düzün) Yoluyla	Simetrik
Ölçü	Süslemeci (Ornamental)
Şekil	
Detay Karakteristiği - Renk	
Detay Karakteristiği - Doku	
Detay Karakteristiği - Biçim	

Tablo 59. Analiz edilen 16. mekan ve odak yüzeyi [132].

Yüzey - 16		Sixst Avenue
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Kore'de bulunan bu restoranın teması, "köşe" ve "karanlık" tır. Keskin köşeler ve koyu renklerle bu etki verilmiştir. Bu restoranın en ilginç özelliği, birbirinden farklı tarzda tasarlanmış 14 odacıktan oluşmasıdır.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 16. odak yüzeyinin (Tablo 59.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Ayırma / Bölme,
- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Hareket (Dinamizm) yaratma,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı olarak saptanmıştır (Ek Tablo 46).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 16. odak yüzeyi, "Pano Yüzey" özelliği yanı sıra;

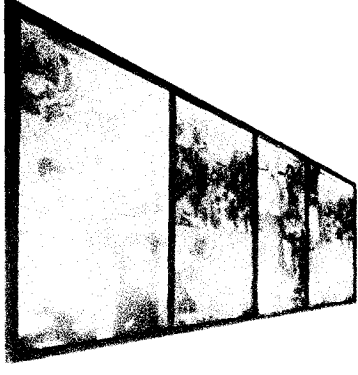
- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Ekleme Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Kırıklı Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 46).

16. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 47. ve Ek Tablo 48.'de, elde edilen bulgular Tablo 60.'da verilmektedir.

Tablo 60. Analiz edilen 16. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
ÇİZGİ	ÖLÇÜ
Çeşit (Tür): Mekanik	Uyumlu
Şekil: Doğrusal	ARALIK
Yapı: Devamlı	Uyumlu
Organizasyon: Üniter	DOKU
Yön: Yatay	Karakter: Gerçek (Yapısal)
FORM	Sertlik Der.: Yumuşak
Çeşit (Tür): Gerçek Form	Düzenlilik Der.: Düzenli
Yüzeyle İlişki: Yüzeyle Bağımsız	RENK
Şekil: Doğrusal	Rengin Boyutları
Yapı: Doluluk	Uzunluk; Nötr
Organizasyon: Üniter	Genişlik; Koyu
YÖN	Derinlik; Mat
Eksensel: Yatay	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
RENK	DOKU
Rengin Boyutları	Karakter: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Sıcak	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Açık	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
B biçim (Şekil)	GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Aralık	DENGE
Yön	Tür
Tekrar Yoluyla	Simetrik
Tam Tekrar	Eksensel (İki Yönlü)
Ritim (Düzün) Yoluyla	
Ölçü	
Şekil	
Detay Karakteristiği - Renk	
Detay Karakteristiği - Doku	

Tablo 61. Analiz edilen 17. mekan ve odak yüzeyi [132].

Yüzey - 17		Venice	
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...	
		Kore'de bulunan iki katlı bu Japon restoranında farklı bir imaj verilmek istenmiş ve farklı filmlerden alınmış sahnelerin gösterimi ile ortamda bir festival havası yaratılmıştır.	

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 17. odak yüzeyinin (Tablo 61.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sergi / Teşhir,
- . Örtme / gizleme (Kamuflej),
- . Yönlendirme,
- . Ayırma / Bölme ,
- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma ,
- . Sürpriz yapma / Şaşırtma,
- . Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı olarak belirlenmiştir (Ek Tablo 49).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 17. odak yüzeyi, "Pano Yüzey" özelliği yanı sıra;

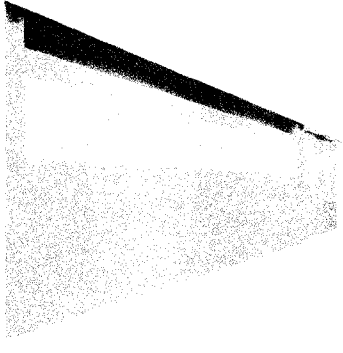
- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Düz Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 49).

17. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 50. ve Ek Tablo 51.'de, elde edilen bulgular Tablo 62.'de verilmektedir.

Tablo 62. Analiz edilen 17. Odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
ÇİZGİ	ÖLÇÜ
Çeşit (Tür): Mekanik	Uyumlu
Şekil: Doğrusal	YÖN
Yapı: Karma	Eksensel: Düşey
Organizasyon: Üniter	RENK
Yön: Düşey	Rengin Boyutları
BİÇİM	Uzunluk; Sıcak
Çizgisel Biçim (Şekil)	Genişlik; Koyu
Şekil: Doğrusal	Derinlik; Mat
Organizasyon: Üniter	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
RENK	DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Görsel (Dekoratif)
Uzunluk; Sıcak	Sertlik Der.: Orta Sert
Genişlik; Karma	Düzenlilik Der.: Düzensiz Doku
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısız İlişki
Biçim (Şekil)	GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Yön	DENGE
Tekrar Yoluyla	Tür
Değişken Tekrar	Simetrik
Ritim (Düzün) Yoluyla	Eksensel (İki Yönlü)
Ölçü	
Şekil	
Detay Karakteristiği - Renk	
Detay Karakteristiği - Doku	

Tablo 63. Analiz edilen 18. mekan ve odak yüzeyi [128].

Yüzey - 1 8		Abaka / Hollys
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında
		Kore'nin Busan kentinde bulunan bu restoranda minimalizm'in etkileri oldukça sade ve yalın malzeme ve elemanların kullanımının yüzeylerdeki yansımaları ile belirgin olarak görülmektedir.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 18. odak yüzeyinin (Tablo 63.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Dinlendirme,
- . Sürpriz yapma / Şaşırtma,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı olarak belirlenmiştir (Ek Tablo 52).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 18. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra,

- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Yarı Boşluklu (Nişli) Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Kırıklı Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 52).

18. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 53. ve Ek Tablo 54.'de, elde edilen bulgular Tablo 64.'de verilmektedir.

Tablo 64. Analiz edilen 18. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
ÇİZGİ	ÖLÇÜ
Çeşit (Tür): Mekanik	Zıt
Şekil: Doğrusal	ARALIK

Tablo 64.'ün devamı

Yapı: Karma	Uyumlu
Organizasyon: Karma	DOKU
Yön: Karma	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
FORM	Sertlik Der.: Yumuşak
Çeşit (Tür): Strüktürel Form	Düzenlilik Der.: Düzenli
Yüzeyle İlişki: Yüzeye Bağımlı	RENK
Şekil: Doğrusal	Rengin Boyutları
Yapı: Boşluk; Yarı Boşluk	Uzunluk; Karma
Organizasyon: Karma	Genişlik; Açık
YÖN	Derinlik; Parlak
Eksensel: Karma	Rengin Çeşitliliği: Çok Renkli
Odak Yüzeyle Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
ÇİZGİ	YÖN
Çeşit (Tür): Mekanik	Eksensel: Yatay
Şekil: Doğrusal	DOKU
Yapı: Devamlı	Karakteri: Gerçek (Yapısal) Doku
Organizasyon: Elemanter	Sertlik Der.: Yumuşak
Yön: Yatay	Düzenlilik Der.: Düzenli
FORM	RENK
Çeşit (Tür): Strüktürel Form	Rengin Boyutları
Yüzeyle İlişki: Yüzeye Bağımlı	Uzunluk; Sıcak
Şekil: Doğrusal	Genişlik; Açık
Yapı: Boşluk; Yarı Boşluk	Derinlik; Mat
Organizasyon: Elemanter	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Odak Yüzeyle Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Boyut Yoluyla
Biçim (Şekil)	Konum Yoluyla
Doku	Renk Yoluyla
Aralık	Değer
Ritim (Düzün) Yoluyla	VURGULAMA
Şekil	Konum
Detay Karakteristiği - Doku	Diğer
GÖRSEL BİRLİK	Vurgu Sayısı
Görsel Devamlılık Yoluyla	Bir Eleman
Uygunluk / Benzerlik	Kontrastlık
Ritim	Ölçü Zıtlığı
Egemenlik ve Değişkenlik Yoluyla	Renk Zıtlığı
Ölçü	Değer Zıtlığı
Renk	Yön Zıtlığı
Değer	DENGE
Yön	Tür
Zıtlık Yoluyla	Asimetrik
Ölçü	Diğer
Renk	Asimetrik Denge Sağlayan Öge/ler
Değer	Ölçü
Yön	Renk
ORANTISAL İLİŞKİ	Değer
Değişken Yapılı Orantısız İlişki	Yön

Tablo 65. Analiz edilen 19. mekan ve odak yüzeyi [128].

Yüzey - 19		Ebisu
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Kore'nin Seul kentinde bulunan bu restoranda, "Konforlu bir mekanın aydınlatması çok kuvvetli olmamalıdır" anlayışından yola çıkılarak tasarımı yapılmıştır.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 19. odak yüzeyinin (Tablo 65.) mekanın işlevini destekleyen amaçları,

- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Dinlendirme ,
- . Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma amaçlı olarak belirlenmiştir (Ek Tablo 55).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 19. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra;

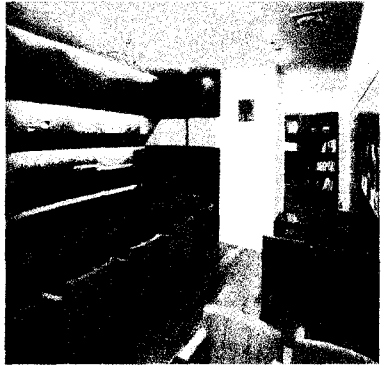
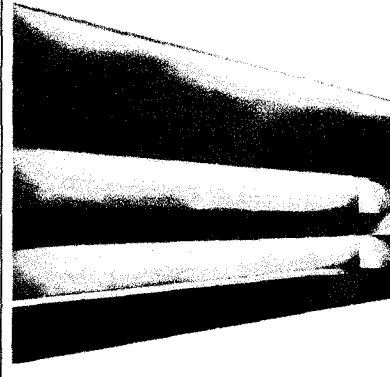
- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Ekleme Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 55).

19. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 56. ve Ek Tablo 57.'de, elde edilen bulgular Tablo 66.'de verilmektedir.

Tablo 66. Analiz edilen 19. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
ÇİZGİ	YÖN
Çeşit (Tür): Mekanik	Eksensel: Yatay
Şekil: Doğrusal	ÖLÇÜ
Yapı: Kesikli	Zıt
Organizasyon: Üniter	ARALIK
Yön: Yatay	Uyumlu
FORM	RENK
Çeşit (Tür): Gerçek Form	Rengin Boyutları
Yüzeyle İlişki: Yüzeyden Bağımsız	Uzunluk; Soğuk
Şekil: Doğrusal	Genişlik; Açık
Yapı: Doluluk	Derinlik; Mat
Organizasyon: Üniter	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
ÇİZGİ	ÖLÇÜ
Çeşit (Tür): Mekanik	Zıt
Şekil: Doğrusal	DOKU
Yapı: Karma	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Organizasyon: Elemanter	Sertlik Der.: Yumuşak
Yön: Karma	Düzenlilik Der.: Düzenli
ÖLÇÜ	RENK
Zıt	Rengin Boyutları
BİÇİM	Uzunluk; Soğuk
Planer Biçim	Genişlik; Karma
Şekil: Doğrusal	Derinlik; Mat
Organizasyon: Elemanter	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
YÖN	
Eksensel: Yatay	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Değişken Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	GÖRSEL HİYERARŞİ
Aralık	Boyut Yoluyla
Yön	Konum Yoluyla
Tekrar Yoluyla	Renk Yoluyla
Aralıklı Tekrar	Değer
Ritim (Düzün) Yoluyla	VURGULAMA
Şekil	Konum
GÖRSEL BİRLİK	Diğer
Görsel Devamlılık Yoluyla	Vurgu Sayısı
Uygunluk / Benzerlik	Bir Eleman
Tekrar	Kontrastlık
Ritim	Ölçü
Egemenlik ve Değişkenlik Yoluyla	Renk
Ölçü	Değer
Renk	DENGE
Değer	Tür
Zatlık Yoluyla	Simetrik
Ölçü	Eksensel / İki Yönlü
Renk	
Değer	

Tablo 67. Analiz edilen 20. mekan ve odak yüzeyi [128].

Yüzey - 20		E-Bridge Okestra	
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...	
		Kore'nin Seul kentinde bulunan bu restoranın tasarım teması güvenlik ve toplanma (birliktelik) kavramlarıdır. Ayrıca temaya bağlı olarak, Kore'nin geleneksel imajı da vurgulanmıştır.	

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 20. odak yüzeyinin (Tablo 67.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sergi / Teşhir,
- . Sınırlama / Belirleme,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Dinlendirme,
- . Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı olarak saptanmıştır (Ek Tablo 58).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 20. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Yarı Boşluklu (Nişli) Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 58).

20. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 59. ve Ek Tablo 60.'da, elde edilen bulgular Tablo 68.'de verilmektedir.

Tablo 68. Analiz edilen 20. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
ÇİZGİ	ÖLÇÜ
Çeşit (Tür): Mekanik	Uyumlu
Şekil: Doğrusal	DOKU
Yapı: Devamlı	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Organizasyon: Üniter	Sertlik Der.: Yumuşak
Yön: Yatay	Düzenlilik Der.: Düzenli
FORM	RENK
Çeşit (Tür): Strüktürel Form	Rengin Boyutları
Yüzeyle İlişki: Yüzeye Bağımlı	Uzunluk; Sıcak
Şekil: Doğrusal	Genişlik; Koyu
Yapı: Boşluk; Yarı Boşluk	Derinlik; Mat
Organizasyon: Üniter	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
YÖN	
Eksensel: Yatay	
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
RENK	DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Sıcak	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Koyu	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Yön	DENGE
Tekrar Yoluyla	Tür
Tam Tekrar	Simetrik
Ritim (Düzün) Yoluyla	Eksensel / İki Yönlü
Ölçü	
Şekil	
Detay Karakteristiği - Renk	
Detay Karakteristiği - Doku	

Tablo 69. Analiz edilen 21. mekan ve odak yüzeyi [128].

Yüzey - 21		Gia Pasta	
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...	
		Kore'nin Seul kentinde bulunan bu İtalyan restoranı açık bir mutfağa sahiptir ve restoranın tasarım teması, "içeriye, dışarıya gibi tasarlamak" tır.	

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 21. odak yüzeyinin (Tablo 69.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Hareket (Dinamizm) yaratma,
- . Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı olarak belirlenmiştir (Ek Tablo 61).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 21. odak yüzeyi, "Pano Yüzey" özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Düz Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 61).

21. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 62. ve Ek Tablo 63.'de, elde edilen bulgular Tablo 70.'de verilmektedir.

Tablo 70. Analiz edilen 21. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
NOKTA	ÖLÇÜ
Şekil: Doğrusal	Uyumlu
Organizasyon: Üniter	ARALIK
BİÇİM	Uyumlu
Planer Biçim	DOKU
Şekil: Doğrusal	Karakter: Gerçek (Yapısal)
Organizasyon: Üniter	Sertlik Der.: Yumuşak
YÖN	Düzenlilik Der.: Düzenli
Eksensel: Yatay	
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
ÇİZGİ	DOKU
Çeşit (Tür): Mekanik	Karakter: Gerçek (Yapısal)
Şekil: Doğrusal	Sertlik Der.: Yumuşak
Yapı: Devamlı	Düzenlilik Der.: Düzenli
Organizasyon: Elemanter	RENK
Yön: Düşey	Rengin Boyutları
YÖN	Uzunluk; Soğuk
Eksensel: Düşey	Genişlik; Koyu
ÖLÇÜ	Derinlik; Mat
Uyumlu	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
ARALIK	
Uyumlu	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Doku	Uygunluk / Benzerlik
Aralık	Tekrar
Tekrar Yoluyla	Ritim
Tam Tekrar	DENGE
Ritim (Düzün) Yoluyla	Tür
Ölçü	Simetrik
Şekil	Eksensel (İki Yönlü)
Detay Karakteristiği - Doku	

Tablo 71. Analiz edilen 22. mekan ve odak yüzeyi [128].

Yüzey - 22		Sale E Pepe
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Kore'nin Seul kentinde bulunan ve bir katı özel odalardan oluşan toplam üç katlı bu restoranın, her katında yemek dışında farklı aktiviteler (müzik, oyun... vs.) gerçekleştirilmektedir.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 22. odak yüzeyinin (Tablo 71.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;30

- .Sergi / Teşhir,
- .Hareket (Dinamizm) yaratma,
- .Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz,
- .Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- .Çağdaş amaçlı olarak saptanmıştır (Ek Tablo 64).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular:Analiz edilen 22. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra;

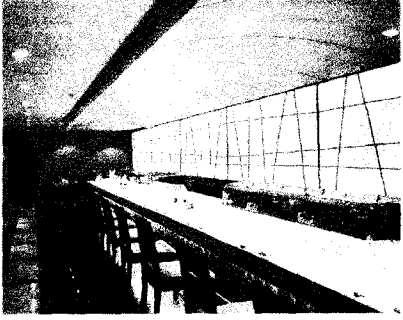
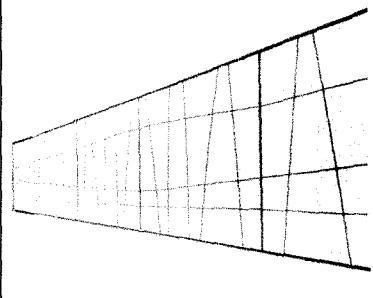
- .Konstrüktif özelliklerine göre, "Karma Yüzey",
- .Hareket özelliklerine göre, "Kırıklı Yüzey",
- .Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 64).

22. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 65. ve Ek Tablo 66.'da, elde edilen bulgular Tablo 72.'de verilmektedir.

Tablo 72. Analiz edilen 22. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
ÇİZGİ	ÖLÇÜ
Çeşit (Tür): Mekanik	Zıt
Şekil: Doğrusal	ARALIK
Yapı: Kesikli	Zıt
Organizasyon: Karma	DOKU
Yön: Yatay	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
FORM	Sertlik Der.: Yumuşak
Çeşit (Tür): Karma	Düzenlilik Der.: Karma
Yüzeyle İlişki: Karma	RENK
Şekil: Doğrusal	Rengin Boyutları
Yapı: Karma	Uzunluk; Karma
Organizasyon: Karma	Genişlik; Karma
YÖN	Derinlik; Karma
Eksensel: Yatay	Rengin Çeşitliliği: Çok Renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
RENK	DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Sıcak	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Açık	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Boyut Yoluyla
Biçim (Şekil)	Konum Yoluyla
Yön	Aralık Yoluyla
Ritim (Düzün) Yoluyla	Doku Yoluyla
Ölçü	Renk Yoluyla
Şekil	Değer
ORANTISAL İLİŞKİ	VURGULAMA
Değişken Yapılı Orantısal İlişki	Konum
GÖRSEL BİRLİK	Diğer
Görsel Devamlılık Yoluyla	Vurgu Sayısı
Uygunluk / Benzerlik	Bir Eleman
Ritim	Kontrastlık
Egemenlik ve Değişkenlik Yoluyla	Renk Zıtlığı
Renk	Değer Zıtlığı
Değer	Doku Zıtlığı
Doku	Aralık Zıtlığı
Aralık	DENGE
Zıtlık Yoluyla	Tür
Ölçü	Asimetrik
Renk	Diğer
Değer	Asimetrik Denge Sağlayan Öge/ler
Doku	Ölçü
Aralık	Renk
	Değer
	Doku
	Aralık

Tablo 73. Analiz edilen 23. mekan ve odak yüzeyi [128].

Yüzey - 23		Sushiko	
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...	
		Kore'nin Seul kentinde bulunan bu Japon restoranının tasarımında hedeflenen, modernliği dışlamadan, gelenekselliği yakalamaktır.	

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 23. odak yüzeyinin (Tablo 73.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Hareket (Dinamizm) yaratma amaçlı
- . Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı olarak belirlenmiştir (Ek Tablo 67).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 23. odak yüzeyi, "Pano Yüzey" özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Düz Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 67).

23. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 68. ve Ek Tablo 69.'da, elde edilen bulgular Tablo 74.'de verilmektedir.

Tablo 74. Analiz edilen 23. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
ÇİZGİ	ARALIK
Çeşit (Tür): Mekanik	Zıt
Şekil: Karma	DOKU
Yapı: Devamlı	Karakteri: Görsel (Dekoratif)
Organizasyon: Elemanter	Sertlik Der.: Orta Sert
Yön: Karma	Düzenlilik Der.: Düzensiz Doku
BİÇİM	RENK
Çizgisel Biçim	Rengin Boyutları
Şekil: Doğrusal	Uzunluk; Nötr
Organizasyon: Elemanter	Genişlik; Koyu
YÖN	Derinlik; Mat
Eksensel: Karma	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
ÖLÇÜ	
Zıt	
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
RENK	DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Görsel (Dekoratif) Doku
Uzunluk; Soğuk	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Açık	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL BİRLİK
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Tekrar Yoluyla	Zıtlık Yoluyla
Değişken Tekrar	Biçim (Şekil)
Ritim (Düzün) Yoluyla	Ölçü
Ölçü	Yön
Şekil	DENGE
Detay Karakteristiği - Renk	Tür
Detay Karakteristiği - Doku	Asimetrik
ORANTISAL İLİŞKİ	Diğer
Değişken Yapılı Orantısal İlişki	Asimetrik Denge Sağlayan Öge/ler
	Biçim (Şekil)
	Ölçü
	Yön

Tablo 75. Analiz edilen 24. mekan ve odak yüzeyi [128].

Yüzey - 24		Sushiko
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Kore'nin Seul kentinde bulunan, bu Japon restoranının tasarımında ana tema, Sushiko örneğindeki gibi, modernliği dışlamadan, gelenekselliği yakalamaktır.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 24. odak yüzeyinin (Tablo 75.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sınırlama / Belirleme,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Dinlendirme,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Geleneksel amaçlı olarak saptanmıştır (Ek Tablo 70).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 24. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra;

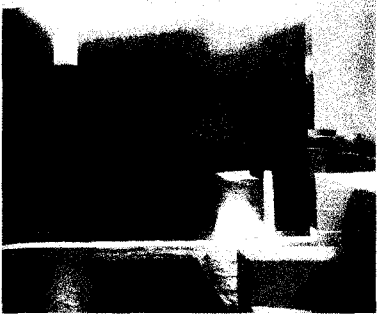

- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Düz Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey - Karmaşık Zemin", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 70).

24. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 71. ve Ek Tablo 72.'de, elde edilen bulgular Tablo 76.'da verilmektedir.

Tablo 76. Analiz edilen 24. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
ÇİZGİ	ÖLÇÜ
Çeşit (Tür): Mekanik	Uyumlu
Şekil: Doğrusal	DOKU
Yapı: Devamlı	Karakteri: Görsel (Dekoratif)
Organizasyon: Üniter	Sertlik Der.: Yumuşak
Yön: Düşey	Düzenlilik Der.: Düzenli
FORM	RENK
Çeşit (Tür): Gerçek Form	Rengin Boyutları
Yüzeyle İlişki: Yüzeyden Bağımsız	Uzunluk; Soğuk
Şekil: Doğrusal	Genişlik; Karma
Yapı: Doluluk	Derinlik; Mat
Organizasyon: Üniter	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
YÖN	
Eksensel: Düşey	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Aralık	DENGE
Yön	Tür
Tekrar Yoluyla	Simetrik
Tam Tekrar	Süslemeci (Ornamental)
Ritim (Düzün) Yoluyla	
Ölçü	
Şekil	
Detay Karakteristiği - Renk	
Detay Karakteristiği - Doku	

Tablo 77. Analiz edilen 25. mekan ve odak yüzeyi [128].

Yüzey - 25		Uju
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Kore'nin Seul kentinde bulunan bu restoranın tasarımında, canlı ve parıltılı bir ortam yaratılmak amacıyla güneş, dünya gibi bir takım kavramlar sembolize edilmiştir.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 25. odak yüzeyinin (Tablo 77.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sergi / Teşhir,
- . Örtme / gizleme (Kamufraj),
- . Yönlendirme,
- . Ayırma / Bölme,
- . Sınırlama / Belirleme,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Dinlendirme,
- . Sürpriz yapma / Şaşırtma,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı olarak belirlenmiştir (Ek Tablo 73).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 25. odak yüzeyi, “Pano Yüzey” özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, “Tam Boşluklu Yüzey”,
- . Hareket özelliklerine göre, “Eğimli Yüzey”,
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey”, özelliği göstermektedir (Ek Tablo 73).

25. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 74. ve Ek Tablo 75.’de, elde edilen bulgular Tablo 78.’de verilmektedir.

Tablo 78. Analiz edilen 25. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
NOKTA	FORM
Şekil: Doğrusal	Çeşit (Tür): Strüktürel Form
Organizasyon: Elemanter	Yüzeyle İlişki: Yüzeye Bağımlı
ÖLÇÜ	ŞEKİL
Zıt	Şekil: Doğrusal
	Yapı: Boşluk; Tam Boşluk
	Organizasyon: Elemanter
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
RENK	DOKU
Rengin Boyutları	Karakter: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Nötr	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Koyu	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Parlak	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	

Tablo 78.'in devamı

Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Değişken Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	VURGULAMA
Ritim (Düzün) Yoluyla	Konum
Şekil	Diğer
GÖRSEL HİYERARŞİ	Vurgu Sayısı
Boyut Yoluyla	Bir Ünite
Konum Yoluyla	Kontrastlık
GÖRSEL BİRLİK	Ölçü
Görsel Devamlılık Yoluyla	DENGE
Uygunluk / Benzerlik	Tür
Ritim	Asimetrik
Egemenlik ve Değişkenlik Yoluyla	Diğer
Ölçü	Asimetrik Denge Sağlayan Öğeler
Zatlak Yoluyla	Ölçü
Ölçü	

Tablo 79. Analiz edilen 26. mekan ve odak yüzeyi [132].

Yüzey - 26		Dawha
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Kore' de ofislerin yoğunlukla bulunduğu bölgede olan bu restoranda doğal materyaller ve düzensiz dokular bir arada kullanılarak, doğa dostluğu ve serbest mekan fikirleri vurgulanmıştır.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 26. odak yüzeyinin (Tablo 79.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Örtme / gizleme (Kamuflej),
- . Yönlendirme,
- . Ayırma / Bölme,
- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,

- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Hareket (Dinamizm),
- . Sürpriz yapma / Şaşırtma,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı olarak belirlenmiştir (Ek Tablo 76).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 26. odak yüzeyi, “Pano Yüzey” özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, “Düz Yüzey”,
- . Hareket özelliklerine göre, “Kırıklı Yüzey”,
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey”, özelliği göstermektedir (Ek Tablo 76)..

26. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 77. ve Ek Tablo 78.’de, elde edilen bulgular Tablo 80.’de verilmektedir.

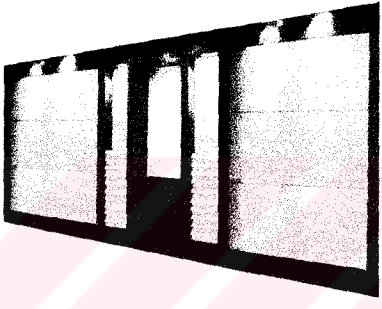
Tablo 80. Analiz edilen 26. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• NOKTA	• ÖLÇÜ
Şekil: Doğrusal	Uyumlu
Organizasyon: Üniter	• ARALIK
• BİÇİM	Uyumlu
Planer Biçim	• DOKU
Şekil: Doğrusal	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Organizasyon: Üniter	Sertlik Der.: Yumuşak (İnce)
	Düzenlilik Der.: Düzenli
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• RENK	• DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Soğuk	Sertlik Der.: Yumuşak (İnce)
Genişlik; Koyu	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Parlak	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	• GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Doku	Uygunluk / Benzerlik
Aralık	Tekrar

Tablo 80.'in devamı

Tekrar Yoluyla	Ritim
Tam Tekrar	• DENGİ
Ritim (Düzün) Yoluyla	Tür
Ölçü	Simetrik
Şekil	Eksensel (İki Yönlü)
Detay Karakteristiği - Doku	

Tablo 81. Analiz edilen 27. mekan ve odak yüzeyi [119].

Yüzey - 27	Shenzhen Chuangzhan Harbor Grand Restaurant	
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Çin'in Shenzhen şehrinin ileri teknoloji alanının merkezinde bulunan bu restoranın kendisi de, ileri teknolojinin kullanıldığı ancak, geleneksel mimarinin yorumunun da yer aldığı bir yapıdır.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 27. odak yüzeyinin (Tablo 81.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Hareket (Dinamizm) yaratma,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma amaçlı şeklinde belirlenmiştir (Ek Tablo 79).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 27. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra;

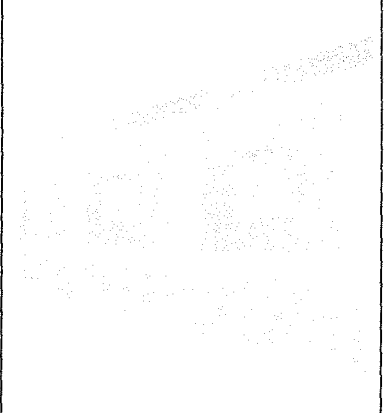
- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Yarı Boşluklu (Nişli) Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 79).

27. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 80. ve Ek Tablo 81.'de, elde edilen bulgular Tablo 82.'de verilmektedir.

Tablo 82. Analiz edilen 27. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• NOKTA	• ÖLÇÜ
Şekil: Doğrusal	Zıt
Organizasyon: Üniter	• DOKU
• BIÇİM	Karakteri: Karma
Karma	Sertlik Der.: Karma
• FORM	Düzenlilik Der.: Düzenli
Çeşit (Tür): Gerçek Form	• RENK
Yüzeyle İlişki: Yüzeye Bağımlı	Rengin Boyutları
Şekil: Doğrusal	Uzunluk; Sıcak
Yapı: Karma	Genişlik; Karma
Organizasyon: Elemanter	Derinlik; Mat
• YÖN	Rengin Çeşitliliği: Çok Renkli
Eksensel: Düşey	
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• RENK	• DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Sıcak	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Açık	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Değişken Yapılı Orantısal İlişki
Renk	• GÖRSEL HİYERARŞİ
Yön	Boyut Yoluyla
Tekrar Yoluyla	Şekil Yoluyla
Aralıklı Tekrar	Konum Yoluyla
Ritim (Düzün) Yoluyla	Doku Yoluyla
Ölçü	Değer
Şekil	• VURGULAMA
Detay Karakteristiği - Renk	Konum
Detay Karakteristiği - Doku	Optik / Geometrik Merkezde
Detay Karakteristiği - Biçim	Vurgu Sayısı
• GÖRSEL BİRLİK	Bir Ünite
Görsel Devamlılık Yoluyla	Kontrastlık
Uygunluk / Benzerlik	Biçim (Şekil) Zıtlığı
Tekrar	Ölçü Zıtlığı
Ritim	Değer Zıtlığı
Egemenlik ve Değişkenlik Yoluyla	Doku Zıtlığı
Biçim (Şekil)	• DENGE
Değer	Tür
Doku	Simetrik
Zıtlık Yoluyla	Eksensel / İki Yönlü
Biçim (Şekil)	
Ölçü	
Değer	
Doku	

Tablo 83. Analiz edilen 28. mekan ve odak yüzeyi [119].

Yüzey - 28		Shenzhen Sanjiu Shark Restaurant	
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...	
		Çin'in Shenzhen şehrindeki bu köpek balığı restoranının tasarımının en önemli özelliklerinden biri, her salonunun farklı bir ülke ya da şehir adıyla anılmasıdır; Küba, Viyana, Brezilya, Güney Afrika, Japonya gibi. Bu tasarımda kişisellik ve çeşitlilik vurgulanmıştır.	

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 28. odak yüzeyinin (Tablo 83.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sergi / Teşhir,
- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Hareket (Dinamizm) yaratma,
- . Dinlendirme,
- . Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma amaçlı olarak saptanmıştır (Ek Tablo 82).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 28. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Karma Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 82).

28. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 83. ve Ek Tablo 84.'de, elde edilen bulgular Tablo 84.'de verilmektedir.

Tablo 84. Analiz edilen 28. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• NOKTA	• ARALIK
Şekil: Doğrusal	Uyumlu
Organizasyon: Elemanter	• DOKU
• FORM	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Çeşit (Tür): Karma	Sertlik Der.: Yumuşak
Yüzeyle İlişki: Karma	Düzenlilik Der.: Düzenli
Şekil: Doğrusal	• RENK
Yapı: Karma	Rengin Boyutları
Organizasyon: Karma	Uzunluk; Sıcak
• YÖN	Genişlik; Açık
Eksensel: Yatay	Derinlik; Mat
• ÖLÇÜ	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Zıt	
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• RENK	• DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Gerçek (Yapısal) Doku
Uzunluk; Sıcak	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Açık	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	• GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Aralık	• DENGE
Tekrar Yoluyla	Tür
Tam Tekrar	Simetrik
Ritim (Düzün) Yoluyla	Eksensel / İki Yönlü
Ölçü	
Şekil	
Detay Karakteristiği - Renk	
Detay Karakteristiği - Doku	
Detay Karakteristiği - Biçim	

Tablo 85. Analiz edilen 29. mekan ve odak yüzeyi [119].

Yüzey - 29 Shenzhen Sanjiu Shark Restaurant		
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Çin'in Shenzhen şehrindeki bu köpek balığı restoranının tasarımının en önemli özelliklerinden biri, her salonunun farklı bir ülke ya da şehir adıyla anılmasıdır. Küba, Viena, Brezilya, Güney Afrika, Japonya gibi. Bu tasarımda kişisel ve çeşitlilik vurgulanmıştır.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 29. odak yüzeyinin (Tablo 85.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Yönlendirme,
- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Dinlendirme,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı olarak belirlenmiştir (Ek Tablo 85).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 29. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Kabartma Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Parçalı Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey - Üç Boyutlu Zemin", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 85).

29. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 86. ve Ek Tablo 87.'de, elde edilen bulgular Tablo 86.'de verilmektedir.

Tablo 86. Analiz edilen 29. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• ÇİZGİ	• ÖLÇÜ
Çeşit (Tür): Artistik	Uyumlu
Şekil: Doğrusal	• ARALIK
Yapı: Devamlı	Uyumlu
Organizasyon: Üniter	• DOKU
Yön: Düşey	Karakteri: Görsel (Dekoratif)
• FORM	Sertlik Der.: Orta Sert
Çeşit (Tür): Gerçek Form	Düzenlilik Der.: Düzenli
Yüzeyle İlişki: Yüzeyden Bağımsız	• RENK
Şekil: Doğrusal	Rengin Boyutları
Yapı: Doluluk	Uzunluk; Soğuk
Organizasyon: Üniter	Genişlik; Açık
• YÖN	Derinlik; Mat
Eksensel: Düşey	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	• GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Aralık	• DENGE
Yön	Tür
Tekrar Yoluyla	Simetrik
Değişken Tekrar	Süslemeci (Ornamental)
Ritim (Düzün) Yoluyla	
Ölçü	
Şekil	
Detay Karakteristiği - Renk	
Detay Karakteristiği - Doku	

Tablo 87. Analiz edilen 30. mekan ve odak yüzeyi [259].

Yüzey - 30		Wa-shoku China Haruno	
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...	
		Japonya'nın Tokyo kentinde bulunan bu Çin restoranında, geometrik formların tam tekrarı geleneksel mimarinin bir güçlü bir yorumu olarak dikkat çekmektedir.	

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 30. odak yüzeyinin (Tablo 87.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sergi / Teşhir,
- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Hareket (Dinamizm) yaratma,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma amaçlı olarak saptanmıştır (Ek Tablo 88).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 30. odak yüzeyi, “Sabit Yüzey” özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, “Yarı Boşluklu (Nişli) Yüzey”,
- . Hareket özelliklerine göre, “Düz (Düzlem) Yüzey”,
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey - Üç Boyutlu Zemin”, özelliği göstermektedir (Ek Tablo 88).

30. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 89. ve Ek Tablo 90.’da, elde edilen bulgular Tablo 88.’de verilmektedir.

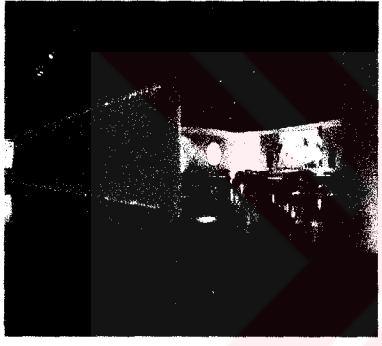
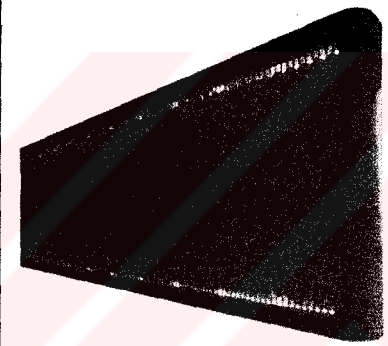
Tablo 88. Analiz edilen 30. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• NOKTA	• ÖLÇÜ
Şekil: Doğrusal	Uyumlu
Organizasyon: Üniter	• DOKU
• ÇİZGİ	Karakteri: Görsel (Dekoratif)
Çeşit (Tür): Mekanik	Sertlik Der.: Orta Sert
Şekil: Doğrusal	Düzenlilik Der.: Düzenli Doku
Yapı: Devamlı	• RENK
Organizasyon: Üniter	Rengin Boyutları
Yön: Karma	Uzunluk; Sıcak
• FORM	Genişlik; Koyu
Çeşit (Tür): Strüktürel Form	Derinlik; Mat
Yüzeyle İlişki: Yüzeyle Bağlı	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Şekil: Doğrusal	
Yapı: Boşluk; Yarı Boşluk	
Organizasyon: Üniter	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısız İlişki
Biçim (Şekil)	• GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla

Tablo 88.'nin devamı

Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Aralık	• DENGE
Tekrar Yoluyla	Tür
Tam Tekrar	Simetrik
Ritim (Düzün) Yoluyla	Süslemeci (Ornamental)
Ölçü	
Şekil	
Detay Karakteristiği - Renk	
Detay Karakteristiği - Doku	

Tablo 89. Analiz edilen 31. mekan ve odak yüzeyi [260].

Yüzey - 31		J-Pop Kafe	
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...	
		Özgür ve otantik bir tasarıma sahip olan bu mekan, Japonya'nın Tokyo kıyısında eğlence merkezlerine yakın Odaba Decks'in 5. Katındadır. J-Pop kafe, içinde bir de Fast food tarzı restoran bulunmaktadır.	

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 31. odak yüzeyinin (Tablo 89.) mekânın işlevini destekleyen amaçları;

- . Örtme / gizleme (Kamufraj),
- . Yönlendirme,
- . Ayırma / Bölme,
- . Birleştirme,
- . Sınırlama / Belirleme,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Dinlendirme,
- . Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı olarak belirlenmiştir (Ek Tablo 91).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 31. odak yüzeyi, “Pano Yüzey” özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, “Tam Boşluklu Yüzey”,
- . Hareket özelliklerine göre, “Düz (Düzlem) Yüzey”,
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey - Üç Boyutlu Zemin”, özelliği göstermektedir (Ek Tablo 91).

31. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 92. ve Ek Tablo 93.’de, elde edilen bulgular Tablo 90.’da verilmektedir.

Tablo 90. Analiz edilen 31. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• NOKTA	DOKU
Şekil: Eğrisel	Karakteri: Görsel (Dekoratif) Doku
Organizasyon: Üniter	Sertlik Der.: Yumuşak (İnce)
• FORM	Düzenlilik Der.: Düzenli
Çeşit (Tür): Gerçek Form	RENK
Yüzeyle İlişki: Yüzeyden Bağımsız	Rengin Boyutları
Şekil: Eğrisel	Uzunluk; Soğuk
Yapı: Doluluk	Genişlik; Koyu
Organizasyon: Üniter	Derinlik; Parlak
• ÖLÇÜ	Rengin Çeşitliliği; Tek renkli
Uyumlu	
• ARALIK	
Uyumlu	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
B biçim	• GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Aralık	• DENGE
Tekrar Yoluyla	Tür
Tam Tekrar	Simetrik
Ritim (Düzün) Yoluyla	Süslemeci (Ornamental)
Ölçü	
Şekil	
Detay Karakteristikleri-Renk	
Detay Karakteristikleri-Doku	

Tablo 91. Analiz edilen 32. mekan ve odak yüzeyi [261].

Yüzey - 32		The Canteen	
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...	
		Singapur’ da bulunan, Les Amis grubu restoranlarından olan bu restoran, minimalist anlayışın yanı sıra gelenekselin modern bir sentezidir. .	

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 32. odak yüzeyinin (Tablo 91.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sergi / Teşhir,
- . Sınırlama / Belirleme ,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Dinlendirme,
- . Çağdaş amaçlı olarak saptanmıştır (Ek Tablo 94).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 32. odak yüzeyi, “Sabit Yüzey” özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, “Ekleme Yüzey”,
- . Hareket özelliklerine göre, “Düz (Düzlem) Yüzey”,
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey”, özelliği göstermektedir (Ek Tablo 94).

32. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 95. ve Ek Tablo 96.’da, elde edilen bulgular Tablo 92.’de verilmektedir.

Tablo92. Analiz edilen 32. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• NOKTA	• DOKU
Şekil: Doğrusal	Karakteri: Gerçek (Yapısal) Doku
Organizasyon: Elemanter	Sertlik Der.: Yumuşak
• BİÇİM	Düzenlilik Der.: Düzenli
Planer Biçim	• RENK
Şekil: Doğrusal	Rengin Boyutları
Organizasyon: Elemanter	Uzunluk; Karma
• YÖN	Genişlik; Karma
Eksensel: Yatay	Derinlik; Mat
• ÖLÇÜ	Rengin Çeşitliliği: Çok Renkli (Polikrom)
Zıt	
• ARALIK	
Uyumlu	
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• ÇİZGİ	• DOKU
Çeşit (Tür): Mekanik	Karakteri: Görsel (Dekoratif) Doku
Şekil: Doğrusal	Sertlik Der.: Yumuşak
Yapı: Devamlı	Düzenlilik Der.: Düzenli
Organizasyon: Üniter	• RENK
Yön: Karma	Rengin Boyutları
• BİÇİM	Uzunluk; Soğuk
Planer Biçim	Genişlik; Açık
Şekil: Doğrusal	Derinlik; Mat
Organizasyon: Üniter	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
• ÖLÇÜ	
Uyumlu	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Değişken Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	• GÖRSEL BİRLİK
Aralık	Görsel Devamlılık Yoluyla
Doku	Uygunluk / Benzerlik
Tekrar Yoluyla	Tekrar
Değişken Tekrar	Ritim
Ritim (Düzün) Yoluyla	Zıtlık Yoluyla
Şekil	Ölçü
• DENGE	Renk
Tür	Değer
Asimetrik	
Diğer	
Asimetrik Denge Sağlayan Öge/ler	
Ölçü	
Renk	
Değer	

Tablo 93. Analiz edilen 33. mekan ve odak yüzeyi [262].

Yüzey - 33		La Famiglia Getti
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Türkiye’de, İstanbul’un Etiler semtinde, iki katlı ve bahçeli bir villada bulunan bu İtalyan Restoranında, İtalyan kültürü iç mekan tasarımıyla hissettirilmektedir.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 33. odak yüzeyinin (Tablo 93.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sergi / Teşhir,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Geleneksel amaçlı olarak belirlenmiştir (Ek Tablo 97).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 33. odak yüzeyi, “İkincil (Giydirme) Yüzey” özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, “Yarı Boşluklu (Nişli) Yüzey”,
- . Hareket özelliklerine göre, “Eğimli Yüzey”,
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey”, özelliği göstermektedir (Ek Tablo 97).

33. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 98. ve Ek Tablo 99.’da, elde edilen bulgular Tablo 94.’de verilmektedir.

Tablo 94. Analiz edilen 33. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• ÇİZGİ	• ÖLÇÜ
Çeşit(Tür): Mekanik	Uyumlu
Şekil: Doğrusal	• ARALIK
Yapı: Kesikli	Uyumlu
Organizasyon: Üniter	• DOKU
Yön: Yatay	Karakteri: Karma
• FORM	Sertlik Derecesi: Karma

Tablo 94. 'ün devamı

Çeşit(Tür): Strüktürel Form	Düzenlilik Derecesi: Düzenli
Yüzeyle İlişki: Yüzeyle Bağlı	• RENK
Şekil: Doğrusal	Rengin Boyutları
Yapı: Boşluk; Yanı Boşluk	Uzunluk: Nötr
Organizasyon: Üniter	Genişlik: Karma
• YÖN	Derinlik: Parlak
Eksensel: Yatay	Rengin Çeşitliliği
	Çok renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• RENK	• DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk: Sıcak	Sertlik Derecesi: Yumuşak (İnce)
Genişlik: Koyu	Düzenlilik Derecesi: Düzenli
Derinlik: Mat	
Rengin Çeşitliliği	
Tek renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Doku Yoluyla
Biçim	Renk Yoluyla
Ölçü	Değer Yoluyla
Aralık	• GÖRSEL BİRLİK
Yön	Görsel Devamlılık Yoluyla
Tekrar Yoluyla	Uygunluk / Benzerlik
Aralıklı Tekrar	Tekrar
Ritim (Düzün) Yoluyla	Ritim
Ölçü	Zıtlık Yoluyla
Şekil	Renk
Detay Karakteristiği - Renk	Değer
Detay Karakteristiği - Doku	Doku
• ORANTISAL İLİŞKİ	• DENGE
Sabit Yapılı Orantısal İlişki	Tür
	Simetrik
	Eksensel / İki Yönlü

Tablo 95. Analiz edilen 34. mekan ve odak yüzeyi [263].

Yüzey - 34	Mia Mensa		
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...	
		İstanbul'da bulunan bu İtalyan Restoranının, dikkati çeken en önemli özelliği, İtalya'nın dar sokaklarını çağrıştıran, tuğla, eski mermer ve tonoz kullanılarak yapılmış küçük kemerleridir.	

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 34. odak yüzeyinin (Tablo 95.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sergi / Teşhir,
- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Hareket (Dinamizm) yaratm,
- . Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Geleneksel amaçlı şekilde belirlenmiştir (Ek Tablo 100).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 34. odak yüzeyi, “Sabit Yüzey” özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, “Yarı Boşluklu (Nişli) Yüzey”,
- . Hareket özelliklerine göre, “Kırıklı Yüzey”,
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey”, özelliği göstermektedir (Ek Tablo 100).

34. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 101. ve Ek Tablo 102.’de, elde edilen bulgular Tablo 96.’de verilmektedir.

Tablo 96. Analiz edilen 34. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• NOKTA	• DOKU
Şekil: Karma	Karakter: Gerçek (Yapısal)
Organizasyon: Üniter	Sertlik Der.: Yumuşak
• FORM	Düzenlilik Der.: Düzenli
Çeşit (Tür): Strüktürel Form	• RENK
Yüzeyle İlişki: Yüzeye Bağımlı	Rengin Boyutları
Şekil: Karma	Uzunluk; Sıcak
Yapı: Boşluk; Yarı Boşluk	Genişlik; Açık
Organizasyon: Üniter	Derinlik; Mat
• ÖLÇÜ	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Uyumlu	
• ARALIK	
Uyumlu	
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• NOKTA	• DOKU
Şekil: Doğrusal	Karakter: Görsel (Dekoratif)
Organizasyon: Elemanter	Sertlik Der.: Orta Sert

Tablo 96.'nın devamı

• FORM	Düzenlilik Der.: Düzenli Doku
Çeşit (Tür): Gerçek Form	• RENK
Yüzeyle İlişki: Yüzeyle Bağlı	Rengin Boyutları
Şekil: Doğrusal	Uzunluk; Sıcak
Yapı: Doluluk	Genişlik; Karma
Organizasyon: Üniter	Derinlik; Mat
• ÖLÇÜ	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Uyumlu	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	• GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Aralık	• DENGE
Tekrar Yoluyla	Tür
Tam Tekrar	Simetrik
Ritim (Düzün) Yoluyla	Eksensel (İki Yönlü)
Ölçü	
Şekil	
Detay Karakteristiği - Renk	
Detay Karakteristiği - Doku	

Tablo 97. Analiz edilen 35. mekan ve odak yüzeyi [264].

Yüze - 35	Mezzaluna	
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Amerika kökenli Mezzaluna Restoranlar zincirinin bir üyesi olan İstanbul'daki bu İtalyan restoranının teması "yarım ay" dır ve bu tema çok sayıda tablo ile vurgulanmıştır.

a. **Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular:** Analiz edilen 35. odak yüzeyinin (Tablo 97.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sergi / Teşhir,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Hareket (Dinamizm) yaratma,

. Dikkat çekme / İlgi yaratma amaçlı olarak belirlenmiştir (Ek Tablo 103).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 35. odak yüzeyi, “Pano Yüzey” özelliği yanı sıra;

. Konstrüktif özelliklerine göre, “Ekleme Yüzey”,

. Hareket özelliklerine göre, “Düz (Düzlem) Yüzey”,

. Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey”, özelliği göstermektedir (Ek Tablo 103).

35. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 104. ve Ek Tablo 105.’de, elde edilen bulgular Tablo 98.’de verilmektedir.

Tablo 98. Analiz edilen 35. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• NOKTA	• DOKU
Şekil: Doğrusal	Karakteri: Görsel (Dekoratif)
Organizasyon: Elemanter	Sertlik Der.: Karma
• FORM	Düzenlilik Der.: Karma
Çeşit (Tür): Gerçek Form	• RENK
Yüzeyle İlişki: Yüzeyden Bağımsız	Rengin Boyutları
Şekil: Doğrusal	Uzunluk; Karma
Yapı: Doluluk	Genişlik; Karma
Organizasyon: Üniter	Derinlik; Karma
• YÖN	Rengin Çeşitliliği: Çok Renkli
Eksensel: Yatay	
• ÖLÇÜ	
Uyumlu	
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• RENK	• DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Karma
Uzunluk; Sıcak	Sertlik Der.: Karma
Genişlik; Açık	Düzenlilik Der.: Düzenli Doku
Derinlik; Karma	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	

Tablo 98.'in devamı

Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• GÖRSEL BİRLİK
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Görsel Devamlılık Yoluyla
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik
Ölçü	Tekrar
Tekrar Yoluyla	Ritim
Değişken Tekrar	Zıtlık Yoluyla
Ritim (Düzün) Yoluyla	Renk
Ölçü	Değer
Şekil	Doku
• ORANTISAL İLİŞKİ	• DENGE
Sabit Yapılı Orantısal İlişki	Tür
	Simetrik
	Süslemeci (Ornamental)

Tablo 99. Analiz edilen 36. mekan ve odak yüzeyi [265].

Yüzey - 36	21North	
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Türkiye'de bir Amerikan restoranı olan bu restoranda minimalist anlayış esas alınmış, oldukça sade donatı ve yüzeylerdeki tam tekrar formlarla mekana hareketlilik kazandırılmıştır.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 36. odak yüzeyinin (Tablo 99.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Dinlendirme,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma amaçlı olarak saptanmıştır (Ek Tablo 106).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 36. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Ekleme Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 106).

36. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 107. ve Ek Tablo 108.'de, elde edilen bulgular Tablo 100'de verilmektedir.

Tablo 100. Analiz edilen 36. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• FORM	• DOKU
Çeşit (Tür): Gerçek Form	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Yüzeyle İlişki: Yüzeyden Bağımsız	Sertlik Der.: Yumuşak
Şekil: Doğrusal	Düzenlilik Der.: Düzenli
Yapı: Doluluk	• RENK
Organizasyon: Üniter	Rengin Boyutları
• ÖLÇÜ	Uzunluk; Sıcak
Uyumlu	Genişlik; Koyu
• ARALIK	Derinlik; Mat
Uyumlu	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• RENK	• DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Sıcak	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Açık	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	• GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Aralık	• DENGE
Tekrar Yoluyla	Tür
Değişken Tekrar	Simetrik
Ritim (Düzün) Yoluyla	Eksensel (İki Yönlü)
Ölçü	
Şekil	
Detay Karakteristiği - Renk	
Detay Karakteristiği - Doku	

Tablo 101. Analiz edilen 37. mekan ve odak yüzeyi [266].

Yüzey - 37		Rio Land	
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...	
		İstanbul'un Bostancı semtinde bulunan bu restoranda, yeme-içmenin yanında bir takım sahne gösterileri de sunulmaktadır. Mekanı hareketli kılan en önemli özellik, yüzeydeki zıt renklerden oluşan geometrik formların tam tekrarıdır.	

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 37. odak yüzeyinin (Tablo 101.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Hareket (Dinamizm) yaratma,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı şekilde saptanmıştır (Ek Tablo 109).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 37. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra;

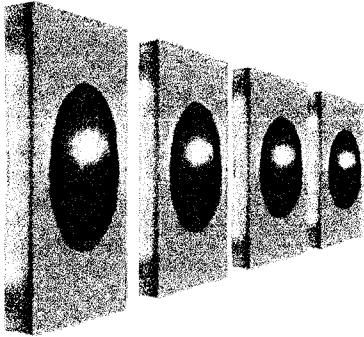
- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Kabartma Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 109).

37. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 110. ve Ek Tablo 111.'de, elde edilen bulgular Tablo 102.'de verilmektedir.

Tablo 102. Analiz edilen 37. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• NOKTA	• ARALIK
Şekil: Doğrusal	Zıt
Organizasyon: Karma	• DOKU
• BİÇİM	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Planer Biçim	Sertlik Der.: Yumuşak
Şekil: Doğrusal	Düzenlilik Der.: Düzenli
Organizasyon: Karma	• RENK
• YÖN	Rengin Boyutları
Eksensel: Yatay	Uzunluk; Nötr
• ÖLÇÜ	Genişlik; Açık
Uyumlu	Derinlik; Parlak
	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• NOKTA	• DOKU
Şekil: Doğrusal	Karakteri: Görsel (Dekoratif)
Organizasyon: Üniter	Sertlik Der.: Orta Sert
• BİÇİM	Düzenlilik Der.: Düzensiz Doku
Planer Biçim	• RENK
Şekil: Doğrusal	Rengin Boyutları
Organizasyon: Üniter	Uzunluk; Sıcak
• ÖLÇÜ	Genişlik; Karma
Uyumlu	Derinlik; Mat
	Rengin Çeşitliliği: Çok Renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısız İlişki
Biçim (Şekil)	• GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Tekrar Yoluyla	Zıtlık Yoluyla
Tekrar	Aralık
Ritim (Düzün) Yoluyla	• DENGE
Ölçü	Tür
Şekil	Asimetrik
Detay Karakteristiği - Renk	Diğer
Detay Karakteristiği - Doku	Asimetrik Denge Sağlayan Öğeler
	Aralık

Tablo 103. Analiz edilen 38. mekan ve odak yüzeyi [267].

Yüzey - 38		A Plus
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		İstanbul'un Şişli semtinde bulunan Türk restoranında dinamizm esas alınmış, bu nedenle de gerek donatı ve gerekse yüzeylerdeki tam tekrara bağlı yoğunluk etkili kılınmıştır.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 38. odak yüzeyinin (Tablo 103) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma ,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Hareket (Dinamizm) yaratma,
- . Sürpriz yapma / Şaşırtma,
- . Geleneksel ,
- . Çağdaş amaçlı şeklinde belirlenmiştir (Ek Tablo 112).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular:Analiz edilen 38. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra;

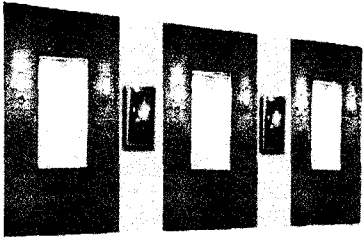
- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Ekleme Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 112).

38. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 113. ve Ek Tablo 114.'de, elde edilen bulgular Tablo 104.'de verilmektedir.

Tablo 104. Analiz edilen 38. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• NOKTA	• ÖLÇÜ
Şekil: Eğrisel	Uyumlu
Organizasyon: Elemanter	• ARALIK
• BİÇİM	Uyumlu
Planer Biçim	• DOKU
Şekil: Eğrisel	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Organizasyon: Elemanter	Sertlik Der.: Yumuşak
• FORM	Düzenlilik Der.: Düzenli
Çeşit (Tür): Gerçek Form	• RENK
Yüzeyle İlişki: Yüzeyden Bağımsız	Rengin Boyutları
Şekil: Doğrusal	Uzunluk; Sıcak
Yapı: Doluluk	Genişlik; Koyu
Organizasyon: Üniter	Derinlik; Mat
• YÖN	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Eksensel: Düşey	
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• RENK	• DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Sıcak	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Açık	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Parlak	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Boyut Yoluyla
Doku	Şekil Yoluyla
Aralık	Konum Yoluyla
Yön	GÖRSEL BİRLİK
Tekrar Yoluyla	Görsel Devamlılık Yoluyla
Tam Tekrar	Uygunluk / Benzerlik
Ritim (Düzün) Yoluyla	Tekrar
Ölçü	Ritim
Şekil	Zıtlık Yoluyla
Detay Karakteristiği - Renk	Biçim (Şekil)
Detay Karakteristiği - Doku	Ölçü
Detay Karakteristiği - Biçim	DENGE
ORANTISAL İLİŞKİ	Tür
Değişken Yapılı Orantısal İlişki	Simetrik
	Eksensel / İki Yönlü

Tablo 105. Analiz edilen 39. mekan ve odak yüzeyi [268].

Yüzey - 39		Lakerda
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		İstanbul'un Küçükyaalı semtinde bulunan bu balık restoranında, denizi anımsatan ve tam tekrar şeklinde kullanılan geometrik panolar en etkili elemanlardır.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 39. odak yüzeyinin (Tablo 105.) mekanın işlevini amaçları;

- . Sergi / Teşhir,
- . Sınırlama / Belirleme,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Hareket (Dinamizm) yaratma ,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı şekilde saptanmıştır (Ek Tablo 115).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 39. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra;

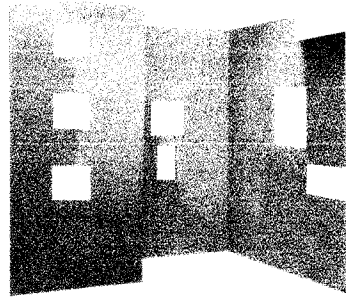
- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Karma Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 115).

39. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 116. ve Ek Tablo 117.'de, elde edilen bulgular Tablo 106.'de verilmektedir.

Tablo 106. Analiz edilen 39. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• NOKTA	• ÖLÇÜ
Şekil: Doğrusal	Zıt
Organizasyon: Üniter	• ARALIK
• FORM	Uyumlu
Çeşit (Tür): Karma	• DOKU
Yüzeyle İlişki: Karma	Karakteri: Görsel (Dekoratif)
Şekil: Doğrusal	Sertlik Der.: Orta Sert
Yapı: Karma	Düzenlilik Der.: Düzenli
Organizasyon: Üniter	• RENK
• YÖN	Rengin Boyutları
Eksensel: Yatay	Uzunluk; Karma
• BİÇİM	Genişlik; Karma
Planer Biçim	Derinlik; Karma
Şekil: Doğrusal	Rengin Çeşitliliği: Çok Renkli
Organizasyon: Elemanter	
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• RENK	• DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Sıcak	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Açık	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• GÖRSEL BİRLİK
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Görsel Devamlılık Yoluyla
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik
Aralık	Tekrar
Tekrar Yoluyla	Ritim
Aralıklı Tekrar	Zıtlık Yoluyla
Ritim (Düzün) Yoluyla	Ölçü
Şekil	Renk
Detay Karakteristiği - Form	Değer
• ORANTISAL İLİŞKİ	Doku
Değişken Yapılı Orantısız İlişki	• DENGE
• GÖRSEL HİYERARŞİ	Tür
Boyut Yoluyla	Simetrik
Konum Yoluyla	Eksensel / İki Yönlü
Doku Yoluyla	
Renk Yoluyla	
Değer	

Tablo 107. Analiz edilen 40. mekan ve odak yüzeyi [269].

Yüzey - 40		Kukla
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Ankara'nın Cebeci semtinde bulunan bu kebab salonunda, adından da anlaşılacağı üzere yemeğin yanında, müşterilerine geleneksel kukla gösterileri de sunulmaktadır.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 40. odak yüzeyinin (Tablo 107.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sergi / Teşhir amaçlı
- . Hareket (Dinamizm) yaratma amaçlı
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma amaçlı
- . Çağdaş amaçlı (Ek Tablo 118).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 40. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra;

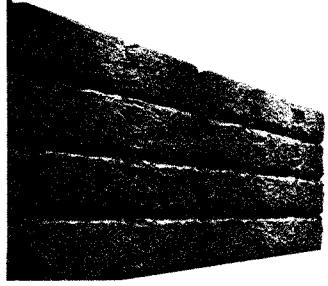
- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Yarı Boşluklu (Nişli) Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Kırıklı Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 118).

40. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 119. ve Ek Tablo 120.'de, elde edilen bulgular Tablo 108.'de verilmektedir.

Tablo 108. Analiz edilen 40. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• NOKTA	• ARALIK
Şekil: Doğrusal	Zıt
Organizasyon: Üniter	• DOKU
• FORM	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Çeşit (Tür): Strüktürel Form	Sertlik Der.: Yumuşak
Yüzeyle İlişki: Yüzeyle Bağımlı	Düzenlilik Der.: Düzenli
Şekil: Doğrusal	• RENK
Yapı: Boşluk; Yarı Boşluk	Rengin Boyutları
Organizasyon: Üniter	Uzunluk; Sıcak
• ÖLÇÜ	Genişlik; Açık
Zıt	Derinlik; Parlak
	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• RENK	• DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Sıcak	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Açık	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• GÖRSEL BİRLİK
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Ritim
Doku	Zıtlık Yoluyla
Ritim (Düzün) Yoluyla	Biçim (Şekil)
Detay Karakteristiği - Renk	Ölçü
Detay Karakteristiği - Doku	Aralık
• ORANTISAL İLİŞKİ	• DENGE
Değişken Yapılı Orantısal İlişki	Tür
• GÖRSEL HİYERARŞİ	Asimetrik
Boyut Yoluyla	Diğer
Şekil Yoluyla	Asimetrik Denge Sağlayan Öge/ler
Konum Yoluyla	Biçim (Şekil)
Aralık Yoluyla	Ölçü
	Aralık

Tablo 109. Analiz edilen 41. mekan ve odak yüzeyi [165].

Yüzey - 41		Koryodang	
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...	
		Amerika'nın New York kentinde bulunan u Kore restoranında geçmiş ve gelecek kavramları, modern ve geleneksel görünümlü malzemelerle vurgulanmaktadır.	

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 41. odak yüzeyinin (Tablo 109.) mekanın işlevini destekleyen amaçları,

- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma a,
- . Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı olarak saptanmıştır (Ek Tablo 121).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 41. odak yüzeyi, "İkincil (Giydirme) Yüzey" özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Kabartma Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey - Üç Boyutlu Zemin", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 121).

41. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 122. ve Ek Tablo 123.'de, elde edilen bulgular Tablo 110.'da verilmektedir.

Tablo 110. Analiz edilen 41. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• ÇİZGİ	• ÖLÇÜ
Çeşit (Tür): Mekanik	Uyumlu
Şekil: Doğrusal	• DOKU
Yapı: Kesikli	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Organizasyon: Üniter	Sertlik Der.: Sert (Kaba/Derin)
Yön: Yatay	Düzenlilik Der.: Düzensiz
• FORM	• RENK
Çeşit (Tür): Gerçek Form	Rengin Boyutları
Yüzeyle İlişki: Yüzeyle Bağlı	Uzunluk; Sıcak
Şekil: Doğrusal	Genişlik; Koyu
Yapı: Doluluk	Derinlik; Mat
Organizasyon: Üniter	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	• GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Tekrar Yoluyla	• DENGE
Değişken Tekrar	Tür
Ritim (Düzün) Yoluyla	Simetrik
Ölçü	Süslemeci (Ornamental)
Şekil	
Detay Karakteristiği - Renk	
Detay Karakteristiği - Doku	

Tablo 111. Analiz edilen 42. mekan ve odak yüzeyi [270].

Yüzey - 42		Manhattan Restorant
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Amerika'da, Manhattan'ın doğu kıyısındaki bu Çin restoranının tasarımında göze çarpan en önemli özellik, lineer yapısının yanında duvar yüzeylerinin grid sistemine göre oluşturulması ve geleneksele atıfta bulunulmasıdır.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 42. odak yüzeyinin (Tablo 111.) mekanın işlevini destekleyen amaçları,

- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz,
- . Geleneksel amaçlı şekilde belirlenmiştir (Ek Tablo 124).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 42. odak yüzeyi, “Sabit Yüzey” özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, “Düz Yüzey”,
- . Hareket özelliklerine göre, “Düz (Düzlem) Yüzey”,
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey”, özelliği göstermektedir (Ek Tablo 124).

42. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 125. ve Ek Tablo 126.’da, elde edilen bulgular Tablo 112.’de verilmektedir.

Tablo 112. Analiz edilen 42. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• NOKTA	• YÖN
Şekil: Doğrusal	Eksensel: Yatay
Organizasyon: Elemanter	• ÖLÇÜ
• ÇİZGİ	Zıt
Çeşit (Tür): Mekanik	• DOKU
Şekil: Doğrusal	Karakteri: Görsel (Dekoratif) Doku
Yapı: Kesikli	Sertlik Der.: Orta Sert
Organizasyon: Karma	Düzenlilik Der.: Düzenli
Yön: Düşey	• RENK
• BİÇİM	Rengin Boyutları
Planer Biçim	Uzunluk; Karma
Şekil: Doğrusal	Genişlik; Karma
Organizasyon: Elemanter	Derinlik; Karma
	Rengin Çeşitliliği: Çok Renkli (Polikrom)

Tablo 112.'nin devamı

Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• BİÇİM	• RENK
Planer Biçim	Rengin Boyutları
Şekil: Doğrusal	Uzunluk; Sıcak
Organizasyon: Üniter	Genişlik; Koyu
• DOKU	Derinlik; Mat
Karakteri: Görsel (Dekoratif)	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Sertlik Der.: Orta Sert	
Düzenlilik Der.: Düzenli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Değişken Yapılı Orantısız İlişki
Doku	• GÖRSEL BİRLİK
Yön	Görsel Devamlılık Yoluyla
Tekrar Yoluyla	Uygunluk / Benzerlik
Aralıklı Tekrar	Tekrar
Ritim (Düzün) Yoluyla	Ritim
Ölçü	Zıtlık Yoluyla
Şekil	Biçim (Şekil)
Detay Karakteristiği - Renk	Ölçü
Detay Karakteristiği - Doku	Renk
Detay Karakteristiği - Biçim	Değer
• GÖRSEL HİYERARŞİ	• DENGE
Boyut Yoluyla	Simetrik
Şekil Yoluyla	Eksensel (İki Yönlü)
Renk Yoluyla	
Değer	

Tablo 113. Analiz edilen 43. mekan ve odak yüzeyi [271].

Yüzey - 43		Amerikan Restoran
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Amerikanın Florida eyaletinde, Kuzey Miami' de bulunan bu restoranın en önemli özelliği zemin ve mobilyadan daha öne çıkarılan zıt renkli geometrik formlarla kaplı yüzeydir.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 43. odak yüzeyinin (Tablo 113.) mekânın işlevini destekleyen amaçları,

- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Hareket (Dinamizm) yaratma,
- . Sürpriz yapma / Şaşırtma ,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı olarak saptanmıştır (Ek Tablo 127).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 43. odak yüzeyi, “İkincil (Giydirme) Yüzey” özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, “Düz Yüzey”,
- . Hareket özelliklerine göre, “Düz (Düzlem) Yüzey”,
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey – Karmaşık Zemin”, özelliği göstermektedir (Ek Tablo 127).

43. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 128. ve Ek Tablo 129.’da, elde edilen bulgular Tablo 114.’de verilmektedir.

Tablo 114. Analiz edilen 43. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• NOKTA	• DOKU
Şekil: Doğrusal	Karakteri: Görsel (Dekoratif) Doku
Organizasyon: Üniter	Sertlik Der.: Sert (Kaba/Derin)
• BİÇİM	Düzenlilik Der.: Düzenli
Planer Biçim	• RENK
Şekil: Doğrusal	Rengin Boyutları
Organizasyon: Üniter	Uzunluk; Karma
• ÖLÇÜ	Genişlik; Karma
Uyumlu	Derinlik; Mat
	Rengin Çeşitliliği: Çok Renkli

Tablo 114.'ün devamı

Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• GÖRSEL BİRLİK
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Görsel Devamlılık Yoluyla
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik
Ölçü	Tekrar
Doku	Ritim
Tekrar Yoluyla	Zıtlık Yoluyla
Tam Tekrar	Renk
Ritim (Düzün) Yoluyla	Değer
Ölçü	• DENGE
Şekil	Tür
Detay Karakteristiği - Renk	Simetrik
Detay Karakteristiği - Doku	Süslemeci (Ornamental)
• ORANTISAL İLİŞKİ	
Sabit Yapılı Orantısız İlişki	

Tablo 115. Analiz edilen 44. mekan ve odak yüzeyi [272].

Yüzey - 44 Sushi inn		
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		,Amerikanın California eyaletinde bulunan bu Japon restoranında Gelenekselin günümüze yorumu yapılmıştır.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 44. odak yüzeyinin (Tablo 115.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Yönlendirme,
- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Hareket (Dinamizm) yaratma ,
- . Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz,
- . Geleneksel amaçlı olarak belirlenmiştir (Ek Tablo 130).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 44. odak yüzeyi, "İkincil (Giydirme)Yüzey" özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, “Düz Yüzey”,
- . Hareket özelliklerine göre, “Düz (Düzlem) Yüzey”,
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey”, özelliği göstermektedir (Ek Tablo 130).

44. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 131. ve Ek Tablo 132.’de, elde edilen bulgular Tablo 116.’da verilmektedir.

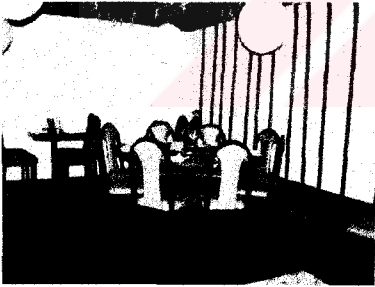
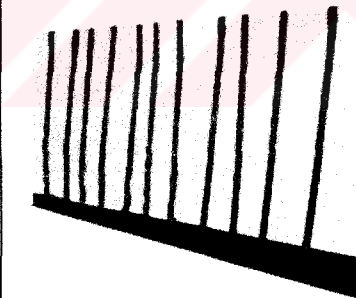
Tablo 116. Analiz edilen 44. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• ÇİZGİ	• ARALIK
Çeşit (Tür): Mekanik	Uyumlu
Şekil: Doğrusal	• DOKU
Yapı: Karma	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Organizasyon: Karma	Sertlik Der.: Yumuşak
Yön: Karma	Düzenlilik Der.: Düzenli
• BİÇİM	• RENK
Karma	Rengin Boyutları
• YÖN	Uzunluk; Karma
Eksensel: Düşey	Genişlik; Karma
• ÖLÇÜ	Derinlik; Mat
Zıt	Rengin Çeşitliliği: Çok Renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• ÇİZGİ	• ÖLÇÜ
Çeşit (Tür): Mekanik	Uyumlu
Şekil: Doğrusal	• DOKU
Yapı: Devamlı	Karakteri: Görsel (Dekoratif) Doku
Organizasyon: Üniter	Sertlik Der.: Orta Sert
Yön: Karma	Düzenlilik Der.: Düzenli
• BİÇİM	• RENK
Çizgisel Biçim	Rengin Boyutları
Şekil: Doğrusal	Uzunluk; Soğuk
Organizasyon: Üniter	Genişlik; Karma
• YÖN	Derinlik; Mat
Eksensel: Düşey	Rengin Çeşitliliği: Çok Renkli

Tablo 11.'nin devamı

Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Boyut Yoluyla
Biçim (Şekil)	Konum Yoluyla
Doku	Renk Yoluyla
Aralık	Değer
Yön	• GÖRSEL BİRLİK
Tekrar Yoluyla	Görsel Devamlılık Yoluyla
Tam Tekrar	Uygunluk / Benzerlik
Ritim (Düzün) Yoluyla	Tekrar
Ölçü	Ritim
Şekil	Zıtlık Yoluyla
Detay Karakteristiği - Renk	Ölçü
Detay Karakteristiği - Doku	Renk
Detay Karakteristiği - Biçim	Değer
• ORANTISAL İLİŞKİ	• DENGE
Değişken Yapılı Orantısız İlişki	Tür
	Simetrik
	Eksensel / İki Yönlü

Tablo 117. Analiz edilen 45. mekan ve odak yüzeyi [273].

Yüzey - 45		Au Lac
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Amerikanın California eyaletinde bulunan bu vejetaryen restoranında, doğanın temsil edildiği ve bu amaçla da süreklilik sağlayan elemanların kullanıldığı dikkat çekmektedir.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 45. odak yüzeyinin (Tablo 117.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sınırlama / Belirleme,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Dinlendirme,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı olarak saptanmıştır (Ek Tablo 133).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 45. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra;

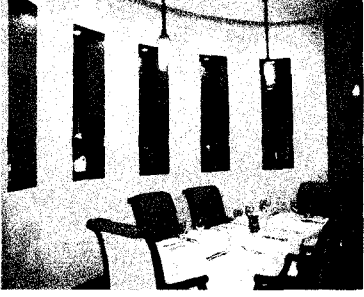
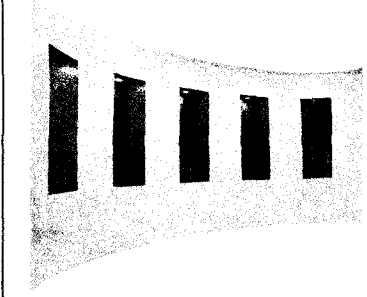
- . Konstrüktif özelliklerine göre, “Düz Yüzey”,
- . Hareket özelliklerine göre, “Düz (Düzlem) Yüzey”,
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey”, özelliği göstermektedir (Ek Tablo 133).

45. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 134. ve Ek Tablo 135.’de, elde edilen bulgular Tablo 118.’de verilmektedir.

Tablo 118. Analiz edilen 45. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
ÇİZGİ	ARALIK
Çeşit (Tür): Artistik	Zıt
Şekil: Eğrisel	• RENK
Yapı: Devamlı	Rengin Boyutları
Organizasyon: Elemanter	Uzunluk; Soğuk
Yön: Düşey	Genişlik; Koyu
YÖN	Derinlik; Parlak
Eksensel: Karma	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
ÖLÇÜ	
Uyumlu	
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
RENK	DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Gerçek (Yapısal) Doku
Uzunluk; Nötr	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Açık	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• GÖRSEL BİRLİK
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Görsel Devamlılık Yoluyla
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik
Ölçü	Tekrar
Renk	Ritim
Değer	Zıtlık Yoluyla
Yön	Aralık
Tekrar Yoluyla	• DENGE
Değişken Tekrar	Tür
Ritim (Düzün) Yoluyla	Simetrik
Ölçü	Süslemeci (Ornamental)
Şekil	
Detay Karakteristiği - Renk	
• ORANTISAL İLİŞKİ	
Sabit Yapılı Orantısal İlişki	

Tablo 119. Analiz edilen 46. mekan ve odak yüzeyi [255].

Yüzey - 46		Artterra	
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...	
		Amerikanın California eyaletinde bulunan bu restoran Dünya Sanatı anlamına gelen "Artterra" restoran bölümünden başka bir de bar'a sahiptir.	

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 46. odak yüzeyinin (Tablo 119.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Sergi / Teşhir,
- . Sınırlama / Belirleme ,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Hareket (Dinamizm) yaratma,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma amaçlı şeklinde belirlenmiştir (Ek Tablo 136).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 46. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra;

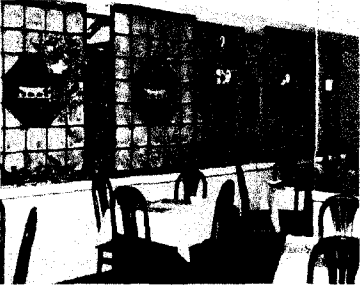
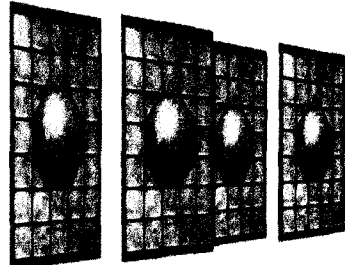
- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Yarı Boşluklu (Nişli) Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Eğri Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 136).

46. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 137. ve Ek Tablo 138.'de, elde edilen bulgular Tablo 120.'de verilmektedir.

Tablo 120. Analiz edilen 46. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• ÇİZGİ	• ÖLÇÜ
Çeşit (Tür): Mekanik	Uyumlu
Şekil: Doğrusal	• ARALIK
Yapı: Kesikli	Uyumlu
Organizasyon: Üniter	• DOKU
Yön: Düşey	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
• FORM	Sertlik Der.: Yumuşak
Çeşit (Tür): Strüktürel Form	Düzenlilik Der.: Düzenli
Yüzeyle İlişki: Yüzeyle Bağlı	• RENK
Şekil: Doğrusal	Renğin Boyutları
Yapı: Boşluk; Yarı Boşluk	Uzunluk; Karma
Organizasyon: Üniter	Genişlik; Koyu
• YÖN	Derinlik; Karma
Eksensel: Karma	Renğin Çeşitliliği: Çok Renkli
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• RENK	• DOKU
Renğin Boyutları	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Soğuk	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Açık	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Renğin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	• GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Aralık	• DENGE
Yön	Tür
Tekrar Yoluyla	Simetrik
Değişken Tekrar	Eksensel (İki Yönlü)
Ritim (Düzün) Yoluyla	
Ölçü	
Şekil	
Detay Karakteristiği - Renk	
Detay Karakteristiği - Doku	

Tablo 121. Analiz edilen 47. mekan ve odak yüzeyi [274].

Yüzey - 47		Mandarin
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Kanada' da bulunan bu Çin restoranında modern malzemelerle geleneksel formların günümüze aktarımı yapılmıştır.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 47. odak yüzeyinin (Tablo 121.) mekânın işlevini destekleyen amaçları;

- . Örtme / gizleme (Kamuflej),
- . Ayırma / Bölme,
- . Birleştirme,
- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Hareket (Dinamizm) yaratma,
- . Sürpriz yapma / Şaşırtma,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı şekilde saptanmıştır (Ek Tablo 139).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 47. odak yüzeyi, "Pano Yüzey" özelliği yanı sıra;

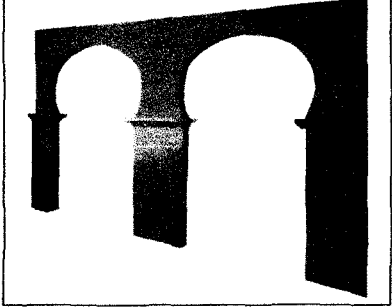
- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Düz Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Parçalı Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 139).

47. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 140. ve Ek Tablo 141.'de, elde edilen bulgular Tablo 122.'de verilmektedir.

Tablo 122. Analiz edilen 47. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• NOKTA	• ARALIK
Şekil: Doğrusal	Uyumlu
Organizasyon: Elemanter	• DOKU
• BİÇİM	Karakteri: Gerçek doku
Planer Biçim	Sertlik Der.: Yumuşak
Şekil: Doğrusal	Düzenlilik Der.: Düzenli
Organizasyon: Elemanter	Oluşumu: Malzemedan Kaynaklı
• ÖLÇÜ	
Uyumlu	
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• ÇİZGİ	• DOKU
Çeşit (Tür): Mekanik	Karakteri: Görsel (Dekoratif)
Şekil: Doğrusal	Sertlik Der.: Orta Sert
Yapı: Devamlı	Düzenlilik Der.: Düzenli
Organizasyon: Üniter	• RENK
Yön: Karma	Rengin Boyutları
• BİÇİM	Uzunluk; Soğuk
Çizgisel Biçim	Genişlik; Karma
Şekil: Doğrusal	Derinlik; Mat
Organizasyon: Üniter	Rengin Çeşitliliği: Çok Renkli
• ÖLÇÜ	
Uyumlu	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısal İlişki
Biçim (Şekil)	• GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Doku	Uygunluk / Benzerlik
Aralık	Tekrar
Tekrar Yoluyla	Ritim
Tam Tekrar	• DENGE
Ritim (Düzün) Yoluyla	Tür
Ölçü	Simetrik
Şekil	Eksensel (İki Yönlü)
Detay Karakteristiği - Renk	
Detay Karakteristiği - Doku	

Tablo 123. Analiz edilen 48. mekan ve odak yüzeyi [275].

Yüzey - 48		Dartajine
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Kanada' nın Ontario bölgesinde bulunan restoranda tarihi formlar kullanılarak mekana mistik bir hava kazandırılması amaçlanmıştır.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 48. odak yüzeyinin (Tablo 123.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Yönlendirme,
- . Ayırma / Bölme,
- . Birleştirme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Geleneksel amaçlı olarak saptanmıştır (Ek Tablo 142).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 48. odak yüzeyi, "Sabit Yüzey" özelliği yanı sıra;

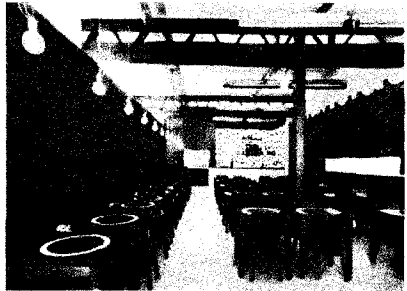
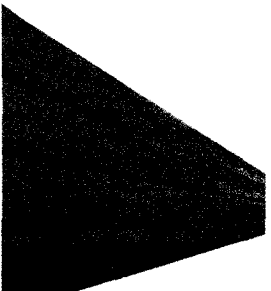
- . Konstrüktif özelliklerine göre, "Tam Boşluklu Yüzey",
- . Hareket özelliklerine göre, "Düz (Düzlem) Yüzey",
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, "Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey", özelliği göstermektedir (Ek Tablo 142).

48. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 143. ve Ek Tablo 144.'de, elde edilen bulgular Tablo 124.'de verilmektedir.

Tablo 124. Analiz edilen 48. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• FORM	• YÖN
Çeşit (Tür): Strüktürel Form	Eksensel: Düşey
Yüzeyle İlişki: Yüzeyle Bağlı	• ÖLÇÜ
Şekil: Karma	Uyumlu
Yapı: Boşluk; Tam Boşluk	• ARALIK
Organizasyon: Üniter	Uyumlu
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• RENK	• DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Sıcak	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Açık	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	
Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• GÖRSEL BİRLİK
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Görsel Devamlılık Yoluyla
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik
Ölçü	Tekrar
Aralık	Ritim
Yön	• DENGE
Tekrar Yoluyla	Tür
Tam Tekrar	Simetrik
Ritim (Düzün) Yoluyla	Eksensel (İki Yönlü)
Ölçü	
Şekil	
• ORANTISAL İLİŞKİ	
Sabit Yapılı Orantısız İlişki	

Tablo 125. Analiz edilen 49. mekan ve odak yüzeyi [276].

Yüzey - 49		Plancius
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Hollanda'nın Amsterdam şehrinde bulunan restoranda modern malzeme ile çağdaş bir tasarım anlayışı yakalanmış olup, en etkili eleman ise donatılarla uyumlu renkteki kapalı yüzeydir.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 49. odak yüzeyinin (Tablo 125.) mekanın işlevini destekleyen amaçları;

- . Yönlendirme,
- . Sınırlama / Belirleme,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Süreklilik / Akıcılık yaratma,
- . Çağdaş amaçlı olarak belirlenmiştir (Ek Tablo 145).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 49. odak yüzeyi, “İkincil (Giydirme) Yüzey” özelliği yanı sıra;

- . Konstrüktif özelliklerine göre, “Düz Yüzey”,
- . Hareket özelliklerine göre, “Düz (Düzlem) Yüzey”,
- . Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey - Basit Zemin”, özelliği göstermektedir (Ek Tablo 145).

49. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 146. ve Ek Tablo 147.’de, elde edilen bulgular Tablo 126.’da verilmektedir.

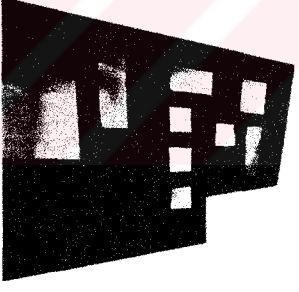
Tablo 126. Analiz edilen 49. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• ÇİZGİ	• DOKU
Çeşit (Tür): Mekanik	Karakteri: Görsel (Dekoratif)
Şekil: Doğrusal	Sertlik Der.: Orta Sert
Yapı: Devamlı	Düzenlilik Der.: Düzenli
Organizasyon: Elemanter	• RENK
Yön: Karma	Rengin Boyutları
• BİÇİM	Uzunluk; Sıcak
Planer Biçim	Genişlik; Koyu
Şekil: Doğrusal	Derinlik; Mat
Organizasyon: Elemanter	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli

Tablo 126.'nın devamı

Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• ORANTISAL İLİŞKİ
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Sabit Yapılı Orantısız İlişki
Biçim (Şekil)	• GÖRSEL BİRLİK
Ölçü	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Tekrar
Doku	Ritim
Aralık	• DENGE
Yön	Tür
Tekrar Yoluyla	Simetrik
Tam Tekrar	Süslöme (Ornamental)
Ritim (Düzün) Yoluyla	
Ölçü	
Şekil	
Detay Karakteristiği - Renk	
Detay Karakteristiği - Doku	

Tablo 127. Analiz edilen 50. mekan ve odak yüzeyi [277].

Yüzey - 50		Flyingfish
Mekandan Bir Görünüm	Analiz Edilen Odak Yüzeyi	Mekan Hakkında...
		Avustralya' da bulunan bu balık restoranında denizi çağrıştırmak amacıyla mavi renginin tonları kullanılmıştır.

a. Pragmatik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 50. odak yüzeyinin (Tablo 127.) mekanın işlevini destekleyen amaçları,

- . Sergi / Teşhir,
- . Derinlik yaratma / Boyut kazandırma,
- . Farklılık / Ekstrem etki yaratma,
- . Hareket (Dinamizm) yaratma,
- . Sürpriz yapma / Şaşırtma ,
- . Dikkat çekme / İlgi yaratma,
- . Çağdaş amaçlı şekilde belirlenmiştir (Ek Tablo 148).

b. Sentaktik Boyut Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular: Analiz edilen 50. odak yüzeyi, “İkincil (Giydirme) Yüzey” özelliği yanı sıra;

. Konstrüktif özelliklerine göre, “Yarı Boşluklu Yüzey”,

. Hareket özelliklerine göre, “Eğri Yüzey”,

. Şekil-zemin bağıntılarına göre, “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey”, özelliği göstermektedir (Ek Tablo 148).

50. odak yüzeyinin grafik tasarım elemanları ve grafik tasarım ilkeleri açısından analizi Ek Tablo 149. ve Ek Tablo 150.’de, elde edilen bulgular Tablo 128.’de verilmektedir.

Tablo 128. Analiz edilen 50. odak yüzeyi üzerinde tespit edilen grafik tasarım elemanları ve ilkeleri

Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• NOKTA	• ÖLÇÜ
Şekil: Doğrusal	Zıt
Organizasyon: Karma	• ARALIK
• ÇİZGİ	Zıt
Çeşit (Tür): Mekanik	• DOKU
Şekil: Doğrusal	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Yapı: Kesikli	Sertlik Der.: Yumuşak
Organizasyon: Elemanter	Düzenlilik Der.: Düzenli
Yön: Düşey	• RENK
• FORM	Rengin Boyutları
Çeşit (Tür): Strüktürel Form	Uzunluk; Soğuk
Yüzeyle İlişki: Yüzeye Bağımlı	Genişlik; Açık
Şekil: Doğrusal	Derinlik; Mat
Yapı: Yarı Boşluk	Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli
Organizasyon: Karma	
Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Oluşturan Grafik Tasarım Elemanları	
• RENK	• DOKU
Rengin Boyutları	Karakteri: Gerçek (Yapısal)
Uzunluk; Soğuk	Sertlik Der.: Yumuşak
Genişlik; Koyu	Düzenlilik Der.: Düzenli
Derinlik; Mat	
Rengin Çeşitliliği: Tek Renkli	

Tablo 128.'in devamı

Odak Yüzeyi Üzerinde Kullanılan Grafik Tasarım İlkeleri	
• GÖRSEL DEVAMLILIK	• GÖRSEL BİRLİK
Uygunluk / Benzerlik Yoluyla	Görsel Devamlılık Yoluyla
Renk	Uygunluk / Benzerlik
Değer	Ritim
Doku	Egemenlik ve Değişkenlik Yoluyla
Ritim (Düzün) Yoluyla	Biçim (Şekil)
Detay Karakteristiği - Renk	Ölçü
Detay Karakteristiği - Doku	Aralık
• ORANTISAL İLİŞKİ	Zıtlık Yoluyla
Değişken Yapılı Orantısal İlişki	Biçim (Şekil)
• GÖRSEL HİYERARŞİ	Ölçü
Boyut Yoluyla	Aralık
Şekil Yoluyla	• VURGULAMA
Konum Yoluyla	Konum
Aralık Yoluyla	Diğer
• DENGE	Vurgu Sayısı
Tür	Bir Eleman
Asimetrik	Kontrastlık
Diğer	Biçim (Şekil) Zıtlığı
Asimetrik Denge Sağlayan Öge/ler	Ölçü Zıtlığı
Biçim (Şekil)	Aralık Zıtlığı
Ölçü	
Aralık	

3. BULGULAR VE İRDELEME

3.1. Analiz Edilen Örnek Grubu İçin Odak Yüzeyinin Amaçları

Yapılan analiz çalışması sonucunda incelenen odak yüzeylerinin sahip oldukları işlevi destekler nitelikte 16 farklı amaç taşıdığı belirlenmiştir. Bu amaçlar sırasıyla;

- Sergi / Teşhir,
- Örtme / Gizleme (Kamuflej),
- Yönlendirme,
- Ayırma / Bölme,
- Birleştirme,
- Sınırlama / Belirleme,
- Derinlik Yaratma / Boyut Kazandırma,
- Süreklilik / Akıcılık Yaratma,
- Farklılık / Ekstrem Etki Yaratma,
- Hareket (Dinamizm) Yaratma,
- Dinlendirme,
- Sürpriz Yapma / Şaşırtma,
- Farklı Kullanım Alanı Vurgulama / Kılavuz,
- Dikkat Çekme / İlgi Yaratma,
- Geleneksel,
- Çağdaş Amaçlı Odak Yüzeyi, olarak sıralanabilir.

Bu bölümde, analiz edilen odak yüzeylerinin, yukarıda sıralanan amaçlara ulaşmak için ne tür dizimsel (sentaktik) özellikler gösterdiği irdelenmektedir.

3.1.1. Sergi / Teşhir Amaçlı Odak Yüzeyi

Analiz edilen sergi / teşhir amaçlı odak yüzeyi örneklerinde, odak yüzeyinin türüne (İkincil-Pano-Sabit Yüzey), konstrüktif özelliklerine, hareket özelliklerine ve şekil – zemin bağıntılarına bağlı olarak, maksimum ve minimum yoğunluk derecelerine göre belirlenen ilgi çekici dizimsel özellikler aşağıda sıralanmaktadır.

On yedi adet sergi / teşhir amaçlı odak yüzeyi içerisinde;

- En fazla kullanılan yüzey tipi “Sabit Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on iki yüzey)
- En az kullanılan yüzey tipi “İkincil (Giydirme) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam iki yüzey)

• Konstrüktif özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Yarı Boşluklu (Nişli) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam sekiz yüzey)

• Konstrüktif özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Kabartma Yüzey” özelliği göstermemektedir.

• Hareket özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz (Düzlem) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on yüzey)

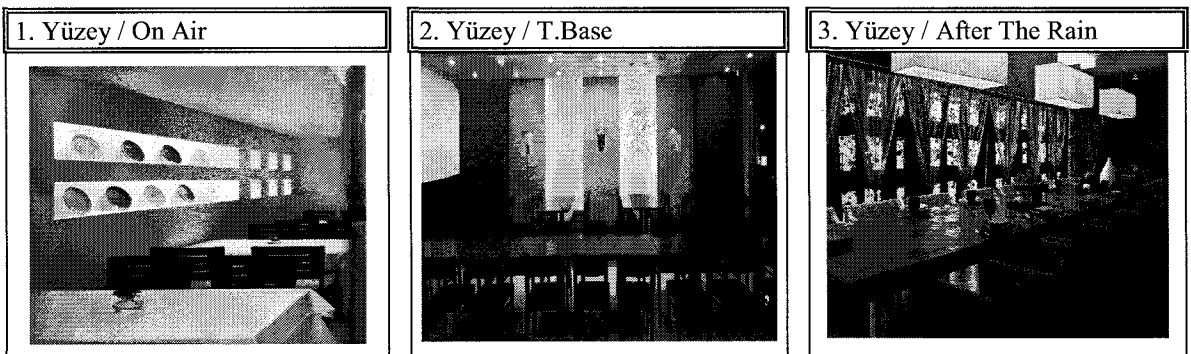
• Hareket özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Parçalı ve Karma Yüzey” özelliği göstermemektedir.

• Şekil – Zemin bağıntılarına göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on altı yüzey)

• Şekil – Zemin bağıntılarına göre, hiçbir yüzey, yüzeysel anlatımlı (zemin etkili) yüzeylerden, “Basit ve Karmaşık Zemin” özelliği göstermemektedir.

Analiz edilen örnekler içinde sergi / teşhir amaçlı odak yüzeyinin kullanıldığı mekanlar Tablo 129.’de verilmektedir.

Tablo 129. Analiz edilen, sergi / teşhir amaçlı odak yüzeyleri

Tablo 129.'un devamı

17. Yüzey / Venice	20. Yüzey / E-Bridge Okestra	22. Yüzey / Sale E Pepe
		
25. Yüzey / Uju	28. Yüzey / Shenzhen Sanjiu	30. Yüzey / Wa-shoku China H.
		
32. Yüzey / The Canteen	33. Yüzey / La Famiglia Getti	34. Yüzey / Mia Mensa
		
35. Yüzey / Mezzaluna	39. Yüzey / Lakerda	40. Yüzey / Kukla
		
46. Yüzey / Artterra	50. Yüzey / Flyingfish	
		

Sergi / teşhir amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunlukla kullanılan dizimsel özellikler grafik olarak Ek Tablo152.'de, yazılı olarak ta Tablo 130.'da verilmektedir.

Tablo 130. Sergi / teşhir amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikler

Konstrüktif Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey	
Boşluklu Yüzey		Düz Yüzey	
• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.		Ekleme Yüzey	
		Boşluklu Yüzey	
		• Tam Boşluklu Y.	
		• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.	
		Karma	
Hareket Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey	
Eğri Yüzey		Düz (Düzlem) Yüzey	
Eğimli Yüzey		Eğimli Yüzey	
		Kırıklı Yüzey	
		Eğri Yüzey	
Şekil-Zemin Bağlıntılarına Göre Odak Yüzeyleri			
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey	
Hacimsel (Şekil) Anlatımlı		Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	
		Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	
		• Üç Boyutlu Zemin	
		Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	
Grafik Tasarım Elemanlarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları		Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları	
NOKTA	ÇİZGİ	NOKTA	ÇİZGİ
Şekil	Çeşit (Tür)	Şekil	Çeşit (Tür)
• Doğrusal	• Mekanik	• Doğrusal	• Mekanik
• Karma	Şekil	Organizasyon	Şekil
Organizasyon	• Doğrusal	• Elemanter	• Doğrusal
• Elemanter	Yapı	BİÇİM	Yapı
• Üniter	• Devamlı	Planer Biçim	• Devamlı
• Karma	• Kesikli	• Şekil	Organizasyon
BİÇİM	• Karma	Doğrusal	• Üniter
Çizgisel Biçim	Organizasyon	• Organizasyon	Yön
• Şekil	• Elemanter	Elemanter	• Yatay
Doğrusal	• Üniter	Üniter	• Karma
• Organizasyon	• Karma	FORM	DOKU
Üniter	Yön	Çeşit (Tür)	Karakteri
Planer Biçim	• Düşey	• Strüktürel F.	• Gerçek Doku
• Şekil	• Yatay	• Gerçek F.	• Görsel Doku
Doğrusal	ARALIK	Yüzeyle İlişki	• Karma
• Organizasyon	Uyumlu	• Y. Bağımlı	Sertlik Deresi
Elemanter	Zıt	Şekil	• Orta sert
Üniter	DOKU	• Doğrusal	• Yumuşak (İnce)
FORM	Karakteri	Yapı	• Karma
Çeşit (Tür)	• Gerçek Doku	• Doluluk	Düzenlilik Derecesi

Tablo 130.'un devamı

• Strüktürel F.	• Görsel Doku	• Boşluk	• Düzenli Doku
• Gerçek F.	• Karma	Yarı Boşluk	• Düzensiz Doku
• Karma	Sertlik Deresi	Organizasyon	RENK
Yüzeyle İlişki	• Orta sert	• Üniter	Rengin Boyutları
• Y. Bağımlı	• Yumuşak (İnce)	YÖN	• Uzunluk (Türü)
• Y. Bağımsız	• Karma	Yatay	Sıcak
• Karma	Düzenlilik Derecesi	ÖLÇÜ	Soğuk
Şekil	• Düzenli Doku	Uyumlu	Nötr
• Doğrusal	• Karma		• Genişlik (Tonu)
• Karma	RENK		Açık
Yapı	Rengin Boyutları		Koyu
• Doluluk	• Uzunluk (Türü)		Karma
• Boşluk	Sıcak		• Derinlik (Yoğ.)
Yarı Boşluk	Soğuk		Parlak
Tam Boşluk	Nötr		Mat
• Karma	Karma		Karma
Organizasyon	• Genişlik (Tonu)		Rengin Çeşitliliği
• Elemanter	Açık		• Tek Renkli
• Üniter	Koyu		
• Karma	Karma		
YÖN	• Derinlik (Yoğ.)		
Düşey	Parlak		
Yatay	Mat		
Karma	Karma		
ÖLÇÜ	Rengin Çeşitliliği		
Uyumlu	• Tek Renkli		
Zıt	• Çok Renkli		

Grafik Tasarım İlkelerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma

GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL BİRLİK	VURGULAMA	GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk Yoluyla	Görsel Dev. Yoluyla	Konum	Boyut Yoluyla
B biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik	Optik Merkezde	Şekil Yoluyla
Ölçü	Tekrar	Diğer	Konum Yoluyla
Renk	Ritim	Vurgu Sayısı	Aralık Yoluyla
Değer	Egemenlik ve Değ. Y.	Bir Eleman	Doku Yoluyla
Doku	B biçim (Şekil)	Bir Ünite	Renk Yoluyla
Aralık	Ölçü	Kontrastlık	Değer Yoluyla
Yön	Renk	B biçim (Şekil) Zıtlığı	DENGE
Tekrar Yoluyla	Değer	Ölçü Zıtlığı	Tür
Tam Tekrar	Doku	Renk Zıtlığı	Simetrik
Değişken Tekrar	Aralık	Değer Zıtlığı	Eksensel (İki Yönlü)
Aralıklı Tekrar	Zıtlık Yoluyla	Doku Zıtlığı	Süslemeci (Ornamental)
Ritim (Düzün) Yoluyla	B biçim (Şekil)	Aralık Zıtlığı	Asimetrik
Ölçü	Ölçü	ORANTISAL İLİŞKİ	Asim. D. Sağ. Öğeler
Şekil	Renk	Değişken Yapılı	B biçim (Şekil)
Detay Karakteri - Renk	Değer	Sabit Yapılı	Ölçü
Detay Karakteri - Doku	Doku		Renk
Detay Karakteri - Biçim	Aralık		Değer
Detay Karakteri - Form			Doku
			Aralık

3.1.2. Örtme / Gizleme (Kamufraj) Amaçlı Odak Yüzeyi

Analiz edilen örtme / gizleme (kamufraj) amaçlı odak yüzeyi örneklerinde, odak yüzeyinin türüne (İkincil-Pano-Sabit Yüzey), konstrüktif özelliklerine, hareket özelliklerine ve şekil – zemin bağıntılarına bağlı olarak, maksimum ve minimum yoğunluk derecelerine göre belirlenen ilgi çekici dizimsel özellikler aşağıda sıralanmaktadır.

On bir adet örtme / gizleme (kamufraj) amaçlı odak yüzeyi içerisinde;

- En fazla kullanılan yüzey tipi “Pano Yüzey” özelliğindedir. (Toplam altı yüzey)

- En az kullanılan yüzey tipi “İkincil (Giydirme) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam iki yüzey)

- Konstrüktif özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz Yüzey” özelliğindedir. (Toplam yedi yüzey)

- Konstrüktif özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Kabartma, Ekleme ve Karma Yüzey” özelliği göstermemektedir.

- Hareket özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz (Düzlem) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam yedi yüzey)

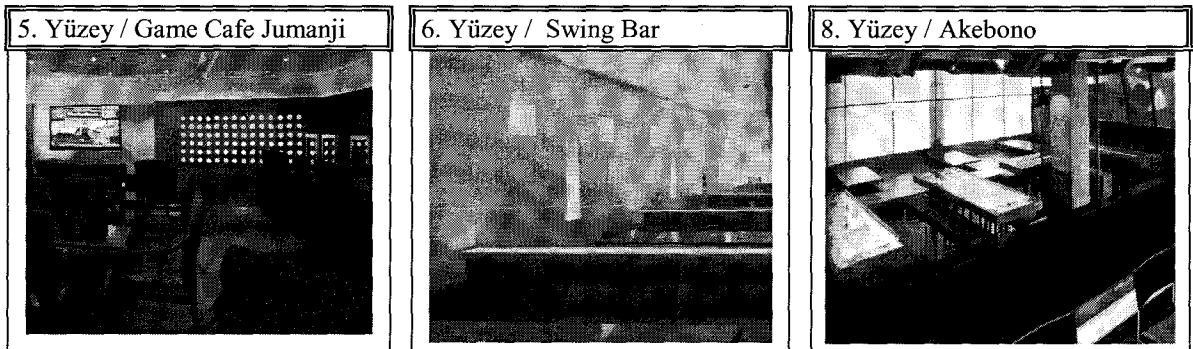
- Hareket özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Eğri ve Karma Yüzey” özelliği göstermemektedir.

- Şekil – Zemin bağıntılarına göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam sekiz yüzey)

- Şekil – Zemin bağıntılarına göre, hiçbir yüzey, yüzeysel anlatımlı (zemin etkili) yüzeylerden, “ Karmaşık Zemin” özelliği göstermemektedir.

Analiz edilen örnekler içinde örtme / gizleme (kamufraj) amaçlı odak yüzeyinin kullanıldığı mekanlar Tablo 131.’de verilmektedir.

Tablo 131. Analiz edilen, örtme / gizleme (kamufraj) amaçlı odak yüzeyleri

Tablo 131.'un devamı

Örtme / gizleme (kamufraj) amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunlukla kullanılan dizimsel özellikler grafik olarak Ek Tablo153.'de, yazılı olarak ta Tablo 132.'de verilmektedir.

Tablo 132. Örtme / gizleme (kamufraj) amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikler

Konstrüktif Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey	Pano Yüzey	Sabit Yüzey	
Düz Yüzey	Düz Yüzey	Düz Yüzey	
	Boşluklu Yüzey	Boşluklu Yüzey	
	• Tam Boşluklu Y.	• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.	
Hareket Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey	Pano Yüzey	Sabit Yüzey	
Düz (Düzlem) Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	
	Kırıklı Yüzey		
	Parçalı Yüzey		
	Eğimli Yüzey		
Şekil-Zemin Bağıntlarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey	Pano Yüzey	Sabit Yüzey	
Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	
• Basit Zemin	• Üç Boyutlu Zemin		
Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	Hacimsel (Şekil) Anlatımlı		
Grafik Tasarım Elemanlarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları		Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları	
NOKTA	ÇİZGİ	NOKTA	ÇİZGİ
Şekil	Çeşit (Tür)	Şekil	Çeşit (Tür)
• Eğrisel	• Mekanik	• Eğrisel	• Mekanik
• Doğrusal	Şekil	Organizasyon	• Artistik
Organizasyon	• Eğrisel	• Üniter	Şekil
• Elemanter	• Doğrusal	BIÇİM	• Doğrusal
• Üniter	Yapı	Çizgisel Biçim	Yapı
BIÇİM	• Devamlı	• Şekil	• Devamlı
Çizgisel Biçim	• Karma	Doğrusal	Organizasyon
• Şekil	Organizasyon	• Organizasyon	• Üniter
Doğrusal	• Elemanter	Üniter	Yön
• Organizasyon	• Üniter	FORM	• Düşey
Üniter	Yön	Çeşit (Tür)	• Karma
Planer Biçim	• Düşey	• Strüktürel F.	ARALIK
• Şekil	ARALIK	Yüzeyle İlişki	Uyumlu
Eğrisel	Uyumlu	• Y. Bağımsız	DOKU
Doğrusal	Zıt	Şekil	Karakteri
• Organizasyon	DOKU	• Doğrusal	• Gerçek Doku
Elemanter	Karakteri	Yapı	• Görsel Doku
Üniter	• Gerçek Doku	• Doluluk	Sertlik Deresi
FORM	• Görsel Doku	Organizasyon	• Orta sert
Çeşit (Tür)	Sertlik Deresi	• Üniter	• Yumuşak (İnce)
• Strüktürel F.	• Yumuşak (İnce)	YÖN	Düzenlilik Derecesi
Yüzeyle İlişki	Düzenlilik Derecesi	Düşey	• Düzenli Doku
• Y. Bağımlı	• Düzenli Doku	ÖLÇÜ	• Düzensiz Doku
Şekil	RENK	Uyumlu	RENK
• Doğrusal	Rengin Boyutları		Rengin Boyutları
Yapı	• Uzunluk (Türü)		• Uzunluk (Türü)
• Boşluk	Sıcak		Sıcak
Yarı Boşluk	Nötr		Soğuk

Tablo 132.'nin devamı

Tam Boşluk	Karma		Nötr
Organizasyon	• Genişlik (Tonu)		Karma
• Elemanter	Açık		• Genişlik (Tonu)
• Üniter	Koyu		Açık
YÖN	• Derinlik (Yoğ.)		Koyu
Düşey	Parlak		Karma
Yatay	Mat		• Derinlik (Yoğ.)
ÖLÇÜ	Rengin Çeşitliliği		Parlak
Uyumlu	• Tek Renkli		Mat
Zıt	• Çok Renkli		Rengin Çeşitliliği
			• Tek Renkli
			• Çok Renkli
Grafik Tasarım İlkelerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL BİRLİK	VURGULAMA	GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk Yoluyla	Görsel Dev. Yoluyla	Konum	Boyut Yoluyla
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik	Diğer	Şekil Yoluyla
Ölçü	Tekrar	Vurgu Sayısı	Konum Yoluyla
Renk	Ritim	Bir Ünite	DENGE
Değer	Egemenlik ve Değ. Y.	Kontrastlık	Tür
Doku	Ölçü	Ölçü Zıtlığı	Simetrik
Aralık	Zıtlık Yoluyla	ORANTISAL İLİŞKİ	Eksensel (İki Yönlü)
Yön	Biçim (Şekil)	Değişken Yapılı	Süslemeci (Ornamental)
Tekrar Yoluyla	Ölçü	Sabit Yapılı	Asimetrik
Tam Tekrar	Aralık		Asim. D. Sağ. Öğeler
Değişken Tekrar			Ölçü
Aralıklı Tekrar			
Ritim (Düzün) Yoluyla			
Ölçü			
Şekil			
Detay Karakteri - Renk			
Detay Karakteri – Doku			

3.1.3. Yönlendirme Amaçlı Odak Yüzeyi

Analiz edilen yönlendirme amaçlı odak yüzeyi örneklerinde, odak yüzeyinin türüne (İkincil-Pano-Sabit Yüzey), konstrüktif özelliklerine, hareket özelliklerine ve şekil – zemin bağıntılarına bağlı olarak, maksimum ve minimum yoğunluk derecelerine göre belirlenen ilgi çekici dizimsel özellikler aşağıda sıralanmaktadır.

On iki adet yönlendirme amaçlı odak yüzeyi içerisinde;

- En fazla kullanılan yüzey tipi “Pano Yüzey” özelliğindedir. (Toplam beş yüzey)
- En az kullanılan yüzey tipi “İkincil (Giydirme) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam üç yüzey)

• Konstrüktif özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz Yüzey” özelliğindedir. (Toplam beş yüzey)

• Konstrüktif özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Ekleme ve Karma Yüzey” özelliği göstermemektedir.

• Hareket özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz (Düzlem) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam sekiz yüzey)

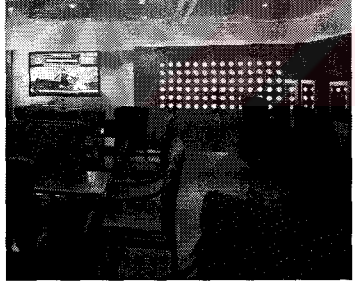
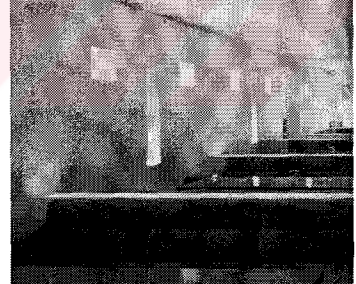

• Hareket özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Eğri ve Karma Yüzey” özelliği göstermemektedir.

• Şekil – Zemin bağıntılarına göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam sekiz yüzey)

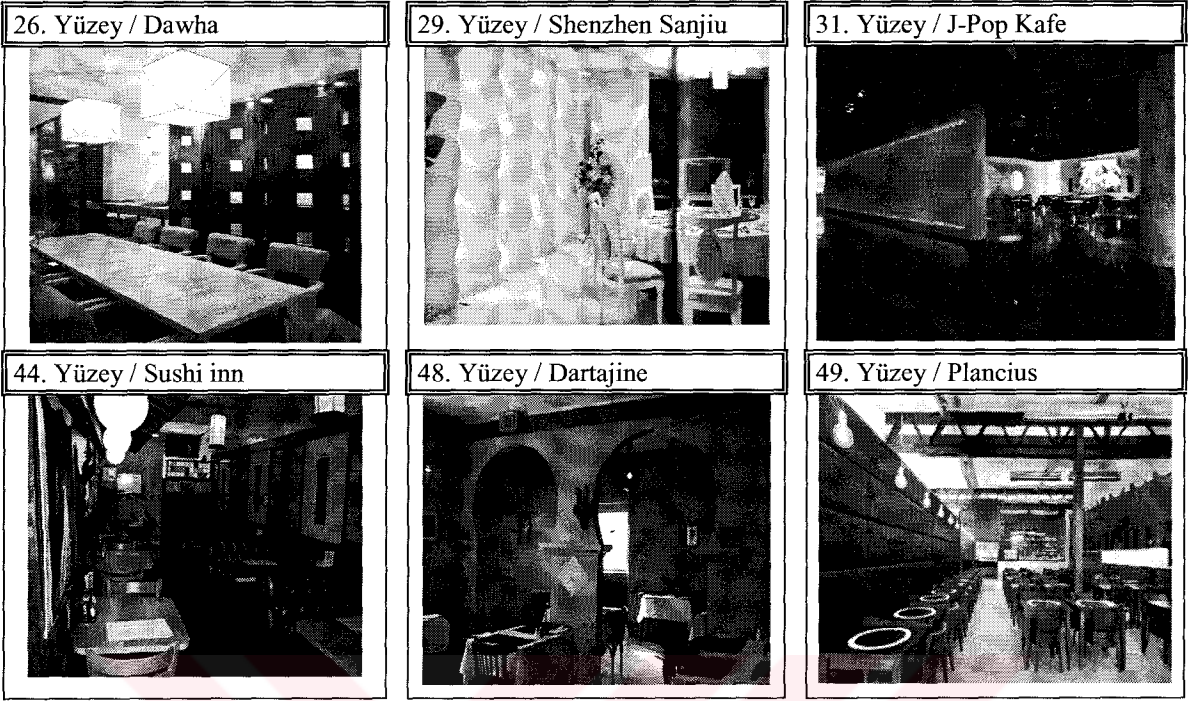
• Şekil – Zemin bağıntılarına göre, hiçbir yüzey, yüzeysel anlatımlı (zemin etkili) yüzeylerden, “ Karmaşık Zemin” özelliği göstermemektedir.

Analiz edilen örnekler içinde yönlendirme amaçlı odak yüzeyinin kullanıldığı mekanlar Tablo 133.’de verilmektedir.

Tablo 133. Analiz edilen, yönlendirme amaçlı odak yüzeyleri

5. Yüzey / Game Cafe Jumanji	6. Yüzey / Swing Bar	7. Yüzey / Swing Bar
		
10. Yüzey / Dabi Dabi	17. Yüzey / Venice	25. Yüzey / Uju
		

Tablo 133.'ün devamı

Yönlendirme amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunlukla kullanılan dizimsel özellikler grafik olarak Ek Tablo154.'de, yazılı olarak ta Tablo 134.'de verilmektedir.

Tablo 134. Yönlendirme amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikler

Konstrüktif Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey	Pano Yüzey	Sabit Yüzey	
Düz Yüzey	Düz Yüzey	Kabartma Yüzey	
	Boşluklu Yüzey	Boşluklu Yüzey	
	• Tam Boşluklu Y.	• Tam Boşluklu Y.	
		• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.	
Hareket Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey	Pano Yüzey	Sabit Yüzey	
Düz (Düzlem) Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	
	Kırıklı Yüzey	Parçalı Yüzey	
	Parçalı Yüzey		
	Eğimli Yüzey		
Şekil-Zemin Bağlantılarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey	Pano Yüzey	Sabit Yüzey	
Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	
• Basit Zemin	• Üç Boyutlu Zemin	• Üç Boyutlu Zemin	
Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	
Grafik Tasarım Elemanlarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları		Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları	
NOKTA	ÇİZGİ	NOKTA	ÇİZGİ
Şekil	Çeşit (Tür)	Şekil	Çeşit (Tür)
• Eğrisel	• Mekanik	• Eğrisel	• Mekanik
• Doğrusal	Şekil	Organizasyon	• Artistik
Organizasyon	• Doğrusal	• Üniter	Şekil
• Elemanter	Yapı	BIÇİM	• Doğrusal
• Üniter	• Devamlı	Çizgisel Biçim	Yapı
BIÇİM	• Kesikli	• Şekil	• Devamlı
Çizgisel Biçim	• Karma	Doğrusal	Organizasyon
• Şekil	Organizasyon	• Organizasyon	• Elemanter
Doğrusal	• Elemanter	Üniter	• Üniter
• Organizasyon	• Üniter	Planer Biçim	Yön
Üniter	• Karma	• Şekil	• Düşey
Planer Biçim	Yön	Doğrusal	• Karma
• Şekil	• Düşey	• Organizasyon	ARALIK
Eğrisel	• Karma	Elemanter	Uyumlu
Doğrusal	ARALIK	FORM	DOKU
• Organizasyon	Uyumlu	Çeşit (Tür)	Karakteri
Üniter	DOKU	• Gerçek F.	• Gerçek Doku
Karma	Karakteri	Yüzeyle İlişki	• Görsel Doku
FORM	• Gerçek Doku	• Y. Bağımsız	Sertlik Deresi
Çeşit (Tür)	• Görsel Doku	Şekil	• Orta sert
• Strüktürel F.	Sertlik Deresi	• Eğrisel	• Yumuşak (İnce)
Yüzeyle İlişki	• Yumuşak (İnce)	• Doğrusal	Düzenlilik Derecesi
• Y. Bağımlı	Düzenlilik Derecesi	Yapı	• Düzenli Doku
Şekil	• Düzenli Doku	• Doluluk	• Düzensiz Doku
• Doğrusal	RENK	Organizasyon	RENK
• Karma	Rengin Boyutları	• Üniter	Rengin Boyutları
Yapı	• Uzunluk (Türü)	YÖN	• Uzunluk (Türü)

Tablo 134.'ün devamı

• Boşluk	Sıcak	Düşey	Sıcak
Yarı Boşluk	Karma	ÖLÇÜ	Soğuk
Tam Boşluk	• Genişlik (Tonu)	Uyumlu	Nötr
Organizasyon	Açık		• Genişlik (Tonu)
• Elemanter	Koyu		Açık
• Üniter	Karma		Koyu
YÖN	• Derinlik (Yoğ.)		Karma
Düşey	Parlak		• Derinlik (Yoğ.)
Yatay	Mat		Parlak
ÖLÇÜ	Rengin Çeşitliliği		Mat
Uyumlu	• Tek Renkli		Rengin Çeşitliliği
Zıt	• Çok Renkli		• Tek Renkli
			• Çok Renkli
Grafik Tasarım İlkelerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL BİRLİK	VURGULAMA	GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk Yoluyla	Görsel Dev. Yoluyla	Konum	Boyut Yoluyla
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik	Diğer	Şekil Yoluyla
Ölçü	Tekrar	Vurgu Sayısı	Konum Yoluyla
Renk	Ritim	Bir Ünite	Renk Yoluyla
Değer	Egemenlik ve Değ. Y.	Kontrastlık	Değer Yoluyla
Doku	Ölçü	Ölçü Zıtlığı	DENGE
Aralık	Zıtlık Yoluyla	ORANTISAL İLİŞKİ	Tür
Yön	Biçim (Şekil)	Değişken Yapılı	Simetrik
Tekrar Yoluyla	Ölçü	Sabit Yapılı	Eksensel (İki Yönlü)
Tam Tekrar	Renk		Süslemeci (Ornamental)
Değişken Tekrar	Değer		Asimetrik
Aralıklı Tekrar			Asim. D. Sağ. Öğeler
Ritim (Düzün) Yoluyla			Ölçü
Ölçü			
Şekil			
Detay Karakteri - Renk			
Detay Karakteri - Doku			
Detay Karakteri - Biçim			

3.1.4. Ayırma / Bölme Amaçlı Odak Yüzeyi

Analiz edilen ayırma / bölme amaçlı odak yüzeyi örneklerinde, odak yüzeyinin türüne (İkincil-Pano-Sabit Yüzey), konstrüktif özelliklerine, hareket özelliklerine ve şekil – zemin bağıntılarına bağlı olarak, maksimum ve minimum yoğunluk derecelerine göre belirlenen ilgi çekici dizimsel özellikler aşağıda sıralanmaktadır.

On üç adet ayırma / bölme amaçlı odak yüzeyi içerisinde;

- En fazla kullanılan yüzey tipi “Pano Yüzey” özelliğindedir. (Toplam yedi yüzey)
- En az kullanılan yüzey tipi “İkincil (Giydirme) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam iki yüzey)

• Konstrüktif özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz Yüzey” özelliğindedir. (Toplam altı yüzey)

• Konstrüktif özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Kabartma ve Karma Yüzey” özelliği göstermemektedir.

• Hareket özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz (Düzlem) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam sekiz yüzey)

• Hareket özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Eğri ve Karma Yüzey” özelliği göstermemektedir.

• Şekil – Zemin bağıntılarına göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on yüzey)

• Şekil – Zemin bağıntılarına göre, hiçbir yüzey, yüzeysel anlatımlı (zemin etkili) yüzeylerden, “ Karmaşık Zemin” özelliği göstermemektedir.

Analiz edilen örnekler içinde ayırma / bölme amaçlı odak yüzeyinin kullanıldığı mekanlar Tablo 134.’de verilmektedir.

Tablo 135. Analiz edilen, ayırma / bölme amaçlı odak yüzeyleri

<p>5. Yüzey / Game Cafe Jumanji</p> 	<p>6. Yüzey / Swing Bar</p> 	<p>7. Yüzey / Swing Bar</p>
<p>8. Yüzey / Akebono</p> 	<p>10. Yüzey / Dabi Dabi</p> 	<p>14. Yüzey / Cheong Ho</p>

Tablo 135.'in devamı

Ayırma / bölme amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunlukla kullanılan dizimsel özellikler grafik olarak Ek Tablo155.'de, yazılı olarak ta Tablo 136.'da verilmektedir.

Tablo 136. Ayırma / bölme amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri

Konstrüktif Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Düz Yüzey		Düz Yüzey		Düz Yüzey	
		Ekleme Yüzey		Boşluklu Yüzey	
		Boşluklu Yüzey		• Tam Boşluklu Y.	
		• Tam Boşluklu Y.		• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.	
Hareket Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Düz (Düzlem) Yüzey		Düz (Düzlem) Yüzey		Düz (Düzlem) Yüzey	
		Kırıklı Yüzey			
		Parçalı Yüzey			
		Eğimli Yüzey			
Şekil-Zemin Bağlantılarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı		Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı		Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	
• Basit Zemin		• Üç Boyutlu Zemin			
Hacimsel (Şekil) Anlatımlı		Hacimsel (Şekil) Anlatımlı			
Grafik Tasarım Elemanlarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları		Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları			
NOKTA	ÇİZGİ	NOKTA	ÇİZGİ		
Şekil	Çeşit (Tür)	Şekil	Çeşit (Tür)		
• Eğrisel	• Mekanik	• Eğrisel	• Mekanik		
• Doğrusal	Şekil	•	• Artistik		
Organizasyon	• Eğrisel	•	Şekil		
• Elemanter	• Doğrusal	Organizasyon	• Doğrusal		
• Üniter	Yapı	•	Yapı		
BİÇİM	• Devamlı	• Üniter	• Devamlı		
Çizgisel Biçim	• Kesikli	•	Organizasyon		
• Şekil	• Karma	BİÇİM	• Üniter		
Doğrusal	Organizasyon	Çizgisel Biçim	Yön		
• Organizasyon	• Elemanter	• Şekil	• Düşey		
Üniter	• Üniter	Doğrusal	• Karma		
Planer Biçim	Yön	• Organizasyon	ARALIK		
• Şekil	• Düşey	Üniter	Uyumlu		
Eğrisel	• Yatay	•	DOKU		
Doğrusal	ARALIK	FORM	Karakteri		
Karma	Uyumlu	Çeşit (Tür)	• Gerçek Doku		
• Organizasyon	Zıt	• Gerçek F.	• Görsel Doku		
Üniter	DOKU	Yüzeyle İlişki	Sertlik Deresi		
FORM	Karakteri	• Y. Bağımsız	• Orta sert		
Çeşit (Tür)	• Gerçek Doku	Şekil	• Yumuşak (İnce)		
• Strüktürel F.	• Görsel Doku	• Karma	Düzenlilik Derecesi		
• Gerçek F.	Sertlik Deresi	Yapı	• Düzenli Doku		
Yüzeyle İlişki	• Yumuşak (İnce)	• Doluluk	• Düzensiz Doku		
• Y. Bağımlı	Düzenlilik Derecesi	Organizasyon	RENK		
• Y. Bağımsız	• Düzenli Doku	• Üniter	Rengin Boyutları		
Şekil	RENK	YÖN	• Uzunluk (Türü)		
• Doğrusal	Rengin Boyutları	Düşey	Sıcak		

Tablo 136.'nın devamı

• Karma	• Uzunluk (Türü)	ÖLÇÜ	Soğuk
Yapı	Sıcak	Uyumlu	Nötr
• Doluluk	Nötr		Karma
• Boşluk	Karma		• Genişlik (Tonu)
Yarı Boşluk	• Genişlik (Tonu)		Açık
Tam Boşluk	Açık		Koyu
Organizasyon	Koyu		Karma
• Elemanter	Karma		• Derinlik (Yoğ.)
• Üniter	• Derinlik (Yoğ.)		Parlak
YÖN	Parlak		Mat
Düşey	Mat		Rengin Çeşitliliği
Yatay	Rengin Çeşitliliği		• Tek Renkli
ÖLÇÜ	• Tek Renkli		• Çok Renkli
Uyumlu	• Çok Renkli		
Zıt			
Grafik Tasarım İlkelerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL BİRLİK	VURGULAMA	GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk Yoluyla	Görsel Dev. Yoluyla	Konum	Boyut Yoluyla
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik	Diğer	Şekil Yoluyla
Ölçü	Tekrar	Vurgu Sayısı	Konum Yoluyla
Renk	Ritim	Bir Ünite	DENGE
Değer	Egemenlik ve Değ. Y.	Kontrastlık	Tür
Doku	Ölçü	Ölçü Zıtlığı	Simetrik
Aralık	Zıtlık Yoluyla	ORANTISAL İLİŞKİ	Eksensel (İki Yönlü)
Yön	Biçim (Şekil)	Değişken Yapılı	Süslemeci (Ornamental)
Tekrar Yoluyla	Ölçü	Sabit Yapılı	Asimetrik
Tam Tekrar	Aralık		Asim. D. Sağ. Öğeler
Değişken Tekrar			Ölçü
Aralıklı Tekrar			
Ritim (Düzün) Yoluyla			
Ölçü			
Şekil			
Detay Karakteri - Renk			
Detay Karakteri - Doku			

3.1.5. Birleştirme Amaçlı Odak Yüzeyi

Analiz edilen birleştirme amaçlı odak yüzeyi örneklerinde, odak yüzeyinin türüne (İkincil-Pano-Sabit Yüzey), konstrüktif özelliklerine, hareket özelliklerine ve şekil – zemin bağıntılarına bağlı olarak, maksimum ve minimum yoğunluk derecelerine göre belirlenen ilgi çekici dizimsel özellikler aşağıda sıralanmaktadır.

Dört adet birleştirme amaçlı odak yüzeyi içerisinde;

- En fazla kullanılan yüzey tipi “Pano Yüzey” özelliğindedir. (Toplam üç yüzey)

• Yüzey tipine göre, hiçbir yüzey “İkincil (Giydirme) Yüzey” özelliği göstermemektedir.

• Konstrüktif özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Tam Boşluklu Yüzey” özelliğindedir. (Toplam üç yüzey)

• Konstrüktif özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Kabartma, Ekleme, Yarı boşluklu ve Karma Yüzey” özelliği göstermemektedir.

• Hareket özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz (Düzlem) ve Parçalı Yüzey” özelliğindedir. (Toplam iki yüzey)

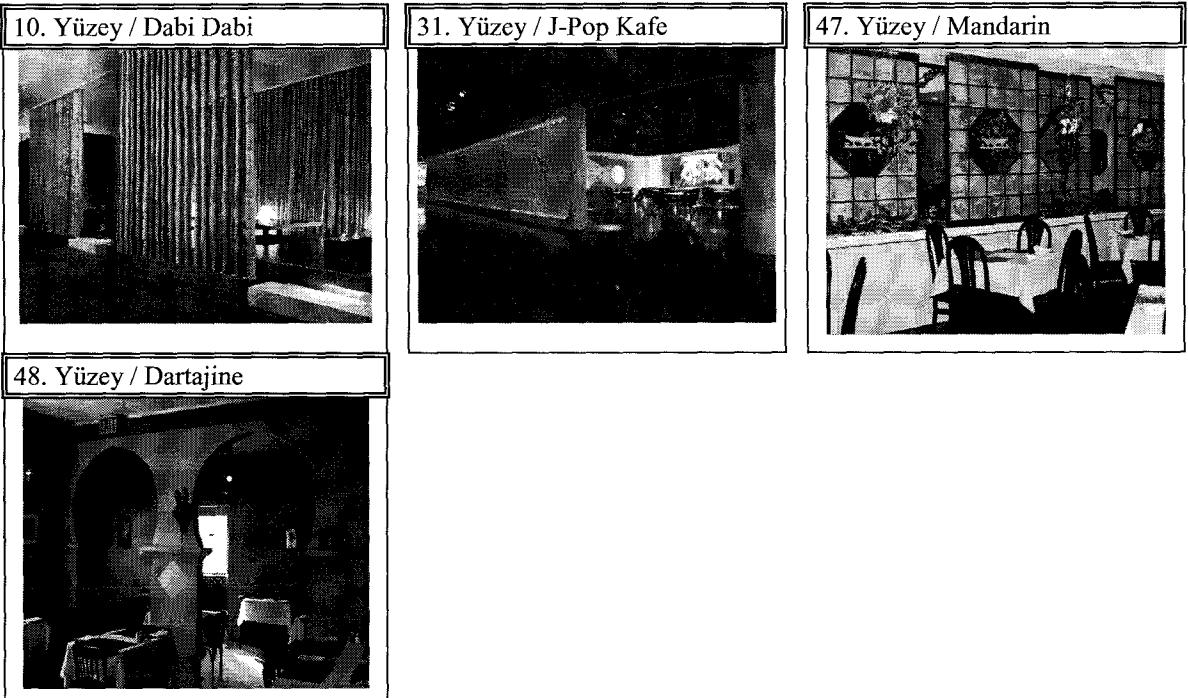
• Hareket özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Kırıklı, Eğri, Eğimli ve Karma Yüzey” özelliği göstermemektedir.

• Şekil – Zemin bağıntılarına göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) yüzey ve Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) yüzeylerden, Üç Boyutlu Zemin” özelliğindedir. (Toplam iki yüzey)

• Şekil – Zemin bağıntılarına göre, hiçbir yüzey, yüzeysel anlatımlı (zemin etkili) yüzeylerden, “Basit ve Karmaşık Zemin” özelliği göstermemektedir.

Analiz edilen örnekler içinde birleştirme amaçlı odak yüzeyinin kullanıldığı mekanlar Tablo 136.’de verilmektedir.

Tablo 137. Analiz edilen, birleştirme amaçlı odak yüzeyleri

Birleştirme amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunlukla kullanılan dizimsel özellikler grafik olarak Ek Tablo156.'da, yazılı olarak ta Tablo 138.'de verilmektedir.

Tablo 138. Birleştirme amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri

Konstrüktif Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
		Pano Yüzey	Sabit Yüzey
		Düz Yüzey	Boşluklu Yüzey
		Boşluklu Yüzey	• Tam Boşluklu Y.
		• Tam Boşluklu Y.	
Hareket Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
		Pano Yüzey	Sabit Yüzey
		Düz (Düzlem) Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey
		Parçalı Yüzey	
Şekil-Zemin Bağlantılarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
		Pano Yüzey	Sabit Yüzey
		Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	Hacimsel (Şekil) Anlatımlı
		• Üç Boyutlu Zemin	
		Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	
Grafik Tasarım Elemanlarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları		Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları	
NOKTA	ARALIK	NOKTA	ÇİZGİ
Şekil	Uyumlu	Şekil	Çeşit (Tür)
• Doğrusal	DOKU	• Eğrisel	• Mekanik
Organizasyon	Karakteri	Organizasyon	• Artistik
• Elemanter	• Gerçek Doku	• Üniter	Şekil
BİÇİM	Sertlik Deresi	BİÇİM	• Doğrusal
Planer Biçim	• Yumuşak (İnce)	Çizgisel Biçim	Yapı
• Şekil	Düzenlilik Derecesi	• Şekil	• Devamlı
Doğrusal	• Düzenli Doku	Doğrusal	Organizasyon
• Organizasyon	RENK	• Organizasyon	• Üniter
Elemanter	Rengin Boyutları	Üniter	Yön
FORM	• Uzunluk (Türü)	FORM	• Düşey
Çeşit (Tür)	Sıcak	Çeşit (Tür)	• Karma
• Strüktürel F.	Soğuk	• Gerçek F.	ARALIK
Yüzeyle İlişki	Karma	Yüzeyle İlişki	Uyumlu
• Y. Bağımlı	• Genişlik (Tonu)	• Y. Bağımsız	DOKU
Şekil	Açık	Şekil	Karakteri
• Karma	Koyu	• Eğrisel	• Gerçek Doku
Yapı	Karma	• Doğrusal	• Görsel Doku
• Boşluk	• Derinlik (Yoğ.)	Yapı	Sertlik Deresi
Tam Boşluk	Parlak	• Doluluk	• Orta sert
Organizasyon	Mat	Organizasyon	• Yumuşak (İnce)
• Üniter	Rengin Çeşitliliği	• Üniter	Düzenlilik Derecesi
YÖN	• Tek Renkli	YÖN	• Düzenli Doku
Düşey	• Çok Renkli	Düşey	

Tablo 138.'in devamı

ÖLÇÜ		ÖLÇÜ	
Uyumlu		Uyumlu	•
Grafik Tasarım İlkelerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL BİRLİK	ORANTISAL İLİŞKİ	DENGE
Uygunluk Yoluyla	Görsel Dev. Yoluyla	Sabit Yapılı	Tür
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik		Simetrik
Ölçü	Tekrar		Eksensel (İki Yönlü)
Renk	Ritim		Süslemeci (Ornamental)
Değer	Zıtlık Yoluyla		Asimetrik
Doku	Biçim (Şekil)		Asim. D. Sağ. Öğeler
Aralık			Biçim (Şekil)
Yön			Aralık
Tekrar Yoluyla			
Tam Tekrar			
Ritim (Düzün) Yoluyla			
Ölçü			
Şekil			
Detay Karakteri - Renk			
Detay Karakteri – Doku			

3.1.6. Sınırlama / Belirleme Amaçlı Odak Yüzeyi

Analiz edilen sınırlama / belirleme amaçlı odak yüzeyi örneklerinde, odak yüzeyinin türüne (İkincil-Pano-Sabit Yüzey), konstrüktif özelliklerine, hareket özelliklerine ve şekil – zemin bağıntılarına bağlı olarak, maksimum ve minimum yoğunluk derecelerine göre belirlenen ilgi çekici dizimsel özellikler aşağıda sıralanmaktadır.

Otuz yedi adet sınırlama / belirleme amaçlı odak yüzeyi içerisinde;

- En fazla kullanılan yüzey tipi “Sabit Yüzey” özelliğindedir. (Toplam yirmi üç yüzey)
- En az kullanılan yüzey tipi “İkincil (Giydirme) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam beş yüzey)
- Konstrüktif özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on beş yüzey)
- Konstrüktif özelliklerine göre, en az kullanılan odak yüzeyleri “Kabartma, Tam Boşluklu ve Karma Yüzey” özelliğindedir. (Toplam üç yüzey)
- Hareket özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz (Düzlem) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam yirmi dokuz yüzey)
- Hareket özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Karma Yüzey” özelliği göstermemektedir.

• Şekil – Zemin bağıntılarına göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam yirmi altı yüzey)

• Şekil – Zemin bağıntılarına göre, en az kullanılan odak yüzeyleri “Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzeylerden, Karmaşık Zemin” özelliğindedir. (Toplam bir yüzey)

Analiz edilen örnekler içinde sınırlama / belirleme amaçlı odak yüzeyinin kullanıldığı mekanlar Tablo 139.’da verilmektedir.

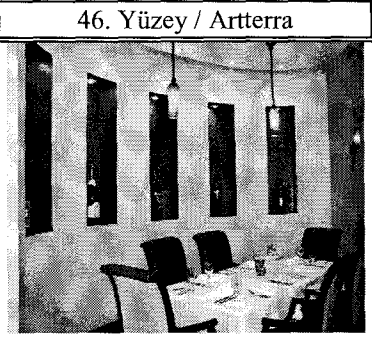
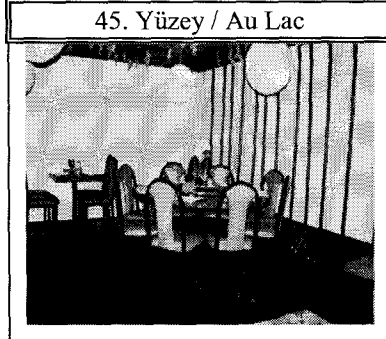
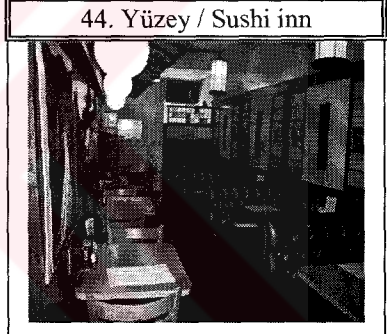
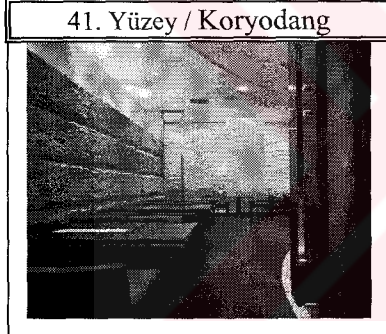
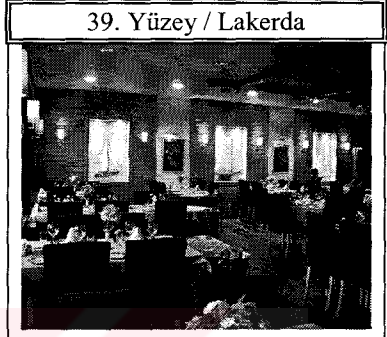
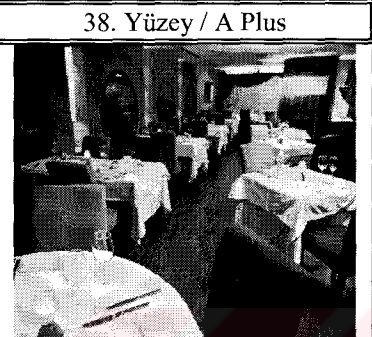
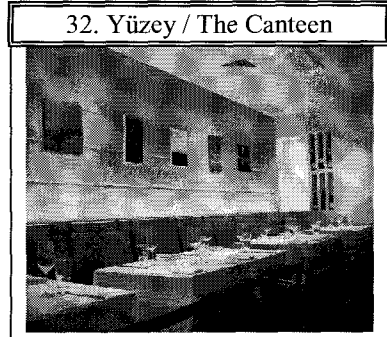
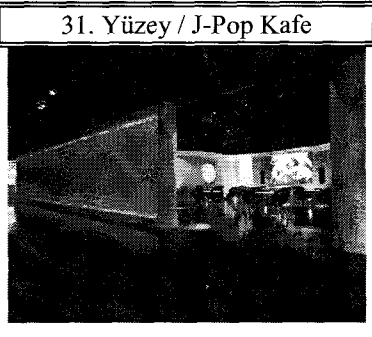
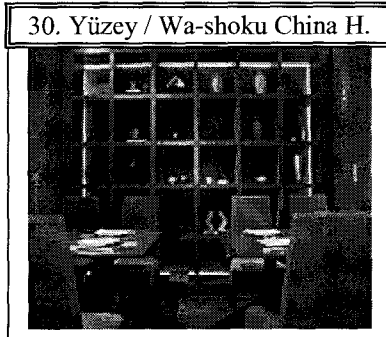
Tablo 139. Analiz edilen, sınırlama / belirleme amaçlı odak yüzeyleri

<p>2. Yüzey / T.Base</p> 	<p>3. Yüzey / After The Rain</p> 	<p>4. Yüzey / Cream Bar</p>
<p>5. Yüzey / Game Cafe Jumanji</p> 	<p>6. Yüzey / Swing Bar</p> 	<p>7. Yüzey / Swing Bar</p>
<p>8. Yüzey / Akebono</p> 	<p>10. Yüzey / Dabi Dabi</p> 	<p>12. Yüzey / Nature Pub Rim</p>

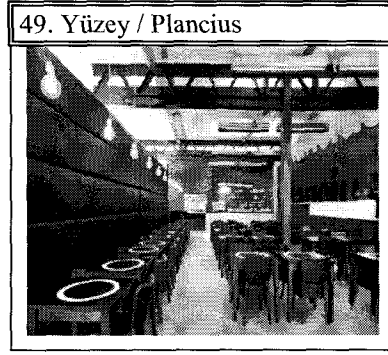
Tablo 139.'un devamı

13. Yüzey / Caffè Themselves	14. Yüzey / Cheong Ho	15. Yüzey / Chew Young Roo S.B.
		
16. Yüzey / Sixst Avenue	17. Yüzey / Venice	19. Yüzey / Ebisu
		
20. Yüzey / E-Bridge Okestra	21. Yüzey / Gia Pasta	23. Yüzey / Sushiko
		
24. Yüzey / Sushiko	25. Yüzey / Uju	26. Yüzey / Dawha
		
27. Yüzey / Shenzhen Chuangzhan	28. Yüzey / Shenzhen Sanjiu	29. Yüzey / Shenzhen Sanjiu
		

Tablo 139.'un devamı

Tablo 139.'un devamı

Sınırlama / belirleme amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunlukla kullanılan dizimsel özellikler grafik olarak Ek Tablo157.'de, yazılı olarak ta Tablo 140.'da verilmektedir.

Tablo 140. Sınırlama / belirleme amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri

Konstrüktif Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey	Pano Yüzey	Sabit Yüzey	
Düz Yüzey	Düz Yüzey	Düz Yüzey	
Kabartma Yüzey	Ekleme Yüzey	Kabartma Yüzey	
	Boşluklu Yüzey	Ekleme Yüzey	
	• Tam Boşluklu Y.	Boşluklu Yüzey	
		• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.	
		Karma	
Hareket Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey	Pano Yüzey	Sabit Yüzey	
Düz (Düzlem) Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	
	Kırıklı Yüzey	Kırıklı Yüzey	
	Parçalı Yüzey	Parçalı Yüzey	
	Eğimli Yüzey	Eğri Yüzey	
Şekil-Zemin Bağıntlarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey	Pano Yüzey	Sabit Yüzey	
Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	
• Basit Zemin	• Üç Boyutlu Zemin	• Karmaşık Zemin	
• Üç Boyutlu Zemin	Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	• Üç Boyutlu Zemin	
Hacimsel (Şekil) Anlatımlı		Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	
Grafik Tasarım Elemanlarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları		Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları	
NOKTA	ÇİZGİ	NOKTA	ÇİZGİ
Şekil	Çeşit (Tür)	Şekil	Çeşit (Tür)
• Eğrisel	• Mekanik	• Eğrisel	• Mekanik
• Doğrusal	• Artistik	• Doğrusal	• Artistik
• Karma	Şekil	Organizasyon	• Karma

Tablo 140.'ın devamı

Organizasyon	• Eğrisel	• Üniter	Şekil
• Elemanter	• Doğrusal	BIÇİM	• Doğrusal
• Üniter	• Karma	Çizgisel Biçim	Yapı
BIÇİM	Yapı	• Şekil	• Devamlı
Çizgisel Biçim	• Devamlı	Doğrusal	• Kesikli
• Şekil	• Kesikli	• Organizasyon	• Karma
Doğrusal	• Karma	Üniter	Organizasyon
• Organizasyon	Organizasyon	Planer Biçim	• Elemanter
Elemanter	• Elemanter	• Şekil	• Üniter
Üniter	• Üniter	Doğrusal	Yön
Planer Biçim	• Karma	• Organizasyon	• Düşey
• Şekil	Yön	Elemanter	• Yatay
Eğrisel	• Düşey	FORM	• Karma
Doğrusal	• Yatay	Çeşit (Tür)	ARALIK
• Organizasyon	•	• Strüktürel F.	Uyumlu
Elemanter	• Karma	• Gerçek F.	DOKU
Üniter	ARALIK	Yüzeyle İlişki	Karakter
Karma	Uyumlu	• Y. Bağımlı	• Gerçek Doku
FORM	Zıt	• Y. Bağımsız	• Görsel Doku
Çeşit (Tür)	DOKU	Şekil	Sertlik Deresi
• Strüktürel F.	Karakter	• Eğrisel	• Sert (Kaba)
• Gerçek F.	• Gerçek Doku	• Doğrusal	• Orta sert
• Karma	• Görsel Doku	Yapı	• Yumuşak (İnce)
Yüzeyle İlişki	• Karma	• Doluluk	Düzenlilik Derecesi
• Y. Bağımlı	Sertlik Deresi	• Boşluk	• Düzenli Doku
• Y. Bağımsız	• Orta sert	Yarı Boşluk	• Düzensiz Doku
• Karma	• Yumuşak (İnce)	Organizasyon	RENK
Şekil	• Karma	• Üniter	Rengin Boyutları
• Doğrusal	Düzenlilik Derecesi	YÖN	• Uzunluk (Türü)
• Karma	• Düzenli Doku	Düşey	Sıcak
Yapı	• Düzensiz Doku	Yatay	Soğuk
• Doluluk	• Karma	ÖLÇÜ	Nötr
• Boşluk	RENK	Uyumlu	Karma
Yarı Boşluk	Rengin Boyutları	Zıt	• Genişlik (Tonu)
Tam Boşluk	• Uzunluk (Türü)		Açık
• Karma	Sıcak		Koyu
Organizasyon	Soğuk		Karma
• Elemanter	Nötr		• Derinlik (Yoğ.)
• Üniter	Karma		Parlak
• Karma	• Genişlik (Tonu)		Mat
YÖN	Açık		Rengin Çeşitliliği
Düşey	Koyu		• Tek Renkli
Yatay	Karma		• Çok Renkli
Karma	• Derinlik (Yoğ.)		
ÖLÇÜ	Parlak		
Uyumlu	Mat		
Zıt	Karma		
	Rengin Çeşitliliği		
	• Tek Renkli		
	• Çok Renkli		

Tablo 140.'in devamı

Grafik Tasarım İlkelerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL BİRLİK	VURGULAMA	GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk Yoluyla	Görsel Dev. Yoluyla	Konum	Boyut Yoluyla
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik	Optik Merkezde	Şekil Yoluyla
Ölçü	Tekrar	Diğer	Konum Yoluyla
Renk	Ritim	Vurgu Sayısı	Aralık Yoluyla
Değer	Egemenlik ve Değ. Y.	Bir Eleman	Doku Yoluyla
Doku	Biçim (Şekil)	Bir Ünite	Renk Yoluyla
Arahık	Ölçü	Kontrastlık	Değer Yoluyla
Yön	Renk	Biçim (Şekil) Zıtlığı	DENGE
Tekrar Yoluyla	Değer	Ölçü Zıtlığı	Tür
Tam Tekrar	Doku	Renk Zıtlığı	Simetrik
Değişken Tekrar	Zıtlık Yoluyla	Değer Zıtlığı	Eksensel (İki Yönlü)
Aralıklı Tekrar	Biçim (Şekil)	Doku Zıtlığı	Süslemeci (Ornamental)
Ritim (Düzün) Yoluyla	Ölçü	Aralık Zıtlığı	Asimetrik
Ölçü	Renk	ORANTISAL İLİŞKİ	Asim. D. Sağ. Öğeler
Şekil	Değer	Değişken Yapılı	Biçim (Şekil)
Detay Karakteri - Renk	Doku	Sabit Yapılı	Ölçü
Detay Karakteri – Doku	Aralık		Renk
Detay Karakteri – Biçim	Yön		Değer
Detay Karakteri - Form			Doku
			Yön

3.1.7. Derinlik Yaratma / Boyut Kazandırma Amaçlı Odak Yüzeyi

Analiz edilen derinlik yaratma / boyut kazandırma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde, odak yüzeyinin türüne (İkincil-Pano-Sabit Yüzey), konstrüktif özelliklerine, hareket özelliklerine ve şekil – zemin bağıntılarına bağlı olarak, maksimum ve minimum yoğunluk derecelerine göre belirlenen ilgi çekici dizimsel özellikler aşağıda sıralanmaktadır.

Otuz dört adet derinlik yaratma / boyut kazandırma amaçlı odak yüzeyi içerisinde;

- En fazla kullanılan yüzey tipi “Sabit Yüzey” özelliğindedir. (Toplam yirmi yüzey)
- En az kullanılan yüzey tipi “İkincil (Giydirme) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam yedi yüzey)
- Konstrüktif özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on üç yüzey)
- Konstrüktif özelliklerine göre, en az kullanılan odak yüzeyleri “Tam Boşluklu ve Karma Yüzey” özelliğindedir. (Toplam ikişer adet yüzey)
- Hareket özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz (Düzlem) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam yirmi iki yüzey)

• Hareket özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Eğimli ve Karma Yüzey” özelliği göstermemektedir.

• Şekil – Zemin bağıntılarına göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam yirmi altı yüzey)

• Şekil – Zemin bağıntılarına göre, hiçbir yüzey “Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzeylerden, Karmaşık Zemin” özelliği göstermemektedir.

Analiz edilen örnekler içinde derinlik yaratma / boyut kazandırma amaçlı odak yüzeyinin kullanıldığı mekanlar Tablo 141.’da verilmektedir.

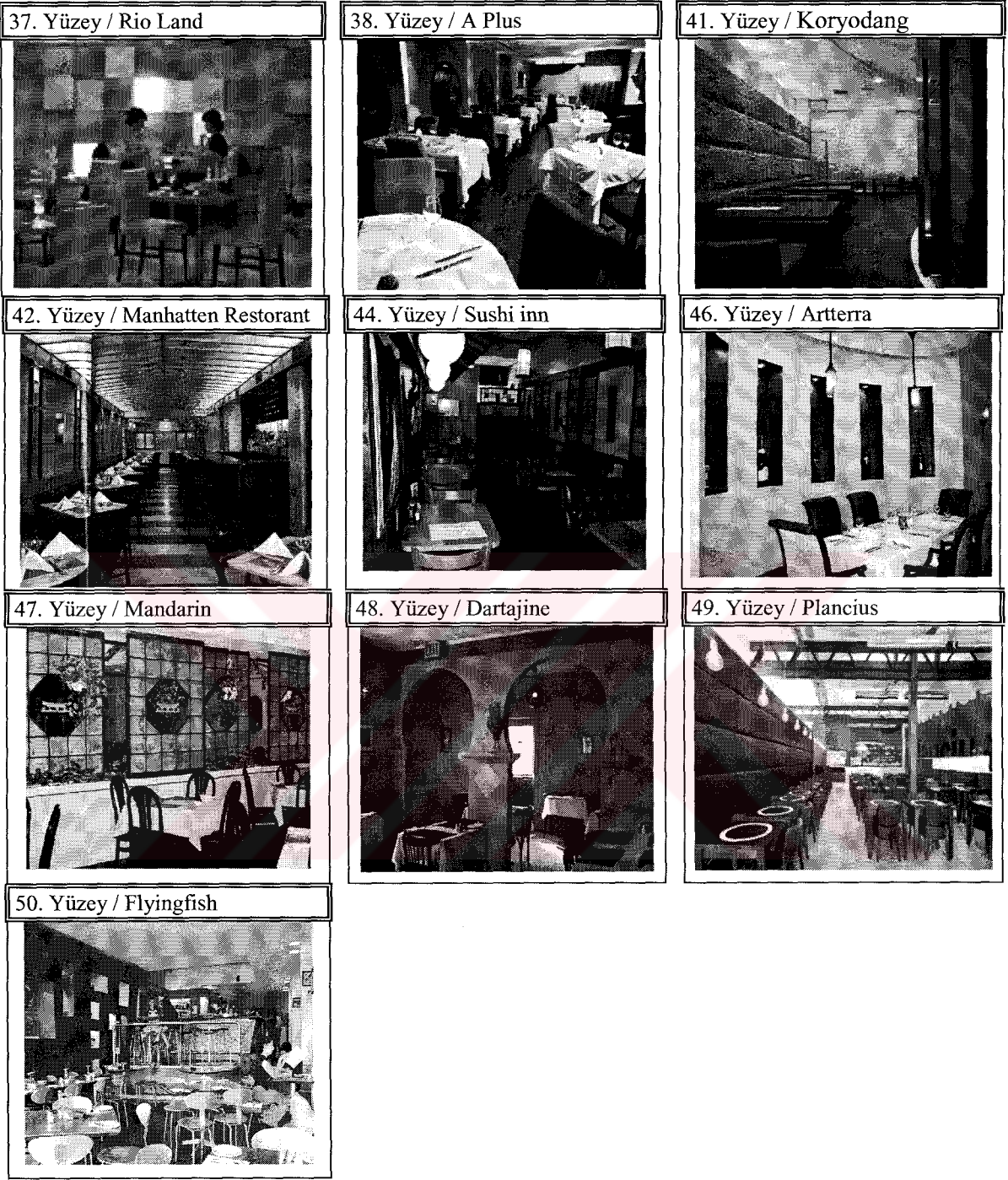
Tablo 141. Analiz edilen, derinlik yaratma / boyut kazandırma amaçlı odak yüzeyleri

<p>2. Yüzey / T.Base</p> 	<p>3. Yüzey / After The Rain</p> 	<p>5. Yüzey / Game Cafe Jumanji</p>
<p>6. Yüzey / Swing Bar</p> 	<p>7. Yüzey / Swing Bar</p> 	<p>8. Yüzey / Akebono</p>
<p>9. Yüzey / Beber</p> 	<p>10. Yüzey / Dabi Dabi</p> 	<p>11. Yüzey / Kokage</p>

Tablo 141.'in devamı

12. Yüzey / Nature Pub Rim	13. Yüzey / Caffè Themselves	15. Yüzey / Chew Young Roo S.B.
		
16. Yüzey / Sixst Avenue	17. Yüzey / Venice	19. Yüzey / Ebisu
		
21. Yüzey / Gia Pasta	23. Yüzey / Sushiko	26. Yüzey / Dawha
		
27. Yüzey / Shenzhen Chuangzhan	28. Yüzey / Shenzhen Sanjiu	29. Yüzey / Shenzhen Sanjiu
		
30. Yüzey / Wa-shoku China H.	32. Yüzey / The Canteen	34. Yüzey / Mia Mensa
		

Tablo 141.'in devamı

Derinlik yaratma / boyut kazandırma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunlukla kullanılan dizimsel özellikler grafik olarak Ek Tablo158.'de, yazılı olarak ta Tablo 142.'de verilmektedir.

Tablo 142. Derinlik yaratma / boyut kazandırma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri

Konstrüktif Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Düz Yüzey		Düz Yüzey		Düz Yüzey	
Kabartma Yüzey		Ekleme Yüzey		Kabartma Yüzey	
Boşluklu Yüzey		Boşluklu Yüzey		Ekleme Yüzey	
• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.		• Tam Boşluklu Y.		Boşluklu Yüzey	
				• Tam Boşluklu Y.	
				• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.	
				Karma	
Hareket Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Eğri Yüzey		Düz (Düzlem) Yüzey		Düz (Düzlem) Yüzey	
		Kırıklı Yüzey		Kırıklı Yüzey	
		Parçalı Yüzey		Parçalı Yüzey	
				Eğri Yüzey	
Şekil-Zemin Bağlantılarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı		Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı		Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	
• Basit Zemin		• Üç Boyutlu Zemin		• Üç Boyutlu Zemin	
• Üç Boyutlu Zemin		Hacimsel (Şekil) Anlatımlı		Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	
Hacimsel (Şekil) Anlatımlı					
Grafik Tasarım Elemanlarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları		Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları			
NOKTA	ÇİZGİ	NOKTA	ÇİZGİ		
Şekil	Çeşit (Tür)	Şekil	Çeşit (Tür)		
• Eğrisel	• Mekanik	• Doğrusal	• Mekanik		
• Doğrusal	Şekil	Organizasyon	• Artistik		
• Karma	• Doğrusal	• Üniter	Şekil		
Organizasyon	• Karma	BİÇİM	• Doğrusal		
• Elemanter	Yapı	Çizgisel Biçim	Yapı		
• Üniter	• Devamlı	• Şekil	• Devamlı		
• Karma	• Kesikli	Doğrusal	• Kesikli		
BİÇİM	• Karma	• Organizasyon	• Karma		
Çizgisel Biçim	Organizasyon	Üniter	Organizasyon		
• Şekil	• Elemanter	Planer Biçim	• Elemanter		
Doğrusal	• Üniter	• Şekil	• Üniter		
• Organizasyon	• Karma	Doğrusal	Yön		
Elemanter	Yön	• Organizasyon	• Düşey		
Üniter	• Düşey	Elemanter	• Yatay		
Planer Biçim	• Yatay	Üniter	• Karma		
• Şekil		Karma	ARALIK		
Eğrisel	• Karma	FORM	Uyumlu		
Doğrusal	ARALIK	Çeşit (Tür)	DOKU		
• Organizasyon	Uyumlu	• Strüktürel F.	Karakteri		
Elemanter	Zıt	• Gerçek F.	• Gerçek Doku		
Üniter	DOKU	Yüzeyle İlişki	• Görsel Doku		
Karma	Karakteri	• Y. Bağımlı	Sertlik Deresi		
Karma	• Gerçek Doku	• Y. Bağımsız	• Sert (Kaba)		

Tablo 142.'nin devamı

FORM	• Görsel Doku	Şekil	• Orta sert
Çeşit (Tür)	• Karma	• Doğrusal	• Yumuşak (İnce)
• Strüktürel F.	Sertlik Deresi	Yapı	
• Gerçek F.	• Orta sert	• Doluluk	Düzenlilik Derecesi
• Karma	• Yumuşak (İnce)	• Boşluk	• Düzenli Doku
Yüzeyle İlişki	• Karma	Yarı Boşluk	• Düzensiz Doku
• Y. Bağımlı	Düzenlilik Derecesi	Organizasyon	RENK
• Y. Bağımsız	• Düzenli Doku	• Üniter	Rengin Boyutları
• Karma	• Düzensiz Doku	YÖN	• Uzunluk (Türü)
Şekil	• Karma	Düşey	Sıcak
• Doğrusal	RENK	Yatay	Soğuk
• Karma	Rengin Boyutları	ÖLÇÜ	Nötr
Yapı	• Uzunluk (Türü)	Uyumlu	Karma
• Doluluk	Sıcak	Zıt	• Genişlik (Tonu)
• Boşluk	Soğuk		Açık
Yarı Boşluk	Nötr		Koyu
Tam Boşluk	Karma		Karma
• Karma	• Genişlik (Tonu)		• Derinlik (Yoğ.)
Organizasyon	Açık		Parlak
• Elemanter	Koyu		Mat
• Üniter	Karma		Rengin Çeşitliliği
• Karma	• Derinlik (Yoğ.)		• Tek Renkli
YÖN	Parlak		• Çok Renkli
Düşey	Mat		
Yatay	Karma		
Karma	Rengin Çeşitliliği		
ÖLÇÜ	• Tek Renkli		
Uyumlu	• Çok Renkli		
Zıt			
Grafik Tasarım İlkelerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL BİRLİK	VURGULAMA	GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk Yoluyla	Görsel Dev. Yoluyla	Konum	Boyut Yoluyla
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik	Optik Merkezde	Şekil Yoluyla
Ölçü	Tekrar	Diğer	Konum Yoluyla
Renk	Ritim	Vurgu Sayısı	Aralık Yoluyla
Değer	Egemenlik ve Değ. Y.	Bir Eleman	Doku Yoluyla
Doku	Biçim (Şekil)	Bir Ünite	Renk Yoluyla
Aralık	Ölçü	Kontrastlık	Değer Yoluyla
Yön	Renk	Biçim (Şekil) Zıtlığı	DENGE
Tekrar Yoluyla	Değer	Ölçü Zıtlığı	Tür
Tam Tekrar	Doku	Renk Zıtlığı	Simetrik
Tekrar	Aralık	Değer Zıtlığı	Eksensel (İki Yönlü)
Değişken Tekrar	Zıtlık Yoluyla	Doku Zıtlığı	Süslemeci (Ornamental)
Aralıklı Tekrar	Biçim (Şekil)	Aralık Zıtlığı	Asimetrik
Ritim (Düzün) Yoluyla	Ölçü	ORANTISAL İLİŞKİ	Asim. D. Sağ. Öğeler
Ölçü	Renk	Değişken Yapılı	Biçim (Şekil)
Şekil	Değer	Sabit Yapılı	Ölçü
Detay Karakteri - Renk	Doku		Renk
Detay Karakteri - Doku	Aralık		Değer
Detay Karakteri - Biçim	Yön		Doku
			Aralık

Tablo 142.'nin devamı

			Yön
--	--	--	-----

3.1.8. Süreklilik / Akıcılık Yaratma Amaçlı Odak Yüzeyi

Analiz edilen süreklilik / akıcılık yaratma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde, odak yüzeyinin türüne (İkincil-Pano-Sabit Yüzey), konstrüktif özelliklerine, hareket özelliklerine ve şekil – zemin bağıntılarına bağlı olarak, maksimum ve minimum yoğunluk derecelerine göre belirlenen ilgi çekici dizimsel özellikler aşağıda sıralanmaktadır.

Yirmi sekiz adet süreklilik / akıcılık yaratma amaçlı odak yüzeyi içerisinde;

- En fazla kullanılan yüzey tipi “Sabit Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on yedi yüzey)

- En az kullanılan yüzey tipi “İkincil (Giydirme) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam dört yüzey)

- Konstrüktif özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz Yüzey”dir. (Toplam on bir yüzey) “Düz Yüzey” özeliği göstermektedir.

- Konstrüktif özelliklerine göre, en az kullanılan odak yüzeyleri “Tam Boşluklu ve Karma Yüzey” özelliğindedir. (Toplam ikişer yüzey)

- Hareket özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz (Düzlem) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam yirmi üç yüzey)

- Hareket özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Eğri ve Karma Yüzey” özelliği göstermemektedir.

- Şekil – Zemin bağıntılarına göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam yirmi dört yüzey)

- Şekil – Zemin bağıntılarına göre, hiçbir yüzey “Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzeylerden, Karmaşık Zemin” özelliği göstermemektedir.

Analiz edilen örnekler içinde süreklilik / akıcılık yaratma amaçlı odak yüzeyinin kullanıldığı mekanlar Tablo 143.'de verilmektedir.

Tablo 143. Analiz edilen, süreklilik / akıcılık yaratma amaçlı odak yüzeyleri

1. Yüzey / On Air	3. Yüzey / After The Rain	4. Yüzey / Cream Bar
		
6. Yüzey / Swing Bar	7. Yüzey / Swing Bar	9. Yüzey / Beber
		
10. Yüzey / Dabi Dabi	11. Yüzey / Kokage	12. Yüzey / Nature Pub Rim
		
13. Yüzey / Caffè Themselves	14. Yüzey / Cheong Ho	16. Yüzey / Sixst Avenue
		
17. Yüzey / Venice	23. Yüzey / Sushiko	26. Yüzey / Dawha
		

Tablo 143.'ün devamı

<p>28. Yüzey / Shenzhen Sanjiu</p> 	<p>29. Yüzey / Shenzhen Sanjiu</p> 	<p>33. Yüzey / La Famiglia Getti</p>
<p>35. Yüzey / Mezzaluna</p> 	<p>37. Yüzey / Rio Land</p> 	<p>38. Yüzey / A Plus</p>
<p>39. Yüzey / Lakerda</p> 	<p>41. Yüzey / Koryodang</p> 	<p>42. Yüzey / Manhattan Restorant</p>
<p>44. Yüzey / Sushi inn</p> 	<p>45. Yüzey / Au Lac</p> 	<p>48. Yüzey / Dartajine</p>
<p>49. Yüzey / Plancius</p> 		

Süreklilik / akıcılık yaratma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunlukla kullanılan dizimsel özellikler grafik olarak Ek Tablo159.'da, yazılı olarak ta Tablo 144.'de verilmektedir.

Tablo 144. Süreklilik / akıcılık yaratma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri

Konstrüktif Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Düz Yüzey		Düz Yüzey		Düz Yüzey	
Kabartma Yüzey		Ekleme Yüzey		Kabartma Yüzey	
Boşluklu Yüzey		Boşluklu Yüzey		Ekleme Yüzey	
• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.		• Tam Boşluklu Y.		Boşluklu Yüzey	
				• Tam Boşluklu Y.	
				• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.	
				Karma	
Hareket Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Düz (Düzlem) Yüzey		Düz (Düzlem) Yüzey		Düz (Düzlem) Yüzey	
Eğimli Yüzey		Kırıklı Yüzey		Parçalı Yüzey	
		Parçalı Yüzey			
Şekil-Zemin Bağıntlarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı		Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı		Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	
• Basit Zemin		• Üç Boyutlu Zemin		• Üç Boyutlu Zemin	
• Üç Boyutlu Zemin		Hacimsel (Şekil) Anlatımlı		Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	
Hacimsel (Şekil) Anlatımlı					
Grafik Tasarım Elemanlarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları		Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları			
NOKTA	ÇİZGİ	NOKTA	ÇİZGİ		
Şekil	Çeşit (Tür)	Şekil	Çeşit (Tür)		
• Eğrisel	• Mekanik	• Doğrusal	• Mekanik		
• Doğrusal	• Artistik	Organizasyon	• Artistik		
Organizasyon	Şekil	• Üniter	Şekil		
• Elemanter	• Eğrisel	BİÇİM	• Doğrusal		
• Üniter	• Doğrusal	Çizgisel Biçim	Yapı		
• Karma	• Karma	• Şekil	• Devamlı		
BİÇİM	Yapı	Doğrusal	• Kesikli		
Çizgisel Biçim	• Devamlı	• Organizasyon	Organizasyon		
• Şekil	• Kesikli	Üniter	• Elemanter		
Doğrusal	• Karma	Planer Biçim	• Üniter		
• Organizasyon	Organizasyon	• Şekil	• Karma		
Elemanter	• Elemanter	Doğrusal	Yön		
Üniter	• Üniter	• Organizasyon	• Düşey		
Planer Biçim	• Karma	Elemanter	• Yatay		
• Şekil	Yön	Üniter	• Karma		
Eğrisel	• Düşey	Karma	ARALIK		
Doğrusal	• Yatay	FORM	Uyumlu		

Tablo 144.'ün devamı

• Organizasyon	• Karma	Çeşit (Tür)	DOKU
Elementer	ARALIK	• Gerçek F.	Karakteri
Üniter	Uyumlu	Yüzeyle İlişki	• Gerçek Doku
Karma	Zıt	• Y. Bağımlı	• Görsel Doku
Karma	DOKU	• Y. Bağımsız	• Karma
FORM	Karakteri	Şekil	Sertlik Deresi
Çeşit (Tür)	• Gerçek Doku	• Doğrusal	• Sert (Kaba)
• Strüktürel F.	• Görsel Doku	Yapı	• Orta sert
• Gerçek F.	• Karma	• Doluluk	• Yumuşak (İnce)
• Karma	Sertlik Deresi	Organizasyon	• Karma
Yüzeyle İlişki	• Orta sert	• Üniter	Düzenlilik Derecesi
• Y. Bağımlı	• Yumuşak (İnce)	YÖN	• Düzenli Doku
• Y. Bağımsız	• Karma	Düşey	• Düzensiz Doku
• Karma	Düzenlilik Derecesi	Yatay	RENK
Şekil	• Düzenli Doku	ÖLÇÜ	Rengin Boyutları
• Doğrusal	• Düzensiz Doku	Uyumlu	• Uzunluk (Türü)
• Karma	• Karma		Sıcak
Yapı	RENK		Soğuk
• Doluluk	Rengin Boyutları		Nötr
• Boşluk	• Uzunluk (Türü)		Karma
Yarı Boşluk	Sıcak		• Genişlik (Tonu)
Tam Boşluk	Soğuk		Açık
• Karma	Nötr		Koyu
Organizasyon	Karma		Karma
• Elementer	• Genişlik (Tonu)		• Derinlik (Yoğ.)
• Üniter	Açık		Parlak
• Karma	Koyu		Mat
YÖN	Karma		Karma
Düşey	• Derinlik (Yoğ.)		Rengin Çeşitliliği
Yatay	Parlak		• Tek Renkli
Karma	Mat		• Çok Renkli
ÖLÇÜ	Karma		
Uyumlu	Rengin Çeşitliliği		
Zıt	• Tek Renkli		
	• Çok Renkli		
Grafik Tasarım İlkelerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL BİRLİK	VURGULAMA	GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk Yoluyla	Görsel Dev. Yoluyla	Konum	Boyut Yoluyla
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik	Optik Merkezde	Şekil Yoluyla
Ölçü	Tekrar	Diğer	Konum Yoluyla
Renk	Ritim	Vurgu Sayısı	Doku Yoluyla
Değer	Egemenlik ve Değ. Y.	Bir Eleman	Renk Yoluyla
Doku	Biçim (Şekil)	Bir Ünite	Değer Yoluyla
Aralık	Ölçü	Kontrastlık	DENGE
Yön	Zıtlık Yoluyla	Biçim (Şekil) Zıtlığı	Tür
Tekrar Yoluyla	Biçim (Şekil)	Ölçü Zıtlığı	Simetrik
Tam Tekrar	Ölçü	Renk Zıtlığı	Eksensel (İki Yönlü)
Tekrar	Renk	Değer Zıtlığı	Süslemeci (Ornamental)
Değişken Tekrar	Değer	Doku Zıtlığı	Asimetrik
Aralıklı Tekrar	Doku	ORANTISAL İLİŞKİ	Asim. D. Sağ. Öğeler
Ritim (Düzün) Yoluyla	Aralık	Değişken Yapılı	Biçim (Şekil)

Tablo 144.'ün devamı

Ölçü	Yön	Sabit Yapılı	Ölçü
Şekil			Renk
Detay Karakteri - Renk			Değer
Detay Karakteri – Doku			Doku
Detay Karakteri – Biçim			Aralık
Detay Karakteri - Form			Yön

3.1.9. Farklılık / Ekstrem Etki Yaratma Amaçlı Odak Yüzeyi

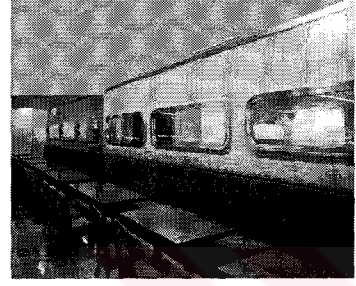

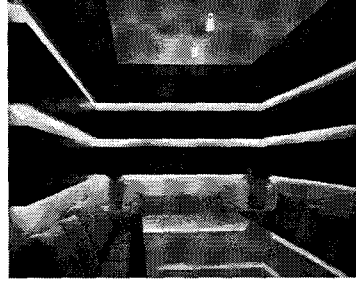

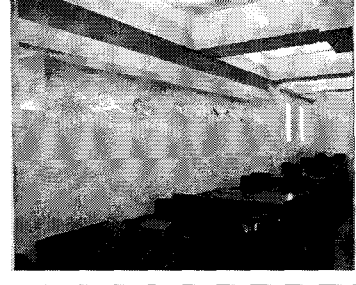
Analiz edilen farklılık / ekstrem etki yaratma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde, odak yüzeyinin türüne (İkincil-Pano-Sabit Yüzey), konstrüktif özelliklerine, hareket özelliklerine ve şekil – zemin bağıntılarına bağlı olarak, maksimum ve minimum yoğunluk derecelerine göre belirlenen ilgi çekici dizimsel özellikler aşağıda sıralanmaktadır.

Yirmi beş adet farklılık / ekstrem etki yaratma amaçlı odak yüzeyi içerisinde;

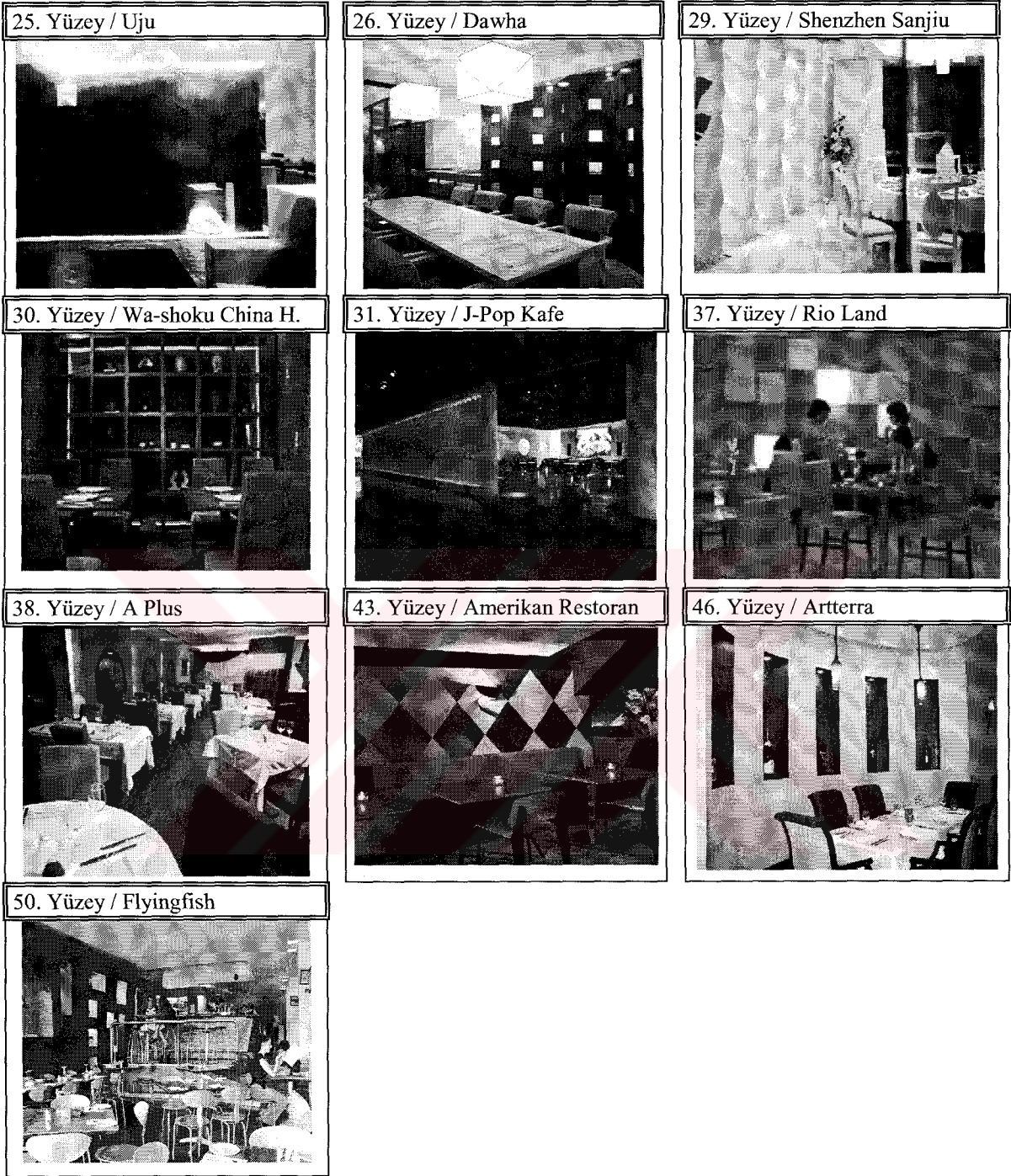
- En fazla kullanılan yüzey tipi “Sabit Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on dört yüzey)
- En az kullanılan yüzey tipi “İkincil (Giydirme) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam üç yüzey)
- Konstrüktif özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz Yüzey”dir. (Toplam on yüzey)
- Konstrüktif özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Karma Yüzey” özelliği göstermemektedir.
- Hareket özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz (Düzlem) Yüzey” özelliğindedir. Toplam (on yedi yüzey)
- Hareket özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Karma Yüzey” özelliği göstermemektedir.
- Şekil – Zemin bağıntılarına göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on sekiz yüzey)
- Şekil – Zemin bağıntılarına göre, hiçbir yüzey “Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzeylerden, Basit Zemin” özelliği göstermemektedir.

Analiz edilen örnekler içinde farklılık / ekstrem etki yaratma amaçlı odak yüzeyinin kullanıldığı mekanlar Tablo 145.'de verilmektedir.

Tablo 145. Analiz edilen, farklılık / ekstrem etki yaratma amaçlı odak yüzeyleri

3. Yüzey / After The Rain	4. Yüzey / Cream Bar	5. Yüzey / Game Cafe Jumanji
		
9. Yüzey / Beber	10. Yüzey / Dabi Dabi	11. Yüzey / Kokage
		
12. Yüzey / Nature Pub Rim	14. Yüzey / Cheong Ho	15. Yüzey / Chew Young Roo S.B.
		
16. Yüzey / Sixst Avenue	17. Yüzey / Venice	18. Yüzey / Abaka - Hollys
		
20. Yüzey / E-Bridge Okestra	23. Yüzey / Sushiko	24. Yüzey / Sushiko
		

Tablo 145.'in devamı

Farklılık / ekstrem etki yaratma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunlukla kullanılan dizimsel özellikler grafik olarak Ek Tablo160.'da, yazılı olarak ta Tablo 146.'da verilmektedir.

Tablo 146. Farklılık / ekstrem etki yaratma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri

Konstrüktif Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Düz Yüzey		Düz Yüzey		Düz Yüzey	
Boşluklu Yüzey		Ekleme Yüzey		Kabartma Yüzey	
• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.		Boşluklu Yüzey		Ekleme Yüzey	
		• Tam Boşluklu Y.		Boşluklu Yüzey	
				• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.	
Hareket Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Düz (Düzlem) Yüzey		Düz (Düzlem) Yüzey		Düz (Düzlem) Yüzey	
Eğri Yüzey		Kırıklı Yüzey		Kırıklı Yüzey	
		Parçalı Yüzey		Parçalı Yüzey	
		Eğimli Yüzey		Eğri Yüzey	
Şekil-Zemin Bağlantılarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı		Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı		Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	
• Karmaşık Zemin		• Üç Boyutlu Zemin		• Karmaşık Zemin	
Hacimsel (Şekil) Anlatımlı		Hacimsel (Şekil) Anlatımlı		• Üç Boyutlu Zemin	
				Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	
Grafik Tasarım Elemanlarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları		Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları			
NOKTA	ÇİZGİ	NOKTA	ÇİZGİ		
Şekil	Çeşit (Tür)	Şekil	Çeşit (Tür)		
• Eğrisel	• Mekanik	• Eğrisel	• Mekanik		
• Doğrusal	Şekil	• Doğrusal	Şekil		
Organizasyon	• Eğrisel	Organizasyon	• Doğrusal		
• Elemanter	• Doğrusal	• Elemanter	Yapı		
• Üniter	• Karma	• Üniter	• Devamlı		
• Karma	Yapı	• Karma	Organizasyon		
BİÇİM	• Devamlı	BİÇİM	• Elemanter		
Çizgisel Biçim	• Kesikli	Planer Biçim	• Üniter		
• Şekil	• Karma	• Şekil	Yön		
Doğrusal	Organizasyon	Doğrusal	• Düşey		
• Organizasyon	• Elemanter	• Organizasyon	• Yatay		
Elemanter	• Üniter	Üniter	• Karma		
Üniter	• Karma	Karma	ARALIK		
Planer Biçim	Yön	FORM	Uyumlu		
• Şekil	• Düşey	Çeşit (Tür)	DOKU		
Eğrisel	• Yatay	• Strüktürel F.	Karakteri		
Doğrusal	• Karma	• Gerçek F.	• Gerçek Doku		
• Organizasyon	ARALIK	Yüzeyle İlişki	• Görsel Doku		
Elemanter	Uyumlu	• Y. Bağımlı	Sertlik Deresi		
Üniter	Zıt	• Y. Bağımsız	• Sert (Kaba)		
Karma	DOKU	Şekil	• Orta sert		
FORM	Karakteri	• Eğrisel	• Yumuşak (İnce)		
Çeşit (Tür)	• Gerçek Doku	• Doğrusal	Düzenlilik Derecesi		
• Strüktürel F.	• Görsel Doku	Yapı	• Düzenli Doku		
• Gerçek F.	Sertlik Deresi	• Doluluk	• Düzensiz Doku		

Tablo 146.'nın devamı

Yüzeyle İlişki	• Orta sert	• Boşluk	RENK
• Y. Bağımlı	• Yumuşak (İnce)	Yarı Boşluk	Rengin Boyutları
• Y. Bağımsız	• Karma	Organizasyon	• Uzunluk (Türü)
Şekil	Düzenlilik Derecesi	• Elemanter	Sıcak
• Doğrusal	• Düzenli Doku	• Üniter	Soğuk
• Karma	• Düzensiz Doku	YÖN	Nötr
Yapı	• Karma	Düşey	Karma
• Doluluk	RENK	Yatay	• Genişlik (Tonu)
• Boşluk	Rengin Boyutları	ÖLÇÜ	Açık
Yarı Boşluk	• Uzunluk (Türü)	Uyumlu	Koyu
Tam Boşluk	Sıcak		Karma
Organizasyon	Soğuk		• Derinlik (Yoğ.)
• Elemanter	Nötr		Parlak
• Üniter	Karma		Mat
• Karma	• Genişlik (Tonu)		Rengin Çeşitliliği
YÖN	Açık		• Tek Renkli
Düşey	Koyu		• Çok Renkli
Yatay	Karma		
Karma	• Derinlik (Yoğ.)		
ÖLÇÜ	Parlak		
Uyumlu	Mat		
Zıt	Karma		
	Rengin Çeşitliliği		
	• Tek Renkli		
	• Çok Renkli		
Grafik Tasarım İlkelerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL BİRLİK	VURGULAMA	GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk Yoluyla	Görsel Dev. Yoluyla	Konum	Boyut Yoluyla
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik	Diğer	Şekil Yoluyla
Ölçü	Tekrar	Vurgu Sayısı	Konum Yoluyla
Renk	Ritim	Bir Eleman	Aralık Yoluyla
Değer	Egemenlik ve Değ. Y.	Bir Ünite	Doku Yoluyla
Doku	Biçim (Şekil)	Kontrastlık	Renk Yoluyla
Aralık	Ölçü	Biçim (Şekil) Zıtlığı	Değer Yoluyla
Yön	Renk	Ölçü Zıtlığı	DENGE
Tekrar Yoluyla	Değer	Renk Zıtlığı	Tür
Tam Tekrar	Aralık	Değer Zıtlığı	Simetrik
Tekrar	Yön	Aralık Zıtlığı	Eksensel (İki Yönlü)
Değişken Tekrar	Zıtlık Yoluyla	Yön Zıtlığı	Süslemeci (Ornamental)
Ritim (Düzün) Yoluyla	Biçim (Şekil)	ORANTISAL İLİŞKİ	Asimetrik
Ölçü	Ölçü	Değişken Yapılı	Asim. D. Sağ. Öğeler
Şekil	Renk	Sabit Yapılı	Biçim (Şekil)
Detay Karakteri - Renk	Değer		Ölçü
Detay Karakteri – Doku	Doku		Renk
Detay Karakteri – Biçim	Aralık		Değer
	Yön		Doku
			Aralık
			Yön

3.1.10. Hareket (Dinamizm) Yaratma Amaçlı Odak Yüzeyi

Analiz edilen hareket (dinamizm) yaratma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde, odak yüzeyinin türüne (İkincil-Pano-Sabit Yüzey), konstrüktif özelliklerine, hareket özelliklerine ve şekil – zemin bağıntılarına bağlı olarak, maksimum ve minimum yoğunluk derecelerine göre belirlenen ilgi çekici dizimsel özellikler aşağıda sıralanmaktadır.

Yirmi beş adet hareket (dinamizm) yaratma amaçlı odak yüzeyi içerisinde;

- En fazla kullanılan yüzey tipi “Sabit Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on altı yüzey)
- En az kullanılan yüzey tipi “İkincil (Giydirme) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam üç yüzey)
- Konstrüktif özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Yarı Boşluklu (Nişli) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam dokuz yüzey)
- Konstrüktif özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Tam Boşluklu Yüzey” özelliği göstermemektedir.
- Hareket özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz (Düzlem) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on dört yüzey)
- Hareket özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Eğimli ve Karma Yüzey” özelliği göstermemektedir.
- Şekil – Zemin bağıntılarına göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey”dir. (Toplam yirmi iki yüzey)
- Şekil – Zemin bağıntılarına göre, hiçbir yüzey “Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzeylerden, Basit Zemin” özelliği göstermemektedir.

Analiz edilen örnekler içinde hareket (dinamizm) yaratma amaçlı odak yüzeyinin kullanıldığı mekanlar Tablo 147.’de verilmektedir.

Tablo 147. Analiz edilen, hareket (dinamizm) yaratma amaçlı odak yüzeyleri

1. Yüzey / On Air 	2. Yüzey / T.Base 	6. Yüzey / Swing Bar
7. Yüzey / Swing Bar 	12. Yüzey / Nature Pub Rim 	15. Yüzey / Chew Young Roo S.B.
16. Yüzey / Sixst Avenue 	21. Yüzey / Gia Pasta 	22. Yüzey / Sale E Pepe
23. Yüzey / Sushiko 	26. Yüzey / Dawha 	27. Yüzey / Shenzhen Chuangzhan
28. Yüzey / Shenzhen Sanjiu 	30. Yüzey / Wa-shoku China H. 	34. Yüzey / Mia Mensa

Tablo 147.'nin devamı

Hareket (dinamizm) yaratma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunlukla kullanılan dizimsel özellikler grafik olarak Ek Tablo161.'de, yazılı olarak ta Tablo 148.'de verilmektedir.

Tablo 148. Hareket (dinamizm) yaratma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri

Konstrüktif Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Düz Yüzey		Düz Yüzey		Düz Yüzey	
Boşluklu Yüzey		Ekleme Yüzey		Kabartma Yüzey	
• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.				Ekleme Yüzey	
				Boşluklu Yüzey	
				• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.	
				Karma	
Hareket Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Düz (Düzlem) Yüzey		Düz (Düzlem) Yüzey		Düz (Düzlem) Yüzey	
Eğri Yüzey		Kırıklı Yüzey		Kırıklı Yüzey	
		Parçalı Yüzey		Eğri Yüzey	
Şekil-Zemin Bağlıntılarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı		Hacimsel (Şekil) Anlatımlı		Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	
• Karmaşık Zemin				• Üç Boyutlu Zemin	
Hacimsel (Şekil) Anlatımlı				Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	
Grafik Tasarım Elemanlarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları		Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları			
NOKTA	ÇİZGİ	NOKTA	ÇİZGİ		
Şekil	Çeşit (Tür)	Şekil	Çeşit (Tür)		
• Eğrisel	• Mekanik	• Doğrusal	• Mekanik		
• Doğrusal	Şekil	Organizasyon	Şekil		
• Karma	• Doğrusal	• Üniter	• Doğrusal		
Organizasyon	• Karma	BİÇİM	Yapı		
• Elemanter	Yapı	Çizgisel Biçim	• Devamlı		
• Üniter	• Devamlı	• Şekil	Organizasyon		
• Karma	• Kesikli	Doğrusal	• Elemanter		
BİÇİM	• Karma	• Organizasyon	• Üniter		
Çizgisel Biçim	Organizasyon	Üniter	Yön		
• Şekil	• Elemanter	Planer Biçim	• Düşey		
Doğrusal	• Üniter	• Şekil	• Yatay		
• Organizasyon	• Karma	Doğrusal	• Karma		
Elemanter	Yön	• Organizasyon	ARALIK		
Planer Biçim	• Düşey	Elemanter	Uyumlu		
• Şekil	• Yatay	Üniter	DOKU		
Eğrisel	• Karma	FORM	Karakteri		
Doğrusal	ARALIK	Çeşit (Tür)	• Gerçek Doku		
• Organizasyon	Uyumlu	• Strüktürel F.	• Görsel Doku		
Elemanter	Zıt	• Gerçek F.	• Karma		
Üniter	DOKU	Yüzeyle İlişki	Sertlik Deresi		
Karma	Karakteri	• Y. Bağımlı	• Sert (Kaba)		
Karma	• Gerçek Doku	Şekil	• Orta sert		
FORM	• Görsel Doku	• Doğrusal	• Yumuşak (İnce)		
Çeşit (Tür)	• Karma	Yapı	• Karma		
• Strüktürel F.	Sertlik Deresi	• Doluluk	Düzenlilik Derecesi		
• Gerçek F.	• Orta sert	• Boşluk	• Düzenli Doku		

Tablo 148.'in devamı

• Karma	• Yumuşak (İnce)	Yarı Boşluk	• Düzensiz Doku
Yüzeyle İlişki	• Karma	Organizasyon	RENK
• Y. Bağımlı	Düzenlilik Derecesi	• Üniter	Rengin Boyutları
• Y. Bağımsız	• Düzenli Doku	YÖN	• Uzunluk (Türü)
• Karma	• Düzensiz Doku	Düşey	Sıcak
Şekil	• Karma	Yatay	Soğuk
• Doğrusal	RENK	ÖLÇÜ	Karma
• Karma	Rengin Boyutları	Uyumlu	• Genişlik (Tonu)
Yapı	• Uzunluk (Türü)		Açık
• Doluluk	Sıcak		Koyu
• Boşluk	Soğuk		Karma
Yarı Boşluk	Nötr		• Derinlik (Yoğ.)
• Karma	Karma		Parlak
Organizasyon	• Genişlik (Tonu)		Mat
• Elemanter	Açık		Karma
• Üniter	Koyu		Rengin Çeşitliliği
• Karma	Karma		• Tek Renkli
YÖN	• Derinlik (Yoğ.)		• Çok Renkli
Düşey	Parlak		
Yatay	Mat		
Karma	Karma		
ÖLÇÜ	Rengin Çeşitliliği		
Uyumlu	• Tek Renkli		
Zıt	• Çok Renkli		
Grafik Tasarım İlkelerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL BİRLİK	VURGULAMA	GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk Yoluyla	Görsel Dev. Yoluyla	Konum	Boyut Yoluyla
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik	Optik Merkezde	Şekil Yoluyla
Ölçü	Tekrar	Diğer	Konum Yoluyla
Renk	Ritim	Vurgu Sayısı	Aralık Yoluyla
Değer	Egemenlik ve Değ. Y.	Bir Eleman	Doku Yoluyla
Doku	Biçim (Şekil)	Bir Ünite	Renk Yoluyla
Aralık	Ölçü	Kontrastlık	Değer Yoluyla
Yön	Renk	Biçim (Şekil) Zıtlığı	DENGE
Tekrar Yoluyla	Değer	Ölçü Zıtlığı	Tür
Tam Tekrar	Doku	Renk Zıtlığı	Simetrik
Tekrar	Aralık	Değer Zıtlığı	Eksensel (İki Yönlü)
Değişken Tekrar	Zıtlık Yoluyla	Doku Zıtlığı	Süslemeci (Ornamental)
Aralıklı Tekrar	Biçim (Şekil)	Aralık Zıtlığı	Asimetrik
Ritim (Düzün) Yoluyla	Ölçü	ORANTISAL İLİŞKİ	Asim. D. Sağ. Öğeler
Ölçü	Renk	Değişken Yapılı	Biçim (Şekil)
Şekil	Değer	Sabit Yapılı	Ölçü
Detay Karakteri - Renk	Doku		Renk
Detay Karakteri - Doku	Aralık		Değer
Detay Karakteri - Biçim	Yön		Doku
Detay Karakteri - Form			Aralık
			Yön

3.1.11. Dinlendirme Amaçlı Odak Yüzeyi

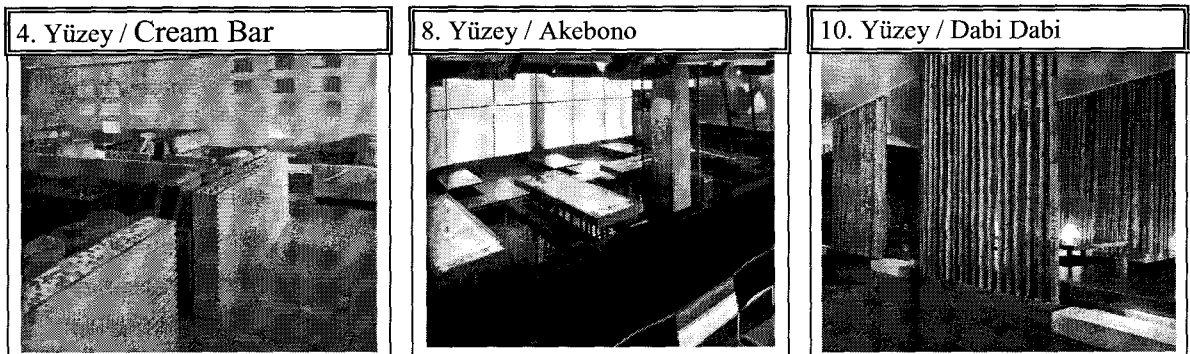
Analiz edilen dinlendirme amaçlı odak yüzeyi örneklerinde, odak yüzeyinin türüne (İkincil-Pano-Sabit Yüzey), konstrüktif özelliklerine, hareket özelliklerine ve şekil – zemin bağıntılarına bağlı olarak, maksimum ve minimum yoğunluk derecelerine göre belirlenen ilgi çekici dizimsel özellikler aşağıda sıralanmaktadır.

On altı adet dinlendirme amaçlı odak yüzeyi içerisinde;

- En fazla kullanılan yüzey tipi “Sabit Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on iki yüzey)
- En az kullanılan yüzey tipi “İkincil (Giydirme) Yüzey” dir. (Toplam bir yüzey)
- Konstrüktif özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz ve Yarı Boşluklu Yüzey” özelliğindedir. (Toplam dörder adet yüzey)
- Konstrüktif özelliklerine göre, en az kullanılan odak yüzeyleri “Kabartma ve Karma Yüzey” özelliğindedir. (Toplam birer adet yüzey)
- Hareket özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz (Düzlem) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on bir yüzey)
- Hareket özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Eğri ve Karma Yüzey” özelliği göstermemektedir.
- Şekil – Zemin bağıntılarına göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on bir yüzey)
- Şekil – Zemin bağıntılarına göre, en az kullanılan odak yüzeyleri “Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzeylerden, Basit ve Karmaşık Zemin” özelliğindedir. (Toplam birer adet yüzey)

Analiz edilen örnekler içinde dinlendirme amaçlı odak yüzeyinin kullanıldığı mekanlar Tablo 149.’da verilmektedir.

Tablo 149. Analiz edilen, dinlendirme amaçlı odak yüzeyleri

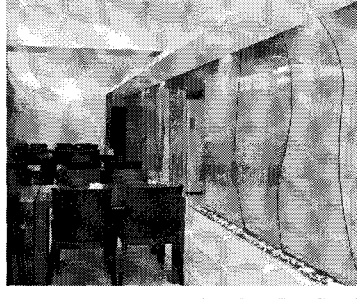

Tablo 149.'un devamı

13. Yüzey / Caffè Themselves

14. Yüzey / Cheong Ho

18. Yüzey / Abaka - Hollys

19. Yüzey / Ebisu

20. Yüzey / E-Bridge Okestra

24. Yüzey / Sushiko

25. Yüzey / Uju

28. Yüzey / Shenzhen Sanjiu

29. Yüzey / Shenzhen Sanjiu

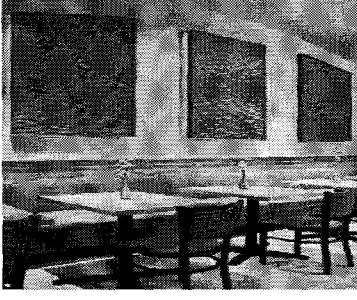
31. Yüzey / J-Pop Kafe

32. Yüzey / The Canteen

36. Yüzey / 21North

45. Yüzey / Au Lac

Dinlendirme amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunlukla kullanılan dizimsel özellikler grafik olarak Ek Tablo162.'de, yazılı olarak ta Tablo 150.'da verilmektedir.

Tablo 150. Dinlendirme amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri

Konstrüktif Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Düz Yüzey		Boşluklu Yüzey		Düz Yüzey	
		• Tam Boşluklu Y.		Kabartma Yüzey	
				Ekleme Yüzey	
				Boşluklu Yüzey	
				• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.	
				Karma	
Hareket Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Düz (Düzlem) Yüzey		Düz (Düzlem) Yüzey		Düz (Düzlem) Yüzey	
		Parçalı Yüzey		Kırıklı Yüzey	
		Eğimli Yüzey		Parçalı Yüzey	
Şekil-Zemin Bağlantılarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı		Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı		Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	
• Basit Zemin		• Üç Boyutlu Zemin		• Karmaşık Zemin	
		Hacimsel (Şekil) Anlatımlı		• Üç Boyutlu Zemin	
				Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	
Grafik Tasarım Elemanlarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları		Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları			
NOKTA	ÇİZGİ	NOKTA	ÇİZGİ		
Şekil	Çeşit (Tür)	Şekil	Çeşit (Tür)		
• Doğrusal	• Mekanik	• Eğrisel	• Mekanik		
•	• Artistik	Organizasyon	• Artistik		
Organizasyon	Şekil	• Üniter	Şekil		
• Elemanter	• Eğrisel	BIÇİM	• Doğrusal		
• Üniter	• Doğrusal	Planer Biçim	Yapı		
BIÇİM	Yapı	• Şekil	• Devamlı		
Planer Biçim	• Devamlı	Doğrusal	• Karma		
• Şekil	• Kesikli	• Organizasyon	Organizasyon		
Doğrusal	• Karma	Elemanter	• Elemanter		
• Organizasyon	Organizasyon	FORM	• Üniter		
Elemanter	• Elemanter	Çeşit (Tür)	Yön		
FORM	• Üniter	• Strüktürel F.	• Düşey		
Çeşit (Tür)	• Karma	• Gerçek F.	• Yatay		
• Strüktürel F.	Yön	Yüzeyle İlişki	• Karma		
• Gerçek F.	• Düşey	• Y. Bağımlı	ARALIK		
• Karma	• Yatay	• Y. Bağımsız	Uyumlu		
Yüzeyle İlişki	• Karma	Şekil	DOKU		
• Y. Bağımlı	ARALIK	• Eğrisel	Karakterli		
• Y. Bağımsız	Uyumlu	• Doğrusal	• Gerçek Doku		

Tablo 150.'un devamı

• Karma	Zıt	Yapı	• Görsel Doku
Şekil	DOKU	• Doluluk	Sertlik Deresi
• Doğrusal	Karakteri	• Boşluk	• Orta sert
Yapı	• Gerçek Doku	Yarı Boşluk	• Yumuşak (İnce)
• Doluluk	• Görsel Doku	Organizasyon	Düzenlilik Derecesi
• Boşluk	Sertlik Deresi	• Elemanter	• Düzenli Doku
Yarı Boşluk	• Orta sert	• Üniter	RENK
Tam Boşluk	• Yumuşak (İnce)	YÖN	Rengin Boyutları
• Karma	Düzenlilik Derecesi	Düşey	• Uzunluk (Türü)
Organizasyon	• Düzenli Doku	Yatay	Sıcak
• Elemanter	RENK	ÖLÇÜ	Soğuk
• Üniter	Rengin Boyutları	Uyumlu	Nötr
• Karma	• Uzunluk (Türü)	Zıt	• Genişlik (Tonu)
YÖN	Sıcak		Açık
Düşey	Soğuk		Koyu
Yatay	Nötr		Karma
Karma	Karma		• Derinlik (Yoğ.)
ÖLÇÜ	• Genişlik (Tonu)		Parlak
Uyumlu	Açık		Mat
Zıt	Koyu		Rengin Çeşitliliği
	Karma		• Tek Renkli
	• Derinlik (Yoğ.)		• Çok Renkli
	Parlak		
	Mat		
	Rengin Çeşitliliği		
	• Tek Renkli		
	• Çok Renkli		

Grafik Tasarım İlkelerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma

GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL BİRLİK	VURGULAMA	GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk Yoluyla	Görsel Dev. Yoluyla	Konum	Boyut Yoluyla
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik	Optik Merkezde	Konum Yoluyla
Ölçü	Tekrar	Diğer	Renk Yoluyla
Renk	Ritim	Vurgu Sayısı	Değer Yoluyla
Değer	Egemenlik ve Değ. Y.	Bir Eleman	DENGE
Doku	Ölçü	Bir Ünite	Tür
Aralık	Renk	Kontrastlık	Simetrik
Yön	Değer	Ölçü Zıtlığı	Eksensel (İki Yönlü)
Tekrar Yoluyla	Yön	Renk Zıtlığı	Süslemeci (Ornamental)
Tam Tekrar	Zıtlık Yoluyla	Değer Zıtlığı	Asimetrik
Değişken Tekrar	Ölçü	Doku Zıtlığı	Asim. D. Sağ. Öğeler
Aralıklı Tekrar	Renk	Yön Zıtlığı	Ölçü
Ritim (Düzün) Yoluyla	Değer	ORANTISAL İLİŞKİ	Renk
Ölçü	Aralık	Değişken Yapılı	Değer
Şekil	Yön	Sabit Yapılı	Yön
Detay Karakteri - Renk			
Detay Karakteri - Doku			
Detay Karakteri - Biçim			

3.1.12. Sürpriz Yapma / Şaşırtma Amaçlı Odak Yüzeyi

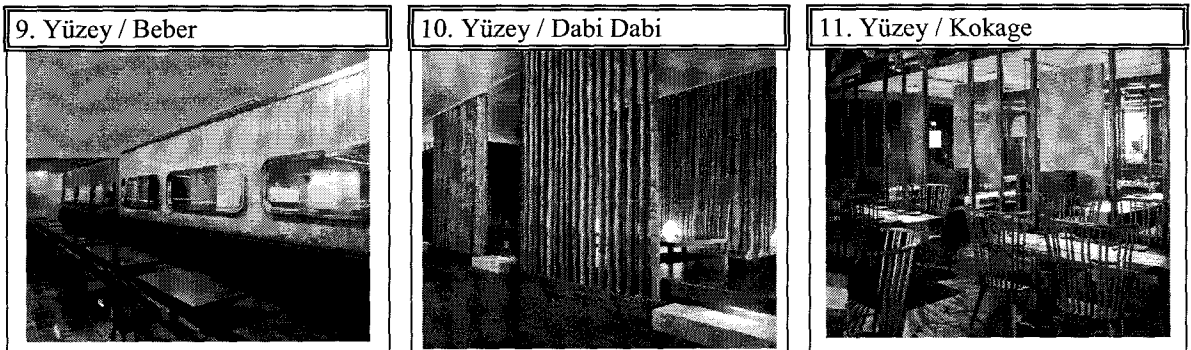
Analiz edilen sürpriz yapma / şaşırtma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde, odak yüzeyinin türüne (İkincil-Pano-Sabit Yüzey), konstrüktif özelliklerine, hareket özelliklerine ve şekil – zemin bağıntılarına bağlı olarak, maksimum ve minimum yoğunluk derecelerine göre belirlenen ilgi çekici dizimsel özellikler aşağıda sıralanmaktadır.

On iki adet sürpriz yapma / şaşırtma amaçlı odak yüzeyi içerisinde;

- En fazla kullanılan yüzey tipi “Pano Yüzey” dir. Toplam altı yüzey “Pano Yüzey” özeliği göstermektedir.
- En az kullanılan yüzey tipi “İkincil (Giydirme) Yüzey” özelliğindedir.(Toplam iki yüzey)
- Konstrüktif özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz Yüzey” özelliğindedir. (Toplam altı yüzey)
- Konstrüktif özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Kabartma ve Karma Yüzey” özeliği göstermemektedir.
- Hareket özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz (Düzlem) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam altı yüzey)
- Hareket özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Karma Yüzey” özeliği göstermemektedir.
- Şekil – Zemin bağıntılarına göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on yüzey)
- Şekil – Zemin bağıntılarına göre, hiçbir yüzey “Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzeylerden, Basit Zemin” özeliği göstermemektedir.

Analiz edilen örnekler içinde sürpriz yapma / şaşırtma amaçlı odak yüzeyinin kullanıldığı mekanlar Tablo 151.’de verilmektedir.

Tablo 151. Analiz edilen, sürpriz yapma / şaşırtma amaçlı odak yüzeyleri

Tablo 151.'in devamı

Sürpriz yapma / şaşırtma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunlukla kullanılan dizimsel özellikler grafik olarak Ek Tablo163.'de, yazılı olarak ta Tablo 152.'de verilmektedir.

Tablo 152. Sürpriz yapma / şaşırtma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri

Konstrüktif Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey	Pano Yüzey	Sabit Yüzey	
Düz Yüzey	Düz Yüzey	Düz Yüzey	
Boşluklu Yüzey	Ekleme Yüzey	Ekleme Yüzey	
• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.	Boşluklu Yüzey	Boşluklu Yüzey	
	• Tam Boşluklu Y.	• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.	
Hareket Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey	Pano Yüzey	Sabit Yüzey	
Düz (Düzlem) Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	
Eğri Yüzey	Kırıklı Yüzey	Kırıklı Yüzey	
	Parçalı Yüzey		
	Eğimli Yüzey		
Şekil-Zemin Bağlantılarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey	Pano Yüzey	Sabit Yüzey	
Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	
• Karmaşık Zemin	• Üç Boyutlu Zemin		
Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	Hacimsel (Şekil) Anlatımlı		
Grafik Tasarım Elemanlarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları		Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları	
NOKTA	ÇİZGİ	NOKTA	ÇİZGİ
Şekil	Çeşit (Tür)	Şekil	Çeşit (Tür)
• Eğrisel	• Mekanik	• Doğrusal	• Mekanik
• Doğrusal	Şekil	Organizasyon	• Artistik
Organizasyon	• Doğrusal	• Üniter	Şekil
• Elemanter	Yapı	BİÇİM	• Doğrusal
• Üniter	• Devamlı	Çizgisel Biçim	Yapı
• Karma	• Kesikli	• Şekil	• Devamlı
BİÇİM	• Karma	Doğrusal	Organizasyon
Çizgisel Biçim	Organizasyon	• Organizasyon	• Elemanter
• Şekil	• Elemanter	Üniter	• Üniter
Doğrusal	• Üniter	Planer Biçim	Yön
• Organizasyon	• Karma	• Şekil	• Düşey
Üniter	Yön	Doğrusal	• Yatay
Planer Biçim	• Düşey	• Organizasyon	• Karma
• Şekil	• Yatay	Üniter	ARALIK
Eğrisel	• Karma	Karma	Uyumlu
Doğrusal	ARALIK	FORM	DOKU
• Organizasyon	Uyumlu	Çeşit (Tür)	Karakteri
Elemanter	Zıt	• Strüktürel F.	• Gerçek Doku
Üniter	DOKU	• Gerçek F.	• Görsel Doku
FORM	Karakteri	Yüzeyle İlişki	Sertlik Deresi
Çeşit (Tür)	• Gerçek Doku	• Y. Bağımlı	• Sert (Kaba)
• Strüktürel F.	Sertlik Deresi	• Y. Bağımsız	• Orta sert
• Gerçek F.	• Yumuşak (İnce)	Şekil	• Yumuşak (İnce)
Yüzeyle İlişki	• Karma	• Doğrusal	Düzenlilik Derecesi
• Y. Bağımlı	Düzenlilik Derecesi	Yapı	• Düzenli Doku
• Y. Bağımsız	• Düzenli Doku	• Doluluk	• Düzensiz Doku
Şekil	RENK	• Boşluk	RENK

Tablo 152.'nin devamı

• Doğrusal	Rengin Boyutları	Yarı Boşluk	Rengin Boyutları
• Karma	• Uzunluk (Türü)	Organizasyon	• Uzunluk (Türü)
Yapı	Sıcak	• Elemanter	Sıcak
• Doluluk	Soğuk	• Üniter	Soğuk
• Boşluk	Karma	YÖN	Nötr
Yarı Boşluk	• Genişlik (Tonu)	Düşey	Karma
Tam Boşluk	Açık	Yatay	• Genişlik (Tonu)
Organizasyon	Koyu	ÖLÇÜ	Açık
• Elemanter	Karma	Uyumlu	Koyu
• Üniter	• Derinlik (Yoğ.)		Karma
• Karma	Parlak		• Derinlik (Yoğ.)
YÖN	Mat		Parlak
Düşey	Karma		Mat
Yatay	Rengin Çeşitliliği		
Karma	• Tek Renkli		Rengin Çeşitliliği
ÖLÇÜ	• Çok Renkli		• Tek Renkli
Uyumlu			• Çok Renkli
Zıt			
Grafik Tasarım İlkelerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL BİRLİK	VURGULAMA	GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk Yoluyla	Görsel Dev. Yoluyla	Konum	Boyut Yoluyla
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik	Diğer	Şekil Yoluyla
Ölçü	Tekrar	Vurgu Sayısı	Konum Yoluyla
Renk	Ritim	Bir Eleman	Aralık Yoluyla
Değer	Egemenlik ve Değ. Y.	Bir Ünite	Doku Yoluyla
Doku	Biçim (Şekil)	Kontrastlık	Renk Yoluyla
Aralık	Ölçü	Biçim (Şekil) Zıtlığı	Değer Yoluyla
Yön	Renk	Ölçü Zıtlığı	DENGE
Tekrar Yoluyla	Değer	Renk Zıtlığı	Tür
Tam Tekrar	Aralık	Değer Zıtlığı	Simetrik
Değişken Tekrar	Yön	Aralık Zıtlığı	Eksensel (İki Yönlü)
Ritim (Düzün) Yoluyla	Zıtlık Yoluyla	Yön Zıtlığı	Süslemeci (Ornamental)
Ölçü	Biçim (Şekil)	ORANTISAL İLİŞKİ	Asimetrik
Şekil	Ölçü	Değişken Yapılı	Asim. D. Sağ. Öğeler
Detay Karakteri - Renk	Renk	Sabit Yapılı	Biçim (Şekil)
Detay Karakteri – Doku	Değer		Ölçü
Detay Karakteri – Biçim	Doku		Renk
	Aralık		Değer
	Yön		Doku
			Aralık
			Yön

3.1.13. Farklı Kullanım Alanı Vurgulama / Kılavuz Amaçlı Odak Yüzeyi

Analiz edilen farklı kullanım alanı vurgulama / kılavuz amaçlı odak yüzeyi örneklerinde, odak yüzeyinin türüne (İkincil-Pano-Sabit Yüzey), konstrüktif özelliklerine, hareket özelliklerine ve şekil – zemin bağıntılarına bağlı olarak, maksimum ve minimum

yoğunluk derecelerine göre belirlenen ilgi çekici dizimsel özellikler aşağıda sıralanmaktadır.

On dokuz adet farklı kullanım alanı vurgulama / kılavuz amaçlı odak yüzeyi içerisinde;

- En fazla kullanılan yüzey tipi “Sabit Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on yüzey)
- En az kullanılan yüzey tipi “İkincil (Giydirme) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam dört yüzey)
- Konstrüktif özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz Yüzey” özelliğindedir. (Toplam dokuz yüzey)
- Konstrüktif özelliklerine göre, en az kullanılan odak yüzeyleri “Ekleme ve Karma Yüzey” özelliğindedir. (Toplam birer adet yüzey)
- Hareket özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz (Düzlem) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on altı yüzey)
- Hareket özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Eğri, Eğimli ve Karma Yüzey” özelliği göstermemektedir.
- Şekil – Zemin bağıntılarına göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on beş yüzey)
- Şekil – Zemin bağıntılarına göre, hiçbir yüzey “Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzeylerden, Karmaşık Zemin” özelliği göstermemektedir.

Analiz edilen örnekler içinde farklı kullanım alanı vurgulama / kılavuz amaçlı odak yüzeyinin kullanıldığı mekanlar Tablo 153.’de verilmektedir.

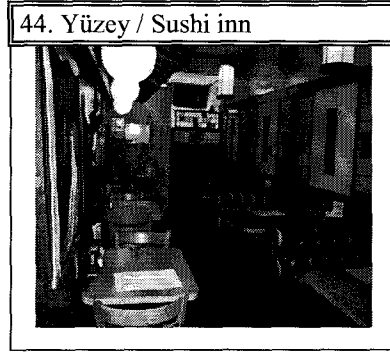
Tablo 153. Analiz edilen, farklı kullanım alanı vurgulama / kılavuz amaçlı odak yüzeyleri

Tablo 153.'ün devamı

<p>5. Yüzey / Game Cafe Jumanji</p> 	<p>8. Yüzey / Akebono</p> 	<p>10. Yüzey / Dabi Dabi</p>
<p>11. Yüzey / Kokage</p> 	<p>17. Yüzey / Venice</p> 	<p>19. Yüzey / Ebisu</p>
<p>20. Yüzey / E-Bridge Okestra</p> 	<p>21. Yüzey / Gia Pasta</p> 	<p>22. Yüzey / Sale E Pepe</p>
<p>23. Yüzey / Sushiko</p> 	<p>28. Yüzey / Shenzhen Sanjiu</p> 	<p>31. Yüzey / J-Pop Kafe</p>
<p>34. Yüzey / Mia Mensa</p> 	<p>41. Yüzey / Koryodang</p> 	<p>42. Yüzey / Manhattan Restaurant</p>

Tablo 153.'ün devamı

Farklı kullanım alanı vurgulama / kılavuz amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunlukla kullanılan dizimsel özellikler grafik olarak Ek Tablo164.'de, yazılı olarak ta Tablo 154.'de verilmektedir.

Tablo 154. Farklı kullanım alanı vurgulama / kılavuz amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri

Konstrüktif Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey	Pano Yüzey	Sabit Yüzey	
Düz Yüzey	Düz Yüzey	Düz Yüzey	
Kabartma Yüzey	Boşluklu Yüzey	Ekleme Yüzey	
	• Tam Boşluklu Y.	Boşluklu Yüzey	
		• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.	
		Karma	
Hareket Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey	Pano Yüzey	Sabit Yüzey	
Düz (Düzlem) Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	
	Parçalı Yüzey	Kırıklı Yüzey	
Şekil-Zemin Bağıntlarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey	Pano Yüzey	Sabit Yüzey	
Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	
• Basit Zemin	• Üç Boyutlu Zemin		
• Üç Boyutlu Zemin	Hacimsel (Şekil) Anlatımlı		
Hacimsel (Şekil) Anlatımlı			
Grafik Tasarım Elemanlarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları		Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları	
NOKTA	ÇİZGİ	NOKTA	ÇİZGİ
Şekil	Çeşit (Tür)	Şekil	Çeşit (Tür)
• Eğrisel	• Mekanik	• Eğrisel	• Mekanik
• Doğrusal	Şekil	• Doğrusal	• Artistik
• Karma	• Doğrusal	Organizasyon	Şekil
Organizasyon	• Karma	• Üniter	• Doğrusal
• Elemanter	Yapı	BIÇİM	• Karma

Tablo 154.'ün devamı

• Üniter	• Devamlı	Çizgisel Biçim	Yapı
BİÇİM	• Kesikli	• Şekil	• Devamlı
Çizgisel Biçim	• Karma	Doğrusal	• Kesikli
• Şekil	Organizasyon	• Organizasyon	• Karma
Doğrusal	• Elemanter	Üniter	Organizasyon
• Organizasyon	• Üniter	Planer Biçim	• Elemanter
Elemanter	• Karma	• Şekil	• Üniter
Üniter	Yön	Doğrusal	Yön
Planer Biçim	• Düşey	• Organizasyon	• Düşey
• Şekil	• Yatay	Elemanter	• Yatay
Eğrisel	• Karma	FORM	• Karma
Doğrusal	ARALIK	Çeşit (Tür)	ARALIK
• Organizasyon	Uyumlu	• Gerçek F.	Uyumlu
Elemanter	Zıt	Yüzeyle İlişki	DOKU
Üniter	DOKU	• Y. Bağımlı	Karakteri
Karma	Karakteri	• Y. Bağımsız	• Gerçek Doku
FORM	• Gerçek Doku	Şekil	• Görsel Doku
Çeşit (Tür)	• Görsel Doku	• Eğrisel	Sertlik Deresi
• Strüktürel F.	Sertlik Deresi	• Doğrusal	• Sert (Kaba)
• Gerçek F.	• Orta sert	Yapı	• Orta sert
• Karma	• Yumuşak (İnce)	• Doluluk	• Yumuşak (İnce)
Yüzeyle İlişki	Düzenlilik Derecesi	Organizasyon	Düzenlilik Derecesi
• Y. Bağımlı	• Düzenli Doku	• Üniter	• Düzenli Doku
• Y. Bağımsız	• Düzensiz Doku	YÖN	• Düzensiz Doku
• Karma	• Karma	Düşey	RENK
Şekil	RENK	Yatay	Rengin Boyutları
• Doğrusal	Rengin Boyutları	ÖLÇÜ	• Uzunluk (Türü)
• Karma	• Uzunluk (Türü)	Uyumlu	Sıcak
Yapı	Sıcak	Zıt	Soğuk
• Doluluk	Soğuk		Nötr
• Boşluk	Nötr		• Genişlik (Tonu)
Yarı Boşluk	Karma		Açık
• Karma	• Genişlik (Tonu)		Koyu
Organizasyon	Açık		Karma
• Üniter	Koyu		• Derinlik (Yoğ.)
• Karma	Karma		Parlak
YÖN	• Derinlik (Yoğ.)		Mat
Düşey	Parlak		
Yatay	Mat		Rengin Çeşitliliği
Karma	Karma		• Tek Renkli
ÖLÇÜ	Rengin Çeşitliliği		• Çok Renkli
Uyumlu	• Tek Renkli		
Zıt	• Çok Renkli		
Grafik Tasarım İlkelerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL BİRLİK	VURGULAMA	GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk Yoluyla	Görsel Dev. Yoluyla	Konum	Boyut Yoluyla
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik	Optik Merkezde	Şekil Yoluyla
Ölçü	Tekrar	Diğer	Konum Yoluyla
Renk	Ritim	Vurgu Sayısı	Aralık Yoluyla
Değer	Egemenlik ve Değ. Y.	Bir Eleman	Doku Yoluyla
Doku	Ölçü	Kontrastlık	Renk Yoluyla

Tablo 154.'ün devamı

Aralık	Renk	Ölçü Zıtlığı	Değer Yoluyla
Yön	Değer	Renk Zıtlığı	DENGE
Tekrar Yoluyla	Doku	Değer Zıtlığı	Tür
Tam Tekrar	Aralık	Doku Zıtlığı	Simetrik
Değişken Tekrar	Zıtlık Yoluyla	Aralık Zıtlığı	Eksensel (İki Yönlü)
Aralıklı Tekrar	Biçim (Şekil)	ORANTISAL İLİŞKİ	Süslemeci (Ornamental)
Ritim (Düzün) Yoluyla	Ölçü	Değişken Yapılı	Asimetrik
Ölçü	Renk	Sabit Yapılı	Asim. D. Sağ. Öğeler
Şekil	Değer		Biçim (Şekil)
Detay Karakteri - Renk	Doku		Ölçü
Detay Karakteri - Doku	Aralık		Renk
Detay Karakteri - Biçim	Yön		Değer
			Doku
			Aralık
			Yön

3.1.14. Dikkat Çekme / İlgı Yaratma Amaçlı Odak Yüzeyi

Analiz edilen dikkat çekme / ilgi yaratma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde, odak yüzeyinin türüne (İkincil-Pano-Sabit Yüzey), konstrüktif özelliklerine, hareket özelliklerine ve şekil – zemin bağıntılarına bağlı olarak, maksimum ve minimum yoğunluk derecelerine göre belirlenen ilgi çekici dizimsel özellikler aşağıda sıralanmaktadır.

Kırk adet dikkat çekme / ilgi yaratma amaçlı odak yüzeyi içerisinde;

- En fazla kullanılan yüzey tipi “Sabit Yüzey” özelliğindedir. (Toplam yirmi dört yüzey)
- En az kullanılan yüzey tipi “İkincil (Giydirme) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam beş yüzey)
- Konstrüktif özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Yarı Boşluklu (Nişli) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on bir yüzey)
- Konstrüktif özelliklerine göre, en az kullanılan odak yüzeyleri “Kabartma ve Tam Boşluklu Yüzey” özelliğindedir. (Toplam üçer adet yüzey)
- Hareket özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz (Düzlem) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam yirmi yedi yüzey)
- Hareket özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Karma Yüzey” özelliği göstermemektedir.
- Şekil – Zemin bağıntılarına göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam otuz üç yüzey)

• Şekil – Zemin bağıntılarına göre, hiçbir yüzey “Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzeylerden, Basit Zemin” özelliği göstermemektedir.

Analiz edilen örnekler içinde dikkat çekme / ilgi yaratma amaçlı odak yüzeyinin kullanıldığı mekanlar Tablo 155.’de verilmektedir.

Tablo 155. Analiz edilen, dikkat çekme / ilgi yaratma amaçlı odak yüzeyleri

1. Yüzey / On Air 	2. Yüzey / T.Base 	3. Yüzey / After The Rain
4. Yüzey / Cream Bar 	5. Yüzey / Game Cafe Jumanji 	9. Yüzey / Beber
10. Yüzey / Dabi Dabi 	11. Yüzey / Kokage 	12. Yüzey / Nature Pub Rim
15. Yüzey / Chew Young Roo S.B. 	16. Yüzey / Sixst Avenue 	17. Yüzey / Venice

Tablo 154.'ün devamı

18. Yüzey / Abaka - Hollys	19. Yüzey / Ebisu	20. Yüzey / E-Bridge Okestra
		
1. Yüzey / Gia Pasta	22. Yüzey / Sale E Pepe	23. Yüzey / Sushiko
		
24. Yüzey / Sushiko	25. Yüzey / Uju	26. Yüzey / Dawha
		
27. Yüzey / Shenzhen Chuangzhan	28. Yüzey / Shenzhen Sanjiu	29. Yüzey / Shenzhen Sanjiu
		
30. Yüzey / Wa-shoku China H.	31. Yüzey / J-Pop Kafe	33. Yüzey / La Famiglia Getti
		

Tablo 154.'ün devamı

34. Yüzey / Mia Mensa	35. Yüzey / Mezzaluna	36. Yüzey / 21North
		
37. Yüzey / Rio Land	38. Yüzey / A Plus	39. Yüzey / Lakerda
		
40. Yüzey / Kukla	41. Yüzey / Koryodang	43. Yüzey / Amerikan Restoran
		
45. Yüzey / Au Lac	46. Yüzey / Artterra	47. Yüzey / Mandarin
		
50. Yüzey / Flyingfish		
		

Dikkat çekme / ilgi yaratma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunlukla kullanılan dizimsel özellikler grafik olarak Ek Tablo165.'de, yazılı olarak ta Tablo 155.'de verilmektedir.

Tablo 155. Dikkat çekme / ilgi yaratma amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunlukla kullanılan dizimsel özellikleri

Konstrüktif Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Düz Yüzey		Düz Yüzey		Düz Yüzey	
Kabartma Yüzey		Ekleme Yüzey		Kabartma Yüzey	
Boşluklu Yüzey		Boşluklu Yüzey		Ekleme Yüzey	
• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.		• Tam Boşluklu Y.		Boşluklu Yüzey	
				• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.	
				Karma	
Hareket Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Düz (Düzlem) Yüzey		Düz (Düzlem) Yüzey		Düz (Düzlem) Yüzey	
Eğri Yüzey		Kırıklı Yüzey		Kırıklı Yüzey	
Eğimli Yüzey		Parçalı Yüzey		Parçalı Yüzey	
		Eğimli Yüzey		Eğri Yüzey	
Şekil-Zemin Bağantılarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey		Sabit Yüzey	
Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı		Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı		Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	
• Karmaşık Zemin		• Üç Boyutlu Zemin		• Karmaşık Zemin	
• Üç Boyutlu Zemin		Hacimsel (Şekil) Anlatımlı		• Üç Boyutlu Zemin	
Hacimsel (Şekil) Anlatımlı				Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	
Grafik Tasarım Elemanlarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma					
Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları		Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları			
NOKTA	ÇİZGİ	NOKTA	ÇİZGİ		
Şekil	Çeşit (Tür)	Şekil	Çeşit (Tür)		
• Eğrisel	• Mekanik	• Eğrisel	• Mekanik		
• Doğrusal	• Artistik	• Doğrusal	• Artistik		
• Karma	Şekil	Organizasyon	Şekil		
Organizasyon	• Eğrisel	• Üniter	• Doğrusal		
• Elemanter	• Doğrusal	BIÇİM	Yapı		
• Üniter	• Karma	Çizgisel Biçim	• Devamlı		
• Karma	Yapı	• Şekil	• Kesikli		
BIÇİM	• Devamlı	Doğrusal	• Karma		
Çizgisel Biçim	• Kesikli	• Organizasyon	Organizasyon		
• Şekil	• Karma	Üniter	• Elemanter		
Doğrusal	Organizasyon	Planer Biçim	• Üniter		
• Organizasyon	• Elemanter	• Şekil	Yön		
Elemanter	• Üniter	Doğrusal	• Düşey		
Üniter	• Karma	• Organizasyon	• Yatay		
Planer Biçim	Yön	Elemanter	• Karma		
• Şekil	• Düşey	Üniter	ARALIK		
Eğrisel	• Yatay	Karma	Uyumlu		

Tablo 155.'in devamı

Doğrusal	• Karma	FORM	DOKU
• Organizasyon	ARALIK	Çeşit (Tür)	Karakteri
Elemanter	Uyumlu	• Strüktürel F.	• Gerçek Doku
Üniter	Zıt	• Gerçek F.	• Görsel Doku
Karma	DOKU	Yüzeyle İlişki	• Karma
Karma	Karakteri	• Y. Bağımlı	Sertlik Deresi
FORM	• Gerçek Doku	• Y. Bağımsız	• Sert (Kaba)
Çeşit (Tür)	• Görsel Doku	Şekil	• Orta sert
• Strüktürel F.	• Karma	• Eğrisel	• Yumuşak (İnce)
• Gerçek F.	Sertlik Deresi	• Doğrusal	• Karma
• Karma	• Orta sert	Yapı	Düzenlilik Derecesi
Yüzeyle İlişki	• Yumuşak (İnce)	• Doluluk	• Düzenli Doku
• Y. Bağımlı	• Karma	• Boşluk	• Düzensiz Doku
• Y. Bağımsız	Düzenlilik Derecesi	Yarı Boşluk	RENK
• Karma	• Düzenli Doku	Organizasyon	Rengin Boyutları
Şekil	• Düzensiz Doku	• Elemanter	• Uzunluk (Türü)
•	• Karma	• Üniter	Sıcak
• Doğrusal	RENK	YÖN	Soğuk
• Karma	Rengin Boyutları	Düşey	Nötr
Yapı	• Uzunluk (Türü)	Yatay	Karma
• Doluluk	Sıcak	ÖLÇÜ	• Genişlik (Tonu)
• Boşluk	Soğuk	Uyumlu	Açık
Yarı Boşluk	Nötr	Zıt	Koyu
Tam Boşluk	Karma		Karma
• Karma	• Genişlik (Tonu)		• Derinlik (Yoğ.)
Organizasyon	Açık		Parlak
• Elemanter	Koyu		Mat
• Üniter	Karma		Karma
• Karma	• Derinlik (Yoğ.)		Rengin Çeşitliliği
YÖN	Parlak		• Tek Renkli
Düşey	Mat		• Çok Renkli
Yatay	Karma		
Karma	Rengin Çeşitliliği		
ÖLÇÜ	• Tek Renkli		
Uyumlu	• Çok Renkli		
Zıt			

Grafik Tasarım İlkelerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma

GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL BİRLİK	VURGULAMA	GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk Yoluyla	Görsel Dev. Yoluyla	Konum	Boyut Yoluyla
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik	Optik Merkezde	Şekil Yoluyla
Ölçü	Tekrar	Vurgu Sayısı	Konum Yoluyla
Renk	Ritim	Bir Eleman	Aralık Yoluyla
Değer	Egemenlik ve Değ. Y.	Bir Ünite	Doku Yoluyla
Doku	Biçim (Şekil)	Diğer	Renk Yoluyla
Aralık	Ölçü	Kontrastlık	Değer Yoluyla
Yön	Renk	Biçim (Şekil) Zıtlığı	DENGE
Tekrar Yoluyla	Değer	Ölçü Zıtlığı	Tür
Tam Tekrar	Doku	Renk Zıtlığı	Simetrik
Tekrar	Aralık	Değer Zıtlığı	Eksensel (İki Yönlü)
Değişken Tekrar	Yön	Doku Zıtlığı	Süslemeci (Ornamental)
Aralıklı Tekrar	Zıtlık Yoluyla	Aralık Zıtlığı	Asimetrik

Tablo 155.'in devamı

Ritim (Düzün) Yoluyla	Biçim (Şekil)	Yön Zıtlığı	Asim. D. Sağ. Öğeler
Ölçü	Ölçü	ORANTISAL İLİŞKİ	Biçim (Şekil)
Şekil	Renk	Değişken Yapılı	Ölçü
Detay Karakteri - Renk	Değer	Sabit Yapılı	Renk
Detay Karakteri - Doku	Doku		Değer
Detay Karakteri - Biçim	Aralık		Doku
Detay Karakteri - Form	Yön		Aralık
			Yön

3.1.15. Geleneksel Amaçlı Odak Yüzeyi

Analiz edilen geleneksel amaçlı odak yüzeyi örneklerinde, odak yüzeyinin türüne (İkincil-Pano-Sabit Yüzey), konstrüktif özelliklerine, hareket özelliklerine ve şekil – zemin bağıntılarına bağlı olarak, maksimum ve minimum yoğunluk derecelerine göre belirlenen ilgi çekici dizimsel özellikler aşağıda sıralanmaktadır.

Dokuz adet geleneksel amaçlı odak yüzeyi içerisinde;

- En fazla kullanılan yüzey tipi “Sabit Yüzey” özelliğindedir. (Toplam beş yüzey)
- En az kullanılan yüzey tipi “Pano Yüzey” özelliğindedir. (Toplam bir yüzey)
- Konstrüktif özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz Yüzey” özelliğindedir. (Toplam dört yüzey)
- Konstrüktif özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Kabartma ve Ekleme Yüzey” özelliği göstermemektedir.
- Hareket özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz (Düzlem) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam altı yüzey)
- Hareket özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Eğri ve Karma Yüzey” özelliği göstermemektedir.
- Şekil – Zemin bağıntılarına göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam altı yüzey)
- Şekil – Zemin bağıntılarına göre, en az kullanılan odak yüzeyleri “Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzeylerden, Basit, Karmaşık ve Üç Boyutlu Zemin” özelliğindedir. (Toplam birer adet yüzey)

Analiz edilen örnekler içinde geleneksel amaçlı odak yüzeyinin kullanıldığı mekanlar Tablo 156.'da verilmektedir.

Tablo 156. Analiz edilen, geleneksel amaçlı odak yüzeyleri

Geleneksel amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunlukla kullanılan dizimsel özellikler grafik olarak Ek Tablo166.'da, yazılı olarak ta Tablo 157.'de verilmektedir.

Tablo 157. Geleneksel amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri

Konstrüktif Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma		
İkincil (Giydirme)Yüzey	Pano Yüzey	Sabit Yüzey
Düz Yüzey	Boşluklu Yüzey	Düz Yüzey
Boşluklu Yüzey	• Tam Boşluklu Y.	Boşluklu Yüzey
• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.		• Tam Boşluklu Y.
		• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.
		Karma
Hareket Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma		
İkincil (Giydirme)Yüzey	Pano Yüzey	Sabit Yüzey

Tablo 157.'nin devamı

Düz (Düzlem) Yüzey	Parçalı Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	
Eğimli Yüzey		Kırıklı Yüzey	
Şekil-Zemin Bağlıntılarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey	Pano Yüzey	Sabit Yüzey	
Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	
• Basit Zemin	• Üç Boyutlu Zemin	• Karmaşık Zemin	
Hacimsel (Şekil) Anlatımlı		Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	
Grafik Tasarım Elemanlarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları		Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları	
NOKTA	ÇİZGİ	NOKTA	ÇİZGİ
Şekil	Çeşit (Tür)	Şekil	Çeşit (Tür)
• Doğrusal	• Mekanik	• Doğrusal	• Mekanik
• Karma	Şekil	Organizasyon	• Artistik
Organizasyon	• Doğrusal	• Üniter	Şekil
• Elemanter	Yapı	BİÇİM	• Doğrusal
• Üniter	• Devamlı	Çizgisel Biçim	Yapı
BİÇİM	• Kesikli	• Şekil	• Devamlı
Planer Biçim	• Karma	Doğrusal	Organizasyon
• Şekil	Organizasyon	• Organizasyon	• Üniter
Doğrusal	• Üniter	Üniter	Yön
• Organizasyon	• Karma	FORM	• Düşey
Elemanter	Yön	Çeşit (Tür)	• Karma
Karma	• Düşey	• Gerçek F.	ARALIK
FORM	• Yatay	Yüzeyle İlişki	Uyumlu
Çeşit (Tür)	• Karma	• Y. Bağımlı	DOKU
• Strüktürel F.	ARALIK	• Y. Bağımsız	Karakteri
• Karma	Uyumlu	Şekil	• Gerçek Doku
Yüzeyle İlişki	DOKU	• Doğrusal	• Görsel Doku
• Y. Bağımlı	Karakteri	Yapı	Sertlik Deresi
• Karma	• Gerçek Doku	• Doluluk	• Orta sert
Şekil	• Görsel Doku	Organizasyon	• Yumuşak (İnce)
• Doğrusal	• Karma	• Üniter	Düzenlilik Derecesi
• Karma	Sertlik Deresi	YÖN	• Düzenli Doku
Yapı	• Orta sert	Düşey	RENK
• Boşluk	• Yumuşak (İnce)	ÖLÇÜ	Rengin Boyutları
Yarı Boşluk	• Karma	Uyumlu	• Uzunluk (Türü)
Tam Boşluk	Düzenlilik Derecesi		Sıcak
• Karma	• Düzenli Doku		Soğuk
Organizasyon	RENK		• Genişlik (Tonu)
• Üniter	Rengin Boyutları		Açık
• Karma	• Uzunluk (Türü)		Koyu
YÖN	Sıcak		Karma
Düşey	Nötr		• Derinlik (Yoğ.)
Yatay	Karma		Mat
ÖLÇÜ	• Genişlik (Tonu)		Rengin Çeşitliliği
Uyumlu	Açık		• Tek Renkli
Zıt	Karma		• Çok Renkli
	• Derinlik (Yoğ.)		
	Parlak		
	Mat		

Tablo 157.'nin devamı

	Karma		
	Rengin Çeşitliliği		
	• Tek Renkli		
	• Çok Renkli		
Grafik Tasarım İlkelerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL BİRLİK	VURGULAMA	GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk Yoluyla	Görsel Dev. Yoluyla	Konum	Boyut Yoluyla
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik	Optik Merkezde	Şekil Yoluyla
Ölçü	Tekrar	Vurgu Sayısı	Konum Yoluyla
Renk	Ritim	Bir Eleman	Aralık Yoluyla
Değer	Egemenlik ve Değ. Y.	Kontrastlık	Doku Yoluyla
Doku	Ölçü	Aralık Zıtlığı	Renk Yoluyla
Aralık	Renk	ORANTISAL İLİŞKİ	Değer Yoluyla
Yön	Değer	Değişken Yapılı	DENGE
Tekrar Yoluyla	Doku	Sabit Yapılı	TÜR
Tam Tekrar	Zıtlık Yoluyla		Simetrik
Aralıklı Tekrar	Biçim (Şekil)		Eksensel (İki Yönlü)
Ritim (Düzün) Yoluyla	Ölçü		Süslemeci (Ornamental)
Ölçü	Renk		
Şekil	Değer		
Detay Karakteri - Renk	Doku		
Detay Karakteri – Doku			
Detay Karakteri – Biçim			

3.1.1.6. Çağdaş Amaçlı Odak Yüzeyi

Analiz edilen çağdaş amaçlı odak yüzeyi örneklerinde, odak yüzeyinin türüne (İkincil-Pano-Sabit Yüzey), konstrüktif özelliklerine, hareket özelliklerine ve şekil – zemin bağıntılarına bağlı olarak, maksimum ve minimum yoğunluk derecelerine göre belirlenen ilgi çekici dizimsel özellikler aşağıda sıralanmaktadır.

Otuz iki adet çağdaş amaçlı odak yüzeyi içerisinde;

- En fazla kullanılan yüzey tipi “Sabit Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on sekiz yüzey)
- En az kullanılan yüzey tipi “İkincil (Giydirme) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam beş yüzey)
- Konstrüktif özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz Yüzey” özelliğindedir. (Toplam on iki yüzey)
- Konstrüktif özelliklerine göre, en az kullanılan odak yüzeyleri “Tam boşluklu ve Karma Yüzey” özelliğindedir. (Toplam ikişer adet yüzey)

• Hareket özelliklerine göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Düz (Düzlem) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam yirmi üç yüzey)

• Hareket özelliklerine göre, hiçbir yüzey “Karma Yüzey” özelliği göstermemektedir.

• Şekil – Zemin bağıntılarına göre, en fazla kullanılan odak yüzeyleri “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey” özelliğindedir. (Toplam yirmi altı yüzey)

• Şekil – Zemin bağıntılarına göre, en az kullanılan odak yüzeyleri “Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzeylerden, Basit ve Karmaşık Zemin” özelliğindedir. (Toplam birer adet yüzey)

Analiz edilen örnekler içinde çağdaş amaçlı odak yüzeyinin kullanıldığı mekanlar Tablo 158.’de verilmektedir.

Tablo 158. Analiz edilen, çağdaş amaçlı odak yüzeyleri

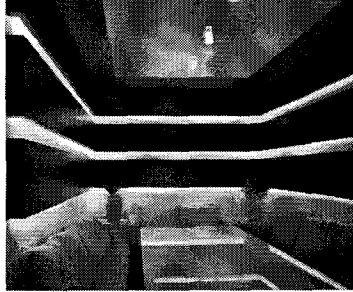
<p>3. Yüzey / After The Rain</p> 	<p>4. Yüzey / Cream Bar</p> 	<p>5. Yüzey / Game Cafe Jumanji</p>
<p>6. Yüzey / Swing Bar</p> 	<p>7. Yüzey / Swing Bar</p> 	<p>9. Yüzey / Beber</p>
<p>12. Yüzey / Nature Pub Rim</p> 	<p>13. Yüzey / Caffè Themselves</p> 	<p>14. Yüzey / Cheong Ho</p>

Tablo 158.'in devamı

15. Yüzey/Chew Young Roo S.B.

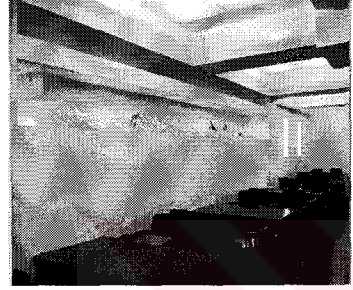
16. Yüzey / Sixst Avenue

17. Yüzey / Venice

18. Yüzey / Abaka - Hollys

20. Yüzey / E-Bridge Okestra

21. Yüzey / Gia Pasta

22. Yüzey / Sale E Pepe

23. Yüzey / Sushiko

25. Yüzey / Uju

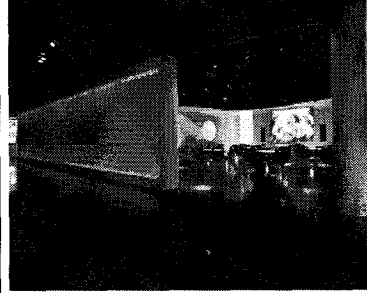
26. Yüzey / Dawha

29. Yüzey / Shenzhen Sanjiu

31. Yüzey / J-Pop Kafe

Tablo 158.'in devamı

32. Yüzey / The Canteen	37. Yüzey / Rio Land	38. Yüzey / A Plus
		
39. Yüzey / Lakerda	40. Yüzey / Kukla	41. Yüzey / Koryodang
		
43. Yüzey / Amerikan Restoran	45. Yüzey / Au Lac	47. Yüzey / Mandarin
		
49. Yüzey / Plancius	50. Yüzey / Flyingfish	
		

Çağdaş amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunlukla kullanılan dizimsel özellikler grafik olarak Ek Tablo167.'de, yazılı olarak ta Tablo 159.'da verilmektedir.

Tablo 159. Çağdaş amaçlı odak yüzeyi örneklerinde yoğunluklu olarak kullanılan dizimsel özellikleri

Konstrüktif Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey	
Düz Yüzey		Düz Yüzey	
Kabartma Yüzey		Ekleme Yüzey	
Boşluklu Yüzey		Boşluklu Yüzey	
• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.		• Tam Boşluklu Y.	
		• Yarı Boşluklu (Nişli) Y.	
		Karma	
Hareket Özelliklerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey	
Düz (Düzlem) Yüzey		Düz (Düzlem) Yüzey	
Eğri Yüzey		Kırıklı Yüzey	
		Parçalı Yüzey	
		Eğimli Yüzey	
Şekil-Zemin Bağlantılarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
İkincil (Giydirme)Yüzey		Pano Yüzey	
Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı		Yüzeysel (Zemin) Anlatımlı	
• Basit Zemin		• Üç Boyutlu Zemin	
• Karmaşık Zemin		Hacimsel (Şekil) Anlatımlı	
• Üç Boyutlu Zemin			
Hacimsel (Şekil) Anlatımlı			
Grafik Tasarım Elemanlarına Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma			
Odak Yüzeyi Üzerinde Şekil Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları		Odak Yüzeyi Üzerinde Zemin Etkisi Veren Grafik Tasarım Elemanları	
NOKTA	ÇİZGİ	NOKTA	ÇİZGİ
Şekil	Çeşit (Tür)	Şekil	Çeşit (Tür)
• Eğrisel	• Mekanik	• Eğrisel	• Mekanik
• Doğrusal	• Artistik	• Doğrusal	• Artistik
Organizasyon	Şekil	Organizasyon	Şekil
• Elemanter	• Eğrisel	• Üniter	• Doğrusal
• Üniter	• Doğrusal	BİÇİM	Yapı
• Karma	• Karma	Çizgisel Biçim	• Devamlı
BİÇİM	Yapı	• Şekil	• Kesikli
Çizgisel Biçim	• Devamlı	Doğrusal	Organizasyon
• Şekil	• Kesikli	• Organizasyon	• Elemanter
Doğrusal	• Karma	Üniter	• Üniter
• Organizasyon	Organizasyon	Planer Biçim	Yön
Elemanter	• Elemanter	• Şekil	• Düşey
Üniter	• Üniter	Doğrusal	• Yatay
Planer Biçim	• Karma	• Organizasyon	• Karma
• Şekil	Yön	Elemanter	ARALIK
Eğrisel	• Düşey	Üniter	Uyumlu
Doğrusal	• Yatay	Karma	DOKU
• Organizasyon	• Karma	FORM	Karakteri
Elemanter	ARALIK	Çeşit (Tür)	• Gerçek Doku
Üniter	Uyumlu	• Strüktürel F.	• Görsel Doku
Karma	Zıt	• Gerçek F.	Sertlik Deresi
FORM	DOKU	Yüzeyle İlişki	• Sert (Kaba)
Çeşit (Tür)	Karakteri	• Y. Bağımlı	• Orta sert

Tablo 159.'un devamı

• Strüktürel F.	• Gerçek Doku	• Y. Bağımsız	• Yumuşak (İnce)
• Gerçek F.	• Görsel Doku	Şekil	Düzenlilik Derecesi
• Karma	Sertlik Deresi	• Eğrisel	• Düzenli Doku
Yüzeyle İlişki	• Orta sert	• Doğrusal	• Düzensiz Doku
• Y. Bağımlı	• Yumuşak (İnce)	Yapı	RENK
• Y. Bağımsız	• Karma	• Doluluk	Rengin Boyutları
• Karma	Düzenlilik Derecesi	• Boşluk	• Uzunluk (Türü)
Şekil	• Düzenli Doku	Yarı Boşluk	Sıcak
• Doğrusal	• Düzensiz Doku	Organizasyon	Soğuk
• Karma	• Karma	• Elemanter	Nötr
Yapı	RENK	• Üniter	Karma
• Doluluk	Rengin Boyutları	YÖN	• Genişlik (Tonu)
• Boşluk	• Uzunluk (Türü)	Düşey	Açık
Yarı Boşluk	Sıcak	Yatay	Koyu
Tam Boşluk	Soğuk	ÖLÇÜ	Karma
• Karma	Nötr	Uyumlu	• Derinlik (Yoğ.)
Organizasyon	Karma		Parlak
• Elemanter	• Genişlik (Tonu)		Mat
• Üniter	Açık		Rengin Çeşitliliği
• Karma	Koyu		• Tek Renkli
YÖN	Karma		• Çok Renkli
Düşey	• Derinlik (Yoğ.)		
Yatay	Parlak		
Karma	Mat		
ÖLÇÜ	Karma		
Uyumlu	Rengin Çeşitliliği		
Zıt	• Tek Renkli		
	• Çok Renkli		

Grafik Tasarım İlkelerine Göre Odak Yüzeylerindeki Yoğunlaşma

GÖRSEL DEVAMLILIK	GÖRSEL BİRLİK	VURGULAMA	GÖRSEL HİYERARŞİ
Uygunluk Yoluyla	Görsel Dev. Yoluyla	Konum	Boyut Yoluyla
Biçim (Şekil)	Uygunluk / Benzerlik	Optik Merkezde	Şekil Yoluyla
Ölçü	Tekrar	Vurgu Sayısı	Konum Yoluyla
Renk	Ritim	Bir Eleman	Aralık Yoluyla
Değer	Egemenlik ve Değ. Y.	Bir Ünite	Doku Yoluyla
Doku	Biçim (Şekil)	Diğer	Renk Yoluyla
Aralık	Ölçü	Kontrastlık	Değer Yoluyla
Yön	Renk	Biçim (Şekil) Zıtlığı	DENGE
Tekrar Yoluyla	Değer	Ölçü Zıtlığı	Tür
Tam Tekrar	Doku	Renk Zıtlığı	Simetrik
Tekrar	Aralık	Değer Zıtlığı	Eksensel (İki Yönlü)
Değişken Tekrar	Yön	Doku Zıtlığı	Süslemeci (Ornamental)
Aralıklı Tekrar	Zıtlık Yoluyla	Aralık Zıtlığı	Asimetrik
Ritim (Düzün) Yoluyla	Biçim (Şekil)	Yön Zıtlığı	Asim. D. Sağ. Öğeler
Ölçü	Ölçü	ORANTISAL İLİŞKİ	Biçim (Şekil)
Şekil	Renk	Değişken Yapılı	Ölçü
Detay Karakteri - Renk	Değer	Sabit Yapılı	Renk
Detay Karakteri - Doku	Doku		Değer
Detay Karakteri - Biçim	Aralık		Doku
Detay Karakteri - Form	Yön		Aralık
			Yön

Yararsal ve dizimsel analiz sonucunda elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki yorumlara varılmıştır:

a) Odak yüzeyi amaçlarının, kullanım yoğunlukları:

- Çalışmada ele alınan odak yüzeyi kavramının temelde odaklanılan, ilginin toplandığı yüzeyi ifade etmesinden kaynaklı olarak dikkat çekicilik mesajının (amacının) aslında tüm odak yüzeylerinde bulunduğu, fakat bazı yüzeylerde bu özelliğin daha ön planda olduğu söylenebilir.

Dikkat çekicilik mesajı içeren, %80'lik dilimde rastlanılan odak yüzeylerinde hedeflenen, kişilerin yüzey üzerindeki görsel organizasyona karşı ilgilerini devamlı ve canlı tutmaktır. Bu anlamda öğeler gözü meşgul edecek şekilde organize olmuşlardır.

Dikkat çekicilik mesajı içermeyen %20'lik kısımdaki odak yüzeylerinde ise odak yüzeyi kavramından kaynaklı olarak bir miktar dikkat çekicilikleri vardır ancak bunun, sadece diğer mesajların verilebilmesini sağlayan bir faktör olduğu söylenebilir. Örneğin, kişinin yönlendirme mesajını alabilmesi için öncelikle o odak yüzeyini fark etmesi, dikkatini oraya toplaması gerekir. Burada asıl mesaj dikkat çekicilik değil, yönlendirme.

- Birleştirme amaçlı odak yüzeyleri, adından da anlaşılacağı üzere, iki ya da daha fazla alanı, görsel geçirgenlik özellikleri ile görsel olarak bir araya getirirler. Doğal olarak böyle bir yüzey bir sınır öğesi konumunda değil, bütün içerisindeki parçaları hem bölen ve hem de birleştiren konumdadır. Öncelikle konum açısından bu tür yüzeylere fazlaca rastlanmamıştır.

Aynı taban alanının bölünmesi ile elde edilecek mekân parçalarının darlık hissi vermeyecek kadar büyük olması gerektiği düşünülürse, bu tür mekânların içerisinde konum olarak bölücü odak yüzeyi bulunmayan mekânlardan daha büyük olması beklenebilir. Analiz edilen mekânların önemli bir kısmı, taban alanı bölünebilecek şekilde büyük olmayan, buna karşın birden fazla kata sahip olan mekânlardır. O nedenle analiz sonucunda en az rastlanılan odak yüzeyi, birleştirme amaçlı odak yüzeyleridir denilebilir.

Bunun dışında, rastlanılan yüzeylerin birçoğu görsel geçirgenliğe sahip değildir. Bu anlamda odak yüzeyi birleştirme değil, ayırma bölme amacına sahiptir. Ayrıca birleştirme amacına sahip olan odak yüzeyleri çoğunlukla aynı zamanda ayırma bölme amacına da sahip olmaktadır. Bu durum, ayırma bölme amaçlı yüzeylerin, neden birleştirme amaçlı odak yüzeylerinden fazla olduğunu açıklar niteliktedir.

b) Odak yüzeyinin türüne, konstrüktif, hareket ve şekil – zemin özelliklerine göre, dizimsel özelliklerin kullanım yoğunlukları:

- Sabit yüzey, diğer yüzey çeşitlerinden (İkincil Yüzey, Pano Yüzey) farklı olarak, tek başına var olabilmesinin yanında ikincil ve pano yüzeylere görsel olarak zemin oluşturabilmektedir. Örneğin, bir ikincil yüzeyi ikincil yüzey yapan, onun arkasındaki sabit yüzeydir. Eğer bir pano yüzey tabandan ya da tavandan bağımsız ise ve tavandan asılmıyorsa bir sabit yüzey tarafından taşınıyor demektir. Buradan da anlaşılacağı üzere sabit yüzeyler “mekân” kavramı var oldukça doğal olarak orada bulunan, sadece bir takım öğelerle organize edilmeyi bekleyen yüzeylerdir. Pano yüzey ve ikincil yüzeyler ise bunun bir adım sonrasını ifade etmektedir. Sonuç olarak sabit yüzeyleri kullanım yoğunluğu, doğal olarak orada var olmaları, bu anlamda uygulama kolaylıklarından kaynaklanıyor denilebilir.

- En az rastlanılan odak yüzeyi türünün, % 16’lık oran ile “ikincil (giydirme) yüzey” olması; ikincil (giydirme) yüzeyin, sabit yüzeyden sonraki adım olması ve pano yüzeyden genelde daha büyük bir yüzey alanına yayılması, dolayısıyla pano yüzeye göre uygulama zorluğu bulunması, bu yüzey türünün diğerlerine göre neden daha az uygulanmış olabileceği konusunda fikir vermektedir.

- Konstrüktif özelliklerine göre en fazla rastlanılan odak yüzeyi türünün, % 34’lük oran ile “düz yüzey” olması; düz yüzey, yüzey üzerindeki öğelerin düzlemselliği, yeme alanlarında oturma düzeninin yüzeye bitişik olmasına imkân vermektedir. Böylece yeme alanının, oturacak kişi sayısına göre maksimum kullanımı sağlanmaktadır. Ayrıca düz yüzeyler, kullanılan malzemenin cinsine ve tasarımın yoğunluğuna göre değişmekle beraber, genel olarak diğer yüzeylerden daha kolay uygulanmaktadır.

- Konstrüktif özelliklerine göre en az rastlanılan odak yüzeyi türlerinin, % 8’lik oran ile “kabartma, boşluklu ve karma” yüzeyler olması; bu yüzey türlerinde genel olarak yüzeye yanaşık oturma zorluğu vardır. Kabartma yüzeylerde bu zorluk fiziksel olarak düşünülebilirken boşluklu yüzeylerde ise bu zorluk görsel yönden ele alınabilir. Örneğin, görsel olarak boşluklar arası ilişkinin ya da bu boşluklarda sergilenen aksesuarların belirli bir mesafeden daha rahat algılanabileceği düşünülebilir.

Ayrıca bu yüzey türlerinin uygulamasının genel olarak düz yüzeye göre daha zor olması, analiz sırasında daha az rastlanmalarına neden olmuş olabilir.

- Hareket özelliklerine göre en fazla rastlanılan odak yüzeyi türünün, % 74’lük oran ile “düz (düzlem)” yüzey olması; düzlem yüzey dışındaki yüzey tiplerinin, genelde inşa edilmiş yapılarda, sonradan müdahalelerle oluşturulduğu düşünülürse ekstra bir uygulama yükü söz konusudur. O nedenle düzlem yüzey, diğer yüzeylere oranla daha fazla

uygulanmış olabilir. Ayrıca yüzeyin yaptığı açılar, eğim ve eğrilikler, iyi bir şekilde algılanabilmesi açısından önlerinde bir boşluğa ihtiyaç duyarlar. Bu durum, gene yeme alanlarının, büyük olmasını gerektirir. İncelenen örneklerin bulunduğu mekânlar çoğunlukla taban alanı küçük mekânlardır. Bu durum da düzlem yüzeylerin, yoğun bir şekilde kullanımını gerektiren nedenlerden biri olarak düşünülebilir.

- Hareket özelliklerine göre en az rastlanılan odak yüzeyi türünün, % 0'lık oran ile "karma" yüzey olması; karma yüzeye rastlanmamış olması uygulama zorluğu ve alan ihtiyacının bu yüzeylerde diğer yüzeylere oranla üst seviyede olmasından kaynaklanıyor denilebilir.

- Şekil – zemin bağıntılarına göre en fazla rastlanılan odak yüzeyi türünün, % 80'lik oran ile "hacimsel anlatımlı (şekil etkili)" yüzey olması; hacimsel (şekil etkili) anlatımların, yüzeysel (zemin etkili) anlatımlardan, genel olarak daha dikkat çekici bir görsel etkiye sahip oldukları düşünülürse, örnekler içerisinde en fazla, dikkat çekme, ilgi yaratma amaçlı odak yüzeylerine rastlanması bu durumu açıklar niteliktedir.

- Şekil – zemin bağıntılarına göre en az rastlanılan odak yüzeyi türlerinin, % 4'lük oran ile "yüzeysel anlatımlı (zemin etkili)" yüzeylerden "basit ve karmaşık zemin" olması; sergi, teşhir amaçlı odak yüzeyleri doğal olarak hacimsel anlatımlı ya da üç boyutlu zemin özelliğindedir ve bu analizde bu yüzeylere %34 oranında rastlanmıştır. Ayrıca derinlik yaratma, boyut kazandırma amaçlı odak yüzeyleri çoğunlukla gene hacimsel anlatımlı ya da üç boyutlu zemin özelliğindedir ve bu analizde bu yüzeylere %68 oranında rastlanmıştır. İnsan topluluklarının bulunduğu kalabalık ortamlarda mekânda derinlik yaratma eğilimi doğaldır, aynı zamanda sergileme de gözü meşgul etmesi ve yüzeyin ilettiği mesajların dışında bir takım başka mesajları da iletmesi açısından kullanılmaktadır. Bu durum, yüzeysel anlatımlı yüzeylerden "basit ve karmaşık zeminin", neden üç boyutlu zemine ve hacimsel anlatımlı yüzeye oranla daha az kullanılmış olabileceğini açıklar niteliktedir.

c) Odak yüzeyi örnekleri içerisinde, Grafik Tasarım elemanlarının ve ilkelerinin kullanım yoğunlukları:

- Şekil etkisi veren Grafik Tasarım elemanlarından en fazla rastlanılan elemanın, % 78'lik oran ile "öçlü" elemanı olması; odak yüzeyi üzerinde birden fazla biçim ya da form ögesi bulunduğu bu öğeler arasında ölçü bakımından uyumluluk ya da uyumsuzluk ilişkisi söz konusu olur. Odak yüzeyi niteliğindeki bir yüzey de, bir den fazla birden fazla

biçimsel ya da formal ögenin bulunması beklenen bir durumdur. Doğal olarak ölçü ögesi en sık rastlanan öge olmuştur.

- Şekil etkisi veren Grafik Tasarım elemanlarından en az rastlanılan elemanın, % 32’lik oran ile “biçim” elemanı olması; biçim ögesi iki boyutlu, ya da iç mekânda ilk anda iki boyutlu bir görsel etki veren ögedir. Eğer bir öge, şekil etkisi verecekse zemin ile kontrast olacak şekilde ön plana çıkmalıdır. Bu da görsel etki açısından, ışık-gölge yardımı ile dikkat çekicilik özelliğini daha kolay verebileceği düşünülen üçüncü boyutun yanında, doku ve renk etkileri ile gerçekleştirilebilir. O nedenle biçim, şekil etkisi veren öge olarak tercih edilmemiş olabilir.

- Zemin etkisi veren Grafik Tasarım elemanlarından en fazla rastlanılan elemanların, % 98’lik oran ile “doku ve renk” elemanı olması; zeminin ana işlevi, eğer üzerinde şekil/şekiller varsa, onlara fon oluşturmaktır. Fon oluşturan yüzeyde görsel anlamda homojenlik söz konusudur. Homojenliği oluşturan elemanlar içerisinde de renk ve doku öne çıkmaktadır. Çünkü bir çok malzeme hem doğal olarak ve hem de bir araya gelişleri ile doku oluştururken, renk de gene bir çok malzemede ön plandadır.

- Zemin etkisi veren Grafik Tasarım elemanlarından en az rastlanılan elemanın, % 10’luk oran ile “aralık” elemanı olması; yapılan çalışmada aralık ögesinin değerlendirilebilmesi için yüzey üzerindeki elemanlar arasında belli bir mesafenin olması gerekmektedir. Analiz edilen yüzeylerin bazılarında zemini oluşturan öğelerin bir kısmı sadece renk ve doku elemanlarından oluşan yekpare görünümlü yüzeylerdir. Bunun yanında diğer yüzeylerde de zemini oluşturan öğeler genel olarak bitişik şekilde kullanılmış, yani aralık ögesi kullanılmamıştır. Bu durum, zemin etkisini arttırıp, şekillerin daha iyi algılanmasının istenmesinden kaynaklanabilir. Böylece odak yüzeyinin dikkat çekicilik özelliği de artmış olur.

- Grafik Tasarım ilkelerinden en fazla rastlanılan ilkelerin, % 100’lük oran ile “görsel birlik ve denge” ilkeleri olması; odak yüzeyleri görsel yol ile bir mesaj verecek şekilde organize edildiğinde, bilinçli biçim iç mimari tasarım, bir grafik kompozisyon yaratılmış olur. Diğer bir deyişle kendisine bir şey eklenmesi ya da çıkarılması gerekliliği duyulmayan ve bu özellikleri ile belirli bir mesaj iletme düzeyinde olan yüzeyler, doğal olarak bir görsel birlik ve görsel birliğin sağlanabilmesi içinde simetrik ya da asimetrik bir dengeye sahip olması beklenebilir.

- Grafik Tasarım ilkelerinden en az rastlanılan ilkenin, % 18’lik oran ile “vurgu (ilgi merkezi)” ilkesi olması; vurgulama tek bir elemanın ya da bir ünitenin, genel düzen

içerisinde farklılaşarak, ilgiyi yüzey üzerinde bir nokta da toplamasıdır. Analiz edilen yüzeylerin %20'si yüzeysel (zemin etkili) anlatımlıdır ve bu tür organizasyonlarda vurgulama yoktur. Hacimsel anlatımlı yüzeylerde ise sadece bir elemanın ya da bir ünitenin kullanımı, çokça tercih edilmemiştir. Bunun sebeplerinden biri restoran yapılarında genellikle mekanı maksimum düzeyde kullanma düşüncesi ile yüzeylere yakın ya da bitişik bir oturma düzeni tercih edildiğinden, yüzey üzerinde bir noktaya ilgi toplamak yerine, ilgiyi tüm yüzeye dağıtan ve her kesin bakış açısı problemi yaşamadan yüzey organizasyonunu algılaması istenmiş olabilir. Örneğin, tek bir vurgu noktası (ilgi merkezi) odak yüzeyinin diğer ucundaki insan için algılanamaz nitelikte olabilir.

4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

İnsan, doğası gereği varlığını sürdürebilmek ve ihtiyaçlarını karşılayabilmek adına çevresi ile özellikle görsel yolla iletişimde bulunur. Çevresini yapılandıran insan, aynı zamanda bu çevre ile iletişimi sonucu kendi davranış kalıplarını ve öznel tepkilerini oluşturur.

Mekan da bir çevre fenomeni olarak, insanı algısal düzeyde sarar ve ona bir takım mesajlar gönderir. Aslında mesajı gönderen, o mekanın tasarımcısıdır. Tasarımcının kullandığı dil, görseldir ve bu dilin kullanıldığı en etkili alan, mekanı oluşturan yüzeylerdir. Mekanı oluşturan yüzeyler arasında odak yüzeyleri, mesajın merkezi niteliğindedir. Odak yüzeyleri mekanın işlevini destekler nitelikte bir takım amaçlar taşımaktadır. Bu amaçlar yarara yöneliktir ve mekanın işlevini destekleyen mesajlar yayarlar. Tasarımcı tarafından odak yüzeyi üzerinde mesaj, bir grafik organizasyonla, yani grafik öğelerin belli ilkelerle bir araya gelişleri sonucu oluşturulur. Dolayısıyla iç mekan içerisindeki odak yüzeylerinin amaçlarının neler olduğu ve bu amaçlara bağlı olarak mekanın işlevini destekler nitelikteki mesajların hangi grafik tasarım elemanları ve hangi ilkelerle verildiğinin tespiti, üzerinde durulması gereken bir tasarım problemi olarak görülmüştür.

Mimarlık alanında görsel tasarım problemlerinin çözümü için bazı yöntemlerden faydalanmak, sık sık başvurulmuş bir yoldur. Bu bağlamda yapılan çalışmada, yararsal (Pragmatik) ve dizimsel (sentaktik), açıdan analiz için bir yöntem geliştirilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca, yeni tasarımlarda odak yüzeyi oluşturmada yardımcı olması hedeflenmiştir.

Yapılan çalışma ile elde edilen sonuçlar, özellikle eğitim alanında ve uygulayıcı tasarımcılar açısından bir şablon oluşturmamakta, bir genelleme ifade etmemektedir. Bu sonuçların sadece aynı işlevi taşıyan aynı amaçlı odak yüzeyi tasarımları için, sezgisel bilgiye yol açarak bir takım ipuçları verebileceği düşünülmektedir. Çünkü algılama boyutunda düşünüldüğünde yarara ve dizime yönelik belirlenen özelliklerin algısını etkileyebilecek, insandan ve mekanın bütününden kaynaklı olan bir çok değişkenden söz edilebilir.

Daha sonra, belirlenen hedef doğrultusunda, iç mimari tasarım bağlamında aranan kriterleri sağlayan bir yapı grubu ve bu yapı grubu içerisinde bir mekan türü ile konuya sınırlama getirilmiş ve 50 adet restoran örneği üzerinde bu yöntem uygulanmıştır.

Uygulamada öncelikle, odak yüzeylerinin amaçları belirlenmiştir. Bu amaçlar belirlenirken, Michjelson'un "Çevresel Tasarım İçinde Davranışsal Araştırma Metotları" adlı yapıtında tespit ettiği sıfat çiftlerinden yararlanılmıştır. Daha sonra, her bir örneğin, hangi amaçları taşıdığı ve bu amaçlara hangi dizimsel özelliklerle ulaşıldığı araştırılmış ve bulgular irdelenmiştir.

Ülkelere göre gruplanan örneklerin analizi ile ortaya çıkan sonuçlar kesin bir yargı içermemekte yani bir genelleştirmeye gidilmemektedir. Örneğin, incelenen örnekler içerisinde "koram" ilkesine rastlanmaması bu ilkenin, restoranların yeme alanlarındaki odak yüzeyleri üzerindeki bir grafik organizasyonda kullanılmadığı ya da kullanılmayacağı anlamına gelmemektedir. Bu sonuç, sadece incelenen 50 adet örneği bağlayıcı niteliktedir. Bu çalışmada amaç, daha önce de belirtildiği gibi tasarımcısına, bir mekanın odak yüzeyinin oluşmasında ışık tutmak ve bu konuda farklı örneklerinde aynı ya da farklı açılardan ele alınabileceği bir analiz yöntemi geliştirmektir.

Yapılan çalışmada elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibi özetlenebilir:

a. Analiz edilen örnekler içerisinde, en sıklıkla kullanılan odak yüzeyi amacı, %80'lik bir kullanım oranı ile "Dikkat çekme / İlgi yaratma ", en az kullanılan odak yüzeyi amacı %8'lik bir kullanım oranı ile "Birleştirme" amacıdır (Tablo 161), (Ek Tablo 151).

Tablo 161. Odak yüzeyi amaçlarının, kullanım yoğunlukları

Odak Yüzeyinin, Amaçları	Toplam	%
Sergi / Teşhir amaçlı	17	34
Örtme / gizleme (Kamuflej) amaçlı	11	22
Yönlendirme amaçlı	12	24
Ayırma / Bölme amaçlı	13	26
Birleştirme amaçlı	4	8
Sınırlama / Belirleme amaçlı	37	74
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma amaçlı	34	68
Süreklilik / Akıcılık yaratma amaçlı	28	56
Farklılık / Ekstrem etki yaratma amaçlı	25	50
Hareket (Dinamizm) yaratma amaçlı	25	50
Dinlendirme amaçlı	16	32

Tablo 161'in devamı

Sürpriz yapma / Şaşırtma amaçlı	12	24
Farklı kullanım alanı vurg. / Kılavuz amaçlı	19	38
Dikkat çekme / İlgi yaratma amaçlı	40	80
Geleneksel amaçlı	9	18
Çağdaş amaçlı	32	64

b.

• En sıklıkla kullanılan odak yüzeyi türü, %62'lik bir kullanım oranı ile “Sabit Yüzey”, en az kullanılan odak yüzeyi türü ise, %16'lık bir kullanım oranı ile “İkincil (Giydirme) Yüzey ” dir.

• Konstrüktif özelliklerine göre en sıklıkla kullanılan odak yüzeyi, %34'lük bir kullanım oranı ile “Düz Yüzey”, en az kullanılan odak yüzeyi, %8'lik bir kullanım oranı ile “Kabartma, Tam Boşluklu ve Karma Yüzeyler ”dir.

• Hareket özelliklerine göre en sıklıkla kullanılan odak yüzeyi, %74'lük bir kullanım oranı ile “Düz (Düzlem) Yüzey” olup, hiç bir yüzeyin “Karma Yüzey” özelliği taşımadığı görülmüştür.

• Şekil – zemin bağıntılarına göre, en sıklıkla kullanılan odak yüzeyi, %80'lik bir kullanım oranı ile “Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey ”, en az kullanılan odak yüzeyi ise, %4'lük bir kullanım oranı ile “Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzeylerden; Basit ve Karmaşık Zemin ”dir (Ek Tablo168), (Tablo 162).

Tablo 162. Odak yüzeyinin türüne, konstrüktif, hareket ve şekil – zemin özelliklerine göre, dizimsel özelliklerin kullanım yoğunlukları

	Toplam	%
Türüne Göre Odak yüzeyleri		
Sabit Yüzey	31	62
Pano Yüzey	11	22
İkincil (Giydirme) Yüzey	8	16
Konstrüktif Özelliklerine Göre Odak Yüzeyleri		
Düz Yüzey	17	34
Kabartma Yüzey	4	8
Ekleme Yüzey	7	14

Tablo 162.'in devamı

Boşluklu Yüzey	Tam Boşluklu Yüzey	4	8
	Yarı Boşluklu (Nişli) Yüzey	14	28
Karma		4	8
Hareket Özelliklerine Göre Odak Yüzeyleri			
Düz (Düzlem) Yüzey		37	74
Kırıklı Yüzey		6	12
Parçalı Yüzey		3	6
Eğri Yüzey		2	4
Eğimli Yüzey		2	4
Karma		0	0
Şekil-Zemin Bağantılarına Göre Odak Yüzeyleri			
Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	2	4
	Karmaşık Zemin	2	4
	Üç Boyutlu Zemin	6	12
Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey		40	80

c.

Şekil etkisi veren öğeler olarak;

- En sıklıkla kullanılan grafik tasarım elemanı %78'lük bir kullanım oranı ile "Ölçü", en az kullanılan grafik tasarım elemanı, %32'lik bir kullanım oranı ile "Biçim" dir.

Zemin etkisi veren öğeler olarak;

- En sıklıkla kullanılan grafik tasarım elemanları %98'lik bir kullanım oranı ile "Doku" ve "Renk", en az kullanılan grafik tasarım elemanı, %10'lük bir kullanım oranı ile "Aralık" dır.

- En sıklıkla, sıklıkla kullanılan grafik tasarım ilkeleri %100'lük bir kullanım oranı ile "Görsel birlik" ve "Denge" dir. Bu ilkelerin, restoran örneklerinin tamamında kullanılmasının nedeni, iyi bir tasarımın doğal olarak dengeli bir bütünlük (birlik) içerisinde olması gerektiği gerçeğine dayanır. Burada değişken olan şey, birliğe ve dengeye gidiş yollarıdır.

- En az kullanılan grafik tasarım ilkesi, %18'lik bir kullanım oranı ile "vurgu" dur (Ek Tablo168), (Tablo 163).

Tablo 163. Analiz edilen restoranlardaki odak yüzeyi örnekleri içerisinde, Grafik tasarım elemanlarının ve ilkelerinin kullanım yoğunlukları

	Şekil		Zemin	
	Toplam	%	Toplam	%
Grafik Tasarım Elemanları				
Nokta	22	44	6	12
Çizgi	21	42	15	30
Biçim	16	32	11	22
Form	25	50	9	18
Yön	31	62	9	18
Ölçü	39	78	18	38
Aralık	32	64	5	10
Doku	35	70	49	98
Renk	34	68	49	98
Grafik Tasarım İlkeleri				
Görsel Devamlılık			46	92
Orantısal İlişki			49	98
Görsel Hiyerarşi			15	30
Görsel Birlik			50	100
Vurgu			9	18
Denge			50	100

d.

Şekil etkisi veren öğeler olarak;

- Nokta elemanı en yoğun biçimde, şekil açısından “doğrusal”, organizasyon açısından ise “üniter”,
- Çizgi elemanı en yoğun biçimde, çeşit (tür) açısından “mekanik”, şekil açısından “doğrusal”, yapı açısından “devamlı ve kesikli”, organizasyon açısından “üniter”, yön açısından “düşey”,
- Biçim elemanı en yoğun biçimde, tür açısından “Planer”, şekil açısından “doğrusal”, organizasyon açısından “elemanter”,
- Form elemanı en yoğun biçimde, çeşit (tür) açısından “strüktürel form”, yüzeyle ilişki açısından “yüzeye bağımlı”, şekil açısından “doğrusal”, yapı açısından “yarı boşluklu”, organizasyon açısından “üniter”,
- Yön elemanı en yoğun biçimde, “yatay”,
- Ölçü elemanı en yoğun biçimde, “uyumlu”,

- Aralık elemanı en yoğun biçimde, “uyumlu”,
- Doku elemanı en yoğun biçimde, karakter açısından “gerçek (yapısal) doku”, sertlik derecesi açısından “yumuşak (ince) doku”, düzenlilik derecesi açısından “düzenli doku”,
- Renk elemanı en yoğun biçimde, rengin boyutları açısından “uzunluk-sıcak, genişlik-açık, derinlik-mat”, rengin çeşitliliği açısından ise “tekrenkli (monokrom)” şeklinde kullanılmıştır.

Zemin etkisi veren öğeler olarak;

- Nokta elemanı en yoğun biçimde, şekil açısından “doğrusal”, organizasyon açısından ise “üniter”,
- Çizgi elemanı en yoğun biçimde, çeşit (tür) açısından “mekanik”, şekil açısından “doğrusal”, yapı açısından “devamlı”, organizasyon açısından “üniter”, yön açısından “karma”,
- Biçim elemanı en yoğun biçimde, tür açısından “Planer”, şekil açısından “doğrusal”, organizasyon açısından “elemanter ve üniter”,
- Form elemanı en yoğun biçimde, çeşit (tür) açısından “gerçek form”, yüzeyle ilişki açısından “yüzeye bağımlı”, şekil açısından “doğrusal”, yapı açısından “doluluk”, organizasyon açısından “üniter”,
- Yön elemanı en yoğun biçimde, “düşey”,
- Ölçü elemanı en yoğun biçimde, “uyumlu”,
- Aralık elemanı en yoğun biçimde, “uyumlu”,
- Doku elemanı en yoğun biçimde, karakter açısından “gerçek (yapısal) doku”, sertlik derecesi açısından “yumuşak (ince) doku”, düzenlilik derecesi açısından “düzenli doku”,
- Renk elemanı en yoğun biçimde, rengin boyutları açısından “uzunluk-sıcak, genişlik-açık, derinlik-mat”, rengin çeşitliliği açısından “tekrenkli (monokrom)”, şeklinde kullanılmıştır (Ek Tablo 168).

e. Analiz edilen restoranlardaki odak yüzeyi örneklerinde, hangi özelliklere sahip grafik tasarım ilkelerinin yoğunluklu olarak kullanıldığı aşağıdaki gibi sıralanabilir (Ek Tablo 168).

- Görsel devamlılık ilkesi en yoğun biçimde, uygunluk / benzerlik yolu açısından “biçim (şekil) uygunluğu” ile, tekrar yolu açısından “tam tekrar” ile, ritim (düzün) yolu açısından “şekilsel ritim” ile,
- Orantısal ilişki ilkesi en yoğun biçimde, “Sabit Yapılı Orantısal İlişki” ile,

- Görsel hiyerarşi ilkesi en yoğun biçimde, “boyut yolu” ile,
- Görsel birlik ilkesi en yoğun biçimde, görsel devamlılık yolu açısından “uygunluk / benzerlik ve ritim” ile, egemenlik ve değişkenlik yolu açısından “ölçü egemenliği” ile, zıtlık yolu açısından “ölçü zıtlığı” ile,
- Vurgulama ilkesi en yoğun biçimde, konum açısından “Optik merkez dışında”, vurgulanan eleman sayısı açısından “bir eleman”, vurgu sağlayan kontrastlık açısından “ölçü zıtlığı” ile,
- Denge ilkesi en yoğun biçimde, tür açısından “eksensel simetrik denge” ile, asimetric denge ise en yoğun biçimde “ölçü zıtlığı” ile sağlanmıştır.

f. Analiz edilen restoranlardaki odak yüzeyi örneklerinde, bazı grafik tasarım elemanlarının ve ilkelerinin ya da bu eleman ve ilkelerin bazı özelliklerinin kullanılmadığı belirlenmiştir. Bunlar; (Ek Tablo 168).

- Çeşit (tür) açısından “karma”, yön açısından “diyagonal” çizgi,
- Şekil açısından “eğrisel ve karma”, organizasyon açısından “karma”, çizgisel biçim,
- Şekil açısından “karma”, planer biçim,
- Çeşit açısından “volümetrik biçim”,
- Şekil açısından “eğrisel”, form,
- Eksensel yönlerden “diyagonal” yön ,
- Yön çeşitlerinden “çevresel, merkezselsel, karma” yön,
- Görsel devamlılık ilkesini sağlayan yollardan, “koram” ilkesi,
- Simetrik ve asimetric denge türlerinden “ışınsal (dönel ve merkezi) denge” ilkesi olarak sıralanabilir.

g. Uygulama aşamasında analiz edilen odak yüzeyleri ve bu yüzeyleri içeren mekanlar için belirlenen kriterleri, ağırlıklı olarak başta Kore olmak üzere Asya ülkelerindeki mekanların sağladığı belirlenmiştir. Asya ülkelerine ait mekanlar toplam mekan sayısının %64’ünü oluşturmaktadır (Ek Tablo 169). Bu durum, “sadeliğin, Asya ülkelerinde kültürel bir kökene sahip olması ve aynı zamanda günümüz modernlik anlayışının kollarından birini oluşturması ve buna ek olarak teknolojik imkanların ve artan malzeme seçeneklerinin mimari yapılara yansıtılmasının bir sonucudur” şeklinde açıklanabilir.

Sonuç olarak iç mekanlarda odak yüzeylerinin, görsel aktarım gücüne sahip, mesaj veren bir dili olduğu ve bu dilin öğrenilebilir, yeni tasarımlara rehber olacak şekilde çözümlenebilir nitelik taşıdığı söylenebilir.

Uygulama kapsamında belirlenen kriterlere uyan restoranların yeme alanlarındaki odak yüzeylerinin, amaçlarına (pragmatik) bağlı tespit edilen dizimsel (sentaktik) özelliklerinin, yapılacak olan yeni tasarımlarda, tasarımcılara ve araştırmacılara yardımcı olabilmesinin yanında, bu yöntem farklı biçimlerde de ele alınabilir. Çalışma sonucu belirlenen öneriler, aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

a) Bu çalışmadan kaynaklı diğer çalışmalar açısından

- Bu yöntem, eğlence yapılarından “restoranlar” için ele alınmıştır. Aynı yöntem, aynı yapı gurubu içerisindeki bir başka mekanda yada, çalışmada belirtilen kriterleri sağlayan bir başka yapı gurubunda da kullanılabilir.

- Bu uygulamada örnek sayısı “50” olarak belirlenmiştir. Mekan sabit olmak üzere örnek sayısındaki değişikliğin sonuçları değiştirip değiştirmediği bir başka araştırmada sınanabilir.

- Örnek sayısı azaltılıp, kullanıcılardan oluşan bir denek grubundan, odak yüzeylerini anlamsal olarak değerlendirmeleri istenebilir. Böylece hangi amaca sahip odak yüzeyinin, kullanıcılar tarafından anlamsal düzeyde nasıl algılandığı ve hatta bu anlamsal algılamaya ne tür dizimsel özelliklerle ulaşıldığı belirlenebilir. Bu anlamda dizim, anlam, yarar ilişkisi irdelenebilir.

- Yine örnek sayısı azaltılıp, bu mekanlara ait, bilgisayar ortamında üç boyutlu modellemeler oluşturularak kullanıcıların tercihleri ve sıralamaları belirlenebilir.

- Uygulamada analiz edilen odak yüzeylerinin bulunduğu restoranlar “bağımsız” restoranlardır. Aynı örnek sayısı ile “bağımlı” restoranlardan örneğin otel restoranları analiz edilerek, bağımlı ve bağımsız restoranların odak yüzeyleri arasında yüzeyin amaçları sabit olmak üzere dizimsel (syntactic) açıdan ne tür benzerlik ya da farklılıklar olduğu araştırılabilir.

- Uygulamada analiz edilen odak yüzeylerinin bulunduğu restoranlar, farklı ülkelerden, farklı sayılarda bir araya getirilmiştir. Bir başka araştırmada, örneklerin tümü bir ülkeden edinilebilir. Ya da iki ülkeden, eşit sayıda mekan örneği alınarak kültürel farklılaşmanın aynı amaçlı odak yüzeylerinin dizimsel özelliklerine etkisi, bu bağlamdaki benzerlik ya da farklılıklar incelenebilir. Aynı düşünce ile kıtalar arasında da bir karşılaştırmaya gidilebilir.

- Uygulamada mekanın tematik işlevini destekleyen soyut geometrik illüstratif yüzey organizasyonları analiz edilmiştir. Aynı yöntem kullanılarak mekanın ana işlevi ile ya da tematik işlevi ile ilişkili olmayan yüzey organizasyonları da analiz edilebilir. Bu organizasyonlar soyut geometrik ya da somut illüstratif olarak ayrı ayrı ele alınabilir.

b) Eğitim açısından

- Tasarım tabanlı meslek eğitiminde, Gestalt ve Bauhouse'a dayalı, tasar elemanları ve ilkelerinin irdelendiği dersler kapsamında mevcut örnekler öğrencilere gösterilirken, bu çalışmadaki gibi Photoshop ortamında ya da her hangi bir fotoğraf programında hazırlanacak olan soyutlamalar, bu eleman ve ilkelerin daha iyi algılanmasını ve akılda kalıcı olmasını sağlayabilir.

- Yine tasarım tabanlı meslek eğitiminde, Gestalt ve Bauhouse'a dayalı, tasar elemanları ve ilkelerinin irdelendiği dersler kapsamında öğrencilerin, bulacakları örnekleri bu çalışmada tanımlanan ve analiz edilen özellikleri ile irdelemeleri istenebilir.

c) Tasarım (uygulama) açısından

- Çalışmadan elde edilen sonuçlar, aynı işlevi taşıyan aynı amaçlı odak yüzeyi tasarımları için, sezgisel bilgiye yol açarak tasarımcılara konu hakkında çıkış noktası niteliğinde ipuçları verebilir.

- Oluşturulan yöntem başta İç Mimarlık alanında olmak üzere, başka bir çok alanda kullanılabilir niteliktedir. Bu alanlar, görsel bilgi iletiminin estetik ve işlevsel değerler ile buluştuğu her türlü uğraş alanı olarak tanımlanabilir. Örneğin, Sahne tasarımı, Fuar Stand tasarımı, Vitrin Tasarımı, Kitap / Dergi... kapağı, Web sayfası Tasarımı....vs

5. KAYNAKLAR

1. Başkaya, A., Giriş Yazısı, Kuram ve Uygulama Mimari Biçimlendirmede Yüzey Ulusal Sempozyumu, Ekim 1999, Ankara, Bildiriler Kitabı, 1-10.
2. Özaslan, N., Modern Kent Dokusunda Parçalı Yapı, Kuram ve Uygulama Mimari Biçimlendirmede Yüzey Ulusal Sempozyumu, Ekim 1999, Ankara, Bildiriler Kitabı, 78-88.
3. Kıran, A., Rengin Psikolojik Etkilerinin İncelenmesi ve Deneysel Psikoloji Yöntemi İle Ülkemiz İçin 18-25 Yaş Üzerinde Renk Tercihlerinin Saptanması, Doktora Tezi, Y.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1986.
4. Arcan, E., F., Evcı, F., Mimari Tasarıma Yaklaşım, Mimarlık Kitapları Dizisi 1, 2. Baskı, İki K Yayınevi, İstanbul, 1992.
5. Aytuğ, A., Mimaride Doku Kullanımının Psikolojik Etkileri Üzerine Bir Araştırma, Doktora tezi, Y.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1987.
6. Ertürk, S., Mimari Mekanın Algılanması Üzerine Deneysel Bir Çalışma, Doktora Tezi, K.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, 1984.
7. Kuban, D., Mimarlık Kavramları, 4. Baskı, YEM Yayın, İstanbul, 1992.
8. Aydınlı, S., Mekansal Değerlendirmede Algısal Yargılara Dayalı Bir Model, Doktora Tezi, İ.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1986.
9. Ertürk, Z., Kullanıcı Konforu Açısından Boyutsal Gereksinmelerin Saptanması İçin Bir Yöntem, Doktora Tezi, İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi, İstanbul, 1977.
10. Odabaşı, H., A., Grafikte Temel Tasarım, Cem Ofsel Matbaacılık San. A.Ş., İstanbul, 1996.
11. Demirkaya, H., Mekan Kavramının Tarihsel Süreç İçinde İncelenmesi ve Günümüzde Mekan Anlayışı, Y.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1999.
12. Yener, N., Ülker, B., Mekanda Yüzeylerin Algılanması, Kuram ve Uygulama Mimari Biçimlendirmede Yüzey Ulusal Sempozyumu, Ekim 1999, Ankara, Bildiriler Kitabı, 416-422.
13. Erkman, U., Mimaride Etki ve Görsel İdrak İlişkileri, Doktora Tezi, İ.T.Ü., Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul, 1973.
14. Aksoy, Ö., Biçimlendirme, K.T.Ü. Yayınları, Genel Yayın Sayısı 83, Trabzon, 1977.

15. Aksoy, Ö., Deneme / Hata Yapma / Düzeltme, Tasarım ve İnsan Bilimleri, Derleyen, Ertürk, Z., K.T.Ü. İnşaat ve Mimarlık Fakültesi Yayınları, Trabzon, 1979.
16. Aydınli, Semra., Mimarlıkta Görsel Analiz, 1. Baskı, İ.T.Ü. Rektörlüğü, İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul, 1992.
17. Tekman, H., G., Doğrudan Algı Kuramı, Bilim ve Ütopya, 46 (1998) 46-49.
18. Caudwell, C., Yanılsama ve Gerçeklik, Çev. Doğan, M., H., Payel Yayınevi, İstanbul, 1974.
19. Baymur, F., Genel Psikoloji, İnkilap ve Ata Kitabevi, İstanbul, 1976.
20. Gürer, L., Temel Tasarım, 1. Baskı, İ.T.Ü. Rektörlüğü, İstanbul, 1990.
21. Erhan, İ., Endüstri Tasarımında Kullanıcı Araç İlişkisi Açısından Görsel Bildirişim, İstanbul Devlet Güzel sanatlar Akademisi Endüstri Sanatları Fakültesi Yayını, İstanbul, 1978.
22. <http://www.harunyahya.org... gercekler6.html> Algı. 07 Eylül 2005.
23. Çevik, S., Mekan – Kimlik – Kimliklendirme Trabzon Sokakları Örneği, Doktora Tezi, K.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, 1991.
24. Roth, L., M., Mimarlığın Öyküsü Öğeleri, tarihi ve Anlamı, Çev: Akça, E., Kabalcı Yayınevi.
25. Lang, J., Theories of Perception and Formal design, Designing for Human Behaveor, Halsted Press, Pennsylvania, 1974.
26. Ünver, R., Aydınlatma ve Yüzey Özellikleri İlişkisi, Kuram ve Uygulama Mimari Biçimlendirmede Yüzey Ulusal Sempozyumu, Ekim 1999, Ankara, Bildiriler Kitabı, 348-362.
27. Aksugür, E., Renk Çeşitlerinin Spektral Özellikleri Ayrı İki Işık Kaynağının, Mekanın Algılanan Büyüklüğüne Etkisi, Doktora Tezi, İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi, İstanbul, 1976.
28. Dener, A., Pencereden Dışarı, Kapıdan İçeri, Arredamento, Sayı: 64, (1994) 118-119.
29. http://www.europelasik.com images common hastaliklar normal_goz.gif 08 Eylül 2005
30. Berköz, E., Çevre Kontrolünde Aydınlatma, Ders Notları, İ.T.Ü., Mimarlık Fakültesi, İstanbul, 1983.

31. Divanlıoğlu, D., Temel Tasar, Tasar'ın Öge ve İlkeleri, Birsen Yayınevi, İstanbul, 1997.
32. Tavşan, C., Mimari Form Analizi İçin Bir Yöntem Araştırması: Çağdaş Mimarlık Akımlarına Bağlı Son Dönem Müze Yapılarında Uygulanması, Doktora Tezi, K.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, 2000.
33. Öke, A., Gestalt, Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 2. Cilt, Yem Yayın, İstanbul (1997) 673-674.
34. Uçar, T., F., Görsel İletişim ve Grafik Tasarım, Editör: Öztoprak, H., İnkılap Yayınevi, İstanbul, 2004.
35. Anonim, Ana Britanica Genel Kültür Ansiklopedisi, Cilt: 9, Ana Yayın A.Ş., s.419
36. Arkonaç, S., Psikoloji Zihin Süreçleri Bilimi, Alfa Basın Yayın Dağıtım, İstanbul, Temmuz 1993.
37. Ustaömeroğlu, A., Mimari Analiz İçin Temel Tasarım Öge ve İlkelerinin Kullanımı İle Oluşturulan Estetik Ağırlıklı Bir Yöntem Araştırması, Doktora Tezi, K.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, 1998.
38. Gombrich, E., H., Sanat ve Yamılsama, Çev: Cemal A., Remzi Kitabevi, İstanbul, 1992.
39. Aydınlı, S., Temel Tasarım Dersinin Kuramsal Alt yapısı Gestalt Algı Kuramı, Yapı, 216 (1999) 60-65.
40. <http://www.atpm.com> 9.10 design.shtml Gestalt. 08 Eylül 2005.
41. Hançerlioğlu, O., Felsefe Ansiklopedisi (Kavramlar ve Akımlar), Cilt 2, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1993.
42. Uluoğlu, B., Tasarlama Araştırmaları – Biliş Çalışmaları İlişkileri Üzerine Bir İrdeleme, TOL Mimarlık Kültürü Dergisi (Mekan Psikolojisi – Mimarlık ve Politika), 2 (2003) 59-70.
43. <http://www.toyama-cmt.ac.jp> ... essay serendipity.html Gestalt. 08 Eylül 2005.
44. Şenyapılı, Ö., Görsel Sanatlar ve İletişim, Sanat Yapım Yayıncılık, Ankara 1996.
45. Aydınlı, S., Mimarlıkta Estetik Değerler, İ.T.Ü. Rektörlüğü, İ.T.Ü. Baskı Atölyesi, İstanbul, 1993.
46. Alpakkunt, M., Mekanlardaki Fiziksel Koşulların İnsanın Psikolojik Yapısına Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, M.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1998.

47. Jule, J., D., Gestalt Psikolojisi, Temel Bilim Ansiklopedisi, Milliyet Yayınları, Şubat 1989, s.159.
48. [http://www.nivea.psycho.univ-paris5.fr ... Pacherie4.html](http://www.nivea.psycho.univ-paris5.fr...Pacherie4.html) 08 Eylül 2005.
49. [http://www2.msstate.edu ~kbs7 figure_ground.html](http://www2.msstate.edu~kbs7figure_ground.html) 08 Eylül 2005.
50. [http://www.icfai.org icde_mqp_psychology_mqp1.htm](http://www.icfai.org/icde_mqp_psychology_mqp1.htm)-08 Eylül 2005.
51. <http://www.usask.ca/education/coursework/skaalid/theory/gestalt/gestalt.htm> Gestalt Principles of Perception, 09 Ekim 2005.
52. Güngör, İ., H., Temel Tasar, İstanbul, 1972.
53. Dünyanın Hazineleeri (Mineral ve Değerli Taş koleksiyonu), 29 Sabah & Deagotini, 1998, s.15.
54. Dünyanın Hazineleeri (Mineral ve Değerli Taş koleksiyonu), 19 Sabah & Deagotini, 1998, s.8.
55. Dünyanın Hazineleeri (Mineral ve Değerli Taş koleksiyonu), 32 Sabah & Deagotini, 1998, s.5.
56. Anonim, Rocks and Minerals, 2. Press, Dorling Kindersley Hand Books, London, 2000.
57. Sanat Terimleri Sözlüğü, Toplum Yayınevi, Ankara, Kasım 1968.
58. Ching F., D., K., Mimarlık (Biçim, Mekan ve Düzen), Çev: Lökçe, S., 2. Baskı, Yem Yayın, İstanbul, 2002.
59. [http://www.cs.dal.ca ~jamie_teach NickGibbins](http://www.cs.dal.ca~jamie_teachNickGibbins) 08 Eylül 2005.
60. [http://www.devmaster.net codespotlight show.phpid=17](http://www.devmaster.net/codespotlight/show.phpid=17) Mekan. 08 Eylül 2005
61. Hasol, D., Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü, 5. Baskı, Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları.
62. Türkmen, M., Açılış Konuşması, İç Mekan Düzenleme Bilim Dalı Konferansları, 1984, İstanbul, Yayın No: 4, 5-7.
63. Zevi, B., Architecture As Space, How to Look at Architecture, Da Capo Press, New York, 1993.
64. Şensoy, H., Açılış Konuşması, İç Mekan Düzenleme Bilim Dalı Konferansları, 1984, İstanbul, Yayın No: 4, 23-36.
65. Güner, N., Açılış Konuşması, İç Mekan Düzenleme Bilim Dalı Konferansları, 1984, İstanbul, Yayın No: 4, 69-80.

66. Gürer, L., Görsel Sanat Eğitimi ve Mekan – Form, İ.T.Ü. Rektörlüğü, İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul, 1992.
67. Read, H., Sanatın Anlamı, Çev:İnal, G., Asgari, N., 2. Baskı, Türkiye İş Bankası Kültür yayınlar: 87, İstanbul, 1974.
68. İmamoğlu, V., Mekan ve İnsan Psikolojisi, TOL Mimarlık Kültürü Dergisi (Mekan Psikolojisi – Mimarlık ve Politika), 2 (2003) 77-82.
69. Kotran, E., XX. Yüzyıl Mimarlığına Estetik Açından Bakış, Yaprak Yayın, Ankara, 1986.
70. Özer, B., Yorumlar – Kültür Sanat Mimarlık, 2. Baskı, Yem Yayın, İstanbul, 1993.
71. Bozkurt, G., Bir Mekan Anlayışı, İstanbul teknik Üniversitesi Matbaası, İstanbul, 1962.
72. <http://www.uic.edu/depts/fpsa> İç Mekan. 08 Eylül 2005.
73. Demirkan, M., E., İç Mekanda Duvar Kuruluşları, İç Mekan Düzenleme Bilim Dalı Konferansları, 1984, İstanbul, Yayın No: 4, 57-68.
74. İzgi, U., Mimarlıkta Süreç, Kavramlar, İlişkiler, Yem Yayın, İstanbul, 1999.
75. Ertürk, S., Mimari Donatım Ders Notları, K.T.Ü. Müh. Mim.Fak., Fakülte Ders Notları:42, Trabzon, 1995.
76. Karabiber, Z., Yüzey-sessel Konfor Etkileşimi, Kuram ve Uygulama Mimari Biçimlendirmede Yüzey Ulusal Sempozyumu, Ekim 1999, Ankara, Bildiriler Kitabı, 324-338.
77. Kalıncara, V., Konutta İç Dekorasyon, Teknik Yayınevi, Ankara, 2001.
78. Alp, T., İç Mekanda Renk Kuramları, Kuram ve Uygulama Mimari Biçimlendirmede Yüzey Ulusal Sempozyumu, Ekim 1999, Ankara, Bildiriler Kitabı, 81-96.
79. Gür, Ş., Ö., İnsan Davranışı ve Mimari Anlam, TOL Mimarlık Kültürü Dergisi (Mekan Psikolojisi – Mimarlık ve Politika), 3 (2003) 96-102.
80. Krishna, A., Effect of Architectural and Spatial Variables on the Perception of Crowding, Architectural Science Rewiew, Vol. 34., 1990.
81. Duyar, İ., İnsanın Fiziksel Boyutlarındaki Değişmeler ve Ergonomik Açından Önemi, 5. Ulusal Ergonomi Kongresi, M.P.M. Yayınları, İ.T.Ü. İstanbul, (1995) s.180.

82. Ercan, L., Motivasyon (Güdüleme) Sınıf Yönteminde Yeni Yaklaşımlar, Editör: Küçükahmet, L., Yayın no:160, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, (2000) 107-121.
83. Gür, Ş., Ö., Zorlu, T., Çocuk Mekanları, 1. Baskı, Yem Yayın, İstanbul, 2002.
84. İnceoğlu, N., Mimarlıkta Bina Programlama Olgusu, İ.T.Ü., İstanbul, 1982.
85. Eldem, S., H., Türk Evi Plan Tipleri, İ.T.Ü. İstanbul, 1968.
86. Erkman, U., Mimari Tasarım İçin Bir Veri Üretim Yöntemi Olarak Çevre Analizi, İ.T.Ü. İstanbul, 1982.
87. Dener, A., Sosyal ve Mekansal Değişmenin Etkileşimi, Cumhuriyet Sonrası İstanbul Konutları, Doktora Tezi, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1994.
88. Arıtan, Ö., 1950'lerden 80'lere Uzanan Süreçte Popüler / Postmodern Yönelim ve Dönüşen Mimari Kabuk / Yüzey, Kuram ve Uygulama Mimari Biçimlendirmede Yüzey Ulusal Sempozyumu, Ekim 1999, Ankara, Bildiriler Kitabı, 28-43.
89. Beşgen, A., Mimari Biçimlendirme = Kuram, Kavram + Uygulama, Yüzey, Kuram ve Uygulama Mimari Biçimlendirmede Yüzey Ulusal Sempozyumu, Ekim 1999, Ankara, Bildiriler Kitabı, 11-26.
90. Ural, S., Mimari Yüzeyin İfadesinde Renk, Kuram ve Uygulama Mimari Biçimlendirmede Yüzey Ulusal Sempozyumu, Ekim 1999, Ankara, Bildiriler Kitabı, 100-109.
91. Özdemir, İ., Mimarlık Eğitiminde Yüzey ve Yüzeysizlik, Kuram ve Uygulama Mimari Biçimlendirmede Yüzey Ulusal Sempozyumu, Ekim 1999, Ankara, Bildiriler Kitabı, 429-439.
92. Kayın, E., Tarihsel Süreçte İnanç ve İdeolojilerin İfade Zeminin Olarak Mimari Yüzeyler, Kuram ve Uygulama Mimari Biçimlendirmede Yüzey Ulusal Sempozyumu, Ekim 1999, Ankara, Bildiriler Kitabı, 127-135.
93. Ching, F., D., K., Architecture Form Space & Order, Van Nostrand Reinhold, Newyork.
94. Balkan, E. Mekan ve Mekan Düzenlemesinde Yeni Boyutlar, Doçentlik Tezi, Yıldız Üniversitesi, İstanbul.
95. Gür, Ş., Ö., Mekan Örgütlenmesi, Gür Yayıncılık, Trabzon, 1996.
96. Aksoy, E., Mimarlıkta Tasarım Bilgisi, Hatiboğlu Yayınları, Ankara 1987.
97. Yüzbaşıoğlu, N., Renk ve Bugünkü Mimaride Renk Tesirleri, İstanbul, 1968.
98. Becer, E., İletişim ve Grafik Tasarım, 3. Baskı, Dost Kitabevi, Ankara, 2002.

99. Kalpaklı, Ü., Mimarlık Göstergesi – Nesne İlişkileri (İşaret – Belirti – Simge), Üzerine Bir İnceleme, Doktora Tezi, Y.T.Ü., Fen bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1998.
100. Uraz, T.,U., Tasarlama Düşünme Biçimlendirme, İ.T.Ü. Rektörlüğü, İ.T.Ü. Baskı Atölyesi, İstanbul, 1993.
101. Turuthan, T., Tasarlama Faaliyeti ve Tasarımcı Nitelikleri Üzerine Bir İnceleme, Doktora Tezi, K.T.Ü., Fen bilimleri Enstitüsü, Trabzon, 1987.
102. Encyclopedia Britannica, cilt 7, 259-260
103. Hürbaş, E., Mimari Tasarım Sürecinde Yararlanılan Yöntemlerin İncelenmesi, Doçentlik Çalışması, Y.T.Ü., Mimarlık Fakültesi, İstanbul, 1978.
104. Nalkaya, S., Tasarımda Simgesellik, Yapı (Mimarlık Kültür ve Sanat Dergisi), 251 (2002) 41-46.
105. Bevin, M., E., Design Through Discovery: The Element and Principles, Holt, Rinehard and Winston, Washington, 1984.
106. Atalayer, F., Temel Sanat Öğeleri, A.Ü., Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları, Eskişehir, 1994.
107. Işingör, M., Eti, E. ve Aşler, M., Temel Sanat Eğitimi Resim Teknikleri Grafik Resim, Devlet Yayınları, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Ankara, 1986.
108. Onat, E., Mimarlık, Form ve Geometri, 2. Baskı, Yem yayın, İstanbul, 1995.
109. Tasarım (Mimarlık İç Mimarlık ve Görsel sanatlar Dergisi), 119, Mart 2002, s.58.
110. Art Decor, 82, Ocak 2000, s.97.
111. <http://ss.gnavi.co.jp/fl/search/index.php?id=en&n=10&p=14&sort=time&area=AREAA110&word=&ctgry=CTG> Kushiage Bar. 08 Aralık 004.
112. Art Decor, 35, Şubat 1996, s.56.
113. Art Decor, 73, Nisan 1999, s. 50.
114. Art Decor, 89, Ağustos 2000, s.67.
115. <http://www.napacoustics.com.hk/service/texaa04.htm> CDG Havaalanı, Paris. 16 Aralık 2004.
116. <http://www.istanbulrestaurants.com/redirect.php?id=702> 14 Temmuz 2005.
117. Anonim, Interior World 12 (Ticari Mekanlar Cafe, Restaurant, Magaza), Archiworld, Seul, Kore.

118. <http://www.padisahsofrasi.com/> Padişah sofrası. 11 Aralık 2004.
119. Anonim, Interior Best Collection (Restaurant), Archiworld, Seul, Kore.
120. Lowry, B., Sanatı Görmek, Çev: Yurtsever, N., Güvemli, Z, 1. Baskı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 1972.
121. Paul Klee: Çağdaş Sanat Kuramı, Çev: Mehmet Dünder, Dost Kitabevi Ankara
122. Güvener, A., Sanatın Anlamı, 1. Baskı, Turkuaz Yayınevi, Ankara, 1989.
123. Zevi, B., Mimariyi Görmeyi Öğrenmek, Çev: Divanlıoğlu, D., Birsen Yayınevi, İstanbul, 1990.
124. Tasarım (Mimarlık İç Mimarlık ve Görsel sanatlar Dergisi), 141 Mayıs 2004, s.144.
125. <http://www.michaelkeithdesign.com/> Miscellaneous Interiors / Girls Restaurant. 17 Aralık 2004.
126. Tasarım (Mimarlık İç Mimarlık ve Görsel sanatlar Dergisi), 142, Haziran 2004, s.51.
127. <http://www.i-gunler.com/Cibali/#Cibali%20Restaurant> Cibali Restaurant. 18 Aralık 2004.
128. Anonim, Interior World 06 (Ticari Mekanlar Cafe, Restaurant, Magaza), Archiworld, Seul, Kore.
129. Interior Design, October1988, s. 258.
130. <http://www.paat.ee/> Paat restoran. 11 Ekim 2005.
131. <http://www.terme-catez.si/en/druzba/> Terme Catez Restoran. 08 Ocak 2005.
132. Anonim, Interior World 19 (Ticari Mekanlar Cafe, Restaurant, Magaza), Archiworld, Seul, Kore.
133. Art Decor, 71, Şubat 1999, s. 34.
134. http://www.diningcity.com/bcn/rest.php?restaurant_ID=100 Lupino, C. Carne 33. 19 Aralık 2004.
135. Tasarım (Mimarlık İç Mimarlık ve Görsel sanatlar Dergisi), 138, Haziran 2004, s. 125.
136. http://www.kaptolska-klet.hr/rest_foto.html Kaptolska Klet Restoran Zagreb. 12 Ocak 2005.

137. <http://www.matsuya-art-works.co.jp/> Asia Cousin. 21. Aralık 2004.
138. Orhan, A., Yapıların Boyutsal-Biçimsel Özellikleri ile İnsan Sağlığı İlişkisi, Yüksel Lisans Tezi, Y.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2001.
139. Yakan, Ş., Mimari Form Oluşumuna Etki Eden, Girdiler ve Tarihsel Süreç İçinde Form Olgusunun İncelenmesi, Yüksel Lisans Tezi, Y.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1999.
140. Kotran, E., Modern ve Post Modern Mimarlığa Eleştirel Bir Bakış, Yapı, 111 (1991) 34-42.
141. Berk, N., Resim sanatının Estetiği, Sanat Çevresi, 288 (2002) 76-82.
142. Niesewand, N., Beazley, M., Contemporary Details, Octopus Publishing, London, 1999.
143. <http://www.adampolalinda.com/index.asp> Club Adampol & Alinda Dinlenme ve Konaklama Tesisleri. 22 Aralık 2004.
144. <http://www.hotel-turist.hr/pivnica.htm> Pivnica Raj. 28 Aralık 2004.
145. Art Decor, 87, Haziran 2000, s.71.
146. Art Decor, 64-65, Temmuz-Ağustos 1998, s. 61.
147. <http://www.bizbash.com/content/editorial/e786.asp> Hotel Restoran 14 Aralık 2004.
148. <http://nostalgry.ru/restaurant/> 10 Aralık 2004.
149. Art Decor, 93, Aralık 2000, s.106.
150. Art Decor, 62, Mayıs 1998, s. 50.
151. Art Decor, 72, Mart 1999, s. 43.
152. <http://www.sino.net/> 12 Aralık 2004.
153. Interior Design, September 1988, s. 239.
154. İnan, Ç., Soyut ve Somut Tasarım Olgusunda Anlatım Yöntemleri, Maltepe Üniversitesi Müh. Mim. Fak. Yayınları, 1998.
155. Kabaş, Ö., Aloş İçin, Doku, Dokun ve Form, Sanat Çevresi, 136, (1990), 4-7
156. Tunbiş, M., Peyzaj Tasarım Ders Notları, Y.T.Ü., İstanbul, 1984.
157. Berkmen, O., Peyzaj Planlamada Heykel ve Plastik Öğelerin Yeri ve Mekana

Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Y.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1996.

158. Art Decor, 59, Şubat1998, s. 34.
159. <http://www.restoransunce.co.yu/> Sunce Restoran. 12 Ocak 2005.
160. Art Decor, 63, Haziran 1998, s. 67.
161. <http://ss.gnavi.co.jp/fl/search/index.php?id=en&n=10&p=22&sort=time&area=AREA110&word=&ctgry=CTG100> 14 Aralık 2004.
162. <http://www.atlantishotel.info/turkce/index.html> Atlantis Hotel&Tatil Köyü Restoran. 07. Ocak 2005.
163. http://www.restaurant-interiors.com/eurocafe_portfolio.html Restaurant-interiors. 12 Ekim 2005.
164. <http://www.winecellarlosgatos.com/pictgallery.html> Winecellar. 05 Ocak 2005.
165. Anonim, Interior Best Collection (Commerce), Archiworld, Seul, Kore.
166. Çağlarca, S., Perspektif Resim ve Gölge Çizimi, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
167. <http://www.beyti.com.tr/salonlarimiz.htm> Beyti lokantası. 04 Ocak 2005.
168. <http://www.mouseplanet.com/tokyo/tdstour/tdstour38.htm> Disneyland - Tokyo. 13 Ocak 2005.
169. Tasarım (Mimarlık İç Mimarlık ve Görsel sanatlar Dergisi), 138, Ocak-Şubat 2004, s. 129.
170. <http://www.wiensteinandgavinos.com/eng/about.php> Wienstein Restoran. 21 Aralık 2005.
171. Ercan, M., N., Çalışma Yerlerinin ve Yaşam Ortamlarının Ergonomik Şekillendirilmelerinde Genel Prensipler, I. Ulusal Ergonomi Kongresi, İ.T.Ü., İstanbul, 1987, s. 74.
172. Vitruvius, P., Mimarlık Üzerine On Kitap, Çev: Güven, S., 3. Baskı, Şevki Vanlı Mimarlık Vakfı Yayınları, İstanbul, 1998.
173. Art Decor, 107, Şubat 2002, s. 41.
174. <http://ss.gnavi.co.jp/fl/search/index.php?id=en&n=10&p=11&sort=time&area=AREA110&word=&ctgry=CTG200> Le escalier. 27 Aralık 2004.
175. <http://ss.gnavi.co.jp/fl/search/index.php?id=en&n=10&p=23&sort=time&area=AREA110&word=&ctgry=CTG100> Charcoal Grilled Yakitori Shosuke, Shinjuku Minami-guchi. 23 Aralık 2004.

176. <http://www.coastnews.com/> California. 9 Aralık 2004.
177. <http://www.i-gunler.com/MareNostrum/> Mare Nostrum (Bizim Deniz). 25 Aralık 2004.
178. <http://www.gecce.com/pages/mekanlar.asp?Mekanid=561> Mirror - Kuruçeşme. 24 Aralık 2004.
179. Cimcoz, N., Mimari Biçimlendirmede Malzeme Açısından Doku ve Cepheler, Kuram ve Uygulama Mimari Biçimlendirmede Yüzey Ulusal Sempozyumu, Ekim 1999, Ankara, Bildiriler Kitabı, 373-381.
180. Uzunarslan, Ş., Yüzey Dokularının İşlevi, Kuram ve Uygulama Mimari Biçimlendirmede Yüzey Ulusal Sempozyumu, Ekim 1999, Ankara, Bildiriler Kitabı, 68-77.
181. Türkçe Sözlük, 2. Cilt, 8. Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1998.
182. Kalmık, E., Tabiatta ve Sanatta Doku - Texture, İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi, İstanbul.
183. Ağaryılmaz, İ., Mimarlıkta renk ve Doku, Yeterlilik Çalışması, Y.Ü. İstanbul, 1973.
184. Tüzcet, Ö., Form ve Doku – Texture, İstanbul, 1967.
185. Gürer, L., Temel Dizayn'da Görsel Algı, İ.T.Ü., İstanbul, 1970.
186. Palmer, F., Visual Awareness, London 1972.
187. Art Decor, 69, Aralık 1998, s.74.
188. Suzanne, T., Influential Interiors, Clarkson Potter, NewYork, 1999.
189. <http://www.timeoutdubai.com/> Chalet Restaurant 29 Aralık 2004.
190. <http://www.i-gunler.com/Yelken/#Yelken%20Restaurant%20Yeşilköy> Yelken Restaurant. 17 Ocak 2005.
191. Home Art, 25, Eylül 1997, s. 39.
192. <http://www.pinkshollywood.com/pgz/photos.htm> Pink's-USA. 26 Aralık 2004.
193. http://www.diningcity.com/bcn/rest.php?restaurant_ID=145 Oven, Ramon Turró 126. 02 Ocak 2005.
194. <http://www.albergolapoiana.it/ristorante.htm> 17 Ocak 2005.
195. <http://www.sistemia.it/domusmariae/camere.htm>-Siracusa – Italia Otel. 19 Aralık 2004.

196. Art Decor, 31, Ekim 1995, s. 34.
197. <http://www.thanasis.com/main.htm> Thanasis Olympus Restoran. 12 Aralık 2004.
198. Tasarım (Mimarlık İç Mimarlık ve Görsel sanatlar Dergisi), 139, Mart 2004, s. 53.
199. Berk, N., Resim Bilgisi, Varlık Yayınları, İstanbul, 1964.
200. Kamlık, E., Renklerin Armoni Sistemleri, Doktora Tezi, İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi, İstanbul, 1964.
201. Temizsoylu, N., Renk ve Resimde Renk Kullanımı, İstanbul, 1987.
202. Sirel, Ş., İç Mekanda Aydınlatma ve Renk, İç Mekan Düzenleme Bilim Dalı Konferansları, 1984, İstanbul, Yayın No: 4, 121-149.
203. Denel, B., Tasarım Üzerine Bir Deneme, ODTÜ Mimarlık Fakültesi, İstanbul, 1970.
204. Faulkner, W., F.A.I.A., Copyright by W. J. & Sons, inc, 1972.
205. Parramon, J., M., Resimde Renk ve Uygulanışı, Çev: Erduran, E., Remzi Kitabevi, 1997.
206. Derieus, M., Ftevenson, İ., Interior decorating, Greystone Press, New York, 1948.
207. Ergüven, M., Yoruma Doğru, Sanat: 4, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1992.
208. Mahnke, F., H., Color Environment & Human Response, VNR, USA, 1996.
209. Poore, J., Interior Color by Design, 1994.
210. http://www.i-gunler.com/Chinese_Unlimited/#Chinese%20Unlimited Chinese Unlimited. 09 Ocak 2005.
211. <http://www.i-gunler.com/Pinar/#Pinar%20Restaurant> Pinar Restaurant. 14 Ocak 2005.
212. Art Decor, 51, Haziran 1997, s.64.
213. <http://www.kleopatrainnhotel.com/foto.html> Şehzadebaşı. 14 Aralık 2004.
214. <http://www.city-pub.com/html/home.html> USA California. 10 Ocak 2005.
215. <http://www.parkerrobertsdesign.co.uk/>. Two new McDonald's High St. Restaurants. 17 Ocak 2005.

216. Escher, M. C., The Graphic Work, Taschen, Germany, 1989.
217. <http://www.gecce.com/pages/mezanlar.asp?Mekanid=1365> Pina Bistro Caddebostan. 15 Ocak 2005.
218. <http://www.souvlakiexpress.com/photos.html> Souvlaki Express Restoran - Toronto. 15 Aralık 2004.
219. <http://www.bentara.com/> USA Connecticut-Foodtype (New Haven). 19 Ocak 2005.
220. <http://www.karaf.com.tr/karaf.php> Karaf Restoran Ankara. 11 Ocak 2005.
221. <http://www.bluewatercafe.net/bluewater/> Blue Water Cafe - Kanada. 01 Aralık 2004.
222. Gibbert, F., Sculpture in the Landscape: 2, The Private Garden Landscape Design – February, s. 33-36.
223. Art Decor, 23, Şubat 1995, s. 33.
224. Malcom, D., C., Design Elements and Principles, USA, 1972.
225. Wöliflin, H., Sanat Tarihinin Temel Kavramları, Çev: Hayrullah Örs, H., Remzi Kitapevi, İstanbul 1985.
226. Art Decor, 103, Ekim 2001, s. 48.
227. <http://www.hok.hr/ug/detail.php?id=46> Restoran Klas Zagreb. 20 Ocak 2005.
228. <http://www.sogetsu.ru/restoran/1> 24 Aralık 2004.
229. Anonim, İç Mimari & Çevre Katalogu, T.M.M.O.B., İç Mimarlar Odası, 2003.
230. Tasarım, Hastaneler Sağlık Tesisleri, Tasarım Yayın Gurubu, 1. Baskı, 11 İstanbul, Aralık 2003, s. 8.
231. http://www.carmelcoffee.com/photo_gallery.html Carmelcoffee-USA California. 6 Ocak 2005.
232. <http://www.rlux.com> Restaurant - Claufoutis on Sunset Blv. Los Angeles. 28 Aralık 2005.
233. <http://www.tis-art.co.uk/> Wall - painting in L. Bruschini's Restaurant - Lavinio – Italy. 02 Ocak 2005.
234. http://www.oisii-net.co.jp/.../shukoh/1F_M.html Japon Cousin. 15 Ocak 2005.

235. Tasarım (Mimarlık İç Mimarlık ve Görsel sanatlar Dergisi), 137, Aralık 2003, s. 56.
236. <http://www.hotel-vega.ru/index.ru.html?nav=5> Hotel-Vega. 18 Ocak 2005.
237. Gürsoy,D., Yemek ve yemekçiliğin Evrimi, <http://www.yemekicmek.com/restorantarihrestoran.php> 14 temmuz 2005.
238. Michelson, W., Behavioural Research Methods in Environmental Design, Halsted Press, Pennsylvania 1975.
239. <http://www.hotel-cibalia.com/eng.php?kategorija=galerija.txt> Hotel Cibalia – Slovenya. 12 Ocak 2005.
240. <http://www.omahasteakhouse.com/Steaks-Charlotte> Omaha SteakHouse. 13 Ocak 2005.
241. <http://www.mckinnons.com/USA-Georgia-Atlanta>. 14 Ocak 2005.
242. Art Decor, 58, Ocak 1998, s. 53.
243. <http://www.suleyman-restaurant.com/Suleymanrestaurant> 10 Ekim 2005.
244. <http://www.wartmann.ch/neu/startseiteE.htm> Hotel Wartman- Swiss. 17 Ocak 2005.
245. Art Decor, 54, Eylül1997, s. 40.
246. <http://www.omahasteakhouse.com/Jacksonville> Omaha SteakHouse. 17 Aralık 2004.
247. Art Decor, 37, Nisan 1999, s. 71.
248. <http://www.roemerhof-hanau.de/Roemerhof-Otel-Restoran>. 13 Aralık 2004.
249. <http://www.hok.hr/ug/detail.php?id=250> Restoran Zlatna Potkova. 13 Ocak 2005.
250. Interior Design, November 1988, s.40.
251. <http://www.diningcity.com/ams/ingangb/en/index.html> İngang B Restoran. 18 Ocak 2005.
252. http://www.i-gunler.com/Corner_Cafe/#Corner%20Cafe%20+%20Bistro Corner Cafe + Bistro 10 Ekim 2005.
253. <http://www.arkitera.com/v1/proje/stmarychapel/hakkinda.htm> Rotterdam Saint Mary Şapeli. 13 Ekim 2005.
254. Art Decor, 66, Eylül 1998, s. 50.

255. <http://www.arterrarestaurant.com/photos.htm> Arterra Restoran-USA California. 15 Ocak 2005.
256. Art Decor, 86, Mayıs 2000, s. 81.
257. <http://www.origins-restaurant.co.nz/back.htm> Orinins Restoran&Bar-Yenizellanda. 17 Aralık 2005.
258. <http://www.mouseplanet.com/tokyo/tdstour/tdstour38.htm> Disneyland-Tokyo American Cousine. 23 Aralık 2004.
259. [http://ss.gnavi.co.jp/fl/search/index.php?id=en&n=10&p=3&sort=time&area=AR EAL2132&word=Wa-shoku • China](http://ss.gnavi.co.jp/fl/search/index.php?id=en&n=10&p=3&sort=time&area=AR EAL2132&word=Wa-shoku%20China) haruno. 22 Aralık 2004.
260. Tasarım (Mimarlık İç Mimarlık ve Görsel sanatlar Dergisi), 141, Mayıs 2004, s. 144.
261. [www.lesamis.com.sg/ Canteen_ Interior](http://www.lesamis.com.sg/Canteen_Interior). 16 Ocak 2005.
262. Art Decor, 82, İstanbul Ocak2000, s. 47.
263. Home Art, 2, Ekim 1995, s. 116.
264. Home Art, 2, Ekim 1995, s. 114.
265. <http://www.diveprovo.com/restaurants.html> 21 North. 14 Ocak 2005.
266. <http://www.istanbulrestaurants.com/detail.php?id=675> Rio Land –Bostancı. 14 Temmuz 2005.
267. http://www.i-gunler.com/A_Plus/#A%20Plus A Plus- Şişli. 17 Aralık 2004.
268. <http://www.i-gunler.com/Lakerda/#Lakerda%20Balık%20Restaurant> Lakerda Balık Restaurant. 03 Ocak 2005.
269. <http://www.kuklakebab.com/> Kukla Kebap Salonu. 10 Ekim 2005.
270. <http://Interior Design>, October 1988, s. 226.
271. <http://www.tdinteriors.com> North Miami, Florida. 06 Ocak 2005.
272. <http://sushiinn.tripod.com/> Sushiinn Restoran. 07 Ocak 2005.
273. <http://www.aulac.com/> USA California-Foodtype (Vegetarian). 13 Aralık 2004.
274. <http://www.mandarinbuffet.com/gallery.html> Mandarin Restoran. 21 Ocak 2005.
275. www.ottawaentertainment.ca/ Moroccan specialties. 14 Ocak 2005.

276. <http://www.diningcity.com/ams/plancius/> Plancius Restoran-Nedherland-Amsterdam. 10 Ocak 2005.
277. http://www.flyingfish.co.nz/australia_photo_library202/restaurant_interiors1.php Avusturalya- Restoran & Cafe. 10 Ekim 2005.

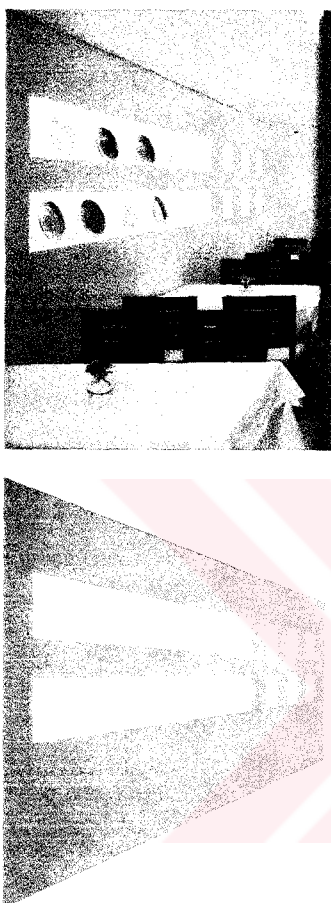

6. EKLER

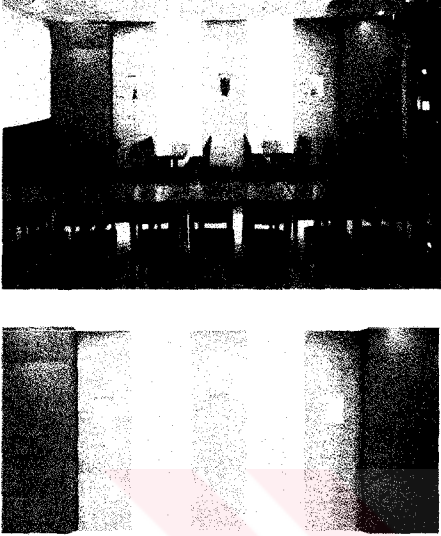
- Elli adet odak yüzeyinin ayrı ayrı yararsal (pragmatic) ve dizimsel (syntactic) analizleri
- Yüzeyin amaçlarının, odak yüzeyi örneklerindeki yoğunluk dağılımı
- Odak yüzeyinin, amaçlarına göre dizimsel özelliklerine ait yoğunluk grafikleri
- Analiz edilen elli adet odak yüzeyine ait yoğunluk grafiği
- Analiz edilen elli adet odak yüzeyine ait ana dağılım tablosu

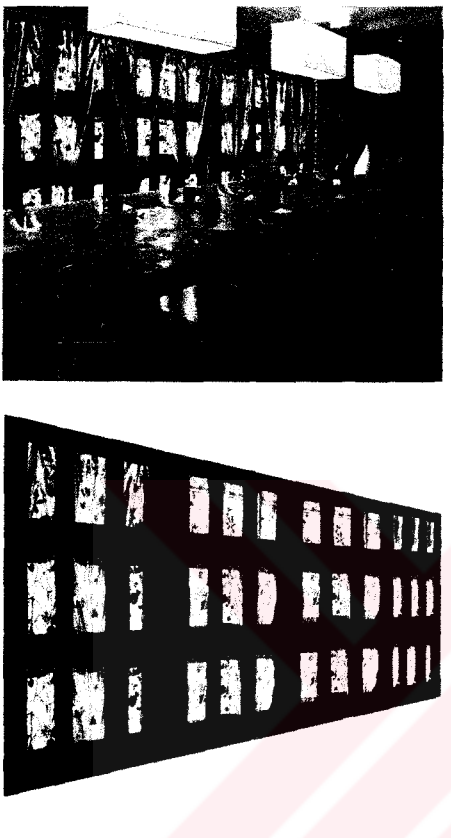
Ek Tablo 1. On Air Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 1	On Air	
<p>Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi</p>		
		
<p>Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması</p>		
<p>A. Konstrüktif Özelliklerine Göre</p>		
İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey	
	Kabartma Yüzey	
	Ekleme Yüzey	
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey
		Yarı B. (Nişli) Yüzey
	Karma	
Pano Yüzey	Düz Yüzey	
	Kabartma Yüzey	
	Ekleme Yüzey	
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey
		Yarı B. (Nişli) Yüzey
	Karma	
Sabit Yüzey	Düz Yüzey	
	Kabartma Yüzey	
	Ekleme Yüzey	
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey
		Yarı B. (Nişli) Yüzey
	Karma	
<p>B. Hareket Özelliklerine Göre</p>		
İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey	
	Kırıklı Yüzey	
	Parçalı Yüzey	
	Eğri Yüzey	
	Eğimli Yüzey	
	Karma	
Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	
	Kırıklı Yüzey	
	Parçalı Yüzey	
	Eğri Yüzey	
	Eğimli Yüzey	
	Karma	
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	
	Kırıklı Yüzey	
	Parçalı Yüzey	
	Eğri Yüzey	
	Eğimli Yüzey	
	Karma	
<p>C. Şekil-Zemin Bağlıtlarına Göre</p>		
İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
		Karmaşık Zemin
		Üç Boyutlu Zemin
Pano Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin
		Karmaşık Zemin
		Üç Boyutlu Zemin
Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
		Karmaşık Zemin
		Üç Boyutlu Zemin
<p>Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması</p>		
Sergi / Teşhir		
Örtme / gizleme (Kamuflaj)		
Yönlendirme		
Ayırma / Bölme		
Birleştirme		
Sınırlama / Belirleme		
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma		
Süreklilik / Akıcılık yaratma		
Farklılık / Ekstrem etki yaratma		
Hareket (Dinamizm) yaratma		
Dinlendirme		
Sürpriz yapma / Şaşırtma		
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz		
Dikkat çekme / İlgi yaratma		
Geleneksel		
Çağdaş		

Ek Tablo 4. T.Base Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüze - 2		T.Base			
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması			
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre			
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
			Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey Yarı B. (Nişli) Yüzey	
		Pano Yüzey	Karma		
			Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
		Sabit Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey Yarı B. (Nişli) Yüzey	
			Karma		
			Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
		B. Hareket Özelliklerine Göre			
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey		
Kırıklı Yüzey					
Parçalı Yüzey					
Eğri Yüzey					
Eğimli Yüzey					
Pano Yüzey	Karma				
	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
	Eğri Yüzey				
Sabit Yüzey	Eğimli Yüzey				
	Karma				
	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması					
Sergi / Teşhir					
Örtme / gizleme (Kamuflej)					
Yönlendirme					
Ayırma / Bölme					
Birleştirme					
Sınırlama / Belirleme					
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma					
Süreklilik / Akıcılık yaratma					
Farklılık / Ekstrem etki yaratma					
Hareket (Dinamizm) yaratma					
Dinlendirme					
Sürpriz yapma / Şaşırtma					
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz					
Dikkat çekme / İlgi yaratma					
Geleneksel					
Çağdaş					
		C. Şekil-Zemin Bağlıtlarına Göre			
İkincil Y. (Giydirme)	Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin Karmaşık Zemin Üç Boyutlu Zemin		
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey			
		Yüzey			
Pano Yüzey	Yüzey	Yüzey	Basit Zemin Karmaşık Zemin Üç Boyutlu Zemin		
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey			
		Yüzey			
Sabit Yüzey	Yüzey	Yüzey	Basit Zemin Karmaşık Zemin Üç Boyutlu Zemin		
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey			
		Yüzey			

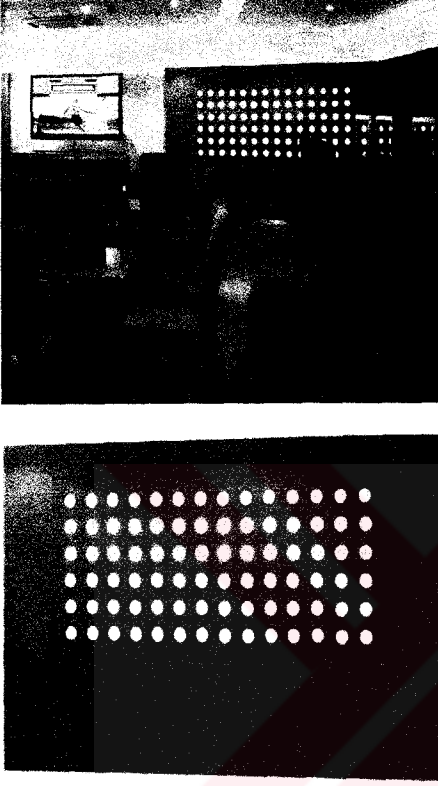
Ek Tablo 7. After The Rain Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 3		After The Rain			
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması			
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre			
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
			Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey Yarı B. (Nişli) Yüzey	
		Pano Yüzey	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
			Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey Yarı B. (Nişli) Yüzey	
		Sabit Yüzey	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
			Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey Yarı B. (Nişli) Yüzey	
				B. Hareket Özelliklerine Göre	
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey		
Kırıklı Yüzey					
Parçalı Yüzey					
Eğri Yüzey					
Eğimli Yüzey					
Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		C. Şekil-Zemin Bağüntularına Göre			
Sergi / Teşhir		İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
Örtme / gizleme (Kamuflej)			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
Yönlendirme				Üç Boyutlu Zemin	
Ayırma / Bölme					
Birleştirme					
Sınırlama / Belirleme		Pano Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
Süreklilik / Akıcılık yaratma				Üç Boyutlu Zemin	
Farklılık / Ekstrem etki yaratma					
Hareket (Dinamizm) yaratma					
Dinlendirme		Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
Sürpriz yapma / Şaşırtma			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz				Üç Boyutlu Zemin	
Dikkat çekme / İlgi yaratma					
Geleneksel					
Çağdaş					

Ek Tablo 10. Cream Bar Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüze - 4		Cream Bar		
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüze		Odak Yüzeinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüze	
			Kabartma Yüze	
			Ekleme Yüze	
			Boşluklu Yüze	Tam B. Yüze
			Yüze	Yarı B. (Nişli) Yüze
		Pano Yüze	Karma	
			Düz Yüze	
			Kabartma Yüze	
			Ekleme Yüze	
			Boşluklu Yüze	Tam B. Yüze
		Sabit Yüze	Yüze	Yarı B. (Nişli) Yüze
			Karma	
			Düz Yüze	
			Kabartma Yüze	
Ekleme Yüze				
		B. Hareket Özelliklerine Göre		
İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüze			
	Kırıklı Yüze			
	Parçalı Yüze			
	Eğri Yüze			
	Eğimli Yüze			
Pano Yüze	Karma			
	Düz (Düzlem) Yüze			
	Kırıklı Yüze			
	Parçalı Yüze			
	Eğri Yüze			
Sabit Yüze	Eğimli Yüze			
	Karma			
	Düz (Düzlem) Yüze			
	Kırıklı Yüze			
	Parçalı Yüze			
Odak Yüzeinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması				
Sergi / Teşhir				
Örtme / gizleme (Kamuflej)				
Yönlendirme				
Ayırma / Bölme				
Birleştirme				
Sınırlama / Belirleme				
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma				
Süreklilik / Akıcılık yaratma				
Farklılık / Ekstrem etki yaratma				
Hareket (Dinamizm) yaratma				
Dinlendirme				
Sürpriz yapma / Şaşırtma				
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz				
Dikkat çekme / İlgi yaratma				
Geleneksel				
Çağdaş				
		C. Şekil-Zemin Bağuntlarına Göre		
İkincil Y. (Giydirme)	Yüze	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Basit Zemin	
			Karmaşık Zemin	
			Üç Boyutlu Zemin	
Pano Yüze	Yüze	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze	Basit Zemin	
			Karmaşık Zemin	
			Üç Boyutlu Zemin	
Sabit Yüze	Yüze	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Basit Zemin	
			Karmaşık Zemin	
			Üç Boyutlu Zemin	
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze		

Ek Tablo 13. Game Cafe Jumanji Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 5		Game Cafe Jumanji			
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması			
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre			
	İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey			
		Kabartma Yüzey			
		Ekleme Yüzey			
	Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey		
			Yarı B. (Nişli) Yüzey		
		Karma			
	Sabit Yüzey	Düz Yüzey			
		Kabartma Yüzey			
		Ekleme Yüzey			
	İkincil Y. (Giydirme)	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey		
			Yarı B. (Nişli) Yüzey		
		Karma			
Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
Sabit Yüzey	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
Pano Yüzey	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
İkincil Y. (Giydirme)	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
Sabit Yüzey	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		C. Şekil-Zemin Bağlıtlarına Göre			
		İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
				Karmaşık Zemin	
				Üç Boyutlu Zemin	
		Pano Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey		
			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
				Karmaşık Zemin	
		Sabit Yüzey		Üç Boyutlu Zemin	
			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey		
			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
			Karmaşık Zemin		
			Üç Boyutlu Zemin		
Yönlendirme					
Ayırma / Bölme					
Birleştirme					
Sınırlama / Belirleme					
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma					
Süreklilik / Akıcılık yaratma					
Farklılık / Ekstrem etki yaratma					
Hareket (Dinamizm) yaratma					
Dinlendirme					
Sürpriz yapma / Şaşırtma					
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz					
Dikkat çekme / İlgi yaratma					
Geleneksel					
Çağdaş					

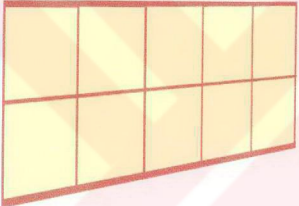
Ek Tablo 16. Swing Bar Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüze - 6		Swing Bar		
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey	
			Kabartma Yüzey	
			Ekleme Yüzey	
			Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey
			Yarı B. (Nişli) Yüzey	
		Pano Yüzey	Karma	
			Düz Yüzey	
			Kabartma Yüzey	
			Ekleme Yüzey	
			Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey
		Sabit Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
			Karma	
			Düz Yüzey	
			Kabartma Yüzey	
Ekleme Yüzey				
B. Hareket Özelliklerine Göre				
İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
	Eğri Yüzey			
	Eğimli Yüzey			
Pano Yüzey	Karma			
	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
	Eğri Yüzey			
Sabit Yüzey	Eğimli Yüzey			
	Karma			
	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması				
Sergi / Teşhir				
Örtme / gizleme (Kamuflej)				
Yönlendirme				
Ayırma / Bölme				
Birleştirme				
Sınırlama / Belirleme				
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma				
Süreklilik / Akıcılık yaratma				
Farklılık / Ekstrem etki yaratma				
Hareket (Dinamizm) yaratma				
Dinlendirme				
Sürpriz yapma / Şaşırtma				
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz				
Dikkat çekme / İlgi yaratma				
Geleneksel				
Çağdaş				
		C. Şekil-Zemin Bağlıtlarına Göre		
İkincil Y. (Giydirme)	(Zemin Etkili) Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı	Basit Zemin	
			Karmaşık Zemin	
	Pano Yüzey	(Zemin Etkili) Yüzey		Üç Boyutlu Zemin
			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	
		Sabit Yüzey	(Zemin Etkili) Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı
	Karmaşık Zemin			
			Üç Boyutlu Zemin	
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey		
		Yüzeysel Anlatımlı	Basit Zemin	
		(Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
		Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey		

Ek Tablo 19. Swing Bar Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 7		Swing Bar		
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
	İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey		
		Kabartma Yüzey		
		Ekleme Yüzey		
	Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
		Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
		Karma		
	Sabit Yüzey	Düz Yüzey		
		Kabartma Yüzey		
		Ekleme Yüzey		
	İkincil Y. (Giydirme)	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
		Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
		Karma		
		B. Hareket Özelliklerine Göre		
İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
Pano Yüzey	Eğri Yüzey			
	Eğimli Yüzey			
	Karma			
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		İkincil Y. (Giydirme)	Eğri Yüzey	
Sergi / Teşhir			Eğimli Yüzey	
Örtme / gizleme (Kamuflej)			Karma	
Yönlendirme		Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	
Ayırma / Bölme			Kırıklı Yüzey	
Birleştirme			Parçalı Yüzey	
Sınırlama / Belirleme		Sabit Yüzey	Eğri Yüzey	
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma			Eğimli Yüzey	
Süreklilik / Akıcılık yaratma			Karma	
Farklılık / Ekstrem etki yaratma		C. Şekil-Zemin Bağlıtlarına Göre		
Hareket (Dinamizm) yaratma		İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
Dinlendirme			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
Sürpriz yapma / Şaşırtma			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz		Pano Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin
Dikkat çekme / İlgi yaratma			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
Geleneksel			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
Çağdaş		Sabit Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	

Ek Tablo 22. Akebono Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 8		Akebono		
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi 		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey			
	Kabartma Yüzey			
	Ekleme Yüzey			
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey		
		Yarı B. (Nişli) Yüzey		
	Karma			
	Pano Yüzey	Düz Yüzey		
		Kabartma Yüzey		
		Ekleme Yüzey		
Boşluklu Yüzey		Tam B. Yüzey		
		Yarı B. (Nişli) Yüzey		
Sabit Yüzey	Düz Yüzey			
	Kabartma Yüzey			
	Ekleme Yüzey			
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey		
		Yarı B. (Nişli) Yüzey		
		B. Hareket Özelliklerine Göre		
İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
	Eğri Yüzey			
	Eğimli Yüzey			
	Karma			
Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
	Eğri Yüzey			
	Eğimli Yüzey			
	Karma			
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
	Eğri Yüzey			
	Eğimli Yüzey			
	Karma			
		C. Şekil-Zemin Bağlantılarına Göre		
İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin		
		Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey			
Pano Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin		
		Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey			
Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin		
		Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey			

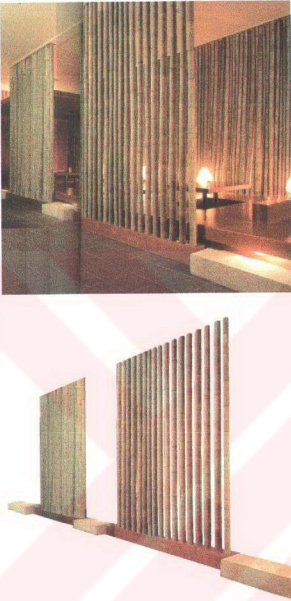
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması

Sergi / Teşhir	
Örtme / gizleme (Kamuflej)	
Yönlendirme	
Ayırma / Bölme	
Birleştirme	
Sınırlama / Belirleme	
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma	
Sürekli / Akıcılık yaratma	
Farklılık / Ekstrem etki yaratma	
Hareket (Dinamizm) yaratma	
Dinlendirme	
Sürpriz yapma / Şaşırtma	
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz	
Dikkat çekme / İlgi yaratma	
Geleneksel	
Çağdaş	

Ek Tablo 25. Beber Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüze - 9		Beber				
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması				
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre				
		İkincil Y. (Givdirme)	Düz Yüze			
			Kabartma Yüze			
			Ekleme Yüze			
		Pano Yüze	Boşluklu Yüze	Tam B. Yüze		
			Yüze	Yarı B. (Nişli) Yüze		
			Karma			
		Sabit Yüze	Düz Yüze			
			Kabartma Yüze			
			Ekleme Yüze			
		B. Hareket Özelliklerine Göre		İkincil Y. (Givdirme)	Düz (Düzlem) Yüze	
					Kırıklı Yüze	
					Parçalı Yüze	
Pano Yüze	Eğri Yüze					
	Eğimli Yüze					
	Karma					
Sabit Yüze	Düz (Düzlem) Yüze					
	Kırıklı Yüze					
	Parçalı Yüze					
C. Şekil-Zemin Bağınılarına Göre				İkincil Y. (Givdirme)	Düz (Düzlem) Yüze	
					Kırıklı Yüze	
					Parçalı Yüze	
		Pano Yüze	Eğri Yüze			
			Eğimli Yüze			
			Karma			
		Sabit Yüze	Düz (Düzlem) Yüze			
			Kırıklı Yüze			
			Parçalı Yüze			
		Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		İkincil Y. (Givdirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Basit Zemin
					Yüzeysel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze	Karmaşık Zemin
					Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Üç Boyutlu Zemin
Pano Yüze	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze			Basit Zemin		
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze			Karmaşık Zemin		
	Yüzeysel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze			Üç Boyutlu Zemin		
Sabit Yüze	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze			Basit Zemin		
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze			Karmaşık Zemin		
	Yüzeysel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze			Üç Boyutlu Zemin		
Sergi / Teşhir						
Örtme / gizleme (Kamufraj)						
Yönlendirme						
Ayrırma / Bölme						
Birleştirme						
Sınırlama / Belirleme						
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma						
Süreklilik / Akıcılık yaratma						
Farklılık / Ekstrem etki yaratma						
Hareket (Dinamizm) yaratma						
Dinlendirme						
Sürpriz yapma / Şaşırtma						
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz						
Dikkat çekme / İlgi yaratma						
Geleneksel						
Çağdaş						

Ek Tablo 28. Dabi Dabi Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 10		Dabi Dabi		
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey	
			Kabartma Yüzey	
			Ekleme Yüzey	
			Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey
				Yarı B. (Nişli) Yüzey
		Pano Yüzey	Karma	
			Düz Yüzey	
			Kabartma Yüzey	
			Ekleme Yüzey	
			Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey
		Sabit Yüzey	Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey
			Karma	
			Düz Yüzey	
			Kabartma Yüzey	
Ekleme Yüzey				
		B. Hareket Özelliklerine Göre		
İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
	Eğri Yüzey			
	Eğimli Yüzey			
Pano Yüzey	Karma			
	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
	Eğri Yüzey			
Sabit Yüzey	Eğimli Yüzey			
	Karma			
	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
		C. Şekil-Zemin Bağıntlarına Göre		
İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin		
		Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey			
	Pano Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
		Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey				
Sabit Yüzey		Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
		Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey			
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması				
Sergi / Teşhir				
Örtme / gizleme (Kamuflej)				
Yönlendirme				
Ayırma / Bölme				
Birleştirme				
Sınırlama / Belirleme				
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma				
Süreklilik / Akıcılık yaratma				
Farklılık / Ekstrem etki yaratma				
Hareket (Dinamizm) yaratma				
Dinlendirme				
Sürpriz yapma / Şaşırtma				
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz				
Dikkat çekme / İlgi yaratma				
Geleneksel				
Çağdaş				

Ek Tablo 31. Kokage Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüze - 11		Kokage			
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması			
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre			
	İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey			
		Kabartma Yüzey			
		Ekleme Yüzey			
	Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey		
			Yarı B. (Nişli) Yüzey		
		Karma			
	Sabit Yüzey	Düz Yüzey			
		Kabartma Yüzey			
		Ekleme Yüzey			
	İkincil Y. (Giydirme)	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey		
			Yarı B. (Nişli) Yüzey		
		Karma			
	Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey			
		Kırıklı Yüzey			
		Parçalı Yüzey			
Sabit Yüzey	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
Pano Yüzey	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
İkincil Y. (Giydirme)	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
Sabit Yüzey	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		C. Şekil-Zemin Bağıntlarına Göre			
Sergi / Teşhir		İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili)	Basit Zemin	
Örtme / gizleme (Kamuflaj)			Yüzey	Karmaşık Zemin	
Yönlendirme			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
Ayırma / Bölme		Pano Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili)	Basit Zemin	
Birleştirme			Yüzey	Karmaşık Zemin	
Sınırlama / Belirleme			Üç Boyutlu Zemin		
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma		Sabit Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
Süreklilik / Akıcılık yaratma			Yüzey	Karmaşık Zemin	
Farklılık / Ekstrem etki yaratma			Üç Boyutlu Zemin		
Hareket (Dinamizm) yaratma		İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili)	Basit Zemin	
Dinlendirme			Yüzey	Karmaşık Zemin	
Sürpriz yapma / Şaşırtma			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz		Pano Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili)	Basit Zemin	
Dikkat çekme / İlgi yaratma			Yüzey	Karmaşık Zemin	
Geleneksel			Üç Boyutlu Zemin		
Çağdaş		Sabit Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey		

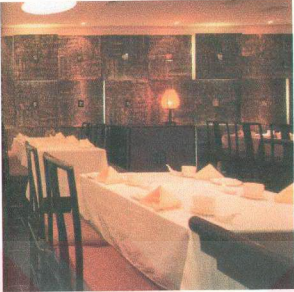
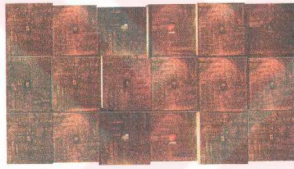
Ek Tablo 37. Caffè Themselves Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 13		Caffe Themselves		
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
	İkinci Y. (Giydirme)	Düz Yüzey		
		Kabartma Yüzey		
		Ekleme Yüzey		
	Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
			Yarı B. (Nişli) Yüzey	
		Karma		
		Düz Yüzey		
		Kabartma Yüzey		
	Sabit Yüzey	Ekleme Yüzey		
		Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
			Yarı B. (Nişli) Yüzey	
		Karma		
Düz Yüzey				
		B. Hareket Özelliklerine Göre		
İkinci Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
	Eğri Yüzey			
	Eğimli Yüzey			
	Karma			
Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
	Eğri Yüzey			
	Eğimli Yüzey			
	Karma			
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
	Eğri Yüzey			
	Eğimli Yüzey			
		C. Şekil-Zemin Bağıntlarına Göre		
İkinci Y. (Giydirme)	Yüzyesal Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin		
		Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
Pano Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin		
	Yüzyesal Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
Sabit Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin		
	Yüzyesal Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması				
Sergi / Teşhir				
Örtme / gizleme (Kamuflej)				
Yönlendirme				
Ayırma / Bölme				
Birleştirme				
Sınırlama / Belirleme				
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma				
Süreklilik / Akıcılık yaratma				
Farklılık / Ekstrem etki yaratma				
Hareket (Dinamizm) yaratma				
Dinlendirme				
Sürpriz yapma / Şaşırtma				
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz				
Dikkat çekme / İlgi yaratma				
Geleneksel				
Çağdaş				

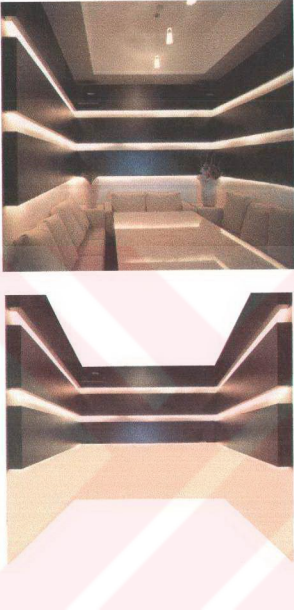
Ek Tablo 40. Cheong Ho Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 14		Cheong Ho		
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
	İkincil Y. (Givdirme)	Düz Yüzey		
		Kabartma Yüzey		
		Ekleme Yüzey		
	Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
			Yarı B. (Nişli) Yüzey	
		Karma		
	Sabit Yüzey	Düz Yüzey		
		Kabartma Yüzey		
		Ekleme Yüzey		
		Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
		Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
		Karma		
		B. Hareket Özelliklerine Göre		
İkincil Y. (Givdirme)	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
	Eğri Yüzey			
	Eğimli Yüzey			
			Karma	
	Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey		
		Kırıklı Yüzey		
		Parçalı Yüzey		
Sabit Yüzey	Eğri Yüzey			
	Eğimli Yüzey			
	Karma			
		Düz (Düzlem) Yüzey		
		Kırıklı Yüzey		
		Parçalı Yüzey		
		Eğri Yüzey		
		Eğimli Yüzey		
		Karma		
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		C. Şekil-Zemin Bağlantılarına Göre		
Sergi / Teşhir		İkincil Y. (Givdirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili)	Basit Zemin
Örtme / gizleme (Kamuflej)			Yüzey	Karmaşık Zemin
Yönlendirme			Yüzeysel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
Ayırma / Bölme		Pano Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Zemin Etkili)	Basit Zemin
Birleştirme			Yüzey	Karmaşık Zemin
Sınırlama / Belirleme			Üç Boyutlu Zemin	
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma		Sabit Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Zemin Etkili)	Basit Zemin
Süreklilik / Akıcılık yaratma			Yüzeysel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
Farklılık / Ekstrem etki yaratma			Üç Boyutlu Zemin	
Hareket (Dinamizm) yaratma		Sabit Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Zemin Etkili)	Basit Zemin
Dinlendirme			Yüzeysel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
Sürpriz yapma / Şaşırtma			Üç Boyutlu Zemin	
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz		Sabit Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Zemin Etkili)	Basit Zemin
Dikkat çekme / İlgi yaratma			Yüzeysel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
Geleneksel			Üç Boyutlu Zemin	
Çağdaş		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey		

Ek Tablo 43. Chew Young Roo Songpa Branch Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

YüzeY - 15		Chew Young Roo Songpa Branch		
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak YüzeYi 		Odak YüzeYinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
	İkincil Y. (Giydirme)	Düz YüzeY		
		Kabartma YüzeY		
		Ekleme YüzeY		
	Pano YüzeY	Boşluklu YüzeY	Tam B. YüzeY	
		YüzeY	Yarı B. (Nişli) YüzeY	
		Karma		
		Düz YüzeY		
		Kabartma YüzeY		
	Sabit YüzeY	Ekleme YüzeY		
		Boşluklu YüzeY	Tam B. YüzeY	
		YüzeY	Yarı B. (Nişli) YüzeY	
		Karma		
		Düz (Düzlem) YüzeY		
			B. Hareket Özelliklerine Göre	
	İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) YüzeY		
Kırıklı YüzeY				
Parçalı YüzeY				
Eğri YüzeY				
Eğimli YüzeY				
Karma				
Pano YüzeY	Düz (Düzlem) YüzeY			
	Kırıklı YüzeY			
	Parçalı YüzeY			
	Eğri YüzeY			
	Eğimli YüzeY			
	Karma			
Sabit YüzeY	Düz (Düzlem) YüzeY			
	Kırıklı YüzeY			
	Parçalı YüzeY			
	Eğri YüzeY			
	Eğimli YüzeY			
		C. Şekil-Zemin Bağınıtlarına Göre		
İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) YüzeY	Basit Zemin		
		Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
Pano YüzeY	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) YüzeY	Basit Zemin		
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) YüzeY	Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
Sabit YüzeY	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) YüzeY	Basit Zemin		
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) YüzeY	Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
Odak YüzeYinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması				
Sergi / Teşhir				
Örtme / gizleme (Kamuflej)				
Yönlendirme				
Ayırma / Bölme				
Birleştirme				
Sınırlama / Belirleme				
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma				
Süreklilik / Akıcılık yaratma				
Farklılık / Ekstrem etki yaratma				
Hareket (Dinamizm) yaratma				
Dinlendirme				
Sürpriz yapma / Şaşırtma				
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz				
Dikkat çekme / İlgi yaratma				
Geleneksel				
Çağdaş				

Ek Tablo 46. Sixst Avenue Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 16		Sixst Avenue		
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
		İkinci Y. (Giydirme)	Düz Yüzey	
			Kabartma Yüzey	
			Ekleme Yüzey	
			Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey
			Yarı B. (Nişli) Yüzey	
		Pano Yüzey	Karma	
			Düz Yüzey	
			Kabartma Yüzey	
			Ekleme Yüzey	
			Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey
		Sabit Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
Karma				
Düz Yüzey				
Kabartma Yüzey				
Ekleme Yüzey				
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması Sergi / Teşhir Örtme / gizleme (Kamuflaj) Yönlendirme Ayırma / Bölme Birleştirme Sınırlama / Belirleme Derinlik yaratma / Boyut kazandırma Süreklilik / Akıcılık yaratma Farklılık / Ekstrem etki yaratma Hareket (Dinamizm) yaratma Dinlendirme Sürpriz yapma / Şaşırtma Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz Dikkat çekme / İlgi yaratma Geleneksel Çağdaş		B. Hareket Özelliklerine Göre		
		İkinci Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey	
			Kırıklı Yüzey	
			Parçalı Yüzey	
			Eğri Yüzey	
			Eğimli Yüzey	
		Pano Yüzey	Karma	
			Düz (Düzlem) Yüzey	
			Kırıklı Yüzey	
			Parçalı Yüzey	
			Eğri Yüzey	
		Sabit Yüzey	Eğimli Yüzey	
Karma				
Düz (Düzlem) Yüzey				
Kırıklı Yüzey				
Parçalı Yüzey				
C. Şekil-Zemin Bağıntlarına Göre		C. Şekil-Zemin Bağıntlarına Göre		
		İkinci Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin
			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
		Pano Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin
			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
		Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin			

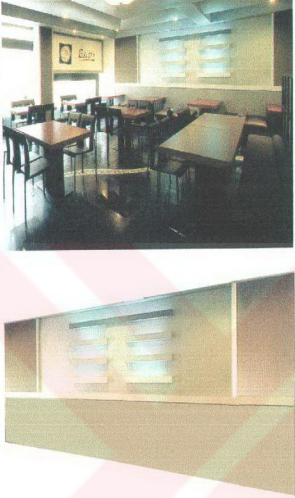
Ek Tablo 49. Venice Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 17		Venice			
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması			
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre			
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
		Pano Yüzey	Boşluklu	Tam B. Yüzey	
			Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
			Karma		
		Sabit Yüzey	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
		B. Hareket Özelliklerine Göre			
İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
Pano Yüzey	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		C. Şekil-Zemin Bağntılarına Göre			
Sergi / Teşhir		İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili)	Basit Zemin	
Örtme / gizleme (Kamuflaj)			Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
Yönlendirme			Hacimsel Anlatımlı	(Şekil Etkili) Yüzey	
Ayırma / Bölme		Pano Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili)	Basit Zemin	
Birleştirme			Yüzey	Karmaşık Zemin	
Sınırlama / Belirleme			Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma		Sabit Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey		
Süreklilik / Akıcılık yaratma			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili)	Basit Zemin	
Farklılık / Ekstrem etki yaratma			Yüzey	Karmaşık Zemin	
Hareket (Dinamizm) yaratma			Üç Boyutlu Zemin		
Dinlendirme			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey		
Sürpriz yapma / Şaşırtma			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili)	Basit Zemin	
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz			Yüzey	Karmaşık Zemin	
Dikkat çekme / İlgi yaratma			Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
Geleneksel			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey		
Çağdaş					

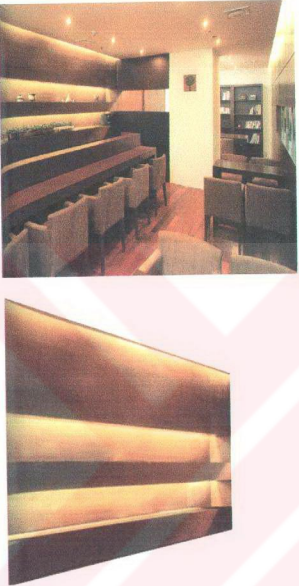
Ek Tablo 52. Abaka / Hollys Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 18		Abaka / Hollys		
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
	İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey		
		Kabartma Yüzey		
		Ekleme Yüzey		
	Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
			Yarı B. (Nişli) Yüzey	
		Karma		
	Sabit Yüzey	Düz Yüzey		
		Kabartma Yüzey		
		Ekleme Yüzey		
İkincil Y. (Giydirme)	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey		
		Yarı B. (Nişli) Yüzey		
	Karma			
		B. Hareket Özelliklerine Göre		
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması	İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey		
		Kırıklı Yüzey		
		Parçalı Yüzey		
	Pano Yüzey	Eğri Yüzey		
		Eğimli Yüzey		
		Karma		
	Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey		
		Kırıklı Yüzey		
		Parçalı Yüzey		
İkincil Y. (Giydirme)	Eğri Yüzey			
	Eğimli Yüzey			
	Karma			
		C. Şekil-Zemin Bağıntlarına Göre		
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması	İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
			Karmaşık Zemin	
			Üç Boyutlu Zemin	
	Pano Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey		
		Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
			Karmaşık Zemin	
	Sabit Yüzey		Üç Boyutlu Zemin	
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey		
		Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
İkincil Y. (Giydirme)		Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey			
Sergi / Teşhir				
Örtme / gizleme (Kamuflaj)				
Yönlendirme				
Ayrırma / Bölme				
Birleştirme				
Sınırlama / Belirleme				
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma				
Süreklilik / Akıcılık yaratma				
Farklılık / Ekstrem etki yaratma				
Hareket (Dinamizm) yaratma				
Dinlendirme				
Sürpriz yapma / Şaşırtma				
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz				
Dikkat çekme / İlgi yaratma				
Geleneksel				
Çağdaş				

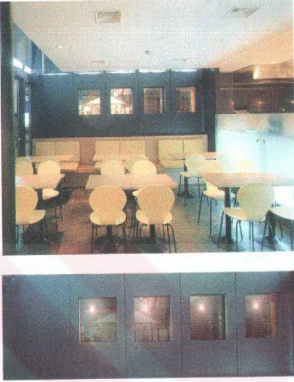
Ek Tablo 55. Ebisu Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 19		Ebisu			
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması			
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre			
		İkinci Y. (Giydirme)	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
		Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
				Yarı B. (Nişli) Yüzey	
			Karma		
			Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
		Sabit Yüzey	Ekleme Yüzey		
Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey				
	Yarı B. (Nişli) Yüzey				
Karma					
Düz Yüzey					
B. Hareket Özelliklerine Göre					
İkinci Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		C. Şekil-Zemin Bağıntlarına Göre			
Sergi / Teşhir		İkinci Y. (Giydirme)	Yüzyesal Anlatımlı (Zemin Etkili)	Basit Zemin	
Örtme / gizleme (Kamuflaj)			Yüzey	Karmaşık Zemin	
Yönlendirme			Yüzyesal Anlatımlı	Üç Boyutlu Zemin	
Ayırma / Bölme		Pano Yüzey	Hacimsel Anlatımlı	(Şekil Etkili) Yüzey	
Birleştirme			Yüzyesal Anlatımlı (Zemin Etkili)	Basit Zemin	
Sınırlama / Belirleme			Yüzey	Karmaşık Zemin	
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma		Sabit Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Zemin Etkili)	Üç Boyutlu Zemin	
Süreklilik / Akıcılık yaratma			Yüzey	Karmaşık Zemin	
Farklılık / Ekstrem etki yaratma			Hacimsel Anlatımlı	(Şekil Etkili) Yüzey	
Farklılık / Ekstrem etki yaratma		Sabit Yüzey	Yüzyesal Anlatımlı (Zemin Etkili)	Basit Zemin	
Hareket (Dinamizm) yaratma			Yüzey	Karmaşık Zemin	
Dinlendirme			Hacimsel Anlatımlı	(Şekil Etkili) Yüzey	
Sürpriz yapma / Şaşırtma		Sabit Yüzey	Yüzyesal Anlatımlı (Zemin Etkili)	Basit Zemin	
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz			Yüzey	Karmaşık Zemin	
Dikkat çekme / İlgi yaratma			Hacimsel Anlatımlı	(Şekil Etkili) Yüzey	
Geleneksel			Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
Çağdaş			Hacimsel Anlatımlı	(Şekil Etkili) Yüzey	

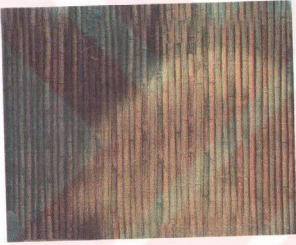
Ek Tablo 58. E-Bridge Okestra Restaurant'ın odak yüzeyinin, yarırsal ve dizimsel analizi

Yüze - 20		E-Bridge Okestra		
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey	
			Kabartma Yüzey	
			Ekleme Yüzey	
			Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey
			Yarı B. (Nişli) Yüzey	
		Pano Yüzey	Karma	
			Düz Yüzey	
			Kabartma Yüzey	
			Ekleme Yüzey	
			Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey
		Sabit Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
			Karma	
			Düz Yüzey	
			Kabartma Yüzey	
Ekleme Yüzey				
B. Hareket Özelliklerine Göre				
İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
	Eğri Yüzey			
	Eğimli Yüzey			
Pano Yüzey	Karma			
	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
	Eğri Yüzey			
Sabit Yüzey	Eğimli Yüzey			
	Karma			
	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
C. Şekil-Zemin Bağntılarına Göre				
İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin		
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin		
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin		
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin		
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin		
Pano Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin		
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin		
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin		
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin		
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin		
Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin		
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin		
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin		
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması				
Sergi / Teşhir				
Örtme / gizleme (Kamufraj)				
Yönlendirme				
Ayırma / Bölme				
Birleştirme				
Sınırlama / Belirleme				
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma				
Süreklilik / Akıcılık yaratma				
Farklılık / Ekstrem etki yaratma				
Hareket (Dinamizm) yaratma				
Dinlendirme				
Sürpriz yapma / Şaşırtma				
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz				
Dikkat çekme / İlgi yaratma				
Geleneksel				
Çağdaş				

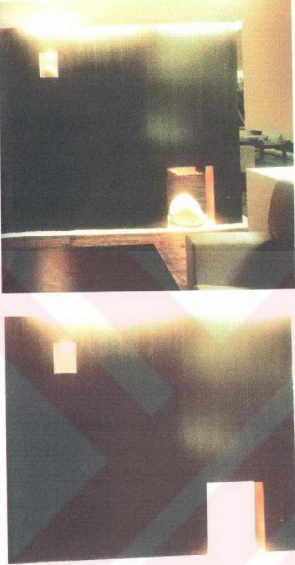
Ek Tablo 61. Gia Pasta Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 21		Gia Pasta		
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi 		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey			
	Kabartma Yüzey			
	Ekleme Yüzey			
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey		
	Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey		
	Karma			
	Pano Yüzey	Düz Yüzey		
		Kabartma Yüzey		
		Ekleme Yüzey		
Boşluklu Yüzey		Tam B. Yüzey		
Yüzey		Yarı B. (Nişli) Yüzey		
Sabit Yüzey	Düz Yüzey			
	Kabartma Yüzey			
	Ekleme Yüzey			
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey		
	Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey		
B. Hareket Özelliklerine Göre	İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey		
		Kırıklı Yüzey		
		Parçalı Yüzey		
		Eğri Yüzey		
		Eğimli Yüzey		
		Karma		
	Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey		
		Kırıklı Yüzey		
		Parçalı Yüzey		
		Eğri Yüzey		
		Eğimli Yüzey		
		Karma		
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
	Eğri Yüzey			
	Eğimli Yüzey			
C. Şekil-Zemin Bağntılarına Göre	İkincil Y. (Giydirme)	Yüzcysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
			Karmaşık Zemin	
			Üç Boyutlu Zemin	
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey		
		Yüzcysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
			Karmaşık Zemin	
	Pano Yüzey	Yüzcysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
			Üç Boyutlu Zemin	
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey		
		Yüzcysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
			Karmaşık Zemin	
			Üç Boyutlu Zemin	
Sabit Yüzey	Yüzcysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin		
		Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey			
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması				
Sergi / Teşhir				
Örtme / gizleme (Kamufraj)				
Yönlendirme				
Ayırma / Bölme				
Birleştirme				
Sınırlama / Belirleme				
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma				
Sürekli / Akıcılık yaratma				
Farklılık / Ekstrem etki yaratma				
Hareket (Dinamizm) yaratma				
Dinlendirme				
Sürpriz yapma / Şaşırtma				
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz				
Dikkat çekme / İlgi yaratma				
Geleneksel				
Çağdaş				

Ek Tablo 70. Sushiko Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüze - 24		Sushiko			
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi					
					
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması			
Sergi / Teşhir Örtme / gizleme (Kamuflaj) Yönlendirme Ayırma / Bölme Birleştirme Sınırlama / Belirleme Derinlik yaratma / Boyut kazandırma Süreklilik / Akıcılık yaratma Farklılık / Ekstrem etki yaratma Hareket (Dinamizm) yaratma Dinlendirme Sürpriz yapma / Şaşırtma Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz Dikkat çekme / İlgi yaratma Geleneksel Çağdaş		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre			
		İkinci Y. (Giydirme) Pano Yüzeyi Sabit Yüzey	Düz Yüzey Kabartma Yüzey Ekleme Yüzey Boşluklu Yüzey Tam B. Yüzey Yarı B. (Nişli) Yüzey Karma		
			Düz Yüzey Kabartma Yüzey Ekleme Yüzey Boşluklu Yüzey Tam B. Yüzey Yarı B. (Nişli) Yüzey Karma		
			Düz Yüzey Kabartma Yüzey Ekleme Yüzey Boşluklu Yüzey Tam B. Yüzey Yarı B. (Nişli) Yüzey Karma		
			B. Hareket Özelliklerine Göre		
			İkinci Y. (Giydirme) Pano Yüzeyi Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey Kırıklı Yüzey Parçalı Yüzey Eğri Yüzey Eğimli Yüzey Karma	
				Düz (Düzlem) Yüzey Kırıklı Yüzey Parçalı Yüzey Eğri Yüzey Eğimli Yüzey Karma	
				Düz (Düzlem) Yüzey Kırıklı Yüzey Parçalı Yüzey Eğri Yüzey Eğimli Yüzey Karma	
				C. Şekil-Zemin Bağlantılarına Göre	
				İkinci Y. (Giydirme) Pano Yüzeyi Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey Basit Zemin Karmaşık Zemin Üç Boyutlu Zemin
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey Basit Zemin Karmaşık Zemin Üç Boyutlu Zemin			
		Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey Basit Zemin Karmaşık Zemin Üç Boyutlu Zemin			
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey Basit Zemin Karmaşık Zemin Üç Boyutlu Zemin			
		Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey Basit Zemin Karmaşık Zemin Üç Boyutlu Zemin			
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey Basit Zemin Karmaşık Zemin Üç Boyutlu Zemin			
		Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey Basit Zemin Karmaşık Zemin Üç Boyutlu Zemin			
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey Basit Zemin Karmaşık Zemin Üç Boyutlu Zemin			
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey Basit Zemin Karmaşık Zemin Üç Boyutlu Zemin			

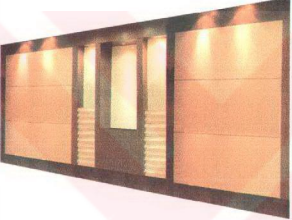
Ek Tablo 73. Uju Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüze - 25		Uju		
		Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		
		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
A. Konstrüktif Özelliklerine Göre				
İkinci Y. (Giydirme)	Kıncel Y.	Düz Yüzey		
		Kabartma Yüzey		
		Ekleme Yüzey		
	Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
		Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
		Karma		
	Sabit Yüzey	Düz Yüzey		
		Kabartma Yüzey		
		Ekleme Yüzey		
	Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
		Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
		Karma		
Sabit Yüzey	Düz Yüzey			
	Kabartma Yüzey			
	Ekleme Yüzey			
Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey		
	Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey		
	Karma			
B. Hareket Özelliklerine Göre				
İkinci Y. (Giydirme)	Kıncel Y.	Düz (Düzlem) Yüzey		
		Kırıklı Yüzey		
		Parçalı Yüzey		
	Pano Yüzey	Eğri Yüzey		
		Eğimli Yüzey		
		Karma		
	Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey		
		Kırıklı Yüzey		
		Parçalı Yüzey		
	Pano Yüzey	Eğri Yüzey		
		Eğimli Yüzey		
		Karma		
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
Pano Yüzey	Eğri Yüzey			
	Eğimli Yüzey			
	Karma			
C. Şekil-Zemin Bağlantılarına Göre				
İkinci Y. (Giydirme)	Kıncel Y.	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
		Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
	Pano Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
		Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
	Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
		Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
	Sabit Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması				
Sergi / Teşhir				
Ortme / gizleme (Kamuffaj)				
Yönlendirme				
Ayrırma / Bölme				
Birleştirme				
Sınırlama / Belirleme				
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma				
Süreklilik / Akıcılık yaratma				
Farklılık / Ekstrem etki yaratma				
Hareket (Dinamizm) yaratma				
Dinlendirme				
Sürpriz yapma / Şaşırtma				
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz				
Dikkat çekme / İlgi yaratma				
Geleneksel				
Çağdaş				

Ek Tablo 76. Dawha Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 26		Dawha		
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
		İkincil Y. (Gıdırme)	Düz Yüzey	
			Kabartma Yüzey	
			Ekleme Yüzey	
			Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey
			Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey
		Karma		
		Pano Yüzey	Düz Yüzey	
			Kabartma Yüzey	
			Ekleme Yüzey	
Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey			
Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey			
Karma				
Sabit Yüzey	Düz Yüzey			
	Kabartma Yüzey			
	Ekleme Yüzey			
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey		
	Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey		
Karma				
		B. Hareket Özelliklerine Göre		
		İkincil Y. (Gıdırme)	Düz (Düzlem) Yüzey	
			Kırıklı Yüzey	
			Parçalı Yüzey	
			Eğri Yüzey	
			Eğimli Yüzey	
		Karma		
		Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	
			Kırıklı Yüzey	
			Parçalı Yüzey	
Eğri Yüzey				
Eğimli Yüzey				
Karma				
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
	Eğri Yüzey			
	Eğimli Yüzey			
Karma				
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		C. Şekil-Zemin Bağlantılarına Göre		
Sergi / Teşhir		İkincil Y. (Gıdırme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
Örtme / gizleme (Kamuflej)			Karmaşık Zemin	
Yönlendirme			Üç Boyutlu Zemin	
Ayırma / Bölme			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	
Birleştirme			Basit Zemin	
Sınırlama / Belirleme		Pano Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma			Üç Boyutlu Zemin	
Süreklilik / Akıcılık yaratma			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	
Farklılık / Ekstrem etki yaratma			Basit Zemin	
Hareket (Dinamizm) yaratma			Karmaşık Zemin	
Dinlendirme		Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
Sürpriz yapma / Şaşırtma			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz			Basit Zemin	
Dikkat çekme / İlgi yaratma			Karmaşık Zemin	
Geleneksel			Üç Boyutlu Zemin	
Çağdaş		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey		

Ek Tablo 79. Shenzhen Chuangzhan Harbor Grand Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüze - 27		Shenzhen Chuangzhan Harbor Grand		
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüze		Odak Yüzeinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
 		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
		İkinci Y. (Giydirme)	Düz Yüze	
			Kabartma Yüze	
			Ekleme Yüze	
			Boşluklu Yüze	Tam B. Yüze
			Yüze	Yarı B. (Nişli) Yüze
		Karma		
		Pano Yüze	Düz Yüze	
			Kabartma Yüze	
			Ekleme Yüze	
			Boşluklu Yüze	Tam B. Yüze
			Yüze	Yarı B. (Nişli) Yüze
		Karma		
		Sabit Yüze	Düz Yüze	
			Kabartma Yüze	
Ekleme Yüze				
Boşluklu Yüze	Tam B. Yüze			
Yüze	Yarı B. (Nişli) Yüze			
Karma				
		B. Hareket Özelliklerine Göre		
İkinci Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüze			
	Kırıklı Yüze			
	Parçalı Yüze			
	Eğri Yüze			
	Eğimli Yüze			
Karma				
Pano Yüze	Düz (Düzlem) Yüze			
	Kırıklı Yüze			
	Parçalı Yüze			
	Eğri Yüze			
	Eğimli Yüze			
Karma				
Sabit Yüze	Düz (Düzlem) Yüze			
	Kırıklı Yüze			
	Parçalı Yüze			
	Eğri Yüze			
	Eğimli Yüze			
Karma				
		C. Şekil-Zemin Bağntlarına Göre		
İkinci Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Basit Zemin		
		Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze			
Pano Yüze	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Basit Zemin		
		Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze			
Sabit Yüze	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Basit Zemin		
		Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze			
Odak Yüzeinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması				
Sergi / Teşhir				
Örtme / gizleme (Kamuflaj)				
Yönlendirme				
Ayırma / Bölme				
Birleştirme				
Sınırlama / Belirleme				
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma				
Sürekli / Akıcılık yaratma				
Farklılık / Ekstrem etki yaratma				
Hareket (Dinamizm) yaratma				
Dinlendirme				
Sürpriz yapma / Şaşırtma				
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz				
Dikkat çekme / İlgi yaratma				
Geleneksel				
Çağdaş				

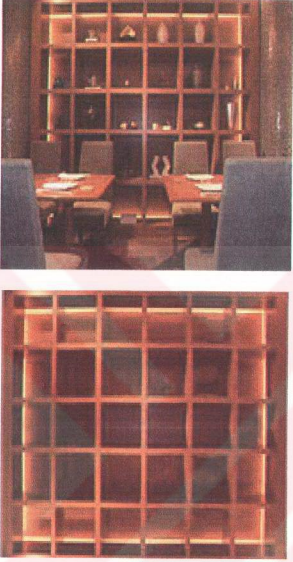
Ek Tablo 82. Shenzhen Sanjiu Shark Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüze - 28		Shenzhen Sanjiu Shark		
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüze 		Odak Yüzeinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
İkinci Y. (Giydirme)	Düz Yüze			
	Kabartma Yüze			
	Ekleme Yüze			
	Boşluklu Yüze	Tam B. Yüze		
		Yarı B. (Nişli) Yüze		
	Karma			
	Pano Yüze	Düz Yüze		
		Kabartma Yüze		
		Ekleme Yüze		
Boşluklu Yüze		Tam B. Yüze		
		Yarı B. (Nişli) Yüze		
Sabit Yüze	Düz Yüze			
	Kabartma Yüze			
	Ekleme Yüze			
	Boşluklu Yüze	Tam B. Yüze		
		Yarı B. (Nişli) Yüze		
		B. Hareket Özelliklerine Göre		
İkinci Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüze			
	Kırıklı Yüze			
	Parçalı Yüze			
	Eğri Yüze			
	Eğimli Yüze			
	Karma			
Pano Yüze	Düz (Düzlem) Yüze			
	Kırıklı Yüze			
	Parçalı Yüze			
	Eğri Yüze			
	Eğimli Yüze			
	Karma			
Sabit Yüze	Düz (Düzlem) Yüze			
	Kırıklı Yüze			
	Parçalı Yüze			
	Eğri Yüze			
	Eğimli Yüze			
		C. Şekil-Zemin Bağntlarına Göre		
İkinci Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Basit Zemin		
		Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
Pano Yüze	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze	Basit Zemin		
		Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
Sabit Yüze	Yüzeysel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze	Basit Zemin		
		Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze		
Odak Yüzeinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması				
Sergi / Teşhir				
Örtme / gizleme (Kamuflej)				
Yönlendirme				
Ayırma / Bölme				
Birleştirme				
Sınırlama / Belirleme				
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma				
Süreklilik / Akıcılık yaratma				
Farklılık / Ekstrem etki yaratma				
Hareket (Dinamizm) yaratma				
Dinlendirme				
Sürpriz yapma / Şaşırtma				
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz				
Dikkat çekme / İlgi yaratma				
Geleneksel				
Çağdaş				

Ek Tablo 85. Shenzhen Sanjiu Shark Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüze - 29		Shenzhen Sanjiu Shark	
		Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi	
			
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması			
Sergi / Teşhir			
Örtme / gizleme (Kamuflaj)			
Yönlendirme			
Ayırma / Bölme			
Birleştirme			
Sınırlama / Belirleme			
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma			
Süreklilik / Akıcılık yaratma			
Farklılık / Ekstrem etki yaratma			
Hareket (Dinamizm) yaratma			
Dinlendirme			
Sürpriz yapma / Şaşırtma			
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz			
Dikkat çekme / İlgi yaratma			
Geleneksel			
Çağdaş			
		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması	
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre	
İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey		
		Kabartma Yüzey	
		Ekleme Yüzey	
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
		Yarı B. (Nişli) Yüzey	
		Karma	
	Pano Yüzey	Düz Yüzey	
		Kabartma Yüzey	
		Ekleme Yüzey	
Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey		
	Yarı B. (Nişli) Yüzey		
	Karma		
Sabit Yüzey	Düz Yüzey		
	Kabartma Yüzey		
	Ekleme Yüzey		
Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey		
	Yarı B. (Nişli) Yüzey		
	Karma		
		B. Hareket Özelliklerine Göre	
İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey		
		Kırıklı Yüzey	
		Parçalı Yüzey	
	Eğri Yüzey		
		Eğimli Yüzey	
		Karma	
Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey		
		Kırıklı Yüzey	
		Parçalı Yüzey	
	Eğri Yüzey		
		Eğimli Yüzey	
		Karma	
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey		
		Kırıklı Yüzey	
		Parçalı Yüzey	
	Eğri Yüzey		
		Eğimli Yüzey	
		Karma	
		C. Şekil-Zemin Bağınıtlarına Göre	
İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
		Karmaşık Zemin	
		Üç Boyutlu Zemin	
	Hacimsel Anlatımlı Yüzey	Basit Zemin	
		Karmaşık Zemin	
		Üç Boyutlu Zemin	
Pano Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
		Karmaşık Zemin	
		Üç Boyutlu Zemin	
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
		Karmaşık Zemin	
		Üç Boyutlu Zemin	
Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
		Karmaşık Zemin	
		Üç Boyutlu Zemin	
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
		Karmaşık Zemin	
		Üç Boyutlu Zemin	

Ek Tablo 88. Wa-shoku China Haruno Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüze - 30		Wa-shoku China Haruno	
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüze 		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması	
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre	
İkinci Y. (Giydirme)	Pano Yüze	Düz Yüze	
		Kabartma Yüze	
		Ekleme Yüze	
		Boşluklu Yüze	Tam B. Yüze
		Yüze	Yarı B. (Nişli) Yüze
		Karma	
	Sabit Yüze	Düz Yüze	
		Kabartma Yüze	
		Ekleme Yüze	
		Boşluklu Yüze	Tam B. Yüze
		Yüze	Yarı B. (Nişli) Yüze
		Karma	
B. Hareket Özelliklerine Göre			
İkinci Y. (Giydirme)	Pano Yüze	Düz (Düzlem) Yüze	
		Kırıklı Yüze	
		Parçalı Yüze	
		Eğri Yüze	
		Eğimli Yüze	
		Karma	
	Sabit Yüze	Düz (Düzlem) Yüze	
		Kırıklı Yüze	
		Parçalı Yüze	
		Eğri Yüze	
		Eğimli Yüze	
		Karma	
C. Şekil-Zemin Bağlılarına Göre			
İkinci Y. (Giydirme)	Pano Yüze	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Basit Zemin
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze	Karmaşık Zemin
		Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Üç Boyutlu Zemin
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze	Basit Zemin
		Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Karmaşık Zemin
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze	Üç Boyutlu Zemin
	Sabit Yüze	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Basit Zemin
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze	Karmaşık Zemin
		Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Üç Boyutlu Zemin
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze	Basit Zemin
		Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Karmaşık Zemin
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze	Üç Boyutlu Zemin

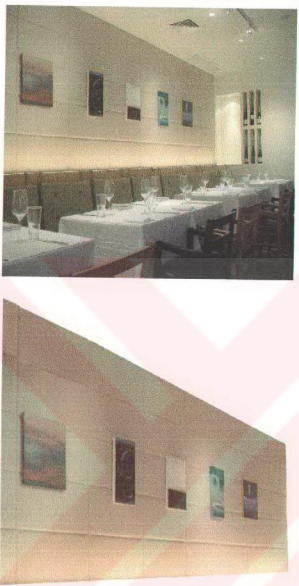
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması

Sergi / Teşhir	
Örtme / gizleme (Kamufaj)	
Yönlendirme	
Ayırma / Bölme	
Birleştirme	
Sınırlama / Belirleme	
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma	
Süreklilik / Akıcılık yaratma	
Farklılık / Ekstrem etki yaratma	
Hareket (Dinamizm) yaratma	
Dinlendirme	
Sürpriz yapma / Şaşırtma	
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz	
Dikkat çekme / İlgi yaratma	
Geleneksel	
Çağdaş	

Ek Tablo 91. J-Pop Kafe Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 31		J-Pop Kafe				
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması				
				A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey			
			Kabartma Yüzey			
			Ekleme Yüzey			
		Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey		
			Yarı B. (Nişli) Yüzey			
			Karma			
		Sabit Yüzey	Düz Yüzey			
			Kabartma Yüzey			
			Ekleme Yüzey			
İkincil Y. (Giydirme)	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey				
	Yarı B. (Nişli) Yüzey					
	Karma					
Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey					
	Kırıklı Yüzey					
	Parçalı Yüzey					
Sabit Yüzey	Eğri Yüzey					
	Eğimli Yüzey					
	Karma					
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		B. Hareket Özelliklerine Göre				
				İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey	
					Kırıklı Yüzey	
					Parçalı Yüzey	
				Pano Yüzey	Eğri Yüzey	
					Eğimli Yüzey	
					Karma	
				Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	
					Kırıklı Yüzey	
Parçalı Yüzey						
İkincil Y. (Giydirme)	Eğri Yüzey					
	Eğimli Yüzey					
	Karma					
Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey					
	Kırıklı Yüzey					
	Parçalı Yüzey					
Sabit Yüzey	Eğri Yüzey					
	Eğimli Yüzey					
	Karma					
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		C. Şekil-Zemin Bağınıtlarına Göre				
				İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
					Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
					Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
				Pano Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin
					Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
					Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
				Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
					Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin					
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		D. Diğer Özelliklerine Göre				
				İkincil Y. (Giydirme)	Sergi / Teşhir	
					Örtme / gizleme (Kamufraj)	
					Yönlendirme	
				Pano Yüzey	Ayırma / Bölme	
					Birleştirme	
					Sınırlama / Belirleme	
				Sabit Yüzey	Derinlik yaratma / Boyut kazandırma	
					Süreklilik / Akıcılık yaratma	
Farklılık / Ekstrem etki yaratma						
İkincil Y. (Giydirme)	Hareket (Dinamizm) yaratma					
	Dinlendirme					
	Sürpriz yapma / Şaşırtma					
Pano Yüzey	Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz					
	Dikkat çekme / İlgi yaratma					
	Geleneksel					
Sabit Yüzey	Çağdaş					

Ek Tablo 94. The Canteen Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüze - 32	The Canteen	
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		
		
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		
Sergi / Teşhir		
Örtme / gizleme (Kamufraj)		
Yönlendirme		
Ayırma / Bölme		
Birleştirme		
Sınırlama / Belirleme		
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma		
Sürekli / Akıcılık yaratma		
Farklılık / Ekstrem etki yaratma		
Hareket (Dinamizm) yaratma		
Dinlendirme		
Sürpriz yapma / Şaşırtma		
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz		
Dikkat çekme / İlgi yaratma		
Geleneksel		
Çağdaş		
Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
İkinci Y. (Gıydırma)	Düz Yüzey	
	Kabartma Yüzey	
	Ekleme Yüzey	
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey
	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
	Karma	
Pano Yüzey	Düz Yüzey	
	Kabartma Yüzey	
	Ekleme Yüzey	
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey
	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
	Karma	
Sabit Yüzey	Düz Yüzey	
	Kabartma Yüzey	
	Ekleme Yüzey	
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey
	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
	Karma	
B. Hareket Özelliklerine Göre		
İkinci Y. (Gıydırma)	Düz (Düzlem) Yüzey	
	Kırıklı Yüzey	
	Parçalı Yüzey	
	Eğri Yüzey	
	Eğimli Yüzey	
	Karma	
Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	
	Kırıklı Yüzey	
	Parçalı Yüzey	
	Eğri Yüzey	
	Eğimli Yüzey	
	Karma	
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	
	Kırıklı Yüzey	
	Parçalı Yüzey	
	Eğri Yüzey	
	Eğimli Yüzey	
	Karma	
C. Şekil-Zemin Bağntılarına Göre		
İkinci Y. (Gıydırma)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
		Karmaşık Zemin
		Üç Boyutlu Zemin
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
		Karmaşık Zemin
Pano Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
		Karmaşık Zemin
		Üç Boyutlu Zemin
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
		Karmaşık Zemin
Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
		Karmaşık Zemin
		Üç Boyutlu Zemin
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	

Ek Tablo 97. La Famiglia Getti Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüze - 33		La Famiglia Getti			
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüze		Odak Yüzeinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması			
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre			
		İkinci Y. (Giydirme)	Düz Yüze		
			Kabartma Yüze		
			Ekleme Yüze		
		Pano Yüze	Boşluklu Yüze	Tam B. Yüze	
			Yüze	Yarı B. (Nişli) Yüze	
			Karma		
		Sabit Yüze	Düz Yüze		
			Kabartma Yüze		
			Ekleme Yüze		
Pano Yüze	Boşluklu Yüze	Tam B. Yüze			
	Yüze	Yarı B. (Nişli) Yüze			
	Karma				
Sabit Yüze	Düz Yüze				
	Kabartma Yüze				
	Ekleme Yüze				
Pano Yüze	Boşluklu Yüze	Tam B. Yüze			
	Yüze	Yarı B. (Nişli) Yüze			
	Karma				
		B. Hareket Özelliklerine Göre			
İkinci Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüze				
	Kırıklı Yüze				
	Parçalı Yüze				
Pano Yüze	Eğri Yüze				
	Eğimli Yüze				
	Karma				
Pano Yüze	Düz (Düzlem) Yüze				
	Kırıklı Yüze				
	Parçalı Yüze				
Sabit Yüze	Eğri Yüze				
	Eğimli Yüze				
	Karma				
Sabit Yüze	Düz (Düzlem) Yüze				
	Kırıklı Yüze				
	Parçalı Yüze				
Pano Yüze	Eğri Yüze				
	Eğimli Yüze				
	Karma				
		C. Şekil-Zemin Bağntılarına Göre			
İkinci Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Basit Zemin			
	Hacimsel Anlatımlı Yüze	Karmaşık Zemin			
	Yüzeysel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze	Üç Boyutlu Zemin			
Pano Yüze	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Basit Zemin			
	Hacimsel Anlatımlı Yüze	Karmaşık Zemin			
	Yüzeysel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze	Üç Boyutlu Zemin			
Sabit Yüze	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Basit Zemin			
	Hacimsel Anlatımlı Yüze	Karmaşık Zemin			
	Yüzeysel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüze	Üç Boyutlu Zemin			
		D. Diğer Özelliklerine Göre			
Sergi / Teşhir					
Örtme / gizleme (Kamuffaj)					
Yönlendirme					
Ayrırma / Bölme					
Birleştirme					
Sınırlama / Belirleme					
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma					
Sürekli / Akıcılık yaratma					
Farklılık / Ekstrem etki yaratma					
Hareket (Dinamizm) yaratma					
Dinlendirme					
Sürpriz yapma / Şaşırtma					
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz					
Dikkat çekme / İlgi yaratma					
Geleneksel					
Çağdaş					

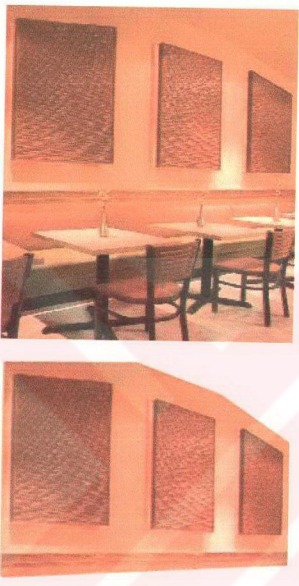
Ek Tablo 100. Mia Mensa Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 34		Mia Mensa			
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması			
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre			
		İkincil Y. (Gıydırma)	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
		Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
			Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
			Karma		
		Sabit Yüzey	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
		İkincil Y. (Gıydırma)	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
			Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
			Karma		
Pano Yüzey	Düz Yüzey				
	Kabartma Yüzey				
	Ekleme Yüzey				
Sabit Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey			
	Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey			
	Karma				
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		B. Hareket Özelliklerine Göre			
		İkincil Y. (Gıydırma)	Düz (Düzlem) Yüzey		
			Kırıklı Yüzey		
			Parçalı Yüzey		
		Pano Yüzey	Eğri Yüzey		
			Eğimli Yüzey		
			Karma		
		Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey		
			Kırıklı Yüzey		
			Parçalı Yüzey		
		İkincil Y. (Gıydırma)	Eğri Yüzey		
			Eğimli Yüzey		
Karma					
Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
Sabit Yüzey	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		C. Şekil-Zemin Bağlıtlarına Göre			
		İkincil Y. (Gıydırma)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
		Pano Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
		Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
		Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		C. Şekil-Zemin Bağlıtlarına Göre	
				İkincil Y. (Gıydırma)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey
Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin				
Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin				
Pano Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey			Basit Zemin	
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey			Karmaşık Zemin	
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey			Üç Boyutlu Zemin	
Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey			Basit Zemin	
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey			Karmaşık Zemin	
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey			Üç Boyutlu Zemin	
Sergi / Teşhir					
Örtme / gizleme (Kamuflej)					
Yönlendirme					
Ayrırma / Bölme					
Birleştirme					
Sınırlama / Belirleme					
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma					
Süreklilik / Akıcılık yaratma					
Farklılık / Ekstrem etki yaratma					
Hareket (Dinamizm) yaratma					
Dinlendirme					
Sürpriz yapma / Şaşırtma					
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz					
Dikkat çekme / İlgi yaratma					
Geleneksel					
Çağdaş					

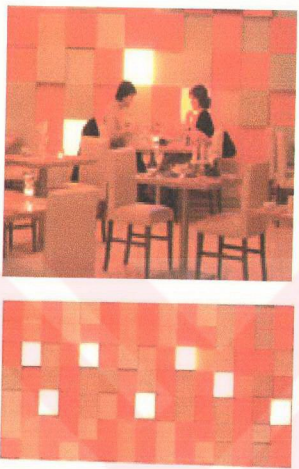
Ek Tablo 103. Mezzaluna Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 35		Mezzaluna			
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması			
 		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre			
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
		Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
				Yarı B. (Nişli) Yüzey	
			Karma		
		Sabit Yüzey	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
		B. Hareket Özelliklerine Göre			
İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
Pano Yüzey	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
		C. Şekil-Zemin Bağntılarına Göre			
İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin			
		Karmaşık Zemin			
		Üç Boyutlu Zemin			
Pano Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	(Şekil Etkili) Yüzey			
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin			
		Karmaşık Zemin			
Sabit Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	(Şekil Etkili) Yüzey			
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin			
		Karmaşık Zemin			
		Üç Boyutlu Zemin			
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey			
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması					
Sergi / Teşhir					
Örtme / gizleme (Kamufflaj)					
Yönlendirme					
Ayırma / Bölme					
Birleştirme					
Sınırlama / Belirleme					
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma					
Süreklilik / Akıcılık yaratma					
Farklılık / Ekstrem etki yaratma					
Hareket (Dinamizm) yaratma					
Dinlendirme					
Sürpriz yapma / Şaşırtma					
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz					
Dikkat çekme / İlgi yaratma					
Geleneksel					
Çağdaş					

Ek Tablo 106. 21North Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 36		21North				
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması				
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre				
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey			
			Kabartma Yüzey			
			Ekleme Yüzey			
		Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey		
			Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey		
			Karma			
		Sabit Yüzey	Düz Yüzey			
			Kabartma Yüzey			
			Ekleme Yüzey			
		B. Hareket Özelliklerine Göre		İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey	
					Kırıklı Yüzey	
					Parçalı Yüzey	
Pano Yüzey	Eğri Yüzey					
	Eğimli Yüzey					
	Karma					
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey					
	Kırıklı Yüzey					
	Parçalı Yüzey					
C. Şekil-Zemin Bağlılarına Göre				İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey	Basit Zemin
					Kırıklı Yüzey	Karmaşık Zemin
					Parçalı Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
		Pano Yüzey	Eğri Yüzey	Şekil Etkili) Yüzey		
			Eğimli Yüzey	Basit Zemin		
			Karma	Karmaşık Zemin		
		Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin		
			Kırıklı Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey		
			Parçalı Yüzey	Basit Zemin		
		Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		İkincil Y. (Giydirme)	Sergi / Teşhir	
					Örtme / gizleme (Kamuflej)	
					Yönlendirme	
Pano Yüzey	Ayrırma / Bölme					
	Birleştirme					
	Sınırlama / Belirleme					
Sabit Yüzey	Derinlik yaratma / Boyut kazandırma					
	Süreklilik / Akıcılık yaratma					
	Farklılık / Ekstrem etki yaratma					
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması				İkincil Y. (Giydirme)	Hareket (Dinamizm) yaratma	
					Dinlendirme	
					Sürpriz yapma / Şaşırtma	
		Pano Yüzey	Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz			
			Dikkat çekme / İlgi yaratma			
			Geleneksel			
		Sabit Yüzey	Çağdaş			

Ek Tablo 109. Rio Land Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 37		Rio Land			
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması			
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre			
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
		Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
			Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
			Karma		
			Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
		Sabit Yüzey	Ekleme Yüzey		
Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey				
Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey				
Karma					
Düz Yüzey					
		B. Hareket Özelliklerine Göre			
İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
Pano Yüzey	Karma				
	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
	Eğri Yüzey				
Sabit Yüzey	Eğimli Yüzey				
	Karma				
	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
		C. Şekil-Zemin Bağntlarına Göre			
İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin			
		Karmaşık Zemin			
		Üç Boyutlu Zemin			
Pano Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	(Şekil Etkili) Yüzey			
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin			
		Karmaşık Zemin			
Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin			
	Hacimsel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	(Şekil Etkili) Yüzey			
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin			
		Karmaşık Zemin			
		Üç Boyutlu Zemin			
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey			

Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması

Sergi / Teşhir	
Örtme / gizleme (Kamuflej)	
Yönlendirme	
Ayırma / Bölme	
Birleştirme	
Sınırlama / Belirleme	
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma	
Sürekli / Akıcılık yaratma	
Farklılık / Ekstrem etki yaratma	
Hareket (Dinamizm) yaratma	
Dinlendirme	
Sürpriz yapma / Şaşırtma	
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz	
Dikkat çekme / İlgi yaratma	
Geleneksel	
Çağdaş	

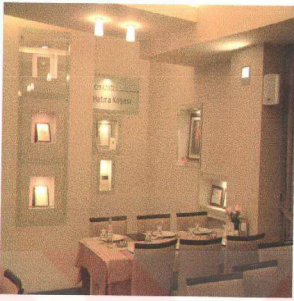
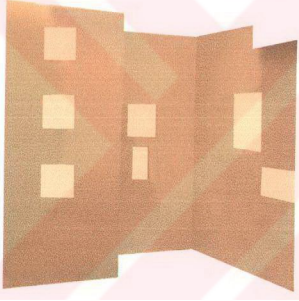
Ek Tablo 112. A Plus Restaurant'ın odak yüzeyinin, yarırsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 38		A Plus			
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması			
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre			
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
		Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
			Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
			Karma		
		Sabit Yüzey	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
		Sabit Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
			Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
			Karma		
		B. Hareket Özelliklerine Göre			
İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
Pano Yüzey	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
Sabit Yüzey	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
		C. Şekil-Zemin Bağlantılarına Göre			
İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin			
		Karmaşık Zemin			
		Üç Boyutlu Zemin			
Pano Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	(Şekil Etkili) Yüzey			
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin			
		Karmaşık Zemin			
Sabit Yüzey	Yüzey	Üç Boyutlu Zemin			
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	(Şekil Etkili) Yüzey			
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin			
Sabit Yüzey	Yüzey	Karmaşık Zemin			
		Üç Boyutlu Zemin			
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	(Şekil Etkili) Yüzey			
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması					
Sergi / Teşhir					
Örtme / gizleme (Kamuflej)					
Yönlendirme					
Ayırma / Bölme					
Birleştirme					
Sınırlama / Belirleme					
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma					
Süreklilik / Akıcılık yaratma					
Farklılık / Ekstrem etki yaratma					
Hareket (Dinamizm) yaratma					
Dinlendirme					
Sürpriz yapma / Şaşırtma					
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz					
Dikkat çekme / İlgi yaratma					
Geleneksel					
Çağdaş					

Ek Tablo 115. Lakerda Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 39		Lakerda			
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması			
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre			
		İkincil Y. (Gıydırma)	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
		Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
			Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
			Karma		
		Sabit Yüzey	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
İkincil Y. (Gıydırma)	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey			
	Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey			
	Karma				
Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
Sabit Yüzey	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
İkincil Y. (Gıydırma)	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
Pano Yüzey	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
İkincil Y. (Gıydırma)	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
Sabit Yüzey	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		C. Şekil-Zemin Bağntılarına Göre			
Sergi / Teşhir		İkincil Y. (Gıydırma)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
Örtme / gizleme (Kamuflej)			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
Yönlendirme			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
Ayrırma / Bölme		Pano Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
Birleştirme			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
Sınırlama / Belirleme			Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma		Sabit Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
Süreklilik / Akıcılık yaratma			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
Farklılık / Ekstrem etki yaratma			Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
Hareket (Dinamizm) yaratma		İkincil Y. (Gıydırma)	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
Dinlendirme			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
Sürpriz yapma / Şaşırtma			Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz		Pano Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
Dikkat çekme / İlgi yaratma			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
Geleneksel			Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
Çağdaş		Sabit Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
			Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	

Ek Tablo 118. Kukla Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 40	Kukla	
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		
		
		
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		
Sergi / Teşhir		
Örtme / gizleme (Kamuflej)		
Yönlendirme		
Ayırma / Bölme		
Birleştirme		
Sınırlama / Belirleme		
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma		
Süreklilik / Akıcılık yaratma		
Farklılık / Ekstrem etki yaratma		
Hareket (Dinamizm) yaratma		
Dinlendirme		
Sürpriz yapma / Şaşırtma		
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz		
Dikkat çekme / İlgi yaratma		
Geleneksel		
Çağdaş		
Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey	
	Kabartma Yüzey	
	Ekleme Yüzey	
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey
	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
	Karma	
Pano Yüzey	Düz Yüzey	
	Kabartma Yüzey	
	Ekleme Yüzey	
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey
	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
	Karma	
Sabit Yüzey	Düz Yüzey	
	Kabartma Yüzey	
	Ekleme Yüzey	
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey
	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
	Karma	
B. Hareket Özelliklerine Göre		
İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey	
	Kırıklı Yüzey	
	Parçalı Yüzey	
	Eğri Yüzey	
	Eğimli Yüzey	
	Karma	
Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	
	Kırıklı Yüzey	
	Parçalı Yüzey	
	Eğri Yüzey	
	Eğimli Yüzey	
	Karma	
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	
	Kırıklı Yüzey	
	Parçalı Yüzey	
	Eğri Yüzey	
	Eğimli Yüzey	
	Karma	
C. Şekil-Zemin Bağlantılarına Göre		
İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
Pano Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin

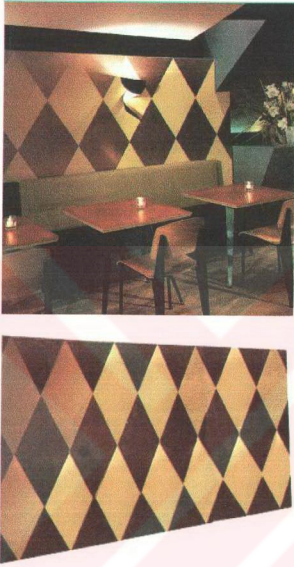
Ek Tablo 121. Koryodang Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 41		Koryodang		
<p>Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi</p> 		<p>Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması</p>		
		<p>A. Konstrüktif Özelliklerine Göre</p>		
İkinci Y. (Giydirme)	Düz Yüzey			
	Kabartma Yüzey			
	Ekleme Yüzey			
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey		
	Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey		
	Karma			
	Pano Yüzey	Düz Yüzey		
		Kabartma Yüzey		
		Ekleme Yüzey		
		Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
		Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
		Karma		
Sabit Yüzey	Düz Yüzey			
	Kabartma Yüzey			
	Ekleme Yüzey			
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey		
	Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey		
	Karma			
<p>B. Hareket Özelliklerine Göre</p>				
İkinci Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
	Eğri Yüzey			
	Eğimli Yüzey			
	Karma			
Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
	Eğri Yüzey			
	Eğimli Yüzey			
	Karma			
Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey			
	Kırıklı Yüzey			
	Parçalı Yüzey			
	Eğri Yüzey			
	Eğimli Yüzey			
	Karma			
<p>C. Şekil-Zemin Bağlantılarına Göre</p>				
İkinci Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin		
		Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey			
Pano Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin		
		Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey			
Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin		
		Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey			
<p>Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması</p>				
Sergi / Teşhir				
Örtme / gizleme (Kamuflej)				
Yönlendirme				
Ayırma / Bölme				
Birleştirme				
Sınırlama / Belirleme				
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma				
Süreklilik / Akıcılık yaratma				
Farklılık / Ekstrem etki yaratma				
Hareket (Dinamizm) yaratma				
Dinlendirme				
Sürpriz yapma / Şaşırtma				
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz				
Dikkat çekme / İlgi yaratma				
Geleneksel				
Çağdaş				

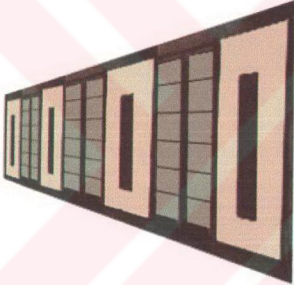
Ek Tablo 124. Manhattan Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüze - 42		Manhattan			
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması			
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre			
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
		Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
			Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
			Karma		
		Sabit Yüzey	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
B. Hareket Özelliklerine Göre		İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey		
			Kırıklı Yüzey		
			Parçalı Yüzey		
		Pano Yüzey	Eğri Yüzey		
			Eğimli Yüzey		
			Karma		
		Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey		
			Kırıklı Yüzey		
			Parçalı Yüzey		
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		İkincil Y. (Giydirme)	Eğri Yüzey		
			Eğimli Yüzey		
			Karma		
		Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey		
			Kırıklı Yüzey		
			Parçalı Yüzey		
		Sabit Yüzey	Eğri Yüzey		
			Eğimli Yüzey		
			Karma		
C. Şekil-Zemin Bağlantılarına Göre		İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey	Basit Zemin	
			Kırıklı Yüzey	Karmaşık Zemin	
			Parçalı Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
		Pano Yüzey	Eğri Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	
			Eğimli Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili)	Basit Zemin
			Karma	Karmaşık Zemin	
		Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
			Kırıklı Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	
			Parçalı Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili)	Basit Zemin
Özellikler		İkincil Y. (Giydirme)	Sergi / Teşhir		
			Örtme / gizleme (Kamuflaj)		
			Yönlendirme		
		Pano Yüzey	Ayırma / Bölme		
			Birleştirme		
			Sınırlama / Belirleme		
		Sabit Yüzey	Derinlik yaratma / Boyut kazandırma		
			Süreklilik / Akıcılık yaratma		
			Farklılık / Ekstrem etki yaratma		
Özellikler		İkincil Y. (Giydirme)	Hareket (Dinamizm) yaratma		
			Dinlendirme		
			Sürpriz yapma / Şaşırtma		
		Pano Yüzey	Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz		
			Dikkat çekme / İlgi yaratma		
			Geleneksel		
		Sabit Yüzey	Çağdaş		

Ek Tablo 127. Amerikan Restaurant'ın odak yüzeyinin, yarırsal ve dizimsel analizi

Yüze - 43		Amerikan Restaurant			
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması			
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre			
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
		Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
			Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
			Karma		
		Sabit Yüzey	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
		İkincil Y. (Giydirme)	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
			Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
			Karma		
Pano Yüzey	Düz Yüzey				
	Kabartma Yüzey				
	Ekleme Yüzey				
Sabit Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey			
	Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey			
	Karma				
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		B. Hareket Özelliklerine Göre			
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey		
			Kırıklı Yüzey		
			Parçalı Yüzey		
		Pano Yüzey	Eğri Yüzey		
			Eğimli Yüzey		
			Karma		
		Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey		
			Kırıklı Yüzey		
			Parçalı Yüzey		
		İkincil Y. (Giydirme)	Eğri Yüzey		
			Eğimli Yüzey		
Karma					
Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey				
	Kırıklı Yüzey				
	Parçalı Yüzey				
Sabit Yüzey	Eğri Yüzey				
	Eğimli Yüzey				
	Karma				
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		C. Şekil-Zemin Bağntılarına Göre			
		İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
		Pano Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
		Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
		Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		D. Diğer Özelliklerine Göre	
				Birleştirme	
Sınırlama / Belirleme					
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma					
Süreklilik / Akıcılık yaratma					
Farklılık / Ekstrem etki yaratma					
Hareket (Dinamizm) yaratma					
Dinlendirme					
Sürpriz yapma / Şaşırtma					
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz					
Dikkat çekme / İlgi yaratma					
Geleneksel					
Çağdaş					

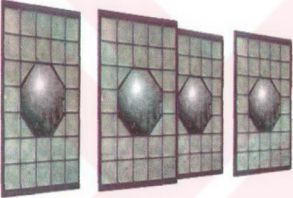
Ek Tablo 130. Sushi inn Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 44	Sushi inn	
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		
		
		
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		
Sergi / Teşhir		
Örtme / gizleme (Kamuflaj)		
Yönlendirme		
Ayırma / Bölme		
Birleştirme		
Sınırlama / Belirleme		
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma		
Süreklilik / Akıcılık yaratma		
Farklılık / Ekstrem etki yaratma		
Hareket (Dinamizm) yaratma		
Dinlendirme		
Sürpriz yapma / Şaşırtma		
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz		
Dikkat çekme / İlgi yaratma		
Geleneksel		
Çağdaş		
Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey	
	Kabartma Yüzey	
	Ekleme Yüzey	
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey
Pano Yüzey	Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey
	Karma	
	Düz Yüzey	
	Kabartma Yüzey	
Sabit Yüzey	Ekleme Yüzey	
	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey
	Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey
	Karma	
B. Hareket Özelliklerine Göre		
İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey	
	Kırıklı Yüzey	
	Parçalı Yüzey	
	Eğri Yüzey	
Pano Yüzey	Eğimli Yüzey	
	Karma	
	Düz (Düzlem) Yüzey	
	Kırıklı Yüzey	
Sabit Yüzey	Parçalı Yüzey	
	Eğri Yüzey	
	Eğimli Yüzey	
	Karma	
C. Şekil-Zemin Bağlıtlarına Göre		
İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
Pano Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin
	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin

Ek Tablo 136. Artterra Restaurant'ın odak yüzeyinin, yarırsal ve dizimsel analizi

Yüzye - 46		Artterra		
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüze 		Odak Yüzeinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüze			
	Kabartma Yüze			
	Ekleme Yüze			
	Boşluklu Yüze	Tam B. Yüze		
		Yarı B. (Nişli) Yüze		
	Karma			
	Pano Yüze	Düz Yüze		
		Kabartma Yüze		
		Ekleme Yüze		
Boşluklu Yüze		Tam B. Yüze		
		Yarı B. (Nişli) Yüze		
Karma				
Sabit Yüze	Düz Yüze			
	Kabartma Yüze			
	Ekleme Yüze			
	Boşluklu Yüze	Tam B. Yüze		
		Yarı B. (Nişli) Yüze		
	Karma			
		B. Hareket Özelliklerine Göre		
İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüze			
	Kırıklı Yüze			
	Parçalı Yüze			
	Eğri Yüze			
	Eğimli Yüze			
	Karma			
Pano Yüze	Düz (Düzlem) Yüze			
	Kırıklı Yüze			
	Parçalı Yüze			
	Eğri Yüze			
	Eğimli Yüze			
	Karma			
Sabit Yüze	Düz (Düzlem) Yüze			
	Kırıklı Yüze			
	Parçalı Yüze			
	Eğri Yüze			
	Eğimli Yüze			
	Karma			
		C. Şekil-Zemin Bağntılarına Göre		
İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Basit Zemin		
		Karmaşık Zemin		
		Üç Boyutlu Zemin		
Pano Yüze	Hacimsel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	(Şekil Etkili) Yüze		
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Basit Zemin		
		Karmaşık Zemin		
Sabit Yüze	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Üç Boyutlu Zemin		
	Hacimsel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	(Şekil Etkili) Yüze		
	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüze	Basit Zemin		
		D. Diğer Özelliklerine Göre		
Sergi / Teşhir				
Örtme / gizleme (Kamuflaj)				
Yönlendirme				
Ayırma / Bölme				
Birleştirme				
Sınırlama / Belirleme				
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma				
Süreklilik / Akıcılık yaratma				
Farklılık / Ekstrem etki yaratma				
Hareket (Dinamizm) yaratma				
Dinlendirme				
Sürpriz yapma / Şaşırtma				
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz				
Dikkat çekme / İlgi yaratma				
Geleneksel				
Çağdaş				

Ek Tablo 139. Mandarin Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüze - 47		Mandarin																																	
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması																																	
 		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre																																	
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey																																
			Kabartma Yüzey																																
			Ekleme Yüzey																																
			Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey																															
			Yarı B. (Nişli) Yüzey																																
		Pano Yüzey	Karma																																
			Düz Yüzey																																
			Kabartma Yüzey																																
			Ekleme Yüzey																																
Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey																																		
Sabit Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey																																		
	Karma																																		
	Düz Yüzey																																		
	Kabartma Yüzey																																		
	Ekleme Yüzey																																		
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		B. Hareket Özelliklerine Göre																																	
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey																																
			Kırıklı Yüzey																																
			Parçalı Yüzey																																
			Eğri Yüzey																																
			Eğimli Yüzey																																
		Pano Yüzey	Karma																																
			Düz (Düzlem) Yüzey																																
			Kırıklı Yüzey																																
			Parçalı Yüzey																																
Eğri Yüzey																																			
Sabit Yüzey	Eğimli Yüzey																																		
	Karma																																		
	Düz (Düzlem) Yüzey																																		
	Kırıklı Yüzey																																		
	Parçalı Yüzey																																		
<table border="1"> <tr><td>Sergi / Teşhir</td><td></td></tr> <tr><td>Örtme / gizleme (Kamuflaj)</td><td></td></tr> <tr><td>Yönlendirme</td><td></td></tr> <tr><td>Ayırma / Bölme</td><td></td></tr> <tr><td>Birleştirme</td><td></td></tr> <tr><td>Sınırlama / Belirleme</td><td></td></tr> <tr><td>Derinlik yaratma / Boyut kazandırma</td><td></td></tr> <tr><td>Süreklilik / Akıcılık yaratma</td><td></td></tr> <tr><td>Farklılık / Ekstrem etki yaratma</td><td></td></tr> <tr><td>Hareket (Dinamizm) yaratma</td><td></td></tr> <tr><td>Dinlendirme</td><td></td></tr> <tr><td>Sürpriz yapma / Şaşırtma</td><td></td></tr> <tr><td>Farklı kullanım alanı vurgulamaya / Kılavuz</td><td></td></tr> <tr><td>Dikkat çekme / İlgi yaratma</td><td></td></tr> <tr><td>Geleneksel</td><td></td></tr> <tr><td>Çağdaş</td><td></td></tr> </table>		Sergi / Teşhir		Örtme / gizleme (Kamuflaj)		Yönlendirme		Ayırma / Bölme		Birleştirme		Sınırlama / Belirleme		Derinlik yaratma / Boyut kazandırma		Süreklilik / Akıcılık yaratma		Farklılık / Ekstrem etki yaratma		Hareket (Dinamizm) yaratma		Dinlendirme		Sürpriz yapma / Şaşırtma		Farklı kullanım alanı vurgulamaya / Kılavuz		Dikkat çekme / İlgi yaratma		Geleneksel		Çağdaş		C. Şekil-Zemin Bağlantılarına Göre	
		Sergi / Teşhir																																	
		Örtme / gizleme (Kamuflaj)																																	
		Yönlendirme																																	
		Ayırma / Bölme																																	
		Birleştirme																																	
		Sınırlama / Belirleme																																	
		Derinlik yaratma / Boyut kazandırma																																	
		Süreklilik / Akıcılık yaratma																																	
		Farklılık / Ekstrem etki yaratma																																	
Hareket (Dinamizm) yaratma																																			
Dinlendirme																																			
Sürpriz yapma / Şaşırtma																																			
Farklı kullanım alanı vurgulamaya / Kılavuz																																			
Dikkat çekme / İlgi yaratma																																			
Geleneksel																																			
Çağdaş																																			
İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin																																	
		Karmaşık Zemin																																	
		Üç Boyutlu Zemin																																	
Pano Yüzey	Hacimsel Anlatımlı Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	(Şekil Etkili) Yüzey																																	
		Basit Zemin																																	
		Karmaşık Zemin																																	
Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin																																	
		(Şekil Etkili) Yüzey																																	
		Basit Zemin																																	
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey																																	
		Karmaşık Zemin																																	
		Üç Boyutlu Zemin																																	
		Basit Zemin																																	

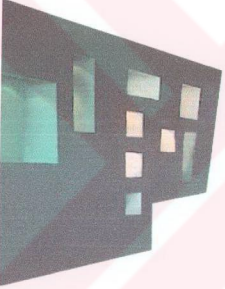
Ek Tablo 142. Dartajine Restaurant'ın odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 48		Dartajine		
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması		
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre		
 	İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey		
		Kabartma Yüzey		
		Ekleme Yüzey		
	Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
		Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
		Karma		
	Sabit Yüzey	Düz Yüzey		
		Kabartma Yüzey		
		Ekleme Yüzey		
	İkincil Y. (Giydirme)	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
		Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
		Karma		
		B. Hareket Özelliklerine Göre		
	İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey		
		Kırıklı Yüzey		
		Parçalı Yüzey		
	Pano Yüzey	Eğri Yüzey		
		Eğimli Yüzey		
		Karma		
	Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey		
		Kırıklı Yüzey		
		Parçalı Yüzey		
	İkincil Y. (Giydirme)	Eğri Yüzey		
		Eğimli Yüzey		
		Karma		
		C. Şekil-Zemin Bağlantılarına Göre		
	İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
			Karmaşık Zemin	
			Üç Boyutlu Zemin	
	Pano Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	(Şekil Etkili) Yüzey	
		Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
			Karmaşık Zemin	
	Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
		Hacimsel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	(Şekil Etkili) Yüzey	
		Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
			D. Yararsal Özelliklerine Göre Guruplanması	
	Sergi / Teşhir			
	Örtme / gizleme (Kamuflaj)			
Yönlendirme				
Ayrırma / Bölme				
Birleştirme				
Sınırlama / Belirleme				
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma				
Süreklilik / Akıcılık yaratma				
Farklılık / Ekstrem etki yaratma				
Hareket (Dinamizm) yaratma				
Dinlendirme				
Sürpriz yapma / Şaşırtma				
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz				
Dikkat çekme / İlgi yaratma				
Geleneksel				
Çağdaş				

Ek Tablo 145. Plancius Restaurant'in odak yüzeyinin, yararsal ve dizimsel analizi

Yüze - 49		Plancius			
Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi		Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması			
		A. Konstrüktif Özelliklerine Göre			
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
		Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
			Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
			Karma		
		Sabit Yüzey	Düz Yüzey		
			Kabartma Yüzey		
			Ekleme Yüzey		
Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması		B. Hareket Özelliklerine Göre			
		İkincil Y. (Giydirme)	Düz (Düzlem) Yüzey		
			Kırıklı Yüzey		
			Parçalı Yüzey		
		Pano Yüzey	Eğri Yüzey		
			Eğimli Yüzey		
			Karma		
		Sabit Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey		
			Kırıklı Yüzey		
			Parçalı Yüzey		
C. Şekil-Zemin Bağlantılarına Göre		İkincil Y. (Giydirme)	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
		Pano Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
		Sabit Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
			Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
			Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
		Sergi / Teşhir			
Örtme / gizleme (Kamuflaj)					
Yönlendirme					
Ayrırma / Bölme					
Birleştirme					
Sınırlama / Belirleme					
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma					
Süreklilik / Akıcılık yaratma					
Farklılık / Ekstrem etki yaratma					
Hareket (Dinamizm) yaratma					
Dinlendirme					
Sürpriz yapma / Şaşırtma					
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz					
Dikkat çekme / İlgi yaratma					
Geleneksel					
Çağdaş					

Ek Tablo 148. Flyingfish Restaurant'ın odak yüzeyinin, yarırsal ve dizimsel analizi

Yüzey - 50		Flyingfish		
<p>Mekandan Bir Görünüm ve Analiz Edilen Odak Yüzeyi</p> 		<p>Odak Yüzeyinin, Dizimsel (Syntactic) Özelliklerine Göre Guruplanması</p>		
		<p>A. Konstrüktif Özelliklerine Göre</p>		
İkincil Y. (Giydirme)	Pano Yüzey	Düz Yüzey		
		Kabartma Yüzey		
		Ekleme Yüzey		
	Pano Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey	
		Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey	
		Karma		
	Sabit Yüzey	Düz Yüzey		
		Kabartma Yüzey		
		Ekleme Yüzey		
Sabit Yüzey	Boşluklu Yüzey	Tam B. Yüzey		
	Yüzey	Yarı B. (Nişli) Yüzey		
	Karma			
		<p>B. Hareket Özelliklerine Göre</p>		
İkincil Y. (Giydirme)	Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey		
		Kırıklı Yüzey		
		Parçalı Yüzey		
	Pano Yüzey	Eğri Yüzey		
		Eğimli Yüzey		
		Karma		
Sabit Yüzey	Pano Yüzey	Düz (Düzlem) Yüzey		
		Kırıklı Yüzey		
		Parçalı Yüzey		
	Sabit Yüzey	Eğri Yüzey		
		Eğimli Yüzey		
		Karma		
		<p>C. Şekil-Zemin Bağlıtlarına Göre</p>		
İkincil Y. (Giydirme)	Pano Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
		Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
	Sabit Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
		Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
İkincil Y. (Giydirme)	Pano Yüzey	Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
		Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
	Sabit Yüzey	Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Üç Boyutlu Zemin	
		Yüzeysel Anlatımlı (Zemin Etkili) Yüzey	Basit Zemin	
		Hacimsel Anlatımlı (Şekil Etkili) Yüzey	Karmaşık Zemin	
<p>Odak Yüzeyinin, Amaçlarına (Pragmatic) Göre Guruplanması</p>				
Sergi / Teşhir				
Örtme / gizleme (Kamuflaj)				
Yönlendirme				
Ayrırma / Bölme				
Birleştirme				
Sınırlama / Belirleme				
Derinlik yaratma / Boyut kazandırma				
Süreklilik / Akıcılık yaratma				
Farklılık / Ekstrem etki yaratma				
Hareket (Dinamizm) yaratma				
Dinlendirme				
Sürpriz yapma / Şaşırtma				
Farklı kullanım alanı vurgulama / Kılavuz				
Dikkat çekme / İlgi yaratma				
Geleneksel				
Çağdaş				

ÖZGEÇMİŞ

1972 yılında Trabzon'da doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Trabzon'da tamamladı. 1992 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Yüksek okulundan mezun oldu. Takip eden bir sene boyunca bu sektörde hizmet verdi. 1993 yılında özel yetenek sınavını kazanarak başladığı K.T.Ü. Mühendislik Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümünden 1997 yılında bölümde ikincilik, fakültede ikincilik ve üniversite genelinde üçüncülük dereceleri ile mezun oldu. 1998 yılında K.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü kadrosuna Mimarlık Bölümünde Araştırma görevlisi olarak atandı.

2001 yılında, "YüzeY Kaplama Malzemelerinin İç Mekan Algısına Anlamsal Boyutta Etkisi Üzerine Deneysel Bir Çalışma" adlı Yüksek Lisans çalışmasını tamamlayarak, K.T.Ü. Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü Yüksek Lisans programından mezun oldu. Aynı yıl K.T.Ü. Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü Doktora programını kazandı.

Bölüm içinde birçok araştırma ve uygulama projelerinde, bölüm etkinliklerinde ve bölüm komisyonlarında görev aldı. Ayrıca, bina bilim dalındaki bir çok derste bölüm başkanı sorumluluğunda yürütücü olarak görev aldı. Bununla beraber, bilimsel etkinliklere "makale, seminer..vb." ile katıldı.

Halen K.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü kadrosunda Araştırma Görevlisi olarak çalışmalarını sürdürmekte olup, İngilizce bilmektedir.